

Leaf pi1 (blank) missing

Abubecri rasis filij zacharie liber.

Uerba abubecri.

IN hoc meo libro regi cuius uitam prolonget deus aggregabo summas: ⁊ aggregationes: ⁊ flores doctrine medicinalis: ⁊ hoc faciam compendiose. Dicam quoqꝫ in eo ꝺ conseruatione sanitatum: ⁊ curatione egritudinum: ⁊ ea que sine itermissione secunť ista: necnō ea ad que sciēda necessitas perducit: ⁊ per que ē possibile acutum habentibus ingeniuꝫ ⁊ consiliuꝫ equipari medicis: ea uero que raro solent accidere postponaꝫ: ⁊ dimittaꝫ ea in qbus est nimia doctrine ꝓfunditas in arte. Hunc aūt libruꝫ in deceꝫ distinguā tractatus: ⁊ in uno quoqꝫ tractatu ipsius ponam capitula: literis alphabeti scd̄m numeri ipsaꝝ ordinem signata: ut qđ queritur cito iueniri possit. Ut hoc aūt decenter explere ualeam: diuinū imploro ducatū ⁊ auxiliū: ut ipsi prius: deinde regi placeā: eiqꝫ incessanter adherere possim.

Intentiones tractatuum huius libri.

Tractatus primus de figura ⁊ forma membroꝝ qui.26.continet capitula.

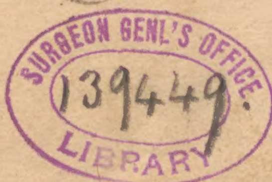
Tractatus scd̄s de cognitione ꝯplexionū corpis qui.lviij.continet capitula.

Tractatus terti⁹.xxviij. ꝯtinens capl'a:

Tractatus quartus.xxxi.ꝯtinens capl'a.

D. Alex. Padoani

Tractatus sextus.19.continens capl'a.

Tractatus septimus.27.ꝯtinens capl'a.

Tractatus octauus quinquaginta continens capitula.

Incipit pars nona nonagintaquinqꝫ cō tinēs capitula.

Tractatus decimus.xxxv.continens capitula de febribus.

Sunt aūt predicta capitula quatuorcētuꝫ et quinquaginta.

Rubrice libri diuisionum rasis.

Liber tertius de casibus qui ipsi rasi acciderunt.
Liber quart⁹ d dietis medicinis ꝛ cibariis.
Liber quintus de uerbis ypocratis.
Liber sextus de scientiis ꝛ intellectibus sine quibus rectus medicus esse nō pōt.

In hoc uolumine preter supradicta hec quoque opuscula continentur.

Experimenta Galieni cum libello de capsa eburnea Hippocratis.
Aphorismi iohannis damasceni.
Liber de humana natura seu de elementis Hippocratis.
Liber d aere aqua ꝛ regionib⁹ Hippocrat.
Libellus de pharmaciis Hippocratis.
Liber de sectionibus cauteriis: et uentosis Rasis.
Sinonyma Rasis.

Tabula quedam parua quidem sed utilissima continens medicinas ad quamcunqꝫ discrasiam cuiuslibet particule humani corporis.

Masellus uenia beneuentanus ad lectorē.

Ne timeas aeger morbo quocūqꝫ labores:
Rasis adest medicus alter apollo tibi.
Quod nequeūt reliqui Galienus auerrois: ꝛ tu
Magne auicenna: cita dat tibi rasis ope.
Uos etiam medici: necnon uos pharmacopolae.
Gaudete: exoritur gloria uestra modo.

Capitulū primū primi tractatus de aggregationibus τ summis iuuamenti membrorum.

CREATOR omniū deus ossa condidit: ut per ea corp⁹ sustentaretur τ rectificaretur. Quia uero unam corporis partē sine alia aliquādo moueri necesse fuit: non unum tantum os in toto corpore fecit: sed multa quib⁹ diuersas tribuit figuras: ut ad id apta forēt qd per ea fieri est necesse. Quoniam autem necesse fuit ut quedam eoꝝ quandoqꝫ coniunctim quandoqꝫ singulatim mouerentur ea cuidā substātie copulauit quā ex una unius ossis extremitate procreauit τ cum alterius extremitate ossis continuauit. Est enim inferiori extremitati continua. Hec autē substātia ligamētum uocatur: qd est corpus albū: durum: non habens sensum. In unius etiā ossis extremitate additamentum rotundum fecit. In alterius autem ossis extremitate concauitatem predicti additamenti capacem condidit ut in ea collocaretur: τ ex huiusmodi dispōne ossium prouenerūt iuncture ex quibus apta fuerunt membra moueri quādoqꝫ simul: quādoqꝫ separatim. Ossium eni ligamenta non prohibuerunt. quin membra in simul ac si unum tantum esset membrum mouerentur. Nam cum totam manum mouere uolumus: eam cum iunctura humeri ac si i ea unum tantum esset os: motu uno mouebimus: ita ꝙ i eo a coniunctura cubiti non prohibebimur: neqꝫ rascete: neque digitorum. Unam autem ipsius partem si absqꝫ alia aliquando mouere uoluerimus: cum iunctura illius partis propria illud faciemus. Ob hoc igitur duos motionis modos animal habuit: particularem uidelicet τ uniuersalem: secundum unū quēqꝫ quoꝝ put ei esset necessariū mouere tur. Sed quia ossa ex sua essentia nō mouentur: sed per motorem τ admodum patientiū continue fuerūt eis a principio sensus τ motus τ ipsorum origine idest cerebro cōcauitates quedam que sunt nerui. Nerui uero isti nō per se ut simplices sunt ossibus coniunguntur: nisi prius cum carne cartilagine τ ligamētis misceantur. Neru⁹ enim si per se grandi membro coniungeretur: uel nullo modo uel debiliter ipsum neruus moueret. Quamobrem neruus antequam ad membrum perueniat: quod per ipsum moueri debeat diuiditur: τ subtiles τ minime partes carnis τ ligamenti in ipsis diuisionibus contexuntur: τ qd ex toto prouenit musculus uocatur. Et est huius corporis magnitudo secundum mensuram mēbri ꝙ per ipsum moueri debet: τ situs eius est in parte uersus quam motus ipsius mēbri fuerit. Postea uero ex una duarum musculi extremitatum que scilicet est uersus partē membri quod mouetur: quedā nascit substantia que corda uocatur: ipsa aūt ē corpus compositum ex neruo qui ad membrū dirigitur: τ ligamento quod ex osse ortum fuit que est separata a carne que in musculo erat. Corda uero protenditur quousqꝫ inferiori extremitati membri quod per ipsaꝫ debet moueri coniungatur. Ex qua dispositione cōtingit ut ex parua retractione qua musculus uersus partem sue radicis trahitur: corda fortiter trahatur: τ membrum cū sua totalitate moueatur. Est enim inferiori extremitati eius continua. Cerebrum quoqꝫ fecit deus ut sensuum origo esset: τ motus uoluntarij: τ ab eo produxit neruos qui membris continuantur: τ dant ei sensuum: τ motionis modos. Nos uero ostendemus unde oriantur nerui: cum de eorū tractabimus anathomia. Et quia partes corporis inferiores τ que a cerebro ualde remote sunt: τ sensu τ motu indigent: motum autem τ sensum absqꝫ neruis habere non possunt: nerui quoqꝫ si a cerebro recta procederentur uia: ex longitudine descensus debilitarentur: unde eorum protensio nec firma foret nec fortis: fecit de⁹ sub craneo foramen per quod partem cerebri produxit: que nucha uocatur. Que quia mollis erat: ad ipsius custodiam dorsi spondiles τ sufenta ossa fecit: quemadmodum ad cerebri custodiam cranei condidit ossa: quam taliter munitam secundum corporis longitudinem prolongauit: ex qua etiam cum in alicuius membri directo est quod ei appinquat neruos produxit: qui per spondilium foramina exeuntes: ipsi membro continuantur: sensum ei dantes τ motum. Cerebro igitur si graue superuenerit accidens:

toti corpori sensus auferetur et mot⁹. Nu
che uero si acciderit membris quibus ner
ui ab illa parte nuche procedentes coniũ
guntur: et que sub eis sunt: motus auferen
tur et sensus. Cerebrũ enim quasi fons sen
suum est: et motus uolũtarij. Nucha uero
sicut fluuius magnus ab eo manãs. Nerui
autem qui ab ea prodeunt sicut riuuli ex
fluuio exeuntes. Fonti uero cũ aliquod ac
ciderit impedimẽtum erit comune. Quod
si riuulis euenerit nocumentum: erit pro
prium locorum ad que ipsi diriguntur ri
uuli. Ideoqz scire unde quisqz oriatur ner
uus: et ad quod membrum dirigatur in ar
te medicine est perutile: quod et Galienus
in libro de interiorum membrorum passio
nibus testatur: sic inquiẽs. Quidam in iti
nere romano de mulo lapsus super lapidẽ
cecidit: a quo una ex spondilibus lesa fuit
ex cuius lesione digitus auricularis et me
dius duriter ad tempus mouebantur: qui
b⁹ medici emplastra et alia medicamina su
perponebant ex quibus eger nullum sentie
bat iuuamen: quod galienus cernens ea
dem medicamina spõdilibus a quibus ner
ui qui ad predictos digitos protenduntur
et procedunt superposuit: et sic breui eum
restituit sanitati. Nerui quidem in princi
pio sui exitus a cerebro uel nucha molles
multum sunt: et ipsi cerebro uel nuche simi
les. Cuz autem magis elongari incipiunt
indurantur: donec perfectam neruoruz for
mam suscipiunt. Iuuamẽti igitur neruorũ
summa est: quod ipsi sunt instrumenta et uie
per que sensus et motus omnibus tribuitur
membris et transfunditur: unde si ex trans
uerso incidantur: aut sensus: aut motus mẽ
bri: aut utrunqz destruitur: ad quod ipsi di
riguntur. Nucha uero si cõstringatur aut
ex trãsuerso incidatur: sensus et motus om
nium membrorum quorum nerui a locis
prodeunt qui sub illa sunt incisione auferũ
tur: in longitudine autem licet ipsa incida
tur: non multum tamen impediet. Simili
quoqz modo neruorum incisio in longitudi
ne si acciderit: non magnam faciet lesionẽ.
Ex transuerso autem si euenerit: actio illa
destruetur secundum mensuram qua incisio
penetrauit: et partem uersus ad quam pene
trauit. Cerebrum autem preter hoc
quod ipsum est origo sensus et motus uolũ
tarij: est etiam secundum galieni sententiã:
imaginationis: cogitationis: et memorie
fundamẽtum. Imaginatio quidem in duo
bus uentriculis anterioribus perficitur:
cogitatio uero in medio expletur: memoria
autem posteriorem possidet uentriculum.
Cor uero fecit deus ut esset fons et ori
go innati caloris: et ut ab eo totum corpus
calefieret per arterias que ab ipso ad om
nia membra procedunt. Unde si aliquod
membrum artarias amiserit que ad ipsum
uenire consueuerant congelatur: et motus
et sensus induratur prius: deinde destruun
tur: et postremo quasi mortuum redditur.
Musculi enim et nerui necnon ipsum ce
rebrum: ut in sua conseruentur natura: et
ut suas perficiant actiones quadam inna
ti caloris indigent mensura quamobrem
arterie eis trãsmisse sunt. Et qd animal su
pra uegetabilia babet est primum iuuamẽ
qd a corde cõtrabit. Quod autem a cere
bro recipit est secundum: per quod est per
fectio: et ad quod tota actoris intentio et
uoluntas prona fuit. Quod uero ab epa
te suscipit iuuamentum: est ei cum uegeta
bilibus comune: non enim recipit ab eo ni
si nutrimentum et incrementum: sed quia
cordi ut in sua conseruaretur natura: aeris
attractio eo superioris necessaria fuit: et ae
ris in suis concauitatibus nimis calefacti
expulsio: facta sunt ei aerem attrabendi in
strumenta: pectus uidelicet et pulmo: et iter
ipsa et cor concauitates et foramina posita
sunt: per que aer attractus transire possit:
quemadmodum cum de buius dispositione
tractabimus dicturi sumus. Epar au
tem ad sanguinis generationem atqz ipsi⁹
depurationez factum est: et ut uene ab ipso
manantes ad omnia membra dirigantur:
et ad ipsorum bumectationem: et sanguinis
diuisionem: prout cuiqz necessarium est.
Quamobrem nutrimentum et eorum con
seruatio que sicut fuerant remanent proue
nit: et eorum incrementum fit que crescũt.
Nulla eniz remanent ut fuerũt: nisi ex qui
bus nihil dissoluitur: sicut est dispositio in
lapidibus: ut iacintbo: auro: et uitro: uel
quia quod dissolutum est in eis restauraẽ:
sicut aqua maris: que licet quotidie magnã
patiatur dissolutionem: tamen ab introitu
fluminum singulis diebus restaurationem

Imaginatio
Cogitatio
Memoria
Cor
Epar

suscipit: unde semper eadem fere forma remanet bene custodita: tanta quanta fuerat: quia propter paruitatem sui sensibile nõ ē. Corpora igitur animalium: quia ex eis que dissoluuntur composita sunt: non fuit possibile ut augumentari uel in suo statu permanere possent: absq; nutrimenti beneficio: sed quia nutrientia cum dissolutis non sunt speciei unius: membrū in corpore adesse oportuit: qd ipsa indissolutorum similitudinē permutaret. Nutrientia uero quia non totaliter conuertuntur: sed quedam eorum pars conuertitur ꝛ assimilatur: pars autem alia remanet quasi humor superfluus non suscipiens conuersionem neq; assimilationē eorum que dissoluta sunt: que si in corpore remaneret: grauium egritudinū materias generaret. unde preparata sunt eius expulsioni instrumenta apta ꝛ canales. Et quia nutritionis operatio in tribus locis perficitur tria superfluitatum sunt genera. Una quidem ē prime digestionis superfluitas que .s. in stomacho fit ꝛ itestinis: ꝛ uocatur stercus: siue egestio. Alia uero secūde digestionis est superfluitas: que in epate perficitur quando sanguis generatur: ꝛ ipsa quidē ē colera rubra: ꝛ nigra: ꝛ urina. Hec autem tria a sanguine separata: propria a quibus suscipiuntur receptacula habēt: sicut fel colleram rubram: melancoliā splen: ꝛ urinam renes suscipiunt: quemadmodum dicturi sumus in manifestiore tractatu: cum de horū membrorum formis loquemur. Digestionis uero tertie superfluitas que ī omnibus fit membris cum illis assimilatur sanguis qui unicuiq; illorum delegatur: est sudor et sordities: ꝛ quicquid ex superfluitatibus a membris exeuntibus eis assimilatur: ut mucilagines ꝛ lippitudines ꝛ his similia.

Preterea modi membrorum i corpore quatuor existunt. Quorum tres sunt principalium que in uite cōseruatione ualde sunt necessaria: quorum quedā nutritionis sunt instrumenta: ut stomachus: ꝛ epar: ꝛ eoꝝ canales: ꝛ uene: ꝛ uie: que ad ipsa perueniunt: ut os: ꝛ meri: ꝛ reliquе uie que ab eis exeunt: ut intestina. Et instrumenta caloris īnati: ꝛ cōseruationis ipsi⁹: quoꝝ prima sunt cor: ꝛ arterie: secūda uero pulmo: ꝛ pect⁹: et quecūq; alia ualēt ad aeris attractionē: queadmodū in suo loco dicturi sum⁹. Alia uero eoꝝ sunt instrumēta sensus: ꝛ mot⁹ et itellectualiū actionū: que sunt cerebrū ꝛ nucha: ꝛ nerui: ꝛ musculi: ꝛ corde: ꝛ que sunt similia his: necessaria ꝛ ualētia ad complendam actionē ꝛ passionē. In uno quoq; aūt modo istoꝝ instrumentoꝝ: unū ē principale et operans. Alia ut seruiētia ꝛ ipsū ī suis actionibus adiuuātia. Instrumentoꝝ uero nutritionis principale est epar. Sed inati caloris instrumentoꝝ principale ē cor. Et instrumentoꝝ sensus ꝛ motus ꝛ intellectualium actionū principale ē cerebrū. Unum quodq; aūt istoꝝ alijs duobus connexum ē et eis indiget. Epar enim nisi omnibus alijs mēbris nutrimentū trāsmitteret dissoluerentur. Ipsum quoq; nisi a corde calorē haberet: eius nō cōseruaretur substātia: qua sua completur actio. Cerebrū etiā si nō ab artijs calefieret: nec a uenis que ab epate procedunt nutriretur: eius nō cōseruaretur natura qua suas aptum est perficere actiones. Musculi quoq; pectoris nisi a cerebro mouerētur: aerem attrahi foret impossibile neque cordis cōseruaret substātia qua calor innatus qui est in corde euentetur: Quarti uero mēbroꝝ modi pricipalia sunt īstrumēta generationis: que sunt matrix: et uirga: ꝛ testiculi: ꝛ uasa spermatis. hec aūt instrumenta nō sunt necessaria ut unum perduret singulare: sed ut species permaneat et conseruetur. Quia enim deus qui sit benedictus corpus hominis ex corporib⁹ fecit dissolubilibus: non durabilibus neq; stabilibus: unde cū non sit possibile ut unū singulare semper maneret: fecit generationis instrumenta: per que saltim species durare posset. Ista autem que premisim⁹ summe sunt ꝛ aggregatiōes de membrorum dispositionibus ꝛ ipsorum iuuamentis. Quod totum nos clarius dicemus: ꝛ secundum plures diuisiones. Summas tamen colligere non dimittemus: huius enim libri intentio non fuit postrema omnia colligere.

Capitulum.2.de forma ossiū capitis.

Caput qd ē naturale: licet nō ex toto tū rotundū ē. In quo multa sunt foramina: p que multi egrediunt nerui. ꝛ uene ītrāt ꝛ arterie. Ipsum quoq; anterius in partē .s. frontis: ꝛ posterius ī occipitio eminēs ē. In utraq; uero auriū parte est latū: foraminū aūt oīuз que in ipso sunt maius ē

illud qd est i occipitio p qd nucha egredit Ipm pterea ex multis cōpositum est ossib⁹. quoꝝ unū alij cōtinuat. Locus uero ubi coniungunt:serrarū cōiunctioni similis appellat. Craneo aūt supioꝛ cōtinuatur mādibula in qua maxille ꝛ dentes continētur supioꝛes:que ēt ex multis cōponit ossibus: quoꝝ unū alij ad serre similitudinē cōtiuat Post hanc aūt mandibula ē inferioꝛ: i qua inferioꝛes existunt dentes. Cuius quidem ossa nō ad serre similitudinē ut predicta: ꝫ solis continuant iuncturis. Inferioꝛ nāqꝫ mādibula motu indiguit. Que quidē supioꝛi continuat mandibule: in loco q zephin arabice uocatur. Hec aūt dentibus exceptis:ex duobus cōponit ossib⁹.que ad serre similitudinem in medio mēto continuātur. Est pterea sub craneo in parte posterioꝛe quoddā magnū os:qd inter ipm craneum ꝛ supioꝛem mandibulā positum ē:a quo diminutio que in ossiū iuenit figuris completur qd alguateda uocat. Oia igitur capitis ossa cū numerata fuerit uiginti ꝛ tria erūt exceptis dentib⁹. Quoꝝ sex ipsius cranei ꝑpria sunt:ꝛ unū qd uocatur alguatedi sup qd sex pdicta sunt ossa. Et mādibule supioris quatuoꝛdeci:ꝛ inferioꝛis duo. In una quaqꝫ aūt mandibula sunt dētes sexdecim: quoꝝ duo sunt incisoꝛes. ꝛ duo q istos utriqꝫ secunt quadrupli noiant. post quos utriqꝫ sunt duo q uocant canini:post quos sunt quinqꝫ molares dextri ꝛ qnqꝫ sinistri: quādoqꝫ tam̄ de molaribus minuit unus: ꝛ nō sunt nisi quatuoꝛ. Molariū aūt superioꝝ quidā tres hñt radices quādoqꝫ quatuoꝛ. Inferioꝛes ṽo molares:duas tantū hñt radices exceptis duobus molaribus ultimis qui hñt tres:quoꝝ unus est i dextra:alius i sinistra. Alij ṽo dentes una tantum radice sunt cōtenti. Sunt itaqꝫ oia capitis ossa: quiquagita qnqꝫ. Capiti aūt iuxta magnū foꝛamen p quod nucha egreditur: pria ex spondilib⁹ colli continuat:que qdē sunt septē. Hec aūt a duabus partibus sunt pfoꝛate:p quarū foꝛamina nerui ꝑgrediuntur: q ad dextrū ꝛ sinistrū dirigunt latus. Post has aūt spondiles costaꝝ sunt: que decē et septē numero sunt:quaꝝ duodecim spōdiles pectoꝛis dicunt: eo qd i eaꝝ rectitudine inferioꝛ pectoꝛis terminus finiat. Quinqꝫ uero que secunt:sunt spondiles renū ꝛ alcatim. Sunt igitur oēs spondiles que ab exitu nuche usqꝫ ad os quod sup renes locat uiginti quatuoꝛ. Quandoqꝫ tam̄ additur una uel minuit qd prarū ē. Ex hoc ṽo loco os alauis:spondilibus continuat. Quod ex trib⁹ componit partibus:que sunt spōdilibus similes. Cui ab iferioꝛi: os alhosoꝛ continuat: qd ex tribus similiter cōpositū ē partibus. Haꝝ aūt tertia que ē inferioꝛ:ē cauda que ē cartilago ossuosa. Ab una qua qꝫ aūt duaꝝ predictaꝝ spondiliū iunctura:i unaquaqꝫ duaꝝ partiū egredit neru⁹ q ad illā coꝛpoꝛis partē protendit:ꝛ ipsa diuiditur. Ab extremitate uero caude unus tm̄ progreditur neruus q i illis diuidit locis. Duo uero ancaꝝ ossa: quoꝝ unū ē i uno latere:alteꝝ in altero:ossi qd ē alauis cōtinuātur:unū scilicet ab una parte: alterū ab alia in qbus sunt ancarū pyxides: quas ossiū capita que sunt in coxis ingrediunt: que ꝛ ipsarū uocāt uitebra. Iste aūt sunt foꝛme ossiū ꝛ spondiliū que sunt in posterioꝛib⁹ ab oꝛtu nuche usqꝫ ad caudā. Nūc uero alioꝝ ossiū foꝛmas que sunt sub collo noiare icipiem⁹. De qb⁹ sunt duaꝝ furculaꝝ ossa: ꝛ ossa spatularū:ꝛ pectoꝛis ossa:ꝛ ossa manuū: ꝛ ossa femoꝛis:ꝛ pedū ossa. Furcule ṽo os exteri⁹ gibbosuꝫ ē. ꝛ iteritus cōcauū:cuius unū duoꝝ capitū.humero continuat capiti .s. ossis qd adiutoꝛiū uocatur. Alia aūt extremitas sumitati pectoꝛis cōtinuat:ubi ē pyxis gule. Spatula uero a parte qua doꝛso supponit lata ē:cū qua caput cartilaginosuꝫ cōtinuat. A pte uero qua furcule appꝛopinquat ē rotunda: i qua ē pyxis qꝫ caput ossis qd noiatur adiutoꝛiū ingredit. Pectoꝛis aūt ossa sunt toꝛax:q ex septē cōponitur ossibus:i quoꝝ cuiusqꝫ extremitate ē cartilago Quoꝝ principiū ē a pyxide gule:finis ṽo ē inferius paꝝ sub mamillis: q locus ē angustioꝛ oibus locis que sunt in uentre: que cū palpant mollia inueniuntur ossa nō hñtia. Coste uero in uno quoqꝫ latere sunt duodeci:que curue sunt. Quaꝝ oiuꝫ longioꝛ ē media. Quaꝝ septē:una duaꝝ extremitatum que .s. est posterioꝛ: doꝛsi spondilibus continuatur. Que uero anterioꝛ ē:uni ex ossib⁹ que i toꝛace sunt.cum capite cartilaginoso continuatur. Ex his ṽo:quinque curtant ita quod toꝛaci non continuantur: quarum extremitates cum premuntur. iterius flecti

reperiuntur: que posteriores noīant coste. Quod uero sub torace de uentre existit: totū molle est usq3 ad femoris ossa. Nūc autem manuū τ pedū ossa nominabimus. Manus quidē os primū illud ē: qđ adiutorium uocatur: qđ est os unū exterius gibbosum: interius concauū: cuius caput spatule pyxidē ingredit: per quantitatē que iā preparata ē ei. Hec ē igitur una suaꝝ extremitatū. Altera uero extremitas in cubito est in quo est rotula instrumēto hauriendi aq̄ similis: quā superioris focilis ingredit extremitas. Quoꝝ uero fociliū longitudo ē a cubito usq3 ad rascetā. Quorum unū qđ ē minus: superius uocat focile. Aliud ēo quod est maius: inferius uocatur. Quorū unūquodq3 in suis summitatibus que a pte rascete sunt: additamentum quoddā habet per quod fit iūctura que existit inter rascetam τ ipsa. Rasceta aūt ex octo componitur ossibus: quorum quatuor i duobus ordinibus dispositis: alia quatuor eodem ordie disposita i longitudine coniungunt: que cū multū dura sint medulla carēt. Quorū figura est curua. ex qua rascete figura apta ꝓuenit. Post rascetā uero est pecten q ex quatuor cōponit ossibus: que ossib⁹ rascete qbusdā ligamentis ualde firmis cōtinuant. Pectinis uero ossibus digitoꝝ cōtinuātur ossa: que in uno quoq3 eoꝝ sunt tria. Quorū unūqdq3: alij cōnexionibus: confirmatis ligamētis continuat. Oia igitur man⁹ ossa sunt triginta. Os.s. quod adiutoriū nominat: τ ossa duo que focilia uocant. Rascete quoq3 ossa que sunt octo: τ ossa pectis que sunt quatuor: τ qndeci que sunt digitorū quinq3. Os aūt pollicis primum: superioris focilis extremitati continuat in loco iuncture ample τ laxe. Quod ideo factuz ē. qa magno indiguit motu: ut reliqs quatuor digitis coniūgi possz. Ossium ēo pedis primū est coxe qđ ē unum: exterius gibbosuz: interius latū. Cuius supior extremitas est rotūda que coxe uocat uertebrum. Hoc qdē: anche pyxidē ingreditur: a qbus prima iunctura fit pedis. Eius uero iferior extremitas: pyxidē maioris duoꝝ fociliū cruris ingreditur. Duoꝝ uero fociliuz terminus: a genu usq3 ad calcaneū protēditur. Quod aūt ex his duobus maius ē: inferius uocat focile: quod ēt also longius ē.

Minus uero: focile uocat supius. Horum aūt duoꝝ fociliū summitates calcaneo continuantur. a qbus tercia pedis orit iunctura. Juncture aūt que in genu ē supponitur os rotundū: cartilaginosum. qđ genu nominat oculus: τ a qbusdā uocatur mola. Calcāeo uero in anterioribus os qđ uocatur nauicula coniungitur. Inferius aūt cuidā coniungitur ossi. qđ achib uocatur: qbus pedis rasceta que ex tribus cōponitur ossibus cōtinuatur. Ex qbus que ad id qđ hic ē necessariū apta ꝓuenit forma. Rascete aūt pedis cōtinuatur pecten q ex quinq3 cōponit ossib⁹ qbus digitoꝝ cōtinuant ossa que i uno quoq3 sunt tria: excepto magno digito in quo duo tm̄ sunt ossa. Oia igitur pedis ossa: uiginti nouē sunt. Anche.s. unū: cruris duo: τ os calcanei: τ os qđ uocat achib: τ os nauicule τ ossa tria ex qbus pedis cōponit rasceta: τ alia qnq3 ex qbus pedis componit pecten: digitoꝝ quoq3 ossa quatuordecim τ os genu. Et cum oia corporis ossa numerata fuerint prout Gal. numerauit ducenta τ quadragita octo erūt. excepto osse qđ ē in epigloti: qđ laude grece litte os simile non cupatur. cuius hec ē figura. Λ. os quoq3 qđ ē in corde. qđ a qbusdā chirurgicis cartilago dicit: τ ossa parua a qb⁹ uacuitates sunt in iūcturis replent τ uocantur sisamia chel excipiuntur.

Capitulum de musculis.

Musculi q in toto repiuntur corpe cuz secundū Gal numerati fuerit τ diuisi quingēti uiginti nouē inuenient: de quibus ꝓut nostro competit tractatui loquemur. Musculū itaq3 ex carne τ neruo τ ligamēto: cōponi dicimus. Ipsi quoq3 uolūtarioꝝ motuū sunt instrumēta: quoꝝ figure secunduz suoꝝ diuersitatē locoꝝ prout eis necesse est diuersificentur. Plures aūt ex eis ita ut carne sunt circūuoluti: protenduntur usque quo ad suas inferiores ꝓueniant extremitates. Ex quoꝝ extremitatibus quoddā exoritur corpus: quod corda uocatur. Que quousq3 illius membri quod per ipsam moueri debet inferiori coniungatur extremitati porrigitur. Membrum uero per illam mouetur sic. Colligitur enim τ ad sue radicis partem retrahitur. Unde totum membrum ad illūm retrahitur partem ad quam colligitur musculus. Si autem membrum

qd mouetur magnum sit: musculus quoque ipz mouens magnus erit ꝛ grossus. A quo aut una grossa aut plures oriūť corde: que membro qd debet moueri continuāť. Ple rūqz etiā in unius mēbri motu multi muscu li sibi inuicem auxilium prebent. Muscul⁹ aūt qui paruum mouet mēbrum: paruus est ꝛ subtilis. Musculus nāqz qui ē in coxa ꝛ totū mouet crus: ualde ē magnus. Mus culi uero supiores mouentes palpebras: multum parui sunt ꝛ subtiles a qbus corda non oritur. Omne igitur mēbrum quod uo luntario mouetť motu: musculum habet quo mouetur. Quod si ad partes moueretť con trarias: in situ contrario musculos hēt: ab uno quoqz quoꝝ ad suam trahitur partē qñ taliter mouetur. Musculus uero ei con trarius: a sua tunc quiescit actione. Cum āt qsque musculus in situ contrario positus suam simul pfecerit actionem: membrū tunc erectum erit in neutrū duaꝝ declinans par tem. Verbi gratia. Manus cū a muscu lo qui est in domestica brachij parte trahiť interius curuatur: si uero a musculo qui po nitur in siluestri brachij parte trahiť: exteri us flectitur. Cum uero ab utroqz simul tra hiť: equalť inter illos duos manebit ꝛ erec ta. Motus aūt uoluntarij qui in corpore fuerit: hi sunt. Motus. s. qui est in cute frontis: ꝛ oculorum motus: ꝛ motus maxil larum: ꝛ summitatis nariū motus: ꝛ labioꝝ: ꝛ lingue: ꝛ epiglotis motus: ꝛ motus mādi bule inferioris: ꝛ capitis motus: ꝛ colli: ꝛ motus humeri: ꝛ iuncture spatule: ꝛ adiuto rij mot⁹: ꝛ motus iuncture qui fit a summi tate adiutorij ꝛ brachij: ꝛ motus iuncture focilium: ꝛ rascete: ꝛ motus digitoꝝ: ꝛ uni⁹ cuiusqz suarū iuncturarum: ꝛ motus mēbro rum que sunt in gutture: ꝛ alij duo motus qui inferius labium mouent inferius: Et superius mouent superius ꝛ motus pecto ris qui fit in attractione aeris: ꝛ uirge mo tus: ꝛ motus uescice quando pro retinēda urina clauditur: ꝛ summitatis recti intestini motus qui fit ut stercus exire prohibeatur ꝛ motus mirach uentris: ꝛ motus iuncture que fit ab ancha ꝛ coxa: ꝛ motus genu: ꝛ motus iuncture pedis cū crure: ꝛ motus di gitorum pedis. Quorū unusquisque mus culos habet figuras contractioni ꝛ extēsio ni aptas habentes: quibus motus perfici

possint predicti. Quos omnes si inuestiga re ꝛ distinguere inceperimus: augmentabiť liber ꝛ perueniemus ad id ex quo non ma gna prouenit utilitas. Non est enim possi bile ut musculorum forma ita alioꝝ menti bus: nostris infigať sermonibus: queadmo dum in ossibus: ꝛ neruis: ꝛ uenis: ꝛ arteri is. In his enim musculis frequēs necessa rius est uisus: testificatio: ꝛ studium multū. Ideoqz musculorum qui in mēbris sunt: nu merum tātūmodo cōprehendemus. Dice mus itaqz qd in facie sunt musculi quadra ginta quinqz: ex quibus ad oculoꝝ ꝛ suarū palpebrarum motus: sunt uiginti quatuor. Ad mandibule uero motus: duodeci. Et faciei partibus que uoluntarie mouenť no uem. Quoꝝ un⁹ est sub extremitate cutis frontis: cuius auxilio fit ut magna fiat ocu li apertio: ꝛ alij duo a qb⁹ nariū moueť ex tremitas: ꝛ alij duo qui superius labiū mo uent sursum: ꝛ alij duo qui labium inferius deorsum mouent. Preter hos ṽo sunt duo musculi qui mouēt maxillas. Musculi ṽo a quibus caput moueť ꝛ collum: sunt uigiti tres. Quoꝝ qdam solummodo caput mo uēt ad partem in qua est muscul⁹. Alij ṽo etiaz cum capite mouent collum. Et sunt alij qui ipsum mouent sursum: ꝛ quidam eo rum mouent ipsum anterius: quidā uero po sterius: ꝛ alij dextrorsum: ꝛ alij sinistrorsuz. Linguā uero mouentes nouem sunt. Qui aūt gulam ꝛ epiglotim mouent: sunt trigita duo. In cuiusqz autem spatule motione in oī latere sunt septem qui omnes ipsius per ficiunt motus. Ab unaquaqz etiam parte sunt quatuordecim qui adiutorium mouēt. Adiutorio quoqz ab una quaque parte sup ponuntur quatuor: quorum duo qui sunt in terius: brachium trahunt interius: ꝛ duo q in siluestri sunt parte. ipz extendunt. Sūt etiam in uno quoqz brachio decem ꝛ septē quorum decem in parte siluestri: ꝛ septem in parte locantur domestica: a qbus manus intus ꝛ extra ꝛ ad partez pollicis: ꝛ ad par tem auricularis mouetur: ꝛ contrahunť di giti ꝛ extenduntur. In unaquaque uero manu ab unaquaque parte sunt decē ꝛ octo a quibus digiti uersus pollicez ꝛ uersus au ricularem mouentur. Ad pectoris ṽo mo tionem: centum ꝛ septem musculi sunt con stituti: quorum quiddā dilatāt: alij ṽo ipsius

constringunt. Qui uero omnes dorsi perfi
ciunt motus: quadraginta ⁊ octo sunt. Et
sunt alij octo qui super uentrem ab iferiore
parte toracis locati usqꝫ ad femur protēdū
tur: quorum in longitudine quidaꝫ sunt: qui
dam uero in obliquuꝫ extenduntur. A qui
bus omnes uentris motus qui constringen
do fiunt uel cōprimendo perficiūtur. Horꝫ
etiam auxilio alij sunt motus. In masculo
rum quoqꝫ testiculis quatuor inueniuntur
musculi. preter quos sunt alij quatuor mouen
tes uirgam. Est ⁊ unus qui uesice colluꝫ
constringit: ne inuoluntarie urina egrediatur
In longanione similiter sunt quatuor qui ip
sius orificium tenent: ne stercus inuolunta
rie exeat. In natibus etiam sunt uiginti
sex: a quibus coxe mouentur. Coxis uero
uiginti superponuntur qui crura mouēt. Ad
pedis autem motionem ⁊ quorūdam suorū
digitorum superpositi sunt cruribus uigin
ti octo. Ut autem reliqui pedis digiti mo
ueantur sup pedes uiginti duo sunt locati.

Capitulum de neruis.

n Eruorꝫ ortus aut a cerebro est aut a
nucha. Nucha autem a posteriori
cerebri parte egreditur. que panniculis in
uoluitur cerebri: quos cū de cerebri tracta
bimus anathomia nominabimus. Spondi
libus quoqꝫ cooperitur usqꝫquo puenit ad
os quod ut diximus alobosos uocatur. Ab
hac autem nucha per unāquamqꝫ duarum
spondilium iuncturam: unum neruoruꝫ par
exoritur: quorū unus dextrorsum: alter sini
strorsum tendit. Quod tā diu fit quousque
peruenit ad finem alobosos: a quo neruus
pari carens egreditur: quāobrem in par di
citur. Nerui similiter a cerebro egredien
tes pares inueniuntur: quorum unus dex
trorsum: alius ut predictum est sinistrorsum
dirigitur. Primum uero horum septē pa
rium neruoruꝫ qui a cerebro prodeūt: duos
habet neruos: qui in anteriori cerebri par
te exoriuntur: ⁊ oculis directi sensum uisus
eis tribuunt. Quorum unusquisqꝫ concau⁹
est: qui cum a cerebro orti aliquantuluꝫ ab
eo elongati fuerint coniunguntur: ⁊ ex utro
rumque concauitatibus prouenit cōcauitas
Ante tñ quā egrediantur ex craneo separā
tur. Quorum unusquisqꝫ a craneo exiens:
oculo in parte sua existenti dirigitur. Par
autem secundum: post primum oritur par:
quod per foramina que in sinu oculi sunt e
xit a craneo: ⁊ per oculorum musculos spar
gitur dans eis suos motus: Tertium uero
par post secundi paris ortum exoritur: ubi
primus cerebri uenter ad secundum puenit
uentrem. Hos autem uentres postea dicā
Quarto quoque pari quod ē post ipsum ad
miscetur: a quo postea separatuꝫ in quatuor
diuiditur partes. Quarum una ad uentrē
sub diafragmate descendit. Aliarum uero
quedam: per loca faciei: ⁊ aurium: ⁊ nariuꝫ
spargitur. Quedam auteꝫ pari quod sequi
tur: hoc par continuantur. Par quoque
quartum post terciū exoritur par: ⁊ per pa
latum spargitur dās sensum ei proprium.
Quintum autem par ē per cuius unā partē
audiendi fit sensus: ⁊ per aliam mouetur mus
culi qui faciem mouent. Par quoque sex
tum est cuius una pars gutturi transmittitur
⁊ lingue: alia uero musculis qui in spatulis
sunt: ⁊ in membris que sunt circa ipsas di
rigitur. Alia uero pars per collum descē
dit que a se multos emittit ramos: quorum
quidam ad musculos q sunt in epigloti ua
dunt: qui cum ad pectus ueniunt diuiduntur
iterum quorum partes quedā sursum reuer
tuntur quousqꝫ musculis qui sunt in epiglo
ti coniungātur. Alie uero per cordis capsu
lam sparguntur: ⁊ p pulmonē: ⁊ meri: ⁊ per
loca his uicina. Quod uero ex hoc pari
reliquum est quod est etiā eius maior pars
quousque penetret diafragma protenditur
⁊ eius maior pars ori continuatur stomachi
Alia uero ei⁹ pars pāniculo epatis ⁊ sple
ni coniungitur ⁊ alijs uisceribus: ubi etiam
tercij paris partes quedam ei cōtinuantur
Septimum auteꝫ par a posteriori parte ce
rebri a qua oritur nucha: generatur quod p
lingue ⁊ epiglotis diuiditur musculos.
A nucha uero triginta unum paria neruorꝫ
exoriuntur: ⁊ unus neruus qui caret pari.
Quorum septem a colli spondilibus oriun
tur: duodecim uero paria a dorsi spondili
bus usque ubi dorso opponitur pectus exo
riuntur. Quinque uero paria que sunt p⁹
ista ex spondilibus cathin: q ē inferior dor
si locus ab inferiorum costarum spondilib⁹
nascuntur. Ab osse autem alabauis tria a
lia oriuntur: post que alia tria ab osse alobo
sos exorta reperiuntur. Ab alobosos ue
ro summitate neruus pari carens exoritur

ex medio eius. Primum autem istorum parium a nucba procedentium: a prie spondilis colli foramine exoritur: quod capud ascendens per ipsius spargitur musculos. Par autem secundum a foramine: quod inter primam et secundã reperitur spondilem exortum: cuti continuatur capitis: dans ei tactum. Musculis quoque colli coniungitur et maxillarum dans eis motum. Et par tercium a foramine quod e inter secundam spondilem et terciam exortum in duas diuiditur partes. Quarum una musculis qui mouent maxillas transmittitur. Alia uero per musculos dispartit qui inter utrasque locantur spatulas. Par itidem quartum int terciam et quartam exoritur spondilem qd in duo diuiditur. Quorum unum posteri' per dorsi musculos partitur: aliud uero ãterius protensum per musculos segregatur: q in directo eius sunt et supra ipsum. Quitũ quoque par inter quartam et quintam egressum spondilem: in tres diuiditur partes. Quarum una diafragmati dirigitur. Alia uero muscul' qui caput mouent et collũ: porrigitur. Alia autem ad musculos protenditur spatularum. Et sextum similiter par inter quintam et sextam nascitur spondilem. Septimum quoque inter sextã et septimã spõdilem oritur. Octauum uero iter septimam spondilem et octauam nascitur: ubi colli spõdiles finiuntur. Neruorum uero ab his omnibus partibus procedentium: quidam per capitis et colli musculos partiuntur: et quidam per dorsi musculos et diafragmatis: exceptis his qui ab octauo procedunt pari: quorum nullus ad diafragma peruenit: et q dam ad adiutorium et ad brachium uadũt et manum. Sexti quoque paris partes quedam ad spatularum diriguntur musculos. Alie adiutorium mouent. Alie uero superioribus adiutorij partibus sensum prebẽt Septimi itidem paris partium quedã musculis mandant qui sunt in adiutorio. Alie brachium mouent: alie quoque per adiutorij cutem disperguntur: sensum ei dãtes. Octaui quoque paris partes quedam p brachij cutem partiuntur dantes ei sensum. Alie uero ad brachij tendunt musculos: manib' motum prestantes. Nonum iterum par inter octauam et nonam egreditur spondilem ibi dorsi spondiles initium sumunt. Cuius quedam partes per musculos qui sunt i costis sepantur. Alie uero p dorsi musculos partiuntur. Quedam uero ad manum descendentes per eam segregantur: sensum ei dantes et motum. Decimum quoque par inter nonam spondilem exoritur et decimam: cuius una pars cuti trãsmissa adiutorij: dat ei sensum. Reliqua uero pars diuiditur: cuius quedam pars anterius progressa per musculos qui sunt inter costas: et per musculos qui uestiuntur super pectus dispartitur et alia eius pars per dorsi et spatularum musculos diuiditur. Et ad hunc quidem modũ progrediuntur et diuiduntur reliquorum parium nerui usque ad nonum decimum. Par autem uicesimum est primum: cui' nerui ab inferioribus dorsi spondilibus exeunt: et inter nonamdecimam et uicesimam egreditur spondilem. Et ad hunc modum inter spondiles: quinque oriuntur paria. Quorum nerui quidam uadunt ante: et per musculos qui supponuntur uentri diuiduntur. Alia autem per musculos partiuntur qui sunt sup lumbos. Tertia autem horum quinque paria superiora: neruis qui descendunt a cerebro miscentur. Reliqua uero duo paria que sub istis tribus existunt ramos ex se magnos mittunt: qui ad crura descendentes. usque ad pedum extremitates perueniunt. Vicesimi autẽ quinti paris nerui sunt primi qui a primo trium ossium alabauis egrediuntur. A secundo autem osse horum trium parium secundum exit: atque a tercio tercium procedit. Hec autem tria paria omnia neruis miscentur: qui ab inferiorib' dorsi egrediuntur: quorum magna pars ad pedes descendit. Sed tria paria simul cum neruo pari carente ab ossibus alohosos exeuntia: ad uirile membrum: et ad musculos ani: et ad uesicam: et ad alia loca inferiora his protenduntur.

Capitulum. de uenis.

Vene oẽs a gibbosa epatis pte oriunt Epar eni interius cõcauũ ẽ exterius gibbosum. Super gibbosam uero ipsius partem: quedam magna oritur uena. Que quidem cum parum elongata fuerit: i duas

neri in spondilium dorsi

Molū

diuiditur partes. Quarum una que maior est: ad inferiores corporis partes deriuat. ut omnia mēbra ibi reperta: ipsa imbibat. Secunda uero ad superiorum corporis mē brorum imbibitionē superius uadit. Que usq; adeo sursum tendit. quousq; diafrag mati continuetur: ubi ipsa in duas diuidit uenas. que per diafragma ut nutriant ip sum disgregantur. Que postea perforant diafragma. Post cuius perforationem: uene subtiles ab eis disgregate: panniculo qui pectus in duas diuidit partes: & cor dis casule atq; glandule que a medicis uo catur molum continuantur. & per predicta sparguntur membra: quorum formas in se quentibus demonstrabo. Postea uero qui dam magnus ab eis separatur ramus: qui uni duarum cordis auricularum dextre .s. continuatur: & in tres diuiditur partes. Quarum una dextram cordis ingreditur cō cauitatem: que etiā alia maior existit. Se cunda uero ea que exterius sunt in cordis superficie: circuit & per ipsum totum parti tur. Tertia autem inferioribus pectoris partibus coniungitur: & membra que ibi sunt nutrit. Que postquam pertransierit cor. in rectitudinem porrigitur: quousq; ad furculas pectoris perueniat. In hoc aūt iti nere: ramusculi ab ea subtiles in unāquam que duarum segregantur partium dextror sum & sinistrorsum: que membra que in eorū locantur rectitudinem uel circa ipsos imbi bunt. Exterius etiam a se ramos emittit qui musculos exterius in predictorum mē brorum rectitudine que interius sunt reper tos humectant: que cum i rectitudine assel le fuerit: ramus quidam magnus exterius ab ea egreditur: qui ad manum que est ex parte asselle illius protenditur: qui basili ca nuncupatur. Hec autem cum in rectitu dine fuerit medietatis que inter duas exi stit furculas que lube uocantur. in duas di uidit ptes. Quarū una ad dextram partem alia uero ad sinistram tendit. Harum aūt unaqueq; in duas iterū diuiditur partes. Quarum una humero supposita ad manum a parte siluestri tēdit: & uocatur cephalica. Alia uero utrinq; in duas diuidit partes. Quarum una per interiores colli ascendit

basilico

Cephalico

partes: quousq; craneum ingreditur: et par tes membrorum cerebri & suorum pānicu lorum ibidem repertas imbibit. Et i trā situ eius per collum usq; quo ad cerebrum ingrediatur: rami ab ea subtiles diuidunt. qui membra in collo occulta humectant. Hec autem uena: guidez occulta uocatur. Alia autem manifesta ascendit quousq; p fa ciem: & caput: & oculos: & nares diuidatur: et membra hec omnia nutriat: que etiā gui dez manifesta uocatur. A uena uero hume rali dum per cubitum transit: rami quidam subtiles separantur: a quibus ea que in ad iutorio exterius sunt manifesta imbibunt. Simili quoq; modo ab assellata segregant uena rami subtiles. qui occultas adiutorij carnes nutriant. Et cum humeralis uena & assellata prope cubiti iuncturam ueniūt. due ab eis separantur partes. una .s. ab as sellata & alia ab humerali: & coniunctim de scendunt quousq; una ex eis fiat uena: que purpurea uocatur. Alia uero humeralis uene pars: protenditur per manifestas ad iutorij partes: & super focile altum transit: et uocatur hec funis brachij. Assellate uō pars altera que est inferioris loci: per par tem brachij que est in profundo trāsit: que usq; ad eo protenditur: quousq; ad caput i ferioris focilis perueniat: & fit ex uno suo rum ramorum uena: que est inter medium et auricularē: que saluatela uocat. Pars autem que ad corporis inferiora descēdit: super dorsi spondiles transit. que descendē do: inferius porrigitur: a qua rami egrediū tur: qui ad renum fascias & suorum panni culorum & ad membra que his circumpo nuntur tendunt: & ea nutriunt. A qua po stea duo magni separantur rami: qui renum ingrediuntur concauitates: post quos duo alij reperiuntur: qui ad testiculos uadunt: deinceps etiam ab eadem in directo cuius que spondilis: duo alij separantur rami: qui ad utraque procedentes latera: mem bra que circa ipsa sunt: que uel occulta sunt: ut matrix: uel uesica: uel manife sta sicut uenter et ilia humectant. Que cum ad ultimam peruenerint spondilem: in duas separant partes: quarū una ad dex trum pedē: & alia ad sinistrū tēdit: & ab his

guidez occulto

manifesto

purpurea

funis brachij

saluatello

segregantur partes que coxarum nutriunt musculos: quarum quedam sunt occulte: a quibus occulti nutriuntur musculi: quedã manifeste: que manifestos humectant musculos. que iterum cum ad genu peruenerit: in tres diuiditur partes: quarum una per medium transit: cuius rami omnes cruris nutriunt musculos: qui interius ⁊ exterius reperiuntur. alia uero ad partem cruris domesticam tendit: que usqz ad eo talis incedit: donec super cauillam interiorem apparere incipiat: ⁊ tunc ex ea fit uena: que saphena uocatur pars ꝟo tertia: ad partẽ cruris siluestrem tendit: que similiter occultatur: quousqz ad cauillam perueniat exteriorem: que etiam uena dicitur sciatica. Ab unaquaqz autem istarum cum ad pedem puenerit: separantur partes que per pedem segregantur: quarum ille que in partibus digitorum minimi .s. ⁊ secundi ab eo reperiũtur: uene sciatice partes sunt. Que uero i partibus reperiuntur pollicis uene saphene sunt partes.

Capitulum de artarijs.

Artarie omnes a corde procedentes ab eius sinistra oriuntur concauitate. Ab hac aũt due exeunt artarie: quarum una que minor est. una tantum uelatur tunica. que etiam aliarum artariarum duabus tunicis gracilior existit. Hec quoqz in uene essentiam transiens: pulmonem ingreditur et per ipsum partitur. Ab alia uero que multo maior est: in sua prima egressione duo separantur rami: quorum unus qui minor est: ad dextram cordis tendit concauitatem. Alter uero ad ea que circumquaqz in cordis consistunt superficie transmittitur. deinde ingreditur ipsum. ⁊ in ipso spargitur. Huius autem artarie pars que post duorum ramorum predictorum separationem ab ea remansit: in duas separatur partes: quarum una quidem ad inferiores corporis descendit partes. Altera uero superiora petit corporis. Hec autem pars superiora petens: in ramos dispartitur ad utraqz tendẽtes latera: qui membris in ipsorum ramorum rectitudine existentibus cõtinuantur: ut calorem eis tribuant naturalem. Hi aũt rami tamdiu sic protendũtur: donec i directo asselle existant: ubi a predicta artaria unus egreditur ramus: qui una cum uena assellata ad manum uadit: ⁊ per ipsam diuiditur: quemadmodum uenã diuidi diximus. Ab hoc autem ramo: separantur rami: ad occultos ⁊ manifestos adiutorij musculos tendẽtes. Ipse tamen semper coopertus est et occultus: usqz quo ad cubitũ peruenit: ubi i multis corporibus ipsius apparet pulsus. Ipse quoqz tãdiu sub uena uadit assellata ei cõiunctus: donec sub cubito parum descẽdit. Dehinc uero interius penetrat magis ⁊ dilatatur: ⁊ separantur ab eo rami admodum capillorum subtiles: qui brachij cõtinuantur musculis: quod tãdiu fit donec magnam pertrãseat brachij partẽ. Post hec uero i duas diuiditur partes: quarum una superius trãsiens focile: ad rascetam uadit: ⁊ hec est artaria quã medici tangunt. Altera similiter eius pars per focile transiens inferius ad rascetã tendit que ẽ minor artaria. He aũt utreqz per nolã partiuntur: quarum pulsus in dorso manus qñqz apparet. Hec uero artaria quã corporis superiora petere diximus: cũ ad locũ qui duarum medius ẽ furcularum uenerit in duas separatur partes: quarum una queqz in duas similiter distribuitur partes. Quarum una guidem uicinatur occulte: ⁊ tamdiu ascẽdit: donec craneũ ingrediatur. In hoc aũt sui itineris ascẽsu: rami ab ea separantur: qui mẽbris occultis ibi existentibus cõtinuantur: sicut in uenarum diximus tractatu. Sed cum craneum ingressa fuerit: mirabiliter ibi diuiditur: ⁊ fit ex ea illud: quod rete sup cerebrũ expãsum uocatur. Quod ẽ corpus multis simile retibus: quorum unũ alij supponitur. Post huius uero retis diuisionẽ: adunantur ⁊ exeunt a predicto rete due artarie eque magne ut erant ante quã in predictũ diuiderent rete: que tunc substantiã ingrediuntur cerebri: ⁊ p ipsum separantur. Alia aũt duarum istarum pars: que etiam minor ẽ: superius ad faciei ⁊ capitis superficiem tendit: ubi per membra diuiditur manifesta: sicut guidem manifesta. Cuius quidem pulsus aliquando post aurem apparet ⁊ in tempore. Pulsus autem qui iuxta guidem apparet: non est huius artarie pulsus: sed est maioris partis que guidem cõtinuatur occulte. Et he due artarie: litbargice uocantur. Pars autem aliarum duarum cordis artariarum: ad inferiores corporis descendẽs partes: super dorsi spõdiles

posita:descendit inferius:a qua iuxta unā quamque spondilem quidam separantur rami:quorum quidā dextrorsum tendentes:et alij sinistrorsum:membris que in eorum locā tur rectitudine:cōtinuantur. Primus aūt ramus ab ea egrediens:est ille qui ad pulmonē uadit:post quē sunt alij qui ad musculos inter costas existentes tendunt. Post istos aūt sunt alij rami ad diafragma procedentes. Quos alij sequuntur: qui ad stomachum et epar:et splenē:et omentū siue reticulū:et intestina:et renes:et matricē:et testiculos:et uesicā:et ad uirgā diriguntur. Quorum ēt quidā ad eos protēduntur: donec exterioribus musculis qui in horum reperiūtur locorum rectitudinē:cōtinuentur. Et cum omnes isti rami ad ultimā uenerint spondile: in duas separantur partes:ad pedes descēdentes:que eodē modo quo et uene diuidūtur:et nihil inter aliud:nisi qd arterie p mēbrorum profunditatē uadūt:quorum pulsus i inguinibus:et sub cauilla interius et exterius: et in pedis dorso prope magnam cordam apparet.

Capitulum de figura cerebri. 7

Cerebrum uō est solidum sed quasdam habet cōcauitates que ipsius dicuntur uētriculi. Et sunt fm Gali.quatuor. Inter quos ēt quidam reperiuntur transitus: quibus ab uno in alium peruenire possit: quorum duo in anteriori cerebri parte statuuntur:et unus i medio. alius aūt in occipitio sistitur: quorum hec e figura.

Uerum apud istos transitus:quedā reperiuntur partes:aptas habentes figuras: ad hoc ut aperiat eos aliqñ.et aliquando claudat. Duo quoque habet additamēta:a duobus anterioribus uentriculis exorta: que mamillarum capitibus similia:ad os qd assimilatur colatorio tendunt: quibus sensus qui dicitur odoratus perficitur. Hoc uero os multis perforatum foraminibus: non equalibus in loco cranei ubi nares figuntur positum est. Cerebrum quoque preter supradicta duos habet panniculos: quorum unus grossus est:alter subtilis. Subtilis uero cerebro multum uicinatur et in quibusdam locis ei miscetur. Grossus autem craneo adheret:qui etiam in quibusdam locis cerebro fit multum uicinus:et in duobus locis multis perforatus est foraminibus: quorum unus est iuxta foramen ubi nares craneo iunguntur: prope os quod colatorium nominatur:et alius est iuxta os perforatum qd est in palato. Per primum uo os qd superiori narium extremitati coniungitur: anteriorum uētriculorum superfluitates ad nares descendūt. Per fm aūt os qd ē in palato:medij uētriculi superfluitates et posterioris ad os effluunt. Harum autem superfluitatum expulsione:cerebrū a multis malis egritudinibus illesum conseruat. Sub cerebro quoque et sub eius panniculo grosso est textura reti similis que ex artarijs caput ascendentibus generatur. A qua due ut iam diximus i tractatu arteriarum arterie exeunt:que pāniculū intrantes grossum cerebro continuantur. De ortu aūt neruorum a cerebro procedentium sufficienter i neruorum tractatu diximus.

Capitulum de figura oculi. 8

Oculus ex septem tunicis et tribus cōponi inuenitur humoribus. Cuius quidē cōpositionis modū nūc dicturi sum⁹. Neruus namque cōcauus qui a cerebro primus egreditur:ad sinū oculi tendens: craneum egreditur. Hic aūt in suo exitu duobus cerebri uelatur pāniculis:qui craneum egrediens ad sinū ocularis peruenit ossis: ibique ab eo grossus separatur pāniculus:q in uestimentū et totius superficiei ocularis ossis transit panniculum. Hic autem panniculus a chirurgicis tunica uocatur sclirotica. Subsequenter quoque a predicto neruo panniculus separatur subtilis: qui sub sclirotica in aliud transit uestimentum qd secundina uocatur: eo quod secundine mulierum similis existit. Dilatatur preterea neruus ipse:et sub predictis duobus fit ex eo panniculus quidam qui retina uocatur tunica. In huius autem tunice medio. quoddam preterea molle generatur corp⁹ humidum:quod in colore uitro assimilatū: uitreus appellatur humor. In cuius similiter medio aliud procreatur corpus cum rotunditate quadam participans latitudine.quod quia in sua radiatione grandini simile est: grandineus uocatur humor. Cuius medietas predicto uitreo circundatur humore: alia autem ipsius medietas: quadam circundatur tunica. que multum luminosa cum aranei tele fit similata

Tunica sclirotica
secūdina
retina
Uitreus humor
hu. grandineus

aranea nominatur tela. Sup hac aut quoddam liquidu locatur corpus: qd qa albugini oui assimilatur: albugineus dictus e humor: cui corpus superponitur subtile: interius uide licet a parte humoris albuginei rugosum: exterius uero tensum: cuius quide color in corporibus diuersificatur. Aliqn enim e multu niger: qnqz minus: qnqz et est uari?. In huius aut medio. in loco. s. ubi grandineo opponitur humori: est foramen: qd qnqz di latatur: qnqz costringitur: prout grandineo humori causa luminis necessarium fuerit: Constringitur enim cu lumen e multu: et dila tatur cu e in obscuro. Hoc aut forame: est pupilla. Predictus uero panicul?: uuea nominatur tunica. Huic uero tunice aliud quodda superponit corpus eam cooperies: spissum: duru: luminiqz peruium albi cornu frustrulo simile: qd cornea nominat tunica: que secundu tunice sibi supposite colore: co loratur que uuea nominat: quemadmodu cum uitro in anulo incluso aliquid supponi tur a quo colore suscipit. et super istud sic ue stitum: no tame super totu: sed usqz ad nigre dinem oculi pertingens: aliud locat corp? qd est duruz et albi coloris: et coniunctiua uo catur tunica: que est id qd in oculo albu ap paret. Tunica aut ista ex cute que exteri? superponitur craneo: nascitur. Cornea ue ro a sclirotica oritur tunica. Uuea aut na scitur a secundina. Et aranea tela. ex reti na procreatur.

Capitulum de figura narium. 9

Narium foramina ascendedo i duas se parantur partes. Quor unu iterius ad oris tendit extremitate aliud uero supe rius usqz ad os qd assimilat colatorio pori gitur. Quod aut duo cerebri additameta mamillar similia additamentis positu e: p hunc transitum fit odoratus. Sed per pri mum forame qd oris coiungitur extremita ti solita aeris puenit attractio: non illa que qnqz solet fieri ore.

Capitulu de forma bucini auris. 10

Auris forame in osse duro qd uocatur petrosum inuenitur. Hoc aut os ual de tortuosuz e: et multas habet reuolutioes Et taliter protendit usqz ad neruu quiti pa ris quod a cerebro exoritur: per quem fit auditus.

Capitulum de figura lingue. 11

Lingua aut e caro mollis et alba: que multis paruis circundat uenis in qui bus existit sanguis. Quamobre eius color in rubru mutatur. Sub parte uero eius in feriori: uene sunt et arterie multe: et nerui multi: quor omniu magnitudo lingue supe rat mensura. Sunt et sub ea orificia duo a quibus egreditur saliua: que usqz ad carne grandulosam et molle prope lingue radicem posita protenduntur. Hec aut caro saliuaz generas nominat: et duo similiter predicta orificia: saliuam emittentia uocatur. Per ipsa enim duo humor naturalis i lingua et in eis que sunt circa ipsam remanet.

Capitulu de formis gutturis et oris. 12

Oris extremitas ad duo tedit forami na. Quor unu quide qd anterius lo cat: trachea e arteria: qd a chirurgicis pul monis dicit canalis. Alter uero posteri? ad parte colli super eius uidelicet spodiles positu: meri uocat: p quod cibus trasit et po tus. Per trachea uero arteria no transit nisi aer qui attrahitur et emittitur p anheli tum. Cui coopertoriu ipsi connexu factuz e qd eam cu cib? traijcit cooperit. Quod ideo factum est: ne aliquid eorum que traij ciuntr ipsam ingrediatur. Nam cum ip sam aliquid igreditur: homini estuatio acci dit: et nociua dispo similis disponi que acci dit alicui cu in naribus aliquid ponit: usqz quo sternutatio incipiat. Eode quoqz mo do estuat pulmo: et fit i eo tussis fortis: quo usqz illud qd in trachea e arteria: proiectu fuerit. Ista aut membror dispo: ualde bene facta e. Et qa p hoc forame ad pulmonez fit trasitus. cuqz pulmo nutricationis istru mentum no sit: sed attrahendi aere. nec infe rius pforat?: unde si i ipsuz aliqd caderet: aeris attractio angustaretur: necesse fuit ut custodiretur. Fuit itaqz satis cogrue pmu nitu: ne istud accidere posset nisi raro. Ad tuc. s. accidit cu homo aut tussit: aut cla mat: aut loquitur: et traijcit cibum: et si mul attrahit aerem. Quod cum accidit: non quiescit tussiendo: donec totum illud expellatur. In hoc quoqz loco: uocis in strumentum factum fuit. Uox enim ex ae re generat attracto: qui e eius materia. In hoc itaqz loco: instrumeta ad uocis genera tione apta facta fuerunt: non ad unius so lum uocis generationem: sed ad omnes

eius generandos modos. Quorum unum est instrumentum qd epiglotis uocatur:que ex tribus taliter componitur cartilaginib⁹ ut ad uocis generationem sit apta. Aliud uero est corpus quoddam qd lingue assimi latur fistule:qd omnibus alijs uocis instru mentis nobilius existit. Alia autem sunt musculi multi ad generandos motus apti: qui in hoc loco sunt necessarij:pro quoꝝ di uersitate figurarum:diuersi uocis proueni unt modi. Omnia autem membra hec:sci licet trachea arteria:⁊ canales pulmonis: et totus etiã pulmo:pectus quoqȝ totũ cuȝ omnibus suis musculis suisqȝ pãniculis :et diafragma:propter aeris attractionem fa cta sunt. Postea uero ab attractiõe aeris per epiglotum:⁊ corpus lingue fistule assi milatum:peruenit uox. Post hec auteȝ to ni:⁊ loquela auxilio lingue:⁊ labiorum: et dentium:⁊ omnium eorum que sunt in ore perficiuntur.

Capitulũ de figura pectoris ⁊ pulmõis. 13

c Oncauitas totius uentris que a fur culis usqȝ ad duo ancarum ossa inue nitur:in duas magnas separatur partes: quarum una que superior est:pulmonem cõ tinet ⁊ cor. Altera uero que est inferior: stomachum continet:⁊ intestina:⁊ epar: et splenem:⁊ fel:⁊ renes:⁊ uesicã:⁊ matricẽ. Has autem concauitates:quoddaȝ separat corpus qd diafragma nuncupatur. Dia fragma quidem incipit a capite toracis:et ex tranuerso tendit inferius:ad utrunqȝ la tus:donec duodecime spondili continuaƭ dorsi:separans ea que supra ipsum sunt:ab his que sunt sub ipso. Superior quoqȝ cõ cauitas in duas iteruȝ distribuitur partes: quas alius panniculus distinguit diafrag mati similis:tendens per medium eorum: quousqȝ dorsi continuaƭ spondilibus. Et fit harum trium concauitatuȝ figura talis. Tota ꝟo supior concauitas pect⁹ uocatur:cuius superior terminus sunt fur cule:inferior uero diafragma uentreȝ in la titudinem diuidens. Et hec quã dixim⁹: est pectoris figura. Pulmonis autem canalis ab oris ut diximus extremitate in cipit. Qui cum ad locum qui est sub furcu lis peruenit:i duas diuidiƭ partes. Qua rum una queqȝ iterum in multas separatur partes:inter quas caro que est in pulmone texitur ⁊ solidatur. Et ex istis canalibus qui sic diuiduntur:⁊ ex uenis etiam que ad eas ueniunt necnon ex carne que eas cir cundat:corpus generatur pulmonis. Cu ius una medietas in concauitate pectoris dextra:altera uero in sinistra locaƭ. Arte ra aũt trachea:ex cartilaginibus duas imp fecti circuli habẽtibus partes cõponitur: quaꝝ extremitates pãnicul⁹ mollis ƒȝ rectã incedens lineam cõtinuat:ut in hac appa ret figura. Int istos ꝟo anulos:mol les continuantur paniculi: ipsi uero anuli duri sunt ⁊ cartilaginosi. Pars autẽ anu lorum gibbosa exterius in parte corporis manifesta ponitur:que etiã manu tangi po test. Panniculus uero ƒm rectam lineam incedens :meri coniungitur. Quod si tu imaginatus fueris duas cannulas parum longas:ex una quaꝝ tertiam scindendo au feras partem:⁊ postea scissure locuȝ perga meno claudas:cui in longitudine cannam aliam integram adijcias:perficietur uisio: qua trachee arterie ⁊ meri cõiuncti omnis forma intelligi potest. Tota autem supe rior concauitas nõ ob aliud est:nisi ut aer attrahatur. Pectus enim cum dilatatur: dilatatur ⁊ pulmo. Et cum pulmo dilata tur:exteriorem attrahit aerẽ:⁊ fit una dua ruȝ partiũ anhelitus:que ẽ aeris attractio. Postea uero constringitur pectus cuȝ quo cõstringitur ⁊ pulmo:⁊ fit cõstrictione ei⁹ aeris expulsio:que est anhelitus pars secũ da. Exterioris autem aeris attractio: et ipsius expulsio:ad cordis euentationẽ fuit necessaria. Pars enim attracti aeris per foramina que inter pulmonẽ ⁊ cor existũt: ad cor uadit:qui cum calefactus fuerit: ne cesse est expelli ⁊ mutari:ideoqȝ pectus cõ stringit ⁊ pulmonem:qui constrictus aereȝ expellit. Iterumqȝ dilatatur pectus: ⁊ di latat pulmonem:qui dilatatus:alium attra hit aerem: quemadmodum fit in follibus quibus euentatur ignis: qui cum dilatan tur:aere implentur:⁊ cum constringuntur ab aere euacuantur. Ideoqȝ pectus in longitudine in duas diuisum fuit concaui tates:⁊ in una quaqȝ earum:pulmonis me dietas locata fuit:ut anhelitus duo habe ret instrumenta: quatenus si uni aliquod malum contingeret accidens :cum alio ad id qd necesse ẽ tẽperari posset: qd similiter

in oculis factum fuit. Actio enim hec sed anhelitus p sue mobilitatis uehementiã:et uehementiam necessitatis ipsius :ut uita p duret:ut multum conseruaretur necessariuʒ fuit. Quod pro certo benefactum fuit. Pectori enĩʒ sepe accidit percussio:ex qua una eius perforatur concauitas:sed cũ alia ad anhelitum perficiendum:secundum qd ei necessarium est temperatur. Duo uero eius latera si fuerint perforata:animal nõ diutius uiuere poterit:quam illud qd suffo catur. Sed quia trachea arteria a par te oculta meri adiuncta fuit:qd est foramẽ per qd cibus transit ꝛ potus:ideo pannicu lus mollis apte predicti meri positus fuit: ut cum meri eam propter nimiam cõpresse rit replectionem:cedat ei:ꝛ nõ angustetur meri. Et nisi uellemus huius libri mensu ram conseruare:in istorum membrorũʒ for mis:ꝛ in ipsorum iuuamentis:uerba ampli ficaremus. Quod deuitantes summã com prehendendo:uerborũʒ breuitati insistim᷑ inquantum possimus.

Capitulum de figura cordis. 14

C Or in figura sua pinee assimilatur. Cuius quidem caput tornatile:quod quodammodo acutum est:ad inferiora cor poris tendit. Eius uero radix superius ẽ. Cor autem casulam habet:que ex spisso cõ stat pãniculo ipsum circundante. Hec aũt non totaliter:sed tantum prope suam radi cem ei continuatur. Cor autem in medio pectoris positum est. Cuius quideʒ caput tornatile:ad sinistram parum declinat par teʒ. A qua magna tantũ exoritur arteria. Unde etiam pulsus in sinistra magis appa ret parte. Duos preterea magnos ẽt ha bet uentriculos:quoꝝ unus in dextro est la tere:alter in sinistro. Inuenitur ẽt iuxta ori ginẽ uel radicẽ suã quiddaʒ qd cartilagini assimilatur:qd quasi toti᷑ cordis est basis. Inter dextrũ aũt uentriculum ac sinistrum: quedam repperiuntur foramina: Hoꝝ aũt uentriculorum dexter:duo habet orificia. Quorum unum est:p qd uene que oriuntur ab epate:ingrediuntur:ꝛ p qd sanguis ad dextrum cordis transit uẽtriculũ. Super quod ẽt os:tres panniculi existunt: quoꝛũʒ incessus de foris incipiens:interius cõple tur. Quod ideo fuit:ut reflectãtur ad illud qd ingreditur. Alterum uero os ẽt est os uene:que ab hoc uentriculo:pulmoni conti nuatur:que ẽt cũ sit uena ꝛ non arteria iue tamẽ tunice grosse sunt ꝛ spisse. Quãobrẽ ab anathomicis uena uocatur arteriata. Arteriarum enim tunice grosiores sunt et duriores ꝛ spissiores tunicis uenarum. Quod ideo sic esse debuit:quia arterie assi due mouentur:quãdiu homo uiuit: ex quo motu si contingeret eas rumpi:mai᷑ seque retur nocumentũ quã ex uenarũ ruptura. Sup hoc aũt os a quo predicta ꝓcedit ue na:pãniculi tres locantur: quoꝝ icessus ab interiori incipiẽs:foris fruitur: ad hoc ut redeãt ꝛ reflectãtur ad id qd a corde egre ditur. Uẽtriculus inde sinister: duo hẽt orificia. Quoꝝ unum:est os magne arterie a qua totius corporis oriunt᷑ arterie. Sup hoc quoqʒ os:tres pãniculi reperiunt᷑:quo rum incessus ab iferioribus incipiẽs: foris finitur:ad hoc ut redeãt ꝛ reflectãtur ad id qd a corde egreditur de spiritu ꝛ sanguie. Aliud uero ẽ os uene que ad pulmonẽ ten dit:ꝛ in quo aeris ẽ penetratio per quod a pulmone aer ad cor transmittit᷑:super qd ẽt duo reperiunt᷑ panniculi: quoꝝ incessus de foris incipiẽs:iterius cõpletur: ad hoc sed ut apiantur ꝛ apti fiãt ut aer p eos ad cor intrare possit. Duoqʒ preterea hẽt addita menta auriculis similia: quoꝝ unũ ẽ dextrũ aliud sinistrũ. Pulmo quoqʒ cor ẽ coope riens:prohibẽs ne ossa pectoris anteriora ipsum tangant.

Capitulum.de figuris meri ꝛ stõi. 15

I N precedentib᷑ iam ẽ ostensuʒ i oris extremitate duos ẽẽ meatus. Quo rũ unus ut aer ad pulmonẽ trahat᷑ factus ẽ qui ẽt trachea ẽ arteria. Alĩ uero ut come sta ꝛ bibita:p ipsum ad stomachũ transeãt: qui ẽ meri. Meatus aũt hic qui meri uo cat᷑:sup colli spõdiles retro positus ẽ. Qui iferius descendẽdo uadit donec pforat dia fragma:semp existẽs ligatus cũ spondilib᷑ pãniculis quibusdã. Qui postquam perfo rauerit diafragma dilatatur: ꝛ generat᷑ ex eo membrum qd uocat᷑ stomachus:qui etiã post predictã pforationeʒ diafragmatis:in partẽ parump inclinatur sinistram. Unde os stomachi ad sinistram partem inclina tum reperitur. Ipsius uõ fundus: ad dex tram inclinatur partem. Quod si tu im maginatus fueris cucurbitam rotundam

longi colli superius: cui ab inferioribus aliud continuetur collum erit sicut uideres stomachi ⁊ meri figuraꝫ. Stomachꝰ prete rea a parte que est i parte dorsi: est aliquã tulum latus. Cuius unũ caput quod est su perius: est meri: alteruꝫ uero qd est inferiꝰ pricipium est intestinorum. Et est ligatus cum spondilibus ⁊ alijs uisceribus ligamẽ tis firmis: que ea firmiter tenent. Firmitu do autem ligationis ⁊ sustentationis omni um interiorum: est prout eorum expetit no bilitas: ⁊ eis necessarium fuit: ⁊ timor sup ea ad ultimuꝫ prout eorũ misertus est deꝰ. Meatus autem stomachi qui est iferius: portonariuꝫ uocatur. Qui postquam cibꝰ in stomacho adunatus fuerit: cõtrahitur ⁊ clauditur in tantũ qd nihil ab eo etiã aque egredi potest: donec digestio compleatur uel cibus corrumpatur: deide aperitur do nec quod in stomacho ẽ: ad itestina currat. Et locus quidem hic ut predictum est. or tus itestinorum pricipium est. Stomachi quoqꝫ corpus: ex tribus componitur tuni cis: quarum una uillos suos in longitudine habet transeuntes. Alia uero eos habet i latitudinem tendẽtes. Tertia uero habet eos obliqꝫ ex transuerso transeuntes: quoꝝ iuuamenta: longũ est p singula narrare.

Capitulum de figura intestinorum. 16

Intestina ex duebus tunicis compo ni reperiuntur. Super interiorem ue ro tunicam: uiscositas quedam adherẽs re peritur: sicut stagnatio. Intestina uero om nia sex tantum sunt. Quoꝝ tria superiora sunt gracilia: ⁊ alia tria que sunt inferiora sunt crossa. Gracilium autem primuꝫ est in testinũ qd inferiori ori stomachi cõtinuari inuenitur: qd etiam duodenum nominatur: hoc autem aliud sequitur intestinum: qd uo catur ieiunũ. Que duo itestina erecta stãt: ⁊ in longitudinẽ extendũtur corporis. Ori ficia tamen per que epati uehitur nutrimẽ tum: plura in isto sunt intestino .s. ieiuno: quam in alijs: que in epatis tractatu nomi nabuntur. Predictuꝫ uero intestinũ sequi tur quoddam aliud: quod inuolutum uoca tur: qd multis inuolui inuolutionibus inue nitur. Horum autem trium intestinorũ am plitudo portonarij amplitudini i magnitu dine reperiẽ equari. Post hoc uero aliud sequitur intestinum: qd monoculũ uocatur. Hoc autem est intestinum amplum unũ tm̃ habens foramen: ac si esset saccus: uel mar supium. Habet quoqꝫ os unuꝫ per quod il lud qd hora una igreditur: alia egreditur hora: quod etiam in dextro locatur latere. Post istud autem: continuo sequitur intesti num quod colon uocatur: cuius quidem pri cipium in dextro existit latere: sed ipsum p latitudinẽ uentris usqꝫ ad latus sinistrum porrigiẽ. Post hoc aũt: rectũ sequitur ite stinũ: i quo cũ amplam hẽat concauitatẽ: col ligitur stercus: quemadmodũ in uesica adu natur urina. Huius aũt itestini extremitas anus ẽ: sup quẽ ẽ musculꝰ ꝓhibẽs exire ster cus: donec desideriũ adsit qd ipsum soluat.

Capitulum de figura epatis. 17

Epar in dextro latere positum sub co stis superioribus que sunt posterius locatur. Cuius quidẽ figura ẽ lunaris: qd i teriꝰ a parte stomachi cõcauũ cernitur. Ha bet preterea additamẽta quedã: que quãdo qꝫ quatuor quãdoqꝫ quinqꝫ inueniũtur: qd etiam dextrũ latus stomachi cõplectitur. A parte aũt diafragmatis inuenitur eius gib bositas: ⁊ est ligatum ligamentis que conti nuant epar panniculo qui est super ipsum. Ex huiꝰ aũt cõcauitate canalis quedã nasci tur que porta uocatur epatis: cuius figura: uene tenet similitudinẽ: sanguinẽ uero non retinet. Hec aũt canalis in multas separaẽ partes: quarũ una queqꝫ iterum tamdiu in multas separatur partes: quousqꝫ diuisiões recipiat infinitas. Quarum multe diuisio nes ad inferiora tendunt stomachi: ⁊ multe istarum ad duodenum. ⁊ diuisiones multe ad ieiunum uadunt: ⁊ sic etiam ad alia pro tenduntur intestina: donec ad intestinũ per ueniunt rectum. Et ista quidem sunt orifi cia que nominauimus: per que nutrimentũ epati attrahitur: que in suo transitu non ces sat ire donec ex strictiori ad locum amplio rem: donec aggregetur i canali que est epa tis porta. Predictus autẽ canalis in inte riori epatis parte: in partes ad modum ca pillorum subtiles diuiditur: in quibus nu trimentum qd fuit tractum ad epar dispar titur: ⁊ a carne epatis tamdiu coquitur: do nec sanguis fiat. A gibbo uero epatis que dam magna exoritur uena: a qua omnes to tiꝰ corporis uene originẽ sumũt: quẽadmo dũ i uenarũ diximꝰ anathomia. Huiꝰ quoqꝫ

uene radix in partes admodum capillorũ subtiles segregantur: que partibus a foramine qd uocatur porta segregatis coniungũtur. Et sic fit ut sanguis a diuisionibus porte ascẽdẽs ad partes uene que a gibbo oritur transeat: qui postquam in partibus a gibbo uenientibus fuerit: tamdiu de graciliori parte ad ampliorem trãseundo eleuatur: donec tot⁹ sanguis in uena que de gibbo egreditur epatis congregetur.

Capitulũ de figura splenis. 18

S Plen secundum suam figuram long⁹ est. Qui in sinistra positus parte quibusdam nectitur ligamentis: que panniculo qui est super eum continuantur. Et ab una pte adheret stomacho: ab altera uero costis dorsi continuatur. A quo duo exoriũtur pori: quorum unus ad os stomachi: alter ad epatis tendit concauitatem.

Capitulum de figura fellis. 19

F El super epar locatum: duos similiter habet poros. Quorum unus ad epatis uadit concauitatẽ: alter uero in partes separatur que ad superiora tendũt intestina et ad fundum stomaci.

Capitulum de figura renum. 20

R Enes circa epar ab utraqz parte spõdilium dorsi positi sunt. Quorum dexter altiorem tenet locum. Unusquisqz autẽ eorum duo habet colla: quorum unum a latere in quo est: ad magnam que est in gibbo epatis uenam tẽdit. Alterum uero inferius descendit: donec uesice mirabiliter continuetur. Ista autem que ad uesicam descendunt: pori uritides sunt: et uocantur emunctoria.

Capitulum de figura uesice. 21

U Esica urine est uas: et ipsius receptaculum que inter femur locata et anuz ex duabus componitur tunicis. Super os uero eius: quidam sunt musculi qui ipsum constringunt: et prohibent ne urina a uesica inuoluntarie egrediatur: donec uolũtas eam dimittat. Ad uesicam uero a renibus per duo colla profluit urina que emunctoria uocari diximus. Que cum ad uesicam p ueniunt unam perforant tunicarum: et postea inter duas ipsius transeunt tunicas: donec ad collum perueniãt uesice: ubi aliã perforãtia tunicam: ad uesice descendunt concauitatem.

Capitulũ de dicẽdis summis et collectionibus utilitatis istrumẽtorum nutricationis. 22

O S supra sensum tactus qui omnibus membris est communis: gustandi sensum habuit proprium. Quod ideo fuit: ut inter ea que suauitatem et delectationem afferũt: et ea que horribilitatem discernat. Res enim delectationem afferentes: plus alijs nutriunt et proficiũt. Lingua quoque preter magnum iuuamentum qd in loquele formatione tenet: cibum cum masticatur in ore reuoluit: prout est necesse donec equaliter molatur. In quo molendinarum manus similitudinẽ tenet: que ea que molitioni sunt necessaria reuoluit. Dẽtes quoqz tripliciter sunt. Eorum enim quidã sunt ad incidendum apti: de quibus quidã dicuntur duales: et dicuntur incisores alij quadrupli. Alij uero facti sunt ut ad aliqua costringenda apti essent: et ipsi sunt canini. Alij autem ut apti fierent ad molendum: et sunt molares. Est preterea in dentibus quiddam qd mirabili est ascribenduz sapiẽtie dei. s. qd incisores et quadrupli sibi ad inuicem obuiando cum necesse fuerit se tangunt. Quod tunc cõtingit cum aliquid fuerit mordendum uel molendum: quod nullo modo fieri posset: nisi inferior mandibula tamdiu procederet anterius: donec dentes inferiores superioribus obuiare possint ut in rectitudine iungantur. Cum autem cib⁹ masticandus uel molendus fuerit: mandibula inferior ad locum suum redit: et incisores et quadrupli inferiores: interius trahũtur: et superioribus ut prius non occurrũt. Et accidit cum hoc ut molares superiores super inferiores cadãt cum necesse fuerit. Quod tunc accidit cum masticandum fuerit. Impossibile enim erat ut duales et quadrupli superiores suis occurrendo inferioribus iungerẽtur: ita qd molares sibi inuicem obuiarent: qd eis accidit cum aliquid frangitur. Molarium preterea radices: aliorum dentium radicibus plures sunt: quia ipsorum actio multa est et lõga. Molares etiam qui sunt superius: plures habent radices: quia pendent. Maxima quoqz adhibita est cautela ne aliquid eorum que comeduntur: tracheam ingrediatur arteriam: sicut superius fuit ostensum. In hora enim transglutiendi: meri descendit

inferius: ⁊ epiglotis eleuatur superius: ⁊ tunc trachee artarie suum optime adheret coopertorium: ⁊ taliter quod est transglutiē dum super predicti dorsum transit coptorij donec peruenit ad meri. Sed postquaʒ ad stomachū descendit qđ comeditur: stomachus ipsum circundat ⁊ portonarium clauditur. Quod etiam sic manet: donec digestio compleatur. Ipse etiam stomachus a parte dextra ab epate: ⁊ a sinistra a splene anterius uero a girbo: ⁊ posterius a carnibus dorsi circundat. Que omnia idcirco sunt circumposita: ut calor retineatur: ⁊ ut ipsum stomachuʒ multum calefaciant.

Cibus autē in stomacho taliter morās tam diu digerit: donec suco assimiletur: qui per predicta orificia que ad epar tendunt: ad epar transire fit aptus. Que ideo multa fuerunt: quia si unum tantū esset: ⁊ ad unum solum iret locum: deficeret ei quod ex cibo descendit a loco: ⁊ egrederetur perditum unde magnum sequeretur nocumentum. Quamobrem predicta orificia multa fuerunt: que maiori concauitatum intestinorū parti continuantur: ut qđ per unum de predictis orificijs preterierit: ab alio trahatur. In intestinis quoqʒ fuerunt multe reuolutiones: ut quod comeditur tādiu teneri possʒ donec tota succositas que est i ipso abstrahatur: ⁊ cibus non cito elabatur. Actio uero hec scilicet attrahendi: i intestino proprie completur: qđ monoculū uocat. Quod enim ab isto egreditur intestino: nihil in se retinet quod ad nutriendū ualeat. Nā putredo multum in eo ꝑualet. Et quia quod ad epar trahitur: ipsius carne tā diu coquitur donec in sanguinem transit. Et necesse fuit ut quod attrahitur tamdiu dispartiatur: donec parua eius quantitas a multa epatis carne circundetur: quatinus eius conuersio uelox sit ⁊ facilis: iō canalis que porta uocat epatis: cui quicquid trahitur ad nutriendum adiungitur: ⁊ in partes minutas in epatis concauitate separatur. Quod similiter factum est: ut qđ attrahitur in sanguinem uelociter ⁊ facile conuertat. Et quia membra nutriri ⁊ augeri absqʒ sanguine mundo ⁊ conueniente non possunt: cum sanguine autem simul due generantur superfluitates: quas non generari tunc impossibile est. eo quod in oībus coctionibus ⁊ digestionibus sic fieri conuenit: quarum una feci assimilatur: altera spume similis inuenitur: necesse fuit ut sanguis ab illis mundaretur. Qua propter factū fuit fel: habēs collum: quod tādiu protenditur donec epatis ingreditur concauitatem: per quod colra trahitur rubra: que simul cum sanguine generatur. Splen quoqʒ creatus fuit: habēs similiter collum ad epar tendens: quo alia attrahitur superfluitas: ex qua colra generatur nigra. Remanet ergo sanguis tūc mūdus nihil in se de colra rubra uel nigra hn̄s nisi quod est necesse: subtilior tñ est: quam necesse sit. Oportet igitur ut aquosa superfluitas que in eo remansit: ab ipso expellat quod tādiu faciendum est: donec grossiciem hēat qua ad carneʒ generandam apt⁹ fiat. Quamobrem facti fuerūt renes ab unoquoque quorum: collum longum protensuʒ fuerit: tendens ad uenam que est in gibbo epatis. A quo loco aquosum qđ est in sanguie ante quam sanguis eleuetur ⁊ ibibat membra: per predictum trahitur collum. Cum uero sanguis a tribus predictis purgatus fuerit superfluitatibus: sua tunc completa erit mundificatio: ⁊ erit apt⁹ nutrire mēbra ⁊ augmentare ea prout eis conueniēs fuerit. Et tu scies magnitudinem iuuamenti quod habetur ex purgatione sanguinis ab istis supfluitatibus: cum accidentia que istius euenerūt instrumentis consideraueris. Fel enim cum collerā nō trahit rubram: sed cum sanguie tādiu dimittit: donec ad membra uadat nutrienda: multe que ex colra rubra fiunt egritudines: accidunt: sicut hytericia: ⁊ pustule rubre parue ⁊ formica ⁊ rubedo que accidit cum pruritu: ⁊ tumore ⁊ febres acute: ⁊ his similia. Splen quoqʒ cum colleram nigram nō trahit: collere nigre egritudines accidunt: sicut hyctericia nigra: ⁊ morphea nigra: ⁊ lētigies: ⁊ lepra ⁊ melancolia: ⁊ his similia. Aquosa uero supfluitas si non transierit ad renes: una duarum specierum ydropisis asclites uidelicet uel yposarca generabitur. Nisi igitur tria predicta forent instrumenta: predicte assidue acciderent egritudines. Quod autem collum fellis ⁊ collum splenis ad epatis concauitatem uenientia: que expellēda erant ab eo trahunt: mirabiliter est actum ac sapienter. A renibus autem ad uenā

que est in gibbo epatis descendentem: duo diriguntur colla: que inde aquosam trahūt superfluitatem. Quod ē propterea qz sanguini fuit necessarium ut ad hunc eleuaret locum in meatibus in subtilitate capillorū minutis: tunc oportuit ut hec aquositas in ipso relinqueretur quatinus sua sublimitas sibi remaneret adiuuans ipsū super uelocitatem ascensionis sue in istis meatibus. Quamobrem instrumentum trahens ipsaz non illic continuatū fuit. sed postquaz ascendit ꝛ in istis subtilibus uijs penetrauit. ꝛ puenit ad uiam amplam. exsecutus est a sua subtilitate. ꝛ indiguit crossitudine sua. ꝛ iunctum est ei illic. Et qn̄ ascendit ad istas uenas sanguis mundus per totum diuiditur corpus ut omia corporis imbibat membra ꝛ suam unicuique deleget particulam: que secundum ipsius quantitatē ipsum iuste cōtingit: quemadmodum in uenarū diximꝰ diuisione. Sanguis aūt qui mēbris sic diuisꝰ est in unoquoqz ipsorū in ipsius conuertitur naturaz: ꝛ sic nutrit ꝛ auget ipsum: si corpꝰ adhuc indiget incremento. Sin autem ea que ab eo sunt dissoluta restaurat. si non minuitur corpus. Si autem iam minui incipit: minus eo restauratur quod dissolutū est Actio autem q̄ꝫ modo diximus finalꝰ existit causa: quare omnibus nutricationis instrumentis indiguit animal. Et ne predicte supfluitates a quibꝰ sanguis purgatur oīo inutiles uiderent: fecit eas deus qui sit benedictus: alijs magnis utiles iuuamentis. Vel enim uno suo collo sanguinem a collera rubra purgat ut predictum est. Alio uero collo ipsam dirigit intestinis: ubi ipsa collera acuitate ꝛ punctione sua: itestina ad stercoris expulsionem cōmoueri facit. Et hec est causa qua corpus a stercore purgatur: ꝛ securatur a stercoris induratione. ꝛ ipsiꝰ retentione. Splen quoqz feculentam trahit supfluitatem: a qua sanguinē purgās cōuertit eam adhuc donec ipsa acetositatē sit adepta ꝛ ponticitatē. Postea uero ori stomachi ex ea aliquid quotidie mādat: ut sua acredine ꝛ ponticitate appetitum ī eo excitet ꝛ cōmoueat: que postea simul cū stercore eijcitur. Renes autē ut predictum est aquosam trahunt superfluitatem sanguinis ꝛ ex parte que eis conuenit in predicta superfluitate reperta nutriuntur. Reliqua uero eius pars p duo foramina que nomiamus ad uesicā transmittit. Vesica uero ampla fuit ut non sit necesse anial continue ad mingendum surgere. Super cuius os musculus quidam positus fuit: q ipsam adeo constringit. ut aliquid ab ea exeat: nisi prius plena fuerit ꝛ estuare incipiat p̄ multitudine urine ꝛ eius acuitate: ꝛ tūc uoluntarie soluatur ꝛ urina extra expellatur. Duorū autem foraminum renum transitus mirabiliter ꝛ sapienter factus est. Vides enim quod cum uesica inflatur. uentus tam̄ non ab ea egreditur: quāuis in ea duo sint foramina per que radius ingreditur: p que ꝛ sanguinis aquositas que ē urina a renibꝰ ad uesicā dilabitur. Quod ideo fit qa duo colla predicta unā uesice perforāt tunicaz: ꝛ perforando inter duas ipsius tunicas trāseunt donec collo adiungantur uesice: ubi etiā aliam perforant tunicā: ideoqz omnia uesice concauitatē intrantia eius interiorez distendunt tunicam ꝛ exteriori approximare faciunt: unde etiā quantomagis implet tantomagis eius tunice cōiungunt. Quā obrem foramen predictum ad eo coarctat ut nihil ex urina postq̄ꝫ in uesica fuerit: retro redire possit. Urina quoqz facile emulgetur: ꝛ non cessat urina emulgendo ad uesicam fluere: donec ab ea grauetur. Que postq̄ꝫ estuationē istam presentit: laxat musculus os uesice constringens: ꝛ constringit uesica ꝛ elabit urina. A stercore autem spisso postq̄ꝫ illud quo aliquid nutriri potest abstractum fuerit: quod relictū fuerit ad rectū mittitur intestinū: quod amplam hēt cōcauitatē: ut quod ibi congregatur ex stercore: colligere ꝛ retinere possit: ne semp ad egerendum surgere sit necesse. Quod postq̄ꝫ ab eo quod ibi retentū est agrauari uel pūgi incipit sentit estuationez istam: ꝛ animal musculū uoluntarie laxat qui ipsum claudebat ꝛ egreditur stercus. Et ad hunc modū nutricationis procedit regimen: ex quo aliquid nutriens ingreditur corpus: donec ipsum corpus ex eo quod ipsum nutrire debet nutriatur ꝛ superfluitas ab eo diuisa expellatur.

De forma mirach uentris. 23

Sub cute qua uenter exterius cooperitur: interius octo inueniuntur musculi quos nominauimus. Post quos in in

siphac

teriozibus est panniculus quidam rugosus qui uocatur siphac : post quem est girbus post girbum uero:sunt intestina. Ruptura uero que in mirach accidit:est quando rumpitur hoc siphac.

De forma testiculozum τ uirge. 24

e X osse femozis quoddam cozp⁹ ligamento simile exozitur multa ampla habens fozamina:sub quo multe ample existunt artarie:supza id quod eius meret mēsura τ uene:cozpus uero pzedictum uirile est membzum. A siphac preterea duo descendunt canales:qui eis que a renibus ad gibbum epatis in suis pzotenduntur fozaminibus in sui natura similes conspiciunt. Ex quibus postea dilatatis interiozes folliculi testiculozum tunice generantur : in quibus ipsi continentur testiculi. Veniūt quoque ad partes testiculozum a partibus inferiozum uenarum rami quidam: qui multipliciter circūuoluti: a carne glandosa τ alba compzehenduntur:que quicquid sanguinis in eis est adeo immutant:quod album fit : τ fit tunc aliqua pars unctuositatis spmatis. Postea uero ab hac carne ad testiculos transmittitur : ubi sua completur conuersio:τ in suam tzansiens speciez perfectū fit spma. Ibique duo generantur fozamia que ad uirgam uadunt:cuius erectio fit: cū ipsa que in uirga sunt fozamina : gzossa replentur uentositate:τ eius uene sanguine similiter replete fuerint. Et non quiescit erectio sua quando extenditur τ pzeparātur uasa ex quibus est spma.τ commouentur ad expellendum quod est in eis : pzopter multitudinem τ mozdicationem suam. Que quod in eis est expelle appetunt : uel quia spma quod est in eis est multum : uel quia ē acutum. Una autem ex causis ex quibus hoc contingit est cum caput uirge aliquod cozpus sibi obuium habuerit i ipsum se confricando uel scalpendo. Ex hoc enim spermatis uasa tenduntur τ ut euomant quod in eis est nituntur.

De fozma mamillarum. 25

m Amille ex artarijs:uenis : τ neruis: componi inueniuntur:inter quas carnis glandose τ albe species solidari τ spissari inuenitur. Et quia eius natura lactis assimilatur nature:creauit eam de⁹ qui sit benedictus:ut ad lactis conuersionem τ generationem apta fozet. Uene autem iste et artarie in mamillis subtiliter diuiduntur. Et iste artarie τ uene in mamilla in diuisiones subtiles diuiduntur:et reuoluuntur τ inuoluuntur inuolutionibus multis :τ cōpzehendunt illam carnem lactis generatiuam: τ conuertit quicquid est in concauitate sua de sanguine per suam assimilationem cū natura sua:quemadmodum caro epatis pzopt assimilationem illius quod secū a stomacho trahitur τ ab intestinis : tamdiu conuertit donec fit sanguis.

De fozma matricis. 26

m Atrix inter uesicam τ rectum posita est intestinum.Superioz est tamen q̄z uesica. Que in uirginibus τ que nondum pepererunt parua ē:in eis autem que iaz pgnantes fuerunt uel peperunt magna inuenitur. Que ligamentis quibusdaz ligatur nō ualde strictis:τ in se ipsa neruosa existit ut extendi possit cū necesse fuerit τ āpliari : τ colligi τ constringi : cum amplificatio necessaria non fuerit. Propter aliud etiam neruosa fuit:ut in partu multipliciter amplificari queat : cuius ligamenta non multum stricta sed ampla fuerunt. Que duos hēt uentriculos qui ad unum perueniunt ozificium. Duo preterea habet additamenta : que ipsius coznua uocantur. Post autem ista duo additamenta : mulieris locantur testiculi:qui uirozuz testiculis minozes sunt τ latiozes:a quibus muliebze spma ad concauitatem descendit matricis. Matricis preterea collum ad mulieris pozrigitur uuluam:quod in muliere est sicut in uiro uirga. Uulue autem ozificium: in uirgine cō strictum est τ rugosum. In rugis autem ipsius colli uirginalis scilicet uene contexuntur subtiles : que quādo cozrumpitur uirgo abzumpuntur:τ pzedicte dilatantur ruge. Cum autem mulier impzegnatur: os matricis intantum constringitur : ut etiam acus ipsum ingredi nequeat. Cum uero pariendi hoza euenerit:uel nocumentum aliquod fetui acciderit ex quo cozrumpatur: pzedictum os adeo dilatatur ut infantis cozpus per ipsum transire possit. Infans autem secundum sententiam. Ga.ex spmate generatur:sed crescit τ augetur ex sanguine menstruo. Cuius fozma si masculus fuerit pzius completur quam femine. Fetui etiam

quedam continuantur uene: que ad matricem uenientes ipsum fetum tamdiu nutriunt donec compleatur. Qui postquam cõpletus fuerit ab eo quod ipsi dirigitur: sufficienter foueri non potest. Quamobrem duriter mouetur ꝛ fortiter ꝛ abrumpuntur retinacula quibus matrici alligatus erat ꝛ consequitur partus.

¶ Tractatus secundus de cognitione complexionum corporis humani. qui quinquaginta octo continet capitula. Collectio aggregationis de cognitione complexionum. uerba abubecri.

CORPORIS complexio. ex colore ꝛ corporis habitudine. ꝛ ex tactu ꝛ ex operationibus. ꝛ ab exeuntibꝰ a corpore cognoscitur. Color namqꝫ albus. ꝛ fuscus. ꝛ ex albedine ꝛ glaucedine mixtus. ꝛ gipseus. ꝛ plumbeus frigidam innuunt complexionem. Rubeus uero ꝛ subrubeus: ꝛ rufus ꝛ inopos omnes isti complexionis demonstrãt calliditatẽ. Et si claritas ꝛ subtilitas colori coniungatur. humorum claritas declaratur. ꝛ subtilitas. Turbulencia uero si ei amisceatur ꝛ crossities. humorum significatur crossitudo. Albꝰ preterea color cui cum subtilitate ꝛ claritate rubedo ammisceatur. complexionis demonstrat equalitatẽ. Quod si rubedo superauerit. ꝛ claritas fuerit minor. sanguinis significabitur dominium. Rubedo autem si adeo fuerit diminuta. ut colori approximet eboris sanguinis innuit paucitatem. Que etiam si adhuc magis diminuta fuerit. ita scilicet ut ex ea fere nihil appareat. proueniet color q gipseus a medicis appellari solet. Qui utriusque collere ac sanguinis paucitatem ꝛ flegmatis dominium in corpore portendit. Hic autem si albedini cui uiriditas sit ammixta approximet. color prosequitur qui a medicis plumbinus appellatur. Qui sanguinis ac collere rubee diminutionem ostẽdit. ꝛ collere nigre ac flegmatis indicat dominium. Fuscus si rubedini uicinetur. uel ei ammisceatur. sanguinẽ crossum dominari demonstrat. secundum quantitatem qua ei approximat. uel qua ei ammiscetur rubedo. Color autem pure fuscus. qui uiriditati appropinquat collere nigre ostendit dominium. Corpora uero rufo colore colorata. qui scilicet albedini magis inuenitur ꝓpinquus. frigidioris sunt complexionis. Uiriditati autem uel glaucedini si magis appropinquauerit. callidioris erunt complexionis. ad hunc modum. Citrina uero alia sunt que albedini propinqua subtilitate participant. qui color in conualescentibus uel a quibus sanguinis multitudo profluxit inuenitur. Et fit hec citrini coloris species; quia sanguis diminutus est. non propter collere dominium. Et corpora ista non sunt citrina. nisi accidentaliter. Alia uero uere citrina sunt. ꝛ parum clara que omni tempore talia perseuerant: ꝛ ista sunt corpora collerica. Sunt preterea eorum quedam que cum citrinitate uiriditati ꝛ fusco appropinquant colori. parua participantia pulcritudine. quibus utraque dominatur collera. quorum complexio. omnibus alijs deterior comprobatur. Epar quoque ꝛ splen huiusmodi habentium complexionem. plerumqꝫ sunt egra. Et horuꝫ corporum sanitas nec est firma nec permanens. Corpora uero colorem inopom habentia que citrinitati magis sunt propinqua. callidioris sunt complexionis ꝛ collere rubee uicina. Que autem uiriditateꝫ habent ammixtam: minus sunt callida ꝛ collere attinent nigre. Ex formis quoque corporis. complexionum cognitio habetur Grossum namque ꝛ crassum. complexionem significat humidam. Gracile ꝛ macrum si fuerit corpus. complexio monstratur sicca. Uerumtamen quando crossitudo est ex carne solida dura. ꝛ est rubedo ꝛ sanguinitas aparens in colore. complexio simul cuꝫ humiditate calliditatem obtinebit ad hunc modum. Quod si crossitudo ex pinguedie fuerit. ꝛ corpus fuerit molle ꝛ in sanguine diminutum complexio frigida simul erit ꝛ humida. Membrorꝫ etiam equalitas ꝛ proportionum obseruantia in suis mensuris. quando unum alij comparatum fuerit suarum propinquitatem complexionum

Colo albus
rubeus
Ex form

ostendit. Que si in hoc diuersificantur. innuitur quod eorum complexio nec una est nec propinqua. Largitas itidem forarminum que sunt in membris et suorum canalium. calidam ostendit complexionem. Eorum autem angustia et paruitas. frigidã significant complexionem. Ex tactu quoque dignoscitur complexio. Nam corpus quod semper tactu calidum inuenitur calidam uidetur habere complexionem. Quod uero semper sentitur frigidum. complexionem habet frigidam. Si autem corpus cum tangitur lene sentiatur. complexionis erit humide. asperum uero sicce. Si autem calliditas tactus ipsius lenitati ammixta fuerit. complexionem callidam demonstrabit et humidam. asperitati uero si adiungatur. complexionem calidam significat et siccam. frigiditatis quoque tactus lenitati ammixta. frigidã et humidã declarat complexionem. Que itidem cum aspitati ammiscetur. frigidam et siccam portendit complexionem. In pluribus tamen corporibus tactus frigiditas lenitati ammiscetur: quam asperitati. Vix enim corpus reperiri potest. quod frigide sit complexionis et asperum. Laxum autem et molle si fuerit corpus. humida monstratur complexio. Solidum uero et durum. sicce perhibetur esse complexionis. Operationes quoque naturales sicut appetitus. digestio. et augmentum. et pulsus cum fortes fuerint et ueloces. calidam significabunt complexionem. debiles uero et tarde si fuerint: frigidam demonstrabunt complexionem. Et animales similiter operationes. ut ingenij acuitas. et loquendi uelocitas. et uelox motus atque audatia. callidam significant cõplexionem. His uero contraria. complexionem demonstrant frigidam. Superfluitates quoque que a corpore solent egredi. ut stercus. et urina. et sudor. capilli. et alia multa. complexionum sunt declaratiue. Velox namque capillorum ortus. et spissitudo. et nigredo. et crispitudo et crossitudo atque asperitas. omnia hec complexionem significant callidam. Contraria uero his. frigidam innuunt complexionem. Sudoris etiam fetor. et malus in corpore odor. calliditatem declarant complexionis. Sudoris quoque multitudo. complexionis significat humiditatem. Que uero his contraria sunt. contrariam ostendunt complexionem. Egestio quoque pauca et sicca. et urine tinctura ac ipsius fetor. complexionẽ significat calidam. his uero contraria. frigiditatem declarant.

De signis corporis equalis. 2

c Color corpus habentis equale. est albus cui rubeus ammiscetur. Tactus uero eius non est frigidus. nec in calore superfluus. nec multum aparet lenis. lenitati tamen et calliditati. magis quam frigiditati et asperitati aproximare inuenit. Huius quoque corporis habitudo inter matiem et carnositatem media existit. Parum tamen plus carnositati. quam matiei uicinatur. precipue si regimen illius est: tranquilitatis regimen et quietis. Cuius capilli inter subtiles et crossos. atque inter nigros et rubeos. et inter lenes et asperos medij existunt. Corpus preterea huiusmodi. neque multum pilosum. neque ualde apillis nudum. cernentibus apparet. Operationes insuper eius omnes tam naturales q̃ animales. equalitate tenentur. adeo ut neque multum desiderij habeat. neq; sue cupiditates in tantum debilitentur. ut quasi mortue inueniantur. neque multum sit uigilans. neque multum dormiens neq; multum et uelociter mobilis. neque multum quietus. Superfluitates quoq; ab ipsius exeuntes corpore. iter predictas mediocres existunt dispositiones. Et ad ultimum eius dispositio inter contrarias dispositiones equalitatem excedentes existit media. uene quoq; eius nec oculte sunt et angustie. nec ample et manifeste. uox etiam eius. et ipsius anhelitus. et pulsus. et eius motus. hec omnia inter paruum et magnum. et uelox et tardum mediocria sunt.

De significationibus corporum calidorum. 3

b Ec citissime crescunt. que et tangentibus callida occurrunt. et macra existunt et gracilia. Vene quoque eorum

manifeste sunt. τ motus velox. τ omnia que in eis considerantur velotia. Obstinati p̄terea sunt pauci somni. multorum capillorū crisporum. τ in nigredine intensorum. Eorum collor rufus. atque rubeus cum obscuritate quadam.

De significationibus corpoꝝ frigidoꝝ.

b Ec tarde crescunt. Capilli quoque tarde eis nascuntur. hebetis existentes ingenij. τ tardarum operationum. pulsus eorum paruus. τ anhelitus occultus. tāgentibus apparent frigida. Et huiusmōi habentes corpora. non sunt in coitu potentes. τ sunt parum generantes filios. debilis desiderij τ multi somni.

Significationes corpoꝝ humidoꝝ.

b Orum tactus multuꝫ invenitur lenis Eorum quoqꝫ caro mol . τ membra laxa. Iuncture eorum. τ ossa oculta. uirtꝰ similiter pauca. τ parum pacientes laboris τ cum laborant velociter dissoluuntur. τ velociter in eis apparet ex labore dissolutio. Corpulenti preterea sunt. τ multum dormientes. τ debiles τ paucos hn̄tes pillos.

De significationibus corpoꝝ siccorum τ

b Ec corpora aspera sunt τ macra. τ dura. τ fortia. τ multum rigida. τ multi patientia laboris. Quorum iūcture τ corde. manifeste: multorum preterea sunt capillorum τ pilosi.

De significationibus corporum callidorum τ siccorum.

b Ec corpora in ultimo plurimis habūdant capillis nigris τ spissis. Macilenta quoque ultime reperiuntur. Que τ tangētibus calida occurrunt. cutis habentia spissitudinem. τ asperitatem. τ neruos fortes. Que cordas quoque habent manifestiores τ ossa. et iuncturas et sunt pauciores somni τ pulsus in eis sunt velociores. τ motus similiter. τ tactus. caliditas. τ sunt audatiores. τ obstinatiores.

De significationibus corporum frigidorum τ humidorum.

b Ec ultimo tangentibus mollia sentiūtur. τ a pil̄is denudata τ capillos habentia lenes. τ venarum angustiam. τ iuncturas occultas. τ sunt corpulentia. multaꝫ habentia pinguedinem. Et laxa multum habentia somnum. pigri. motus eorum tardantes. Corporis autem frigidi τ sicci τ calidi τ humidi dispositiones. ex simplitium dispositionibus mixte sunt. ex quibus composite fuerunt. quemadmodum scilicet uni earum appropinquant. aut inter eas medie existunt.

De significatione cōplexionis cerebri τ sue forme τ primo de complexione calida cerebri.

f Orma cerebri formam sequitur cranei. Paruum namque si fuerit craneum: cerebrum quoque paruum erit. Et si eius figura corrumpitur. cerebri proptera figura corrumpetur. Qua propter caput in paruitate superfluum. necessario est malum. Et cuius figura existit feda. sicut que palmarum cisti similis. est τ ipsius similis mala est. Caput autem melius. est quod in magnitudine moderatum existit. Decentem habens rotunditatem. que scilicet ante τ retro paruꝫ emineat τ ab utrisqꝫ auribus paruam habeat compressionem. Complexionum autem cerebri que calida ē capitis τ fatiei tactum superflue calidū reddit. In oculis quoque rubor τ vene in eis apparent manifestiores. τ capilli eorum ī capite cito nascuntur. τ sunt spissi τ fortes. τ nigri. τ asperi. τ somnus eorum paruus τ levis. Huiusmodi preterea habentes complexionem. a calidis cito leduntur odoribꝰ Eorum capita cito grauantur τ replentur. In cogitationibus quoque veloces sunt τ instabiles. τ multe mutationis. Superflue etiam sunt acuti. τ veloces in operationibꝰ animalibus. Frigida autem complexio his omnibus contraria operatur. Est nāque somnolentus. τ hebes. τ tardi intellectus. capilli quoque capitis eius lenes τ parum nigri. velociter catarrum patiens. cui detegere caput est nocuum. eius etiam pal

pebre. tarde mouentur ⁊ pigre. Sed sic cum cerebrum si fuerit. capilli i capite cito nascuntur. ⁊ cito calui fiunt. ⁊ uigillantes e runt. ex naribus quoqꝫ nihil defluet nisi pa ruꝫ. ⁊ capitis reumatissimus non eis acci dit neque coriza. Humidum autem. huic contrarium est. Eius namque capilli sub tiles sunt. ⁊ tarde nascuntur. neque calui fi unt. Humor quoque ex naribus semper defluit. ⁊ reumatissimus leditur. ⁊ est somno lentus ⁊ eius sensus non sunt clari. Ca lidam autem ⁊ siccam habens complexio nem. capillos in capite habet in ultimo for titudinis. ⁊ uelocis natiuitatis. ⁊ ultime ni gredinis. ⁊ crispitudinis. ⁊ calui citissime fi unt. ⁊ sunt in ultimo gradu paucitatis som ni ⁊ in eo parum profundi. Animaliū quo que operationum uelocitatem habent. ⁊ ue loces cogitationes ⁊ sensuum claroꝝ. Su perfluitates etiam pauce ab eis descendūt. Frigidum autem ⁊ humidum. huic dispositi oni contrarium est. Est namqꝫ multum ha bens somnum. piger. tardus. ⁊ hebes. Cui nullomodo accidit caluitium. coriza tamen ⁊ reumate ualde molestatur. ⁊ frequēter ei accidunt. Calida uero complexio ⁊ hu mida. ⁊ frigida. ⁊ sicca secundum hoc quod alicui ex suis simplicibus appropinquant. suas ostendunt significationes. Si eni sim plices equales fuerint. significationes quo que erunt equales.

De signis complexionis cordis.

Cordis complexio si calida fuerit. pulsus uelox erit ⁊ frequens. cui a nhelit⁹ similis reperitur. Et super pectus pilli multi sunt ⁊ spissi. quod etiam tactu ca lidum sentitur. huiusmodi cordis complexi onem habens. audax est. ⁊ obstinatus ⁊ mlᵗ te iracundie. Habitudo preterea corporis in magnitudine ⁊ paruitate sua cōsiderata complexionem demonstrat cordis. Pect⁹ enim si magnum fuerit. cordis calliditatem ⁊ magnitudinem proprie manifestabit. Quod adhuc manifestius erit. si cum hoc caput paruum fuerit. aut etiam non fuerit magnuꝫ. hoc enim si ita fuerit. alia nō opor tebit attendere signa. Simili quoque mo do si pectus paruum fuerit. ⁊ caput magnū aut mediocre. proprie cordis paruitas ⁊ sue complexionis frigiditas demonstrabit. Quod si pectoris magnitudo. capitis ma gnitudini. aut pectoris puitas. capitis par uitati proportionalr̄ exstiterit. alia attēdere debes signa. Frigida autem cordis cō plexio. paruum facit pulsum. cui anhelitus similis inuenitur. Pectus quoque paucos habebit pillos. ⁊ subtiles. Et pectus tan gentibus frigidum occurret. Qui huiusmo di cordis complexionē habuerit timidus ⁊ piger erit. Complexio auteꝫ sicca si fue rit. pulsus erit durus. ⁊ totum corpus. inue nietur musculosum ⁊ fuscum pectus quoque paucam habebit carnem. sed uenas habe bit manifestas. ⁊ pilosum erit. ⁊ cutem cros sam ⁊ duram. Humida autem lenem fa cit pulsum. ⁊ pectus a pillis nudum. carneꝫ quoque pectoris mollem ac suauē. Cō plexio calida ⁊ sicca. pulsum reddit durum ⁊ uelocem. ⁊ frequentem ⁊ multos in pecto re pillos. ⁊ fortes. ⁊ spissos. ⁊ in femore si militer. Anhelitus quoque ex ea magnus prouenit ⁊ frequens. Totuꝫ preterea cor pus. tactu calidum sentitur. ⁊ musculosum. atque manifestas habens uenas. huiusmōi complexionem cordis habens. irascibilis erit ⁊ obstinatus. Frigida autem ⁊ hu mida complexio. his contraria operatur.

De signis complexionis epatis.

Complexionis epatis calliditas. ex uenarum amplitudine ⁊ magnitudie ⁊ ex stercoris siccitate sepius repta. cognos cit. Preterea appetitus ē fortis. ⁊ in cor pore multa collera rubea generatur. Uri na quoque ⁊ egestio tincte sunt. ⁊ sitis mul ta. Et calida cibaria ei nociua sunt. Et sub ypocondrijs pillorum inuenitur multi tudo. Epatis uero frigiditas. ex omni bus signis que predictis sunt contraria co gnoscuntur. Sed eius siccitas. ex san guinis paucitate. ⁊ ex hoc quod corpus ē macruꝫ. ⁊ uenter gracilis ⁊ quod color pau ca participat pulchritudine. cognoscitur. Humiditas uero eius: ex omnibus signis que his predictis contraria existunt. per pendi potest. Quod si calliditas cum siccitate ei dominatur: cognoscitur eo quod

signa calide complexionis: sunt manifesta: τ in ultimo existunt fortia. Eius quoqȝ humiditas cum frigiditate cognoscitur. ex hoc: quod significationes frigide complexionis fortes existunt τ in ultimo sunt manifeste.

De signis complexionis pulmonis. 12

Cum pulmo calidus fuerit: uox erit grossa: τ anhelitus magnus τ pect' amplum τ magnum. Cui minuitur nocumentum a frigidi aeris attractione: τ magnificatur ipsius nocumentū aeris callidi attractione. Si autem pulmonis complexio frigida fuerit: omnia his contraria eueniēt. Cum autem sicca fuerit: uox erit clara: τ per os pauce prohibitientur superfluitates. Humida autem si fuerit: contraria his euenient. Significationes uero complexionum compositarum: ex simplitium cognitionibus haberi possunt.

13 De signis complexionis stomachi.

Cum stomachi complexio calida fuerit: digestio fortior erit appetitu. τ subtilia cibaria ut uolatilium caro τ edulina in ipso corrumpentur. Grossa uero cibaria ut uacina caro: τ frumentum coctum. bene in ipso digeruntur: τ sitit multum: famē etiam tolerare non potest. Accidit enim huiusmodi habentibus stomachuȝ ex ea capitis dolor: τ uertigo. Irascibilis quoque est: τ acutus. Frigida uero cum fuerit: his omnibus contraria euenient. Appetitus enim maior est digestione: cibaria quoque grossa: in eo corrumpunt. Quamobrē apud ipsorum corruptionem accida sequit eructuatio: quemadmodum apud ipsorum corruptionem in stomacho callido. est fumosa. Siborum preterea frigidorum. appetitus erit. Ex quorum multa commestione lesio proueniet. Cum autem stomachi complexio humida fuerit: sitis minuetur. τ saliue multitudo ab ore profluet: nauseam quoque cito pacietur. τ uomitus cito proueniet. Scotomiam quoque τ vtiginem cito patietur. Cum autem complexio est sicca. oībus his contraria operatur. Sitis namque ē multa: τ egestio est sicca. Preterea cū cibaria in stomacho moram fecerint τ non cito ab eo descenderint. sed cum quadam duritie: τ appetitus fortis non fuerit: nec purus: stomachus debilis erit. Cōtraria uero his cum stomacho dominata fuerit stomachi fortitudo significabitur. Ex multa quoque cōmestione semel facta cum aliquis grauatus fuerit: non auteȝ ex multa commestione in diuersis horis facta leditur: sed facile τ bene digeritur: significatur quod illius stomachus est fortis. licet paruus sit.

De signis complexionis testiculorum. 14

Testiculi cum calidi fuerint: uicie partes multis τ spissis uestientur pilis: Virga quoque eorum fortiter erigetur. Sperma erit grossum. Coitum quoqȝ uelociter explebit: τ tempestiue. ante scilicet pubertatis tempora. Ad coitum feruēs erit. uene preterea que sunt in uirge superfitie. grosse sunt τ manifeste. Ipsius quoqȝ corde fortes reperiuntur τ grosse. Cutis aūt ipsam τ testiculos circundans: grossa: τ spissa: τ aspera conspicitur. Frigida autem cū fuerit complexio: omnia his cōtraria apparebunt. Quando autem conplexio sicca erit. sperma in quantitate. paucum inuenietur. τ spissum. uirga uero non solū ñ eriget. uerum etiam debilis erit. Cum autem complexio humida fuerit. sperma in quantitate multum τ in qualitate subtile erit. uirga uero non erigetur. Est enim laxa τ non fortis. corde etiā eius. similes ei inuenientur. Ipsius uero cutis lenis est. cuius locus a pillis nudus existit. Et cum complexio calida fuerit τ humida. multa erit uirge erectio. τ sperma multum. τ erit uenereus. τ multum in ueneres potens. Frigida autē τ sicca cū fuerit. oīa his accidēt cōtraria.

De dominādis summis eximijs τ necessarijs. quarum auxilio aliquis complexiones cognoscere potest.

Totius corporis complexio. mēbrorum principaliū. τ pprie cordis τ epatis. τ cerebri τ testiculorum cōplexionibus. similis inuenitur. Corpora quidem in qb' istorum mēbrorum complexiones diuerse inueniunt alijs sunt deteriora corporib'. Hec namqȝ corpora. incessanter infirmantur. 15

Etates quoque ⁊ regiones: non minima in cōplexionibus operari uidenť. Etas nāque puerilis: omnibus etatibus humidior inuenitur. Senilis autēꝫ omnibus ē frigidior. Homo enim a natiuitate usqꝫ ad senium desiccari non cessat donec nihil fiat. Seniū namqꝫ non est aliud. nisi magnuꝫ in corpore siccitatis dominium. Superfluitatum autem multarum que a senibus cum tussi et emunctionibus profluunt causa: est qđ foramina suorum membrorum superfluitatibus et humoribus crudis: plena sunt. Ipsarum quoqꝫ uenarum ⁊ suorum membrorum corpus i ultimo siccitatis existit. Et siccitas ⁊ fuscus color. ⁊ pulcritudinis: ac teneritatis. ⁊ humiditatis minoratio: i eis manifesta sunt. Puerorum uero caliditas: secundum quantitatem maior est: iuuenum autēꝫ in qualitate fortior uel acutior. Senum preterea complexio. respectu eorum qui in senio sunt constituti: calida est ⁊ humida. Iuuenuꝫ uero comparatione: frigida dicit ⁊ sicca. Ex regionibus uero que calide sunt. complexionem reddūt sicciorem: ⁊ corporis superficieꝫ adhurendo intendūt. Intestina uero ⁊ membra interiora frigida efficiunt. Regiones autem que frigide sunt: humores in corpore conseruant. corporis quoqꝫ superficiem: in lenitate ⁊ nuditate corporum sclauorum dispōni similem reddunt. Sed intestina ⁊ alia interiora membra superflue calida constituunt. Unde in nigris capillorum crispitudo: ⁊ i arabibus color rubeus fuscum habens ammixtum: non absolute significant. qđ eorum cōplexio sit calida. Lenitas quoque cutis parthorum: ⁊ eius a pilis nuditas atqꝫ albedo non significat eoruꝫ complexionis frigiditatem: immo parthorum interiora. nigrorum interioribus multum sunt callidiora. atqꝫ omnia nigrorum corpora. parthorum corporibus ualde sunt sicciora. In regionibus autem que inter calliditatem ⁊ frigiditatem temperate existunt significatio ex qua superficiei habetur notitia super ipsius interiora uera est ⁊ firma. Consuetudo etiam in complexionibus diuersa operatur. Comedendi enim ⁊ bibendi et dormiendi largitas complexionē facit humidam. his uero contraria. siccam reddunt complexionem. Una propter cum hominem crossum ⁊ carnosum uiderimus cuius preterea ample sint uene: intelligere debemus. Huius corporis magnitudinem nō naturalem sed accidentalem fore. Quam obrem inter carnosum corpus ⁊ pingue diuidere debemus. Carnis enim multitudo sanguinis multitudinem. ⁊ calidam ⁊ humidam sequitur complexionem. Multa autem pinguedo: humiditatis multitudinem. et frigidam ⁊ humidam immittatur complexionem.

De nominatione significationum particularium que alias quandoqꝫ iuuant significationes in cognoscēdis complexionib⁹.

u. Ex crossa caliditatem designat complexionis. Gracilis uero cōplexionis innuit frigiditatem. Loquendi uelocitas: calidaꝫ significat complexionē: uelocitas aperiendi ⁊ claudendi oculos. caliditatem significat complexionis. Nasi acuitas: ⁊ collum longuꝫ ⁊ epiglotis foris prominens. ⁊ uox acuta ⁊ pulcra cōplexionis demonstrat siccitatem. Occuloruꝫ magnitudo foris prominentium: humidam portēdit cōplexionem. Oculi in latitudinē corporis tendentes. parthoꝝ oculis similes. corporis humiditatem designant. Capilloꝝ crispitudo qui sursum eleuantur. cōplexionis caliditatē demōstrat. Narium amplitudo ⁊ in maxillis carniū multitudo. ⁊ ī genis pilloꝝ paucitas. cōplexionis significant humiditatē. Traulitas uero humiditatē innuit complexio. Fetor corporis calidam demonstrat cōplexionem. Color citrinitati parumper propinquus: ⁊ facies parū tumida: ⁊ palpebre inferiores tumorē ordeolo similē habentes. omnia hec epatis innuunt debilitatem. Dentiū raritas: et eorum debilitas totius corporis imbecilitatem: ⁊ uite breuitatē significat. Nasus quoqꝫ curtus: ⁊ os paruum ⁊ dentes curti: ⁊ crossi humidam declarant cōplexionem: et frigidam. Extremitatū lenitas: ⁊ eaꝝ tenuitas. atqꝫ equalitas humiditatem demonstrant complexionis. Manus ⁊ pedes cum pulcri fuerint ⁊ parui totius corporis complexionem esse debilem. ⁊ ipsius

caliditatem fore paucam demonstrant.

17 ¶ Significationes debilitatis neruorum.

Pauca laboris tollerantia. et cum fortis fit operatio tremor ⁊ debilitas in coitu. atque ex aque frigide potu. laxatio. et iuncturaꝝ paruitas. ac cordaruȝ subtilitas. ⁊ cutis et forme eius tenuitas. Quod etiaȝ humidas habentibus complexiones magis accidit.

18 ¶ De signis complexionis membrorum humidorum.

Cor omnibus corporis membris calidius est. Ab eo enim calorem. totum recipit corpus. unde ipsum quasi fons et innati caloris origo. inuenitur. Epar uero post cor. in caliditate secundum existit. Post epar uero. sunt carnes. Adeps uero carne frigidior est. Cerebri complexio. frigida est et humida. Ossis preterea complexio. similiter frigida est ⁊ sicca. Cartilagines uero ⁊ ligamenta. ac corde. et corpora uenarum. atque panniculi. omnia hec complexionem habent frigidam ⁊ siccam. minus tamen quam os. Cutis complexio tēperata est. proprie taṁ ea que in uolis manuum hominis temperati reperitur. Neruorum complexio diuersificatur. Nam qui a cerebro nascuntur. humidiores sunt. Qui uero a nucha oriuntur. in sua complexione cutis complexioni uicinantur. Glandularum complexio. que lac et sperma. ⁊ saliuam generant frigida est et humida. Carnis uero substantia. in membris diuersa inuenitur. que in uno quoque membrorum propriam tenet complexionem. Carnis enim pulmonis complexio. a complexione carnis renum diuersa est. Sermo tamen hec diffiniens. ab huius libri intentione remoueri inuenitur.

¶ De humiditatibus autem ⁊ humorib⁹ sciendum est quod collera rubea omnibus alijs humoribus est callidior. ⁊ cum hoc. flegmatis ⁊ sanguinis comparatione est sicca. flegma uero omnibus alijs humoribus frigidius inuenitur ⁊ humidius. Collera quoqȝ nigra. respectu sanguinis est frigida. aliorum uero humorum comparatione est sicca. Preterea sanguis respectu flegmatis. ⁊ collere nigre. calidus utriusqȝ uero collere comparatione. humidus conspicitur. Cuius quidem species diuerse sunt sicut ⁊ flegmatis. quarū una frigidior alia habetur. fellis similiter species uel collere quedam alijs est acutior ⁊ sicciorís qualitatis. Sanguinis itidem quiddam alio temperatior est. ita ut sit per comparationem ad sanguinē bonū collericus. ⁊ flegmatic⁹ ⁊ melancolicus.

¶ De significatione repletionis.

Si quod in uenarum foraminibus inuenitur tante fuerit magnitudinis ac multitudinis. quod uenas extendat ⁊ inflet proueniet dispositio. que a medicis repletio secundum foramina uel ex foraminib⁹. uocatur. Et qū quod in eis ē eius ex quo corpus nutriri debet mensuram adeo excedit: quod natura aliquid ex eo ut in corporis nutrimento non necessarium dimittit. quia conuertere illud non potest. neque ei dominari uallet. prouenit inde dispositio. que a medicis secundum uirtutem repletio nominatur. Hec autem utreque dispositiones egritudinum sunt generatiue. Repletionis autem illius que est secundum foramina significatio est coloris rubedo. et corporis caliditas cum eiusdem intensione. alicum quoque et ositationum multitudo. ⁊ somnus multus. ⁊ uenarum repletio cum ipsarum tensione sanguis similiter ex naribus ⁊ gingiuis gutatim fluens cum utreque parum tacte fuerint. et capitis proprie atque oculorum ⁊ timporum grauitas. et ingenij atque sensus turbulentia. et pulsus magnitudo. cuius etiaȝ dispositio sit similis sue dispositioni cum lapsus est. et quod ante multa commestione et potatione fuit usus. ⁊ somno superfluo. ac multa quiete. Repletionis autem que secundum uirtutem contingit. significationes iste sunt. Appetitus casus ⁊ ad motiones grauitas. ⁊ pigritia ⁊ dissolutio. ⁊ laxitas. Omnia. n. hec si sine coloris rubedine. et membroꝝ extensione fuerit ꝓprie predictā significant repletionem. Pulsus quoque

in hac replexionis specie non est magnus. urina quoque non est tincta neque cocta.

De cognoscendo quis quatuor humorū dominetur.

S Ignificationes omnes prime duarum repletionis specierum. sanguinem dominari ostendunt. Pruritus preterea loci ex quo sanguis solet minui. et oris dulcedo preter solitum. et parue i ore uesice. et in corpore carbunculi. atq3 urina rubea et spissa. et si preter ista etas sit iuuenilis. et corpus sit bone habitudinis. multas habens carnes. et cibaria quibus im precedēti tempore usus fuit. sanguinis generatiua fuerunt. proculdubio sanguis habundare significatur.

21 De significatiōe dominij collere rubee.

C Oloris citrinitas. et oris amaritudo. atq3 multa in ore siccitas et sitis multa. ac appetitus debilitas. et nausia. atque uomitus citrinus. et uiridis. et amarus. et egestio mordicatiua. ac lingue siccitas. et ipsius asperitas. et eorum que in albis oculorum apparent citrinitas. et urina tenuis ignea et clara. quecumque harum significationum apparuerit. si cum hoc tempus estiuum fuerit. et etas iuuenilis. et cibaria quibus ante usus fuit pauca uł calida. et labor precessit multus. et somnus paucus. atque corporis complexio calida inuenitur. tunc fidutia habenda est de eius dominio.

22 De significatione collere nigre.

A Rdor stomachi. multitudo canini appetit⁹ et fuscus color. et sanguinis nigredo ac spissitudo. et urina nigra uel rubea fusco participans colore. uel uiriditati appropinquans corpus preterea tale sit in quo nigra generari solet collera. in corporibus enim albis et crassis. et nudis a pilis. collera nigra uel raro uel nullomodo generatur. In corporibus autem bruno colorati colore. et macris atque colorem habentibus ex rubeo et fusco commixtum. et musculosis. et in corporibus rufis. et rubeis. quando multum laborant uel male reguntur. et si cum hoc cibaria quibus pri⁹ usus fuit collere nigre generatiua fuerunt et ipsius regimen simile. et corpori preterea acciderint scabies. et morphea nigra. et pustule male. et splenis augmentum. quādo ista affuerint. non est amplius dubitādū colleram nigram dominari.

De significatione dominij flegmatis. 23

M Ultitudo uiscose saliue. et sitis paucitas. et urina alba. et pigritia. et ebetudo. et uictoria somni. atque corporis mollities. et digestionis tarditas. et preterea si cuȝ hoc cōplexio fuerit frigida. et tēpus hiemale. Homo quoq3 ante hec paruo fuerit usus motu. et pauco exercitio. et multa commestione. cibaria etiam quibus usus fuit secūdum maiorem partem flegmatis generatiua fuerunt. atq3 aque dulcis balneo usus fuit. tunc significationes fortiores erunt et firmiores in flegmatis dñij significatione.

De somniorum significationibus. 24

S Omniorū preterea significationes predictis multotiens ammisceri solent. Cum enim aliquis in somno pluuias multotiens uidet. et mare. et fluuios. multa in eius corpore humiditas ad esse significatur. Ignes uero et fulgura. ac lites cum aliquis frequenter in somnis aspicit. collera rubea in ipso habundare monstratur. Colores autem rubeos: et tinctos. ac nuptias et cibaria dulcia. et uentosas atque fluxum sanguinis. et flobotomiā. si aliquis somniauerit. quod sanguinis multitudo sit declaratur. Cumque multa fusco colore tincta. atque nigredinem. et timores ac pauores. in somno aliquis aspicit. collere nigre operatio significatur. Et cum aliquis in somno uidet se manere quasi in loco niuis. uel frigido a quo leditur. frigoris significatur uictoria. His autem contraria si uisa fuerint. contrarie erunt significationes. Et si aliquis uidet se quasi in balneo. uel i sole. uł quasi canicularibus exponat dieb⁹ uł in igne. excessus significatur caliditatis. Et cū aliquis somniauerit se quasi uolare.

ꝛ inuadere sicut accipiter ꝛ inuadere et capere. siccitatis demonstrabitur excessus. atque humorum leuitas ꝛ subtilitas. Si quis etiam se quasi ab aliquo grauari som pniat. repletione laborare ostẽditur. Qui cumque etiam se per loca quasi cenosa in cedere uidet. fetidum habentia odorem. putridos in corpore demonstratur habere humores. His uero contraria. contrariaꝫ habent significationem. Qui autem in somnis uidet quod quasi incedat per or tos bonum habentes odorem. suorum signi ficatur equalitas humorum: ꝛ quod a pu tredine ualde sunt remoti. Per loca ue ro quasi angusta ꝛ per foramina si quis se ambulare conspicit instrumenta anhelitus grauem pati egritudinem demonstrantur. que ipsum tantam aeris quantitatem attra here uetat. quanta ei est necessaria.

2-5 ¶ De comparatione uel emptione cap tiuorum.

In primis captiui color cum summa intueri diligentia oportet. Color enim cum in rubedine minuitur. epatis in firmitas uel splenis uel stomachi significa tur. uel quod emoroydas patiatur a quibꝰ sanguinis effluit multitudo. Post hec ue ro totius corporis superficies in loco cla ro. ꝛ luminoso considerari debet. Ne mor phea subtilis si in ipso fuerit uel in petigi nis initium occultari possint. Morphea enim in suo initio ualde est occulta. Ipsa namque non est tunc. nisi albedo. uel nigre do subtilis. que paulatim procedendo cum sui additione completur. Impetigo quo que non est aliud in sui initio. nisi crispitu do que loco accidens cum additione sem per de die in diem crescit. Preterea si in aliquo loco corporis nerui. uel cocture si militudinem uel signum aliquod habuerit. cum summo studio considerandum est ne in hoc loco. forsitam habuerit baras. propter quam cumbustus sit. uel excoriatus. uel tinctus. ut occultari posset. Que cum se nuerit uel longi fuerit temporis. tincturam quasi debilem amittet ꝛ amplificabitur al baras ultra locum cocture. et excoriatio nis. Cumque nerui dubitatio occurrit. ip se in balneo ponatur ꝛ cum aqua calida fortiter prius fricetur. ꝛ cũ semine alusuen. et haurac atque aceto. deinde consideretur et si in loco in quo coctura. uel excoriatio fieri non solet. fuerit coctus uel excoriatus suspectior haberi debet. ideoque magis fri cari debet. Preterea summitas ꝛ extre mitas cocture cum magna inquisitione con siderari debet. In his enim locis. euiden tius apparet. Postea uero queratur. quod querendum est: ꝛ quod dicitur scia tur. Deinde uero capitis pili atque toti us cutis considerandi sunt. an sit in ea fur fur. uel rubor. Auditus quoque acuitas perquirenda est. ꝛ uerba ipsius ꝛ sensus at tendenda sunt. Pupille etiam attenden de sunt. an sint in magnitudine equales. eiusque uisionis acuitas. ꝛ albedinis que in oculis est claritas considerande sunt. Cum enim in eis est fuscus color turbidita te participans. lepram designant. Et quando in eis est citrinitas. egritudo epa tis significatur. Et quando uene rubee multe ꝛ manifeste sunt in eis patitur sebel. Palpebre quoque eius. considerande sunt si multe sint ꝛ cito mobiles. Grosse autem si sunt. plerunque sunt scabiose. uel sunt ad scabiem preparate. Que uero grauiter mouentur ꝛ difficile sunt male. Oportet enim illum cuius talis est dispositio. suas quando a somno concitatur tamdiu frica re palpebras. donec aperiatur. Lacrima le quoque quod a parte naris est exprimen dum est. decurret enim forsitam humor ab eo occasione fistule si ibi est. Pili prete rea palpebrarum ꝛ ciliorum oculorũ per quirendi sunt. Si enim fuerint rari. malũ significabunt. ꝛ proprie si cum hoc raucus fuerit. ꝛ faciem habuerit rubeam. Dein de cuꝫ magna diligentia anhelitus per os et nares attendatur. ne malus sit ibi odor. Nariũ quoque figura consideretur. Ma gne enim ꝛ forte si fuerint. fistulam in se cõ tinebunt. ideoque in sole conspici debent. Itemque anhelitus attendendus est. si sit facilis. Deinde preterea modus obser uandus est uidelicet si sunt recti. ꝛ fortes. et mondi. ꝛ si aliqui eorum mouentur. uel corroduntur. Dentes enim fortes diu permanẽt. Minuti uero uel debiles cito

cadunt. preter hoc quoqȝ totius corporis debilitatē pronosticant. Deinceps eius collum consideretur si est equale. ꝛ comprimatur. ꝛ uideatur si est ibi aliquis locus tumidus. uel cicatricem habens. Fortassis enim glandule ibi erunt. ex quibus scrofule cito generabuntur. Pectus preterea attendatur si est amplum ꝛ multas habens carnes. Paruum enim si fuerit et macrum. ꝛ spatule foris prominuerint. ptisis sinificabitur. Post hec uero. superius iacens statuatur: ꝛ totus eius uenter perquiratur. attendendo si tumor uel dolor inueniatur ibi cum comprimitur: ꝛ precipue in loco epatis. ꝛ splenis ꝛ oris stomachi. Deinceps precipiatur ei ut incedat. cuius gressuuȝ attendatur uirtus. Deinceps aliquid constringere iubeatur. et sue constrictionis fortitudo consideretur: debilis enim si fuerit. omnium neruorum debilitatem demonstrabit. Postea uero precipiatur ut currat. ꝛ attendatur an post cursum asma ipsum inuadat uel tussis. Manus preterea ipsius ꝛ pedes ad inuicem comparando respiciantur. Una enim fortasse altera maior inuenietur. Juncturarum quoque dispositio consideranda est si admotiones scilicet prepa rate sunt. Deinde crura sunt inspicienda. an in eis uene magne. ꝛ crosse. ꝛ ample inueniantur. Ex his enim uarices. ꝛ elephantia sepe accidunt. Alia etiam omnia que in complexionum cognitione attendenda fore diximus. ad has res adiuuant cognoscendas.

26 Capitulum significationum capillorum.

C Apilli lenes. timoris sunt significatiui. Crispi autem audatiam significant. In uentre etiam pilorum multitudo reperta. luxuriosum demonstrat. Super dorsum uero si multi fuerint pili. audatia iudicabitur. Sed si super spatulas ꝛ collum multitudo fuerit pilorum. dementia et obstinatio significabuntur. In uentre quoque ꝛ pectore pillorum multitudo reperta. sapientie innuit paucitatem. Pili in capite uel in toto corpore stantes reperti timorem significant.

27 Capitulum significationum colorum.

C Olor rufus uel rubeus. sanguinis et caloris innuit multitudinem. Color uero inter rubeum ꝛ album medius. equalem significat complexionem. si cum hoc cutis apilis nuda fuerit. Cuius autem color est uelud flamma ignis. instabilis est ꝛ maniacus. Cuius etiam color rubeus ꝛ clarus conspicitur. uerecundus est. Cuius preterea color uiridis apparet uel niger irascibilis est.

Capitulum significationum oculorum. 28

C Uius oculi sunt magni piger est. Cuius quoque oculi in profundo sunt positi. calidus est ꝛ deceptor. Cuius oculi foris prominent. inuerecundus est et loquax ac stolidus. Quando autem oculi in corporis longitudine positi fuerint. callidum et deceptorem demonstrabunt. Cuius uero pupille multa participant nigredine. timidus est. Cuius oculi in collore caprarum oculis similes existunt stolidus est. Cuius oculi cito mobiles sunt ꝛ acute cernentes. deceptor est ꝛ callidus. atque latro. Cuius oculi ad eo sunt immobiles ut quasi lapides sunt. callidus est. Cuius uero intuitus mulieris intuitu assimilatur. luxuriosus est. et inuerecundus. Quando autem ita ac si puer esset intuetur. atqȝ tota eius faties ꝛ oculi quasi ridere uidentur. letus est. ꝛ diuturna potietur uita. Cum oculi magni sunt ꝛ tremili. homo piger est ꝛ spatiosus. et amator mulierum. Cuius oculi parui sunt ꝛ tremili. ac uarij. ualde est inuerecundus. ꝛ mulierum amator. Cum oculi in rubore prune assimilantur. homo pessimus est ꝛ obstinatus. Pupilla si est nigra. pigrum portendit et ebetem. Oculi uarij. suo colori citrinitatem habentes ammixtam. qui quasi croco tincti esse uidentur. pessimos significant mores. Macule multe circa pupillam in oculo apparentes. malum significant hominem. Quod si cum oculis etiam fuerit uarius. erit deterius. Oculi si parui fuerint. ꝛ foras prominentes ut oculi cancri stultitiam significabunt ꝛ stoliditatē. et suas sequentē cupiditates. Cū oculi fuerint pui. ꝛ multū mobiles. palpebre quoqȝ

frequenter palpitantes hominem significabunt pessimum. Pupille in quarum circuitu margarite apparet similitudo. hominem demonstrant inuidum. ⁊ uerbosum ⁊ timidum. ⁊ pessimum. Oculi qui sunt uacarum oculis similes. amentiam portendunt. Cum pupilla nigra existens talem habet citrinitatem: ex qua quasi deaurata apparet. hominem malum. homicidā sanguinem fundentem declarat. Oculi sursum tendentes sicut oculi bouum qui et cum hoc rubei uidentur ⁊ maximi. hominē pessimum stolidum. atque stultum ⁊ ebriosum significant. Oculi autem meliores esse dicuntur. qui inter nigrum ⁊ uarium. medij sunt. si cum hoc nec multum sint radiosi. neque rubedo uel citrinitas appa ret. Oculi enim isti. bonam demonstrant naturam. Oculi uarij cum citrinitate radiātes. aut ut color lapidis fisuret uirides hominem significant malum. Preterea homines cum hoc habentes in oculis maculas rubeas ut sanguis aut albas. omnib⁹ hominibus sunt deteriores. ⁊ magis deceptores. Qui autem pupillam foris prominentem cum totius oculi substantie latitudine habet. est amens. Cum oculi profundi fuerint ⁊ parui. calidum ⁊ deceptorem ⁊ inuidum iudicabunt. Et quando pilli palpebrarum curuantur inferius. uel ad unam naturaliter partem torquentur. mendacem significant ⁊ callidum ⁊ stultum homo habens oculos ualde tremulos. malus est. Cum oculi fuerint parui. homo erit malus ⁊ stultus. Oculus uero si fuerit magnus. minor erit malitia. ⁊ stultitia maior. Qui oculos habet uarios ⁊ uirides. malus est ⁊ latro. Oculi quorum palpebre cum magna palpitant frequentia. hominem timorosum ⁊ maniacum declarāt.

Capitulum de significationibus superciliorum.

Qui in supercilijs pilorum habet multitudinem. multarum est cogitationū et multe tristitie. atque eius loquela. feda est ⁊ crossa. Cuius supercilia longa sunt. arrogans est ⁊ inuerecundus. Cuius supercilia inferius descendunt a parte naris ⁊ superius eleuantur a parte tiporis. inuerecundus est ⁊ hebes.

Capitulum significationum narium.

Cuius narium extremitas est subtilis homo ē diligens lites. Cuius nares magne sunt ⁊ crosse. pauce sapientie homo est. Cuius narium extremitas longa est. et subtilis festinus est ⁊ stultus atque leuis. Cuius nares late sunt. luxuriosus est. Cuius narium foramina ualde sunt apta. irascibilis est.

Capitulum significationis frontis.

Cuius frons plana est rugas non habens. litigiosus est. ⁊ commouens rixas. Cuius frons est rugosa ad medium sui declinans. irascibilis est. Qui paruam habet frontem stolidus est. Qui uero magnam habet frontem. est piger. Cuius frons uehementer est rugosa. inuerecundus est.

Capitulum significationis oris ⁊ labiorum et dentium.

Qui magnum habet os gulosus est et audax. Cuius magna sunt labia stultus intelligitur ⁊ hebes. Cuius labia nō bene sunt tincta. egrotans est. Cuius dentes debiles sunt ⁊ rari ⁊ minuti: totum ei⁹ corpus est debile. Cuius canini lōgi sunt et firmi. gulosus est ⁊ malus.

Capitulū significationis faciei ⁊ forme.

Cuius facies hominis ebriosi faciei assimilatur ebriosus est. Iracundo uero cum assimilatur. irascibilis est. Cum autem uerecundo inuenitur similis. uerecūdus est. Cuius facies carnosa est. piger est ⁊ stultus. Cum maxillarum caro crossa est. crosse est nature. Qui subtilem habet faciem. multarum est cogitationum. Cui⁹ facies uehementer rotunda est. stultus existit. Cuius facies est permaxima. piger est. Cuius facies est ualde parua. malus est ⁊ calidus. ⁊ adulator. Cuius facies est deformis. mores habere bonos nō potest. nisi raro. Cuius facies est longa. inuerecundus est. Qui timpora habet inflata. ⁊ uenas arteriatas crossas. irascibilis est.

Capitulum significationum aurium.

Cuius aures magne sunt. stolidus est et longe uite.

Capitulum significationis uocis ⁊ anhelitus ⁊ loquele.

c Cuius uox est ualde crossa ⁊ alta. audax est. Cuius loquela est uelox. festinus est. ⁊ parui intellectus. Cuius loquela cum quadam festinatione uelox est festinus est. irascibilis. ⁊ maloꝝ moꝝ. Cuius anhelitus lōgus est. uilis ē. Qui uocē habet grauē sui uentris seruiens ē. Cuius uox est aspera inuidus est. ⁊ malum in corde tenet occultatum. Bonitas uocis. stultitiam ⁊ paucam demonstrat sapientiam.

¶ Capitulum significationum carnium.

c Carnes multe ⁊ dure. crossum declarant sensum ⁊ intellectum. Carnes uero lenes bonam naturam significant. ⁊ intelligentiam.

¶ Capitulum significationum risus.

q Qui multum ridens est. benignus ⁊ omnibus est conueniens. nꝫ pro rebꝰ aliquibus sollicitus est. Qui uero parum ridet: huic contrarius est. Displicet enim ei omnia hominuꝫ facta. Qui alta ridet uoce. inuerecundus est. Qui autem cū ridet tussit. aut inspirandi difficultatem patitur. inuerecundus est ⁊ tirannus.

¶ Capitulum significationum motuum.

m Motus tardus. significat hebetudinē: Motus festinus. leuitatē designat.

¶ Capitulum significationum colli.

q Qui collum habet curtum calidus est et ingeniosus. Cuius collum est longum ⁊ gracile. stolidus est et garulus atqꝫ timidus. Qui crossum habet collum. duꝝ ac forte iracundus est ⁊ festinus.

¶ Capitulum significationum costarum.

c Costarum fortitudo. ⁊ super ipsas carnium multitudo. stoliditatem declarat. Corporis subtilitas. multam significat astutiam. Uentris magnitudo. libidinis declarat nimietatem. Costarum gracilitas. ac earumdem subtilitas. cordis inuit debilitatem.

¶ Capitulum significationum dorsi.

d Dorsi amplitudo: fortitudinem declarat ⁊ arrogantiam. atque ire uehementiam. Dorsi uero curuitas. morum innuit malitiam. Equalitas dorsi. bonū est signum.

¶ Capitulum de significationibus spatularum.

s Spatula subtilis. sensus ostendit paucitatem. Spatula lata bonum indicat intellectum. Capitis spatule eleuatio ualde elongata stultitiam significat.

¶ Capitulum significationum brachioꝝ.

c Cum brachia adeo fuerint elongata. ut manus ad genua attingant subtilitatem anime. ⁊ arrogantiam. ac regendi designant cupiditatem. Cum brachia multum curta sunt. hominem timiduꝫ ⁊ malitie amatorem significant.

¶ Capitulum significationum uolarum manuum.

m Manus leues ⁊ subtiles. sapientiam multam. ⁊ bonum designant intellectum. Manus ualde curte stultitiam significant. Manus graciles ⁊ multum longe. tirannidem declarant. atque stultitiam.

¶ Capitulum significationum ancharuꝫ coxarum ⁊ pedum.

p Pedes in quibus carnis est multitudo atque ipsius durities. mali intellectus hominem portendunt. Pedes parui ⁊ pulcri. hominem fornicatorem ⁊ iocundum innuunt. Cum calcaneum est gracile: timorem significat. Grossum uero et forte cum fuerit. fortitudinem indicabit. Cum cauille utrūque atqꝫ crura crossa fuerint. hebetem ⁊ inuerecundum demonstrabunt. Coxe cum exterius multas habent carnes. fortitudinis imbecilitatem atque laxitatem declarant. Quando coxarum ossa foris prominuerint audatiam significabunt. Ancharum quoque ossa cum exterius tenduntur. fortitudinis demonstrāt multitudinem ⁊ uirilitatem. Ancharum gracilitas. mulierum significat amatorem. et corporis debilitatem. atqꝫ timorem.

¶ Capitulum significationis passuum.

c Cuius passus ampli sunt ⁊ tardi. spatiosus est. Cuius passus ueloces sunt ⁊ breues. festinus est. et pro rebus quibuslibet ualde sollicitus. quas tamen disponere ignorat.

¶ Capitulum significationis audacie.

a Audax est cuius capilli sunt fortes et asperi. ⁊ statura ipsius erecta. ossa quoqꝫ fortia. et extrema. atque coste. nec non iuncture fortitudinem habentes. et magne. Pectus preterea magnum. et uenter magnus. ac spatule magne.

Collum quoque forte ꝛ grossum in quo car nis non sit multitudo. Est etiam torax la tus.ꝛ coxe abscondite:atqꝫ lacertus qui in pulpis cruris ab interiori inuenitur infe rius descendit. Cutis etiam eius ꝛ carnes.siccitatis sunt additioris.frons quo que eius uenas habens ꝛ rugis carens. nec est sine pilis. Sunt preterea audatie signa carnium equalitas ꝛ stature erectio. ac iuncturarum ꝛ digitorum fortitudo.ꝛ uentris gracilitas ꝛ quod eius nates par ue uel omnino uidentur delete. ꝛ quod utras que spatulas magnum distinguit spatium. ꝛ quod supercilia sunt erecta. ꝛ frons non est rugosa. Ipse quoqꝫ est ualde iracund⁹. ꝛ semper iram conseruans. Est etiam in pectore pilosus ꝛ spatulis.

48 Capitulum significationis timidi.

t Timidus est.cui⁹ capilli sunt pleni.ꝛ statura curua.ꝛ musculi cruris iterio res sursum ascendunt. Color citrinus ꝛ oculi debiles.ꝛ frequenter palpitantes. Manus quoqꝫ ꝛ pedes subtiles.ꝛ macri. Intuitus uero eius.ituitu tristis similis ē.

49 Capitulum significationum hominis bo ni intellectus ꝛ bone nature.

h Uius signa sunt.quod carnes sunt le nes.ꝛ molles.ꝛ pauce.medius inter crassum existens ꝛ macrum.non multas ha bens in fatie carnes.ꝛ ipsius spatule sunt eleuate.cuius dorsum carnes non habet.ꝛ eius color inter rubeum ꝛ album est medi⁹ ꝛ tener ꝛ lucidus atqꝫ clarus. Cutis pre terea est subtilis. Capilli etiam non sunt multi.ꝛ duri.nec multum nigri. Cui⁹ ocu li sunt inter uarios ꝛ nigros medij. sunt etiam molles.

50 Capitulum significationis corporis ha bentis bonam naturam.

h Uius signa sunt.quod inter longum ꝛ curtum. crassum atqꝫ macrum. me dium inuenitur.ꝛ est album paucam habēs amixtam rubedinem. Manus quoqꝫ ꝛ pedes.inter magnos ꝛ paruos.atqꝫ inter multas habentes carnes ꝛ paucas. medij existunt. Caput preterea.corporis magni tudini est proportionale: In cuius collo. pauca extat crosities. Capilli quoqꝫ eius inter lenes medij ꝛ asperos. rubedini pa rumper uicinantur. Fatiesqꝫ eius rotunda ꝛ nares erecte ꝛ perpulcre:ꝛ in magnitu dine equales. Oculi etiam sunt inter ni gros ꝛ uarios medij. in quibus humiditas existit.ꝛ claritas.

Capitlm significationis hoīs philosophi.

h Uius signa sunt.quod eius statura ē erecta. Carnis quoqꝫ tenet equali tatem.ꝛ est albus paruam habens rubedi nem ammixtā. Capilli eius inter multos ꝛ paucos.ꝛ planos ꝛ crispos sunt medij ꝛ nigros ꝛ rubeos. Manus quoqꝫ sunt pla ne digitos habentes diuisos. Frons etiaꝫ est magna. ꝛ oculi inter uarios ꝛ nigros sunt medij.molles quoqꝫ sunt. Et quod eius intuitus. ridenti uel gaudenti similis inuenitur.

Capitulum significationis hominis qui est crosse nature. 52

h Uius signa sunt uel quod est multum album.uel multuꝫ brunus.uel fuscus uenter quoqꝫ est magnus.ꝛ digiti curti.ꝛ facies ualde rotunda.atqꝫ in maxillis car nis multitudo. De suis preterea significa tionibus est.quod in collo ꝛ pedibus.ꝛ in eo quod est iter ea multa existit carnositas. Uenter quoqꝫ cum rotunditate foris pro minet. Et quod eius spatule sursum sunt eleuate.ꝛ frons in rotunditate pile simili tudineꝫ.ac si esset gibbosa tenet.multas ha bens carnes. Mandibule etiam eius ma gne ꝛ crura longa. Est etiaꝫ longa faties ꝛ collum crossum.

Capitulum significationis hominis in uerecundi. 53

i Inuerecundus est:cuius oculi multū sunt aperti.ꝛ foris prominentes. et acute intuentes.eius quoqꝫ palpebre cros se. Statura autem eius non multum lon ga. Cum uero incedit.pectus parumper anterius tendit. Cuius preterea spatule eleuate sunt.motus festinus. Color uero ruffus multum habens sanguinem. facies rotunda.torax parumper gibbosus. De suis insuper significationibus est:quod ocu li multuꝫ aperiuntur.ꝛ sunt acute intuētes. Est etiam multum loquax.

Capitulum significationis hominis ma lorum morum. 54

h Uius signa sunt:facies feda.coloreꝫ cum quadam obscuritate rubeum ha bēs.cutis faciei sicca.toti⁹ corporis macies. rugosa facies ac capillorū nigrēdo ꝛ lenitas.

Capitulum significationis hominis luxuriosi.

b Eius signa sunt: albedo coloris ⁊ rubedinem habens ammixtam. capillorum etiã multitudo: ⁊ crossities: lenitas: atq3 nigredo. Preterea qđ super timpora multos habet capillos: ⁊ quod eius oculi sunt crossi.

Capitulum significationis femine.

i In omnibus aialiu3 generibus femine magis mortuũ hñt animum minusq3 sunt patientes: ⁊ citius conuerti possunt citiusque irascunt̃: ⁊ uelocius sedantur. maiorisque sunt calliditatis. Sunt preterea p̃cipites: ⁊ inuerecunde. Caput etiam habent paruum: ⁊ faciem ⁊ collum subtilia. Pectus quoq3 ⁊ spatulas: habent magis angusta: atq3 costas minores. Coxas uero utrinq3 hñt crossas: ⁊ nates similiter. Earum insup crura: gracilia sunt. Manus autem ⁊ pedes tenues. Que in oibus aialium ut p̃dictum est generibus masculis: ⁊ timidiores ⁊ deterius inueniuntur morigerate.

Capitulum significationis eunuchi.

e Eunuchus: maloꝝ est moꝝ. Est enim stultus: ⁊ cupidus: ⁊ p̃sumptuosus. Qui aũt castratus non fuit: sed sine testicul' natus: uel paruissimos hñs: eunuch' apparet: cui uidelicet barba nunquam nascitur: deterior est.

Capitulum de summa eoꝝ que i conside ratione fisonomie sunt necessaria.

o Oportet ut cu3 iudicare uolueris: non unam tm̃ attendas intentionem: sed i quantũ uales ad ipsaꝝ intendas aggregationem. Et si quando significationũ acciderit contrarietas: ipsarum uirtutes ⁊ testimonia metiaris. Deinde ad fortiores ipsaꝝ declina: ⁊ earum iudica testinonio: ⁊ similit̃ que plures sunt. Preterea scire debes. qđ faciei significatio ⁊ precipue oculoꝝ: oibus alijs significationibus in fortitudine ⁊ firmitudine preiudicate.

Cõpletus est tractatus secund' auxilio dei cui gratie sint infinite. Incipit tractatus tertius. 25. continens capitula. Sermo aggregatus cuius auxilio uirtutis ciboꝝ ⁊ medicinarum habetur scientia.

Capitulum primum ⁊ est dictio uniuersalis ad sciendum uirtutes nutrientium ⁊ medicinarum.

d DULCE CALIDUM est: licet uiolente non sit calliditatis. Cui' calliditatis fortitudo ñ apparet nisi cũ aliquis eo frequenter uti ceperit: uel cu3 eo utens caliditati aptus fuerit: sicut febriens: ⁊ qui calidam hēt cõplexionē. Et qui dulci usus fuerit: multa collera rubea i eo generabit̃: ⁊ sanguinis multitudo: ⁊ egritudies: ex utrisque factas: commouet. Opilatiões quoq3 generat: ⁊ apostema i epate: ⁊ splene: ⁊ p̃cipue: si hec mẽbra: ad hoc fuerit p̃parata. Uentris itidē fluxus: ex eo sequit̃ ⁊ mollificat stomachu3. Pectori ṽo ⁊ pulmoni cõfert: corpus itidē impinguat: ⁊ augm̃tu3 spmatis tribuit.

Acciduũ frigidũ est: licet uehem̃tis ñ sit frigiditatis: collerã rubeã ⁊ sanguinē reprimit: atq3 uentrē stringit: si stomachus ⁊ intestia mũda fuerint. Si aũt flegmatis in eis fuerit multitudo: uētris efficit fluxũ: ⁊ corpus i frigidat: uirtutē quoq3 debilitat digestiua3: p̃prie in epate. Neruis ṽo ⁊ neruosis mẽbris nocumentũ affert: atq3 corp' desiccat. Uirtutem aũt appetitiua3 excitat. Unctuosu3 uero stomachũ mollificat: ⁊ uentrem fluere facit. Ac facietatē affert ante quam hõ cibi quantitatē sibi necessariã assummat: ⁊ calefacit maxie tamen febricitantes: uel habentes epar uel stomachũ calida corpus p̃terea humectat atq3 lenit. Flegma uero auget: ⁊ cogitationē reddit: hebetem: ⁊ augmentat somnum. Stipticum aute3 corpus infrigidat ⁊ desiccat: carnium quoque ac sanguinis minorationem facit: siquis eo multotiens utatur: stomachum quoque confortat ac uentrem secundum plurimum constringit: ⁊ sanguinem generat melencolicu3

Amarum calefacit ⁊ desiccat fortiter: sanguinemque cito ad adbustionem: perducit ⁊ malitiam. Coleram quoque rubeam: in sanguine augmentat. Acutum multo plus calefacit q̃3 amarum. Unde ⁊ calorē auget: ⁊ corpus uelociter inflammat: ac sanguinem adburit: ipsumq3 prius in colleras mutat rubeã: postea in nigrã. Insipidũ

aliud est quod magis nutrit: quod equalitati uicinum est: aliud uero: quod tẽperate calefacit: ⁊ aliud est quod tẽperate infrigidat cum quo si multa fuerit humiditas: humectabit. Cum autem fuerit siccū: desiccabit. Cum autem predictorum saporꝫ un⁹ alicui rei adeo fuerit dñatus: ut alterius nõ possit dominium pcipi: aut si sentitur: parum tam̃ ⁊ occulte sentitur: erit tunc eius in corpor operatio: secundum quod diximus. Duo aũt sapores si equaliter dominati fuerint. operatio eorum composita equaliter erit secundum hoc.

¶ Capitulum de uirtutibus granoꝝ ⁊ seminum usitatorū ex quibus solet fieri panis.

T Riticum temperamento est uicinum licet calliditati parum attineat. Quod autem ponderosius inuenitur ⁊ solidius: maioris est nutrimenti: hoibus quoqꝫ omnibus alijs granis magis conueniẽs ⁊ magis proprium inuenitur. Sanguis etiã ex eo generatus: omni sanguine q ex alijs generatur granis: temperatior existit. Ordeū equalitati est propinquū: licet frigiditati attineat. Cuius nutrimentum: tritici comparatione ẽ paruum. Est enim inflatiuū: ⁊ i frigidatiuū. Solitos autẽ uentositatem ac egritudines frigidas ⁊ colicã pati impedit. Calefactis uero: ⁊ qui carniuꝫ uolunt adipisci minorationẽ: confert. Sãguinem uero collere nigre uicinū generat. Rizi temperiei que ẽ inter caliditateꝫ ⁊ frigiditatem uicinū existit: ⁊ uentrem stringit. Solitis autem colicam pati: nocet. Quod licet multum nutriat: de uentre tamen non facile descendit nisi coquatur cū aliquo multum unctuositatis habente. Quod quãdo cum lacte coquit̃ ⁊ cum zuccaro cõmeditur: plurimum nutrit atqꝫ sanguinẽ augmentãt: Fabe temperamẽto proxime existunt: licet frigiditati parumper attineant. Que multum inflantes: scotbomiam generãt. Capꝫ preterea grauant. corpusqꝫ totum dissolutū effitiunt. Guttur uero leniunt: quãdo earū apozima bibitur: ⁊ sine sale commeduntur. Cum aceto autem si commeste fuerint uentrem stringunt. Solitis uero pati uentositatem ex colica uel ex ruptura: male sunt. Virides autem fabe: humores generãt crudos: ⁊ in stomacho ac in testinis. augmẽtant flema: ⁊ in ipsis uentositatem excitant.

¶ Cicer calidum est: inflat ⁊ urinam ac menstrua prouocat: ⁊ auget sperma. Viride ꝑterea cicer in stomachi ⁊ intestinis: multas generat superfluitates: fabe tamen ⁊ cicer si assentur: minoris sunt uẽtositatis. ¶ Lẽticule frigide sunt ⁊ sicce: ⁊ sanguineꝫ generant melancolicū: ⁊ corpus desiccant. Sperma quoque destruunt: atque sanguinem sedant: cuius extingunt caliditatem. Infrigidant enim: atque oculorum tenebrositatẽ ⁊ melancolicas effitiunt egritudines: cum aliquis in commestione eis frequenter utitur. Que autem ex eis assantur: minus inflant: ⁊ magis desiccant. ¶ Ores frigidi sunt ⁊ sicci. Qui fagis ⁊ lenticulis leuiores: minus illis sunt inflatiui. Ipsorū quoque nutrimentum fabarum ac lentium nutrimento minus inuenitur. ¶ Lupini crossi sunt: ⁊ ad digerendum duri. Cum autem dulcorantur ⁊ commeduntur: non calefaciunt corpus: dum uero amari sunt: non ad nutriendum sed ad medicinam sunt apti. dissoluunt enim scrofulas: ⁊ abstergunt fortiter: quando' administrantur: non multum dulcorati. Urinam quoque ac menstrua ꝓuocant. Aborsum preterea faciunt: ⁊ lumbricos atque uermes de uentre expellendo educunt. Emorroydaruꝫ insuper ora aperiunt. ¶ Faseoli inflant: ⁊ impinguat corpus. Urinam quoque ac menstrua prouocant. Uentrem etiam reddunt mollem: qȯ illi proprie efficiunt qui rubei sunt. Corpus calefaciunt: capitis efficiunt scotbomiam: ac mala somnia uidere faciunt. ¶ Robelie frigide sunt ⁊ sicce. Que parum nutrientes: malum generant sanguinem neruisque impedimentum prestant. ¶ Panicum atque miliū frigida sunt ⁊ siccã. Que licet parum nutriant uentrem carnem stringunt. ¶ Dora: sicca est: que ⁊ parum nutrit: ⁊ uentrem stringit.

¶ Capitulum de hijs que ex tritico ⁊ ordeo fiunt.

P Anis qui ex tritico fit pluribus hominum conuenientior est. Qui etiam melior redditur: quando multum salis habens ⁊ multum fermenti: bene fermentatur ⁊ coquitur: unde ⁊ citius digeritur: ⁊ magis tenuis ac subtilior inuenitur.

Azimus autem panis: dure digeritur: tardeque de stomacho descendit. Qui in uentre dolorem efficiens: in epate opilationem: atque in renibus lapidem creat. Simila ex qua fit darmacha: ꝛ ipsa darmacha: maioris sunt nutrimenti: tarde tamen descendunt. Comunis autem farina: citius descendit minus nutrit. Sanguis uero ex ea generatus: melācolie parumper attinet. Panis preterea qui in patella coquitur: omnisque panis nō bene coctus: ad digerendum inuenitur durus: ꝛ uentrem dolere facit. Cuius frequentem commestionem pati nequeunt: nisi qui multo utuntur labore ꝛ exercitio. Tri vo atqꝫ panis alescar negi: atqꝫ cipule: ꝛ artocleoli: ꝛ crustula: oīa hec: sunt ut panis azimus. Uerūtamen quocunque horum cuꝫ oleo uel lacte confectum fuerit: spongiosus erit: atque magis ultimum: maioris tamen erit nutrimēti. Ordeatius autem panis: triticei panis comparatione: frigidus reperitur. Qui parui existens nutrimenti uentositateꝫ ꝛ colicam atqꝫ egritudines facit frigidas uentremqꝫ stringit. Panis uero natura qui ex aliis fit granis: est ut grani natura ex quo ipse fit. In amilo autem uiscositas qua membra excoriata plana fiunt: atque lenia: iuenitur: quod epiglotū: ac pectus lenit: cum pultes ex eo cum zucharo ꝛ oleo amigdalino fiunt. Sepe enim comestum: in epate opilationem creat. Ex aqua etiam furfuris: fiunt quasi pultes: que quandam habentes: tersionem pulmonem mundificant. Aqua uero ordei: acute febricitantibus confert ꝛ lenit pectus: atqꝫ sitim sedat: ꝛ ardorem. Simila triticea ꝛ calorem ꝛ sitim extinguit: epar quoqꝫ habētibus calidum confert: si cum aqua pri⁹ bene abluta: deinde cuꝫ multa aqua calida ac tandem cum zucharo mixta bibatur. Ordeacea uero simila magis infrigidat. Uerumtamen hec magis nutrit: ꝛ magis lenit: ac temperatior est.

Capitulum de uirtute aque.

Aqua naturales in corpore conseruat humores. Que cibum subtilians: penetrare facit. Ipsa quoque calorem reprimendo: calefactis calidamqꝫ habētibus complexionem: plus q̄ uinum cōueniens ē. Aqua insuper que ꝛ pondere leuior est: calorem qꝫ ꝛ frigiditatem uelotius suscipit saporem retinens meliorem. que scilicet ad dulcedinem parumper inclinatur: melior iudicatur. Aqua preterea malum habens: saporem aut odorem: mala est nec est bibenda. Quandoque tamen quidam causa medicine: bibunt aquam. Turbida autem aqua in epate opilationem: ꝛ in renibus lapidem generat. Salsa etiam aqua prius uentrem soluit. postea uero constringit: si quis eam consuete biberit: corpusque desiccat: in quo scabiem atqꝫ ragadias generat. Aqua uero stans ꝛ putrida splenem augmētat: ac complexionem corrumpit: ꝛ generat febres. Aqua uero cum niue infrigidata. uel ex se ut hec frigida inuenitur: stomachū percutit si a ieiunis bibatur: sed epar multum infrigidat. Quam nulli ieiuni bibere presumant: nisi calefacti. confert enim eis hoc modo. Super cibum autem accepta. stomachum corroborat: ꝛ appetitum auget ex qua parua sufficit quantitas. Aqua uero que ex frigiditate sui non peruenit ad hoc ut delectet: uentrem inflat: ꝛ sitim non minuit: sed appetitum destruit: ꝛ corpus dissoluit: ꝛ ad ultimum ñ est congrua. Aqua preterea cocta quousqꝫ mitior reddatur ei⁹ substantia: minus est inflatiua: citiusque descendit. Pluuialis autem aqua: his qui cito incurrunt febres: est mala ꝛ maxime si longi est temporis. Que tamen in suis aliis dispositionibus est bona. Aqua etiam tepida nauseam facit. Aqua autem calida quam quidam ieiuni bibunt: stomachum a precedentis nutrimenti superfluitatibus lauat: que uentrem fortasse soluit. Hec autē si frequenter bibatur stomachum corrumpit ꝛ debilitat. Aquam etiam in qua balneantur: non est bonum multum esse calidā uel multum frigidam. sed conuenit ut inter hec duo temperiem teneat. Hec enim temperatis corporibus magis confert. Aqua uero frigida corpora pinguia corroborat ac callidiora reddit quam prius erant: senibusque nocet: ꝛ corpora habentibus debilia. Calida autem aqua: fatigationem remouet: ꝛ dolores minuit: atque apostemata mollificat. Corporisque auget pulchritudinem: ꝛ ipsius carnes: atque urinaꝫ pro

Aqua cocta

uocat:corpus tamen dissoluit:ac sanguinem a quibus exire consueuit: cito fluere facit: uirtutem quoque deicit. De aquis preterea naturalit calidis que sunt sulphuree & bituminose:neruos calefaciēdo: frigidis neruorum egritudinibus conferunt:quando eas ingrediuntur patientes. Scabiei quoque & pustulis proficiunt. Intestina uero fortit calefaciunt:& precipue epar. Aqua uero sale armoniaco salite:ac malum habentes saporem:uentrem laxant cum bibuntur uel cum in eis sedent:aut cum clisterizātur. Aque autem calide que super alumem currunt:emoptoicis:atque mulieribus mēstruorum nimietatem patientibus: & emorroydibus conferunt. Febres tamen in callidis generant corporibus. Aque uero naturaliter calide que bulliunt & adburunt: colicam dissoluunt.atque crossam uentositatem membris infusam:& spasmum expellūt humidum. Aqua itidem que super terram currit: ex qua extrahitur ferrum magnum habentibus splenem confert. Que uero super terram ex qua fit es trāsit complexionem habentibus corruptam:perutilis comprobatur.

Capitulum de uirtute uini.

Uinum multis modis diuersificari & mutari inuenitur. secundum sui substantiam ac suum tempus. Uinū quoque omne quod inebriat:corpus calefacit. Uinum autem album & clarum quod non multe tollerat aque commixtionem: minoris est calefactionis. sed urine est magis prouocatiuum. In colore uero igneum & amarum:quod maiorem potest ammixtionē recipere:maioris est calefactionis. Nigrū itidem & crossū atque dulce in quo est ponticitas: crossioris est nature. Uinum preterea nouum sanguinem magis generat ac uenas uelotius implet. huic autem: uetus contrarium inuenitur. Uinū preterea generaliter stomachum & epar semper calefacit.atque nutrimentum penetrare facit: sanguinem quoque ac carnes & innatum calorem augmentat. Ipsam etiam naturam in suis proprijs actionibus adiuuat. ideoque etiam digestiua fit fortior. Et per illud: superfluitatum expulsio & earum egresio: fit facilis. Et hec est causa:quare sanitas & crossitudo:& fortitudo perdurant: & senium tardatur. Uinum preterea animum letificat. Sed si superflue in potu sumatur. epati & cerebro: ac neruis impedimentum facit. tremorem quoque atque spasmum: nec non paralisim:& apoplexiam: ac mortē generat subitaneam. Temperate autem si bibatur:multe bonitatis causa in corpor existit:& in senibus quam maxime. Uinū itidem purum cui pauca ammiscetur aqua. his qui crossam in uentre soliti sunt uentositatem pati: & quorum stomachus & epar. sunt frigida confert. Uinum uero depuratum multam aque habens ammixtionem. his qui ex uino dolorem patiuntur capitis uel ex eo inebriantur:auxilium prestat: licꝫ uentrem inflet. Uinum crossum & dulce & nouum:interiorum habentibus oppillationem:uel crossitudinem:nociuum est. Cito autem uolentibus impinguari: est bonum. Potus qui de uuis passis nude fit: uirtus est ut uirtus uini nigri & crossi. licet minorē eo habeat caliditatem. Qui autem mellis habet ammixtionem: crosso uino est calidior.secundum mellis multitudinem.uel eius paucitatem in ipso existentis. Potus de melle factus.uehementer est calidus. Qui & collere rubee est generatiuus:& calidam habentibus complexionem non est cōgruus: frigidas tamen patientibus egritudines confert. Potus qui fit de dactilis & ficubus est crossus.ideoqꝫ & stomacho malus est:& sanguinem melancolicum: atque in interioribus opilationem generat. & proprie si nouus & dulcis fuerit. Corpus tamen impinguat:& in ipso sanguinem augmentat.

Capitulum de uirtutibus potuum non inebriantium.

Ceruisia de ordeo facta neruos impedit.caput dolere facit. & inflat. Urinam tamen prouocat: ac calorem ex ebrietate reprimit. Que uero ð rizo fit ceruisia:predicte in suis actionibus est uicina:minus tamen inflat. Que autem de pane similageneo conficitur mentam & apium habens ammixta:omnibus melior iudicatur. Uerumtamen solis calefactis: & in

dispositionibus ⁊ temporibus calidis: non est bona. Oximel est frigidum. Quod calorem reprimit ⁊ colleram rubeã ac sanguinem: ⁊ sedat sitim: cum non multa participat dulcedine. flegma quoque incidit: ⁊ subtiliat ⁊ abstergit. ⁊ opilationem aperit. Urinam preterea prouocat. Guttur tamẽ ⁊ pectus exasperat. quod proprie operatur cum multam habeat acredinem. Per uos autem habentibus debiles: uel in eius aliquid patientibus mali: atque abrasione laborantibus: ⁊ accide ructantibus: nocumentum prebet. Eos etiam ledit: qui stomachum ⁊ epar frigida habent. Sirupus iulep: est temperatus licet frigiditati attineat. Extinguit enim sitim ⁊ guttur lenit: ac stomacho inflamato confert: ⁊ febrẽ acutam cum niue potatus reprimit.
Idromel simplex calidũ est: ⁊ leuitiuum frigidas patientibus egritudines: remediũ affert. In cuius autem confectione species apponuntur: magis ultimum est in illo: ⁊ calidius est. Unde ⁊ calefactis nocet: et stomacho confert ipsum a flegmate: mundando ac calefacit. Neruis preterea calorem inducit: ⁊ colleram commouet rubeam.

Capitulum de uinis falsis.

Ista que falso uina dicuntur de passis uel zucharo uel melle facta: si loco uini prius quam buliant ⁊ resideant bibantur: inflationem generant ⁊ sitim: ac fastidium ⁊ uentris fluxum faciunt: sanguinem quoque commouent ac colleram rubeam. Quod uero fit de melle: cuẽ bene coctum est: minus inflat.

Capitulum de robub.

Rob uiolarum frigidum est. Epiglotti quoque ⁊ gutturi ac pectori cõfert Stomacho autem malum est. Uentrem uero soluit. Rob quod fit de aqua rosata in qua buliente recentes rose multotiens posite fuerunt: ⁊ quaque uice fuerunt renouate nauseam facit. Uentrem uero soluit. Rob de citonijs acetosis simplex: uentrẽ stringit: ac stomachum corroborat: ⁊ aufert sitim. Rob de malis granatis acetosis simplex: uomitum retinet ⁊ uentrem stringit atque crapulatis: ⁊ nausee: ac dolori capitis ex crapula uenientibus confert.
Rob de malis acetosis simplex: pulsui cordis: ⁊ ardori stomachi: atque nausee remedium affert. Rob de suco uue acerbe coleram reprimit rubeam: ⁊ sanguinem uehementer: ac stomachi ardorem ⁊ sitim que ex calliditate procedit: sedat. uentrẽ quoque atque uomitum constringit. Rob de ribes. est sicut rob de suco uue acerbe. ⁊ parum plus operatur. Rob de suco pomi citrini: operatur ut predicta. Uentrẽ tamen ut ipsa constringit: sed calorem fortius istis reprimit ⁊ extinguit. Omnia preterea robub que dicta sunt: ei in cuius pectore est asperitas: nocent. Rob de prunis sangninis: ⁊ collere rubee calorem extiguit: ac uentrem laxat: gutturi etiam non multum nocet.

Capitulum de uirtute carnium ⁊ suis speciebus.

Caro omnibus nutrientibus uehemẽtius nutrit. Corpus preterea inpinguat ⁊ corroborat. Qui autem ea utitur. multaẽ hẽt repletionem. Ideoque frequenti indiget flobotomia: ⁊ precipue si qs cũ ea uinum bibit. Animalium uero decrepitorũ ⁊ impinguatorum caro ⁊ eorum que de uẽtre animalium ante partum extrahuntur: mala est: nec est in eius comestione utilitas Que autem inter istas duas media reperitur: mediocris existit. Que cum fuerit animalis multo magis quam alia iuuenis existentis: erit hũidior. Et quando fuerit animalis multum in senectute prouecti: erit siccior. Uniuersaliter autem: omnis caro calefacit. Que febricitantibus ac repletionem patientibus: incongrua iudicatur.
Caro preterea rubea sine pinguedine: maioris est nutrimenti: q̃ que est cum pinguedine. Que ⁊ pauciores generat superfluitates ⁊ stomachum plus corroborat. Caro autem crossa: multum laborantibus conueniens est. Subtilis autem: his qui predictis sunt contrarij conuenit. Heduli na caro est temperata: nullam in se habens

malitie ammixtionem. Que licet tempera tum generet sanguinem. Laborantibus tamen non congruit. Et nō oportet ut sup eam eligatur: eis quorū dispositio: huic dis positioni est contraria. Non est enī adeo debilis: ut ex ea uirtus destruatur: neque eius nutrimentum adeo multū ē ꝛ crossum ut ex eo in corpore proueniat repletio: ꝛ crossus generetur sanguis. Sanguis quo que qui ex ea generatur: inter subtilem ꝛ crossum: ac inter calidum ꝛ frigidum existit Arietina autem caro: edulina carne crossi or est: uiresque plus augumentat: ꝛ plures efficit superfluitates. Que in bonitate he dulinam sequitur carnem. Caprina ue ro caro: arietia carne frigidior est: paucas faciens superfluitates: atque uires minus acrescere faciens: ꝛ minus nutriens. Que frigidam habentibus complexionem: atqꝫ his quibus frigide accidunt egritudines: incongrua existit: quibus arietina plus con fert. Calidam uero habētibus complexio nem: ꝛ his quibus calide ex repletione solent accidere egritudines: plus confert caprina. Caro uacina crossa est: multū que nutrit: sanguinem quoque spissum ac crossum generat: neque congruit nisi his q multo utuntur exercitio: A cuius comestio ne abstinere debēt: quibus melancolice a c cidunt egritudines. Caro azeurina cali da est ꝛ crossa: sanguinem crossum generās. Cuius finis ad melancoliam ducit. Caro camelina uehementer existens calida melancoliam generat. Harum uero trium carnium: nulla est commedenda: nisi ab his qui multum laborant. Inter illas tamen. uaccina melior existit. Caro gazel. iter siluestres carnes: melior habetur. San guis quoque ex ea generatus: paucas effi cit superfluitates. Qui cum siccus sit: me lancolie attinet. Hircorum uero silue strium caro: crossior est ac melancolie propi quior. Ceruina similiter caro atqꝫ ona grina eadem operantur. Onagrina tamē manifestius: calefacit. Omnes aūt carnes iste: sanguinē generāt melācolicū. Lepori na uero caro: hoc precipue operatur. Ip sa enim plus alijs melancolie generatiua existit.

Capitulum de carnibus uolatilium.

f Carne caro omni carne auium: leui or inuenitur: atque his qui subtili uo lunt custodiri regimine: conuenientior. Post istam autem coturnicis caro secunda: in bonitate existit. Que paruam generās superfluitatem non multum calida iudica tur. Caro itidem pullorum: post ipsam ponitur. Coturnicis tamen caro: melioris est generatiua sanguinis: ꝛ spermatis augu mentatiua. Perdicis caro: istis crossi or existens uentrem stringit: ꝛ multum nu trit. Caro alaude que pileata dicitur: uentrem stringit. Cuius uentrem fluere fa cit. Caro passaris calidissima est: luxuri amque commouet. Pulli collumbini si militer uehementis sunt calliditatis. Qui et sanguinem generant inflammatum et ci to febrire faciunt. Anatis caro plures efficit superfluitates: ac plus fastidire fa cit: ꝛ maioris est calliditatis. Non tamen plus nutrit quam caro galinacea. Ca ro gruis est crossa: que ꝛ tarde digeritur: ꝛ sanguinem generat melancolicū. Stru ctionis caro: omnibus crossior iudicatur. Caro sisonis: ꝛ aliarum auium siluestrium: quanto maiori participat rubedie ꝛ nigre dine: tanto callidior: atque sanguini melan colico propinquior uidetur. Que autem illarum malum habet odorem: sanguinis generatiua deterioris. Ideoque nullo mō comedi debet. Uolatilium autem caro in fluminibus uel lacubus morantium: mul tarum est superfluitatum effectiua. Que si malum habet odorem deterior iudicatur.

Capitulum de diuersitate membrorū animalium in nutrimento.

c Aput ē crossum: qđ mltū nutriens ca lefacit: nec est comedendum: nisi in tēporib⁹ frigidis. Exeo. n. febres multoti ens generantur: ꝛ colica. Multum tamē confortat: sanguinem quoque ac sperma au get. Cerebrum cum sit frigidum: nauseam facit: ac stomacho nocet. Quod ab omni bus ipsum comedere uolentibus: ante om nem sumendum est cibum: nisi catarricum sint sumpturi. Calidam preterea comple xionem habentibus: confert. Quibus ue ro frigide accidere solent egritudines: non

congruit. Medulla inter calliditatem ⁊ frigiditatem: temperamento uicina existit. Calliditati tamẽ magis appropinquat Que ⁊ sperma augumẽtat: ⁊ stomachũ mollificat. Uber est frigidum ⁊ crossum. Quod licet multum nutriat: tarde tamen digeritur. Stomachum uero ⁊ epar habentibus calida: confert. Epar calidum est ⁊ humidum. Quod ⁊ tarde digeritur: ⁊ graue existit. Renes tarde digeruntur Qui nec bonum generant sanguinem: nec multum dant nutrimentum. Splen mali existens nutrimenti: tarde digeritur: ac nigrum generat sanguinem. Stomacho tamẽ confert: sed cito satiat. Uenter tarde digeritur. Qui frigidus existens: parum nutrit: atqꝫ flegmaticum generat sanguinem. Cor calidum est ⁊ dure substantie. Quod et tarde digeritur: ⁊ non multum nutrit. Pulmo tarde digeritur: parumqꝫ nutrit: ⁊ est frigidus. Musculi siue lacerti: sanguinem multa habundantem humiditate: multasqꝫ generantem superfluitates efficiunt. Qui in se uiscositatem retinens: minoris est calliditatis. Caro sine pinguedine rubea uidelicet: sanguinis sicci est generatiua: paucas faciens superfluitates: mai⁹ tamen adipe nutrit. Pinguedo sanguinem generat humidissimum: multas facientem superfluitates. Minoris tamen est nutrimenti. Caro uariata que scilicet inter pinguem ⁊ macram existit: sanguinem genera temperatum. Cauda est calida. Que stomacho nocens: fastidium facit: ac colleram generat rubeam. Cutis frigidum generat sanguinem: in quo multa existit uiscositas: ⁊ opilationem facit. Pedes sanguinem generant uiscosum. Qui frigidior ac leuior eo existit: quem caro generat. Animalium anteriora leuiora sunt ⁊ callidiora: posteriora uero: grauiora sunt ⁊ frigidiora.

Capitulum de uirtutibus quas aquirũt cibi ex artificio.

Caro super prunas assata: multum nutrit. Corpus namque corroborat atque uelociter nutrit. Hec etiam eis qui multi sanguinis fluxum perpesi sunt: cõfer tarde tamen digeritur atqꝫ uix unquam tota omnino digeritur. Que neque post alium sumenda est cibum: neqꝫ cum ea alius sumi debet cibus. Post cuius comestionẽ potus sumendus non est nisi in parua quantitate: maxima tamen cogente necessitate. Caro autem cum pinguedine frixa: fastidium facit: atqꝫ de stomacho tarde descẽdit: cuius nutrimentum ualidum est. Grauior tamen est ea: que super prunas assatur. Que autem frigitur in oleo leuior est atqꝫ digestibilior. Caro que in patellis posita in furno coquitur: mala est: parum enim nutrit. Accide tamen ructantibus: cõfert. Uniuersaliter uero omnis mortariolorum ac patellarum species: paruum prebet nutrimentum: respectu cibariorum ius habentium. Multos tamen habentibus humores conferunt: ac corpora sua desiccare ⁊ subtiliare uolentibus: auxilium prebent: Caro quoqꝫ que i ueru assatᷓ crossa est ⁊ multum dat nutrimentum. Que non digeritur nisi cum stomachum inuenitur robustum ac calidum. Uentrem uero strigit: ⁊ hoc proprie facit: cum ex ea illud quod est pingue: non comeditur. Judebegi ante omnem cibum comedi debet cui res uentris solutiua sit ammixta. Ex ea enim colica sepe accidit: proprie tamen quãdo cum multis comeditur herbis: post cuius comestionem aqua in potu sumitur. Triticum coctum quousqꝫ album sit ⁊ quasi puls omnibus cibis plus nutrit: ⁊ maxime si cum lacte coctum fuerit. Quod his qui uirium indigẽt augumento confert: ⁊ qui corporis desiderant grossitudinem: calidis quoqꝫ natura: atqꝫ macris: nec non qui multum laborant ⁊ excitantur: auxilium prebet. Dispositiones uero his habentibus contrarias: cito replet uenas: atqꝫ ad febres: ⁊ arteticum perducit dolorem. Lapides quoque in eorum renibus atque flegmones: ⁊ magna generat apostemata. Caro cocta cum aqua cum postea amiscentur acetum ⁊ crocus est frigida. Que sanguinem ⁊ colleram reprimit rubeam: atque calidum habentibus epar: nec non his qui in epate opilationem atque hicteritiam: ⁊ febres patiuntur: confert: flobotomatis quoque beneficium prestat. His uero qui catarticum auxerunt: uel

qui in neruis lesionem patiuntur: siue qui corpora habentes macra et debilia: necesse habent ea corroborare atque impinguare: nocumentum tribuit: desiccat enim et subtiliat. Carnium uero et sanguinis habentibus multitudinem atque his quibus sanguinis et collere rubee multitudo nocet: cōgruit uentrem etiam stringit: Caro cum aqua cocta et infrigidata: cui uue acerbe ammiscetur sucus: frigida est. Que sanguinem et colleram repzimit rubeam: ac uentrem stringit. Uerumtamen non subtiliat: neque opilationem aperit: ut predicta caro cum aceto facit: cui tamen assimilatur. Caro cocta cum ribes: uel sumac: de nutrientibus est: que in estate conferunt: quando cucurbita uel portulaca uel citroli: uel his similia ei ammiscentur. Omnia uero hec: atque caro supradicta cum aceto preparata: pectoris habentibus asperitatem: nocent. Caro cum acetoso cocta: temperate nutrit: stomachoque ac epati confert. Que carnis predicte cum aceto preparate bonitatem in se habens: nullum eius retinet nocumentum. Caro cocta cum tritico: et lacte: crossa est. Que et multum nutrit: et calidis natura: atque macris congruit. Quibus flegmatice ex more accidunt egritudines: incongrua est. Sed quibus febres acute: ac terciane consuete accidunt: beneficium prestat. Caro cocta cum lacte acetoso: similis est ei que cum lacte coquitur et tritico. Caro cocta cum aqua ordei: est sicut illa cū qua sucus ponitur uue acerbe: hec tamen inflatiua est. Caro cocta cum ouis et pipere: semper calida est: et ipsa est cibus hyemalis. Que et corpus corroborat: et plus omnibus cibis nutrit. Diuersificatur tamen secundum quantitatem ammixtionis calidarum specierum scilicet secundum quod habet eas ammixtas: uel non. Hec preterea: sperma et sanguinē augmentat: corpus etiam robustum reddit: et humectat: et pulchrum atque forte et crassum efficit. In estate uero fastidium generat: et calefacit: ac lapidem creat.

De uirtutibus sisamorum uel de hiis que ex melle conficiuntur.

Pheludez multum nutrit. In stomacho tamen diu moratur. Ei aūt qui ipso utitur: opilationem creat. Gutturi uero et pulmoni: necnon corpus habentibus de bile ac uacuum: confert. Caubez pheludez leuius existit. Minus tamen nutrit atque magis a generatione in epate opilationis: est longinquum. Anabadha est sicut pheludez: nisi quia in eo ponitur sisamum: multum nutrit: et corpus ualde robustum reddit: sanguinem quoque ac sperma augmentat. Catabis est crosse nature. Quod fastidium facit: et corpus impinguat. Leozinegi: simile est catabis: leuius tamen multo plus iudicatur. Zulenig calefacit: ac sitim generat ructusque fumosos procreat. Uniuersaliter autem omnia que de melle fiunt: sanguinem augmentāt et sperma: corpusque impinguant. Epati quoque ac spleni que repletionibus et apostematibus apta sunt nocumentum prebent. Gutturi uero atque pulmoni conferunt: medulle quoque et cerebro augmentum tribuunt. Que omnia si loco mellis zucharum habeant: minus redduntur calida: quam cum ex melle fiunt. Unctuositas preterea que eis ammiscetur plus conferens: oleum est amigdalarum. Ea uero que de melle cum nucibus uel fisticis: siue nuce indica fiunt: sunt superflue calida.

De ouis.

Oua plus aliis hominibus conuenientia: galline sunt et perdicis. Post que oua anatis in bonitate existunt: quamuis malum efficiant nutrimentum. Alia uero oua: sicut ea que sunt paruarum auium atque magnarum comedenda non sunt nisi medicine causa. Duo uero ouorum prius dicta genera: galline uidelicet atque perdicis: sperma ualde augmentant: atque ad coitum stimulando incitant. Anserum autem oua: fastidium faciunt: grauem habentia odorem. Sed galline et perdicis oua tēperata sunt et cōuenientia. Uitellus quoque oui in caliditate tēpatus existēs bñ nutrit. Albumen uero frigidum est et uiscosum: dureque digeritur: sanguis etiam ex

Uitell[us] Albumē

eo generatus: non est bonus. Que cum elixantur ꝛ dura fiunt: plus nutriunt: ad digerendum tamen sunt duriora: tardiusque de stomacho descendunt. Mollia uero ad descendendum uelocia his a quibus sanguinis fluxit multitudo: ac uires fuerunt diminute conferunt. Tremula uero que neque dura sunt neque mollia: inter illa duo media existunt. Que preterea gutturis ac pulmonis: conferunt asperitati: ex quibus sanguis temperatus ac multarum uirium generatur. Ipsa quoque aliquando uicem carnis retinent: quibus ualde pingues uti non debent.

De lacte ꝛ his que fiunt ex eo.

Lac recenter mulctum temperamento existit uicinum: licet frigiditati et humiditati parumper approximet. Quod corpus humectat ꝛ impinguat. Ethicis insuper ac ptisicis: nec non sicce tussi: atque ardori urine: ꝛ quibus iusquiamuz uel cantarides dantur: auxilium prebet. Corporibus siccis optimum tribuit nutrimentum: atque ad temperiem ducit: sanguinem quoque atque sperma augumentat. Eius tamen conuersio est uelox. Quapropter acute febricitātibus: uel quibus capitis dolor ex more accidit: colicis quoque ac quibus frigide ex consuetudine accidunt egritudines: nullomodo est tribuendum. Quod multipliciter diuersificari inuenitur. uidelicet secundum animalis speciem: ac secundum eius etatem: secundum loca quoque in quibus pascit: ac secundum propinquitatem sui temporis partui. Vaccinum enim lac: omni lacte cuiuslibet alterius animalis crossius iudicatur: quod etiam omnibus sui corporis pinguedinem adipisci uolentibus conuenientius existit. Asininum autem omni lacte subtilius est: quod in pulmone patientibus: dandum est. Caprinum uero lac: inter hec duo temperiem tenet. Sed ouinum: plures quam aliquod aliud procreat superfluitates. Camelinum preterea dolorem in epate patienti bus dandum est: atque complexionem habentibus corruptam. Lac itidem animalium pinguium ꝛ iuuenum que discurrendo bonas pascunt herbas: ꝛ partui adhuc uicina existunt: temperatum ꝛ melius iudicatur. Quod autem huic contrarium est contraria operatur. Lac in utre moram ad minus per octo faciens dies: unde et pingue efficitur: quod arabice uocatur seres: lacte recente frigidius est. Quod calorem extinguens: ante omnem comedi debet cibum: in die tamen laboris ac caloris. Raib uero seres multo est frigidius: quod stomacho calido atqꝫ calidis natura conuenientius existens: neruis ac frigidis egritudinibus nocet. Lac autē qđ post butiri extractionem remanet: fluxum uentris ex acumine collere rubee patientibus: corpusqꝫ habentibus macrum ac debile confert: qđ ad hoc melius erit: si ferrum ignitum totiens in eo post butiri extractionem extinguatur: quoad inspisetur: hoc.n. modo preparatum: ꝛ fluxum uentris ex collere rubee acumine: ac in intestinis uulnera patientibus utile existit. Serum colleram expellit rubeam scabiei quoqꝫ ac pustulis: necnon sabafati hyctericie etiā atqꝫ ei cui fortis uini potus nocuit: auxiliū prebet. Azubd: asperitati gutturis: ac impetiginem patientibus: necnon rubori faciei cum cutis crossitudine: atqꝫ pustulis siccis ꝛ asperis quando fricantur cum eo: auxiliatur fastidium tamen facit: atque superius ad os stomachi descendit. Butirum coctum stomachum debilitat: ac dura mollificat apostemata quādo ex ea fit emplastrū morsibusqꝫ uiperarum ac acutis uenenis: ac acutissimis confert. Qui autem eo in comestione usus fuerit: flegmaticas patiet egritudines. Nutribilius quoqꝫ omnibꝰ unctuosis: atqꝫ maioris existit uirtutis. Caseus recens: frigidius est ꝛ crossus. Qui carnis augumentatiuus existens adustionem reprimit stomachi: neqꝫ natura frigidis bonus dicitur. Vetus autem: secundum uetustatis quantitatem diuersificatur. Qui enim acuti est saporis: calidus est adurens: atque sitim faciens: ac male nutriēs. Verumtamen cum post comestionem parua ex eo sumitur quantitas: os stomachi corroborat. Satietatem quoque nimiam atque fastidium que ex dulcibus

et unctuosis: in ore stomachi prouenient ci bis aufert. Uerumtamen oportet, ut τ re cens dimittatur τ uet?. Lac similiter spis sum omnino uitandum est: generat enim la pidem in renibus eo utentium. Lac coagulatum fastidium facit: atq3 graue exi stens: appetitum non irritat ut caseus ne que sitim facit. Quod in sapore lacte atq3 caseo: unctuosius sentitur. Masal in frigidat fortiter: atq3 sitim τ colleram re primit rubeam: neruis ac frigidis egritudi nibus malum est. Serum lactis aceto si neruis minus prebet impedimentum quam masal.

De uirtutibus piscium.

P Pisces recentes frigidi sunt τ humi di. Omnes uero pisces ad digeren dum sunt duri: τ in stomacho longam faci unt moram: sitim quoque creant. San guis autem ex recentibus generatus fleg maticus est. Hij autem pisces corpus hu mectant: ac sperma augent. Qui colicis atq3 his quibus frigide accidere solēt egri tudines: mali existunt. Complexionem au tem habentibus calidam: atq3 his quibus collera dominatur rubea conferunt: licet eorum nutrimentum omnino sit malum. Cum alijs preterea cibis mixti: ad collere rubee extinctionē sunt meliores. Pisces enim semper in stomacho lōgam fatientes moram: sitimq3 generantes malas in cor pore adunant uiscositates: ex quibus mul te proueniunt egritudines. Omnibus au tem piscibus: ezie τ huui: sunt meliores: et eis similes. Postremo quoque illi sunt eli gendi pisces: quorum caro non est uiscosa: neque multum crassa: neque grauem habēs odorem. neque cito putrefiens. Ipsi insu per neque in lacubus neque in paludibus neq3 in locis fordes habentibus sint capti nq3 in luto malum habente odorem: neq3 in aqua malas habente herbas sint nutriti: neque maximi sint. Huiusmodi eni pisces omnibus sunt meliores. Qui uero his sunt contrarij: sunt deteriores. Saliti aūt pisces: nullo modo sunt comedendi: nisi in die i quo aliquis se medicari uoluerit. Si tamen eos aliquis appetit: parua ex eis sumatur quantitas. Qui cum rebus un ctuositatem habentibus τ satietatem faciē tibus sunt preparati. Ipsi quoque si ita ut sunt ul' in aqua salita positi comedantur appetitum parumper corroborant. Cocti autem saliti pisces τ infrigidati: destructio nem duorum proficuorum predictorum in se retinent. Neque eniз infrigidant: neq3 calidorum generant extinctionem: neq3 ēt incisionem: neque subtiliationem efficiunt. Qui in stomacho longam facientes moraз: sitim generant.

De seminib? τ speciebus τ alijs coqui ne necessarijs que quando cum cibis miscē tur condimentum prestant.

S Al calidus est τ siccus. Qui cibis auferens fastidiendi nocumentum: subtiliat atq3 appetitum excitat τ acuit. Eorum preterea sanguinem: qui multā ex eo sumunt quantitatem adurit. Uisuз quo que debilitat atque sperma minuit: τ pruri tum generat τ scabiem. Acetum frigi dum est τ siccum. Quod τ matiem efficit: τ uirtutem destruit: sperma quoq3 minuit. Colleramque corroborat nigram. Rubeā uero colleram ac sanguinem debilitat: ci bosq3 quibus ammiscet subtiliat. Mo ripsia totum quod sal operatur: licet for tior sit eo τ subtilior. Que τ uentrem la xat: τ uiscositatem incidit. cibosq3 subtiliat crossos: sitim quoq3 facit: atq3 stomachuз et epar calefacit. Piper cibuз digerit ac uentositatem dissoluit uehementer calidum existens τ siccum. Quod stomachum cale facit atque epar. Cuius caliditas cum ut dictum est fortis existat: corpora habenti bus calida τ precipue in estate nocumen tum prebet. Coriandrum frigidum est et siccum: cuius natura ut quod nutrire debet in stomacho tamdiu morari faciat. quoad eius compleatur digestio. Ideo que oportet ne de eo in cibis crosse natu re multum ponatur. Ciminum cal i dum est et siccum. Quod digestioni au xilium prebens: inflationem dissoluit: mi nus tñ q̄ȝ piper. Carui in caliditate τ sic citate: sicut ciminum existit: habilior tamen stomacho est: atque conuenientior. Uen

trem quoque stringit. keiffim calidum est et siccum. Quod digestiuam adiuuans: uentositatem dissoluit: et inflationem. Au iudem calida est et sicca. Que i stomacho diu morando: inflationem non dissoluit: luxuriam tamen commouet. Origanum calidum est et siccum. Quod ualde existēs babile: multum a stomacho diligitur. Excitat enim appetitum: atque uentositatem expellit. Cinnamomum calidum est et siccum. Quod stomachum et epar roborando digestiuam adiuuat: atque uentositatem expellit. Galange calidum est et siccum quod uentositatem dissoluit: ac digestiuam adiuuat. Cinamum cinnamomo uicinum existit: licet eo sit debilius. Mabarot calida est et sicca: que stomachū corroborat atqz epar.

De oleribus et que ministrantur ex eis in decoctione.

Lactuca frigida est. Que calidi stomachi ardorem reprimit atque sperma minuit somnumque facit. Enduuia frigida existens extinctionē male gignit caliditatis. Que stomachi ac epatis ardoribus confert: opilationem quoque dissoluit. Porrum calidum est et siccum. Quod licet appetitui auxilium tribuat: caput tamen dolere facit: somniaqz mala demonstrat: atqz his qui cephaleam pati soliti sunt: et qui a calore leduntur: malum existit. Coriandrum recens frigidum est: de quo non multa sumenda est quantitas: forsitan eniz mors ex eo sequeretur. Cuius parua quantitas: eadez que et lactuca operatur. Uerumtamen ipsum non humectat. Eruca calida est: que inflatiua existens: capitis creat dolorem: tardeque digeritur: sed uirgam erigere facit. Nasturtium calidum est et siccum: appetitum adiuuat: licet inflationem et capitis efficiat dolorem digestiuam preterea retardat. Fenugrecum calidum est: et inflationem non facit. Andacoca dolorem facit capitis. Que calida existit et inflatiua. Tarchon calida est et crossa. Que inflat ac digestiuam tardat. Ruta calida est et sicca: que et subtiliat atqz uentositatem et inflationem dissoluit. Melissa calida est. Que subtiliatiua existens: cordis patientibus tremorem congruit: atque inflationem faciens uirgam erigit: desiderium preterea comedendi tribuit: uomitūque aufert et singultum. Albetharogi calidum est. Quod et dolorem efficit capitis. et male nutrit. Cuius comestio utentis uisum turbat: quando eo multum utitur: sperma quoqz ac lac desicat: ori tamē stomachi confert: corroborat enim ipsum: atque cordi ipsum auxiliatur. Apium est calidum. Quod opilationem aperiens inflat: luxuriam cōmouet atqz malo oris odori: remedium tribuit. Neqz est comedendum: ubi scorpionum timetur punctura. Apiū romanum est sicut predictum licet subtilius sit: atque fortius operetur. Allia calida sunt et sicca: hec sitim auferunt libidinez efficiunt: atqz uentositatem expellunt: et corpus calefaciunt. Regionibus uero ac tēporibus: necnon corporibus calidis: nocumentum prestant: conuenientia in eius que illis sunt contraria. Cepe calide sunt et sicce. Que sitim faciunt: atque appetitum adiuuant: libidinique augumentum prebent: dolorem preterea capitis faciunt si crude comedantur in stomacho quoque: humores generant superfluos: atque flegma. Troximel agreste domestice: similis existit subtilior tamen est: atque fortius operatur. Arsef calidum est et siccum: et stomacho congruit.

Caulis romanus: et caulis de siria qui imperialis dicitur: calidus est et siccus qui colleram generans nigram: somnia mala uidere facit. Uerumtamen guttur ac pectus lenit: uentrem quoque fluere facit: atque ebrietatem aufert. Imperialis itidem eadem operatur: licet minoris sit caliditatis. Alij preterea inueniūtur caules: qui mosali et amedeni uocati: frigidiores existunt: quorum operationes napox opationib⁹ similes sunt: spma quoqz augumtant. Melongia calida est et multum sicca. Que et colleram generat nigram: et sanguinem adurit. atque in ore pustulas facit. Si quis ea usus fuerit. Si uero cum aceto coquatur in ore pustulas non facit. sed colleram fortiter reprimit ru

beam. epatis ac splenis aperit opilatiõem cuius comestionis modus deterior est: quando cruda comeditur: post quem est modus ipsam comedendi assatam. Post hunc uero est ille modus quo in patella coquitur. Napi calidi sunt et humidi. Qui inflationem ac crudum generant flegma: sperma quoque acuunt: atque gutturis et pectoris lenitatem efficiunt. Renes etiam et dorsum calefaciunt. Baurie calide sunt et inflatiue. Que et dure digeruntur: ac spermati acuitatem tribuunt: urinam quoque expellunt. Asperagi calidi sunt et humidi. Qui spermati augumentum tribuentes: renes calefaciunt: stomacho tamen non sunt congrui: immo nauseam aliquando efficiunt. Tubera frigida sunt et crossa flegma quoque generãt crudum. Que autem ex eis ruborem habent: mala existunt. Quorum multa comestio: colicam generat. Nec etiam absque calidis sunt edenda condimentis. Fungi tuberibus ualde sunt deteriores. Quorum quidam hominem strangulant atque occidunt. Qui autem ex illis boni existunt: in corpore uiscosum generant flegma. Alcorsof calida sunt. Que appetitiuam adiuuantia spermati augumentum tribuunt: atque urine prouocatiua siue expulsiua existunt: sudoris quoque fetorem auferunt cum ex eis multa sumitur quantitas: ac renes calefaciunt. Gosie sunt frigida et humida. Que tuberibus propinqua existentia: minus sunt frigida: atque eis meliora. Fesich est frigidum et humidum. Quod gosie uicinũ existit. Cautar calidũ ẽ et iflatiuũ. Qđ sperma augẽs: dolorẽ capitis et nauseã facit. Sabar calidum est et siccum: stomachum quoque ac epar desicat. Cuscutbe calidum temperate et siccum existens stomachum atque epar robusta reddit. Talea frigidum est et siccum. Quod stomachum faciendo robustum desicat: atque sanguinis ebulitionem reprimit. Sicle calide sunt. stomacho quoque male existentes: uentrem fluere faciunt: atque flegma incidunt. Firfir frigidus existens: sitim aufert. Portulaca frigida est. Que sitim et adustionem extinguens uentrem stringit: ac dentium aufert congelationem: et collere rubee superfluitatem habentibus: et his qui ex collera rubea fluxum patiuntur uentris confert: sperma quoque minuit. Atriplices frigidi sunt et humidi. Qui uentrem mollificantes: bene tribuũt hictericis quoque atque calidũ habentibus epar: beneficium prestant. Litri siue bliti attriplicibus uicinantur: calidiores tamen atque minus humidi existunt. Malua atriplicibus uicina existit. sed est eis leuior. Spinatia sunt temperata. Que gutturi atque pulmoni: necnon stomacho et epati congruentia: uentrem leniunt. Quorum nutrimentum bonum existit: et optimũ. Corrigiola calida est. Que stomacho mala existens: uentris facit fluxum ac nauseam efficit et angustiam. Acetosa frigida est et sicca. Que et uentrem stringit: et stomachum exasperat: colleramque rubeam et sitim extinguit. Cucurbita frigida est et humida. Que stomacho mala existens appetitum destruit: sitim quoque sedat: et epatis ac stomachi ardorẽ extinguit: quando in eis abundat calor. Anetum calidum est. Quod stomacho inconueniens nauseam facit. Lac quoque augumentat atque uentrem lenit. Rafanus calidus est et crossus. Qui in stomacho longam faciens moram: flegma incidit atque cibum ad os eleuat stomachi: uomitum quoque commouet. Cuius folia cibum digerunt: et appetitiuam adiuuant quando ex eis: parum sumitur. Keneiuri: fluxum facit uentris: epatis quoque ac splenis opilationem aperit. Enula calida est et sicca. Que stomacho multis repleto humoribus bona existens: epatis ac splenis aperit opilationem. Qui autem ex ea multam comedit quantitatez: sanguinis patietur corruptionez: ac spermatis incurret minorationem.

Capitulum de uirtutibus que ex condimento aufferunt fastidium de cibarijs et salsamentis.

g Ar⁹ calid⁹ ẽ et sicc⁹ sitiqz facit. Uerũ tñ stomachũ a flate purgat: maloque

oris odori beneficium prestat. Asane tu calidus et siccus. Qui sitim faciendo stomachum quasi abradendo a crosso purgat flegmate. Eo autem utentis: sanguis corrumpitur: atque ex eius esu scabies et eis similes generant egritudines. Rebibbe calidi sunt. Qui appetitum commedendi facientes sitim procreant: stomachum quoque mundant: atque ad spermatis emissionem stimulant. Sumekit calidi sunt. Qui stomachi humorem abradentes sitim faciunt. Capparis salmuria condita calida est ꝛ sicca. Que stomachi mala existēs sitim inducit: atque corpꝰ macrescere facit. Aiudē sale conditū: uehementer est calidum: doloremque facit capitis. Stomacho quoque multis repleto humoribus: atque cuius digestiua ualde existit diuersa auxilium prestat. Anetum sale conditum calidum est. Quod uomere uolenti congruit: et quando post cibum comeditur obest. Uniuersaliter uero omnium istorum sale conditorum uirtus: est ut eorum ex quibus fiunt uirtutes existunt. Que preterea ex sale ꝛ putrefactione secundam adipiscuntur naturam. in qua superflue siccitas: atque caliditas ꝛ acuitas existunt. Omnia uero que aceto condiuntur multaꝫ ex ipso acquirunt subtilitatem. Epar quoque infrigidant. Caparis que cum aceto conditur: minus calida est ea que in salmuria ponitur opilationi quoque epatis ac splenis congruit. Sepe aceto condite: neque calefaciunt: neque infrigidant. neque sitim faciunt sed adiuuant appetiuam. Citroli ꝛ cucumeres aceto conditi uehementer infrigidant: atque cum hoc subtiles existunt. Omnia autem aceto uel salmuria condita: in gutture asperitatem habentibus nociua existunt. Salmuria preterea condita eis quibus scabies ꝛ pruritus atque sabafati accidunt: nociua inueniuntur. Atque quibus egritudines predictis similes euenire solent: que ex sanguinis adustione: atque ipsius generantur corruptione. Sinapi calidum fortiter existit ꝛ acutum. Quod ꝛ flegma abradit. atque stomachum et epar calefacit. Ipsum preterea: sepe comedendum non est. Eius namque calor: fortis existit. neque debet comedi. nisi crossis amisceatur nutrientibus. Napi cum aceto conditi: frigidi existunt. Qui licet inflationem non faciant: colleram tamen extingunt rubeam. Oliue de aqua calide sunt ꝛ sicce. Que si ante cibum comedantur: uentrem mouent: ꝛ os stomachi robustum reddunt. Oliue autem de oleo calidiores sunt. Que ꝛ os stomachi minus corroborant: ꝛ uentrem minus fluere faciunt. Stirgar aceto condita calefacit ac digestiuam adiuuat. Brucult qui saliti non sunt. parumque calefaciunt: et inflatiui existentes: sperma augumentant. Saliti uero plus calefatiunt: ac sitim efficiunt. et sunt mali nutrimenti. sanguinem quoque adurunt. Salsa que ex aceto fit et carui cibum digerit: ꝛ non multum calefacit. Que uero ex allio fit uel sinapi in qua non ponitur acetum: calidissima est. Illa uero in qua lactis acetosi serum ponitur: eorum reprimit calorem. Phezipherezegi: calida est: humor quoqꝫ qui ex ea fit malus est. Que ꝛ neruos impedit atqꝫ inflationem facit.

Capitulum de uirtutibus fructuum et pomorum.

Dactili calidi sunt ꝛ crossi multumqꝫ dant nutrimentum. Qui si in comestione multo accipiantur usu sanguinē in interioribus generant crossum: dentesque corrumpunt: sanguinem quoque ac flegma accrescere faciunt. Rotab minus calidi sunt ꝙ dactili. Qui lenitiui existentes: stomachum rectificant. Que multum dulces calide sunt. minoris tamen sunt caliditatis quam dactili: neque opilationem ut ipsi faciunt. Inflatiue uero sunt ꝛ uentrem mouent: atque corpus uelociter impinguant. Uirge quoque erectionem augumentant. Que autem ex eis corticem habent subtilem citius descendunt: minusque inflant. His autem contrarie contraria operantur. Sed ille in quibus existit acetositas non calefaciunt: immo cum aqua frigida ablute: atque an-

te cibum comeste : calorem quasi extin gũt. Acerbe uero uue frigide sunt. Que et uentrem stringunt. et colleram rubeã reprimunt ac sanguinem. Uue autem passe. in calore sunt temperate. Que be ne nutrientes : opilationem ut dactili non faciunt : licet ipsi fortius ⁊ plus nutriant. Ficus calide sunt. Que cum sunt re centes : uentrem inflant. ⁊ leniunt humo rem creantes non malum. Sicce uero multum nutriunt : ⁊ calefatiunt. Quarum multus usus. pruritum ⁊ pediculos creat. Uentrem quoq; leniunt : quando ante ci bum comedũtur. Jumeȝ calidi sunt. Qui stomacho mali existentes : nauseam fa ciunt : atque subtilioris nature sunt quam ficus citiusque descendunt. Musa ca lida est. Que cum stomacho sit mala : fasti dium facit : citoque in colleraȝ conuertitur rubeam : appetitum quoque aufert. atque uentrem lenit. ⁊ gutturis remouet asperi tatem. Canna mellis temperate est ca lida. Que ⁊ guttur lenit. ⁊ urinam prouo cat ardorem preterea qui in mictu sentit. aufert ac tussi auxilium prebet. Ma la granata dulcia. non infrigidant. sed in flammationem et sitim faciunt : atque gut tur leniunt. Acetosa uero pectoris asperi tatem faciunt : stomachum ⁊ epar infrigi dant. Epar tamen proprie. Que col lere ac sanguinis calorem extinguentia : febrem reprimunt et uomitum. Cito nia dulcia ⁊ acetosa : stomachum efficiunt robustum. licet acetosa ad hec sint fortio ra : appetitum insuper excitant. Quo rum proprietas est uentrem stringere. Hec autem si post cibum comedantur. stercus cito descendere faciunt. atque a uentre expellunt. Ante cibum autem si comedantur : totum istud prohibent. Il la autem que acetosiora sentiuntur. in uen tris constrictione sunt fortiora. Pi ra que multum sunt dulcia non infrigidãt. Omnia tamen uentrem stringunt : si uero post cibum comedantur. Sic enim com mesta : stercus cito expellunt. post cuius expulsionem eorum est finis uentrem strin gere. Pira autem semi. licet mino ris sint nutrimenti in uentris tamen con strictione fortiora existunt : ac sitim sedant plus. Sorbe frigide sunt. Que et uentrem stringunt. ⁊ colleram reprimunt. rubeam. Nabach frigide sunt ⁊ sicce. Que ⁊ uentrẽ stringunt. ⁊ collerã reprimũt rubeam. Que uero ex eis sunt dulces. ad hoc sunt debiliora. Mora que sunt dulcia : in caliditate sunt temperata : ⁊ in stomacho fastidium faciunt. Acetosa uero frigida sunt. Que ⁊ uentrẽ commouent. et sanguinem fortiter reprimunt. Po ma frigidiora sunt acetosiora et magis stri gentia. Que licet ori congruãtur stoma chi ipsum tamen uiscositatibus replent. Pruna frigida sunt. Que licet uen trem moueant. colleram tamen rubeam re primunt. atq; appetitum auferũt. Per sica frigida sunt ⁊ crossa. Que licet arden ti conferant stomacho : dure tamen descen dunt : atque in sanguinem dure conuertun tur. Qui autem eorum esu usus fuerit : fe brium flegmaticarum incurret generatio nem. Crisomila frigida sunt. Que uentrem commouent. atque inflant : ⁊ col leram reprimunt rubeam. Stomachum preterea debilitant : eius extinguendo ca lorem. Quibus qui frequenter usus fue rit : in consequenti tempore febres patie tur. Ribes frigida est. Que et uen trem constringit. ac colleram rubeam et sanguinem extinguit. Melones dul ces : uelociter in colleram uertuntur ru beam. Alij uero sitim sedant : et humec tant atque urinam prouocant. Melo nibus autem siquis in commestione mul tum usus fuerit : collericam patietur passio nem. Cucumeres ⁊ citroli frigidi sunt. Qui et sitim auferunt ⁊ stomachum infrigi dant : atque urinam prouocant. Glan des frigide sunt et sicce. Que uentrem constringunt : atque urinam. Castanee melioris glandibus sunt nutrimenti : mi nusque stringunt. Nuces calide sunt. Que in ore uesicas faciunt : et calefaciunt ac capitis generant dolorem. Amig dale dulces : in calore sunt temperate. Que licet lenitatem gutturis faciant : gra ues tamen existunt diuque in stomacho mo rantur. Uerum ipse non solum opila tionem non faciunt. uerum etiam opila tionem aperiunt. atque urine sedant ar dorem : et cum zucharo commeste sper ma augumentant. Fistici callidiores

existunt amigdalis. atque epatis aperiunt opilationem. Auellane nucibus minus sunt calide: grauioresque ipsis existunt. Que a scorpione punctis beneficium prebent. Faragil calide sunt. que ⁊ sperma augumentant. ⁊ renes calefaciunt. et ea que sunt in circuitu ipsarum. Chabaro ortulana. calida est. Quod spermatis tribuit augumentum: ⁊ renes calefacit: et impinguat eos. atque menstrua prouocat. Saffasa grana calida sunt. Que et sperma augent: ⁊ corpus impinguant. Pini fructus multum calefacit corpus. Qui in aliquibus membris tremorem patientibus. atque asmaticis. cōfert sperma quoque auget. kilkil calida sunt Que et sperma augent. ⁊ dolorem fatiunt capitis. Grana zelem calida sunt ⁊ sperma augent. Canabis semen calidum est. Quod dolorem ac fastidium facit. Sisami semen calidum est. Quod ⁊ fastidium facit. ⁊ malum in ore generat odorem. stomachum quoque mollificat. ac uentrem lenit. Papaueris albi semen frigidum est. Quod gutturi ⁊ pectori bonum existens somnum auget. Gobora frigida sunt ⁊ sicca. Que et uentrem stringunt. ⁊ uomitum abstinent. Iuiube in caliditate sunt temperate. ⁊ sunt bone gutturi ⁊ pectori sanguinis quoque acuitatem: parumper extingunt. Silique que in terra nascuntur ierosolimitana. temperatum habent calorem. uentremque stringunt. Que uero in aliis nascuntur terris in uentris constrictione fortiores existunt. neque est in eis caliditas. Lutum commedendum frigidum est. Quod os stomachi robustum faciens: fastidium quod post commestionem fit. aufert atque in ore bonum efficit odorem. Qui antem ex eo maximam ieiunus comedit quantitatem. epatis opilationem. atque sue complexionis patietur corruptionem. Lutum lene calidum est. Quod in epate opilationem generat. atque splenem incrossat: et destruit appetitum: et sordidat stomachum. Penidii calidi sunt. Qui guttur ⁊ uentrem ac uesicam lenientes ea que in circuitu renum sunt calefaciunt. Mel calidum est: citoque in colleram uertitur rubeam: atque flegma quasi labendo destruit. Quod senibus frigidam habentibus complexionem confert. In estate autem. ⁊ qui calidam habent complexionem malum existit. Zucharum guttur ⁊ uentrem lenit. neque calefacit nisi parum. Cera niabim calida est: uētremque soluit atque guttur lenit.

Capitulum de herbis recētibus ⁊ bene redolentibus.

Serabram calidati attinet. Que quando super ipsam aqua roratur rosata: infrigidat et somnum prouocat. Maiorana calida est et subtilis: omnibus frigidis passionibus que in cerebro fiunt proficiens. Hemen calidum est et subtile. Rosa frigida est: capitisque dolorem ex caliditate prouenientem: remouet. atque crapulam aufert. Reumatismum tamen et sternutationem inducit. Viole frigide sunt ac somnifere. Que capitis dolorem a calore factum sedant. Mirtus frigida est ⁊ sicca. Que debilia menbra reddit robusta: quando super ea epithimatur. Poma citrina. cortices habent calidos. atque subtiles. Quorum caro licet sit temperata. ad digerendum tamen est crossa. Acetum uero eorum frigidum est ⁊ siccum. colleramque reprimit rubeam. Semina autem eorum omnibus uenenis utilia existunt. Mandragore poma frigida sunt. Que quidem in capite grauedinem atque subet efficiunt. Comesta uero nauseam ac uomitum inducunt. et fatiunt subet. atque forsitam interficiunt. Nenufar frigidum est. atque somniferum: dolorem quoque capitis sedat. Hochoen est calida grauedinem fatiens capitis: ⁊ facit subet. Sea flos calidus est ⁊ siccus. Qui nares habentibus opilatas remedium affert. Geusinim calida est ⁊ sicca. Que opilationi ac dolori capitis ex frigiditate: uel crossa uentositate accidentibus proficiens. cerebrum robustum efficit. Nesrim calida est ⁊ sicca. Que quidem callidam habentibus complexionem capitis uelociter affert dolorem. Narciscus calidus est et subtilis cerebro quoque auxilium prebet. Selengemisk calidum est ⁊ subtile tremorisque cordis et alguasa remedium

prestat. Flos lules frigidus est: atque cerebrum corroborat. fumumq3 reprimit calidum. Keiri calidi sunt. et subtiles: et citrini proprie hoc habent. Omnes preterea herbe in quarum odore sentitur acuitas et acritas et stimulatio ut flos sticados arabici: et mentastrum calide sunt. Quarum uero delicatus est odor ex quo anima sedatur: ut nenufar. et flos salicis. atque rosa omnes frigide existunt.

Capitulum de speciebus bene redolentibus et earum uirtutibus.

m Uscus calidus est et siccus. Qui calidis natura capitis dolorem uelociter inferens omnibus passionibus que in capite ex frigiditate fiunt ualde cōgruit nausieque bonus existit: atque appetitu carentibus confert. Ambra calida est. cerebrum quoq3 atque cor robusta efficit. Cāphora frigida est et humida atq3 subtilis. Que dolori capitis: nec non omnibus eius calidis confert egritudinibus. Quod etiam in toto operatur corpore. Sed qui eius odore multum usus fuerit. uigillarum sentiet detrimentum. Bibentis eam preterea renes infrigidantur atq3 testiculi. eiusq3 sperma congelatur. atq3 frigide egritudines. in istis procreabuntur locis. Xiloaloes calidum est et siccum: humidoq3 stomacho ac uiscositate repleto cōgruum existit. Safaram calidum est et siccum. Quod stomacho incongruum existens nausiam capitisq3 dolorem et grauedinem facit somnumq3 prouocat. Sandali frigidi sunt et sicci. Qui acutis conferunt egritudinibus quando patientes eos odorant: uel cum eis epithimantur. Totum preterea corpus si cum eis in balneo epithimatu3 fuerit: liberabitur a pruritu. Bunc calidum est et siccu3. Quod stomacho congruum existēs mali sudoris odorem atq3 psilotri incidit et aufert. Mahaleb calidi sunt. neruos crossitiem habentes mollificantes. quorum egritudo diuturna fuit et cronica. Aqua rosata frigida est et subtilis. Que dolorem capitis ex caliditate remouens: crapula3 atq3 nausiam soluit. multum tamen ea utentem cito canescere facit. Gariofoli calidi sunt et sicci stomachum quoque atque cor. robusta faciunt. Sigia calida est. capitis grauitatem fatiens ac dolorem. Blaccebizantie calide sunt. Que in capite grauedinem atque dolorem creant. Costus calidus existens et siccus opilationem aperit et purgat: carnemque corrodit superfluam. Qui reumatismum ex frigiditate patiente3 si nares cum eo suffumigentur adiuuat. Ciperi calidi existentes et sicci: malo oris odori. atque humido stomacho et uiscositate repleto congruunt. Usnem calida est et sicca. Que purgat et aperit opilationem. carnemque corrodit superfluam. Uniuersaliter autem omnium istarum herbarum bonum habentium odorem quam plures calide sunt. nisi ille ex quibus sentitur illud quod diximus. sicut sentitur ī aqua rosata et camphora. atq3 sandalis.

Capitulum de nominandis liquoribus unctuositatem habentibus.

o Leum calidum est. In quo autem maior morsus atque fortior odor sentiuntur. calidus existit. Ipsum preterea neque fastidium ut alia unctuositatem habentia facit. nec eorum habet crossitudinem. Oleum de nucibus uehementer calidum atque dissolutiuū existit. Oleū quod fit de neridem et ciperis calidum existens calefacit renes. Oleū re[illegible]im calidu3 est. neruosq3 a uiscositate que eis adherēdo inuiscatur purgat. Oleum amigdalinum temperatū est. Quod pectori atq3 pulmoni necnon uesice et renibus. auxiliu3 prestat. fastidiū tamen faci⁹ tardeque descēdit. Oleum seritinum stomachum laxu3 facit. Quod si multis diebus habitu3 fuerit ragadijs medelam prebebit. ac toci⁹ corporis asperitati auxiliabitur. Oleum raphaninum calidum est et subtile. atq3 dissolutiuum. dolori auris ex frigiditate: uel crossa uentositate medelā tribuēs. Oleū deben calidum est: et molificatiuū. Oleū de lilio calidum est et subtile. neruos lenēs dolorique matricis proficiens. Oleu3 de narcisco: est sicut illud quod fit de lilio. Oleum uiolatum frigidum est et soniferum. Oleum de nenufare simile ē huic fortius tamen operatur. Oleum de semine cucurbite. illis duobus simile iudicatur. Quod etiam calori atque uigilijs cōgruum existit. Butirum omnibus unctuositatē habentibus plus nutrit crossiusq3

existit. Oleum rosatum frigidum ē: do
lori capitis ac reliquis eius egritudinibus
ex calore euenientibus: remedium tribuit.
Ad ultimum uero: oia unctuositatem habē
tia: eorū ex quibus fiunt similitudinem reti
nent. Oleū costinum: calidū est: neruosq3
calefacit: tremulosis ac paraliticis auxiliū
prebens. Quod stomacho frigido si cum
eo epithimet: cōfert: atq3 si emplastris mix
tum fuerit: auxiliabit. Oleū mirtinum
frigidum ē: capillosq3 efficit robustos.
Oleum de keiri calidu3 est z subtile leniti
uu3 z resolutiuū: z proprie qđ ex citrino cō
ficitur. Balsamum uehemēter existit ca
lidum. Quod z lapidem frangit z pessari
zatum ad impregnandum ualet. Oleu3
nardinū calidu3 est: qđ stomacho frigido cū
ex eo epithimat congruit. Oleū mastici
num similiter emplastro ammixtum: atque
stomacho frigido suppositum: uel etiam in
emplastris positum beneficium prestat.

Capitulum de uestimentis.

Omne uestimentum lene z tersu3: mi
norem corpori affert calorem. Qđ
ad uestiendum in estate: melius existit. Cui
simile iudicatur: uestimentum qđ cū texitur
rarū remanet. Quod autem pilosum est:
neq3 radiosum z spissum inuenitur: corpus
magis calefacit: quo in hieme est utendum
lineū uero omnibus uestimentis frigidius
corpori existit: eiq3 minus adheret: unde z
minus calefacere iudicatur. Uestimentu3
aūt de coto factū: lineo calidius est: atque
corpori magis adheret. Sed uestimentu3
de seta factū: lineo calidius est de coto ṽo
facto frigidius existit: carnē quoq3 auget.
Omne preterea uestimentū asperitatē hñs:
carnē macrescere ac duram sentiri facit.
Quod aūt huic contrariū existit: contraria
opatur. Uestimēta itidē de lana uel pil' fac
ta: callida sunt z aspera corpus debilitātia
z proprie i estate. Que aūt de pilis came
lorū uel caprarū fiunt: callidissima sunt corpi
q3 multū adherentia ac uehemēter calefaciē
tia. Basdia itaq3 tantū calefacit: quantu3
uestimēta de lana uel pilis texta: licet neq3
exasperet: n3 carnibus noceat. Pellis quo
q3 asiuceb: omnibus pellibus pilos hñtib⁹
minus calida existit. Uulpina aūt: oibus ē
calidior: que calidā habentibus complexio
nem: nullomodo confert. Postquā siberis
pellis in calliditate scđa existit. Phanee āt
khabakim atq3 aguasil: tēperate callefaciūt
leuesq3 existunt: corpa temperataq3 hñtib⁹
conferūt. Alie uero pelles atq3 pili quorū
nō fecimus mentionē: cū in quantitate sint
superflua: null' nisi corpora hñtibus crossa z as
pera conferunt.

Capitulum de uentis z aere.

Uentus a polo ueniēs septentrionali.
a pte uidelicet minoris urse ac maio
ris: frigidus ē z siccus. Qui corpora effi
ciens dura: reddit robusta: sensus quoq3 at
q3 cap̄ leuia facit. Ipse etiam oibus uētis
melior existēs putrefactionē plus remouet
tussim taṁ facit. Egritudies quoq3 que in
pulmone ac gutture fiūt: nec ñ reumatismu3
siue corizā adducit. Uentrē insuper strin
git: sed urinā prouocat. Uentus aūt a po
lo ueniens meridiano: a parte subel: corpa
dissoluit: sensus turbat: atq3 dolorē capitis
z oculorū egritudinē facit: epilepsia3 quoq3
ante consueta tēpora accelerare facit: febres
itidē parit pp suam putredinē. Gutturi ta
men z pectori z pulmoni exasperationem
non attribuit. Est ēt plus oibus uentis e
gritudinem inferre paratus: z quāmaxime
si in estate flauerit uel in fine ueris. Uen
tus aūt qui ab extremitate ortus uernalis
usq3 ad extremitatē ortus hyemalis pflat:
atq3 ille qui ab extremitate occasus uerna
lis: usq3 ad extremitatem occasushyemalis
uenit in calliditate z frigiditate oio tempe
rati existunt. Qui aūt ab oriente ad nos tē
dit melior est. Sed qui ab occidente dete
rior z crossus magis existit. Aer pterea
oibus melior clarus ē z subtilis: in quo n3
multi existūt uapores: n3 quietus neq3 pre
focatus inuenit: s3 uenti uenientes ad eum
cōmouent ipsu3: atq3 cū atrahitur: delicat⁹
sentitur: q uelociter post solis occasum infri
gidatur. Aer uero oia que diximus hñs
contraria: oibus deterior iudicatur. Qui
aūt ori stomachi atq3 cordi quasi compressi
onem inferre sentitur: atq3 ex multa sua ca
liditate z crossitie anhelitum suum retinet
Atq3 ille in quo multi sequuntur uapores
crossi p uicinitate lacunarū z stagnorū in qui
bus aque inueniuntur stantes: uel in quib⁹
fetores ex rebus putridis uel cadaueribus
existunt: aut in quibus est calor uehemēter
ardens: uel qui constrictus a uentis nō mo

uetur: omnes isti generaliter pestilentiales existunt. Aer quidem prefocatus in locis que inter multas site sunt fauces: inueniẗ: uel quem montes altissimi ⁊ lacune circundant ad quas multi non ueniunt uenti.

Capitulum de ciuitatibus.

s Ciendum est qđ maior mutatio in ciuitatibus est a parte suarum latitudinum. Ciuitates eñi que sunt septentrionales: frigidiores existunt. Meridionales uero existentes: calidiores sunt: frigide aũt ciuitates: saniores sunt. Unde q̄ i eis morantur: corpore maiores sunt ⁊ fortiores: atq; melius digerentes: ⁊ colore pulchriores: ac leuiora hñt corpora. Calide autē: his oĩbus contrarie sunt. Ciuitates itidē quas septentrionales coopiunt mōtes: quā obrem septentrionales: uenti ad eas min⁹ ueniunt: utilitates quas septentriōales eis uenti erāt prebituri āmittunt. Qua pp si cū hoc meridionales uenti ad eas transeūt: fit eoꝝ complexio calida ⁊ hũida: sed ciuitatū septentrionaliū cōplexio: frigida existit ⁊ sicca: paucas febres atq; paucas efficiēs putrefactiones. Ciuitates autē meliores sunt ⁊ tēperatiores: que cū ab oriente sint discooperte: ab occidente cooperte inueniuntur. Quibus contrarie: deteriores iudicantur. Ciuitates preterea que a parte septentrionis habēt mare: septentrionales sunt. Que uero a septētrionis parte habēt montes: ⁊ a meridionali sunt discooperte: meridionales dicuntur. Ciuitates itidem quas undiq; montes circūdant: que scilicet in predictis existūt faucibus: egritudinum oculoꝝ ualde generatiue existūt. Ciuitatū aũt in alto sitaꝝ que a multis perflantur uē tis: aer bene redolens ac subtilis existit. Ille similiter ciuitates in quibus aquarum multitudo ac multe inueniuntur arbores: hũidiores sunt: in quibus oculoꝝ egritudines sepius generari solent. Ciuitates aũt in plano site: que quasi abrase: uel a predictis nude existunt: in quibus aquaꝝ est paucitas: sicce sunt. Que si super lapidē sint site: sicciores iudicantur. Ciuitates similiẗ quarum lutū rubeum habet colorem: inter humiditatem ⁊ siccitatē mediocres existūt. Quarum autem lutum nigrum ⁊ cenosum existit atq; insuauem habet odorē male sunt ac putride. Terra preterea paludestris que cum aere existit calido: deterior est. Que quando est frigida: minorem habet malitiā. Ad ultimum uero ciuitas calida: colorem atque corpus citrinitate afficit uel nigredine. Que carnium ⁊ sanguinis minorationem faciens corpus debilitat atq; uirtutē dissoluit. Frigida aũt existens ciuitas: huic oĩo contraria existit: humiditati quoq; attinens ciuitas: capilos longos: ⁊ corpus lene ac pingue: neruosq; efficit laxos. Sicca uero existens ciuitas: huic redditur contraria.

Capitulum de uirtutibus Elfoꝝū ad comedendam suauium que de fructibus ⁊ floribus fiunt ⁊ uocantur arabice miranbabat.

z Ucharum rosatum stomacho humoribus repleto si a ieiunis sumatur ⁊ bene masticetur: confert quando post ipsū aqua bibitur calida. Quod hi qui calorē patiuntur ⁊ ardorem: nullomodo comedere debent: ⁊ maxĩe si estas fuerit. Calefacit eñi ⁊ sitim affert. Quod si ipsum propter illud qđ diximus comedere necesse fuerit: cū sirupo acetoso de zucharo facto: accipiatur. Zucharum uiolatum guttur lenit: ⁊ tussim mitigat: facilemq; reddit screatum: atq; uentrem lenit. Stomachum tamē dissoluit ⁊ appetitum destruit. Elactuariū de mirobalenis indis cum zucharo: stomachum corroborat ⁊ preparat. A quo humorum superfluitates ex cibo preterito remanentes exprimendo educit. Quo si quis sepe utatur colorem acquirit bonum: ac canicies: tardabitur. Trifara tamē minor: in istis actionibus fortior existit: licet sperma minuat. Zinziber conditum cū melle: uehementer calidum est. Quod stomachum atq; epar calefaciendo: cibi adiuuat digestionem uirgam quoque erigere facit. Secacul conditum fastidium faciēs appetitum destruit: sperma tamen uehemēter augumtat quando eo aliquis sepe usus fuerit. Piper nigrum conditum ⁊ longum: zinziberi cōdito uicinū existit. Alia uero elactuaria: causa delitiarum tantummodo comeduntur.

De uirtutibus spetierum quibus omni ho
ra multum est utendum quod secundum lit
terarum arabicarum ordinem dispositum ē
Cuius enim specici nomen incipit ab. A. i
capitulo de. A. inuenitur: similiter quoque
in alijs fit litteris. capitulum de. A.

a Sarum calidum est ⁊ siccum. Quod
i epate opilationē habentib⁹ cōfert:
⁊ urinam prouocat: atq; yposarcam patien
tibus auxilium confert. Squinantum cali
dum est ⁊ siccum: duro apostemati stomachi
uel epatis beneficium prestans: quando ex
eo fit emplastrum desuper. Usnee parū
existit calidum. Quod uomitum abstinen
do stomachum efficit rigidum. Antroci
onium frigidū est: ⁊ siccū. Quod oculū effi
ciens robustum: ipsius custodit sanitatem.
Suppositū quoque mestrua constringit.
Ebel calidum est ⁊ siccū menstrua uehemē
ter prouocat: atque abortire facit. Aca
tia ē frigida ⁊ sicca. Que sanguinis arcet
fluxum: atq; longationē exeuntem reducit i
terius. Uentrem quoq; stringit. Sar
colla in ocnlis patientibus lippitudinē con
fert: plagis ēt recentibus remediū prebet.
Epithimum calidum existens: colleram ex
pellit nigram ac timorē minuit. Berbe
ris frigidum ē. Qđ et uentrē stringit ⁊ si
tim aufert: stomacho quoq; ac epati ardo
rē patientibus remediū affert. Emblici
frigidi sunt ⁊ sicci. Qui ⁊ stomachū faciūt
robustum: ⁊ capillorum corroborant radices
Azedarach calida ē ⁊ sicca. Hec opilatio
nibus que sunt in capite cōgrua existēs: ca
pillos ꝑlongat: fructus tñ ei⁹ ualde existit
stomacho nociuus: qui ēt qñq; ꝑniciosus in
uenit. Urtica calida ē: que coeundi sti
mulans uoluntatē: de pectore uiscosum ex
pellit flegma: uentrēq; mouet. Coagulū
oē calidum ē. Qđ ⁊ uentrem uehementer
constrigit: atq; sanguinē fluere nō ꝑmittit.
Squilla calida ē ⁊ acuta. Hec aūt epilēpsie
ac tumori splenis: nec nō eius magnitudini
atq; uiperarū morsibus: ⁊ disuie uetuste au
xiliū tribuit. Absinthiū calidum ē ⁊ sic
cum. Qđ stomachū reddens robustū: epatis
aperit opilationē: atq; febribus longi tꝑis
auxiliat. Sticados calidus ē: colerāq;
nigrā ⁊ flegma expellit: epilēpsie quoq; ac
melancolie beneficiū prebet cū multociens
bibitur ut uentris faciat purgationem.

Mellilotū calidū existens: dura apostema
ta in artubus uel in interioribus nata: mol
lificat. Anisum calidū ē. Quod uento
sitatis dissolutiuū existens: epatis apit opi
lationē: coeundi ꝑterea uoluntatē stimulat.
Amoniacū calidū existens: dura mollificat
apostemata: scrofulasq; dissoluit.

De. B.

b Alsami semē atq; lignū uiparum ac
morsibus: necnō matricis dolori:
congrua existūt. Anacardi calidissimi
sunt: frigidis egritudinibus ⁊ obliuioni au
xilium ferētes. Sanguinis tñ generant ad
ustionē: ac fortassis ad amentiā perducūt.
Baurach calidus ē ⁊ siccus. Qui uomit⁹
prouocatiuus existens: uentrē cū supponit
mollē reddit. Corallus frigidus est.
Qui bene trit⁹ ac potui datus: emoptoicis
auxiliatur. Oculū preterea corroborat at
q; lacrimas stringit. Bedeguart calidi
tati attinet: ac febribus longi tēporis reme
diū affert. Ebus calidus ē. Qui dura
apostemata mollificando resoluit: ⁊ fatiei su
ꝑpositus: pannū eius aufert. Cuius ūctuo
sitas: crossitudini in mēbro post sui retificati
onē remanēti confert: cordasq; siccas: mol
les efficit: neruos preterea calefacit. Sto
macho tamen malus existens: nauseā facit:
atq; uentrē laxat. Faugēkest calidus
ē ⁊ siccus. Qui cū tumori epatis ꝓficiat:
uirgā tamen erigere non ꝑmittit. Bēs
iusquiami spēs inebriant ⁊ stuporē faciunt:
deterius aūt oibus nigrū iudicatur: quia in
terficit. Jusquiamū aūt tritum: atq; aposte
matibus in qbus uehemēs pulsus ē supposi
tum destruit sensum. Psilliū frigidum ē.
Quod si cū iulep bibitū fuerit: febrem exti
guit acutā: ardorēq; sedat: pectus quoque
lenit: atq; in intestinis uulnera hñtibus san
guinolenta: assatū ⁊ bibitū auxiliatur. Si
aūt cū aceto mixtum moueat donec coagule
tur: atq; artubus calida patientibus aposte
mata superponat: dolorē sedat. Beem
rubeum calidū est: ⁊ coeundi incitat deside
riū. Capillus ueneris calidus ē. Qui
si adustus fuerit: ⁊ loca capillis denudata
ex eo fuerint inūcta: capillos nasci facit: ⁊
scrofulas dissoluit: pulmonē quoq; a crossis
hūoribus quibus est imbibitus mundat.
Bulbus est cepe quod comeditur. Qui
coeundi preterea stimulat desiderium: atq;

fatiei superpositus:eius delet pannum.
Satirion calidus est. Qui ⁊ spermatis au gumentatiuus existit:⁊ podagre confert.
Pollipodium calidū existens : colleram ex pellit nigram:colicamqꝫ dissoluit. Ho rongi flegma atqꝫ ascarides expellit.
Bellirici in sua natura emblicorum uicinā tur nature.

De Cain.

c Castoreum calidum existens neruos calefacit : ac mestrua prouocat tumo remqꝫ dissoluit. Cilbeuce calidum est. Qđ uehemēter uomere faciens:confert pa raliticis si cū eo uomere cogātur. Cuius ac tio operationi elł'i uicina existit:de quo nō est dandū nisi pondus dragme uniꝰ : fatasse eni ex multo uomitu qui fit ex eo prouenit mors. Nux methe facit stuporē. Que qñqꝫ pernitiosa existens inebriat: ⁊ nauseā ac uomitū infert. Nux muscata calida ē ⁊ sicca. Que uentre stringēs : stomacho at qꝫ epati frigidis cōfert. Gentiana cali da existens:pūcture scorpionis:ac epati fri gido : splenis quoqꝫ opilatiom atqꝫ timori congrua existit. Opoponax calidissimū est. Quod cū uehemēter uētositatis sit dis solutiuū:his qbus crossa accidit uentositas confert:dolorıqꝫ matricis ex frigiditate au xiliatur. Jadac calida ē. Que licet capi tis generet dolorē : febribꝰ tū longi tempo ris atqꝫ ydropisi:necnon ytericie:atqꝫ pū cture scorpionis remedium affert. Sip sum frigidum est ⁊ siccū. Qđ sanguinem cū albumine oui mixtū:atqꝫ loco superpositꝫ retinet. Ipsum aūt nullomodo bibendū est Bibitū enim forsitan pnitiem affert.
Balaustie frigide sunt ⁊ sicce. Que ⁊ uen trem stringunt : ac sanguinem fluere non permittunt.

Capitulum de del.

d Darsesabam calidum est ⁊ ponticum. Qđ uesicis oris si cum eo fiat gar garismus:uel eius apozimate os abluatur: perutile est:minctus preterea difficultati : atqꝫ neruorum mollitiei proficit:fetori quo qꝫ narium si licinium in eius apozimate inti ctum naribus immissum fuerit auxiliatur.
Dulb folia ⁊ nuces frigida sunt ⁊ sicca. Que trita ⁊ aceto mixta: atqꝫ ꝑ emplastro loco igne adusto superposita remedium affe runt. Cuius cortex cum aceto coctus dolo ri dentiū confert:si eo os abluatur. Uis cus calidus est ⁊ siccus. Qui uentositatem dissoluit atqꝫ apostemata. Saiem frigidus est:uentrē quoqꝫ stringit :plagasqꝫ recētes coniungit. Uatiranech calida est : que crosse conferens uentositati dolori matri cis ex frigiditate tremorique cordis cum frigiditate ac puncture scorpionis: auxi lium prebet. Oleander calida est:scabi ei atqꝫ pruritu confert : asinos ⁊ animalia ac homines comesta interficiens. Antiqs tamen doloribus ⁊ uetustis genuum ⁊ renū remedium affert.si ex ea fiat emplastrum.
Deiudar uehementer est calidum. Quod frigidis egritudinibus cerebri ⁊ neruorum conferens : stomacho ac epati frigidis bo num existit. Cuius est proprietas applic atqꝫ paralisi remedium prebere. Fex uini calida existēs : dura dissoluit apostema ta. Fex aceti non calefacit immo apo stematum calorem super ipsa epithimata reprimit.

Capitulum de he.

m Hirobalani citrini colleram rubeā ex corpore educunt. Nigri uero stoma chū preparando corroborāt emorroidisque conferunt. Yboe calida est ⁊ sicca atqꝫ subtilis stomacho ⁊ epati auxilium pbens.
Ypericon calida est ⁊ subtilis. Que ⁊ opi lationis est apitiua : ⁊ dolori coxarum con fert. Ypoquistidos que herba uocatur yrcina:frigida est ⁊ pōtica. Qua utuntur ubi necessaria est retētio ⁊ stipticitas.

Capitulum de gau.

a Corus calidus est ⁊ siccus. Qui cros se uētositati : ac spleni duro:nec non grauedini lingue confert. Guasima ca lida est:⁊ pontica : cum qua capillorum fit tinctura.

Capitulum de ze.

z Inzibeꝛ calidum est ⁊ humidū. Qđ ⁊ cibum digerit:⁊ uentrem mouet : stomacho quoqꝫ atqꝫ epati frigidis cōfert. Obscuritati itidem oculorum ex humidita te in oculis positum uel comestum auxiliat Omnes aristologie species calide sunt:opi lationem aperientes : ⁊ scorpionis punctu re conferentes. Que ⁊ menstrua prouo cant:⁊ abortire faciunt. Ysopus que ue getatur calida est ⁊ sicca. Que ut origanū ualens:pectus ac pulmonem:purgat. As

mati preterea atqȝ uetuste tussi: ꝛ antique confert. Flegma itidem ꝛ uermes e corpore educit. Ysopus autē humida que ꝛ cerotes dicitur: que ex lane sordibus fit: dura maturat ꝛ mollificat apostemata: ꝛ ꝓprie ea que i uesica fiunt ꝛ matrice. Zurumbet calida est ꝛ sicca. Que uentositatē dissoluens: uenenosorum animalium morsibus ualde proficit: atqȝ impinguat. Argentum uiuū quando extinguitur: ardens est. Quod scabiei ꝛ pediculis auxilium affert. Azegi calidum existens ꝛ siccum: scabiē ex humiditate desiccat: atqȝ sabafati ex humiditate factam: emendat: sanguinemqȝ ex naribus fluentem naribus insuflatuȝ: ꝛ sanguinis fluxum ex percussione: supositū stringit. Arsenici oēs species calide sunt: ꝛ incendētes conferunt: scabiei: ꝛ putredini: ꝛ sabafati humide. Herpiti preterea estiomeno atqȝ pediculis remedium affert. Asmati preterea si cū eo suffumigatio uł epithima fiat. confert. Maculā insuper que ex sanguie mortuo accidit propter pcussionem: remouet. Spuma maris plures habet spēs. Que oēs calide existentes ꝛ sice: scabiei ꝛ morfee atqȝ alopitie auxiliant. Vitri ꝓprietas est: lapidem qui in uesica generat frangere: furfures ꝑterea aufert: si cum eo caput lauetur. Zarnab calidum existēs ꝛ siccū: stomacho atqȝ epati frigidis cōfert: uentrēqȝ stringit. Ziniar calidū ē ꝛ corrodit carnem.

Capitulum de ha.

a Momum calidum est ꝛ siccum. Quod opilationi epatis ex frigiditate proficiens: dolorem aufert matricis. In capite tn̄ grauedinem: ꝛ dolorē atqȝ scothomiā generat. Alcbanna: pustulis que sunt i ore ꝛ adustioni ignis remedium affert. Litiū inter caliditatem ꝛ frigiditatem temperatum existens: calidis oculorum apostematibus confert: si cū eo epithimētur. Quod mollibus atqȝ solutis apostematibꝰ confert ꝛ pannum faciei epithimatū: nec non in gutture trāsglutiendi duritieȝ gargarizatuȝ aufert: orisqȝ pustulis auxiliatur. Horf calidissimū existens: stomachum ꝛ epar calefacit: uentremqȝ mollificat: ac uermes e uentre educit: coeūdi preterea stimulat desiderium: ꝛ pulmonem mundat. Asmati quoqȝ ꝛ crossitiei splenis prodest aborsum itidem facit. Hasse calida est. Que i oculo posita uel comesta: uisus debilitati confert: asmatiqȝ prodest: atqȝ uermes expellens: facit aborsum. Ad digerendū insuper cibum adiutorium prebet. Harmel calidū existens: inebriat: ꝛ dolorem capitis facit: uomitumqȝ cōmouet: urinā quoqȝ ꝛ menstrua prouocat. Hasech frigida est. Cuius apozima bibitū: lapidem frangit: ꝛ sperma auget: atqȝ urine soluit constrictionem. Habenil flegma expellit: morfee albe atqȝ albaras auxiliaṫ. Conturbationem tamē ꝛ nauseam facit. Colloquitida calida existens ꝛ sicca: crossum expellit flegma: ac caput mundat: ꝛ neruorum dolori atqȝ sciatice passioni: nec non podagre frigide: ꝛ elefantie beneficium parat. Ferri squama: stomachum corroborat: ꝛ emorroydaruȝ stringit sanguinem. Aqua uero in qua ferrum extinguitur coeundi stimulat desiderium: crossoqȝ confert spleni. Sēpuiua frigida est. Que calidis apostematibus ac adustioni ignis: ꝛ oculorum egritudini: epithimata congrua existit.

Capitulum de ta.

t Amaricus frigida ē ꝛ sicca: ex cuius folijs emplastrū super molle apostema positum: auxiliatur. Eius āt apozima in ore tentū: dolorem dentiū sedat. Vinum preterea in quo folia eius cocta fuerint bibitum splenē subtiliat. Idem quoqȝ facit uinū uel sirupus acetosus cū paruo sciphoex eiꝰ radice facto si diu bibaṫ. Tubbab ē frigida apostematibus calidis cum ex ea emplastrum desuper ponitur: conferens. Tarathit frigida est ꝛ sicca. Que ꝛ uētrē stringit: ꝛ sanguinem exire prohibet. Spodium frigidū est ꝛ siccum. Quod febribus acutis: ac siti ꝛ nimio uentris fluxui: ꝛ uomitui confert: pustulis quoqȝ que in ore ꝛ lingua nascuntur: atqȝ tremori cordis auxiliaṫ. Terra sigillata: ꝛ armena utreque sanguinem spuentibus atqȝ emorroydas patientibus: nec non omni loco ex quo sanguis fluit congruunt. Alia uero terra que a quibusdam consuete comeditur: in epatē creat opilationem: ꝛ complexioneȝ destruit: ꝛ precipue eorum qui ad hoc parati sunt: os tamen stomachi rigidum reddit: fastidium ex cibis fastidiosis factum: atque nauseam remouens. Talisa far calida ē

⁊ sicca. Que fluxum uentris: atqꝫ ulcera in
testinorū ⁊ emorroydas remouet.

Capitulum de ge.

m Andragora frigida ē fatiens stuporē
Que si in uino mittatur: ualde inebri
at. Medicinis aūt āmixta: dolorē aufert
de qua si maxima bibatur quantitas per
nitiem inducit. Titimalli multe sunt spe
cies: que oēs calide existentes: adurunt ac
soluunt uentrē ⁊ nauseam efficiunt. Corpus
quoqꝫ ulcerāt. Gembut frigidum est ⁊
siccum: fluxum prohibens uentris sucusque
eius bibitus: hictericie medetur.

Capitulum de k.

u Itis de qua fit uinum folia uel ꝑpu
tia trita: ⁊ more emplastri super cali
da apostemata posita: atqꝫ dolenti capiti:
beneficium prebet. Sucus preterea ipso
rum: si bibatur uentrem ac uomitū stringit.
Gummi aūt eius lapidem frangit: ⁊ scabieꝫ
remouet. Thus calidū existens ⁊ siccū
carnē in uulneribus creat: uentrem quoque
ac uomitum arcet: ⁊ intellectū acuit: de quo
tamen si multa sumatur quātitas: adurit san
guinem: ⁊ efficit alguesegues: tremori iti
dem cordis auxiliatur. kamepitheos ca
lidus est: constructioni urine: atqꝫ ycteritie.
⁊ sciatice passioni: conferens. Condisi
calidum est. Qd̄ uehementer uomitum ac
uentris solutionem prouocat: sternutationē
que cōmouet. karmesich frigidū ē ⁊ sic
cum: quod et uentrē retinet ⁊ fluentem sistit
sanguinem: dentibus preterea qui frangi ī
cipiunt atqꝫ moueri: auxiliatur. karabe
frigidū existens ⁊ siccū: mēstruoꝝ supfluitati
atqꝫ emorroidis ⁊ emoptoicis nec nō disin
tericis: ac cordis tremori remediuꝫ cōfert.
kesile calidi sunt ⁊ sicci. Qui cum corpus
impinguent: stomacho boni existunt.
keste calidum est: corpusqꝫ impinguat: ac
stomacho confert. Cubebe calidum est
opilationes apiens. Quod ⁊ uritides po
ros mundat: ⁊ guttur mundificat: uentrēqꝫ
stringit. Sulphur calidum est. Quod
adustionem faciens: scabiei confert: si cum
eo fiat inunctio: atqꝫ asmati si bibatur auxi
lium prebet. Camedreos calidus est.
Qui cum opilationem aperiat: splenis cros
sitiem atqꝫ ycteritiam remouet. Draga
gantum guttur lenit atqꝫ pulmonem: tussi
quoqꝫ confert. kebikegi calidū existens
adurit ac sitim facit: scabiemqꝫ remouet: si
ex eo inunctio fiat. kildaru calidum est
⁊ expellit ascarides.

Capitulum de lem.

a Migdale amare calide sunt. Que
epatis aperientes opilationeꝫ: asma
ti atqꝫ lapidi qui in renibus ⁊ uesica est: cō
ferunt. Plantago frigida est: congrua
existens apostematibus calidis ⁊ adustioni
ignis: quando more emplastri superponit̄:
dolori quoqꝫ auris auxiliatur: si ex calidita
te fuerit. Cuius semen ulceribus confert ī
testinorum. Draguntea calida ē. Que
opilationem aperiens: desideriū stimulat
coeundi: atqꝫ antiquo asmati: beneficium ꝑ
bet. Lacca calida ē: calori epatis: atqꝫ
ydropicis proficiens. Lingua auis sp
mati augumentum tribuit: ac cordis remo
uet tremorem. Buglosa melancolicis
est bona: tremori cordis atqꝫ uesicis oris
conferens. Larghia calida ē: atqꝫ adu
rens. Que ⁊ uentrem soluit: ⁊ uomitum
facit.

Capitulum de mum.

m Ll calidum existens: urine congruit
constrictioni: si bibatur uel sup femur
more emplastri ponatur. Mastix cali
dum existens stomachuꝫ ⁊ epar corroborat
Bdellium iudaicum calidum existens.
Quod dura dissoluens apostemata: emorro
idis utile iudicatur: bdellium tn̄ de mecha.
frigidum est ⁊ siccum: uentremqꝫ stringit.
Mumia emoptoycis bona existens: ruptu
ram uel fracturam ueolciter restaurat. Do
lorem preterea gutturis ac dissolutionis: ⁊
concussionis: ⁊ plagarum sedat. Illi autem
qui dixerunt quod perfecte emendat: menti
ti sunt: dolori insuper ex frigiditate narib᷒
cum oleo sambacino insufflata: auxiliatur.
Meizahara calida est. Que uentrem sol
uens: podagre: ac coxarum: ⁊ costarum do
lori confert. Mirra calida est. Que
tussi antiqꝫ congrua existens: uocem efficit
claram. Scotomiam tamen inducit: dormi
re preterea faciens menstrua prouocat: ac
puncturis scorpionum bibita beneficiū pre
bet. Memithe frigidum existens: apo
stematib᷒ calidis: more emplastri superposi
tum: cōfert. Meubedhena: calide sunt
uentremqꝫ soluunt atqꝫ uomitum ꝓuocant
uehementer: podagre quoqꝫ conferunt.

Marcasitha calida existens: oculum facit rigidum: τ abradit fortiter. Fuligo si ex ea fiat epithima: ignis adustioni confert. Stafisagria calida est τ adurens. Que τ pediculos interficit: ac scabiem remouet: ex qua parua acepta quantitas: uomitum prouocat. Ipsam tamen dare timorosum est: fortassis enim pernitiem inferret. Celidonia calida est. Que albedini oculorum congruit: uisumqȝ acuit. Mugath bona existit si ex ea emplastrum sup dissoluta membra fiat. Mezerion calida est. Que τ bona est τ multum acuta. Et licet aquam citrinam uehementer expellat: epati tamen nocet. Merdasengi frigidum est τ siccum. Quod excoriationibus: atque fetori sudoris confert: carniqȝ augmentuȝ tribuit. In emplastris preterea ponitur. Omnia fellis genera calida existunt: oculorumqȝ auferunt tenebrositatem. Mescathramesir calidum existens: prouocat menstrua.

Capitulum de non.

n Il calidum existens τ ponticū: desiccat apostemata mollia. Ameos calidū est τ siccum: stomachum calefaciens τ epar: lapidemqȝ frangit: atqȝ urinam prouocat. Uitrum calidum est: abradens τ mundans. Calx calida existens: adurit atqȝ superfluam corrodit carnem: fluxū preterea stringit sanguinis. Que cū lauatur: adustioni ignis confert. Salamoniac⁹ calidus est. Qui uulue cadenti: ac dolori gutturis qui non permittit transglutire: τ albedini oculoꝝ: auxiliū prebet. Neberemisch calida ē: stomacho τ epati frigidis remedium tribuens. Naphra calida ē. Que asmati atque uentositatibus congrua existens: uermes paruos ano supposita interficit.

Capitulum de sim.

f Pica indica calida ē. Que stomacho ac epati frigidis auxiliatur urinaȝ ēt prouocat. Cipi calidi sunt τ sicci. Qui stomachum ac epar calefacientes: frangūt lapidem: τ putrefactioni: ac malo dolori: q in naribus atqȝ in ore sunt: beneficium tribuunt. Salegha calida existens τ sicca acuit uisum τ urinam prouocat. Soliuȝ calidum est: τ urinaȝ prouocat: tremori quoqȝ cordis atqȝ fetori: auxiliatur. Sādaros sanguinem uomentibus: atqȝ emorroidis confert. Sel calidus est dolori neruorum ac uentositati conferens. Cipressi nuces τ folia: calida existunt τ pontica. Que rupture inguinis auxilium prebent: si ex eis fiat emplastrum. Sumach frigidum existens τ siccū: uentrem stringit ac stomachum preparat. Sidre frigida est τ sicca: uentrem stringens. Cancri caro ptisicis auxiliatur: ac spma augumentat. Hermodactili podagre conferunt: sperma quoqȝ augent. Scedaurā frigidus existens τ siccus: retinet sanguinē: ac capillos ne cadant confirmat. Subedigi dentiū concauitates radendo abstergit. Secācur calidus est: coeundi stimulans desideriū quod eius renes proprie operantur. Liquiritia gutturi confert ac pulmoni: superflua in eis existentia expellendo. Sitim preterea atqȝ urine ardorem aufert. Senestē guttur τ pectus lenit. Sisileos calidus existens: asmati τ retentioni urie: atqȝ inflationi uentris confert: partumqȝ accelerare facit. Sekebinegi calidum est. Quod grosse uentositati ac colice nec non epilēpsie ac paralisi conferens: oculoꝝ tenebrositatem aufert: τ scorpionum pōcturis auxiliatur. Saculusundurion calida est spleniqȝ grosso: ac stranguirie: τ lapidi remedium affert. Scamonea colleram rubeam uehemēter expellit: stomacho atqȝ intestinis τ epati nocumentum parans.

Capitulum de ham.

b Arar ē ar bor cuius fructus calidus existens prouocat urinam ac stomacho confert. Asarai frigida est: calidis apostematibus: τ ardori stomachi beneficium tribuens: quando more emplastri super ponitur. Haelchalimbit: calidum existens: fissuris τ plagis congruit. Piretrum calidum existens: dolori dentiū atque pustulis oris congruum existit. Assur calidus existens: morphee τ pāno auxiliat. Solatrū frigidum est: ardenti epati remediū tribuens, Curcuma calida est. Que cum sit abradens: uisuȝ acuit: atqȝ albulam delet. Iuiube in calore sunt temperate Que τ guttur leniunt: τ sanguinem licet parum clarificant graues tñ sunt τ fastidiū facientes: tardeqȝ descendant.

Capitulum de fe.

f U calida existens: prouocat urinam. Felenge est calidum & siccum. Fel calidum est dolori neruorum proficiens. Fesirc calida est. Que cum sit detergens & abradens: pannum & lentigines magnas delet. Fesarastin brionie similis est: mēstrua & urinam prouocans: atq; epilensie pficiens. Argentum frigidum est: cordis q; proficit tremori. Fulfeleminie calida sunt: colice atq; uentositati congruētia. Faufel frigidum est. Quod apostematibus calidis epithimatum bene facit. Euforbium uehementer est calidū: Quod & aquā expellit fortiter: atq; paralisi: & similibus egritudinibus confert. In oculis uero positum initianti aque cataractarum auxiliatur. Felucabaragi: capillos facit rigidos. Marubium calidum est: disme proficiens: & difficultati anhelitus: atq; bicteritie. Mentastrum calidum est & siccum. Qđ & ueteri asmati: atq; difficultati mictꝰ auxiliū prebet. Peonia pueris epilepsiam patientibus confert: si sup eos appensa fuerit uel ex ea suffumigentur. Rubea calida existens: urinam atq; menstrua prouocat. Morphee itidem albe atq; albaras: epitbimata confert.

Capitulum de sath.

c Oclee marine aduste: abradēdo purgant dentes. Ex nō adustis uero & tritis: emplastrum factum: & adustiōi ignis superpositum sanat eum. Sapo calidus existit. Qui ulcerans corpus: in ipso fortē efficit absterfionem. Aloes calidum ē: colleram rubeam expellens: & caput ac stomachum purgans carnemq; creat. Gumi arabicum frigidum existens uentremq; stringens: intestinorum excoriationi: cōfert. Cordumem calidum est. Quod epilempsie atq; asmati & paralisi conferens expellit ascarides: atq; scorpionis puncture remedium affert.

Capitulum de caph.

c Alamus aromaticus calidus existēs stomacho atq; epati modo emplastri superpositus auxiliatur. Cartamum calidum est. Quod & uentrem soluit: & sperma auget. Stomacho tamen nocet. Katram uehementer existit calidum. Quod menstrua prouocat ac fetum expellit. Aquā uero in oculum descendere probibet. Scabiei preterea proficiens: sperma ita immutat quod ex eo embrion generari non potest. Centaurea crudum flegma e corpore educens neruorum dolori ac colice cōfert. Curth frigidus est uentrem quoq; stringit. Cambil calidum existens expellit ascarides. Kerse calidum est: stomachumq; calefacit & nauseam reprimit. Millium solis calidum est. Quod & urinā prouocat & lapidem frangit. Kana calida existens prouocat menstrua: ac uentositatem dissoluit: carnem preterea in uulneribus creat: atq; scrofulas dissoluit. Cathimia argenti: scabiei que in corpore orit: ac pustulis que sunt in oculis: congrua existit. Cathimia auri ea subtilior ē. Que etiam albulā que est in oculo remouet. Calcanthum corrosiuum & calidum est: ponticumq; existens: pollipum a naribus remouet. Pumex frigida existens: in medicinis ponitur oculorum: dentiumq; mundificat concauitates. Cacule aquam repellens: lac prouocat & urinam. Es ustum capillos tingit: uulnusq; consolidat: & aquā expellit.

Capitulum de re.

b Acce lauri existentes calide: puncturis conferunt scorpionum: quando cum uino bibuntur: ac naribus insufflate: torture conferunt oris. Gumi pini calidum existens: carnē in uulneribus creat: iōq; ponitur in emplastris. Sassafa calida est: carnemq; crescere facit: & urinā puocat cuius semē spmati ac lacti incremētū pbet. Reubarbarum calidū est. Qđ stō ac epati conferens: casui atq; percussioni bibitum remedium tribuit. Cinis calidus ē & siccus. Qui & adustionem facit: & mollia dissoluit apostemata. Feniculū calidum est: & urie prouocatiuum: ac antiquis conferens febribus. Qđ cū recens est: lac generat. Cuius sucus in oculo positus: acuit uisum.

Capitulum de sin.

f Silen ē calidum & dissoluit apostemata. Sertaragi: calidus est & acutus. Morphee quoque albe atque lepre cum aceto epitbimatus confert. Sen

car est calidus. Qui morphee cum aceto epithimatus: atq3 victericie ꝛ grossitudini splenis: bibitus confert. Scebram calida est. Que colleram rubeam ꝛ aquam atq3 flegma uehemēter purgans: epati existit nociua. Sepum omne dissolutiuum est atq3 mollificatiuum. Scordion calidum existens: crosso spleni confert. Seteregi calidus est: scabiei atq3 pruritu ualens uentrisq3 efficit solutionem. Sedine frigida est ꝛ stiptica atq3 in pulueribus ponitur oculorum. Alumen uehementer existit stipticum: dentes quoq3 motos confirmat. Sebenic calida est. Que fluori ab ore infantium decurrenti: atque epilempsie remedium affert. Sacabic calidus existens tenebrositatem uisus atq3 oculorum albulam remouet. Suchaba calida existens: antiquis confert febribus. Suniz calida est ꝛ accuta: que flegma quasi lambendo destruens: aufert reumatismum atq3 uentositatem expellit.

Capitulum de te.

t Uderi est calidum ꝛ augumētat sperma ac puerorum lapidibus remediū affert. Tamarindi frigidi existentes: uentrem soluunt ac colleram rubeam ꝛ sanguinem reprimunt. Terauiabim temperata est: uentremq3 soluit. Tuthia utilis existit ad oculi rigiditatem faciendā: ascelarumq3 remouet fetorem. Tiregi calidum est: atq3 apostēati congruuz existit. Turbit calidū existēs expellit flegma.

Capitulum de che.

t Hefisie calida est multum atque adustionem faciens. Que alopitiaz patientibus: pilos renasci facit. Mollificationi preterea si ex ea fricetur corpus: auxilium prebet. Thil prouocat urinam ꝛ frangit lapidem.

Capitulum de cha.

c Heruba calida existens: colice atq3 paralisi confert: duritiēs quoq3 mollificat: si ex ea fiat emplastrum. Sinapi calidum est. Quod in palato positum: flegma incidit. Uermes preterea expellit: atque apostēata maturat. Maluauisc i calore temperata est. Que apostēata mollificans: dolorem sedat. Cuius semen morpheam remouet: si cum eo ꝛ aceto in sole epithima fiat: atq3 ardori minctus auxiliatur. Eleborus niger colleram expellit nigram. Albus uero uomitum uehementer prouocans: multum uomere facit. Ipsum tamen bibere non est securum. Cassia fistula uentrez soluit ꝛ apostēatibus interiorum confert. Fermentum de farina triticea: doloribus qui sunt in plātis pedū si ex eo fiat emplastrum auxiliatur: ꝛ apostemata maturat.

Capitulum de thel.

c Antarides calide sunt ꝛ acutissime. Que licet scabiei conferant: uesicam tamen si ex eis multa sumatur quantitas: uulnerant ac sanguinem mingere faciunt et interficiunt. Ex quibus parua acepta quantitas: urinam uehementer prouocat: atq3 albaras albe cum aceto epithimate: remedium afferunt. Cauda equina est frigida: que uentris fluxum patientibus: ꝛ emoptoicis: ac calidis auxiliatur apostēatibus. Aurum tremori cordis ꝛ melancolie adiutorium prebet.

Capitulum de tath.

a Tharo solutioni: ꝛ uesicis oris: atque intestinorum: maximum auffert remedium.

Capitulum de gaim.

g Ar apostemati matricis confert: atq3 puncture scorpionis: ꝛ dolori neruorum auxiliatur. Quod totum semen ꝛ oleum operantur. Nauseam tamen atque uomitum faciunt. Glutem de corijs antiquis: faciei pustulis que cum cutis duritie ꝛ rubore consistunt: confert atq3 ramici inicianti: ꝛ emoptoicis auxiliatur. Agaricum calidum existens: epatis aperit opilationem. Asmati quoq3 atq3 epilempsie: necnon uetustis febribus: remedium affert. Humores preterea crossos a capite expellit. Gasit epatis opilationē aperit: ac uetustis febribus auxilium prebet.

Expletus est tractatus tertius dei gratia. 2.36. continens species. Incipit tractatus quartus. 32. continens capitula.

Rememoratio conseruationis sanitatis siue aggregationis τ suarum summarum.

SANITAS CON seruatur bonitate mensu rationis motus τ quietis. atq3 comestionis τ pot⁹ necnon expulsionis sup fluitatum ac domorum: τ ceterorum locoru3 in quibus homines manere debent: malorumq3 accidentium ante quam augumentum recipiant succursus: atq3 animalium cogitationum sibi conuenientium. τ consuetudinum custodie. Nos autem in unius cuiusq3 istoru3 tractatu: quantum nostro competit tractatui si deus uoluerit loquemur.

Capitulum de mēsura motus τ suarum dispositionum ac suarum horarum.

Sanitatem conseruare uolenti: ante comestione3 moueri necesse est. Motu autem quisq3 uti debet sibi consueto q̄d uires ipsius non excedat. Sit etiam mot⁹ deambulationis uel uectationis. Quo nemo tamdiu uti presumat: donec fatigationem: τ multam sentiat grauedinem. Sed cum utitur motu ex quo lassari se senserit: dimisso motu statim ante quam aliquam inde consequatur lesionem quiescat. De natura enim motus est: quod ante comestionem fit calorem accrescere facit innatum. Quamobrem τ cibus calorem inuenit ac censum: τ corpus inde crossitudinem et tolerabilitatem τ uires acquirit. Summopere preterea obseruandum est: ut qui fortibus τ grauibus uti uult motibus gradatim in eis procedat: neque de quiete ad grauem motum subito transeat. Venter quoque eius si grauis fuerit τ magnus: lata coustringendus est fascia. Post comestionem uero: a forti motu ac longi temporis: omnino est cauendum. Sicut enim motus ante comestionem factus sanitatis est conseruatiuus: ita post comestionem egritudinis inuenitur generatiuus.

Capitulū de mensura somni τ sue hore: atq3 sui iuuamenti.

Oportet ut tamdiu post comestionem aliquis se a somno abstineat donec cibus ab ore stomachi descendisse: atq3 inflatio τ grauedo minui: atque inferius mergi sentiantur. Quod si tardetur non incongruum est ut parua iuuetur deambulatione donec descendat. Est etiam obseruandum ne de uno latere ad aliud: sepe uoluatur. Tardatur enim inde digestio: atque inflatio τ rugitus sentitur. Oportet itidem ut puluinar sit altum: τ precipue si cibus nō dum ab ore stomachi descenderit. Somni autem utilitas anime aufert laborem: eam que reddit subtiliorem: atque cogitationē τ rationem que ebetes erant τ quasi fessas subtiliat τ acuit: corporisque fatigationē mitigat: τ digestiuam meliorem efficit: ac corpus impinguat. Multum autem dormire corpus desiccat ac tenerum efficit: flegmatis quoque multitudinē in eo creat: ipsumq3 infrigidat. Quod in corporibus crossis τ pinguibus precipue operatur.

Vigilie uero multe calorem intendūt ac formam corrumpunt: corpusque desicāt atque colleram rubeam in ipso augumentant. Quod precipue operantur: cum corpora sunt macra. Oportet itaque ut anima uigilare non cogatur cum dissoluta τ stupida fuerit: neque ad dormiendum incitetur: cum excitata atque subtilis τ acuta fuerit: motusq3 leues τ sensus fortes.

Capitulum de regimine cibi.

Comedere postq̄ cibi preteriti fex inferius descenderit τ pars uentris inferior leuis efficitur: in qua nulla remansit tensio: τ motus precessit conueniens: appetitiua quoq3 preualet melius iudicatur. Est preterea cauendum ne comestio postq̄ appetitus affuerit: tardetur nisi appetitus fuerit mēdosus: sicut ebriis: ac fastiditis accidere solet. Sed post q̄ homo qui ebrius non est appetere inceperit: τ cibus qui precessit neq3 multus neq3 crossus fuit: ipsa hora comedere debet sine dilatione aliqua: hoc nāq3 melius est. Si .n. comestio adeo tardetur quoad appetitiua destruatur que prius intensa erat: sirupum iulep uel acetosum uel aquam calidam sumere debet: aut comestionem una hora tardare donec uomat uel assellet: aut appetitiua excitetur τ redeat. Quibus rite peractis: comestio

subsequi debet. Valde quoqꝫ cauendū eē sentimus ne cibo adeo impleatur homo: ut stomachus tendatur uel multū grauetur: aut anhelitus angustetur. Quapp si hoc aliqñ acciderit: cibus sumptus ante quā descēdat euomi debet. Quod si euomi nō poterit: somnus ꝛ motus incrementum recipere debent: atqꝫ ea que uentrem soluant: sumēda sunt. Cibus preterea quo uti consueuerat in sequenti die minuendus erit. Est ēt summopere obseruandū: ut cibos sibi consuetos quisqꝫ accipiat: ꝛ tociens edat quotiēs consueuit: nisi consuetudo peruersa fuerit: a qua omnino permutari gradatim debet. Quā tamen non repente sed ordinate paulatim uidelicet de illa ad bonam transeundo deserere debet. Ordo quoqꝫ in comestione iste obseruari debet: ut sani inter diē ꝛ noctem ad minus semel: ad maius autem ut bis in die: ꝛ qđ temperatius est inter duos dies ter refitiantur. Semel aūt ī die comedere: corpora habētibus macra ꝛ sicca: nocet. Bis uero in die refici: corpora habentes crossa ꝛ pinguia ledit. Multo preterea utentes motu: ac multum laborantes: maiori ꝛ crossiori indigent cibo. His autem cōtrarijs contraria inueniunť. Quapropter cuiusqꝫ hominis querenda est consuetudo: quisqꝫ ei cibus cōueniens sit interrogandū. Sepe enim cōtingit: ut cibaria aliqua que mala sunt aliquibus cōueniētia reperiantur: a quibus ipsi sicut alij sibi cauere nō debent. Et fortassis cibaria aliqua existentia bona: aliquibus incōgrua inueniuntur: a quibus penitus sibi cauere debēt. Si aūt sint aliqua cibaria aliquibus cōuenientia que ipsi appetant: licet minus bona sint: appetitui tñ tribuēda sunt nisi oio pessima fuerint. Nō tñ malis semper utendum est cibis. Quare si aliquis hoc egerit: solutiuis medicinis malos humores ex tali cibo generatos mouere solitis: uti debet. In hora ēt qua talem comedit cibum: aliquid cum eo comedere: uel post ipsum bibere debet: qđ eū tēperet ꝛ minus malū faciat: sicut si deus uoluerit dicturi sumus. Qđ aūt indigestio fit mala: ꝛ corrūpitur: inde ē quod cibi multi ꝛ diuersi in una sumunť hora: et qđ cibus crossus ante subtilē comediť: ꝛ qđ multa cibaria cū iure habēte micas panis accipiunť: atqꝫ qđ inter principiū prandij ꝛ finem multa sit mora. Oportet preterea ut in hieme sit cibus actualiter calidus in estate actualiter frigidus. Est etiaꝫ abstinendū a cibis callidissimis: quales sunt tunc cum ab igne remouentur: ꝛ ab illis que sunt uehementis frigoris: sicut qui sup niuem refrigerantur: quibus nullus uti debet. Cibo enim super niuem infrigidato: nullo modo est utendum: nisi in tēpore magni caloris: corpore quasi inflamato existēte. Meliores quoqꝫ hore ad sumendum cibum: hore sunt frigide. Quod si hore frigide esse non possunt: mansiones saltim frigide sint. Sint itidem hore comestionis. Post quas dormire ꝛ quiescere possint. Fructus etiam si in prandio sumēdi sunt: ante omnem edendi sunt cibum nisi sint de his qui in stomacho multam faciūt moram: atqꝫ tardantur: in quibus est ponticitas ꝛ acetositas: ut citonia ꝛ poma ꝛ mala granata. Si autem de his causa medicine sumere parū uoluerit: comedāt. Melius tamen in conseruanda sanitate iudicatur: ut omnes recentes fructus dimittātur uel parua ex eis sumatur quantitas. Ex quibus si multum comederint cū medicinis solutiuis ꝛ motu eis succurendum est. Est etiam diligenter obseruandum: ne recentibus utatur fructibus: nisi in die quo multo usi fuerint exercitio atqꝫ ī stomacho ardor sentitur. Est enim conueniens ut in hac dispōne fructus comedant recentes: sicut sunt ficus: ꝛ uue: ꝛ pira: ꝛ mora: ꝛ crisomila: infrigidata in aqua. Postquam autem predictos comederint fructus: aliquo interposito spatio: cibum quem debent sumere edant. A fastidio preterea summopere est cauendum. Quod si quis fastidium passus fuerit: in eadem die minoret cibum: atque in sequenti similiter alleuiet cibum. Sed si multis diebus ꝛ continuis fastiditus fuerit: medicinam bibere debet non multum solutiuam qualis est ea que stercus expellere: ac stomachum et intestina: et epatis foramina mundificare solet: sicut trifera minor que pigram recipit ꝛ turbith: uel pillē que species recipiunt redolentes: uel pillule de mastice et aloe confecte uel diacitonitem solutiuum. Vel electuarium laxatiuum de dactilis: uel scheri ebezem et his similia.

Sunt etiam homines in quib⁹ crossa bene digerunt cibaria:ꝛ corrumpuntur in eorū stomachis cibaria subtilia. Istis ergo ea que nō in stomacho corrumpūt :tribuenda sunt:ꝛ que digerunt. Huic aūt dispōni habentib⁹ cōtrariam cōtraria danda sunt. Et expedit ut plus nutrimēti illius in quo alicui⁹ humoris generatio corruptibilis multiplicari solet sibi inferens nocumentū : sit huic cōtrarium humori :ipsumqꝫ generari prohibeat.

¶ Capitulum de regimine potus.

i N potationis regimine obseruāda ē regula ne aquā ieiuni uel super mensam nisi postq̄ comederint:ꝛ uentris supiora aleuiata fuerint:sumere psumant. Si tñ ea causa reprimendi sitim uti uoluerint:nō ad satietatē. Sed parꝫ ex ea sumant. Post q̄ uero uentris superiora ut prius dictū ē aleuiata fuerint:cibusqꝫ ab eo descēderit : satiari ex ea uel uino debēt. Sūmo opere aūt cauendū ē:ne aquā niuis aliqui bibant neqꝫ aquā in mensa accipiant:nisi frigidā. Frigida enim cū fuerit:parua ex ea sufficit quantitas. Ab aqua preterea niuis :neruos habētes debiles : quoꝝ stomachus et epar frigida sunt:atqꝫ qui in digestiōe sua inuenit diuersitatē:ꝛ cuius anima debilis ac quasi cōsumpta cernit:sibi cauere dñt. Qui autē carnosus fuerit:ꝛ sanguinē multum atqꝫ colorē rubeū habuerit: quorum ēt appetitiua fortis existit : nihil ab aqua timere debent. Nullus etiam ieiunus aquam bibere debe t: nisi qui magnum hēt ardorem:uel qui est ebrius : debet insuper quisqꝫ ieiunus uel post balneū uel post coitum:uel post fortem motum qui hominis anhelitum frequentem facit:cauere ne multum aque frigide subito bibat. Sed paruū ex ea paulatim sumere debet. Quod eo usque facere debet: donec illud remoueatur accidens:atqꝫ eius extinguatur impressio. Aqua etiam noctu bibenda non est: si sitis mendosa fuerit. Signum uero huius ē:qđ sitiens ebrius est:uel qđ iam bibit aquam sibi sufficientem ante quā dormiret:sicut cōsueuerat. Qđ si contingat aliquem aquam multam bibere:ꝛ sitiꝫ augumentari a potu ipsius abstinere debet:atqꝫ sitim multum tolerare. Cito enim remouebitur sitis. Homo autem famelicus et uacuus: uinum bibere non debet. Neqꝫ post cibum acutum:nec post balneum. Neque post fortem motum. Neqꝫ post ciboꝝ saturitatē : nisi postquam descenderint cibi. Neque post crapulam neqꝫ uini tanta sumenda est quātitas ut ex ea grauetur stomachus ꝛ tendatur:nisi aliquis post eius potum sibi mederi uelit. Debet etiaꝫ quisque uinum eligere:quod sibi conuenientius est secundū qđ diximus. Diuersificatur enim uinum i suis speciebus multipliciter. Frequenti quoqꝫ ebrietate:nullo modo est utendum. Malas enim generant egritudines.

Una autem ebrietas uel due in mense auxilium prebent si non sint continue. Sit qꝫ cuiusqꝫ hominis inclinatio ad ipsum uel ab ipso:secundum quod sibi conuenientius est. Sunt enim qui cibum sine uino digerere nullomodo possunt:ꝛ sunt alij qui a uino grauantur :ꝛ in quibus cibus cum uino corrumpitur quibus calorem atqꝫ repletionem facit febremqꝫ cito inducit.

¶ Capitulum de mundificatione corporū a superfluitatibus.

u T corpus a superfluitatibus mundū permaneat ualde studere conuenit. Quod uentris solutiōe ac urine prouocatiōe necnon motu ꝛ exercitio fieri potest. Unū quodqꝫ enim istorum aliquam superfluitatum speciem:a corpore expellit. Quapropter si egestionem comparatione ciborum assumptorum paucam inuenerimus : atque minorem quaꝫ esse consueuerat : uentrem cum aliqua re temperate hoc faciente : soluere debemus. Urinam quoque si minuatur : similiter temperate prouocare debemus. Quod uinum subtile ꝛ sirupus acetosus atque melonum .ꝛ citrolorum semina necnon ipsum apium : ꝛ feniculum : ꝛ cucumeres:ꝛ citroli:ꝛ melones ꝛ his similia facient. Quando autem quod per sudorē expelli solet:minuitur : atque longum iam preterijt tempus : ex quo magno non usi fuimus exercitio : neque aer circundans est calidus : cum exercitio atque balneis sudorem prouocare debemus. Et si contingat ut cibis collere rubee:generatiuis utatur : rem ipsam temperate expellētem sumere debemus : sicut sunt mirobalani citrini:ꝛ pruna:ꝛ tamarindi: et serum. ꝛ sucus granatoꝝ cum pulpa sua tritorū.

Quod si causa erroris illud facere dimiseri
mus:donec humoris maxima quātitas: in
nostris adunetur corporibus fortioribꝰ tūc
uti oportebit medicinis:quas in parte de
curandis egritudinibus in locis illaꝝ noīa
tione dignioribus nominabimꝰ : atqꝫ tunc
forti oportebit nos uti medicina : sicut qui
egritudines medicatur : non sicut qui sani
tatē conseruat. Si aūt cibus collerā nigrā
generare solet:mirobalanos indos atque
polipodium necnon epithimum sumere de
bemus. Et si flegma generare solet :trifa
ra minore pigram ꝛ turbith recipiente:uel
electuario ex zinzibere:ꝛ turbith ac zucha
ro facto:uti conuenit. Stomachum quoqꝫ
si uiderimus quasi stupidum ꝛ sine sensu:at
qꝫ appetitiuam destructā.ꝛ homo iam non
appetit nisi acuta:aliaqꝫ cibaria eū grauāt
ꝛ proprie dulcia ꝛ unctuosa uomitus tunc
hoc modo prouocandus erit. Prius come
dat res salsas ꝛ sinapi aut siclam aut rafa
num:postea bibat sirupū acetosum:ul' ydro
mel aut medicinas que tēperate purgare
solent quas nominauimus. Corpus autē
si quando inflamatū atqꝫ ad motiones gra
ue colorem quoqꝫ rubeum ꝛ tactum calidū
uiderimus:uenasqꝫ eleuatas ac plenas con
spexerimus. Sanguinem minuere festina
bimus atqꝫ ciborum mensuram minuemus
carnem quoqꝫ atqꝫ uinum necnon omnia
dultia dimittere cogemus ꝛ utemur ad hoc
ut omnia cibaria sint pontica uel acetosa.
Quod tamdiu fieri conuenit donec predi
cta cessent accidentia. Viri preterea
ac mulieres cum appetunt coire debent.
Quod quidē faciant nature non repugnā
tes. Sunt etiam quedam alia que summa
cum diligentia fieri debēt : ut dentium et
gingiuarum:ac labiorum cum corticibus
radicum nucum fricatio:ꝛ gargarismus:at
que sternutatio inaliquibus horis. Super
fluitatum quoque nulla est retinenda. Ex
retentione enim urine : mingendi accidit
difficultas. Egritudines quoque que ue
sice in suis partibus solent accidere eueni
unt. Egestio uero retenta:uentositatem ꝛ
tenasmon : atque malam colicam : necnon
appetitiue destructionem ac fastidium ge
nerant.

¶ Capitulum de mansionibus ꝛ domibus
siue hospicijs temperandis.

O Portet attendere ne in his locis sit
calor talis:ex quo corpus in sudorē
resoluatur ꝛ humectationem : neqꝫ frigus
tantum sit ut ex eo corpus contrahatur :et
horripiletur. Terra quoque non sit mol
lis neqꝫ humida:neqꝫ multum sicca:neque
sit sordida:neque puluerulenta : sed sit in
ter has dispositiones mediocris. Quod
erit si locus sordidus ꝛ puluerulentus ita
roretur aqua ut ex ea recipiat temperamē
tum. Et si fuerit mollis:super lectos uel
in solario sedeatur. Mansiones sicut pre
dictum est temperate:corporibus quorum
sanitas est perfecta : ꝛ natura temperata
conferunt. Corporibus uero dispositionē
his habentibus contrariam : que.s.macra
sunt ꝛ collerica mansiones molles ꝛ humi
de congrue existunt:si cum hoc etiam frigi
de fuerint. Sicce autem ꝛ calide mansio
nes:que cum hoc mollitiem non habeant
corporibus dispositionem istis habenti
bus contrariam auxiliantur. Quibus ille
que ab istis diuerse inueniuntur:nocumen
tum prebent. Decet preterea summope
re caueri ne malus in eis sentiatur odor.
Qui si forte affuerit suffumigationibꝰ erit
emendandus.

¶ Capitulum de significatione malorum
accidentium ante quam preualeant et au
geantur.

C Apitulum hoc ex elementis cōseruan
di sanitatē nobile existit. Et esset sa
tis cōueniens ut in ipso multiplicaremus
uerba:ꝛ usqꝫ ad unguem ea que ī ipso sunt
cōsideranda pscrutaremur. Sed quia istius
nostri libri intentionē preterire nolumus ī
nullo suoꝝ moram faciemus capituloꝝ ag
gregationes:ꝛ summas apponentes pau
cas. Dicamus igitur qđ cū capitis dolor
fortis est ꝛ mansiuus:uel emigranea ueren
dum est ne ad oculos aqua descendat ꝛ di
latetur pupilla. Quapropter si capitis
dolor diu perseuerando grauiter infestaue
rit:neqꝫ medicinis releuari poterit :īfirmā
ti succurrendum erit cum extractione arta
riaꝝ que ī tiporibꝰ pulsant. Saltꝰ faciei
diu pmanēs si multꝰ fuerit ꝛ fortis oris tor
turā adeo portēdit uicinā:ut stati īuadere
dēat. Postqꝫ igit̄ istud sentiri cepit medicie
uehemēt solutiue:ac uōitꝰ ꝓuocatie dari dn̄t.
Facies quoqꝫ cū forti aceto qđ ē uino factū

sit ī quo mētastrū sit decoctū fricari cōuenit et comestio parua erit danda. A uino pre terea omnino abstinere debet. Fortibusq3 euacuationibus: ac fricationibus: necnon gargarismis τ sternutationibus utendum erit. Totius uero corporis saltus mul tus τ diu permanens: spasmum pronosti cat. Oportet igitur cum istud acciderit: fortiter euacuare τ fricare corpus: τ ipsi⁹ regimen subtiliare: medicine quoq3 cali de quas in suo nominabimus capitulo dan de erunt. Stupor paralisim portendit. Quapropter cum accidit regimen subtiliā dum erit corpusq3 cum medicinis acutis quas in paralisis capitulo nominabimus: euacuandum erit. Faciei τ oculorum rubedo atq3 uenarum in ipsis manifestatio τ lacrimarum descensus: τ claritatem lumi nis patiendi impotentia. Omnia hec si cum forti capitis dolore affuerint freneśis pronostica erunt. Succurendum igitur erit cum flobotomia ac uentris solutione. Caput quoq3 oleo roseo cum aceto mixto: infundendum erit: totumq3 corpus infrigi dandum. Incubus τ uertigo si diu per seuerauerint: fortesq3 extiterint: epilempsi am portendent. Non est igitur negligen dum: qm̄ taliter laborantibus succurramus cum his que in capitulo de epilempsia dic turi sumus. Tristitia absque manifesta causa diu permanens: τ cordis maligni tas atque disperatio melancoliam signifi cant. Quapropter succurrendum est: ut dicturi sumus. Cum aliquis ante ocu los quasi muscas uolare: uel quasi pilos stare aspexerit: uel in circuitu eorum que as picit quasi fumum uel uaporem uiderit: pri cipium descensus aque innuitur. Hoc igi tur diligenter est considerandum ut in suo dicturi sumus capitulo: τ ut medicetur pro perandum. Reumatismus et coriza si frequenter euenerint ne ptisis: uel asma uł pulmonis proueniant passiones: timēdum erit. Ideoq3 statim erit succurrendum. Sudor multus τ diu perseuerans: cor poris significat repletionem. Subuenien dum igitur erit cum flobotomia ac cibi pau citate. Si autez sudor male fuerit olēs qđ febris sit iam uicina significat. Qua propter ea que rubeam soluant colleram danda erunt. Cordis tremor fortis et

frequens: mortem portendit subitaneam. Ideoq3 cum flobotomia τ medicinis uen trem leuiter soluentib⁹ succurrere oportet. Repletio superflua timorem emoptoice passionis future: atq3 apoplie: τ mortis su bitanee affert. Unde statim cū flobotomia subuenire oportet. Si sensuuz turbatio ac motuum debilitatio cū repletione affue rint: ne superueniat apoplia: timendū erit. Succurrendum igitur erit cum flobotomia τ gargarismo. Grauitas si ī dextro fue rit latere apud costas posteriores punctu ra atq3 tēsio: epatis significat lesionē. Sub ueniendum igitur erit: prout in suo dicem⁹ capitulo. Egestio plus solito tincta. Hictericiam significat. Facies ēt ac pal pebre τ extremitates si inflate fuerint: pro nosticabunt ydropisim. Egestionis fe tor: fastidium atq3 grauedinem que existit in uenis: innuit. Fetor qui est in urina: putrefationem significat τ qđ febres eue nire debent. Lassitudo τ dissolutio cuz destructione appetitiue: febrem significāt. Appetitiue autem destructio τ nausea innuūt colicam. Succurrendum est igitur cum longo somno τ cibi abstinentia postea cū medicinis quas ibi noiabimus. Gra uitas τ tensio ī inferiorib⁹ uentris: τ ylioz cū urine a dispositione solita pmutatiōe: no cumentū in renib⁹ inceptū demōstrat. Idēq3 cito succurrendū erit. Urine ardor diu pseuerans: uesicā τ uirgā pustulis heredita bit. Subueniendū igitur erit: sicut in suo dicemus capitulo. Mollis egestio ani adustionē ac pūcturā faciēs dissinteriam de monstrat futurā. Subueniendum est igitur. Prurit⁹ ani futuras significat emorroi das: si nō causa uermiū paruoz τ multoruz ibi existentiū contingat. Ex multitudie ademenil magne exiture aduent⁹ timetur. Ex multis nodis magne collectiōis sus pitio exorit. Morphea alba: albaras albe timorē inducit. Multus faciei ru bor cum obfuscatione τ anhelitus angustia τ uocis raucedo. Lepram aduentare que iā incepit accedere timere faciunt. Si autem aliqua dispositionum corporis sani preter solituz pmutata fuerit: ut. s. appetiti ua fortior uel debilior existat: uel exeun tia a corpore plura sint uel pautiora: uel somnus longior sit aut breuior: uel

egitatio uel etiam insomnietas adsit: uel sudor preter solitũ ex corpore decurrat uel ea que a corpe manare solita erãt retineantur ut emorroidarum et menstruorũ sanguis atq3 sanguinis uomitus qui statutis dieb9 euenire solitus erat: uel sanguis qui ex naribus fluere consueuit: uel si totius corporis dissolutio fiat: uel ingenij pigritia: aut in ore extrane9 sentiatur sapor: aut ea que non consueuerunt delectationem afferant: aut econtrario: aut coeundi desiderium aliquis augumentari sentiat: uel diminui: uel in somno occurrat somnium qd non consueuit euenire: uel corporis color conuertat et mutetur: aut tactus preter solitum et ultimum cum aliquod non assuetum acciderit et permanserit: ac augumentari ceperit: egritudinem pronosticabit futuram. Quaz obrem cuiuslibet predictorum causa: subtiliter ẽ inuestiganda: et ad eius sanationẽ festinandum. In corpore quoq3 si quando repletionis significatio uisa fuerit in ipsius flobotomia elaborandum erit: ac comestio minnenda. Et si quando alicui9 humoris dominij significatio apparuerit: succurrendum erit cum solõne eius: et cum medicinis quibus huiusmodi humor ex corpore duci consueuit. Preterea si infirmitas alicui cum periodo nota superuenire consueuit: ante quam paroxismi hora accedat stomari debet: uel quod assellare faciat tribuendu3: omnia quoq3 alia que post egritudinis aduentum fiunt exerceri debent: quemadmodum in suis si deus uoluerit capitulis dicturi sumus.

¶ Capitulum de cogitationibus anime.

Quecunq3 ex illis animam gaudere atque letari facit: robur uiribus tribuit et naturam excitat: et in suis adiuuat actionibus: omnibusq3 sanis confert: nisi his q carnis minoratione eo qd superflua sit indigent. Qui tamen sani non existunt ecõtrario. Que uero tristari facit: omnib9 sanis nocumentum infert: exceptis his qui carnis indigent minoratione.

¶ Capitulum de conseruatione consuetudinum.

Consuetudines conseruare: et secundũ earum incedere regula3: nisi sint pessime oportet. Quando ergo sunt sic ab eis paulatim ac ordinaliter est recedendum. Quapropter quisq3 cauere debet: ne alicuius rei sibi consuetudinem faciat: quam ipsu3 obseruare oporteat: ex cuius obseruatione constrictionem patiatur. Et si quis uno cibo consuete semper utatur: uel aliquo potu: uel omnino ab eis abstineat: uel dormire uel moueri: uel egere: uel coire consuescat: et ex aliquo istoru3 grauiter constringatur: maximum incurret nocumentum: si ab eis abstinuerit. Quapropter quisq3 corpus suum sic disponere debet: ut caloris et frigoris patiens esse possit: et ad motiones et cibaria sibi necessaria: aptum reddatur: et ut somni et uigiliarum horas: atq3 mansiones et domos sine lesione permutare possit. Fortassis enim ex necessitate hoc agere cogetur.

¶ Capitulum de his qui a cibis inconuenientibus nocumentum expellunt.

Saluus existit a ciborum malitia: qui non eis utitur. Quod si aliqu3 eis uti contingat: sibi subuenire debet: katarticum humorem ex eis generatum expellẽs sumendo. Multotiens tamen aliquis eorum euadet nocumentum: si ea temperauerit. Temperari autem possunt si ante ea uel post ipsa aliquid quod eorum reprimat malitiam: ac digerendo ducat ad temperiem edatur. Et si quis dulcia diligat a quibus tamen ledatur: post ipsa sirupum ualde acetosum bibat: uel acetum cu3 aqua uel comedat post ipsa mala granata acetosa et ad summum quelibet sumat acetosa: et flobotomia uti incipiat: et catartico collere rubee solutiuo. Sed qui cibaria diligit acetosa: sicut est caro cum aceto cocta: et alcharis: et almosos: et his similia: ex quorum esu contrahatur nocumentum: post ipsa comedat mel: et uinum uetus: et forte bibat. Quibus uero unctuosa nocent cibaria: post ipsa pontica et stiptica atque amara et salsa: et acria comedere debent sicut sunt lentes: et glandes et almuri: et garus: et cauguamich: que sale condiuntur: et cepe et allia. Quibus autem ista nociua existunt: ipsorum refrenare malitiam debent cum unctuosis et humidis ac solutiuis. Sed quibus crossa in congrua existunt cibaria ut triticum cum aqua simpliciter coctum: uel cum lacte: et his similia: et tamen ex eis cadunt ante ea uel

Katarticũ

Si dulcia ledũt

Si acetosa

Si unctuosa

post ipsa de almuri parum sumere in potu debent: motum quoqꝫ ꝛ exercitium augere conuenit: atqꝫ diaciminum: ꝛ diatriton piperon sumere conueniens est. Qui si ex eis multum comederint: uentrem forti medicina flegma expellente: soluere debent. Si quis autem in epate grauedinem atque puncturas propter crossorum ciborum comestionem pati solitus est: sirupum acetosum cum multis radicibus ꝛ seminibus factum assidue bibat. Si quis preterea ex recentibus fructibus multum comederit: sirupum acetosum post esum dulcium sumat: ut sunt rotab ꝛ musa ꝛ melones dulcissimi: ꝛ ficus post acetosorum uero ꝛ stipticorum comestioneꝫ bibat ydromel: nisi ideo comederit ut sibi medicaretur: post quos si inflationem fecerint diaciminuꝫ sumere conuenit: ꝛ uinum uetus ꝛ forte bibere ꝛ aquaꝫ seminum ꝛ his similia. Post fructus autem siccos ꝛ quorum tantum interiora comeduntur: que comedentes calefacere consueuerunt: sirupum ualde acetosum ꝛ apozimata que fiunt ex sucis fructuum acetosorum ad spissitudinem decoctis bibere conueniens est ꝛ cibaria edere acetosa. Post fructus autem qui inflare ꝛ appetitum auferre ac disturbare consueuerunt mina sumenda ē. Postea autē comedat diaciminum: ꝛ diatriton pipereon: ꝛ ꝫinꝫiber conditum. Aqua uero crossa que tarde descendit nequaquaꝫ absqꝫ uino est bibenda. Si quis preterea aquam niuis sepe in potu sumpserit: oportet ut adeo sepe intret balneum: quoad sudet: ꝛ incipiat sumere medicinas uentris solutiuas: quas cum de neruorum tractabimus egritudinibus nominabimus.

Capitulum de illis que nocumentum a uino illatum auferunt.

Si uinum epatis ac totius corporis calefactiuum existat: multe aque ammixtionem habens: bibendum est: post qđ granata acetosa sunt edenda: ꝛ acetositas citri sumenda: ꝛ his similia. Ipsum quoqꝫ tunc erit bibendum quando cibaria comederint acetosa: sicut ea que uue acerbe sucum habent ammixtum: ꝛ eis similia. Qđ si quis ex uino grauem capitis incurrit dolorem: uinum non bibat nisi clarum. quod multe aque habeat ammixtionem. Et dum ipsum bibere appetit citonia ꝛ his similia stipticitatem habentia edat. Deinde uero post ipsius potum: cibariis utatur lenibus in quibus stipticitas sit ꝛ naporis extinctio: sicut sunt cibaria infrigidata: uue acerbe sucum habentia: ꝛ his similia. Si quis uentris inflationem uel dolorem patiatur: uinum purum bibat: aut parum ammixtum: cum quo nihil crossitiem habens comedat: neque post eius austuꝫ comedat.

Capitulum de illis que uice uini in potu sumuntur.

Uinum stomachum ꝛ epar calefacit: inflationem quoqꝫ dissoluit: cibumque digerit atqꝫ urinam prouocat ꝛ uentrem soluit: ꝛ preter hoc animam letificat: et gaudere facit. Hunc autem postremum bonitatis uini modū nondum inuenimus aliquid: quod uicem uini compleat. In aliis autem modis quandoque reperiri possunt quedam uini uicem suplentia: licet in his operationibus uino debiliora existant.

Sirupus calefatiens stomachuꝫ: ꝛ epar ꝛ remouens inflationem: ꝛ cibi adiuuans digestionem ꝛ nutrimentum penetrare faciēs. ℞. mellis apū librā. 1. aque libras. 6. Hec mixta tamdiu coquantur ꝛ spumentur donec iulep teneant similitudinem. Deinde in una libra huius ydromellis quod remansit: puluis subtilissimus in panno lineo subtili ligatus qui. ℞. ꝫinꝫibis piperis nigri ꝛ longi: cinamomi masticis gariofilorū spice ana. ʒ. 1. manibus exprimatur: duꝫ adhuc bene calet: ꝛ in ipso manere dimittatur. ꝛ sic postea bibatur: Sirupus uentris solutiuus. ℞. ficus albas: quibus aque decuplum super fundatur: ꝛ tamdiu coquantur donec dissolui incipiant: ꝛ per noctem unā dimittantur: postea uero colentur: ꝛ in colatura illa mel ad sue medietatis mensuram ponatur: ꝛ bulire dimittatur: donec ad iulep reddeat similitudinem ꝛ reponatur. Sunt autem quidam qui unicuiqꝫ libre huius sirupi. ʒ. 2. lactificii ficulnee admiscēt ut uentris sollutiuus magis existat.

Capitulum de iuuamentis ꝛ nocumentis flobotomie ꝛ quomodo debeat fieri.

Ex frequenti sanguinis extractione complexiōis malignitas: ꝛ ydropisis ac festina senectus: ac appetitiue destructio. Pulsusqꝫ paruitas. ꝛ stomachi ac epatis ꝛ cordis debilitas: tremor quoqꝫ et

paralisis:necnō apoplīa: ⁊ postremo oīum uirtutum naturaliū imbecillitas:sepissime e uenire solent. Ex negligentia aūt extractio nis eius cū aliquis ea indiget: accidunt de memil: ⁊ apostemata: ⁊ exiture: ⁊ febres concluse:ac frenesis:⁊ pleuresis:⁊ uariole: ⁊ morbillus:⁊ passio emoptoica: ⁊ mors su bitanea:⁊ pestilentia: atq3 apoplīa sangui nea de qua faties uiridis apparet: uel ni gra ⁊ sināchia:⁊ lepra. Flobotomia prete rea magna existit medicina:in sanitate con seruanda ualde proficiens: ⁊ ad egritudi num curationē cōgruens: si ut oportet fiat. Qui uero flobotomiam plus aliis tolerare possunt:sunt hi in quorū corporibus uene manifeste cernuntur ⁊ ample. Et quorum corpora pillosa ⁊ bruna: uel rubea uel recē tia ⁊ carnosa conspiciuntur: nisi piguia fue rint. Sint ēt qui flobotomanť: iuuenes uľ senes. Infantes eni uel decrepiti floboto mandi ñ sunt:nisi magna iminente necessita te. Qui uero ea multū indigent: hi sunt q bus pustule:⁊ maxia apostemata: atq3 a de memil accidūt:⁊ febres. His quoq3 neces saria ē flobotomia: q multa carne ⁊ uino ac dulcibus uti consueuerunt. Illi uero a flo botomia abstinere debent:qui stomachu3 ⁊ epar hñt debilia: atq3 quibus frigide acci dere solent egritudines. Non eni isti absq3 magna flobotomādi sunt necessitate. Alia uero que de flobotomia scienda sunt: ia3 in suo dicemus capitulo. Est ēt summope in flobotomia cauendū: ne i tēpore calidissimo multa sanguinis fiat extractio: neq3 in tem pore frigidissimo.

¶ Capitulum de iuuamento purgationis ⁊ eius nocumento ⁊ quomodo debeat fieri.

S Olutione uentris uti prout oportet: summa ē medicina ad sanitatis cōser uationē:magnū prebens adiutoriū. Est eni possibile:ut huius opationis cā:corpus ab humore qui pp cibo⁊ errorē: uľ ex diete ne gligentia:uel q ex copiis intēperantia solet generari mundificeť. Ob hoc igitur esse pōt:ut corpus semp mundū existat:⁊ n3 i eo superfluitates ad egritudinū generatione3 ap te remaneant. Quapp medicina uētris so lutiua quisq3 uti debet:que humore3 qui ei nocere solet: uel q in eo ex sui corporis dis positione generari consueuit: ut cā erroris sui regiminis expellere consueuit. Oportet etiam ut a medicina que humorē predicto humori contrariū:educere solita ē:sibi caue at. Huius eni actionis nocumentū: maxi mū existit. Sed quē humorē unaquaq3 spe cies uentris solutiua educat:ia3 in suo capi tulo noīauimus. Qui aūt uentris soluti one plus indiget:ē qui corpus hēt magnu3 ⁊ pingue:⁊ qui ē gulosus: atq3 qui multos comedens cibos: ⁊ fructus: parum moueť ⁊ exercitatur. Qui autem uentrem habet leuiter solubilem:⁊ cuius uenter sepe soluti onem incurrit:atq3 cui dissinťia cito accidit ⁊ precipue si fortis fuerit: a uētris solutiōe abstinere debet. Medicinas quoq3 uētris solutiuas sepe sumere corp⁹ debilitat: ⁊ ad ethicam atq3 ptisim adducit: precipue si fu erit hñs corpus siccum. Est etiam summo pere obseruandnm ne quis medicinam uen tris sumat solutiuam:nisi prius uentre3 cu3 iuribus mollificauerit unctuosis: ⁊ balneu3 per duos dies ante acceptionem ingressus fuerit:⁊ corpus in balneo multa aqua tepi da infuderit:⁊ in ipsa sederit: ⁊ sirupu3 ace tosum biberit. Hoc quoq3 est intuendum: ne medicinas uentrem uehementer soluen tes in diebus calidissimis: uel frigidissimis sumat. A somno quoq3 oīo postquam solui inceperint:est abstinendum:n3 cibo aliquo quādiu medicine eructuando saporem sense rint:utendum erit:⁊ dum solutio non debili tatur neq3 minuitur: donec eius compleať operatio. Quod si ut decet purgandus so lutus fuerit: leui tafeada cibari debet: ex qua nō auide s3 mediocriter sumere debet. Nemo enim in die qua soluitur:saturari de bet:sed mediocriter est reficiendus. Si aūt contingat aliquem superflue solui: cibaria cum sumach: uel cū suco malorum granato rum acetoso⁊: uel cum suco uue acerbe fac ta sumere debet: per multum tamen temp⁹ ante quam comedat:puluerem de seminib⁹ factum:in potu sumere debet. Sed si alicu ius corpus ex medicine haustu fortiter cale factum fuerit:uel medicinam collere rubee purgatiuam sumpserit:ut eius potus sit iu lep necessarium est:nisi uehementer sit pur gatus. Qui si fortiter fuerit solutus: rob pomorum:uel citoniorum uel malorum gra natorum:⁊ similium bibere debet. Et est necesse ut qui multum solutus est: abstineat a iulep:⁊ sirupo acetoso:⁊ ydromelle. Si

uero accidat ut ex medicina corpus non ca lescat: neq; ex corpore aliud quicquaz pre ter flegma uel colleram nigram educatur: aqua uino temperata: in potu ē sumenda. Quod si fuerit impossibile: cuz melle erit tē peranda. Quod si contingat medicinam solutiuam multum plus operari quam debe at: qui eam assumpsit: in balneo ponendus erit. Qui si hoc modo strictus non fuerit: puluere de malis granatis facto uti debet. Qui si sufficerit: quiescendū erit. Sin autē puluis hic dandus erit: qui. ℞. tortellarum de siria. ʒ. c. thuris: boli armeni: gūmi ara bici: glandium xilocaractarum de romania Arillorum: seminum granatorum: omnium ut tutbia tritorum. ana. ʒ. x. seminis iusquia mi albi. ʒ. S. De hoc uero puluere tantum sumere debet tribus uicibus: quantum pu gno teneri poterit. Quod si istud non con tulerit: trociscos de balaustijs: τ bis similia que in capitulo de uentris solutione: nomi nabuntur: dabis. Si autem infirmum con tingat debilitari: τ ad immobilitatem τ sin copis deuenire: ei subueniendum erit: sicut in capitulo de collerica passione dicturi sumus.

¶ Capitulum de iuuamento uomitus τ eius nocumento τ quomodo debeat fieri.

Uomitus si ut debet temperate fiat: stomachum purgat: τ digestiuam effi cit meliorem corpusq; renouat τ mundat: caput quoq; τ sensum aleuiat uisumq; acu it. Qui si multus fuerit: corpusq; desicca bit: τ epati ac pectori: necnon oculis τ pl moni: nocebit. Uenas quoq; quandoque findit: atq; rumpit: ex quo etiam passio ac cidit emoptoica. In cuius autem stomacho multum adunatur flegmatis: sanitas uomi tu conseruanda erit: cuius signa iam nomi nauimus. Et istis quidem necesse ē semel in mense uel bis: uomitu uti. Quod etiam post cibi saturitatem fieri oportet. Uome re enim sine stomachi repletione: durum est neq; absq; magno labore τ studio fieri potest. Uomitus preterea non frequenter fieri debet: corrumpitur enim stomachus: τ ipsius destruitur uirtus. Est etiaz obser uandum ut cum aliquis uomere uoluerit: duos panniculos prius in rotunditate cir cumuoluat: τ super oculos ponat: τ cum pā no alio: optime liget: neque inde auferat: donec uomitus sit expletus. Post uomit⁹ autem perfectionem: facies rodostomate ē abluenda: τ os ydromelle: uel sirupo aceto so est colluendum. Qui uero collum habēt longum: τ epiglotim foris prominentem: pectusq; strictum: τ a carne nudū: a uomitu oio abstinere debent.

¶ Capitulum de iuuamento coitus τ eius nocumento τ qūo debeat fieri.

Coitus corpus repletum alleuiat: τ animam yllarem τ letam efficit: eius q; auget leuitatem: iram quoq; sedat: ac co gitationem remouet. Quod adeo quando q; fit: donec melancolia eius occasione quā doq; sanetur. Siquis etiam amore mulie ris in tantum coartatur ut quasi ad mortez deueniat: coitu multotiens utatur: licet ea quam diligit non potiatur: sedatur tamen eius furiosus amor. Coitus preterea capū alleuiat atq; sensus. Ad ultimum uero si quis multo usus fuerit coitu: repletionis malum euacuando euadet. Est etiam ual de obseruandum: ne quis coitu sepe utatur: qui ex eo ueIociter debilitatem incurrit: ac appetitiue consequitur destructionem: ocu lorum quoq; habet concauitatem. A coitu etiā corpora habentes sicca ut ab inimico interficiente: sibi cauere debent. Quo etiā si quis multuz usus fuerit: ethicam incurret Conualescentes quoq;: τ debiles atq; ma cri: necnon quorum ylia τ uentres: subtilia sunt τ macra: τ quorum nerui sunt debiles: coitum omnino uitare debent. Coitus eniz multus τ frequens: neruis magnum infert nocumentum: oculosq; fortiter ledit: τ cor poris uires destruit: corpusq; corrumpit ac debilitat: ad senium quoq; cito adducit. Et hec coitus nocumenta: corpora haben tibus robusta: τ crossa: τ sanguinem multū: ac uenas amplas: τ colorem rubeum mul tosq; pilos: minus accidunt. Corpora au tem habentibus predictis contraria: malū afferunt magnum ac manifestum. Coitu iti dem nemo uti debet dum est famelicus: ne q; cum multo cibo ac uino est repletus: ne q; cum de balneo egreditur: neq; postquaz uomuerit: neq; post uentris solutionem: ne q; post flobotomiam: uel laborem: Si uero aliquis multo fuerit usus coitu: a labore τ flobotomia abstinere debet: τ debet cauere ne in balneo sudet. Cibis etiam augumen

tantibus sperma: uti debet uinumqꝫ dulce ac crassum bibere. Rebus quoqꝫ odorife ris faciem ac totum corpꝰ: sepe inficere de bet: atqꝫ suffumigationibus aromaticis uti et augere somnum.

Capitulum de iuuamento balnei ⁊ eius nocumento ⁊ quō debeat fieri.

c Orpus balneo humectari ⁊ dessicca ri possibile est. Quapropter corpo ra macra habentes ⁊ sicca: balnei indigēt humectatione. Ideoqꝫ cauere debent: ne i balneo sudent: sed in loco eius temperato maneant: ⁊ circa se in pauimento multam a quam calidam probitiant: ut uapor multaꝫ habens humiditatem ibi eleuetur. Corpo ra autem sua: aqua calida suauitatem afferē te: infundant: ⁊ in eam ingrediantur in qua tam diu morari debent: donec corpus lene ⁊ parumper turgidum fiat. Deinde cauer̄ debent ne aquam calidam super se probiti ant: sed aqua frigida semel p paruā tñ morā infundi debent: ⁊ postea inungi oleo. Si qs uero ut corpus exsiccet balneū ingreditur: multum sudare ⁊ confricari debet: ⁊ cum fa rina fabarum ⁊ ciceris: ac baurace: ⁊ usnen fricari. Comestio quoqꝫ post balneum: lō go spatio est tardanda. Et cū sudor fluere inceperit: sine unctione fricatione uti cōue nit. Sunt etiaꝫ de iuuamentis balnei: cor pus humectare: ⁊ renouare: porrosqꝫ aperi re: ac sordes congregatas detergere: ⁊ re pletionem quoqꝫ minuere: ⁊ uentositatē dis soluere: ⁊ ad somnum ducere: ac humores subtiliare. Balneū preterea: dolores repri mit: uentrē stringit: atqꝫ lassitudinē remouet corpusqꝫ cibis aptū efficit. Ipsius uero no cumenta sunt: uires destruere: ⁊ corpus us qꝫ adeo calefacere: ut quandoqꝫ ad sincopi pducat: nauseam quoqꝫ cōmouet: malisque humoribus occasioneꝫ cito descendendi tri buit. Ideoqꝫ febricitantes: uel qui contu sionē est perpessus: uel apostema: uel pla gam: uel excoriationem habens: balneum timere debent. A cuius quoqꝫ introitu: qs qꝫ post cibum sibi caueat: nisi qui corporis uult pinguedinem adipisci. Quod si aliqs aliqua imminente necessitate balneuꝫ satur ingredi cogatur: postquam exierit aliquot diebus sirupum bibat acetosum: ⁊ a cibis crossis abstineat: suumqꝫ subtiliet regimen.

Capituluꝫ de forma corporis laudabili.

c Orpus ualde crassum non est laudan dum: neqꝫ quod macrum est. Corpꝰ enim qđ ualde ē crassum: multis dispositum est egritudinibus. Huiusmodi eni habens corpus subitaneā uelociter incurrit mortē atqꝫ uenarum fissuram: sputo quoqꝫ habun dat multo: anhelitus etiam uelociter constri gitur: dureqꝫ mouetur: parum insuper ge nerarē aptus est. Macra autem corpora ad ptisim atque ethicam preparata sunt: ⁊ ut cito casum incurrant: ⁊ uires in egritudi nibus dissoluantur: atqꝫ ut cito impedimen tum patiantur a superfluitate caliditatis ⁊ frigiditatis. Corpus uero in carnositate temperatum existens: quod crassitiei paruꝫ appropinquat: laudabile est. Huiusmodi enim corpus: ab egritudinibus remouetur neque ad earum receptionē ut cito accidāt aptum inuenitur.

Capitulum de iuuamento fricationis la biorum ac gingiuarum siue dentium con corticibus nucuꝫ ⁊ arboꝶ ⁊ eius nocumēto.

c Onfricatio huiusmodi dentes abstri git: rigidosque efficit si temperate fiat: gingiuas quoque corroborat et impin guat. Concauationes etiam fieri non per mittit: ac bono oris odori: auxiliuꝫ prebet. Caput quoque atque os stomachi licet pa rum alleuiat. Que cum corticibus arbo rum stipticitatem habentium: ⁊ amaritudi nem fieri conuenit. Multa autem si hu iusmodi fiat confricatio: claritatem remo uebit dentium. Quapropter necesse est: ne sepe fiat. Ex ea enim uelociter acci dit: multitudo sordium: dentesque mouen tur: et gingiue subtiliantur: atque debi litantur.

Capitulum de conseruatione dentium.

s Ummopere cauendum est: ne res du re dentibus frangantur neque res uiscose eis sepe masticentur: ⁊ diu ut sunt dactali: ⁊ mel coctuꝫ ⁊ his similia. A mul to preterea uomitu sibi cauere debent. Ip se namqꝫ eos corrumpit. Oportet quoqꝫ

si in dentibus aliqua cibi pars remāserit: τ precipue si de lacte fuerit: in ipsorum ablutione τ mundificatione sollicitari. Cum sirupo acetoso: uel ydromelle: ipsosqȝ cum arborꝝ corticibus ut predictum est: τ cum dentifriciis temperate fricare. A rebus quoqȝ que stupidos faciunt dentes atqȝ cōgelāt: sicut nix: τ eius aqua: τ proprie post calidum cibū: abstinere conueniens est. Dentifricium dentiū sanitatem conseruans ℞. cornu ceruini adusti: seminis tamarisci ciperi: rosarum spice: omnium ana. ℥. i. salis gēme. ℥. quartā: hec omnia pulueriȝata cribellentur: τ ex eis dentes fricentur. Hoc enim multum ualet: ad dentium conseruationem.

22 Capitulum de oculorum conseruatione τ eorum clarificatione.

Qui oculoꝝ uolunt sanitatē custodire a sole estiuo: τ puluere: atque fumo: sibi cauere debent. Ne etiam colores albos uel radiosa semper inspiciant: ualde obseruare debent: ac ne unam rem sicut pauefactus semper intueatur: cauere debent. Litteras quoqȝ uel subtiles sculpturas nequaquā aspiciāt. A multo p̄terea fletu: τ a lōga dormitatione p cöestionē: oīo est abstinēdū: neqȝ diu ē morandū: in loco ubi frigidus perflat uentus. A cibis etiaȝ ualde siccis: sicut sunt lentes: τ res salse: atque a frequēti coitu oīo caueṙ dn̄t. Visus itidē ipedit frequēs ebrietas: τ uinū: ac cibaria crossitiem habentia: acuta quoqȝ sicut cepe: τ sinapi: τ eruca: atqȝ allia: necnon ea que nocumentum faciunt: τ capitis adducunt dolorem: sicut dactili: τ porri: τ fenugrecum: τ andacoca: τ oȝimum: cuius ē proprietas: uisum obfuscare: si multa ex eo sumatur quātitas τ frequens. Caules quoqȝ ac lentes τ somnus multus: atqȝ multe uigilie. Visui autem iuuamentum tribuunt: collíria lacrimas expellentia: τ oculos in sua sanitate cōseruantia: τ ne mali ad eos descendāt humores probibentia: si aliquibus horis ī oculis ponantur. Ad hoc quoqȝ auxiliatur litium aqua solutum aliquotiens in mense ī oculis ponere. Hoc eniȝ malos ꝓhibet humores ad oculos descendere. Est preterea de eorum numero que oculos acuunt: aquā intrare claram: atqȝ per magnum spatium oculos in ea apertos tenere: hoc enim eos claros facit τ rigidos. Multotiēs quoqȝ corroborantur oculi: cum aliquis librum incipit aspicere: cuius littere nō sunt subtiles τ intendere ceperit: quid in eo sit: uel quid sit in picturis. Quod autem oculi cōseruat sanitatem atqȝ abstergit: tutbia est cuȝ suco sansuci confecta. Sunt etiam de his que oculos abstringunt: ut recentis feniculi suc?: in oculis ponatur: uel collirium de mal gra natis. Quod. ℞. granatum unum dulce: τ aliud ualde acetosum: deinde extrabat̄ utriusqȝ succus separatim: atqȝ in duabus ampullis: orifitia babentibus oppillata: sub sole a prima die iunij: usqȝ ad ultimam augusti suspendatur: τ singulis mēsibus quod subtile fuerit: semel euacuetur: τ quod crossum probitiatur. Postea uero de uno quoqȝ partes sumantur equales: τ misceantur. Et in unaquaqȝ buius comixtionis libra: pulueris aloes: piperis nigri τ longi: salis amoniaci. ana. ʒ. i. ponatur subtilissime tritorum τ reponatur. Hoc enim colliriuȝ quānto fuerit uetustius: tanto melius erit. In quo stilus intingi debet: τ sic in oculis poni. Est enim mirabile in oculorum abstersione. Collírium quod oculorum conseruat sanitatem: τ ipsos ne cito suscipiant nocumenta: probibet. ℞. antimonij multotiēs aqua abluti: τ postea per ebdomadam unā aqua pluuiali lauetur: necnon tutbie: similis fiat ablutio. Cuius antimonij sit preparati. ʒ. 20. tutbie: τ cathinie: ablutorum ut diximus ana. ʒ. xij. marcasithe lauate. ʒ. 8. margaritarum paruarum non perforataruȝ: coralli. ana. ʒ. 2. folij indi: croci orientalis. ana. ʒ. i. cāfore. ʒ. tertia pars: musci. ʒ. sexta pars lapides insimul per tres dies: cum aqua pluuiali terantur: deinde omnia misceantur: τ recondantur: τ in palbebris mane: τ circa noctem ponantur.

Capitulum de conseruatione sanitatis aurium. 23

Ut sordes que fiunt in auribus mundificentur: summo studio insistendum est sicut in capitulo de aurium sanatione: dicturi sumus: atqȝ ne cibaria crossa edantur obseruandum. Quaqȝ etiam ebdomada pa

rum olei amigdalarum amararum aur ibus
est iniciendum. Quod autem aures custo
dit ne doleant: est frigido uento: longo tem
poꝛe non opponi. Est etiam summopere
cauenduꝫ: ne aliquid eas ingrediatur: ⁊ ne
pustula in eis nascatur acuta. Quod custo
diri poterit: cum eius timetur aduentus: si
postquam in fatie acutas pustulas nasci ui
debis: aut in aure doloꝛis pꝛincipium sen
seris qui cum capitis ardoꝛe: ac pustulis a
cutis in facie ⁊ circa faciem sit: soluas pa
rum sief memithe in aceto: ⁊ in aurem po
nas. Quod si aure sana quaqꝫ ebdomada
fiat: ipsam pꝛohibet reumatismū incurrere.
A fastidio quoque ualde custodiri debent: ⁊
ne stomacho pleno doꝛmiant.

Capitulum de cautela egritudinū ab uno ad alium transeuntium.

t Erra in qua autrax ⁊ pestilentia fi
unt fugienda est: quam si quis fuge
re non poterit: ⁊ fuerit mansio uel exercit⁹
in quibus ista fiunt: in loco altioꝛi moꝛari
debet: locumqꝫ qui uento super est infirmi
eligere. Egritudines uero que de uno trā
seunt ad alium: sunt lepra: ⁊ scabies: ⁊ pti
sis: ⁊ febꝛis pestilentialis. Que tunc acci
dunt: cum aliqui in mansionibus angustis.
cum hominibus ista patientibus uel sub uē
to sedent. Egritudo etiam oculoꝛum de
uno ad alium: si eum intuitus fuerit: tran
sit. Pustule quoqꝫ male ⁊ multe: de uno
quandoqꝫ ad alium transeunt. Est insup
summopere obseruandum: ut ab omnibus e
gritudinibus malum habentibus odoꝛeꝫ sa
ni elongentur: ac supra uentū sedant.

Capitulum de pestilentia ⁊ eius cautella.

p Estilentia plerumqꝫ in fine estatis
⁊ autumno accidere solet. Qua
pꝛopter si in estate multe uenerint pluuie:
nubes quoqꝫ ⁊ pluuiarum multitudo nocte
⁊ die permanserint: ac meridionales uenti
multi perflauerint: uel aer etiam ita quiet⁹
sit ut non moueatur: ⁊ cum hec etiam meri
dionalis uentus turbidus existat: a carne ⁊
uino ⁊ confectionibus de melle factis: ⁊ a
fructibus recētibus: ⁊ dulcibus: atqꝫ a bal
neo ⁊ lauacro aque calide: omnino absti
nendum erit. In omni autem comestione:
aceto utendum erit: ⁊ omnia in quibus ace
tum ponitur comedenda. Rob quoqꝫ fru
ctuum ualde acetosoꝛum ⁊ stipticoꝛum: sicut
rob de suco uue acerbe: ⁊ suco ribes: ⁊ gra
natoꝛum acetosoꝛum: ⁊ maloꝛum acetoso
rū: atqꝫ de suco sumach: ⁊ acetositas citri su
menda erunt. Sirupi pꝛeterea acetosi: mł
ta quantitas: sepe bibenda erit. Quod si
maxima necessitas carnem comedere cogat
galline: ⁊ starne: ⁊ perdices masculini sex⁹:
edus quoqꝫ atqꝫ uitulus cum aceto ⁊ uue a
cerbe succo: ⁊ sumach: ⁊ his similibus condi
ti: necnon charis: ⁊ hulem: ⁊ mosos edi de
bent. Si autem in coꝛpoꝛe sanguinis ali
qua appareat motio: flobotomia absqꝫ mo
ra insistendum. Mansiones quoqꝫ in qui
bus est sedendum: frigide esse debent: quaꝝ
poꝛte ⁊ foꝛamina a parte septentriōis sint
aperta. Est enim possibile ut hoc utentes
regimine: a pestiferi aeris dispositione: ⁊
uariolis atqꝫ moꝛbillo: necnon antrace ⁊
malis apostematibus: ac febre sinocha: deo
auxiliante euadant. Preterea cum talis
fuerit tēpoꝛis dispositio: isantes ⁊ iuuenes
ac coꝛpoꝛa habentes crossa: ⁊ coloꝛem ru
beum: plus alijs custodiendi erunt. Quan
do autem in fine estatis multus fuerit ca
loꝛ: autumnus quoqꝫ ualde siccus ⁊ multuꝫ
puluerulentus extiterit: ac frigus ⁊ pluuia
uenire tardauerint: mansiones tunc infrigi
dande: ⁊ humectande pannis crossis aqua
aspersis: atque appensis ⁊ aque in pauimē
to domus: roꝛatione: erunt. A laboꝛe quo
que ⁊ coitu: abstinendum erit. Coꝛpus pꝛe
terea aqua frigida lauandum ⁊ aqua niuis
in potu sumenda. Sauich etiam cotum in
mane cum multa aqua: ⁊ pauco zuccharo bi
bendum erit: ⁊ aqua in niue infrigidata po
tanda. A cibis uero calefacientibus: ⁊ a
uino: nisi multa frigida: temperatum fuerit
aqua cauendum. De cucumeribus autem
⁊ citrolis: atque cucurbita ⁊ poꝛtulaca: et
his similibus: multum erit edendum. Sum
mopere quoqꝫ cauendum erit: ne in sole fi
at sessio: neque ieiunet aliquis: neqꝫ come
stio tardetur: sitis etiam nullomodo est tole
randa. Si quis uero in meridie doꝛmire

uoluerit: in locis quiescat frigidis. Ciba ria quoqʒ edant que diximus. Pisces aũt si comedere uoluerit: sup carbones assatos edant. Uuas quoqʒ in quibus adhuc est a cetositas: sumant. In tali uero tempore sin gulis diebus aquam bibere ordei: multum confert ⁊ precipue corpora calida habenti bus ⁊ sicca. Hij enim hoc regimine plus omnibus alijs indigent. Et propter hoc est possibile: a febribus acutis pessimis ⁊ calidis in tali tempore euadere. Quando autẽ in nocte multe aeris apparent apari tiones coruscationibus similes: ⁊ aeris co lor hicteritie similis est. Uenti quoqʒ flãt post quoꝝ aduentum: multi homines ⁊ ani malia egrotant: in nocte quoqʒ in aere: ra dij uidentur ⁊ splendor: atqʒ egrotantes ci to mortem incurrunt. Aer etiam difficult attrahitur: ⁊ egrotantium ora fetiduʒ emit tunt odorem: ipsi quoqʒ infirmi multum an gustiantur: ardoremqʒ magnum habent: ⁊ sitim patiuntur uehementeʒ: ac ipsorum in frigidantur extrema: ⁊ uomunt: ⁊ egerunt humores fedos ⁊ diuersos: quando talia adsunt fructus ⁊ holera: que in tali nascun tur tempore: sunt dimittenda: ⁊ aqua que in superfitie terre est manifesta: bibenda est In mansionibus quoqʒ est morãdum: ⁊ aer calidus fugiendus. Domus preterea qua qʒ die aqua ⁊ aceto mixtis: est roranda. Et si cum hoc in aere odoris putridi ac fe tentis similitudo fuerit: homines cum san dalis ⁊ canfora: sunt suffumigandi: atque a qua rosata rorandi. Domus autem cum costo ⁊ thure ⁊ storace: ⁊ honch: ⁊ sanda lis: ⁊ canfora: suffumigari debent. Cibaria uero sint: acetum ⁊ lentes: ⁊ sumach: ⁊ hu lem: ⁊ sucus uue acerbe. Acetum quoque cum aqua temperatum bibendum est ⁊ ui num dimittendum. In hac quoqʒ dispositi one sumere in potu omni die unum de troci scis canfore: confert. Est etiam aqua cum niue bibenda: ⁊ aque frigide ablutione utẽ dum. Unus preterea antiquorum phisico rum dixit: quod si due partes aloes suman tur: ⁊ croci orientalis: ac mirre uniuscuius qʒ ana. pars una ⁊ detur ex eis i principio pestilentie cuiqʒ pondus. xij. alchilat singu lis diebus cum uncia uini temperati: maxi mum affert remedium. Dixit enim hic se neminem uidisse hanc medicinam in princi pio mortalitatis bibentem: qui non euasis set. Galienus quoqʒ dixit: quod bolus ar menus cum aceto ⁊ aqua bibitus: huic dis positioni conueniens est: atque tiriaca dia cignes eidem ualde congruit. Confert pre terea predicte dispositioni: si i tempore ae ris putrefacti suffumigatio cum costo: thure ⁊ storace: ⁊ siloaloes: ⁊ hunch: atqʒ: sandal: ⁊ canfora: ⁊ mirra: fiat. Accidit quoqʒ ut in aliquibus annis in uere: squinantia sepe multos inuadat: que mala ⁊ etiam pernitio sa existat. Oportet itaqʒ in hoc tempore egritudinem preuenire cum flobotomia: ⁊ sanguinis extractione: uentosis in cruribus positis: ⁊ uentris solutione: ac gargarismis qui singulis diebus ac noctibus: cum aqua rosata fieri debent in qua sumach madefac tum fuerit: ⁊ cum rob morarum ⁊ nucum. Contingit etiam ut in aliqua hieme multo tiens apoplexia: uel paralisis: ⁊ egritudi nes istis similes eueniant. Est igitur ne cesse ut cum talis fuerit annus: frequenter euacuetur corpus cum pillulis quas in ha rum egritudinum capitulis nominabimus: ⁊ gargarismis: atque sternutationibus ⁊ un ctionibus totius corporis ex oleis que ibi nominabimus. Cibus quoqʒ erit minuen dus: ac subtiliandus.

¶ Capitulum de regimine corporis se cundum tempora.

O Portet ut in uere flobotomia ⁊ uen tris solutione preueniendo succurra tur: ante quam calor irritetur: minus quo qʒ in ipso: uinum est bibendum: ⁊ caro co medenda. Omniaqʒ dulcia minus sumen da. Et precipue hoc obseruare debent: quibus egritudines ex repletionibus acci dere consueuerunt: decet etiam ut cibis sub tilibus ⁊ infrigidantibus in eo cibentur: q bus in estate uti consueuerunt. Cum au tem uenerit estas: motus minuatur ⁊ labor: soli quoqʒ minus opponendum erit: ⁊ ciba ria calida ⁊ crossa relinquenda. Uenter e tiam non semel cibo repleri debet: sed mul tis uicibus diuisus sumendus erit. Et a qua frigida est bibenda: ⁊ in ablutione utẽ da. Sauich quoqʒ cum aqua coctum: cum

zucharo est potandum. In potu preterea in mane sumi debet: mix cum zucharo: ⁊ sirupus acetosus: ⁊ iulep: ⁊ rob de fructibus acetosis. Res autem frigide: ⁊ cibi cum aceto ⁊ sumach compositi: ⁊ charis: ⁊ hulem ⁊ res acetose comedi debent. A dulcibus autem ⁊ unctuosis atqꝫ acutis ⁊ salsis: est abstinendum: sed acetosis ⁊ insipidis ad temperiem conseruandam est utendum. Uino quoque tanta est admiscenda aqua: ut quasi aqua sentiatur: uetus uero ⁊ forte dimitatur. In autumno uero fructuum comestio minuenda est quanto plus possibile est: ⁊ obseruandum ne in meridie soli aliqui se opponant. Caput quoqꝫ in nocte ⁊ mane a frigore custodire debent. Caueant etiam ne aquam bibant frigidam: uel lauentur cum ea: ⁊ a labore similiter ⁊ coitu: abstinere debent. Aqua uero tepida se lauēt ⁊ obseruent ne in locis dormiant in quibus corpus orripilationem patiatur: neqꝫ post cibi dormiant repletionem. Aqua etiam frigida non lauentur: ex qua corpus orripiletur. Et non oportet ut uomitus prouocetur: quia in eadem ora febrire facit. Caueant preterea ne famem uel sitim patiantur: uel cibo una hora repleantur: uł aqua. Uinum autem taliter temperatum bibant: ut animam delectari faciat: stomacho uero neque tensionem neque grauedinem afferat. In ipso quoqꝫ corpus secundum plures res sine intermissione custodiatur ⁊ regatur: sicut in estate gubernari consueuit usqꝫ ad pluuiarum aduentum. Que postquā aduenerint: a multo malo nocumento securos reddunt. Si autem contingat autumnum longum ⁊ estiualem fore: custodia maior erit obseruanda. Tota autem intentio in custodia autumni: esse debet in humorū repressione ⁊ temperamento maior: quam in ipsorum euacuatione cum uentris solutione ac flobotomia. Quod si in autumno aliqua contingat egritudo: cito ei cum medicina ante quam augumentetur: subueniendū est. Huius enim temporis egritudines: male sunt ⁊ pessime. Ad ultimum autē tota intentio sit: in corporis humectatione In hoc enim tempore: hoc plus existit necessarium: quam etiam in estate. Hoc nāqꝫ tempus pro sue complexionis malignitate

errorem non tollerat regiminis: neque largis permittit uti cibis neque dietam despicere. Hyems autem: regiminis errorē atqꝫ ciborum largitatem tollerat. Et postremo hyems: conseruat sanitatem: unde in ea egritudinem non incurrunt: absque magni erroris causa. In qua a multa uentris solutione caueri debet. Oportet quoqꝫ ut si quando febres in hyeme commoueantur cito eis cum medicina subueniatur: ⁊ proprie cum euacuatione. Hec namqꝫ febres plerumqꝫ ex repletione accidunt. Ideoque ⁊ crescunt: ⁊ fortiores fiunt: si non in principio euacuentur. Qui autem frigide est cōplexionis: calidis poterit nutriri cibis: sicut sunt allia: ⁊ cepe: ⁊ alia calida que cibis causa condiendi ⁊ saporem tribuendi ammiscentur: ut piper: ciminum: sinapi: eruca: ⁊ his similia. Sed qui iuuenis fuerit ⁊ calide complexionis: conuenientius est: ut ex eis minus accipiat: uel omnino ea dimittat Ista enim si in hyeme egrotare eum non fecerint: egritudinem acutā: in ueris principio uel in eius fine facient: nisi ei cū flobotomia aut uentris solutione subueniatur. Ille preterea qui in tempore hyemis multa auide ⁊ simul in stomacho recipit: atque qui bonorum cibariorum multitudinem cū uno suscipit: sibi cito cum flobotomia subuenire debet. Qui autem cibis crossis utitur ⁊ malis: uentris solutione sibi succurrere cogitur.

Capitulum de regimine infantis ⁊ pregnantis.

Pregnans ab omnibus cibis in quibus est acuitas ⁊ amaritudo abstinere debet: ut sunt cappares: ⁊ lupini: atqꝫ oliue imature ⁊ his similia. Uia etiam que urinam ⁊ menstrua prouocant: uitare debet sicut sunt cicer: ⁊ faseoli: ⁊ precipue ruta. A saltu quoqꝫ atqꝫ percussione: ⁊ casu custodiri debet: ⁊ precipue impregnationis principio: ⁊ in fine: ⁊ a coitu omnino remoueri debet. Nam hoc totum: multotiens aborsus cā existit. Nutriri itidem debet cibis subtilibus: humorum bonorum generatiuis ac nausee repressiuis: ⁊ os stomachi corroborantibus: sicut est caro galine: ⁊ pdicis:

pgnātis, a/ Coitu remoueri [illegible]

ac edi: de uino etiam boni odoris paruȝ bibat: quod tempate sit aquatum. Jeiuna quoque in potu sumat: rob de fructib⁹ acetosis ⁊ stipticis: cum quibus parum de trociscis xiloaloes accipiat: ut nauseam atqȝ alguaa reprimat motu ⁊ exercitio utatur tẽperato ⁊ caueat sibi ne in balneo uel in sole longã fatiat morã. Cantilenas uero ⁊ iocos: atque ea que delectationem afferunt: necnon somnum augere debet: rebusq̃ quoqȝ odoriferis circa caput ⁊ faciem: ac suffumigationibus uti debet. Cibũ quoqȝ alleuiet atqȝ in die multotiẽs comedat: neqȝ cibo semel impleatur. Si aũt appetitus multũ destruatur: de rebus acribus parum est ei tribuẽduȝ: ut sunt cepe ⁊ sinapi ⁊ his similia: que disgregando appetitũ commouent: Masticẽ etiã atqȝ olibanum masticare conuenit atqȝ citonia: ⁊ granata: necnon mala matiana: ⁊ citra comedat. A malis aũt cibis: sibi caueat: ⁊ ne mala cibaria ⁊ diuersa i stomacho misceat: custodiri debet. Est enim possibile ut cum hoc regimine in pregnatione egritudinem euadat. Quod si ipsam infirmari contingat: oportet ut sine flobotomia seu uentris solutiõe medicetur: uel maximo timore ac multa diligentia fiat: ad hoc ut fetus remaneat: ⁊ partus sit facilis.

2.8 Capitulum de alleuiatione partus ⁊ regimine parturientis.

c Uȝ hora partus appropinquauerit paritura in balneo mitti debet: ac in tina singulis diebus sedere: ⁊ uentreȝ atqȝ dorsum cum oleo inungere: cibaria quoque bonuȝ habentia saporẽ ac lenientia: ei sunt tribuenda: sicut iffidabegi ⁊ aluia factuȝ de zucharo: ac oleum de amigdalis recens. Cũ autem partus aduenerit hora: dorsuȝ inungi debet cũ oleo de keiri: ⁊ oleo sambacino: calefactis. Cui etiam femur: ⁊ ylia atqȝ ypocondria inungi debent: ⁊ ex eis in uuluã erit mittendum. Ipsa quoqȝ paulatim incedere debet: que postquam paꝝ ambulauerit: sedeat: ⁊ pedes equaliter tendat: deiñ uero sup utrosqȝ se simul eleuet. Dolor aũt partus si fortis fuerit: nares ⁊ os apprehẽdendo se premat. Obstetrix quoqȝ dorsum eius eleuet: atqȝ ylia: ⁊ mirach eius inferius premat. Et si diu taliter se habuerit: iffidabegi unctuosum de pullis factum i quo adeps pinguis galine ac anatis ponatur: in potu sumat ⁊ uinum boni odoris bibat. Quod si partus fuerit durus: ⁊ ne parturiens moriatur timeatur: detur ei aque i qua fenugrecũ ⁊ dactili cocta fuerunt libra una in qua ante quam detur: parum olei amigdalarum dulcium ponatur. Que non una uice sed duabus uel tribus bibenda erit: ne euomatur. Post hanc aũt aquam: trociscos de mirra accipiat. Et si adhuc etiam multum constringatur: sucum rutte sumat uel altich: geusir: galbani: omnium ana equaliter accipiatur: de quibus due dande sunt. ȝ.

Quod si delicata sit mulier que harum medicinarum odorem non multuȝ ferre ualeat pondus unius aurei de algalia in uino bñ redolente dissoluendũ erit: ⁊ in potu ei dandum. Ipsa quoqȝ cum suco carnis ac bono uino est corroboranda. Secũdina uero si remanserit: sternutatio cum condisi nares apprehendendo: est prouocanda. Quod si hoc modo non exierit: secũdina ad medicinas quas nominabimus: erit reuertendum dando eas. Suffumigatio quoqȝ cum mirra: ⁊ kina: ⁊ geusir: ⁊ sulfure: facienda est. Ex istis autem cum felle uaccino mixtis: fiunt pillule quarum una post aliam in igne mittatur: qui ignis sit in foculari: quod magna scutella de terra foramen in medio habente cooperiatur. Foramini autem huic uulua superponatur ut fumum recipiat. Hoc. n. fumigiũ fetum expellit mortuũ. Qð tunc fieri debet: cum fetus mortuus fuerit: ⁊ si mouetur uel nõ mouet̃ fortiẽ. Qð si p⁹ partum sanguis fluat multitudo unde uires destruantur: subueniendum est ei: cum his que in capitulo de menstruorum retentione nominabimus. Corroborari quoqȝ debet cum aqua carnis: ⁊ uino bono: ⁊ cibu. Sanguis uero si non sequatur partum uel parum fluat: suffumiganda est parturiens fumigijs suprascriptis: de quibus etiam in uuluam mitti debet: ⁊ medicari debet cum medicinis quas in capitulo de menstruorũ prouocatione dicti sumus. Hoc aũt non est dimittẽdũ nec uilipẽdendũ nisi macra fuerit et debilis. Ex hoc enim generãtur multotiens egritudines dure ⁊ male.

Capitulum de regimine infantis.

i Nfantis aures statim post partum premende sunt. Quod etiã postea multotiens est faciendum. Est preterea obseruandum: ne lac aures ingrediatur cũ lactatur: & ut pallatum cum melle tangatur & nares cum aqua calida & oleo semper mũdificentur: atq3 mucilagines emungantur. Ipse quoq3 prius semper fricandus postea inungendus est. Et membra similiter ei⁹ sunt in unã quãq3 partẽ tendenda: & fascia cingenda. Sunt ẽt rectificãda eius membra: caput uz & nares ac frons. Hoc enim regimine si custodiatur: multas euadet egritudines. Mamillas quoq3 taliter sugat: ne eius uenter tendatur: neq3 multa ex eo egrediatur uentositas: & ut nõ accidant ei dissolutio & pigritia: neq3 somnus longus: neq3 de latere ad lat⁹ reuoluatur: & nõ ploret: neq3 uomat. Quod si istaꝝ significationũ aliqua appareat: diutius solito a mamillarum suctione: abstinere cogatur: & tẽpus dormitionis augeat. Postea uero ĩ aqua calida balneentur: & mamillarum suctione minus solito utatur deinde uero ad suã reducatur consuetudinẽ: cui de medicinis somniferis parum est dandum: ut diu dormiat. Cuna itidem eius equaliter est mouenda. Quod quidem fieri conuenit post mamillarum suctionem. Oculi quoq3 eius in primis natiuitatis diebus: panno sunt operiẽdi. Et est summopere cauendum: ne in loco sit multum luminoso & radioso: ante eum tamen uitree margarite: & panni diuersos habentes colores appendi debent. Cantilenis quoq3 que uocibus proferuntur extẽsis: & quietis delectationem facientibus: ante eum est utendum: nõ asperis neq3 raucis. Postquã uero loquendi hora appropinquauerit: nutrix eius linguam frequẽter fricet. Superiorem tamen lingue partem cum sal gemma & melle fricare debet. Et hoc precipue est faciendum: cum loquella tardatur. Ante ipsum quoq3 frequenter ẽ loquendum & uerba facilia: & leuia est docẽdus. Cum autem natiuitatis dentium tempus appropiquauerit: gingiue singulis dieb⁹ cum butiro & adipe galline: sepe sunt fricande: ac ordeum super eas trahendum. Guttur quoq3 & spondiles colli: frequenter cum oleo inungi debent. Quod si eius uẽter solutus fuerit: uentri supponatur emplastrum qđ de cimino & rosis cum modico aceti & aqua madefactis fiat: lacti quoq3 gũmi arabicum & bolus armenus sunt ammiscenda: & danda ei. Venter uero si stringatur suppositoriũ de melle cocto: & baurach ul' de melle cocto & stercore muris confectũ ano est supponendum. Cum autẽ ad tempus peruenerit in quo comedere incipiat. fiant de simila & lacte ac zucharo magdaliones glandibus similes: & infanti manu tenenda dentur: ut cum eis ludat ac eos sugat: & gradatim disponatur ad aliquid ex eis trahiciendum. Caro quoq3 que est in pectore teneri pulli: uel perdicis: est ei tribuenda. Postquam autem hoc bene sapere ceperit: atq3 ex eo comedere & appetere inceperit: suctio mamillarũ paulatim minui incipiat. In nocte quoq3 eas suggere non permittatur: deinde gradatim perducatur ad hoc ut in die nõ lactet. Est ẽt ualde obseruandum: ne ĩ tẽpore calido ablactet.

Capl'm đ electiõe nutricis & ei⁹ regimĩe.

n Utricem oportet esse iuuenem colorẽ habentẽ clarum. Que cum sit alba: rubedinem habeat ammixtam: neq3 sit partui propinqua: nec ab eo multum remota: neq3 lesionem habeat: neq3 infirmitati sit preparata. Mamillas quoq3 habeat magnas: & pectus ampluz ac pinguedinis corporis: mediocritatem teneat. Ipsa preterea neq3 salsa comedat: neq3 acuta: nz acetosa: nz stiptica: neq3 tabegul utatur in quibus est fortis caliditas: neq3 porris: neque cepis: allia quoq3 atq3 erucã: & ꝑcipue apium oĩo dimittat. Non eniz conuenit nutrici: ut ei appropinquet oĩo. Nutrienda ṽo est cibarijs de tritico & rizi factis: & carnibus iuuenibus & bonis: & coctura bene cõditis. A coitu autem & menstruorum ꝓuocatione sibi caueat. Quod si eius minuatur lac: pultes de farina fabarum uel rizi: uel panis de simula sicci: et lacte et zucharo facte ad sorbendum tribuantur: quibus parum seminis feniculi sit ammixtum. At si lac eius ualde crossum fuerit: cibus erit subtiliandus. Ipsa quoque parum laborare cogenda est. Cui insuper sirupus acetosus et uinum subtile dari de

bent. Multum autem subtile si eius lac fuerit: cibaria fortia ꝛ crossa cum augumento ei danda sunt: somnusque augumentandus. Quod si infantis uenter solutus fuerit: nutrici de his que uentrem stringant dandum erit. Cui neque dulcia: neque unctuosa: sunt tribuenda. Quod si in corpore infantis bothor apparuerint nutrici aqua ordei detur: que neq̄ dulcia neque calida comedens: cum almezezet: nutriatur et flobotometur. Infans quoque si iam quatuor preterijt menses uentosetur. Lac autem quod melius iudicatur: est cuius una gutta super unguem distillata: neque multum subtilis et currens: neque crossa conspiticitur: ꝛ congelata: bonum habens odorem ꝛ saporem ꝛ dulce. Salsum autē lac: uel male olens: nullo modo nutrimēto infantis est conueniens.

30 ¶ Summa de regimine aliarum etatum.

p Ueri cum flobotomia: uel forti uentris solutione: nequaquam sunt medicandi. Cum uentosis autem ꝛ uentris ex aqua fructuum solutione: eis erit subueniendum. Qui ex necessitate custodiendi sunt: ne multum de confectionibus mellis: uel fructibus comedere permittantur: ne multas incurrant egritudines. A lacte quoque atque caseo necnon cibis crossis: abstinendi sunt: ne in eorum uesicis lapis generetur. Quibus semina melonum excorticata cum zucharo sunt tribuenda: ut urine instrumenta mundificentur ne lapidis ibi generatio fieri incipiat. Ipsis quoque cibis multum repleri: non est permittendum: neque cibos sumere permittantur: donec primus cibus sit digestus: et ex stomacho exierit. Quod ideo faciendum est: ut a scrofulis sint securi. Adolescentes autem ꝛ iuuenes: ab acutis infirmitatibus sunt custodiendi: eos flobotomando: ꝛ ipsorum uentres soluendo. Quibus fortiter reprimentia statim ex quo acutarum egritudinum in ipsis apparuerit significatio: danda erunt ante quam egritudines: perficiantur: et augumentētur. ¶ Senes uero sic conseruandi sunt: ut ad eorum corporum euacuationem cum medicinis magis intendatur quam cum flobotomia. Quorum corpora ne ad malum deueniāt: sunt conseruanda ipsorum minuendo laborem: ac coitum: ut suorum corporum uires diu perdurent: ꝛ non balneentur spatio longo. Qui autem sunt in senio: a labore atque coitu: necnon flobotomia: nisi magna imminente necessitate sunt remouendi. Qui cibis bonis suauem habentibus saporem: ac facile digestibilibus sunt alendi. Sepe quoque balneis uti debent: ac multum dormire. Rebus etiam odoriferis faciem ꝛ caput inficere: atque suffumigationibus uti: ꝛ quiete conuenit: ea quoque exerceant: que multum delectari faciunt. Uinum preterea temperate nature subtile atque clarum bibant. Quod et aquam mediocriter habeat ammixtam: ac temperate ab eis sumatur. Hij autem si hoc regimine tali modo custodiantur: possibile est ut ad decrepitam tempore longo deueniant atque ad ptisim: ꝛ ut eorꝫ corpora: neq̄ debilitantur: neq̄ destruantur.

¶ Capitulum de probatione medici.

u Alde considerari debet: in quibus uitam suam expendit medicus: ꝛ in quibus illud quod de suo preterijt tempore exercuit: atque de quibus stando solus cogitat. Si enim sue uite spatium medicorum ac physicorum libros perscrutando preterijt: eiusque studium est quando solus stat: eos diligenter intueri bona de eo haberi potest suspitio. Quod si uite sue spacium in alijs quam in his quorum fecimus mentionem studendo preteriuit ac solus stando in cantilenis ꝛͥ instrumētis musicis delectatur: inebriari quoque atq̄ his similia concupiscit: suspitio mala de eo haberi potest. Postquam autem scitum fuerit q̄ȯ ipse frequenter libros intueatur: considerā dum erit: qualis sit eius astutia atq̄ ingenium ꝛ an cum loquacibus ꝛ oppositoribꝰ sit conuersatus: ꝛ si in eo sit potentia perscrutandi ꝛ medicandi uel non. Et est etiam perquirendum si cum predictis hominibus quod prediximus diu societatem habuerit: ꝛ si ab eis sit adeptus perscrutandi ꝛ medicandi uirtutem. Obseruari

regimē ut a scrofulis sint securi

etiam debet si ea que legit intelligit uel non. Postquam autem eum libros legere ac intelligere notum fuerit: an in infirmorum cura laborauerit: et eis medicatus fuerit atque si hoc in ciuitatibus famosis ubi medici atque infirmi multi sunt egerit: diligenter erit perquirendum aut nō. Qui autem hec duo habere inuentus fuerit: sapiens erit: et alijs preferri debet. Quod si contingat alicui unum istorum deesse conuenientius est ut operandi magisterium ei desit: ita tamen quod non penitus eius expers existat: sed operandi nouerit partem: quam ut eam que in antiquorum libris continetur sapientiam prorsus ignoret. Qui enim quod in libris est nouit: atque imaginatur cum pauca operationis notitia perueniet ad id: ad quod multi eorum qui ea que in libris continentur non nouerunt: neque imaginati sunt: nullo modo peruenire poterunt. Qui etiam nichil sciunt nisi quod ab his qui longam societatem habentes: cum eis qui hec in ciuitatibus famosis ubi multi medici sunt: ac multi infirmi: didicerunt: edocti fuerunt. Si quis autem huius doctrine nomen sit adeptus qui litteras non nouit: uel si litteras nouit: uerba tamen non intelligit: nec etiam cum sapientibus moratus fuerit non est confidendum in eo: neque sue sapiē tie est credendum. Immo sciendum est: eum nullomodo posse proficere. Impossibile est enim unum hominem: etiam si longo tempore uiuat huius doctrine per se maximam consequi partem: nisi secundum precedentium incesserit regulam. Huius enim doctrine quantitas: uite hominis mensuram multum excedit. Quod non in hac tantum doctrina: uerum etiam in pluribus inuenitur doctrinis. Qui autem de hac doctrina usque nunc aliquid sunt consecuti: non pauci fuerunt: neque in breui hec consecuti fuerunt: sed fuerunt mille et in mille annis hoc adepti fuerunt. Quorum libros si quis frequenter perscrutatus fuerit: in breui omnes uide uidebitur: ac si illis mille annis uixisset: et illorum labores mille annis pertulisset. Sed si eorum negligantur libri: homo in uita sua quantum perscrutari poterit: aut eius experimenta uel inuenta quam mensuram habebunt: etiam si omnibus hominibus sit ditior: atque acutior. Quapropter si quis libros non perscrutatur ac egritudinum formas non intelligit: ante quam eas uideat: quamuis ipsas multotiens uideat: dimittit eas: quia eas non cognoscit: et absolute pertransit eas: nullomodo aliquid ex eis intelligendo.

¶ Expletus est tractatus quartus incipit tractatus quintus de decoratione. 76. continens capitula.

¶ Capitulum de furfuribus.

FURFURES remouentur continue abradendo caput et singulis inūgēdo noctibus: et postea in mane cum multa calida aqua abluendo in balneo uel in domo. Que si non suffecerint: cum farina ciceris: et semine altee: et aceto tribus lauetur diebus. Similiter quoque cum aqua in qua sicla cocta fuit et baurach pauco: caput est abluendum. Ablutio fortis in ablutione furfurum. R. farine ciceris.ʒ.100. farine fenugreci: furfuris tritici: baurach panis uitri albi et triti: sinapis: omnium ana.ʒ.15. altbee.ʒ.10. misceantur omnia cum pauco aceto et aqua: et unaquaque ebdomada: lauetur caput ex ea. Quod si post predictorum adhibitionem furfures permanserint: oleo roseo cum pauco aceto mixto: caput quaque nocte est infundendum. Venter quoque suauiter ē semper soluendus.

¶ Capitulum de allopicia.

Cum pilli capitis uel barbe cadunt: locus cum panno aspero est fricandus donec fiat rubeus. Postea uero cum cepis fortiter fricetur: donec patiens in loco illo incensionem sentiat et ardorem. Qui die illa ac nocte: sic manere permittatur. In mane autem similiter regatur. Et si in loco ampulle apparuerint: cum

adipe anatis uel galine inungatur et frica tio aliquot relinquatur diebus : donec quiescat. Et si tunc pilli nasci ceperint : locus multotiens abradatur : ꝛ cum panno singulis fricetur diebus: ꝛ oleo in quo keisim ꝛ capillus ueneris:ꝛ camomilla fuerint cocta: inungatur. Quod hoc modo fiat. Cuiusque istorum.℥.1.sumatur : ꝛ in aqua posita : suauiter usque ad dissolutionem coquantur. Quibus discoctis : aqua coletur : ex qua libra una cum una libra olei de ben misceatur : que suauiter usque ad aque consumptionem coquatur. Quod autem remanet:ab igne deponatur : ꝛ usui cum opus fuerit reseruetur. Si autem pilli ex huiusmodi medicinis non nascantur : egroti regimen est inquirendum : quo in precedenti usus fuit tempore ac corporis dispositio qualis in ea hora sit: inuestigandum quemadmodum in capitulo de cognitione humoris in corpore dominantis : et in capitulo de uirtutibus ciborum continetur. Et si cognitum fuerit ipsum : cibaria flegmatis generatiua frequenter comedisse. Color quoque cutis a qua pili cadunt albedini attinere uideatur:pillule iste dande sunt quarum descriptio. ℞. turbit albi pulueris pigre:ana.ʒ.10. colloquintide ʒ.iij.et tertiam. Ex his tritis ꝛ cribellatis ac oleo inunctis : informentur pillule ex quibus.ʒ.2.uel trium pondus : ter in mense uel quater tribuatur. Patiens quoque nutriendus est cum cibis bonorum humorum generatiuis. Postea uero reuertendũ si ad medicinas cum quibus idem locus medicari solet. Quod si patiens cibos colere rubee generatiuos edere consueuerat: et color atque etiam corporis dispositio : hoc idem significauerit:pillule : iste quas nominabimus multotiens erunt dande :ipsiusque regimen ad ea que humorem generant frigidum reducendum erit. Pillularum confectio.℞.mirab citrinorum : rosarum rubearum:ana.ʒ.5. aloes scotrensis. ʒ.1.scamonee. ʒ. quarta pars : ex his omnibus fiant pillule:et pro una potione dentur. Quod si patiens cibis colleram generantibus nigram uti consueuerat : et color atque loci obfuscatio :et eius asperitas hoc idem monstrauerint:locusque uehementer siccus extiterit:apozima de epithimo : et epithimum cum sero : et his similia que colleram nigram expellere consueuerunt sicut in capitulo de melancolia dicturi sumus:danda sunt : patiens quoque bonis utatur cibis:ꝛ postea ad medicandum eundem locum recludendum erit. Epithima pilos in infirmitate alopitie renasci faciens. ℞.spume maris.ʒ.10. baurach fur furis euforbij:ana.ʒ.2.staphisagrie : cantaridarum:ana.ʒ.1.omnia cum oleo ueteri misceantur :ꝛ postquam locus cum cepis fricatus fuerit : epithimetur. Et si in loco apparuerint ampulle : per aliquot dies dimittantur : ꝛ cum anatis adipe :et unguento de cerusa curentur donec sedentur. Postea uero hoc idem reiterandum erit si necesse fuerit.

Capitulum de generatione pilorum in locis denudatis.

Si barbe uel ciliorum pili exiles ac molles fuerint: locus fricandus erit ex spuma maris : ꝛ cinere keison:cum oleo ueteri mixtis : singulisque noctibus ex eis inungendus. Patiens quoque uinũ forte bibat. Cuius regimen ad ea que temperate calefaciunt reducendum est.

Ad idem alia confectio que etiam fortior existit. ℞.olei deben. ℥.1. cantaridarum alas ꝛ capita abscisa habentiũ. ʒ.iij. conficitur sic : cantarides trite in oleo mittuntur : deinde oleum cum ipsis in olla parua positum super lentum ignem : cum ligno frequenter commiscendo coquatur: donec ipsum inspissetur:postea ab igne depositum reponatur : cui parum musci : uel ambre : est ammiscendum ut bene redoleat. De quo si locus fricatus fuerit donec uesicas habeat apparebit citissima pilorum natiuitas.

Capitulum de conseruatione pillorum ne cadant : ꝛ ipsorum elongatione ꝛ curatione inicij caluicij.

Ablutio faciẽs capillos lõgos: folia azedaragt sumant:ꝛ capill⁹ ueneris uiridis:ꝛ mirra:ꝛ mirabal'ẽblici:ꝛ ponant

in ablutione: et cooperiatur caput ex ea: postquam aqua madefactum fuerit: in qua emblici fuerunt positi. Alia ablutio capillos faciens longos. Aqua in qua sicla cocta fuerit sumatur: in qua parum sinapis ponatur: et cum ea capilli lauentur: postea uero: inungantur oleo: et augumentabuntur. De his autem que capillos cadere prohibent: oleum est mirtinum cum frequenter capilli eo inungantur. Eos etiam confirmat: si laudanum in uino resolutum equali mensura cum oleo mirtino sit ammixtum cum frequenter eo utuntur: scilicet ut capillorum radices eo in nocte fricentur: et post in mane balneum ingressus qui patitur: cum aqua calida eos lauet. Oleum capillos cadentes retinens: emblici: et folia mirti sumantur: et in aqua coquantur usque quo aqua turbida fiat. Postea huius aque libra.i. olei onfacini. libra.i. accipiantur: et mixta ad aque consumptionem coquantur. Postea uero ei quod ex decoctione remansit. ℥.i. laudani: in uino resoluti addatur: et capillorum radices: ex hoc oleo fricentur. Oleum capillos faciens rigidos et etiam nigros: si eo inungantur. ℞. foliorum mirti: foliorum papaueris rufi: capilli ueneris spice nardi: ciperi: seminis sicle: seminis apij: emblicorum: ana quantum una manu capi potest. Hec autem omnia in tribus libris aque donec ad unam reddeant libram coquendi sunt: et postea colanda: deinde colatura hec cum una libra olei alkeiri est miscenda: et usque ad aque consumptionem coquenda. Cui postea admiscenda sunt. ℥.ß. acathie: et tantundem cineris corticis pini deinceps uero reponendum: et singulis diebus ex eo inunctio est facienda. Medicamen prohibens caluitium et curans quod ex eo iam incepit. ℞. capillorum ueneris: foliorum mirti: corticum pini: thuris: ana partes equales. Que assari debent donec teri possunt: postea uero ammisceatur eis: laudani et mirre ana quantum de uno quoque supradictorum ex quibus cum uino ueteri et oleo de semine rafani mixtis: caput in nocte epithimetur: et in die lauetur. Et assiduetur: hoc enim caluitium sanat inceptum.

¶ Capitulum de scissuris extremitatum capillorum.

f Si capillis hoc euenerit accidens: aqua et oleo concussis donec bene commisceantur: frequenter erunt inungendi. Cum mucilaginibus quoque uiscosis: eos lauare oportebit: sicut est ea que fit de semine lini: et psillij: et foliorum sisami: et que istis similantur. Quod si ista non suffecerint: quies: et comestio: et balnei usus et potus augumentari debent. Si autem contingat ut cum hoc in corpore sit pinguedo et sit eius figura pulcra: et hoc accidens paruum existat: a medicinis desistendum erit. Si autem magnum fiat: frequenti uentris solutione utendum erit: et flobotomia facienda: cibaria quoque ac uinum: sunt minuenda.

¶ Capitulum de crispatione capillorum.

c Capilli frequenter sunt fricandi: cum folijs sidre albe: et gallis. Res fortis ad istud: farina fenugreci: et mirra: et semina iusquiami albi trita: et sidre: et galle: ac calx: et merdasengi: sumantur et ex omnibus capilli fricentur.

¶ Capitulum de hijs que efficiunt capillos planos.

i In hac medicatione eis est utendum quibus capillorum curantur fixure: et inunctio ex oleo sisamino tepido: est facienda. Super capillos quoque aqua calida sepe est fundenda.

¶ Capitulum de nigrificatione capillorum.

f Cumatur tertia pars unius libre gallarum: et inungantur oleo: et fricantur donec nigre fiant et findantur: deinde accipiantur eris usti: dragaganti. ana. ʒ.ß. salis gemme. ʒ.ij. aluminis. ʒ.i. terantur omnia in modum collirij: deinde aqua calida admodum masse conspersae: quatuor horis fermentari permittantur: et caput et barba prius abluta cum aqua calida et postea exsiccata: manibus perfricando liniantur ex predicta medicina et folia desuper ponantur: ne medicamen desiccet. Que postquam per sex horas sic permanserint

ferint: cum aqua tepida lauari debent. Tinctura alia. Sumantur merdasen gi ꝛ calcis non extincte: amboꝛum par tes equales: luti quantum de pꝛedictis duobus: ceruse quantum de omnibus. Ex his omnibus aqua conspersis: inun gantur capilli: ꝛ folijs desuper cooperi antur. Et postquam per tres hoꝛas tali ter manserint: cum aliquibus lauentur mu cilaginibus: prouenіet enim ex hoc ni gredo pulcra. Tinctura alia: merda sengi: et calx sumantur: et super ea sextu plum aque fundatur: et in sole sic manere per tres dimmittantur dies frequenter commiscendo: deinde aqua hec coletur: et mittatur in ea lana: que si denigretur bona est. Si autem sic non eueniat: in hac aqua sexta pars merdasengi: ꝛ calcis ut pꝛius iterum ponatur: et manere per mittatur. Quod tamdiu fieri conuenit: do nec lanna imissa tingatur. Postea uero al channa cum aqua pꝛedicta conspersa fer mentari permittatur: de qua tinctura fa cienda est: denigrat enim perfecte: ꝛ ua let ad anuful: si ex lana in hac aqua intin cta piloꝛum radices fricentur.

¶ Capitulum de regimine capilloꝛum ne cani cito fiant.

f Epe aliquibus hominibus cani ci to intempestiui uidelicet innasci so lent: alijs autem tardari: sue complexio nis causa. De his autem que canitiem tardare faciunt est hoc scilicet ut de trifara minoꝛi in mane frequenter sumatur. Cu ius descriptio. ℞. mirabal' nigri: kebuli belliricoꝝ: emblicoꝛũ omnium ana partes equales terantur ꝛ oleo inungantur: ꝛ cuꝫ melle conficiantur: de qua singulis die bus in mane ad nucis magnitudinem sumi debet. Maioꝛ autem pars eoꝛum qui bus nutrimentum fit: sit kalagie ꝛ assatu re. Abstinere autem conuenit a lacte: ꝛ a cibis habentibus micas panis ammix tas: ꝛ a pultibus que sunt multum spisse. et a frumento cocto: et ab his que ex mel le conficiuntur: et a potu aque niuis: et a multe aque potu. Uinum autẽ uetus ꝛ pu rum: modice bibendum est: uel ydromel. Ea quoque que salmuria condiuntur: et sunt salsa: edenda sunt: ꝛ panis in almu ri nabati: est intingendus: et de eo parum a ieiunio est potandum. Sicla pꝛeterea cum sinapi comedatur. Quod si hoc utẽs regimine caloꝛe infestetur: cum aceto et si rupo acetoso ipsum repꝛimat. Multus ẽt balnei usus cum aqua ac coitus minui debent. Hoc quoque summopere est cauẽ dum: ne capilli aqua rosata infundantur: et pꝛecipue si camphoꝛam habuerit am mixtam. Et si quando hoc factum fuerit: studendum est ut desiccentur. Unguentis quoque utendum est: in quibus species cali de et odoꝛifere ac stiptice ponuntur: sicut est oleum quod diximus. Quod si quis ad hoc multum anhelauerit: oꝛdinatiꝫ ad elec tuarium de anacardis accipienđ tẽdat: qđ in hieme incipiendum ẽrit.

¶ Capitulum de tinctura capilloꝛuꝫ rubea uel subrubea.

f Umantur lupinoꝛum tritoꝛum. ʒ. 10. mirre. ʒ. 5. aloxanti fecis uini siccate: et assate: ana. ʒ. 3. deinde cinis sarmentoꝝ accipiatur: et aqua super eum fundatur: et per noctem unam sic dimissus coletur: et ex hac aqua pꝛedicte conficiantur medici ne. Postea uero capilli ex eis inuncti: per noctem unam dimittantur: ac deinde lauentur. Quod iterum atque iterum si militer faciendum est: ꝛ fient pꝛius rufi po stea uero rubei.

¶ Capitulum de albificandis capillis.

f Umantur stercus hirundinum: ꝛ enu la sicca: et mes: et semina radicum: ꝛ semina uesrim sicca: ꝛ sulfur: ꝛ flos cappa ris siccus: ꝛ ex his omnibus cum felle uac cino ꝛ aceto collectis inungantur capilli. postquam cum sulfure fuerit suffumigati: et non lauentur: sed dimittãtur sic: ꝛ post hoc suffumigentur cum sulfure. Quod multis conuenit fieri uicibus. Postquam autem albificare ceperint: oleo sambacino frequẽ ter sunt inungendi.

¶ Capitulum de his que auferũt capillos et que subtiliant ꝛ que euellunt ꝛ que eoꝝ pꝛohibent oꝛtum.

c Alcis albe: et uehementer acute: et cineris cocleaꝛum maris: partes su mantur equales: arsenici citrini triti ut al cohol octaua unius partis supꝛadictoꝛum.

Hec omnia cum aqua in mortario trita: per duas horas sic manere dimittantur. Ex quibus sic peractis: pili sunt inungendi: aut ex spuma marina: & gip: os hoc idem fiat. Ista quoque bona existunt. De his preterea que capillos subtiliant: ē ut cinis uitium: uel baurach: in psilotro mittatur. De quo cutis sepe est fricanda. Que post psilotri ablutionem cum ordei farina uel fabarum: uel melonum seminis est fricanda.

Capitulum de his que penitus auferunt pilos.

c Alx fortis sumatur: super quam sextuplum aque fundatur: & per tres dies sic dimissa coletur: postea uero in hac eadem aqua sexta pars calcis ponatur: et sic per tres dies regatur. His gestis sexta pars arsenici citrini triti in predicta aqua mittatur: & tamdiu sub sole dimittatur: donec penna immissa depilletur cum extrahitur. Postea autem corpus ex lana in hoc medicamine intincta fricetur. Istud enim cito abradit pilos. Post hec uero oleo roseo locus inungendus erit. De his autem que capillos hoc modo destruunt: est ut euelantur pili: & inungatur locus ex psillio: & aceto: multis uicibus: atque ex iusquiamo & opio & aceto. Aut locus depilatus sanguine ranarum que in aqua morantur que non mouentur: inungatur uel sanguine testudinis: uel inungatur locus depillatus oleo in quo stellio coctus fuit: usque ad omnimodam dissolutionem: aut oleo in quo eritius coctus fuit: aut inungatur ex castoreo et melle: multis uicibus pilis quaque uice prius exuulsis. De his autem que pilos in femore & barba: atque ascellis nasci non permittunt nisi post longum tempus: est ut chimolee & cerose sumantur partes equales aluminis unius partis medietas: & misceantur cum succo iusquiami uiridis: uel cum aqua aceto mixta in qua iusquiami semen coctum fuit: & liniantur ex eis loca. Quod multis fieri debet uicibus. Pilorum enim ortus: ex hoc uehementer tardatur: ac fortasse eorum exitus omnino prohibetur.

Capitulum de illis que odorem psilotri reprimunt.

l Ocus cum folijs persicit cum scrophis croci ortulani: & cum alchanna: & rosis: & ciperis & cum hune siue separatim siue composite fricari debet.

Capitulum de his que prohibent ne psilotrum adustionem neque pustula in corpore faciat: & de curatione eius quod adustum est.

p Silotrum adustionem facere prohibetur: si non multum cum eo fricetur corpus: & cito lauetur: & corpus antequam ex eo liniatur: oleo roseo sit inunctum. Quod autem ipsum in corpore pustulas facere non permittit: est ut cum aqua calida lauetur usque quo remoueatur: et postea in aqua frigida diu moretur corpus: et aqua frigidissima super ipsum fundatur: et proprie super loca in quibus pustule nasci solent: et adustio fieri. Si autem adustio fiat: lentes excorticate & trite mixte cum aceto & aqua rosea: et locis adustis epithimate panno desuper posito ligentur. Sed si quandoque ampulle nascantur & caro aduratur: cum unguento de cerusa: & unguentum quod fit ex merdasengi: & oleo roseo: & albumine oui curetur. Hoc quoque pustulas in corpore fieri prohibet: scilicet ut post psilotri remotionem cum aceto et oleo roseo fortis fiat fricatio.

Capitulum de sabafa: & sunt ulcera crustas habentia: que in capite nascuntur uel faciem: que multotiens siccissime existunt rugose & albe & quandoque humore habūdātes & uirus ex se fundunt.

h Ec autem curantur uentosis in nocra positis: et apertione alicuius uenarum que est in cute capitis: uel post aures. Et que illarum maior fuerit aperiatur. A rebus quoque acutis et salsis ac dulcibus abstineat. Et alatur cibis insipidis & bonis: et si patiens tolerare poterit: uenter cum apozimate de mirabolanis & aloe & scamonea soluendus erit. postea uero epithimatibus epithimandus erit. Epithima ad sabafa cum recens est & in corpore fit infantis. Bene de curcuma: alchana: aristologia: merdasengi: cortices granatorum: sumantur & ex his omnibus tritis & cū aceto & oleo roseo mixtis epithimetur locus. Cum autem sabafa

uetusta fuerint: sumantur sal ⁊ calcantum adusta: sulfur ⁊ terra argenti uiui: galle uene decurcuma: merdasengi: aristologia: omnia hec trita cum aceto ⁊ oleo roseo commisceantur: ⁊ epithimentur. Sed cum sabafa sicca fuerit ⁊ alba frequenter fricāda erit cum oleo ⁊ cera: ⁊ adipe anatis: ac aqua calida lauanda: ⁊ mucilaginibus. Paciēs uero cibis humectatiuis semper alendus erit. Caputpurgium quoqȝ per nares inijci debet ex oleo de semine cucurbitarū: ul' ex oleo de amigdalis dulcibus: uel uiolato ⁊ his similibus. Quod si egritudo ad curandum grauis fuerit: locus scalpellandus erit: ut sanguis effluat: cui medicaminis acuti puluis super spargendus erit: donec radicitus euelatur. Postea uero cum unguento rubeo quod conficitur ex merdasengi: ⁊ aceto: ⁊ oleo: ⁊ uenis de curcuma: medicetur. De his autem que sabafa mollē remouent penitus est fricatio cum aceto: et sale: ⁊ usnem uiridi multotiens facta: Hec enim eam remouet ⁊ penitus destruit.

¶ Capitulum de hijs que faciem albificāt et cutem subtiliant ⁊ faciem claram ⁊ lucidam efficiunt.

s Umantur farina ciceris: ⁊ fabarum ⁊ ordei ⁊ amilum: ⁊ dragg. ⁊ semen rafani: ⁊ cum lacte conspergantur: ⁊ ex eis facies in nocte epithimetur: ⁊ aqua calida in qua uiole sicce cocte fuerint ⁊ furfur in mane lauetur. Hoc decem noctibus fieri debet. Sumera alia conueniens ⁊ fortis. Sumantur amigdale excorticate: et amilum: ⁊ dragg. ⁊ commisceantur omnia cum aqua croci ortulani: ⁊ ex eis epithimetur facies in nocte ⁊ lauetur in die cū aqua in qua uiole sicce: ⁊ camomilla cocte fuerint. Aut sumantur amilum ⁊ dragg. et amigdale dulces excorticate: ⁊ cum lacte conspergantur: ⁊ epithimetur ex eis facies ⁊ cum ceperit siccari renouetur epithima. Quod postq̄ per edomodam unam factum fuerit: aqua calida locus est abluendus.

¶ Capitulum de his que colorem efficiūt rubeum.

g Umera que colorem uehementem rubeum facit. ℞. sinapi albi: arsenici rubei partes equales. Hec trita cum lacte conspergantur: ⁊ ex eis per ebdomadam unam facies epithimetur: ⁊ sit epithima leue ⁊ subtile. Sumera alia. ℞. croci orientalis: rubee cum qua tinctores tingunt: thuris mire masticis partes equales suci cepe que uocatur bulbus tātum ut ex eo possint confici. Et ex hac confectione facies in nocte liniatur: ⁊ in die lauetur. De his uero que colorem faciei rubeum efficiunt: est cicer: ⁊ ficus: ⁊ mala granata dulcia. ⁊ carnem comedere ⁊ uinum rubeū et crossum potare: ⁊ eis que ex melle fiunt uti: ⁊ cum aqua calida dulci sepe lauari: ⁊ ouorum uitellos edere ⁊ asam. Est enim in altit colorem fatiendi rubeum proprietas: quod etiam in alijs inuenitur similiter

Medicamen colorem faciens rubeum. ℞. isopi sicce. ʒ. 10. croci orientalis. ʒ. 3. zuchari. ʒ. 13. ex his fiat puluis de quo singulis diebus due sumantur. ʒ.

¶ Capitulum de hijs que colorē citrināt.

e X his que colorem efficiunt citrinū sunt i locis morari calidis: ⁊ aquas bibere que non mouentur: ⁊ aceto in comestione frequenti uti: faciemqȝ cum cimino sinapisinare. Azardazh quoque faciem reddit citrinam: ⁊ comestio luti: ⁊ uigilie multe: ⁊ tristari: ⁊ cibo in quo de cimino multū sit ammixtum uti: uel frequenter ipsū odorare colorem efficiunt citrinum: ⁊ qui i domo in qua multum est ciminum iacet citrinitatem incurret faciei.

¶ Capitulum de his que colorem denigrant.

o Pponi soli: ⁊ comedere ex cibis salsis: ⁊ dimmittere balneationē. Et de his que superfitiem nigredine afficiunt est ut cum psilotro ⁊ merdasengi epithimetur. Fortiter enim eius denigrabitur color: qui remoueri nisi duriter non poterit. Quem si remouere fuerit necesse: cum aceto in quo usnem recens decoctum fuerit: locus lauetur atqȝ lacte acetoso: ⁊ cum citri acetositate: ⁊ farina ciceris ⁊ aceto: multis fricetur uicibus. Sumere quoqȝ multis diebus sunt faciende: donec ad suam reuertatur locus dispositionem. Eorum preterea que colorem denigrant: est origanum frequenter comedere et mirabalanis uti conditis.

¶ Capitulnm de illis que delent pannū:

q Uod pannum remouet est faciē cū semine rafani epithimare: uel cum

semine eruce:uel cum fece croci ortulani de cocta:donec incrossetur:costo τ cinamomo tritis:τ ex ea cõspersis epithima faciendũ uel sinapi sumatur τ cum ficubus teratur:τ ex eis locus cum aqua calida epithimetur aut pannus aqua calida infusus faciei sup ponatur donec rubescat:τ postea medicamẽ ipsi adhibeatur. Et est obseruandum: ne facies uulneretur:sed cum dolere inceperit medicamen est auferendum:τ locus quiesce re permittendus:τ postea ad medicamen ẽ redeundum. Medicamen quod pannũ remouet. Machael τ amigdale:τ semina melonum sumantur:τ excorticentur omnia τ terra argenti uiui:equali mẽsura:τ ex eis fiat epithima:uel machael semina: τ amig dale τ bdelliũ molle terantur cuꝫ aceto τ fi at ex eis epithia. Medicamen aliud remouens pannum. ℞.lupinoꝝ:seminis ra fani:seminis eruce:costi: amigdalaruꝫ ama raꝝ:bauracb:piperis:τ bdellij: equalia põ dera:cõfice sic: bdelliũ ĩ aqua acerdech dis soluatᷣ:ex quo alie medicine conspergantᷣ: ex quibus fiat epithima.

Capitulum de medicandis lentiginibus nigris τ paruis.

e Ex eis que lentigines auferunt siue sint parue siue magne cuꝫ sunt accidẽ tes:sunt flobotomare:τ coleraꝫ nigrã a cor pore frequenter expellere: serũqꝫ cum epi thimo:τ epithimi apozima bibere. Quod similiter fieri conuenit: cum pãnus epithia tibus remoueri non põt:τ postea ad epithi ma redeundũ. Epithima ad lentigines magnas τ paruas: farina lupinoꝝ τ amig dale amare excorticate:τ bauracb:τ semen rafani sumantᷣ: τ ex eis cũ mucilagine fenu greci confectis:facies sinapismetur. Que tamen prius cum panno aqua calida infuso madefiat:aut medicamine uti uolẽs de bal neo egrediatur. Aliud epithima: faria lupinorum:τ amigdale amare:τ semen cau lis sumantᷣ:τ ex his omnibus cum lacte fic' nee collectis epithia fiat. Aut fiat empla strum ex sapone:τ cum pongere ceperit: la uetur locus:τ inungatur ex oleo amigdalio postea uero iterũ ut prius sapo apponatur: uel ex amoniaco dissoluto epithima fiat. Aut mabdach: dissoluatur cum mucilagine fenugreci τ epithimetur. Omne autẽ epi thima quod ad neruos facit:τ ad lentigies magnas τ paruas τ ad pãnum postquam patiens balneum exierit: aut locus cũ pan no aqua calida infuso multotiens humecta tus fuerit: donec rubeus fiat τ subtilis fa ciendum erit.

Capitulum de illis que auferunt cicatrices uulnerum.

u Uulnerum cicatrices ex merdasengi cum oleo roseo albificato epithiman de sunt:atque anatis adipe pro epithimate in eis utendum est. Super quas etiam em plastrum diaquilon:uel de fermento ponen dum est. Eis quoqꝫ emplastrum de pane: similaginis cum dactilis mixto factum: su perponi debet.

Capitulum de illis que auferũt ruborem in facie existentem.

b Hic egritudini confert balneum se pe igredi:τ aquã calidã facie sua co tidie cooperire:τ in fronte flobotomiam fa cere:sanguisugasqꝫ locis superponere: τ lo ca prius fortiter fricare cum panno donec sanguis ab eis fluat: postea cum sale τ ace to:deinde cum unguento rubeo:quod in ca pitulo de sabapha nominauimus inungere. Huic quoqꝫ egritudini confert: si loca sapo ne epithimata sic dimittantᷣ:donec sapo suc tionẽ faciat:τ postea cũ aqua calda lauentur Quod multis uicibus fieri conueniens est.

Capitulum de illis que auferunt uiriditatem ex percussione factaꝫ quando ĩ loco ne qꝫ nocumentum remanet neqꝫ calor neque pus τ est necesse ut uiriditas illa resoluatᷣ.

c Cum in loco neqꝫ uulnus: neqꝫ calor ullomodo post percussionem remanse rint:τ fuerit necessarium uiriditatem ibi exi stentem remouere:loco folia caulis: uel ra fani:uel mentastri uiridis: superponantur: quod duobus alijs fortius existit. Em plastrum forte ad idem. Sumantur arseni ci citrini:lapidi kilkil.ana partes equales thuris pars media:ex his omnibus tritis: fiat epithima multis uicibus. Et melius ẽ ut cum suco coriandri epithimetur:hoc eni est epithima ultimum. Aut fiat epithima ex solo arsenico citrino: uel cum amoniaco

Capitulum de illis que auferunt alguasen.

2-5 locus cum melle anacardi epithimā dus est: donec in loco fiat pustula. Que postea curanda est. Aut fiat epithia ex unguento corrosiuo: quod in adurendo calidi ferri uicem tenet: et est scriptum in capitulo de medicinis adurentibus. Post hec autem: locus cum nitro et aqua calida lauādus est: et fricandus: deinde gummi de botim cum melle dissolutum loco superponat: quod per tres sic manens dies nō dissoluat postea uero eo remoto locus sale optime fricet: ac deinde epithimetur ex medicamine quod percussionis signa ac casus delere diximus: De hoc aūt epithimate decies in die locus erit liniendus ita tamen quod nihil de eo inde remoueatur sed una ei⁹ pars alij superponat. Qd postquā p tres dies continuos factū fuerit: locus cum nitro erit lauandus. Rursus uero ad idem regimē redeundum erit. Hoc enim c m uno destruit.

¶ Capitulum de illis que delent uestigia uariolarum.

Si ex uariolis signa remāserint nigra et cū faciei superficie fuerint equalia: in eorum cura bis erit utendum: quibus i cicatricum ex uulneribus curatione usi fuimus cum sinapismatibus faciem albificantibus. Quod si loca concaua apparuerint: corpus impinguare: ac renouare necesse erit ¶ Et si nigra fuerint et concaua utraque predicta necessaria erunt ¶ De his preterea que uariolarum delent signa: est balneo et sinapismatibus frequenter uti. ¶ Epithima ualidum ad signa uariolarum et pustularum delenda. Rx. merdasengi muraba: radices arūdinum siccas farinā ciceris ossa uetusta farinam rizi: semina melonum excorticata: semina: albem costum: hec omnia cum mucilaginibus fenugreci: et seminis lini: commisceantur et ex eis facies sinapismetur.

¶ Capitulum de pruritu et scabie et magnis pustulis.

Scabies et pustule his ualde accidūt: qui cibaria sanguinem corrumpentia frequenter edunt sicut sunt salita: uel sulcita que sale cōdiuntur: et taguebil calida: aut allia: uel mel: siue uinum uetus purum bibunt eis quoque accidunt qui sepe laborant et uigilant et balneo non sepe utuntur. Quibus confert prius uti flobotomia: et post potitione mirobalanorum citrinorum.℥.5. sumantur.15. memirensin.℥.2. epithimi: sene: seminis fumiterre. ana.℥.5. semis scariole: anthere: polipodij: absinthij. ana.℥.iij. omnia in tribus libris aque donec ad unius libre. duas reddeant partes: coquantur excepto epithimo qd in fine decoctionis tm̄ admiscendum erit Post hec omnia manibus fricata: colentur In quorum colatura tereniabi.℥.x. ponantur. Si autem tereniabin non habeatur: pro eo zucharum rosatum uetus ponatur: que multis bibatur uicibus. Pillule ad pruritum ualentes et scabiem. Rx. aloes mirabal. citrinorum. ana.℥.1. scamonee rosarum rubearum ana.℥. quartā partē. Fiant ex eis pillule: quarū potio sit dosis una. Que multis sumende sunt uicibus. Postquam autē corpus flobotomia ac uentris solutiōe euacuatum fuerit: potio ista cotidie erit danda. Rx. pruna damascena.15. tamaridorū a seminibus mundatorum; zuchari albi ana.℥.x. Super ista due partes libre aque bullietis fundantur et p noctē unam dimissa fricētur: et colent et in potu sumantur. Si aūt coquantur fortius operabuntur. Istis quoque quādoque adduntur sene: et fumus terre: ex qbus cotidie.℥.4. sunt bibende. Electuariū ad scabiem et pruritum ualens. Rx. mirobalanorum citrinorum partem unam: sene: fumi terre. ana partem mediam: suci absinthij quantum ad eorum sufficit conspersionē. Aliquotiens autem additur huic medicine: absinth. quantum quarta pars mirobalanorū et conficiuntur omnia cum melle: et sumit ex ea cotidie: quantū est auelane magnitudo. Confert preterea pruritui sicco: in aqua calida balneari: et corpus in balneo ex aceto: et oleo roseo: et suco apij: confricare. Serum quoque cū mirobalanis et zucharo in potu sumere auxiliatur. Si autem ex frequēti corporis euacuatione remedium non subsequatur: egroto cotidie in mane et in sero post solis occasum: triticum fractum coctum cum multa aqua et zucharo albo in potu est tribuendum. Lac quoque uacinum acetosum potare debet. Qui autem scabiem patitur et pruritum: ab omni re salsa: ac dulci: et acuta: abstinere debet. Holera autem frigida et res acetosas: et leues carnes edere debet uinum quoque si bibat: multa sit mixtū aqua. Epithia scabie sicce cōferens. Rx. baurach

costi. salis.condisi.ana.ʒ.i.sigie.ʒ.7. aceti ꝛ olei rosei quod sufficit ad hoc ut corpus ex eo in balneo epithimari possit. Quod postquam linituꝫ fuerit maneat sic:ꝛ postea lauetur. Epithima ad scabiem humidā ℞.argentum uiuum extinctum: cathimiam argenti:oleandrum condisi:alchali: merda sengi. Ex his cum aceto ꝛ oleo roseo mixtis:fiat epithima:ꝛ per totā noctem sic maneant. In mane uero balneuꝫ ingrediatur patiens:ꝛ cum aceto ꝛ uīnē uiridi fricetur: postea antem cum aqua lauetur calida. Et his gestis: aqua frigida super ipsum fundatur:ꝛ oleo inunctus roseo:egrediatur. Scabiei quoqꝫ uetuste multum auxiliatur p unā quamqꝫ trium dierum:sumere aloes pōdus unius aurei. Quod iterum tribus intermissis diebus: est faciendum. Quod si ex hoc excoriatio euenerit:curanda erit:hoc enim scabiem destruit ꝛ pruritum. Epithima ad scabiem:quod bonum existens ꝛ ualidū: neqꝫ ampullas facit:neque adustionem. ℞ merdasengi: atramenti citrini: pondera equalia:hec per ebdomadam unam ad soleꝫ frequenter cum aceto terantur: ꝛ postea reponantur:ex quibus cum necesse fuerit fiat epithima.

Capitulum de sare.

Quando hec accidit passio:sanguineꝫ minue. Et si uenter mollis fuerit da sucum granatorum murorum. Si auteꝫ siccus fuerit uēter: da potiones que predicte sunt:ꝛ mitte patientem cotidie in aquaꝫ calidam ter. Et da ei cibaria que recipiunt acetum ꝛ oleum: ꝛ amigdalinum oleum tafeam quoqꝫ cum oleo amigdalino:atqꝫ charis:ꝛ musos ei dabis ꝛ his similia: huic ꝑtea egritudini cōfert lac acetosuꝫ:ꝛ auxiliaꝛ trocisc⁹ de spodio:uel trocisscus de cāfora cū suco granatorū. Nō si hec passio p maxia fuerit: solue uētrē ex apozimate mirobal'.citrinorum:ꝛ si cum hoc fortem patiatur adustionem:teratur granatum cum cortice suo: ꝛ exprimendo extrahatur succus in quo zucharum album ponatur ꝛ ad bibendum tribūatur. Huic preterea egritudini: confert sumere serum:ꝛ potare cum iulep: seminis portulace: atqꝫ psillij. ana.ʒ.iij.ꝛ cibarijs uti que cum aceto: ꝛ sumach fiunt:ꝛ sumere ptisanam:ꝛ lac acetosum.

Capitulum de albasaf.

Desudatio non egreditur: nisi ex sudoris multitudine. Cui in frigidis morari domibus:ꝛ aqua frigida ꝛ dulci lauari Locaqꝫ in quibus desudatio oriri solet: ex aqua frigida:ꝛ rosea:ꝛ oleo inungi:remedium afferunt. Huic preterea egritudini confert:postquam exorta fuerit:cuꝫ croco ortulano:ꝛ uenis celidonie ꝛ aceto:ꝛ oleo roseo epithimari. Alchanna quoqꝫ ꝛ sal sumātur ꝛ cum aceto misceantur:ex quibus loca in balneo epithimentur:quod donec una p transeat hora sic dimittatur: postea vō lauetur:ꝛ sic cū furfure fricetur.

Capitulum de impetigine.

Si impetigo quasi incipiens fuerit:nꝫ in carnis profundo fuerit fixa:sanari poterit si cum adipe galline:uel anatis:uel cum cera:ꝛ oleo:aut dragg.uel prunorū gumi aut olleo de frumento: uel cum buttiro cocto uel crudo fricetur:ꝛ cum hoc etiā dulcis aqua tepida super eam fundatur: atque a cibis qui colleram generant nigram abstineat qui patitur. Quod si iam carnis profunditatem occupauit: ꝛ in ea asperitas ꝛ cortex apparent. Corpus cum flobotomia ꝛ apozimate de epithimo:ac sero cū epithimo:necnon ex his omnibus que iam in scabiei capitulo diximus:ꝛ in melācolie capitulo dicturi sumus:euacuari conuenit. Sāguisuge preterea:loco sunt superponende. Qui post ipsarum suctionem:aqua calida lauandus est ꝛ premendus. Sanguisuge aūt multis uicibus predicto modo sunt adhibēde:quod eo usqꝫ fiat:donec quicquid ibi est superfluitatis: suggendo penitus remoueaꝛ Et post hec epithimata de sabapha locis imponantur. Que si non suffecerint:locus tādiu fortiter fricetur:donec sanguis ab eo fluat. Et deinde acuti medicamis puluis desuper spargatur. Quod eo usqꝫ fiat: donec caro sana ꝛ rubea appareat. Postea uero curetur cum unguento donec sanetur. De his autem que impetiginem auferunt: est fricatio que fit cum citri acetositate: ꝛ amoniaco ꝛ aceto:uel cum malbacunnia mixta cum aceto:ꝛ epithimata:aut cuꝫ mugad ꝛ aceto. Oleum autem de tritico:incipienti ualet impetigini. Quod hoc modo fit: Oleū d frumen

triticum mundum sumat: et in pixide uitrea undiq3 ex argilla inuolluta ponatur. Cuius os cũ pila ex filis eris facta: opiletur: que in predicto pixidis collo constrigat: ne frumentum ex pixide exire permittat cu3 eius caput inferius uersum fuerit. Postea sumatur texta in qua ignem homines tenere cõsueuerunt: in cuius medio sit foramen per quod pixidis predicte caput inferius uersum transducatur: Et postea circa iusu3 ac super stercus uaccinũ siccum ponatur: i quo ignis paulatim accendatur. Sub foramine uero quod ẽ in texta: aliquod uas mittat in quo quod ex tritico fluit: recipiatur. Ex quo impetigo epithimari conuenit. Est.n. hoc mirabile in ipsius curatione.

Capitulum de morphea alba.

m Orphee albe confert: ex fetaragi idi et semine rafani: et rubea ac conaisi: et sinapi: tritis: et cũ forti aceto mixtis ad solẽ fricari. Aut cepa que uocatur bulbus sumatur: et ad solem multotiens cotidie ex ea fricetur. Que si non suffecerint trifere minoris due sumantur. ʒ. atq3 turbit: pulueris pigre. ana. ʒ. i. colloquintide pars quarta. ʒ. i. hec singulis mensibus: ter uel quater in potu est sumendum. Alijs autem diebus q bus non utet hoc medicamine: pondus triũ ʒ. trifere solius continuo sumat: Et eo utatur regimine quod in capitulo eo? que canitiem tardant nominauimus.

Capitulum de morphea nigra.

q Ui morpheam patit nigra3: flobotomandus est: eiusq3 uenter cu3 epithimo multociens soluendus. Post hec autẽ ex semine rafani: et condisi: et semine eruce: et aceto locus epithimetur. Ipse uero qui patitur: balneum ingrediatur frequenter: et cibis humectatiuis utat: et custodiatur cum regimine melancoliam patientium.

Capitulum de albaras.

i N albaras curatione eodem utendũ regimine: quo et in morphee albe cura utitur quis. Uomitus preterea frequẽter dandus est: atq3 cibaria desicãtia tribuẽda: et eo est utendũ regimine quod canitiem tardat. Et ordinatim preparetur ad electuarium de anacardis sumendum: et isto utatur epithimate. R̷. fetaragi indi: kebikegi stafisagrie: uentrium cantarida?. ana ptes equales. Omnia hec cum aquã in qua rubea sit cocta misceatur: et ex his postqua3 locus cũ bulbo fortiter fricatus fuerit: fiat super eũ epithima. Huic preterea egritudini: confert epithimari ex nigri serpẽtis sanguine. Est enim nigri serpentis proprietas hoc operari. Quod si locus in quo hec apparet egritudo paruus fuerit: igne erit cõburendus. Postea tã diu medicandus: donec adustio remoueatur. Aut cũ succo anacardi eo usq3 fricandus: quoad ibi uesica fiat: et caro ubi est albaras corrodatur: deide uero curandus erit locus: donec sanet. Uel tingendus erit locus: cum his que rubeum efficiunt colorẽ aut nigrum. Tinctura que locũ albaras ad corporis reducit colorem. Aloxãthus: mirra: fex uini: macra rubea: alumen sumantur: et ex istis tã diu multis fricetur uicibus: donec patiens angustietur. Hoc enim locum tingit: et eius tinctura uiginti pmanet diebus. Quod si hec egritudo loca in quibus uentose solẽt mitti i uaserit: sanguis prius ex eis cum uentosis erit extrahendus: et post ipsa? remotionem Locus ex merdasengi albificato epithimãdus. Aut ex rubea et aceto epithimet. Aut post sanguinis extractionem uentosa amarici habens succum: apponatur loco et diu ibi stare permittatur: uel loco post uentosarum ablationem: epithima ex rubea: et fetaragi indi mixtis cum aqua in qua brazil fuerit coctum: apponatur. Si aũt huius egritudinis maxima quantitas locu3 occupauerit uentosarum uẽtosis postpositis frequẽs facienda est flobotomia.

Capitulum de lepra.

s I huic egritudini statim subueniatur ex quo incipit: ut sanetur uel reprimat possibile est. Sed postquã membra uulnerauerit: ac eorum corrumpit figuras: fortasse non sanabitur. Cum igitur oculorum albedo obfuscari uisa fuerit: uoxq3 raucescere inceperit: sudor quoq3 fuerit fetidissimus: et facies ut uter inflata apparuerit cum forti

rubedine: et nodi quidam in ea fieri ceperit pili quoqz superciliorum subtiliantur succurrendum ei erit. Erit igitur egro in principio subueniendū cum sanguinis extractione ex uena purpurea dextri brachij: postea p aliquot dies quiescere permittatur: atqz in his quibus quiescit diebus cū carne arietia uel edina nutriatur. Uinum quoqz claruz et bene redolens ac multum tēperatū bibat et in balneo cotidie ponatur. Post hec autem de brachio sinistro flobotomet: et per aliquot dies quiescere dimittatur: et ut diximus nutriatur. Deinceps uero apozima de epithimo multociens ei tribuatur. Inter quas licet una aliam sequatur: quiescenduz tamen est. Patiens preterea cibis alatur humectatiuis: atqz in balneo cotidie ponatur. Et a labore et uigilijs necnon ab omnibus cibis a quibus melancoliā patientes abstinere precipimus custodiatur. Serum quoqz cum zucharo: frequenter est dandū. Ipse etiam taliter est regendus: ut ille qui sui corporis humectationez adipisci desiderat. Sit etiam in balneo cū farina ciceris et fabarum: atqz cum baurach et usnen fricādus: et aqua tepida: frequenter infundēdus Post hec autem ex oleo de semine cucurbitarum: et uiolato inungendus: et sic egrediatur balneum. Cum autem hec egritudo alicui fortiter adeserit: et in eo quasi fixa manserit cum uiperarum carne medicandus erit. Eius uero corpus qui hac utitur medicina inflatur: atqz per aliquot dies absque sensu manet. Sed eius postea excoriat corp⁹ et egredit ꝺ sub loco excoriato caro tenera: et sic ab infirmitate patiens curatur: sicut ex antiquorum nouimus recitatione: quā uerā esse credimus: ac sicut etiam in hoc nostro tempore non procul contingit. Retulit.n. mihi quidam se quandam curasse mulierem cum istis medicinis: quam lepra iam uehementer inuaserat et sanata est. Curatio lepre cum uiperis. Uipere sumantur montane de locis in quibus neqz palus est: neqz lutum: et earum capita atqz caude abscindantur: et quicquid i uentribus ē eiitiatur: et lauentur: deinde in olla noua ponantur: in qua sal: et anetū: et galange: et piper: et aqua et parum olei mittenda sunt. Que tam diu sunt coquende: donec tota caro dissoluatur. His autem gestis: patiens ius illud bibat: et carnem comedat. Et si scotomiaz passus fuerit: et ceciderit: iam sufficit ei. Quod si non acciderit: idem iterum ei dandum erit quod tam diu faciendum est: donec īfletur. Cum enim inflari ceperit ac scotomiam patitur iam tunc sufficit ei. Ego quoqz adolescenti medicatus fui: in cuius facie nodi iaz fieri incipiebant. Cui succurrere icepi cū flobotomia: et uentris solutione ex apozimate epithimi: et ex pillulis que colleram expellunt nigram: eum quoqz balneum atque tinam frequenter ingredi feci: et cibaria humectationem facientia dedi. Postea uero quietem per aliquot dies ei adhibui nutriēdo eum cibis bonum prestantibus nutrimētum. Post quietem uero: ad uentrem soluēdum redij. Quod totiens feci: donec plus quam quadragesies in quinqz mensium: et paucorum dierum spatio: uentrem solui. Quibus peractis pili qui ciciderant renasci ceperunt: facies et color meliorari: oculiqz clarescere: et fuit integre sanitati propinquus. Ex hinc autem quia a nobis recessit regimen quo eum conseruabamus: pretermissum fuit. Post sex uero menses: inueni eum iam penitus sanum. Qui mihi retulit se eo usum fuisse regimine dum foras erat quo a me regi consueuerat: hoc excepto qꝺ medicinam uentris solutiuam preter serum non sumpsit.

Capitulum de ficubus.

Uerruce remouentur si ex folijs mirti multotiens fortiter fricentur. Aut si cum folijs capparis uiridibus uel aceto fricate fuerint. Uel si ex emplastro qꝺ exituras aperit: ut i suo dicemus capitulo: epithimētur: aut scarificentur: et cum destregi uel calidi confricentur: que quidem sunt medicamia acuta: fricatio quoqz: ex sale et aceto in die multociens facta: confert. Aut fiat epithima cum carmesich et aceto: aut fricentur multociens cum aceto. Ipsum eniz eas radicitus euellit. Uel fricentur ex xilocaractis recentibus de romaniā. Uerruce autem multas habentes radices: scarifari conuenit totas radices: et ea que circa ipsas sunt loca: et super scarificatiōis loca puluerem acuti medicaminis spargere: quod tam diu faciendum est: donec tota corroda

tur ⁊ denigretur. Post hec autem butiruʒ desuper ponatur:donec quod denigratum est auferatur. Quibus ita peractis: ad idem multotiens est reuertendum:una uice ponē do butirū:⁊ alia medicamen acutum. Post quam autem penitus corrosa fuerint: locus cum his que carnē creant:erit medicandus Si autē uerrucarum multitudo in corpore exorta fuerit:patientem frequenter floboto ma: ⁊ eius uentrē cum his que in capitulo de melancolia noīabimus:solue. Ipsumqʒ cum cibis ⁊ balneo interim dum ista agis: humecta. Et in eius curatione utere eis quibus in lepre sanatione uti consueuisti.

¶ Capitulum de hijs que palpebraruʒ generant pilos.

c Ollirium quod palpebrarum gene rat pilos:⁊ spissos facit. ℞. ossiuʒ mi robalanoruʒ combustorum.ʒ.ſ. fumi thuris ʒ.4. spice inde: carpobalsami.ana.ʒ.iij.la pidis azuli.ʒ.x. Ex his omnibus fac colli rium in quo radius immissus: cotidie inter palpebras trahatur. Palpebris pterea quandoqʒ accidit alopitia: que hoc modo ē curanda:radius multotiens in die in succo cepe intinctus per palbebras trahatur: ⁊ subsequenter colliriuʒ imittatur:⁊ ex aliquo epithimatum:que nominauimus ibi epithi ma fiat.

¶ Capitulum de pediculis ī palpebris existentibus.

p Alpebre in primis ab eis mundifi centur:deinde cum aqua ⁊ sale lauen tur. Postea uero alumen iameni teratur: ex quo cum radio palpebris immittatur. Quod si in palpebris pediculorum fuerit multitudo:facies super aquam calidā sepe ponatur:⁊ palpebre a pediculis mundificē tur: atqʒ ipsis de istis sief immittatur. ℞. terre argēti uiui:arsenici rubei: stafisagrie. ana partes equales: gumi quartam unius partis: fiant ex eis sief. Ex quibus cū ne cesse fuerit in aqua aliquid resoluatur:ī qua radius madefactus per extremitatem pal pebrarum:⁊ pilorum radices trahatur:cuʒ subtilitate ⁊ cautela maxima. Quo facto palpebre diu sunt tenēde: ne oculū tangāt.

¶ Capitulum de ordeolo.

q Uando in oculo fuerit ordeolum.ī. apostema longum ordeo simile: uel panico:precipe patienti ut in mane fre quenter balneetur:⁊ ut abstineat a cena:⁊ ne dormiat uentre repleto. Que si nō suffe cerint:superpone ei parum de unguento qđ uocatur diaquilon:qđ in capitulo de scrofu lis nominabimus. Aut ceram solue: ⁊ ra dium in ipsa calida intinctum: super ipsum trahe:uel micas panis cum aqua misce do nec fiat massa:⁊ desuper pone:uel cuʒ sigia inunge. Patiens quoqʒ ut predictum est: balneum frequenter ingrediatur: ⁊ super a quam calidam faciem teneat.

¶ Capitulum de gesse existente in oculo.

o Portet aliquem post dormitionem oculos aperire non ualenteʒ: frequē ter balneum ingredi:⁊ aquam calidam cuʒ oleo super caput fundere:faciemqʒ uapori aque calide superponere: atqʒ oculos cum panno aqua calida infuso: embrocare. Ouum preterea ac oleum roseum mixta cū adipe galine resoluta:⁊ colata simul cōquan tur:⁊ palpebris in hora dormiendi sup ponantur:aut scariola contusa cum oleo uio lato desuper mittatur.

¶ Capitulum de oculis foras premi nentibus.

s I ex uomitu precedenti aut ex multo conamine:aut ex clamore: uel ex per cussione:uel ex his similibus oculi foras ꝓ minuerint:statim in eadē hora fiat floboto mia:⁊ uenter fortiter soluatur:atqʒ oculi ex aloe:⁊ litio:⁊ acatia: ⁊ succo tarataith epi thimentur ac reprimantur:⁊ in loco repres sionis rotula parua de colla ponatur: ⁊ strin gatur desuper:⁊ patiens supinus iaceat: ⁊ a strenutatione ⁊ a uomitu sibi caueat. In ore quoqʒ teneat aliquid quod flegma eiti at: ⁊ gargarismū faciat: ac cibaria minuat ⁊ uinum nullomodo bibat.

¶ Capitulum de fetore narium.

s I in naribus malus fuerit odor alu minis murre:calcanthi:gallie partes

sumantur equales. Hec omnia terantur: quibus ita pactis: patiens uinum p nares sugat multis uicibus odoriferum: ac deinde de predicto medicamine in nares insuffletur: uel licinium in eo intinctum ponatur i nares Aliud medicamē. ℞. calami aromatici: semi nū uesrin: seminis rose: gariofil'. ana. ʒ. i. gal larū mirre. ana. ʒ. ʃ. musci quantuʒ pōderat unum granum ordei: terantur oia ꝛ medicē tur cum eis nares. Medicamē aliud. Spice inde: gallie: gariofil'. ana. ℥. i. coquā tur omnia in tribus libris uini bene olētis Quod per nares sugatur: ꝛ ex eo gargaris mus fiat: liciniumqʒ in eo positum: naribus immittatur.

42 Capitulum de fetore oris.

Si in ore dens corruptus fuerit: aut in gingiuis putrefactio a quibus ma lus estimatur odor procedere extrahe dentē. Gingiuas aūt corruptas: cura cum calidicō .i. trocisco de arsenico facto ac concauitateʒ ꝛ nos iam nominabimus. Qd si a palato in os humor malum hn̄s saporem descende rit: ipsumqʒ eger sensu perceperit: egruʒ co tidie gargarizare facias sirupum acetosum cum sinapi. Postea uero in eadem die fac gargarismum ex uino in quo gariofili ꝛ gal lia: ꝛ spica inda: ꝛ ciperi: cocti fuerint. Si autem cū fetore oris: nullum fuerit predic torum que nominauimus: fac patientem uo mere: postq̄ res salsas: ꝛ sinapi: ꝛ siclas co mederit: ꝛ bibere idromel. Et da ei de pi gra doses multas: frequētes: ꝛ custodi eum a cibis unctuosis ꝛ crossis: ꝛ non comedat nisi frixa: ꝛ ea que in patella coquuntur. Panem quoqʒ in almuri de romania intin ctum edat: ꝛ ex eo ieiunus bibat. Ante ēt quam comedat: ex rebite ꝛ senetu aliquātu lum comedat. Uinum etiam quo utitur ci perum: ꝛ spicam: ac gariofil': parumper ha beat amixtos. Atqʒ d̄ pillulis istis sumat quarum descriptio. ℞. gallie: gariofil': cina mi: nucis muscate: ciperi: spice: corticum: ci tri: xiloaloes. ana partes equales: musci: ui cesima unius partis. Ex his omnibus cum uino bene redente mixtis: fiant pillule ad ciceris magnitudinem: ex quibus cotidie i mane: tres sumantur. ʒ. quas eger parump masticet ac trahitiat sucum. Medicam probatum ad malum oris odorem ualde cō ferens: quod etiam omnibus alijs melius c xistit: est apium frequenter comedere. Est enim medicamen hoc: ad hoc fortissimum. Aliud uiridis mirti sumitas accipiatur ꝛ si mul cum passulis eiusdem quātitatis cuius ipsa est a quibus semina sint eiecta teratur: ex quibus in nucis similitudineʒ magdalio nes formentur: quoꝝ unus in mane: ꝛ alius in hora dormiendi sumatur. Dentifriti um quod os bene reddolere facit. ℞. spice ciperi: rose: folij: gallie: corticum citri: gari ofol': amoni: corticum xiloaloes: masticis sa lis combusti: mellis. ana partes equales: misceant ꝛ ex eis dentes fricentur.

43 Capitulum de hijs que ocultant odo rem uini ac reprimunt.

Si ciperi post uinum masticentur: ei' reprimunt odorem. Et si cubebe cū eis fuerint āmixte: fortius operabuntur. Aliud medicamē: ciperi: cubebe: ʒedoaria: masticentur: ꝛ cum eis dentes fricentur. De his quoqʒ que uini reprimunt odorem est post eius austum edere: ꝛ proprie res a cetosas: ut sunt sinapi: ꝛ cepe aceto cōditi: ꝛ acetum bibere: ꝛ masticare coriandrum.

44 Capitulum de hijs q ocultant fetorē alliorum ꝛ cepaꝝ ꝛ porroꝝ.

Caseus in parua frustra incisus i ole o frigatur onfacino: qui gariofili pl' uerem habens aspersum post supradictoruʒ esum comedatur. Aut coriandrum siue re cens sit: siue siccum: post ipsum fortiter ma sticetur: ac de eius succo: parum trahitiatur Aut fabe uel lentes assate comedantur. Aut masticetur ruta: ꝛ ex ea parum edatur Est enim eius proprietas huiusmodi odo rem fortiter remouere. Aut ʒedoaria masti cetur: ꝛ ex ea parum trahitiatur. Aut sumi tas alaulaich masticetur. Post cuius ma sticationem parum uini odoriferi in potu su matur: aut menta masticetur. siue mentastrū ꝛ post ipsarum aceti sumatur.

Capitulum de illis que prohibent flu xum saliue curentem ab ore apud somnuʒ.

45 q Ui hoc infestatur: scariolam recentē cū sale ieiunus: multis comedat diebus: azuech quoqꝫ ac gargarismum frequēter faciat. Et triferam minorez cotidie bibat: frequentiqꝫ utatur uomitu. Hic enim eo penitus remouetur. Huic preterea egritudini: aquam calidam in mane bibere: ꝛ almuri de romania: ꝛ uinum coctum in potu sumere: ꝛ triticum fractū: ꝛ assatum sine liquore aliquo comedere confert: circa noctem quoqꝫ edere: tortellas cum almuri nabati confert.

Capitulum de his que abstergunt dentes ꝛ destruunt albasa uel concauitates.

d Entifricium quod dentes abstergit: ꝛ concauitatem remouet. Sal gemma: ꝛ spuma maris terantur: ꝛ ex eis dētes fricentur. Congruunt eni. Aliud cipi: alkali: salis gēme: spume marine: partes sumanť equales: ꝛ ex eis tritis dentes fricentur. Aliud testarū urceoꝝ uiridium: uitri de siria alkali: partes acepte equales: optime terantur ꝛ ex eis soli fricentur dentes: ſꝫ ginguarū caro ab eis bene custodiatur. Dentes quoqꝫ cōcauari prohibenť: si singulis diebus cū oleo inungantur.

Capitulum de his que prohibēt corrosiōnem dentium fieri.

l Oca dentiū corrosa: mastice repleantur ꝛ alumine: uel dentes q iam corrodi incepunt: eodē muniantur medicamie atqꝫ cum pipere ꝛ ciperis tritis fricentur: uel galle cipressi: ꝛ teste: ꝛ fructus tamarici sumanť: ꝛ teranť: ꝛ fiat ex eis dentifritium. Quod si corrosio magna fuerit: multosqꝫ inuaserit dentes: uenť a collera rubea multotiens ē purgandus: ꝛ cibaria que humectāt tribuenda: atqꝫ ab acrimonijs ꝛ salsis abstinendum: ac eo est utendum regimine: quo qui corporis uult adipisci crossitiem: uti consueuit.

Capitulum de illis que prohibent dētes commotos cadere.

b Alanstie: alumē: gallia: acathia: ypoquistidos terrantur: ꝛ ex eis dentiuꝫ motorum radices fricentur. Mirobalanorum quoqꝫ citrinorum: gallarum: emblicorum: aluminis partes sumantur equales ꝛ trite cum aceto misceantur: ꝛ fiant ex eis trocisci: ꝛ cum necesse fuerit: motorum dentium radices ex eis fricentur. Qđ si fortiter moueantur: moti cum sanis aurea catenula ligentur.

Capitulum de superflutate aurium purganda.

c Um hora affuerit dormiendi: oleum tepidum auri infundatur: ꝛ in mane qui patiť: balneum ingrediatur ꝛ super latꝰ in quo ē auris mundanda iaceat: ꝛ aurē solio balnei propinquā faciat: eamqꝫ ibi teneat: donec ab ea egrediatur quicquid exire poterit: ꝛ postea quod remansit cum radio cotum inuolutum habente expellatur. Aliud acetuꝫ ꝛ baurach auri imitiantur: ibiqꝫ postquā parum remanserint: expellantur Quod postea in balneo multotiens fieri cōuenit: atqꝫ auris ī aliqua hora super aque calide uaporem est tenenda. Post hec auris cum radio inuoluto ex coto: interius est abstergenda. Est etiam obseruandum: ut balneum sepe ingrediatur: ꝛ prohibeatur ne istud multum fiat.

Capitulū de illis que auferunt fetorem ascelarum.

l Ytharginꝫ albificatum sumatur ꝛ cum aqua rosata ī qua sit cāphora cōspargať: ex quibus trocisci facti supius ꝛ inferiꝰ rosis tegātur: ꝛ sic maneant donec desicenť postea reponanť: ꝛ ex eis cuꝫ necesse fuerit medicamen fiat. Aut tuthia cū aqua ꝛ sale lauata: cū aqua rosata ꝛ cāphora confitiať: ꝛ utať ea cum necesse fuerit: aut rosarum rubeaꝝ libra.i. gallie: spice: cipi: mirre aluminis ana.℥.i. sumanť ꝛ ex eis cū aqua rosata trocisci informētur: ex quibus cum necesse fuerit; epithima fiat.

Capitulum de illis que prohibent sudorem pedum.

ſ I pedes cuꝫ alumine in aqua resoluto fricentur: aut cum folijs cipssi: uel cuꝫ folijs tamarici: aut cum aqua mirti: expresse remouebitur sudor.

Capłm de illis que sudorē totius corpis bene redolere faciunt.

c Nardorum capita comedantur ⁊ iuniperi semen cotidie in potu sumatur: aut cassia lignea. Corpus quoqꝫ cum trociscis de rosis quos in capitulo de ascellarum fetore nominauimus atqꝫ cum bunch fricetur. Uinum etiam bibat aquatum ipsum enim bonum facit odorem. Et de apio comedat.

Capitulum de diminutione fetoris urine ⁊ egestionis.

u Uinum bene redolens est bibendum: ⁊ iuniperi semen in horis frigidis comedendum ac cassia lignea edenda. Cibus quoqꝫ quo utitur cinnamomi: ac galãge multum in se habeat. Fenu grecum uero: uel asam siue anudem: ⁊ oua atqꝫ erucam: necnon allia: ⁊ cepas: ⁊ poros: ⁊ sinapi: ac isturgar: nullo modo comedat: ⁊ caueat sibi a fastidio.

Capitulum de custodia corporis mortui ne feteat ⁊ ne cito putrefiat.

e Ex colloquintida ⁊ baurach rubeo fiat suppositorium: ⁊ in ipsius ano ponatur capite inferius existente: ⁊ fortiter moueatur: postea ipsum statuant rectum eiusque uentrem premant: donec suppositorium egrediatur. postea de eodem aliud iterum suppositorium fiat. Quod tamdiu faciẽdũ est: donec totum stercus quod est in uentre egrediatur. Et his gestis: aloes: ⁊ mirra: ⁊ acbatia: ⁊ ramich: ⁊ camphora sumantur ⁊ ex his omnibus in aqua rosata resolutis suppositorium factum per anum immittatur: deinde anus coto in hac inuoluto medicia opiletur: ⁊ postquam in aceto ⁊ aqua rosata fuerint resoluta omnes eius iuncture inungentur: postquam paruum salis eis fuerit ammixtum. Naribus quoqꝫ eius argentũ uiuũ purum initiatur. Et deinceps oia eius foramina: cũ hoc qđ diximus constringãtur: ⁊ condiatur ipsum cum aloe: mirra: ⁊ gallia: ⁊ alumine: ⁊ sale equali mensura susceptis. Omnis preterea mortuus qui super suam iacet faciem uentrem non habebit inflatum. Et cum in eius naribus argentũ ponetur uiuũ cerebrum ipsius nõ defluet. De his quoqꝫ que cadauer putrefieri non permittunt: est ut cum alkitram liniatur.

Capitulũ de illis que prohibent ne puerorum testiculis ⁊ puelarum mamillis ꝑperet magnitudo.

c Ciminũ teratur: ⁊ ex eo aqua cõsperso emplastrum fiat qđ desup cũ pãno lineo in aceto ⁊ aqua infuso stringatur: neqꝫ usqꝫ ad dies tres dissoluatur. Quibus transactis cepe albi lilij terant: ⁊ ex eis cũ aceto ⁊ aqua mixtis: fiat emplastrũ desup: ⁊ ligetur: ⁊ p tres sic manẽs dies nõ dissoluaẽ. Qđ aliquib⁹ uicibus in mẽse fieri cõuenit: duos preterea lapides demesen insimul cũ aqua ⁊ aceto fricari cõuenit: ⁊ ex eo qđ ab eis resoluitur: testiculi ac mamille epithimentur: hoc nãqꝫ eos cõseruat. Aut alumẽ cum oleo roseo teraẽ: ⁊ mamille ex eo cotidie inunganẽ: durabit eni earum paruitas diu: pp hoc medicamẽ. Aut sumanẽ boli: gallarum uiridiũ tritarum: ana partes equales: ex qb⁹ cũ melle cõspsis epithima fiat. Qđ postquã p diẽ unũ sic mãserit: cũ aqua laueẽ frigida. Et istud in mẽse plurib⁹ fiat uicib⁹: paruitas eni longo pdurabit tpre. De his ẽt que testiculos cõseruãt: nõ crescere pmittũt: ẽ ut sumanẽ chimolee ⁊ ceruse partes equales: ex qb⁹ cũ suco iusgami ⁊ oleo mirtio cõspersis: epithima fiat. Hoc. n. neqꝫ testiculos crescere: nec pilos i femore nasci pmittit.

Capitulum de illis que accidunt in unguibus de feditate.

u Ungues si interius curuati fuerit per tres dies ex adipe emplastrum super se habere debent: deinde soluantur. Qui si postquam ab eis emplastrum solutum fuerit ac separatum: molles inueniantur: fricandi erunt donec sint equales. Et si necesse fuerit: ad hoc idem erit redeundũ donec equales fiant. Quod si in unguibus cũ partibus que ut in tinea excorticãtur gibbositas fuerit cum aceto: ⁊ afragi: ⁊ sale: ⁊ fece aceti: epithima fiat: uel fiat emplastrũ ex squilla: ⁊ oleo sisamino. Ungues aũt qui finduntur: et partes scisas ex se emittunt habentiũ ex uẽtrib⁹ collera nigra ẽ educẽda: atqꝫ corpora humectãda: ungues ẽt cũ cera ⁊ oleo ac adipe ⁊ medulla mollificandi. Pro citrinitate ꝟo que unguibus accidit epithima ex semine eruce: ⁊ aceto multotiens est faciendum. Sꝫ si puncta alba in eis apparuerit cum pice liquida epithimandi multotiens

erunt. Ungues pterea qui ualde turpes sunt: cum summo studio et labore sunt curandi cum his que in cura cuiusque superioris egritudinis diximus: donec mollescant et cadant. Et postquam hoc factum fuerit: quod nasci incipiet manu nullo modo tangatur: ne aliqua ei accidat tortio.

57 ¶ Capitulum de scissuris faciei labiorum et manuum.

Sumantur cera citrina: oleum roseum ysopus cerotes adeps anatis colat?: amilum dragg. mucilago seminis citoniorum: et ex eis hoc modo unguentum confitiatur: cera: oleum: adeps: dissoluantur: quibus alia addantur: et in mortario tamdiu moueantur: donec in unum transeant corpus. Et fiat ex eis fricatio post quam fricationem patiens balneum ingrediatur. Et postquam locus fissus mollificatus fuerit: dragg. tritum in modum collirij super eum spargatur: et deinde lauetur. Medicamen ad labiorum fissuras. Si fissure magne fuerint: terantur galle cum melle: et fiat ex eis epithima: uel ex fecibus olei et terbentia et adipe anatis simul commixtis: epithima fiat. Aut galle ut collirium trite terbentine in oleo dissolute ammisceantur: et fiat ex eis epithima: uel fiat epithima ex terbentina: et mastice: et ysopo ceroto: et melle. Si autem fissuram habuerint labia que cum ab aliqua re tangitur lesionem affert: panniculus oui interior ei annectatur.

58 ¶ Capitulum de tumore et pruritu que accidunt in digitis in autumno et in hyeme.

Super digitos aqua salsa calefacta: fundenda est. Ipsi quoque in aqua in qua sicla cocta fuerit: mittendi sunt: uel sunt inungendi ex oleo deben: uel ex alijs oleis his similibus. Quod si istud magnum fuerit: emplastrum ex sale: et ex ficubus tritis et oleo: uel ex cepis: uel ex uino fiat.

59 ¶ Capitulum de his que ingrossant corpus uel impinguant.

Qui corporis crossitiem adipisci desiderat cibis unctuosis ac dulcibus et qui multum nutriunt frequenter utatur: sicut est triticum coctum: et pultes sorbiles et dure et ab acetosis: et salsis et acutis nisi pro sapore cibi: et ut appetitus melioretur omnino abstineat. Dormitione quoque et quiete in domibus frigidis et humidis frequenter utatur. Conuenit preterea post cibum balneari: et oleo prius inungi: ac postea aquam tepidam super corpus proicere. Est etiam ei precipiendum: ut ante cibum subtili utendo deambulatione: diu moueatur: atque a motu ueloci abstineat: lectus preterea eius sit mollis: et ioci: atque gaudia semper coram eo assistant. Et corpus etiam ante cibum donec aliquantulum incipiat rubere: fricetur: ac in die bis comedat: et post primam comestionem: balneum ingrediatur. Uinum quoque quo utitur: rubeum sit et crossum et nouum ac dulce. Ex granis etiam que impinguant: sunt triticum: et rizi ac fabe. Triticum etiam coctum cum lacte nutrimentum generat multum et spissum. Jus preterea ex micis panis similaginei sicci: et farina fabarum: et rizi: et lac: et babatha: quando cum zucharo comeditur: et caseus recens: et fructus quorum nuclei tantum comeduntur: cum zuchares: ut amigdale: et auellane: et fistici: et lac: et uue recentes dulces omnia hec corpus impinguant. De his itidem que corpus crossum faciunt: sunt caro arietia: et galline: et oua assata: et iudeb et melichे: et frani: et taphea de paucis taguebil: et uino semper uti ac iocis et gaudijs semper assistere: et flobotomiam ac uentris solutionem raro facere: et non frequenter balneari: nec coire: neque laborare nec sub sole morari: nec uigilare. Famem quoque atque sitim parum pati: corpus incrossare faciunt.

Medicamen ad impinguandum bonum. Semina cucurbitarum excorticata: optime terantur: et cum lacte uacino conspergantur: et fiant ex eis trocisci subtiles: ex quibus desicatis in mane una sumatur untia: et trita cum lacte et zucharo trahitiatur. Sorbiuncule etiam ex simila et cicere: et fabis: et rizi: et lacte: et butiro: et ex tortellis fiant et bibantur. Sorbiuncula que impinguant. Farina rizi: et fabarum: et ciceris: ac tortellarum: et amigdale excorticate sumantur. Ex quibus sorbiuncule cum lacte et zucharo fiant et postquam

ex eis cottidie sumpserit: balneum ingredia tur: a quo cum exierit: nutrimento alatur si bi proprio. Impinguans congruum. Amigdale excorticate: et auellane: et albi papaueris semen: et granum uiride: et buti rum uaccinum. et zucharum sumantur. Om nia uero hec butiro peruncta: cum zucharo dissoluto conspergantur ex quibus in mane et circa noctem aliquid edatur. Suppo sitorium impinguatiuum. Caput arietinū pingue: et bene mundificatum sumatur: ac bene teratur: cui media libra caude: et due libre lactis: et tritici ac rizi et ciceris uniuſ cuiusque: ana quarta pars: unius libre addā tur: quibus tantum aque amisceatur: ut ex ea cooperiri possit: et sic coquantur usque ad omnium dissolutionem: et postea ex aqua co lata tres untie: et pinguedinis due untie: et olei rosati atque olei de nucibus ana untia una sumantur ex quibus in nocte post quam as sellauerit: suppositorium fiat: quod in uētre tota nocte tenendo dormiat: hoc quoque per quinque noctes in mense fiat. Quod etiam melius erit: si plus fiat. De his quoque que corpus impinguāt: est res comedere humi das. Quod etiam squama ferri operatur: et nos in sequentibus in capitulo de stoma cho nominabimus hoc.

Capitulum de his que macrum efficiunt corpus.

Si quis corpus macrum efficere uolu erit cibaria multum nutrientia dimit tat: carnem quoque atque uinum et lac: necnon omnia dulcia negligat. Plurimum autem in sui nutrimento: holeribus utatur: et ma xime comedat salsa: et acuta: et acetosa et lar ga uentris utatur solutione: urinam quoque atque sudorem prouocet: et labore ac multo motu utatur et ueloci ante quam comedat. In balneo etiā diu moretur nec statim post balneum comedat: sed aliquando diu ante comestionem moretur: et etiam dormiat sic: et disponat se ad comedendum semel in die multumque uigilet. Uinum quoque uetus et subtile bibat. Et ad ultimū regimine uta tur contrario ei quod prediximus. De his quoque que corpus macrescere faciunt: est triferam minorem sepe sumere et elactuaria calida urine prouocatiua: sicut diatriton pi pereon: et diaciminum: atque post eorum re ceptionem tamdiu ante quam comedat mo rari donec appetitus qui irritatus fuerat reprimatur: et extinguatur. Famem prete rea atque sitim pati: et in balneo sudare et me dicinas matiem facientes sumere: et dormi re in lecto duro: et morari sub sole atque in mansionibus calidis. Medicamen ma crum efficiens corpus. Rx. ameos: seminis apii seminis feniculi: rute: cimini omnium ana partes equales: sansuci sicci: baurach: ana quartā unius partis: lacte partes duas puluerizentur: de quorum puluere trahitiat cotidie eo utens: pondus aurei unius: hoc enim medicamen uehementer desiccat cor pus. De his quoque que fortiter desicant: est sumere calcanthum. Quod tamen timo rosum est. Medicamen corpus desic cans. Rx. trifere minoris. ℥. iij. pulueris pi gre: turbit ana. ℥. i. sumantur medicina hec quaque ebdomoda semel.

Capitulum de his que augent sperma et que ualent ad erectionem uirge.

Electuarium de nucleis fructuū. Rx. amigdalarum auellanarum nucis indice: pinearum enucleatarum: granorum kilkil: granorum zeilem: grani uiridis: omniū partes equales zinziberis piperis longi: seminis peonie: ana tertia partis: penidiarum: ex zucharo tantum ex quo temperari pos sint. Sumantur ex eo in mane cotidie: ad oui magnitudinem et in sero tantundem. Elactuarium de seminibus quod auget sperma. Rx. seminis baucie: seminis naporum ceparum: ac rafani: et spargi: atque seminis alfassasa: et eruce seminis pinearum: medul le interioris: granorum kilkil: granorum zeilem: tuderi lingue auis: secacul: behem albi: et rubei satirion: costi dulcis: zinzibe ris macro piperis: nasturtij omnium ana: terantur: et cum melle conficiantur. Ex quo trium. ℥. pondus. cum. ℥. i. lactis sta tim mulcti et penidiarum sumatur. Pulmentum quoque ex carne arietina cum cicere frac to ac cepis factum: habens subtilem pul uerem cinnami: et galange comedat. Quā doque etiam predictū elactuariū cū uino nouo

⁊ calido est sumendum. Medicamen calefactis ac corpora habentibus sicca cõferens. ℞. lactis uacini statim mulcti lib. 2. in quo. ℥. 2. terramiabim granati ponantur: ⁊ coquantur usque ad mellis spissitudinem: atque cotidie ex eo in ieiunio. 20. ʒ. sumantur quasi sorbendo: post cuius austum pisces recentes in ueru uel super prunas assati comedantur. Qui et calidi cum cepis sunt edendi: atq3 uinum crossum ⁊ mediocriter aquatum: post eos est bibendum.

Unguentum uirgam erigens. Sumatur oleum de lilio: ⁊ ponatur in eo euforbij piperis sinapis: nitri: omnium ana. ʒ. 1. musci: sexta pars. ʒ. 1. Et ex hoc unguento renes ⁊ dorsum: ⁊ spondiles: ⁊ sumem: et femur: ac uirga: ⁊ omnia que sunt in circuitu ipsius inungantur. Cortex etiam pinee et ciperi: atque anetum in uino coquẽda sunt: et pannus in eo infusus: in anum est mittẽdus. Medicamen ex quo uirga cito erigitur. Ex asa cum melle mixta: unius aurei pondus cu3. ℥. 1. uini per duas horas ante quam comedat edatur.

Capitulum de hijs que calefaciunt uuluam.

f Umatur cordumeni: ⁊ exterius abrasum teratur. De puluere cuius: in oleo sambacino tantum mittatur: ex quo inspissari possit: ⁊ mittatur in uuluã. Medicamen conferens ad frigiditatem uulue ⁊ humiditatem: cordumeni: ⁊ piper ⁊ cipe ri: ⁊ bellilici: in uino coquantur in quo pannus madefactus uulue subitiatur.

Capitulum de illis que augent delectationem in coitu.

q Ui hoc assequi desiderat cubebe ieiunus masticet: aut piretrum: aut cũ ase. ʒ. 1. olei sambacini. ʒ. 10. commisceat et per aliquot dies sic manere permittat. Et postea ex hoc unguento uirgam inungat: et mulieris crura uehementer eleuet: ⁊ super ipsam crura sua stringat. Sic enim operãdo: uterque ualde delectabitur. Aliud. ℞. piretri: zinziberis: cinnamomi partes equales: hec trita cum aqua in qua parum gumi dissolutum fuerit conspergantur: et fiant ex eis trocisci parui: qui in ore teneantur: ⁊ postquam resoluti fuerint cum saliua: coeundum est cum muliere.

Capitulum de sanatione illius que in fine coitus illico egerit.

o Portet eos ante quã coeant egerere. Ea uero eis danda sunt: que uẽtrem constringunt. Acathie preterea atque aramich: ⁊ thuris: ac balaustie: ⁊ gummi arabici: omnium partes sumantur equales: ex quibus ossis dactili similitudo facta ano in hora coeundi subitiatur. In alijs uero horis: oleum de neridem supponatur: et ex eo inungatur.

Capitulum de illius sanatione qui ex nimio coitu debilitatur.

b I aqua frigida sunt lauandi: et ex aqua carnis nutriendi parum etiam uini bene odoriferi ⁊ clari bibant: barbam preterea ac faciem: ⁊ totum caput: ex eis liniant: que bene redolent. Pannosque ⁊ totum corpus: cum odoriferis suffumigent. Quiescant: ⁊ in lecto taceant ualde molli.

Capitulum de illis que diminuunt sperma ⁊ uirge erectionem.

d Ex his que sperma ⁊ uirge erectionem minuunt est acetosa: ⁊ stiptica comedere: ut est acetum ⁊ uue acerbe sucus et ribes ⁊ his similia: ⁊ holera frigida: ut lactuca ⁊ portulaca: ⁊ his similia. De his quoq3 que erectionem minuunt: sunt ea que uentositatis sunt dissolutiua sicut ruta: agnus castus: mentastrũ ciminũ ⁊ ameos.

Medicamen uirge erectionem minuens. ℞. seminis agni casti. ʒ. 10. foliorum mẽtastri: rute sicce: cimini: ciperi balaustie: ana. ʒ. 2. Ex horum puluere in mane: et circa noctem trahitiatur. Medicamẽ aliud quando caliditas fuerit causa. ℞. seminis lactuce seminis portulace: ana. ʒ. 10. psilli: seminis coriandri sicci: ana. ʒ. iij. balaustie: nenufare: ana. ʒ. 2. Ex his omnibus simul comixtis. ʒ. iij. cum quanta. ʒ. 1. camphore: per aliquot dies sumantur: ⁊ cibis utantur stipticis: ⁊ acetosis.

Capitulu3 de illis que ingrossant uirgã.

m Ultotiens in die tamdiu fricanda est: donec rubea fiat: ac postea aqua calida super eam fundenda: ⁊ ex inde cum cera in oleo uiolato resoluta epithimanda.

Aut fricetur:ꝛ cum lacte ouino in die decies ungatur. Aut epithimetur ex lumbꝛicis teꝛrestribus desicatis : ꝛ cum oleo sambacino tritis:aut frustrum utris :in quo remansit pix calefiat : ꝛ cum eo fricetur uirga:ꝛ inuiscetur ei : ꝛ dum calidum fuerit : super ipsam teneatur. Cum autem infrigidatum fuerit : remoueatur : hoc in die multotiens est faciendum. Aliud medicamen. ℞.sulphuris citrini:piperis ana partes equales hec trita cribellentur cum oꝛali ꝛ ex eis cum melle puro commixtis fiat epithima quod postquam per hoꝛam unam sic manserit : lauetur cum aqua calida. Aut sumantur seminis alcoti nuclei :ꝛ triti triconizentur : ꝛ cum lacte statim mulcto commisceantur :ex quibus uirga ante quaz mulieri commisceatur : fricetur : augumentatur enim. Si quis autem pꝛedicto regimine frequenter usus fuerit in naturalem transibit magnitudinem atque sic remanebit.

Capitulum de hijs que constringunt uuluam.

g Allie.ʒ.iij.gariofilis.ʒ.I.musci.ʒ. sexta pars:sumantur : ꝛ trita omnia in unam uini.℥.mittantur:in quo pannus madefactus in uuluaz mittatur. Aliud quod coꝛruptam quasi uirgineȝ reddit. ℞. gallarum aluminis:squinanti folioꝛum lilij ciperi :ana partes equales : hec omnia in aqua coquantur : de qua mulier in uuluam multotiens mittat. Cum autem uulua multum stricta fuerit :atque uir ut coeat ad mulierem accesserit:parua pars intestini sanguine columbe impleatur : ꝛ uulue ante quam uir ad eam accedat immittatur. Postquam enim ad eam accesserit : ꝛ cum ea coire ceperit:findetur intestinum: ꝛ sanguis fluere incipiet.

Capitulum de illis que auferunt humiditatem in uulua.

a Antimonij:aluminis iameni: partes sumantur equales:ꝛ trite tritonizentur:ꝛ sic subitiantur. Aut salgemma:ꝛ alumen trita subitiantur : et lauetur mulieris uulua cum aqua in qua galle et glandium cupule:ꝛ balaustie:cocte fuerint. Aut pinearum coꝛtices:ꝛ alumen : ꝛ ciperi in uino coquantur in quo pannus madefactus uulue immittatur:ꝛ ibi teneatur.

Capituluȝ de hijs que calefaciūt uuluā.

c Oꝛdumeni excoꝛticatum sumatur :ꝛ teratur:ꝛ pꝛobitiatur ex eo in oleo sambacino tamdiu:donec inspissetur : ꝛ supponatur.

Capitulum de hijs que ualent ad impꝛegnandum.

a Ad hoc ualet ut uir ꝛ mulier non coeant nisi post longum tempus : ꝛ ut non sint ebꝛij:ꝛ ut uir cum muliere ludat tā diu:donec eam uideat desiderare coitum : quod in oculis mulieris atque anhelitu cognosci potest. Et sit coitus post menstruorum purgationem. Qui postquam cum ea coire ceperit:ipsius uehementer eleuet crura:ꝛ sit tunc mulieris caput inferius mersum.atqꝫ uir a spermatis emissione abstineat:donec sciat mulierem suum implesse desiderium. Et tunc ipse semen fundat. Mulier uero post diu iaceat:hoc autem statim post balneum fieri conuenit. Opoꝛtet tamen ut ante quam hoc fiat : mulier medicinas sibi subitiat calidas. Pessarium ad impꝛegnandum ualens.℞.sigiam castoreum galbanum:oppopanacum : carpobalsamum:semen ben:costum :spicam indam : bdellium. Ex his omnibus tritis :et cum uino commixtis: glandis fiat similitudo : que in uuluā missa:per multas noctes ante quam coeat:quatuoꝛ teneatur hoꝛis.

Capitulum de illis que pꝛohibent impꝛegnari.

f Similiter post coitum statim paruȝ alkitram sibi subitiat:aut cum uir coire uult uirge caput ex eo inungat : non fiet pꝛegnatio. Quod ꝛ rute sucus similiter operatur:aut piper:si ex aliquo eoꝛum mulier sibi supponat:postquam coierit. Mulier quoque si pedes habens apertos post coitum foꝛtiter retro salierit:sperma qd̄ cōtinetur in ea cadet. Uir etiā si coitū pꝛiusquam mulier expleuerit : non impꝛegnabitur mulier. De his autem que aboꝛtire faciunt:sunt medicine quas in capitulo de

partu facili nominabimus: et pessarium: ex alkitram: aut suco rute: uel ex pulpa colloquintide: uel arthanitha: facere: aut sucum rute bibere. De his etiam que fetus uehementer expellunt: est cotidie pregnanti tribuere. ʒ. iij. de semine sauine decem diebus continuis: nisi prius febrem passa fuerit. Que si acciderit dimittenda est. Sana uero hoc frequenter sumat: donec in eius urina atque sudore: seminis hebel odor sentiatur. His preterea omnibus que in capitulo de menstruorum prouocatione: ac de facili partu diximus utendum est: aut electuarium de assa ei detur.

Electuarium quod in aborsum faciendo ualidum existit. ℞. seminis hebel. ʒ. 100. mentastri sicci: foliorum rute: ana. ʒ. 20. rubee: cordumeni: pulegij: ceruini: ana. ʒ. 10. hec omnia puluerizata cum lacte ficuum: in modum electuarij conficiantur: ex quo in mane et circa noctem ad magnitudinem nucis nabache sumatur.

Capitulum de illis que multum faciunt bibere.

Si quis in potu multo uult uti uino: oportet ut ea die non multo repleatur cibo: neque dulcia comedat. Caseam autem unctuosam sorbeat: et micas in iure molles et unctuosas comedat: carnemque pinguedinem ammixtam habentem temperate edat: neque ea die ante comestionem laboret. Sed statim post quam experge factus fuerit: bibere incipiat: in stomacho ex precedentis diei cibo non grauedinem habens. De his preterea que ad potandum ualde adiuuant: est caro cum caulibus: et cum canauit: et cum lentibus. Post uinum quoque citri acetositatem: aut ribes: aut citonia: aut granata acetosa: uel res acetosas: aut salsas sumere: maxime auxiliatur. Medicamen quod ebrietatem detardat. ℞. caulium nabati semina: ciminum: amigdalas excorticatas: mentastrum: salem: absintium: rutam siccam: ameos ex his omnibus simul tritis. ʒ. 2. pondus cum aqua frigida a ieiunio sumatur: si ille qui sumere debet calorem non habet. Qui si calorem patiatur: dimittat. Ad hoc preterea iuuamentum prestat: ut qui uult bibere amigdalas salitas: aut lentes salitas: aut oliuas sale conditas aut capares comedat.

Capitulum de eis que cito inebriantur.

Mandragore opij: semenis iusquiami nigri: omnium ana. ʒ. sumatur: nucis muscate. ʒ. S. gallie: xiloaloes: ana. ʒ. tertia pars. Ex his omnibus tritis: trocisci informentur. Quorum unus cum in uino dissolutus fuerit: uehementer inebriabit. De his quoque que inebriant: est ut iusquiamum nigrum: et cortices mandragore in aqua donec rubea fiat coquantur: que postea uino commisceri debet. Medicamen aliud leuius primo. Aqua in qua silem coquitur sumatur: et cum uino misceatur: uel aqua in qua usnee: aut res mucilaginem habens: madefacta fuit: detur: aut uinum in quo xiloaloes madefactum fuit: tribuatur. Medicamen aliud quod ualde est forte. ℞. mirre: sigie: opij. iusquiami omnium ana: sextam partem. ʒ. I. gallie gariofoli ana tertiam. ʒ. I. hec trita cum uino mixta tribuantur.

Capitulum de hijs que cito alleuiant ebrietatem et ex quibus cito aufertur.

Aqua et acetum multotiens danda sunt ei: aut aqua mixta cum lacte multum acetoso: uel cum sero acetoso tribuenda sunt. Acetum quoque et oleum roseum: super caput sunt fundenda: atque camphora et aqua rosata: naribus applicande sunt: ut eas odoret. In stomacho quoque si aliqua pars uini remanserit: ut ipsas euomat est cogendus. Manus preterea eius atque pedes: in aquam frigidas sunt mittendi: et cum sale fricandi: ac buccelle panis in suco uue acerbe infuse sunt tribuende: cum lentibus coctis. Caules et cocti atque canauit: dandi sunt.

Capitulum de curatione ebrietatis.

Oportet crapulatum diu dormire: ac postquam euigilauerit: balneum ingredi: ubi in loco sedeat temperato. Et postquam super ipsius caput aque tepide multitudo fusa fuerit: exeat: et pullum cum suco uue acerbe: necnon: charis et bulem: atque his similia comedat: deinde

alia uice dormiat. Quod si capitis habuerit dolorem caput ex aceto cum oleo roseo mixto infundat. Et sint acetum & oleum roseum super niuem infrigidata. Quibus ita gestis: iterum dormiat. Si autem post hec crapule sanitas tardauerit parum uini cum multa aqua bibat. De his quoque que crapulam remouent: sunt multum loqui. & longam suauiter incedere uiam: et oleum uiolatum: ac flores salicis: necnon rosas: & camphoram & aquam rosatam olfacere: atque aqua tepida caput infundere. Aliud semis scariole: semis caulis: berberis: mundati a suis granis sumach: lentium excorticatarum: rosarum spodij: ana.ℨ.10. sumantur: ex quibus.ℨ.iij. cum sexta.ℨ.1. de camphora & cum.ℨ.1. acetositatis citri decocte ad spissitudinem: aut cum suco mali granati acetosi: uel cum ribes sunt potande. Aliud de semine coriandri sicci trito mixto cum zucharo albo eiusdem quantitatis: cuius ipsum est quantum potest tribus trahitiat uicibus. Robub autem que ad crapule ualent remotionem sunt rob de suco uue acerbe & rob de acetositate citri: et rob de ribes. Aliud aqua in qua sumach: & tamarindi: atque pruna fuerint infusa: sumatur: & cum suco acetositatis citri eiusdem quantitatis misceatur quibus tantum zuchari: quantum totum est addatur. Que omnia usque ad spissitudinem sunt coquenda. Ex quibus postea quasi sorbēdo aliquid est sumendum.

Completus est tractatus quintus cum dei misericordia. Incipit tractatus sextus de regimine iter agentium: continens capitula.19.

Capitulum de cautela iter agentis a calore & aufferendo nocumento quod accidit ei ab ipso.

PORTET UT qui in magne caliditatis tempore iter agit: cibo non sit repletus: neque sit ebrius: neq3 etiam ea hora: uinum biberit. Non tamen sit inanitus: neque a cibo uel uino omnino uacuus nisi fastidium patiatur. Quod si passus fuerit: omnino ab itinere abstinere melius est: atque quiescere: & tamdiu dormire: donec fastidium remoueatur. Qui si non fuerit fastiditus: immo appetitus in ipso aliquantulum uiguerit: mediocriter cibo reficiatur: qui tamen paucitati attineat. Cibaria uero quibus utitur: frigida sint: atque extinguentia: necnon sitis repri mentia: ut sunt alkaris: & albulem: & uue acerbe sucus: & acetum cum oleo: & his similia. De his que sunt frigida. Quod si nullo modo comedere desiderauerit: caloremque superfluum: atque sitim senserit: triticum fractum cum multa aqua coctum cum zucharo & aqua frigida bibat. Post cuius haustu3: non statim eat: sed parumper moretur: & precipue si multum aque biberit. Si enim statim motus fuerit: cibus in stomacho existens: de uno latere ad alterum transiens stomachum inflat: ac male digeritur. Si autem ipsum ire necessitas coegerit: parumper bibat: & nunquam in aliqua hora fortiter incedat: omniaque membra sua a sole custodiat: et precipue caput: & quam maxime si diu ambulare desiderauerit. Diu enim cum fortis fuerit calor incedere: & ieiunare: corporibus macris plus: crossis uero minus nocet. Quedam tamen crossa reperiuntur corpora: quibus predicta conferunt. Nos autem iam diximus in hoc nostro libro non esse intentionem nostram: omnia ista distinguere ac determinare. Oportet enim nos: hanc profundius tractare doctrinam. Unde ea que sepius accidere solent consideramus. Usus preterea in hoc: magnam continet partem. Corpora namque calorem aut laborem uel famem: siue alia consueta ferre assueta: in his fortiora: atque magis tollerantia: inueniuntur: a quibus etiam minus leduntur: quam ea que is assueta non sunt. Postquam autem is qui iter agere inceperit: suum perfecerit iter: aliquantulum prius quiescere: & deinde in aqua tepida et dulci balneari debet: postque fructus ac cibaria infrigidantia & humectantia comedere & in loco uētis exposito dormire utile ei existit: coitum ēt pretermittat. Capitis aūt dolorem si senserit: cum aqua rosata & rodoleon

ac accto curetur: atq3 balneo aque sepius utatur. Cibaria etiam omnia quibus utitur: frigiditati ꝛ humiditati maxime attineant. Oleum preterea uiolatum: aut de cucurbite seminibus: aut de floribus salicis factum olfatiat. Si autem nichil mali senserit: suum peragat iter. Quod si egritudo ei acciderit: ab itinere tamdiu suspendatur donec quod accidit sublatum credatur. Si autem morari non poterit: paulatim incedat se quam maxime a sole custodiendo. Ante etiam qua3 incedere incipiat: ea que uehementer extingunt bibat: sicut ordeum fractum ꝛ coctum: mixtum cum zucharo et aqua rosata: ac mucilaginem psillij: aut iulep cum aqua ordei. Cum autem quieuerit: cibo ꝛ fructibus ifrigidantibus ꝛ lacte si nundum febris eum inuasit nutriatur. Qua si lesus fuerit: nec lac: neq3 butirum: neq3 aliquid ex lacte factum attingere presumat: nisi multum acetosum fuerit. Lac enim acetosum: ꝛ seres simplex: ꝛ masal: huic non nocent dispositioni. Febris uero si perdurauerit maiori in ea indigebitur sermone: quam ille que3 in hoc libro explicare uolumus. Est enim in his necessari⁹ medicus in talibus usitatus: qui eu3 regat. Nos quoq3 de febrium curis quantū huic nostro pertinet libro: in suo si deus uoluerit dicemus loco.

Capitulum de cautela dierum canicularum et succursu eorum que ex eis accidūt.

c Um in diebus canicularibus aliqs incedere cogitur: mediocriter cibis refici ex re unctuosa debet: post quorum acceptionem a potu multe aque abstinere debet. Caput quoq3 ac faciem panno lineo subtili cooperiat: quem patienter ferat. Quod si ipsum aliquo modo molestauerit: faciem a solis obuiatione uel uenti auertat atq3 in aliam declinet partem si potuerit: aut quantum plus poterit eis se occultet. Os quoq3 aqua semper abluat. quam non trabitiat: nisi cum fuerit frigida. Calor autem si ei multum nocuerit: caput semp sub panis teneat. Oleumq3 de cucurbitis aut de dulcibus amigdalis semper odoret: et ex eo parum trabitiat. Pectus quoq3 atque uentrem ante itineris inceptionem: ex psillij mucilagine: aut ex suco portulace cum oleo ꝺ cucurbitis ꝛ albumine oui mixtis epithimet. Ramos etiam portulace si semper suxerit remediabitur: ꝛ quam maxime si ex eis cum lacte ualde acetoso: ꝛ butiro coctis: ante quam eat comederit. Quod si lac acetosum inueniri non poterit: masal cum butiro utatur: hic enim cibus canicularium: remouet nocumentum atque sitim. Et si quis ante quam iter incipiat de oleo cucurbitarum magnam sumpserit quantitatem: canicularium ab eo remouebitur nocumentum. De his etiam que ipsorum in ultimo nocumentum remouent: est ut cepe incise in lacte acetoso per diem unam uel pl⁹ iacere permittantur. De quibus ante quā incedat: comedat post quarum etiam acceptionem de lacte illo bibat. Qui postquam quieuerit: non statim aquam bibat: sed ex ea os semper colluat: ꝛ ex frigida parum pertrabitiat. Post hec autem de his que infrigidant: quantum uoluerit cōedat: post quorum comestionem aquam paulatim bibat. Hoc enim regimine si quis usus fuerit a siti preseruabitur pernitiosa si deus uoluerit.

Capitulum de sedanda siti ꝛ expulsione nocumenti eius.

o Portet quemlibet sitim in itinere timentē: a cibi saturitate ante q̄ eat abstinere. Ex holeribus tamen infrigidantibus ac frigidis ꝛ acetosis parum comedat. Aut ex sauich cum zucharo ꝛ multa aqua frigidissima bibat. A rei uero salse uel dulcis uel acris comestione: abstineat et proprie a piscibus tam recentibus quam salsis: atq3 salmuria conditis: ꝛ omnino ab omnibus horum speciebus. Ipsi enim sitis sunt effectiui. Et cauguamich: ꝛ genera lactis que salita uel acetosa condiuntur dimittat: ꝛ capares proprij ꝛ oliuas: quoniam sunt sitim facientes. Cepe uero in aceto misse: ꝛ que eis assimilantur sitim sedant. Ipsum etia3 obseruare oportet: ne uelociter incedat sed suauiter ꝛ cum mora tantum. Uelox enim incessus: hominem frequenter anhelare ac uehemēter facit. Quod in sitis prouocatione: omnibus deterius existit. A multa etiam locutione: abstinere debet. Multa enim locutio sitim creat. Si autem ipsum loqui necesse fuerit: summissa uoce quanto plus possibile est loquatur. Clamor enim calorē

caloꝛem:ac ſitim multā afferre conſueuit. De his pꝛeterea que ſitim ſedant: ⁊ diu re mouent:ſunt lac ualde acetoſum: ⁊ poꝛtula ca:ac lactuca:⁊ cucurbita ⁊ citroli: ⁊ melo nes non dulces:⁊ pira ualde humoꝛoſa: ⁊ parum ſtiptica:non multū dulcia:poma quo qꝫ ac mala granata:⁊ que de fructibus ace toſis ſunt eis ſimilia:⁊ acetoſitas citri:atqꝫ uue acerbe ſucus:⁊ ribes ⁊ pꝛuna. Siquis enim ante quam eat comederit:non ſitiꝫ pa tietur. De his quoqꝫ que in oꝛe tenta: in hoꝛa eundi temperieꝫ adducunt in ſitis ab latione:ſunt pira ſicca acetoſa:cū unum poſt unum ſumit:⁊ thamarindi:⁊ granati aceto ſi grana: aut ex maſal aſſidue parumper ſu mere:⁊ in oꝛe donec diſſoluatur tenere. In hoc tamen non confert rekis: neqꝫ ſumach neqꝫ his ſimilia. Huic aūt licet parum: cō fert fruſtrum criſtalli i oꝛe tenere:⁊ ſadaſſa: aut argētum merum terſum: labia pꝛeterea foꝛtiter ſtringere: atqꝫ aerem nullomodo p os atrahere confert: ſi quam maxie poterit hoc agere ſtuduerit. Aliquam quoqꝫ de re bus frigidis odoꝛem reddētibus: una hoꝛa poſt aliam hoꝛā odoꝛet: atqꝫ olea infrigidā tia olfatiat. Ventri quoqꝫ ex herbis frigi dis emplaſtrum ſuperponat: aut ipſum ex e pithimatibus que in canicularibus nomina ta ſunt:epithimet. Quod ſi aque habuerit paucitateꝫ acetū ei commiſceat. Parua.n. quantitas eius tunc ſumpta: uehementer ſitim ſedabit. Ea quoqꝫ que ſiti extingunt edat:⁊ ea que ipſam afferunt derelinquat. Trociſci qui caloꝛē extingunt:⁊ ſiti ſedant: febꝛibuſqꝫ acutis:ignitis: in ultio conferūt ſi uoluerit deus:ex quibus ante quā eat: ⁊ etiam in hoꝛa eundi: aliquid in oꝛe teneat. Ipſi enim ⁊ ſitim remouent:⁊ ardoꝛem exti guūt. R.citrol cucurbite: ſeminū excoꝛtica toꝛuꝫ partes equales: ſeminis lactuce ſemi nis poꝛtulace:cuiuſqꝫ ana partem mediam ſucci liquiricie puri:quartam unius partis: terantur hec omnia:⁊ cum ſucco poꝛtulace aut pſillij mucilagine conficiantur:ex qbus trociſci parui ad lupinoꝝ ſimilitudinem ifoꝛ mentur:ex quibus dū incedit:unuꝫ poſt unū in oꝛe teneat quem nō maſticet ſed ſinat do nec paulatim diſſoluatur.⁊ qđ ex eo diſſolui tur trabitiat. Ante uero quam eat:uel cum per eos febꝛem acutam ſedare uoluerit:põ dus.ʒ.iij.ex eis bibat cum rob alicuiꝰ fruc tus acetoſi quos nominauimus. Si autem in pectoꝛe aliqua fuerit aſperitas: ipſos cū iulep uel ſirupo uiolato bibat. Hij pterea trociſci ardoꝛi urine in ultimo:conferunt. Cum autem aliquis in itinere ſitim patitur uehementem:opoꝛtet ne ſtatim aqua ſatief cum eam inuenerit: ſed os ex ea longo col luat ſpatio:⁊ ex ea parum trahitiat: in qnā etiam ſuas mittat extremitates: faciemque ſuam ex ea lauet: atqꝫ in eam ſi uoluerit in grediatur:neqꝫ ex ea bibat niſi parum: de qua etiam minus quam poterit paulati ſoꝛ bendo una uice poſt aliā ſumat. Poſt hec autem ex cibis quos nominauimꝰ comedat ⁊ paulatim in potu cū augumento ex aqua ſumat: de qua tamen non ſatietur. Et quan to plus ſitim diminutam eſſe ſenſerit:potum ſi uoluerit augumentet donec ſatietur. Cū hoc enim regimine:a ſiti pernitioſa: atque a malis accidentibus ipſam cōmittantibus pꝛeſeruari poterit.

Capitulum de regimine illoꝛum qui uolunt iter ager dum magnum eſt frigus.

q Uemadmodum ex longo itinere in tempoꝛe multi caloꝛis: ſiccitas coꝛ poꝛis:⁊ ptiſis:ac doloꝛ capitis: necnon fe bꝛes ⁊ his ſimilia accidunt: ita ex itinere i tempoꝛe multe frigiditatis: alie eueniunt e gritudines. Ex quibus ſunt congelatio: ⁊ fames:⁊ ſincopis:atqꝫ apoplexia:⁊ ſtupoꝛ ac exſollutio :⁊ elcuzegi: ⁊ extremitatuꝫ pu trefactio:⁊ hoꝛum ſimilia. He tamē egꝛitu dines illis pꝛopere accidunt:q ad eas natu raliter diſpoſiti ſunt:ſicut illis foꝛſitan quo rum complexiones his repugnant egritudi nibus:atqꝫ quoꝝ coꝛpoꝛa frigoꝛi uehemēti exponi conſueta ſunt: huiuſmodi nō accidūt egritudines niſi raro:⁊ cuꝫ cauſa.ſ.frigoꝛis uehementiſſima. Nos quoqꝫ in illo dicemꝰ ſimile eius:quod in pꝛecedentibus diximꝰ. Dicemus igitur quod ſi quē in uehementis frigoꝛis tempoꝛe incedere opoꝛtuerit:cibiſ pꝛius repleri: atque uini magnam bibere quantitatem debet. Poſt quoꝛum accep tionem ab itinere aliquantiſper abſtineat donec cibus calefiat:⁊ motio que in coꝛpo re facta fuit:ſedetur. Cibaria aūt quibus utitur:actualiter ac potentialiter ſimul cali da ſint. Quod ſi frigus foꝛtiſſimum fuerit:

atqz ipsum statim post comestionem: iter in cipere necesse fuerit: uinum purum tepefactum bibat: aut uinum cui tantum aque calide ammixtum est ut ex ea tepefieri possit. Uinum uero: sit forte: et subtile stipticitate carens et acetositate. Faciem et subtili fortiter cooperiat panno: et precipue si sue faciei contrarius perflauerit uentus frigidus. Ab his autem ille precipue custodiendus est: qui in pectore asperitatem sentit: uel tussim patiatur: uel cuius pulmo aut pectus debile est. Hic enim si aerem atraxerit frigidum: ad tussim uel ad sanguinem spuendum uelociter perueniet. Ex eis uero que in tempore uehementis frigoris ante incessum sumuntur: sunt cibaria cum nucibus et allijs facta: et cepis: et butiro. Et allijs quidem et nucibus: uehemens proficiendi ad hoc inest proprietas. Totum nam quia calefaciunt corpus: caloremque adeo augumentant innatum: donec per totum diffundatur corpus: et etiam multiplicetur in extremitatibus: nedum in corporis medietate. Assa quoque similiter operatur: si una .3.i. ex ea cum fortis uini libra .i. uel cum idromelle sumpta fuerit: piper itidem si ex eo in cibo multum ponatur: uel cum idromelle bibatur: eiusdem est iuuamenti. Sepe preterea crude atque porri: et tafea alba in qua multum ponitur de taguebil: ad idem confert. Hic autem non statim post itineris perfectionem et dimissionem eius: ad ignem se calefacere nec balneum igredi: neque dormire debet. Sed per horam unam locum calidum in quo sit ignis a longe circumeat: deinde uero igni secundum gradus paulatim apropinquare incipiat ordinem obseruando. Post hec autem si in itinere magnum tetigit eum frigus: balneum ingrediatur: in quo diu morando fricetur. Quod si balneum inuenire non poterit: in domo igne calefacta tam diu fricetur: donec corpus ipsius rubere incipiat: deinde in molli lecto diu dormiat: possibile est enim ut qui hoc usus fuerit regimine: a febre perseruetur si placuerit deo.

Capitulum de sanatione a frigore congelati.

c Ui congelatio ex frigore accidit de quo nundum sit desperandum preparandus est ei locus igne calefactus qui uentis non sit expositus: in quo cum fuerit: fortiter et uelociter calidissimis fricandus est manibus. Quod ideo fieri conuenit: ut totum corpus simul calefiat capite excepto: quod calefactis pannis calefieri oportet. Cum autem totum corpus fricatum fuerit. Homines corpa calida et leuia habentes: cum eo in lecto iacere debent. Quorum corpora ipsius corpus tangere: et quam maxime uentrem et dorsum atque pectus conuenit. Cui post hec parum asse: et mirre: atque piperis cum uino forti: necnon aqua carnis dari debet. Postquam autem eius anhelitus aliquantulum reuersus fuerit: ex tafea alba nutriatur: uinum quoque non in magna quantitate ei tribuatur: lectusque mollis ei preparetur: in quo multis cooperiatur pannis: et ut diu dormiat precipiatur. Postquam autem exspergefactus fuerit: et conualescere inceperit: balneum ingrediatur calidum: in quo longam faciens moram: multum fricetur: et ex oleo liliaco uel narcissino uel cui costus et castoreum ac muscus et euforbium ammixta fuerint inungatur.

Capitulum de sincopi que fit ex fame et eius sanatione.

a Liquando iteragentibus in tempore uehementis frigoris: fames accidit ualida: deinde uero non morantur: ut sedetur fames illa: et superuenit eis sincopis et extasis uehemens. Qui fortasse moriuntur inde. Cum hec ergo fames incepit: uelociter et subito sunt cibandi ex pane in uino forti madefacto: ius quoque ataffearum unctuosarum ut sorbeant eis est dandum: uinoque forti calefacto: in quo parum sit positum piperis: sunt potandi. Qui si curati non fuerint: nisi prius eos inuaserit sincopis: aqua rosata sunt rorandi: naresque ipsorum ex musco et calamo aromatico sunt insufflande: labia quoque atque griuones ex algallia inungi debent. Os preterea stomachi ac extremitates tam diu fortiter sunt fricanda: donec rubere incipiant: deinde uero extrema ita ligaturis sunt constringenda: ut doleant. Postquam autem a predicta euaserint sincopi: ut prediximus sunt regendi. Si uero non euaserint: uinum et aqua carnis per guttur sunt initienda. Qui manibus diu sunt fricandi: et aqua rosata rorandi: atque uociferando uel manibus tangendo excitandi. Quod si extasim passi fuerint ex hoc: prohibe illos ab eo quanto plus possi

bile fuerit: ita ut manus atque pedes ita li ges ut doleant ꝛ dat eis ad soꝛbendum po nendo in oꝛa eoꝛum una uice post aliam: ꝛ moue eos: ꝛ uocifera sup eos. Uinū pꝛete rea cū pipe calefactum: eis ad bibenduꝫ tri buendum ē. Eis itidem de sagzeuca paꝛū: aut de elactuario ex asa facto dandum est. Quos preter hec igni applicabis: coꝛpoꝛa qꝫ eoꝛum cum oleo de costo: aut oleo de eu foꝛbio inunges.

Capitulum de regimine extremitatuꝫ digitoꝛum pedum ꝛ manuum ne a frigoꝛe coꝛrumpantur ꝛ succursu si icepta fuerit coꝛ ruptio ꝛ sanatione eius quod coꝛruptum ē.

P Edū digiti pꝛius manibus absque ullo liquoꝛe uehement sunt fricandi deinceps uero ex oleo ueteri: inungēdo fri catio facienda ē: postquā pannis coopiendi inter ipsos: ac sub ipsis ꝛ sup ipsos interpo nendo pannos. Sub pectine etiam toto ac sup ipsum lana mollis mittenda: deinde ꝯo caligis subtilibus ꝛ mollibus calciandi. Qḋ si frigidis sutularib⁹ se calciauerit: sum mopere cauere debet ne sutulares madefi ant: aut ex aliqua re sibi accidente humectē tur. De his quoqꝫ quibus extremitates fri cate nocumentū ex frigoꝛe adueniēs repel lunt: sunt oleo calida sicut sambacinum: ꝛ a raziki: ꝛ oleū deben: ꝛ liliacū atqꝫ laurinū. Alkitran uero uehemētius in hoc operatur: ꝙ supradictoꝝ aliquod. Ipsum.n. non so lum frigus extremitates coꝛrūpere ñ sinit: ueꝝ etiam ne id qḋ cepit coꝛrūpi putrefiat: pꝛohibet. Uiatoꝛ pterea sibi cauere debꝫ ne sitim pati nitatur: aut frigus: ex quo ex trema ledantur: foꝛtasis.n. ex hoc uelociter coꝛrumpent. Huius aūt signum est: quod frigus qḋ ei nocebat: iam alleuiari sentit: licet eoꝝ operimentū non sit mutatum nec augumentatū: neqꝫ ab aere frigus sit remo tū: hoc enī tunc non euenit nisi ex sensus mi noratione. Ueꝝ opoꝛtet ut cum frigus no cere cepit: pedū operimentum statim mutet multaqꝫ in eis fiat fricatio: postquā operiā tur: ac ī incessu moueant. Nihil enim ē de terius ad uelocit afferendum frigoꝛis nocu mentum: ꝙ ut pedes sint suspensi. Si auteꝫ contingerit eos apostemari: eoꝛuꝫqꝫ sensus minui. Adhuc curari poterunt nisi uirides aut nigri fiant: si in aqua mittantur in qua tritici palea cocta fuerit: aut in qua napi ul caules bullierunt. Aut anetum aut camo milla: aut sticados arabicus: aut sisimb. aut sansucus: aut melilotum: siue lini semen aut fenugrecum: unumquodqꝫ sepatim: aut omnia simul. Et si cū aliquo ex oleis que nominauimus: ꝛ iuxta ignem: ꝛ sepe fricati fuerint. Uirides autem uel nigri si fiant: opoꝛtet ut statiꝫ ad eos scalpellandos festi netur ꝛ uelociter sunt scalpellandi: ꝛ adeo pꝛofunde. ut ad carnem pueniat: ꝛ sanguis ab eis fluere permittatur donec per se restri gatur. Ipsi quoqꝫ interim in aqua stēt ca lida: qḋ ideo fit ne in oꝛe uenaꝝ: aut in uul neribus sanguis congeletur: ꝛ exire pꝛohi beatur. Postquā autem sanguis restrict⁹ fuerit: ꝛ eius minuitur fluxus: epithima ex bolo armeno: in aqua ꝛ pauco aceto dissolu to: supponendum est: ꝛ ibi per diem unam ꝛ noctem dimittendū: deinde ex uino tepefac to: aut ꝛ aqua ꝛ aceto lauandum. Post hec quoqꝫ similiter bis aut ter: epithimanduꝫ. Et ad ultimum pꝛedicto epithimate tā diu utendum: donec loca denigrata uideas iam esse facta dura: ꝛ retenta. Qḋ si ante scal pellationem ad hoc peruentum fuerit: ut lo coꝛum soluatur durities: ꝛ malum reddat o doꝛē: atqꝫ in putredinē uersa fuerit: scalpel latio iam tunc nullomodo pꝛoficiet. Nam necesse est oia que sunt in illis locis cadere Quapꝛopter auxilium ut cadant prebendū est. Qḋ uelociteꝛ fieri conuenit: ne usque ad sanam carnem illi loco uicinam: lesio p. ueniat. Multi tamen medici minus astu ti a pꝛedictis locis cutem remouēt: ꝛ quod in eis putrefactum est: cum ferro auferunt: licet non ibi magna reperiatur concauitas: sed sit locus tenuis. Quapꝛopter multoci ens neruos ꝛ coꝛdas multum timoꝛosos ta liter operando extrahunt: ꝛ distendunt ꝛ in cidunt. Unde faciunt malas generari egri tudines. Caro namqꝫ putrida cum ferro a membꝛo remouenda non est: immo empla strum ex folijs sicle aut caulis coctis: ꝛ cali do butiro ammixtis ꝛ in modum panis con fectio fieri conuenit: ꝛ calidum superponen dum est. Quod in die multociens erit mu tandum. Postquam autem quod putriduꝫ erat ab eo ceciderit: ꝛ nigredo uel uiriditas nullomodo remanserit: considerandum erit an putrefactio os ingressa sit uel non. Que si ipsuꝫ ingressa nō fuerit: ex his que carneꝫ

creant:locus erit medicandus. Sin autē
ipsa os ingressa fuerit: tunc erit necesse aut
ipsum radere:aut aliquā eius partem serrā
do auferre:aut totū os a iunctura remouere
Sermo autem de hoc:ē egrediens ab inten
tione nostri tractatus : qm̄ est pertransiens
illum:qđ ille facere pōt: qui non est hu⁹ ar
tis:indigens medicāte sciente pio.

8 Capitulum de imobilitate oculi ex niue
ꝛ pꝛe nimia niuis albedie uidere non pōt.

Si hanc egritudinē suis pertimescit
oculis accidere:nigris uestiatur idu
mentis : atqꝫ caput panno coopiat nigro o
culisqꝫ similiter pannū supponat nigrum.
Qđ ideo fieri cōuenit:ut pannū oculus sem
per intueaẽ. Aut in manu pannū teneat ni
grum:quē sepe aspiciat. Oēs quoqꝫ circa
ipsum incedentes:nigri sint coopti uestimen
tis. De his pterea que ad hoc in ultio con
ferunt ē super oculos ligare rem que parti
in suis uti consueuerunt itineribus. Que
scilicet ex pillis texiẽ nigris qui de caudis
animalium euelluntur.

9 Capitulum de adustione ꝛ doloꝛe que ac
cidunt in oculo ex frigoꝛe uel uento.

Quandoqꝫ in hac dispositione oculo
accidit ardoꝛ ꝛ doloꝛ foꝛtis:ac moti
onis palpebꝛaꝝ difficultas: ꝛ ipsaꝛum cros
situdo. Unde oculus foꝛtassis sit rubeus:
ꝛ foꝛtasse obtalmia foꝛtis ꝛ mala excitatur
ex ea. Qua pp summopere ab his erit ca
uendum. Qm̄ oculus quantuꝫ plus possibile
fuerit:erit opiendus:ꝛ circa ipsum pannus
subtilis inuoluendus: ut ex eo nich̄ sit disco
opertum:nisi qđ est ualde necessariū. Faciē
pꝛeterea ab uentiꝫ oppositione quāto plus
poterit:remoueat. Qui ēt si super oculum
aliquid ligauerit in quo ante pupillaꝫ sit fo
ramē:magnū sentiet remediū. Si autē adeo
magnū fuerit ut totam circundat faciem:
erit melius ꝛ maioꝛis utilitatis. Uinum
quoqꝫ bibere:hoc remouet maluꝫ semper.
Uapoꝛare autem oculos omni hoꝛa in hac
dispositione:magnus est erroꝛ. Oculus nā
qꝫ cum ex embꝛocatione calefit:impedimē
tum a frigoꝛe magis ultimum erit. Oculo
autem si quandoqꝫ acciderit hoc quod dixi
mus:confert ut uapoꝛem aque in qua frum
ti pallea bullierit i facie recipiat:aut facieꝫ
super sansuci cocti uapoꝛem:aut aneti: aut
camomille:uniuscuiusqꝫ separatim: aut om
nium simul ponat. De his quoqꝫ que ad p̄
dicta ualde ualent:est ut lapides donec ru
bei fiant igniantur:ꝛ in uinum uetus mittā
tur:ꝛ nouum est magis ultimum: Aut uinū
super lapides roꝛetur:super cuius uapoꝛeꝫ
facies erit tenenda. Sternutatio etiaꝫ ad
hoc remedium affert. Ruboꝛ autē si oculo
acciderit:properandum ē ut de uena cepha
lica uelociter sanguis minuatur. Post hec
autem in sequenti die: balneum ingrediaẽ.
Cui ad comedendū aliquid erit tribuenduꝫ
ꝛ uinum foꝛte ꝛ puꝝ ad potandum dādum.
Post quoꝝ acceptionem : diu erit doꝛmien
dum. Qđ si aliquid remanserit: tunc iteret
embꝛocationem plus ꝛ magis ultime quaꝫ
fecit:ꝛ reliquo regimine plus ēt excepta so
la flobotomia:erit utendū. Uenter quoque
foꝛtiter erit soluendus.

Capitulum de sanatione debilitatis
ꝛ laboꝛis magni.

Omnis cui foꝛtis laboꝛ ac fatigatio
acciderint:cum ad ociū peruenerit:
p hoꝛam unam quiescat:deinde balneum in
grediaẽ. Si aūt balneum non inuenerit : a
quā calidā hoꝛa una ingrediatur. Quod ꝛ
faciat:donec caro lenis fiat ꝛ rubea. Cui⁹
totū coꝛpus post hec leniẽ fricetuꝛ:ꝛ iunctu
re cū pollice quasi compꝛimendo palpenẽ.
Postque si hiems fuerit: ex oleo i quo ane
tum coctum fuit:aut camomilla: inungēdus
erit:ꝛ pꝛecipue ipsius iuncture. Estas ṽo
si fuerit:cū oleo uiolato ideꝫ fiat: deiñ uero
quiescet ꝛ doꝛmiat diu: lectiqꝫ augumentet
molitiem:ꝛ plura super se ponat opimenta
Cum aūt a somno expgefactus fuerit:ad suī
redeat fricationem:ꝛ ad balneandi usuꝫ:at
que ungendi deinde uero: ad suum reuerta
tur usum.

Capituluꝫ de pꝛeparatione coꝛpoꝛis ad 11
ambulandum ꝛ regimine cibi in itinerib⁹.

Si longum uult pꝛoagere iter : ante
ipsius inceptionem flobotomari : ac
medicinam uentris solutiuam sumere debꝫ.
Et pꝛecipue si longum fuerit tēpus ex quo
neutrum eoꝝ peregit. Qui eni iter agere

corpore ñ mondificato uoluerit: uix febres euadere poterit. Quod si eas aliquando euaserit: quia eius corpus dissolutum ē atq3 cutis rara: ñ euadet exituras: neq3 pustulas neq3 alias apostematu3 species: neq3 catarrum. Ei quoq3 studendū est ut consuetudinem suā in eam transmutet consuetudinem: qua in itinere eū uti oportet: in cibo: aut in somno: aut in motu. Si enim in itinere ipsum uigilare necesse fuerit: ꝛ ante itineris inceptionē ut uigilet niti debet. Similiter comestionis horam: ad horā in qua in itinere se posse quiescere sciuerit: pmutare deb3. Exercitio quoq3 atq3 motu: plus solito uti couenit. Et niti ut absq3 balnei usu esse possit. Cum aūt ire incepit: de medicīs quibus uti consueuerat: secū deferre debet. Usum aūt cibi quē in terra sua habuit: dimittat: ut ex eis qb⁹ uesci solitus erat: nullomodo comedat. Qui cibo multi nutrimēti: ꝛ pauce quantitatis utatur. Neq3 ante quā hospitet ꝛ quiescat: comedat. Si aūt comestione multū indiguerit: licet paꝝ sumat: nō tamen totū cibum sibi necessariū: neq3 totum potu3 nisi postquā quieuerit: accipere psumat. Holera uero precipue atq3 fruct⁹ nullomō accipiat. Hec.n. uentrem absq3 magno replent nutrimīto: ꝛ in corpore hūores crudos generant ꝛ malos. Si aūt in tēpore calido eis indiguerit: comedat ex eis sicut iam cōstituimus. Qd si in nocte necesse fuerit ipsum incedere: non erit ei cenandum: sed sue comestionis integritatē: usq3 in tempus in quo se diu posse quiescere sciuerit: intermittat. A fastidio quoq3 atq3 motu: uētre pleno oīo abstinere debet. Hec nāq3 apostemata generant ꝛ exituras. Balneo quoq3 uti cū poterit: conueniet.

¶ Capitulum de ablatione nocumenti ex diuersitate aquarum.

12 De his que nocumentu3 ex aquarum diuersitate remouent: ē ut nō simplices bibanť: sed ut cuiuslibet mansiōis aqua cū aqua precedentis tempetur māsionis ipsa3 ei āmiscēdo. Ad hoc quoq3 ualet aquas diuersas uino aut aceto mixtas que secū deferat bibere. Impedimentum preterea diuersitatis aquaꝝ remouet: cepas: aut allia: aut lactucas cū aceto comedere. Uiatori itidem ad hoc confert. Lutum sue terre secum deferre: de quo cum quieuerit parū accipiat: ꝛ cū aqua misceat: quā sic dimittat: donec lutū descendat: ꝛ aqua clarificetur ex qua postea bibat. Aque aūt male ī quibus manifeste cognoscuntur qualitates: tēpari debent sicut dicemus. Aqua crossa ꝛ turbulenta: clarificanda est: ipsam multotiens de uno uase in aliud mutando. Qd si fieri nō poterit per colatoriū qd ex farina tortellaꝝ madefacta sit coopertū coletur. De his ēt que aquā colant: ē ut bulliať prius: ꝛ postea infrigideť ꝛ coleť. Ex his ēt que ipsam colant ē ut in ipsam paꝝ a luminis iameni triti proijciať: hoc.n. eam cito clarificat: atq3 colat. Salsa aūt si fuerit aqua: cū aceto erit bibenda: ꝛ xilocaracte nabatie in ipsa3 mittende erunt: aut semen mirti: aut sorbe: aut lutū chorasceni. Aut qui ea uti uolunt: citonia comedant. Citonia.n. ab aqua salsa nocumentū remouēt. Qd si aqua ualde fuerit insipida: ꝛ oportuerit uiatorē ea uti ipsam ī ollam mundā uitreatā: uel in uas lapideum ponat. Cuius orificio ligna ex transuerso supponat: sr̄ que uellus lane aut lanā carminatā mundam mittat. Quibus ita pactis: ignē sub olla accendat: ꝛ qd ī illa lana colligiť: exprimēdo colligat: ꝛ qd ab ea manauerit: bibat. Acetū quoq3 aque salse saporē reprimit: atq3 sirupus acetosus ad hoc utilis existit. Aqua uero si fuerit stans putrefactionē ī se hñs admixtam: cū rob de fructib⁹ acetosis misceať: sicut est rob qui fit de suco uue acerbe: ꝛ granatorum ꝛ malorū. Cum autem aquā illa3 in potu sumit: oēs calidos cibos dimittat: uinumq3 nullomodo bibat: nisi fuerit cauba. Hec.n. aqua stans: est id qd uelocius generare pōt febres: q̃3 res alia aliqua. Qd si in aqua fuerit amaritudo ei du3 bibitur iulep admisceatur: aut zuccharum: ꝛ comedat dulcia. Aqua autem si uentrem soluerit: ea que uentris sunt constrictiua comedat: ꝛ econuerso. Et si in aqua fuerint res minute: aut herbe in quibus est acuitas ꝛ malitia: cibos unctuosos semper comedat: ꝛ ad ipsam collandam sit sollicit⁹ aquam quoq3 non bibat nisi paralisen: ꝛ precipue si in ea fuerint sanguisuge. Urina uero si ex aqua restringatur: uinum habens aquam admixtam in qua semen feniculi: aut apij coctum fuerit: erit bibendum.

Aqua quoqȝ si fastidium fecerit: cũ rob granatorum erit bibenda. Et ut omnia comprehendã considerandum erit qđ ei accidat ꝛ ex eius contrario erit regendus.

13 Capitulum de mansionibus expeditionũ uel eoꝝ qui sunt in castris.

i Llis qui sunt in castris si estas fuerit in altis locis atqȝ in collibus maneꝛ debent. Temptoriorũ quoqȝ ostia ad uentum septentrionalem uertere oportet: atqȝ unũ inter tentoriũ ꝛ aliud: magnum est iter mittendũ spatium. Bestie quoqȝ quanto plus possibile ẽ: elongande sunt. In hieme aũt: sit ipsorum regimen huic contrarium. s. in locis maneant profundis: ꝛ ad montium ac collium radices tendant: tentoriorum ẽt hostia: ad meridiem ꝛ orientẽ uertant: ꝛ tẽtoria ad inuicem coniungant. Si uero aer austrinus ꝛ humidus fuerit: dieta minuatur ac uinũ penitus dimittatur: sed exercitium ad incrementum perueniat. Et si aer siccus fuerit. Huic contrarium fiat. Qđ si multi hoĩes ibi egrotent: a castris separati longe maneant: ita ut non super uentuȝ sed sub eo statuanť. Et si in locis castroꝝ mala fuerit reptilia: quanto plus possibile fuerit: inde erunt eitienda: deinde uero medicamina erunt facienda: que ea a locis illis expellant ꝛ interficiant: que dicturi sumus. Herbe quoqȝ aut arbores male si ibi fuerit ex quibus odores acuti: aut nociui perueniant: comburi debent: aut a parte earum sup uentum erit sedendum. Aibus preterea aut cã pp quam multi in castris egrotant: summo pere est consideranda: ꝛ que eis contraria esse possunt: adhibenda: aut ipsa penitus dimittenda.

14 Capitulum de regimine mare intrantium.

o Portet ut qui per mare uult incedere: rob de fructibus: atqȝ de medicinis quibus uti consueuit: secum deferat: aut anteꝗ̃ mare ingrediatur: p aliquot dies comestionẽȝ qua uti consueuit minuere debet quo tempore cibo utatur: qui sit ex his que stomachum confortant. Ea quoqȝ die qua primum mare ingreditur: aquam non intueatur: sed ea odorare atqȝ comedere paulatim incipiat que nauseam sedant: que in suo loco nominabimus. Quibus ita gestis: si nausea acciderit: atqȝ uomitus: aliquotiens uomere permittendus erit. Hoc nãqȝ ei nõ nocebit. Si autẽ illud multiplicatur: đ rob fructuum quasi sorbendo ac quasi lãbendo bibat: ꝛ sumach ac granatoꝝ grana: ꝛ his similia ei tribuantur. Qđ si superfluus eiȝ grauiter inuaserit uomitus: cum medicinis colerice passionis curetur.

Capitulum de prohibitione generationis pediculorum ꝛ de destructione eorum qui generati sunt. 15

a Liquando ex mutatione aque: ꝛ ex multo labore: ꝛ ex sudore: atque ex sorditie: ꝛ paucitate balneandi: ꝛ mutandi pannos: contingit corpus ꝛ pãnos pediculis repleri. Hec quoqȝ sunt res que uiatori necessario accidunt. De illis ṽo que ista ꝓhibent: ut studeat in usu balnei ꝛ lauacri: ꝛ ut pannos mutet quanto plus põt: ꝛ ꝓprie ut pannus qui carni adheret: sit lineus: tarde enim repletur pediculis. De illis auteȝ que eos qui sunt generati interficiunt: est argentum uiuum extinctum qñ oleo admiscetur: ꝛ ex eo cingulũ ex filis lanneis inũgitur qđ super se aliquis appendit: aut quo cingitur: aut folia azedaract: uel oleandri: ĩ oleũ mittantur. ex quo patiens inungatur: aut corpus singulis decẽ diebus: ex arsenico rubeo: ꝛ stafisagria: atqȝ condisi: ꝛ baurach: cum aceto epithimetur. Qđ postquaȝ quasi per horã unam sic dimissum fuerit: cũ aqua calida lauetur. Panni preterea cum condisi: aut lupinis: uel folijs ȝadaract: aut artanitha: suffumigentur. Patiens quoque ex oleo in quo terra argenti uiui posita fuerit: aut in quo condisi missum fuerit: inungẽdus erit.

Capitulum de illis que prohibent fob idest mutationem que fit in facie a sole uel uento. 16

e X horum numero est: umbram faceꝛ ꝛ faciem ex panno operire. Quod si fieri non poterit: dragg. ꝛ amilum: atque gummi arabicum: ꝛ psillij mucilago: ac se

minis citoniorum mucilago: sumanť: & cum albugine oui: aut cū suco portulace: misceā tur: & facies in itinere epithimetur. Cum autem quieuerit lauetur. Et si hoc fiat aut ex uno quoqȝ per se: aut ex omnibus simul. Ad hoc ualebit. Ad hoc etiam confert tortellas in aquā infundere donec dissoluanť: ex quibus facies epithimetur: aut epithietur ex albumine oui & dragg. Si autem faciei color mutatus fuerit: confert ei ut in nocte epithimetur ex ceroto qđ fit ex cera & oleo que ad solem per omnes dies caniculares morantur: & cum adipe galine & farina ciceris. Qđ si mutatio coloris faciei fuerit multa: ex simpasmatibus que in tractatu de decoratione nominauimus: curanda erit.

17 Capitulum de illis que proibent fissuras calcanei.

Fissure in calcaneo atqȝ ĩ inferiorib⁹ pedis partibus fieri proibentur: si pes in aqua uehemēter calida teneatur donec mollescat: & postquā de aqua extractus fuerit: dragg. tritum ut alcobol desuper pulverizetur: deinde fortiter fricet. Remouebitur enim: & proibebit calcaneū findi: & ex pice liquida epithimetur: aut pannus oleo infusus pedi superponatur & semper sit calciatus: & a puluere sibi caueat. Si etiaȝ multum confert: ut sepum caprinum sumať: & liquefiat: cui parum gallarum tritarum ut alcobol desuper pulverizetur. Qđ postea dum liquidum fuerit uel molle: in antiquis ponať fissuris. Malis quoqȝ fissuris que in carnem penetrant: confert ut merdasengi triti .ʒ. sumantur .ʒ. que cum olei.ʒ.xx. mixte in cocleari ferreo coquantur: & tunc frequenter moueantur: donec fiat ut alkitrā cui postquam tale fuerit.ʒ.iij.pondus đ galbano quod uocať besart addať: & coquatur donec spissum fiat. Cum autem infrigidatum fuerit: fiet ut pix liquida de quo calido & liquido super fissuras cadendo distilletur. Antiqȝ etiam fissure usque ad carnem penetranti auxiliatur: ut sandaracha & oleum de semnibus lini sumantur: & mixta coquātur donec inspissentur: & guttatim desuper fundantur. Aut adeps pedum sumatur: cui parum galbani addatur: & deinceps parumper coquatur donec incrossetur: postea administretur. Oportet etiam ut anteq̄ȝ fissure sanari incipiant in aquam mittantur calidam donec mollescant: & mundificentur: postea uero abstergantur & desiccentur: & sic cum medicis curantur: deinde pes post medicationem calcietur.

Capitulum de excoriationibus que accidunt ex equitatione uel calciamentis. 18

Cum aliquis corporis locus ex uectatione uel ex alia causa excoriabitur: exigitur ut statim postquam quieuerit: ex multa frigida aqua tam diu roretur: donec eius calor sedetur. Quo facto discooperiatur locus & flabelletur. Quod si possibile non fuerit. Panni linei in aqua rosata infrigidata infusa desuper ponātur: atqȝ deinde cum locus tepere inceperit: iterum panni madefacti superponantur. Postquam autem quod ex caliditate & acuitate existit in eo quieuerit: ex litargiro trito cum aqua rosata mixto: epithima fiat. Ardor autem & dolor si remanserint: cum unguento de cerusa curentur. Uesice uero que ex strictura calciamenti fiunt: prius sunt scindēde: & postea in aqua rosea rorande. Deinde ex licio & acathia epithimande: aut ex bolo armeno: aut ex gallis cum aqua fricatis: aut balaustie bene trite desup ponanť.

Capitulum de casu & percussione que fiunt in capite uel alia parte corporis. 19

Ex casu de animalis dorso aut ex alio casu capiti: aut alij parti corporis euenerit percussio: optimum est ut patiens ex parte contraria statim flobotometur: & a carne abstineat: & precipue a uino. Locus quoqȝ epithimetur: aut emplastrum ex confortātibus ei superponatur. Quod si ex casu ĩ capite fuerit lesio: ex uena que uocatur cephalica flobotometur. Post flobotomiam uero: capiti acetum mixtum cum oleo roseo quod acetum sit triplum superponatur: pannus quoque in aqua rosata infusus desuper mittatur. Patiens uero aqua ordei in mane & iuxta noctem ē potandus.

Qui per tres dies nihil aliud sumat: donec sit securitas: quod apostema calidum in parte cerebri non oriatur. Signum autem quod loca ista atque cerebrum sint sana: est quod intellectus non turbatur. Qui si post casum turbatus fuerit: oportet ut sanguinis tunc maior fiat extractio: et caput ex aqua rosata: et oleo roseo cum aceto uini infundatur. Post hec etiam folijs mirti: et balaustijs: et cortici granatorum in aqua et aceto usque quo dissoluantur coctis: parum musci: et gallie: et xiloaloes ac calamus aromaticus admisceantur ex quibus omnibus cum aceto et aqua et uino ueteri ac stiptico coniunctis: quiddam quasi emplastrum conficiendo fiat: et capiti ut emplastrum superponatur. Venter quoque ex suco fructuum: aut leui euemate soluatur. Eiusque extrema fricentur. De his preterea que moto cerebro ualde conferunt: est ut patiens gallinarum cerebella edat. De quibus post diem tertium quantum sumere poterit: ei tribuatur. Ante enim sola ordei aqua in potu utatur: cui parum suci granati muzi sit admixtum. Hoc enim ad hoc quod hic uolumus melius existit. Lesio autem que ex casu accidit: si in pectore et in illis partibus fuerit: ex uena basilica flobotomia facienda erit: eiusque regimen subtiliandum. Quod si sanguis sputum: aut uomitus: aut mictus: aut eius cum egestione exitus: acciderit: ex medicinis quas modo nominabimus aliqua in potu detur. Si autem ista diu perseuerauerit: eorum curationis perfectionem sume ex locis in quibus has nominabimus egritudines. Signum uero an fortis lesio ex casu sit in capite: est intellectus turbatio. Istud enim erit mensura fortis lesionis in capite: aut debilis. Lesionis autem pectoris: aut uentris ex casu: est mensura angustationis atrahendi aerem: et exitus sanguis signum. Medicamen quod ad bibendum datur: cui casus aut fortis accidit percussio. R. reubarbari leni partem. i. rubee lacce mundate: boli armeni: aut terre sigillate: omnium ana partem mediam. Dosis huius medicine: sit a duabus. ℨ. usque ad quatuor: cum aqua in qua cicer infusum fuit. Huic autem ad comedendum tribuantur: mes: et rizi: et lentes et cicer. Medicamen ad fortem casum: et ad uehemens sanguinis sputum. Sumia et bolumarmenum: aut terra sigillata cum parua uini stiptici quantitate: ad potandum dentur. Epithima ad percussionem: et ad remotionem carnis de loco suo. R. mugath: mes excorticatorum: partes equales: boliarmeni partem mediam: acbathie: aloes. ana quartam unius partis. Conspergantur omnia ex aqua mirti: ex quibus locus debilis: epithimari conueniet. Aliud epithima ad casum quando cum eo febris: et apostema calidum fuerint. R. rosarum rubearum: lentium excorticatarum: boliarmeni: sief memithe: sandali: faufel: ex his omnibus cum aqua rosata collectis: epithima fiat. Medicamen quod ei datur ad potandum: a quo sanguinis multitudo: aut ex percussione: aut ex casu fluit. Recipe karabe: boliarmeni: balaustie: sanguinis draconis: lacce partes equales. Ex his autem collectis. ℨ. iij. ad potandum tribuantur cum una untia aque in qua sumach fuit fusum: et opij recentis sexta parte. ℨ. i. Istud enim illico sistit sanguinem. Patiens quoque stiptica comedat. Medicamen ad leuem carnis motum et debilitatem: quod confortat et dolorem sedat: locus ex oleo roseo inungatur: cui desuper puluis mirti: spargatur: et mediocriter ligetur. Vestigia autem uiridia que post percussionem aut casum permanent: curentur ex medicinis: que sunt in tractatu ubi decorationem nominauimus.

Completus est tractatus sextus gratia dei. Incipit tractatus septimus et est rememoratio aggregationum artis algebra idest restauratio uulnerum et eorum summarum: continens capitula .27.

Capitulum de collectionibus et aggregationibus doctrine chirurgie.

CLERIQUE EO rum qui hanc exercēt artem et dicuntur re stauratores: non bene eam exercent: neque sapienter: neq; sub cer ta radice ad quam red ditio fiat: immo maior eorum pars: casua liter operatur: et sicut ab alio edocti fue runt. Raroque inuenies eorum aliquem qui huius artis libros legerit: aut qui eam a magistro qui nouit litteras didicerit. Immo qui maxime eam exercent: sunt idio te: et rustici et stolidi. Ideoque propter sue stoliditatis causam: egritudines pessime in hominibus generantur. Nos uero hu ius artis summas atque aggregationes ta les referemus: quas cum aliquis astutus meditatus fuerit: poterit secundu; hanc ar tem quicquid uoluerit optime operari. In primis quoque de regimine diete: et post de extensione: et rectificatione: ac li gaturis: et de fracturis rumpentibus in quibus tenues ossium partes: et accute: nec non diuisa frustula conspitiuntur. Et po stremo de dislocatione tractabimus. Ho mines stolidi precipiunt: ut quicunque fra cturam aut dislocationem aut carnis cōcus sionem perpessus fuerit: cum alacbisat: nu triatur: et asabith: et ex carne asata in ueru aut in prunis: et bibat uinum. Nichil autē est quod apostematis calidi generationem uelocius afferat: qua; regimen hoc. Opor tet autem ex quo infirmo fractura: aut dis locatio: aut carnis contusio acciderit: regi men per aliquot dies subtiliari. Cuius ēt uenter si ipse fortis fuerit: erit soluendus: et ipse similiter flobotomandus quemadmo dum dicturi sumus. Quod ideo fieri con uenit: ut sit securus quod materia ad locum non fluat: que magna apostemata atque putrefactionem generare possit. Post quam autem dies aliquot preterierint: et se curus fuerit quod apostema calidum non accidat: egro precipe ut ad regimen quo consueuerat uti reuertatur si eius egritudo dislocatio fuerit: aut carnis contusio. Qui autem fracturam patitur: uiscositas atque crossities eius sanguini sunt addende ut natura materiam habeat paratam: ex qua porus fracturam ligans generetur. Ex his autem que hoc operantur est fru mentum adeo coctum: ut quasi puls uidea tur: et therith. Capita quoque ac pedes animalium: necnon edorum: agnorum: et ui tulorum coria: et uaccarum uentres: atque oua: et rizi: ac pisces recentes: et horum nu trientium similia: in quibus sunt crossitudo et uiscositas. De quibus in hoc tempore comedere debet. Et post eorum acceptio nem uinum bibere crossum. Ex hoc enim regimine fractura melius et uelotius liga ri poterit. In principio tamen holera fri gida et musaguarat tantum comedere deb;: et carnem auium: et edinam. Uinum au tem nullomodo appropinquare presumat. Cum uero distendere: ac rectificare necesse fuerit: oportebit ut ita in ultimo leuiter fi at: quatinus dolor quanto minus possibile est: sentiatur. Nichil enim plus affert apo stema quam dolor: horum autem stolidoru; plerique loca debilia distendunt: et rectifi cant: ubi etiam magnum nituntur facere sonitum: quatinus uulgus eos bene opera ri putet. At uero non oportet ut cum iun ctura in qua non est dislocatio dolet: prema tur ac distendatur aliquo modo: immo em plastrum quod dicturi sumus: ei superponē dum est: atque ligatura adeo suauis faciē da: ut ex ea nullus sentiatur dolor. Stor; preterea medicorum: plerique decipiunt uulgus. Cum enim in membro fuerit do lor: quod fractura aut dislocatio in eo sit: dicere presumunt. Sed fracture et disloca tionis adeo est causa manifesta: quod oc cultari non potest. Ex hoc enim sequi tur: quod figura membri cum torquetur: et cutis ex una parte fit gibbosa: et ab alia concaua. Quapropter si quis diligenter considerauerit: impossibile est ut occultet ipsi qui illud considerat: nisi in iunctura ad iutorij cum humero: aut anche cum coxa fuerit dislocatio. Caput namq; adiutorij quando dislocatur: concauitate; que est sub ascella ingreditur. Caput itidem coxe carnem glandosam que est in inguine apte anche intrat. Unde cum multa ibi sit ca ro: contorsio non est ibi ualde manifesta. Signum tamen quod iuncture humeri

dislocationem: semper committatur: est ro tunda eminentia: que sub ascella accidit: et cum tangitur digitis sentitur. Disloca tionis similiter que anche accidit: signum est eminētia exterioꝛ: ⁊ in inguine: ⁊ quod egro non preparatur ut expandat iunctu ram que est inter crus ⁊ coxam: ne dum iū cturam dislocatam. Fractura autem nisi minima fuerint: cum eam manu diligenter investigaueris gibbositas ab una parte et concauitas ab alia non occultabitur: crepi tantisque ossis sonum percipies cum ipsum manu attractaueris. Cum autem in loco non manifesta contoꝛsio: neque gibbositas: neque concauitas fuerit: neque cum locus manu iuestigatur ossis crepitatio percipie tur: non dislocatio neque ossis fratura que extensione aut foꝛti indigeat compꝛessione ibi erit. Non est enim ibi nisi aut carnis contusio: aut fractura minima. Quapꝛop ter distendendo nullomodo est motio faciē da. Extensio namque loco maioꝛem gene rat angustiam: unde in hoc maioꝛ contingit erroꝛ. Quappꝛopter si aliquis stolidoꝛuꝫ in his locis extensione aut compꝛessione uti uoluerit: pꝛohibendus erit ab hoc. Sꝫ precipiendum est ut locus leniter palpan do ungantur ⁊ post suauiter ligetur: ne inde doloꝛ sequatur. Nichil enim amplius hoc est faciendum. Ego uero unius istoꝛum deceptoꝛnm stoliditatem uidi ex qua uehe menter miratus fui. Quidam namqꝫ foꝛ te super locum qui est in medio adiutoꝛij ce cidit: ⁊ dolere cepit: unde paruuꝫ ibi cepit oꝛiri apostema. Quod cum pꝛedictus ui disset stolidus: ipsius adiutoꝛium esse dislo catum dixit. In quo etiam hoc tantillum sapientie non erat: ut dislocationem sciret non posse accidere nisi iuncture: ⁊ non in os sis medietate. Quamobꝛem se pꝛeparauit ad os ex utraqꝫ parte foꝛtiter extendendū. Quod ipsum facere non permisi: immo locū ex oleo roseo perunctum trito mixto pulueri ꝫaui: atque post hoc suauiter ligaui: ⁊ ex al teriꝰ partis brachio flobotomaui. Postqꝫ uero dies aduenit tertia: ligaturam remoui ⁊ quod nō amplioꝛi indigeret cura cogno ui. Uerbum autem de hoc quo unum qꝺ que coꝛpoꝛis membꝛum de extensione ⁊ re ctificatione atqꝫ ligatiōe: necnō ex reliqua indiget curatione: donec eius compleatur sanitas: extra huius nostri libri mensuram: ⁊ ipsius intentionem reperitur. In huius namqꝫ inquisitione istius nostri tractatus: multiplicibus multis indigeremus: atqꝫ po stea esset necessariū ut quomodo opus fiat oculis uideretur. Nos quoqꝫ in hoc nr̄o libꝛo nō intendimus nisi ea que cum homi nes boni ingenij legerint: ⁊ in ipsis medi tati fuerint: licet medici non sint: bonis tñ medicis equiperari poterint. Ligatura autem cum fit opoꝛtet ut locus fracture tri bus aut quatuoꝛ cingatur fascijs. Quaꝝ pꝛima ad partem tendat superioꝛem: que sit foꝛtioꝛ cinctura super locum infirmū exi stens: a quo cum separari ceperit: suauiter relaxari incipiat. Et quantomagis ab in firmo elongatur loco: tātomagis lenta fiat. Hec autem ligatura taliter pꝛotendenda ē: donec sane partis maximam occupet quāti tatem. Post hoc aūt alia sumatur fascia que pꝛius loco superponatur infirmo: ⁊ de inde descendendo ad partem tendat inferi oꝛem. Cuius strictura aut relaxatio ut in pꝛime fascie obuolutione diximus: fieri cō uenit. Inter has uero ligaturas astelle sunt locande: quatinus membꝛum per eas rectificetur. Ne gibbositas aut concaui tas in ipso remaneat. Deinde uero totum istud alia inuoluendū ē fascia: ipsuꝫ suauiter cingente. Cuius inuolutiones ubiqꝫ equa les esse conuenit. Super quam etiaꝫ astel le sunt ponende: ⁊ cum alia fascia sunt li gande. Cuius strictura: in omnibus locis aliaꝛum equetur stricturis: hec autem om nia desuper filis ligentur: ligature hic mo dus esse debet. Deceptoꝛes autē ligatu re pꝛincipium in sanis faciunt locis: ubi li gando uehementer constringunt. Deinde relaxando ad locum descendunt infirmum. Qui ligature modus pessimus ē ⁊ omnibus deterioꝛ. Sanguis namque a duabus cō pressus partibus: ad locos transmittitur in firmos: ī quibus apostemata ⁊ uulnera ge neranť: unde herpes estiomenus ⁊ erisipi la atqꝫ putrefactio eis multotiens accidūt.

Ligationis autem mēsura talis esse dꝫ: que infirmo nullum inferat doloꝛē: nisi par uissimum: nec etiaꝫ adeo sit relaxata ut eger nullomodo eā sentiat. Quod si ex ligatura

apostematis initium : aut fortis acciderit dolor : ita ut uiride fiat ex ea quod est extra ligaturam:atque sanguine impleatur : illico erit soluenda : et eius constrictio minuenda. Et si infirmus in loco ligature fortem sentiat pruritum:atque nocibilem : soluatur:et locus ex aqua infundatur : que ita calida sit:ut ex ea delectetur : quod fieri conuenit donec pruritus sedetur. Post quam autem locus per unam fere horam sic permanserit cum suis ligetur fascijs:que aceto et aqua rosata:ac oleo rosato simul mixtis:et optime motis sint infuse. Temporis uero ligature mēsura:hec est. Oportet enim ut in principio singulis soluatur diebus :et precipue si apostema: aut dolor ibi fuerit. Quod si istorum neutrum ibi cōsistat:non erit solutio facienda:nisi duobus aut tribus intermissis diebus : excepto si res aliqua euenerit : pro qua solutio necessario fiat:ut est dolor aut pruritus. Si autem aliquanti dies preterierint in quibus ligatura non soluatur:et non apparuerit ibi apostema : neque calor:neque ardor : non soluatur nisi post quatuor aut quinqȝ dies. Et quanto plus tardius soluetur : tanto plus ad consolidandum aptior erit. Oportet preterea ut cum prius accidit egritudo ligatura sit relaxata:ne dolorem faciat nocumentum inferentem. Postquam autem dies quinque uel paulo plures preterierit et ab apostemate locus securus fuerit: ligatura paulatim strictior esse incipiat. Cum uero multi transierint dies:et fractura consolidata fuerit :et fuerit necesse ut caro fracture superposita coaguletur:oportebit etiā tunc:ut ligatura paulatim relaxetur : et dieta augumentetur sicut diximus. Oportet autem ut astelle super aliquod quod mollitiem habeat ponantur:et ut earum extremitates nihil attingant:ubi nō sit res mollis :atque ut maior ex eis et crossior in parte locetur : ad quam os declinauerit.

Cum autem in fractura frustra ossium carnem uulnerauerint : oportet ut fascia prima non sit ipsum uulnus :sed iuxta ipsius os ponatur:atqȝ duris fasciis inuoluatur : cuius inuolutio:ascendendo ad partem tendat superiorem. Alia quoque fascia : iuxta os uulneris a parte inferiori:est ponenda:que descendendo inferius tendat. Os uero uulneris:discoopertum dimittatur. Ligatura etiam tota:mollior sit et parum plus relaxata. Que cottidie est soluenda : aut duobus intermissis diebus. Ori autem uulneris cotum superponatur donec cum uirus minui incipiet: et locus ab apostemate fuerit securus : calorque remotus fuerit : unguentum carnis generatiuum quod dicturi sumus:uulneri superponatur.

Fracture uero in quibus sunt ossium partes astellis siles que cutē nō fregerunt nisi uehementer stimulent : rectificande erunt et stringende:quantomagis possibile fuerit palpando eas et leniter ligando. Quod si stimulauerint:atque uehementem intulerint dolorem:ligande non erunt. Generabunt enim apostemata:ac putrefactionem in toto osse. Uerum locus tunc scindendus erit:et si astelle ab osse separate fuerint extrahēde erūt. Quarum si sepate ñ fuerint extremitas acuta que stimulat:cum ferra erit secanda. Et deinde cum medicinis fracturarum rumpentium erunt curande. Oportet etiam ut dislocationes cum acciderint:illico ad locum reducantur propriū ante quam apostema ibi fieri incipiat. Si enim dislocatio in principio sui dimissa tamdiu sic permanserit:donec apostema ibi fieri incipiat:non erit ingeniandum ut in toto hoc tempore ad suum reducatur locū. Nam si dum taliter fuerit extendatur:egroto plerumque accidet spasmus. Ex his autem intentionibus atque summis quas diximus:cum non congrue obseruantur : pessimum accidit infortunium:cui nemo succurrere potest. Quapropter si chirurgicis qui nihil sciunt preceperis:ut ab omnibus istis sibi caueant:ab eorum liberaberis malo:et eorum opera tibi erunt profutura.

Capitulum de mollificatione duriciei que remansit in membris post cirugiā uel restaurationem.

p Lerumque post fracture rectificationē aut dislocationis ad suū locū reductiōeȝ durities atqȝ cōstrictio i mēbris remanerē cōsueuerūt:que multotiēs nocie existūt mēbri motū ꝓhibētes. Hoc quoqȝ ꝓpterea accidit cū ꝑdicte res iuxta iūcturā fuerit:has āt

oleum τ aqua calida cum locus multotiens manibus fricatus fuerit: atque aqua calida ab alto per fistulam defluens loco superfusa fuerit τ adipes ac medulle quando ex eis fit emplastrum mollificant. Est etiam cum ex predictis medicinis medicamen cōponitur: cuius effectus simplicium operatione fortior existit. Medicamen stricturam τ duritiem que est ut corda: τ tensionem lenēs. ℞. cere citrine: adipis anatis resoluti τ colati: ana. ℥. i. olei de lilio. ℥. 6. medulle uaccini cruris. ℥. 2. Ex his commixtis fiat medicamen. Aliud medicamen fortius membris que constrictiōi sunt propinqua conferens. ℞. fecis olei de lilio: fecis olei de seminibus lini: bdellij: ana. ℥. i. storacis: galbani: opponacis: amoniaci: omnium ana. ℥. 5. adipis ursini. ℥. 2. Quod si adeps ursi non inueniatur loco eius adeps anatis: aut galline: ponatur. Et etiam in hac intentione melius est: ut adeps porci loco supradictorum: adipum mittatur: dein de gumme in mortario cum pauco uino dissoluantur. Quibus ualde mollificatis: alia admisceantur: τ in mortario donec unum fiant agitentur. Aliud bonum habens odorem: delicatis congruens. ℞. cere citrine. ℥. i. olei de ben. ℥. 6. masticis nigri: storacis: ana. ℥. 5. Ex his commixtis fiat medicamen.

Capitulum de collectionibus τ aggregationibus sanationis uulnerum et apostematum.

Dispositio ascriptorum huic arti: propinqua est dispositioni restauratorum quam nominauimus in paucitate scie radicum τ canonum: quibus curationis rectificatio competens redditur. Quapp de his pricipijs hic oportet nos dicere illud quo a magno errore qui ex eorum contingit curatione conseruatio fiat. Dicimus igitur qđ cum uulnus paruū fuerit: possibile ē ut qñ ligatura ipsum capit: occurrant sibi ad inuicē partes: τ cōtinuet eius concauitas tota. Non. n. alia indiget curatione: nisi ut duarum astellarum auxilio substentet atq3 liget ligatura que a duob' icipiat capitib'. Eger quoq3 a replectiōe τ uino oīo custodiat τ ne pilus aut unguētū inī labia illius cadat cauē dū ē. Hec nāq3 cōsolidationē fieri ñ pmittūt istorum aūt stolidorum pleriq3: his que diximus cōtraria opant. Ponūt eni in uulnere oleū infirmorum: carnē τ pultes crossas τ duras comedere precipiūt. Unde egroto ap'a malū atq3 uirus ī uulnere acquirūt: qđ lōgo durabit tpre: ex quo fortassis membrū ad putrefactionē deueniet: τ pcipue in estate: licet uulnera que dixim' sola ligatura sanari possent: ab uno die usq3 ad tres: nulla alia indigens medicina. Uulnus aūt cū magnū est atq3 profundū: indiget tūc ut cū medicinis quas nominabim' que sunt carnis generatiue sanetur: τ uulnus ab apostemate custodiatur: ita ut loco cui accidit pannus aceto τ aqua infusus superponatur: τ epithimatibus frigidis epithimetur: τ singulis horis infrigidetur: τ precipue si calor ac dolor ibi fuerint τ sanguis paucus ex eo manauerit. Nam in hac dispositione oportet: ut infirmus ex parte contraria flobotometur: totumq3 corpus: necnon totum ipsius regimen infrigidanda erunt. Quod si uulnus profundum τ non amplum fuerit: cauendū erit ne unguentum quod ipsius continuet os supponantur. Os namque uulneris profunditate nondum consolidata si continuetur: multum in eo adunabitur uirus. Quare ut ipsum iterum aperiat oportebit: τ membrū fortasse interim putrefiet: ac uulnus malum τ pessimum ibi fiet. Quapp in huiusmodi uulneris ore: totum erit ponendum. Si autem uulneris consolidationem properare uideris: butiro aut oleo ipsum infunde. Et ex hinc quidem predicti errauerint stolidi: quando oleum in uulneribus quorum omnium incarnatio erat possibilis: posuerūt. Oportet preterea ut omnia medicamina que huiusmodi in mittis uulneribus aut tentis adhereant: aut panlis cū initiantur. Cum autem uulnus profundū fuerit: τ ipsius os amplum: obseruandum erit ut si uulneris os non uehementer coartat: ligatura fiat tūc oportebit. Et cōtingit illud plurimū cū uulnus in corporis tēdit latitudinem. Ligature uero uehemētior inuolutionum τ retentio sint apud uulnus pfundum: τ earum lenior sit apud ipsius os. Membrū quoq3 tali ē figurandū figura: ut uuln' sit inferi': quatin' uirus ab ipso fluere possit. Quod si illud impossibile fuerit:

opoztebit tunc ut uulnus in die secūdo aut quarto consideretur. Cuius profunditas si minui inceperit: z neqȝ uirus neqȝ putredo multa ibi contineri inueniatur: curatio non erit mutanda. Si autem uirus ab inferiozi ad superiozem ulceris parteȝ: ad ipsius uidelicet os: cum impzesseris manare conspexeris conuenientius est ut in inferiori loco ibi existente ipsum inferius perfores: apud finem pzofunditatis ulceris. Quod ideo fit ut uirus iter unde possit manare habeat. Infirmi quoque regimen in cibo: pzout in capitulo de algebza diximus ozdinetur: atque subtilietur: z a pzincipio uulneris cum accidit: per aliquot dies ifrigidetur. Ipse quoque si repletus fuerit erit flobotomandus: z soluendus si longum fuerit tempus ex quo non fuerit solutus: iō ut reddatur securus: ne apostema accidat. Deinde uero ipsius regimen paulatim secūdum dierum pzocessum: erit incrossandum: ideo ut carnis natiuitas augumentetur. Opoztet etiam ut cum exiture mature fuerint: z apertione indiguerint. perforētur in inferiozi loco qui in ipsis inuenietur: et in tenuiozi z magis gibboso: si possibile fuerit. Apertio tamen in cozpozis longitudinem: z non ipsius latitudinem: cum in membris fit extensis que non curuantur z dilātantur: tendat. In his uero locis que curuantur z extenduntur: incisio secundum ipsius loci curuationem et extensionem tendere debet. Opoztet etiam ut cum exitura ī loco ubi uenarum est multitudo fuerit: aut circa iuncturas: incisio pzopere fiat. Si enim in huiusmodi locis incisio cum tarditate z non uelociter fiat: os quandoque exterius eminebit: z iuncture ligamentum discooperietur. Carnosa autem loca bonum est ut sic dimittātur: donec bene sint matura: Si enim ante quam bene sint matura perfozentur: uirus ab eis diu manabit: atque ulcus multa fozditie ac putredine habundabit. Labia quoque eius quandoqȝ atque ipsius pzofundum: dura fient: ipsumque uulnus pus z uirus continuo emittet. Quod si exitura maxima fuerit: totum eius uirus non subito est retrahendum ne egro superueniat sincopis: sed paulatim erit extrahendum: z pzecipue si eger fuerit debilis. Uulneris autem sanitas tardatur: aut pzopter sanguinis penuriam que est in cozpoze: aut pp eius maliciā: aut quia itus uel super ipsius labia: caro dura existit cuiꝰ causa caro non nascitur: aut quia ibi est caro mala: aut quia os uel multa putredo est intus: aut medicamen quo curatur: non est ei conueniens: aut quia uulnus in seipso ē pzofundum: z saniosum z malum. Cuȝ igitur ulceris aut eozum que in ipsius circuitu consistunt: ruboz paruus fuerit: ipsa quoqȝ ab apostemate secura atque sicca: z aliquātulum dura fuerint cozpus quoque macruȝ ac pauci sanguinis: causa quare ipsiꝰ tardetur sanitas: non est nisi sanguinis penuria. Locus igitur cotidie multotiēs pāno aqua calida madefacto est infundendus donec rubeus fiat: z egri regimen incrossandum: ipsumque cum unguento nigro est curandū ac in ipsius circuitu ex ipso fricetur. Coloz uero cozpozis si malus fuerit: atque eiꝰ fozma mala: causa ī hoc sanguinis est malitia. Flobotomia igitur atque uentris solutione: est pzius subueniendum: deide ad uulneris curationem est redeundum. Super labia quoque ulceris si caro dura fuerit: fricatio ibi est facienda: donec sanguis inde fluat. Si autem crossa fuerit: pzius est incidenda z postea curanda. Et si hoc in ulceris fundo fuerit eius oze sicco z fusco: aliquid in ipsum est mittendum: z fricandum: donec sanguis ab eo manare incipiat: deinde erit curandum. Aut in fundo ulceris perfozatio fiat: postea fricetur: z cum butiro medicetur: donec mala caro penitus cozrodatur. Deinde cum his que ex parte curationis remanserunt. curetur. Ulcus autem si pzius claudatur et postea aperiatur uirusque subtile ab eo fluat: z longo tempore sic dispositum maneat: os cozruptum est in eius fundo. Tenta igitur intromissa tēptetur: z cum inuentum fuerit: perfozetur ulcus donec ad os perueniatur. Qđ erit fricandum aut serandūȝ donec abscindatur secundum qđ ex ipsius cozruptionis multitudine uideris: postqȝ cum pulueris carnis generatiuis curetur. Qđ si ipsuȝ perfozari fuerit impossibile: cū medicamine cozrosiuo z butiro subueniendū erit: donec os discooperiat. post hec cum his que dicturi sumꝰ curetur. Ulcus autem si fuerit ꝓfundū z eiꝰ caro mollis z mala: medicamē cozrosi

Quare tardat sanitas uulneris

Tenta

uum desuper erit ponendum:donec caro illa desiccetur. Deinde in uulnere butirum mittatur:donec tota mundetur: atq; tādiu cum butiro medicetur:donec escara in uulnere exorta cadat: & postea curet. Ulceri uero si uarices superuenerint eger flobotometur:ipsiusq; uenter multotiēs soluatur ex apozimate epithimi: suoq; nutriatur cibo:deinde ulcus curetur. Medicamen quoq; si ulceri fuerit inconueniens:q̄a fortassis ipsum plusquam deberet calefacit: cuius est signum quia ruborem atq; calorē & apostematis principium ei cum augumēto adducit: tunc cum unguento frigido q̄d dicturi sumus erit curandū. Aut fortassis plus infrigidat quam deberet: cuius est signum q̄d ulcus tunc est uiride aut nigrum & durum & frigidum:unde tunc cum unguēto nigro est medicandum. Aut fortassis minus desiccat quam deberet:cuius est signū q̄d ipsum est molle:& laxum multum habēs uirus:unde tunc cum unguento uehemēter desiccatiuo ē curandum:ut ē illud q̄d cutem super inducat:q̄d fit ex balaustijs & gallis. Aut fortassis minus mundat & abstergit q̄ deberet:cuius est signum quod putredinis multitudo carnesq; male & molles ei adherent ideoq; cum medicinis uehementer mundificantibus est curandum:ut est unguētum uiride. Aut quandoque mordicat: et ipsius consumit carnem:cuius est signū dolor:& calor:& ardor:& apostematis principium.& q̄d ulcus cotidie dilatatur. Unde tunc ad unguentum q̄d eo sit suauius: est facienda permutatio. Hoc quoq; plerūq; euenit:quia curandi complexio :ad unā declinat extremitatum. Quare tunc rebus sibi conuenientibus curatio est faciēda. Siccissima namque corpora:exigunt ut unguēta quibus medicantur cum caro in ipsorum ulceribus est generanda species uehemēter desiccatiuas habeant ammixtas. Humida uero corpora:unguentis indigent mollib⁹ & humidis. Uulneribus autem uentri accidentibus:atq; ipsum disrumpentib⁹ medicus sapiens ac suauiter operans necessarius ē. Nos tñ huius curationis collectiones:& unde in ipsa timetur error dicemus. Cui intestina ac thirbū per uulnus exierit: et inflata intromitti nō poterit pānus uino ueteri calefacto infusus desuper ponat donec ipsorum remoueatur inflatio:qua remota intromittantur. Quod si locus aut tempus frigidum fuerit:eger in balneum introducatur:& per manus & pedes ita suspēdat quatinus ipsius curuetur dorsum: & uēter arcuetur. Ex huiusmodi enim dispositione:intestina leuius intromittentur. Thirbum uero si uelociter ante quam uiride fiat aut nigrum ei succurratur:in uentrē est reducendum. Quod si ei non subueniatur donec uiride fiat:quicquid ex eo uiride factum est incidatur:deinde omnes uene que sunt in ipso cum subtili filo ligentur:postea intromittantur:& uenter suatur. Et si intestina propter panni madefacti infusionem intromitti non poterint:fissura amplificet: et sic intromittantur. Quibus intromissis uenter suatur prius:post puluis consolidatiuus desuper ponatur:atq; ut eger supin⁹ iaceat taliter ut dorsum aliquantulum gibbosum existat precipiatur. Cuius regimen est subtiliandum neq; cibus inflatiuus ullo modo est ei tribuendus. Uulnus preterea si iuxta neruū uł i neruo fuerit strictūq; extiterit:non consolidetur donec aliquot preterierint dies:& ab apostemate fuerit securū immo medicamina apertiua desuper ponātur: & locus totus ex oleo inungatur tepido. Postquam autem duos dies aut tres preterierint ac dolor sedatus fuerit:& loc⁹ ab apostemate securus consolidatiuis utendo tunc uulnus cura. Si autem spasmus ex uulnere quod est in neruo alicui accidat egro: cito ei succurre: & cordam que contrahi incipit in latitudine incide: spondiles que egri ex oleo palpando & cōprimendo inunge. Oleum autem sit mollificatiuum & tepidum. Si autem aliquando uideris ulcus quod perambulet membrum de uno ad aliud transiendo locum: & corrodat carnem: cito succurre incidendo: aut cumburendo:& destruendo carnem ibi existentem ante quam multum dilatetur:deinde ipsum cura cum medicinis quibus reliqua consueuisti ulcera sanare. Hec sunt summe & intētiones quas cum homines non obseruant: egro uehemens inferunt nocumentum. Quando uero eas intente meditātur: & eis innituntur maximum prebent iuuamen:cū deus annuit.

Capl'm de medicinis generātib⁹ carnē.

m Edicamen quod carnem generat:et recentia continuat uulnera mirabile existens. ℞.olibani:aloes:sarcocolle: sanguinis draconis partes equales:terantur et uulneri supponantur:ꝛ desuper ligentur hoc enim ualde existit mirabile. Unguentum in carnis generatione mirabile. ℞.litbargiri triti ut alcobol.ʒ.i. cui ammisceantur olei.ʒ.iij.coquantur agitãdo donec resoluatur:postea olibani: sarcocolle: sanguinis draconis:galbani:colofonie:omnium ana.ʒ.2.sumantur que predicte decoctioni ammixta coquantur donec incrossent: ꝛ medicentur ex eo ulcera cum sanguinolẽta non fuerint. Unguentum carnis generatiuum:quo in estate ꝛ cum in uulnere calor ꝛ ardor fuerint:ꝛ tempus fuerit calidum:in uulnerum curis est utendum. Litbargiri triti donec sit ut alcobol.ʒ.ſ.sumãtur quod cum aceto donec resoluatur ꝛ mollescat teratur:ꝛ deinde oleum roseum desuper fundatur:ꝛ teratur donec incrossetur. Dum autem sic teritur:semel ex aceto: et alia uice ex oleo roseo est infundendum donec infletur:ꝛ ad magnitudinem deueniat et fiat unguentum. Cui postea ceruse.ʒ.ſ. ꝛ campbore parumper addere conuenit: et teri cum eis: et eo in curatione uti.

Unguentum nigrum quo utendum est cum uulnus est siccum ꝛ fuscum: cere olei uisci: picis: partes sumantur equales: et resoluantur:et quod ex eis fit:est unguẽtum nigrum.

5 Capitulū de medicaminibus que carnẽ minuunt superfluam ꝛ resoluunt.

u Snen teratur ualde:ꝛ super locum ubi caro superflua est: puluerizetur. Eam enim liquefacit. Aliud isto fortius:cbali teratur: ꝛ desuper puluerizetur.aut ziniar tritum desuper puluerizetur. Descriptio unguenti uiridis corrodentis:ꝛ ulcera saniosa mũdificãtis.℞. ziniar puri:mellꝭ ana.ʒ.i.ex his simul tritis medicamen fiat. Sunt autem quidam qui huic unguento:sarcocolle:amoniaci:ana.ʒ.ſ.addunt:terentes omnia hec cum aceto ꝛ melli amiscentes. Et tunc hoc medicamen fistulis:que sunt in auricula confert: omnia que saniosa mundificat uulnera:ꝛ carnẽ corrodit mortuam. Medicamen quod uocatur calidicon: carnẽ mortuaꝫ corrodens ꝛ fistulis atqꝫ putrefactiõi que ẽ i gingiuis ꝛ in ore ac in toto corpore confert.℞. calcis uiue:partem unam:arsenici citrini:cbali:acatbie:arsenici rubei:omnium ana partem mediam. Omnia hec cum aqua que uocatur prima terantur. Aqua autem prima sic fit. Calcis uiue cbali partes sumantur equales. Cbali prius teratur postea istis sextuplum ponderis ipsorum ex aqua ammisceatur: ꝛ per tres recõdantur dies quotidie tribus uicibus agitãdo:postea coletur ꝛ utatur donec fiat ut elkalok:ꝛ in sole dimittatur donec incrossetur:deinde fiãt ex eo trocisci:ꝛ desiccẽtur:ꝛ in loco ubi ab humiditate tangi non possint recondantur. Et cum necesse fuerit unus ex eis teratur: et fiat ex eo medicamen. Desteꝫberigi medicamen acutum:ꝛ corrosiuum.℞. arsenici citrini triti:cbali:calcis:ziniar:omniuꝫ ana libram mediam: argenti uiui: libram unam salis ammoniaci:quartam partem libre unius: terantur omnia cum aqua prima donec argentum uiuum sit extinctum: postea desiccentur ꝛ desiccata iterum terantur:deinde in instrumento quod alkimiam facientes uocant alutel ignem sub eo faciendo donec eleuentur:sublimentur:ꝛ quod ex eis sublimatum fuerit: sumatur ꝛ in ampulla uitrea recondantur: ex quo emorroides exterius cum superflua carne apparentes:ꝛ scrofule quarum desideratur destructio post quam fuerint ulcerate: puluerizentur:ꝛ ad ultimum in omnibus quorum destructio ꝛ dissolutio desideratur:eo utenduꝫ est. Erit enim ut cauterium ignis ita ut desicet ꝛ denigret atqꝫ combustionis uiceꝫ in multis tenet locis.

De his que ulcera consolidant ꝛ in ulceribus multam habentibus humorositatem carnem generãt ꝛ ipsorum remouẽt humorositatem. 6

l Itbargirum puluerizatum sumatur: et ex aceto:ꝛ aqua: ꝛ oleo simul in mortario imbibatur:donec intumescat:ꝛ albificetur. Deinde calcucecaumenon:antimõij balaustiaꝝ uenaꝝ curcume gallaꝝ sanguinis draconis:serico:aluminis:catbimie argẽti:omniũ ana quãtũ ẽ sexta pars totius ungnẽti sumatur. Post hec omnia ista pulnerizata desup mittanꝭ:ꝛ i mortario donec

unita sint agitentur. Deinde ex hoc unguē to in toto ponatur: ꝛ uulneri i quo caro putrida nata est super ponatur: atqꝫ cum inuolutione panni suauiter ligetur: hoc autē unguento tamdiu in uulneris curatione utendũ est: donec carnis in eo tanta generetur quantitas: que ei sufficiat: ꝛ ipsum induret: et cutem perfecte inducat. Hoc etiam unguento: omnia ulcera humorem multum habentia: curanda sunt. Puluis qui ulcera consolidat. ℞. aloes balaustiarum cathimie argenti trite: calcucecaumenon triti et lauati: partes equales: ꝛ horum puluere super uulnus puluerizetur. Alius puluis fortis: aloes uenarum curcume: balaustiarum: mirre: gallarum partes sumãtur equales: ex quibus fiat puluis: qui super uulnus puluerizando spargatur: hic enim pulueris congruit ad hoc: ꝛ fortis existit.

7 Capitulum de his que aperiunt magna apostemata ꝛ ne cum ferro aperiantur excusant.

Mellis anacardi picis liquide omniũ partes sumantur equales: que in cocleari ferreo commixte: calefiant donec misceantur. Et cum apostema sine ferro aperire uolueris: locum in quo foramen uis facere considera quem de predicto unguēto inungens: per medium dimitte diem corrodet enim illud.

8 Capitulum de scrofulis.

Scrofule in collo: ꝛ in inguine sepius nasci consueuerunt. Que plerumqꝫ multe simul existunt. Unde cum in hac habitudine locum uideris apostemosum: quē tangendo inuenies durum: nec incidere possibile fuerit ꝫ fuerit quasi glãdule ut nuces scias esse scrofulas: que ex digestionis malitia atqꝫ ex fastidio accidunt: ꝛ multotiens crescunt donec maxime fiant. Curationis principium est: ut egrum semper famē pati: ꝛ cenam dimittere facias: neqꝫ multã aquã bibere permittas: neqꝫ crossa nutriatur dieta. Quod si in ipsius corpore superfluitas fuerit eum flobotoma atque ipsius uentrē solue: ꝛ malagma ex emplastris ad hoc nominatis ei adhibe. Quibus ad hoc melius existit: emplastrũ quod uocatur diaquilon: ꝛ solum amministretur. Quod etiã erit melius ꝛ magis confert: si pulueris ex radicibus yreos siccis: quantum possibile ē in diakilon mittatur: ꝛ cum eo emplastrum fiat. Diakilon litbargiri triti. ℥. i. sumatur: cui in patella locate: olei ueteris. ℥. 2. et. ʒ. super additiantur: ꝛ agitentur: ꝛ lentꝰ ignis sub eis fiat: ꝛ coquantur donec totuꝫ soluatur litbargiruꝫ: deinde mucilaginis fenugreci: mucilaginis seminis lini ana. ℥. 2. mucilaginis maluauisci. ℥. i. sumantur: ꝛ ꝑdictis adiungantur: post hec totum agitando donec incrossetur coquatur. Cum auteꝫ coctum fuerit: ab igne deponatur: agitatio tamen non intermittatur. Quod postea tēdendo malaxetur: donec spissitudinem habeat: ꝛ uiscositatem: deinde recondatur ꝛ usui reseruetur. Aut stercus caprinũ antiquũ sumatur: ꝛ ex melle ꝛ aceto simľ calefactis: donec commisceantur conspergatur. Est enim ad hoc ualde ultimum. Aut semina rafani sumpta cum amigdalis amaris terãtur: ꝛ fiat ex eis emplastrum. Aut stercus uaccinum siccum sumatur ꝛ ex mucilagine maluauisci conspersum: desuper ponatur. Aut fenugrecum: ꝛ semina caulis: ac semen lini sumpta terantur: ꝛ cribellētur: ꝛ ex mucilagine maluauisci: conspersa loco super ponantur.

9 Capitulum de cancro.

Cancer est egritudo in qua maxima ē fatigatio: ac fere incurabilis existit. Qui si illico ex quo incipit succurratur: ꝛ ut debet regatur: forsitam stabit ut est neqꝫ augumentabitur. Cum autem creuerit: semper sic permanebit. Qui deterior est: si ulceretur. Cancer namque durum est apostema magnam in corpore habens radicem: quem uene uirides in quibus est caliditas imbibunt. Ulcus autem quod in cancro fit: est fedum labia habens crossa ꝛ uiridia foris conuersa. Huius uero ortus principium: quandoqꝫ est ut cicer: aut faba: qui postea augumentatur donec sit ut magnus milon: ꝛ etiam maior. Et fortasse oritur hoc apostema in locis anhelitus aut degluttiendi ꝛ tunc fortasse ad malũ adducit diem egrumqꝫ plerumqꝫ interficit. Qui autem hoc apostema ferro incidunt: nõ plus lucrãtur: quam quod cancrum ulceratum faciunt nisi in tali sit loco: ubi incidi: ꝛ penitus destrui atqꝫ comburi possit: ꝛ eradicari. Huic uero cum incipit: confert flobotomari ex uena media: ꝛ uentrē ex apozimate ꝺ epithio

frequenter soluere. Eger quoqz a cibis col leram generātibus nigrā abstinere debet: ut sunt lentes: τ caules impiales: atqz caro uaccina: τ ceruina τ uinum nigrū τ crossum. τ silia his que humorē generant ualde malū. Oportet preterea ut dieta ipsius sit: caro arietina: τ starne: τ uinum subtile: τ a cibis custodiatur calidis qz ipsi sanguinez denigrant. Postquā uero creuerit: τ ad sui puenerit perfectionem: non est necesse nisi ut ei blandientia adhibeanť: ne in ipso ulc⁹ fiat. Et hoc ē obseruandū ut summoopere custodiatur: ne unquā calefiat: aut ex medicinis aut ex alijs rebus: immo ex holerib⁹ frigidis infrigidetur: ea terendo τ desuper ponendo. Ipsi uero si aliquando ulceratum fuerit: hoc unguentū satis cōfert: quod. ℞. ceruse: tuthie lauate: partes equales: terāť ista cū oleo roseo: τ suco portulace: aut suco solatri: τ mucilagine psillij: aut suco cucurbite: aut citroli: cū quocumqz istorum habere poteris: τ ponatur sup ipsum. Hoc namque unguentum cancro in quo nondum factum fuit ulcus: τ tamen quod in eo fiat timetur confert.

Capitulum de carbunculis.

Carbunculi ex multo sanguine: τ uectatione: τ labore post saturitatez: oriuntur. Qui postquā acciderit: non est negligendum quī eis succurrať. Fortassis enim tota eorum materia: in uno corporis loco colligetur: ex qua magna fiet exitura. Ex eis autē que eos generari non permittunt sunt flobotomia τ uentose: τ uentris solutio ex mirobalanis citrinis: τ sene: τ fumo terre: τ prunorum: ac iuiubarum: τ tamaridorum infusionem sepe potare: τ dulcium comestionem minorare: nō uinum dulce τ crossum biberē: atqz cibaria acetosa τ stiptica τ ea que has duas qualitates agregāt comedere: ut caro cū suco uue acerbe: cocta τ cum ribes: τ cū pomis: τ suchabegi: τ charis: τ bulez: τ musos: τ similia his. Si aūt fuerit necesse ut patiens carbunculos bibat uinū: uinum defecatum τ clarificatum sumere debet. Confert.n.ei. postquā autem carbuncul⁹ acciderit: non est necesse nisi ut in ipsius maturatione studiuz impendatur. De his quoqz que carbunculos cito maturant: est ut ex caricis uiscosis: contritis in quibus est multuz mellis fiat emplastrum: aut ex carne uue passe cū baurach panis mixta emplastrū superponatur: aut emplastrum diaquilon: desuper mittatur: quia ad hoc utile existit. Quod si carbunculus ad maturandum durus existit: sinapi cum ficubus pinguibus τ pauco oleo liliaco conterať: τ desup ponatur. Et si eius aptio post hec tardauerit: perforeť: τ cōprimatur: donec quicquid continetur in eo effluat: atqz in eius circuitu: unguentum ex cerusa: τ super ipsum unguentū ex melle ponatur. Unguentum ex melle. Recipe: sarcocolle: mellis partes equales: dein de sarcocolla puluerizata cū melle misceať τ recondatur. Sunt tñ qui solū mel coquūt donec inspissetur: deinde sarcocollam puluerizatam desuper mittunt: τ commiscent. Hoc namqz unguentum omne uulnus saniosum mundificat: totumqz remouet uirus. Cum aūt carbunculus mundificatus fuerit: ipse per se cito consolidabitur. Si aūt ipsi⁹ consolidatio aliqñ tardauerit: cum unguēto carnis generatiuo curetur. Et si carbunculus ardens fuerit: atqz in eius circuitu magnus fuerit rubor: uelociter ex unguēto qđ fit ex cerusa: caro erit generanda. Et ipsuz est unguentum camphoratum frigidū quod dicturi sumus.

Capitulum de apostemate calido.

Cum in aliqua corpis parte calidum exoriť apostema: cuius tactus calid⁹ sentiť: eius curatio a flobotomia est incipiēda: ut si in parte uidelicet fuerit dextra: in sinistra de uena mediana fiat flobotomia: τ econuerso si in sinistra: in dextra flobotomia erit facienda. Flobotomia tñ ex uena basilica aut media: ē facienda. Qđ si basilica inueniri non pōt: in uno ex ramis ipsius flobotomia ē facienda. Si aūt in eis que sunt supra furculas ortū fuerit: flobotomia fiat ex cephalica. Deinde ex epithimatibus infrigidantibus epithimetur: regimenqz subtilieť: τ a carne τ uino: ac dulcib⁹ τ unctuosis: necnon acribus custodiatur: τ cibis acetosis alatur: τ dum ipsum tactu calidum sentitur epithimatibus infrigidetur. Cum hoc enim regimine tueri poterit: ne i eo sanies generetur. Qđ si in hoc apostemate in quibusdam dispositionibus fortis pulsus τ ca

loꝛ fuerint: pꝛoculdubio sanies in ipso colligitur. Quapp tunc non ē utendum nisi paꝝ infrigidantibus. Si tñ ex istis caloꝛeꝫ atqꝫ ardoꝛem neqꝫ sedari: nꝫ minui uideris: ab istis ad ea que saniem faciunt: te transfer. Qꝺ ideo fieri conuenit: ut ad collectionem uelocit̃ perueniat. Postea uero exitura ut diximus: erit sananda. Medicine ṽo que saniem faciunt: sunt ea que diximus carbunculoꝝ apertionē facere. Infrigidantes ṽo medicinē que apertioni conferunt: sunt he medicine quas dicemus: atqꝫ haꝝ quidem hec est noiatio. Medicamen qꝺ erisipile epithima uocat̃: qꝺ etiaꝫ oibus membꝛis in quibus apostema calidū est: si ex eo epithima fiat: confert. ℞. sandali rubei: sief̃ memithe: faufel: ceruse: boliarmeni: partes equales: coꝛticū mandragoꝛe: opij: amboꝛuꝫ quantū est medietas unius supꝛadictoꝛum. Ex his oibus cuꝫ aqua colectis: foꝛme auellanis similes fiant: ex quibus cum necesse fuerit: aliquid sumptū teratur: ⁊ ex eo cum aqua rosea: ⁊ pauco aceto madefacto: epithima fiat: ⁊ desuper mittatur: cui deide pānus in aqua niuis infusus: superponatur. Qui postquā tepefactus fuerit: remoueat̃: ⁊ alius recent̃ infusus: loco eius supponat̃. Hoc eni bonum ⁊ maximum afferens iuuamentum existit.

12 Capitulum de apostemate molli.

a Apostema molle qꝺ digito cū pmitur cedit: aliquā qñqꝫ comittat̃ egritudinem: ut sunt egritudines que cum cōplexio coꝛrūpitur: aut ptisis adest: accidunt. Quꝺ cū ita fuerit: non ē tantum de ipso curandū: quantū in illiꝰ egritudinis cura ē studendū. Qꝺ aūt p se accidit: aut febꝛes longas cum sanant̃ cōmitatur: ita sanandū erit: paꝝ aceti cū oleo roseo: ⁊ aqua rosata: ⁊ aqua mirti ⁊ aqua ex qua fit sapo: misceat̃: ⁊ pannus i ea madefactus desup ponat̃: ⁊ ligetur ñ tñ foꝛtiter. Ligatura ṽo in medietate apostematis foꝛtius constringat̃: que ad utramqꝫ tendat partē. Ex his quoqꝫ que ipsuꝫ disp gunt̃ ē aqua cineris: que sic fit: sarmenta cōburunt̃: ⁊ in eoꝝ cinerē aqua missa p nocteꝫ unā dimittitur: deide colat̃: ⁊ acetū ei comiscetur. In qua postquā panni infusi fuerint desup ponant̃: unū alij cū ligatura coniungēdo. Aut apostema si ualde molle fuerit: ex sale ⁊ oleo fricet̃. Aut folia tāarisci: aut mirti: aut dulp. desup ponant̃: aut ex bolo armeno ⁊ aceto epithima fiat: eger quoque suū attenuet regim̄: ⁊ a fastidio se custodiat: ⁊ a multiplicatione aque. Epithia quod mollitiei ac relaxationi ubicūqꝫ accidit: confert. ℞. aloes mirre: litij: acathie: sief memithe: cipi croci oꝛientalis: boliarmeni: oium partes equales. Ex his oibus simul comixtis: foꝛme auellanis similes fiant. Ex qbus cū necesse fuerit: in pauco aceto ⁊ suco cauliū: simul mixtis: aliqd dissoluat̃. Et si egritudo in facie aut i palpebꝛis extitit: i aqua rosata ⁊ suco endiuie: ⁊ pauco aceto: ex eis fiat resolutio.

13 Capitulum de apostemate duro.

c Um in aliquo coꝛpoꝛis loco duꝝ oꝛtū fuerit apostema: qꝺ neqꝫ tactu calidū sentiat̃: neqꝫ sit cancer: eger ab oibus cibis quos in capitulo de cancro uitandos esse p̄cepimus: abstineat. Ea autem quibꝰ ipsum erit curandū: sunt oia que mollificant ut medulle oēs ⁊ adipes: ⁊ bdelliuꝫ molle: atqꝫ amoniacū: ⁊ stoꝛax: ac galbanū: ⁊ his similia. Si aūt locus in quo ē non sanat̃: studendū erit ut materia ab eo transponatur p flobotomiā: ⁊ uētris solutionem ex his que collerā expellunt nigrā: ne magnificetur ⁊ augumentet̃ apostema. Emplastruꝫ qꝺ dura resoluit apostēata. ℞. bdellij: mollis amoniaci: galbani: partes equales: que cum oleo mollificate in moꝛtario terant̃. Oleū tamen sit de lilio: aut deben. Deinde muci lago fenugreci: ⁊ seminis lini: que eiusdem sint quantitatis cuius sunt oia pꝛedicta: sumant̃: ⁊ oia simul terantur donec uniantur: deide ex eis cum caricis pinguibus mixtis emplastrum duritiebus ubicumqꝫ fuerint in coꝛpoꝛe superponatur.

14 Capitulum de glandullis magnis.

c Um in aliqua coꝛpoꝛis parte aliqua apparuerit additio que cū tāgitur ⁊ ad latera transponitur: cuti continuari non inuenitur: neqꝫ duriter moueri: sed talit̃ existens: ac si a coꝛpoꝛe sepata foꝛet: nꝫ radicē nꝫ pꝛincipiū in eo hñs: erit glādula. Glandule uero in magnitudine diuersificantur: a cicere incipientes usqꝫ ad milonis magnitudinē peruenientes: unde eaꝝ diuersificantur spēs. Eoꝝ tñ curatio ē una. s. extractio.

Si aūt glandula dimittatur quia parua est: ⁊ eius negligat̃ cura: augumentat̃. Qñ postea ad ipsam extrahendā: medicus suauit̃ operans ē necessarius. Nos tñ in quibus error contingat dicemus. Et hoc ē qꝛ maior earꝫ pars: in panniculo continetur: qui glādularꝫ saccus uocatur. Quapp saccus cum eis ita est extrahendus. ne ex eo ibi aliquid oīo remaneat. Quia si ex eo ibi aliquid retentū fuerit: quāuis paruū sit: plerumqꝫ redire cōsueuerunt. Locus igit̃ in quo continent̃: scindendus ē summope cauēdo ne cōtinēs eas saccus: scindat̃: sed sola caro eis supposita. Saccus u͛o cū uncino eleuetur: ⁊ pfecte excorietur donec glandula ⁊ ei⁹ saccus integre extrahi possint. Hoc namque ī eius cura melius existit. Quod si saccū qñqꝫ rūpi contingat: cū uncinis est eleuādus. Et licet frustratī extrahatur: continue tamē ē inuestigandus. Postquā uero extractus fuerit: ex reliqua cura quā in ulceribus nominauimus: erit curandus. Preceptores tñ quidā inueniunt̃: qui fraudē facere cupiētes ex sacco parꝫ dimittunt: ideo. s. ut in eius cura diutius morentur. Que autem saccū non habent: extrahende sunt: ⁊ in uulnerum consolidatione tm̄ studium impendendum.

Capitulum de nodis glandulosis.

15 QUandoqꝫ in aliquibus corporis locis grossities in magnitudine auellane equalis: uel parum plus uel parꝫ minus: apparet: que glandulis assimilata pleruꝫqꝫ in dorso manus: ⁊ in locis ubi uenarum ē multitudo generatur. Que cū fortiter p̄ssa aut fricata fuerit: euacuabit̃: ⁊ stati penit⁹ remouebit̃. Postea tñ qñqꝫ redibit ⁊ qñꝫ nullomō reuertetur. Quapp locus comprimendus ⁊ fricandus erit: donec euacuetur ⁊ equalis fiat. Postea frustulum plūbi rotundū sumatur: ⁊ loco superpositū fortiter stringatur: ⁊ p tres dies sic manere permittat̃. Postea uero ex epithimate de calce epithimatus ligetur. Si. n. post euacuationē strict⁹ fuerit locus: non reuertet̃. Sꝫ si non fuerit strict⁹ plerūqꝫ reuerti consueuit egritudo.

Capitulum de formica.

16 IN aliqbus corporis locis cuꝫ paruo apostemate: parue pustule cum pruritu ⁊ ardore: ⁊ calore uehementi in tactu: qñqꝫ fieri consueuerunt que ēt cito ulcerant̃. Que postquā ulcerate fuerint: uicina loca p ambulare incipiunt ⁊ dilatari. Uenter igitur ex his que collerā expellunt rubeaꝫ: est soluendus: ut sunt mirobalani: ⁊ scamonea cū aqua de fructibus. Locus quoqꝫ qui ulceratus ē: in circuitu ex epithimate: quod ī capitulo de calido apostemate noīauimus ē epithimandus. Ulceri u͛o unguentū de cerusa ē superponendū. Sed si nondū ulceratus fuerit locus: totus ex hoc epithimate erit epithimandus. Qd si cū hoc apostemate calor superflu⁹ ⁊ rubor affuerint: eius curā a flobotomia incipe: deinde reliquum quod diximus regimen exhibe. Totumqꝫ eius cibum ad reliqua infrigidantia reducas.

Capitulum de igne persico. 17

ALigbus membris pruritus ⁊ feruor intollerabilis quandoqꝫ accidūt: ubi succedente tēpore ampulle aqua subtili plene generant̃. Oportet igit̃ ut cum ī aliquo mēbro aliqd tale sentit̃: uelocit̃ flobotomia subueniat̃: qd si nō prius quam ampulle ibi sint exorte succuratur: ⁊ ampulle rumpende sunt: ⁊ totum uirus qd in eis continetur: est expellendū. Deinde emplastrum ex unguēto de cerusa factū supponatur: qd in capit̃lo de ignis cōbustione nominabimus. Ampulle uero predicte non sunt dimittēde donec aqua aliquo mō in eis aduneť: sed in circuitu ipsarum ex boloarmeno: ⁊ aqua ⁊ aceto: ⁊ oleo: epithima est faciendum: si deus uoluerit.

Capitulum de adustione ignis ⁊ aque ⁊ olei. 18

SI cum aliquod horꝫ acciderit illico q̄ curare dꝫ presens fuerit: pannos in aqua frigida: aut in aqua rosea super niueꝫ infrigidata madefaciat: ⁊ desuper ponat. Qui postquā desiccati fuerint: remouendi erunt: ⁊ alij similiter preparati supponendi. Quod si hoc magnū fuerit: ex latere contrario flobotomia ē facienda ⁊ regimen ē subtiliandum ⁊ infrigidantibus utendum. Dolor aūt fortissimus si ibi affuerit: uitelli ouorum cū oleo roseo agitati cū coto desup sunt ponendi. Sed si uehemens non fuerit ibi dolor: lentes excorticate: ⁊ cerusa terantur ⁊ simul cū aceto misceātur ⁊ desup ponant̃. Deinde pannus aqua rosata infusus super niuem infrigidata: supermittatur. Et si ue

fice ibi fiant: cũ unguento de cerusa curenť: qđ hoc modo fit: cera colata: ꝛ ipsi⁹ quadruplum de oleo rosato sumanť quibus resolutis tm̃ ceruse quantũ possunt capere aditiať ꝛ in circuitu moueatur. Deinde postquã in frigidari ceperit: albumen oui predictis admisceať: donec inspisseť: ꝛ hoc facto quousqꝫ inspisseť: sine intermissione agitetur: deinde recondať. Quidam etiã paꝝ camphore: ibi admiscent. Si aũt ulcus ibi fiat quod sit magnum quiddã: cum unguento de calce curandũ erit: qđ hoc modo fit: calx alba ꝛ mũda sumať: tm̃qꝫ aque ei superfundatur ut ex ea coopiatur: deinde per duas horas sic dimittať: ꝛ aqua coletur: ꝛ a calce separetur: deinde alia aqua super calcẽ fundať. Qđ postquã quater factũ fuerit: dimittať donec parump infrigidetur. Deide cũ oleo roseo: in uase agitetur donec uniatur: ꝛ fiat ex eo epithima.

Capitulum de panaricijs que circa ungues fiunt.

a Liqñ in unguiũ circuitu apostema calidũ: ꝛ rubeum: ꝛ inflãmatum: ꝛ dolorosum ac fortiť pulsans: fieri contigit. Ex quo plerũqꝫ accidit febris: ꝛ ptingit dolor usqꝫ ad loca que sunt sub ascellis ꝛ in iguie Eger itaqꝫ si diu ẽ ex quo non fuit flobotomatus: flobotomandus ẽ. De his quoque que ad hoc ualde conferunt: ẽ ut locus sepe ex aceto ꝛ opio liniať: donec super locum: crossum sit epithima. Deinde psilliũ cũ aceto: ꝛ aqua conquassatũ supponatur. Et sup hoc totũ pannus aqua niuis infussus mittatur. Qui hora una transacta remoueať: ꝛ alius loco eius ibidẽ locetur: hoc multis faciendo uicibus. Qđ si in hoc loco uehemens fuerit pulsus: medicamen istud uel ei simile per diẽ unã ei adhibere curato. Quo facto si predicta non uideris sedari accñtia: epithima loco: uel emplastrũ ex aliquo eoꝝ que in carbunculoꝝ capitulo nominauimus sup pone. Ad maturitatẽ nãqꝫ deueniet ꝛ aptionẽ: atqꝫ qđ in eo ẽ extra manabit. Deide cũ unguento quo uulnera sanari consueuerñt locũ cura. Origini quoqꝫ unguis si prurit⁹ acciderit: unguis cadet. Quapp post ipsius casum neqꝫ cũ eo erit ludendũ: nꝫ ipse ullo modo mouendus: ne unguis q renouatur: tortus egrediatur ꝛ asper.

Capl'm de fluxu sanguinis ex uulnerib⁹.

I Si ex uulnere continuati sanguinis tãta fluxerit multitudo: ut inde uirtutis timeatur debilitas: mẽbrum sursum ẽ erigẽdũ: ꝛ taliter locandũ: ne in eo dolor sentiať. Post hec ṽo leporis pili cum albumine oui mixti: aloe: ꝛ thure: ac sanguine draconis tritis inoluti: uuľneri sſ imittẽdi. Aut filla ex lino subtilia: minutim incisa: ꝛ eis que diximus inoluta: sunt sim̃ imittenda. Aut uuln⁹ ex aranei tela repleať. Sanguis preterea si cũ saltu fluxerit: deinde reddit uelociter ꝛ iterať: ex arteria sanguis egreditur incisa. Qui si uno egreditur mõ: ex uene ẽ incisiõe Que cũ his que diximus: sunt sanande ꝛ ligande. Et si hoc mõ steterit sanguis: bene erit. Qđ si pp hoc nõ sistitur sanguis: arťia illa: aut uena ẽ incidenda. Cuius incisio ẽ: ut uena uel arťia cũ uncino eleuata si uideri poterit: suspendať ꝛ extrahať: deide incidatur: locusqꝫ ex eis que diximus post illud repleať. Qđ si possibile ñ fuerit: aut medicie non contulerint: locus cõburatur. Oportet uero ut cauteriũ quo fit combustio ualde sit ignitũ: ꝛ uehementer rubeũ: ubi summope ẽ cauendũ: ne sup neruum ponatur. De his p̃terea que sanguinẽ restringunt: ẽ ut uulnus calce repleatur aut azegi ꝛ ligeť. Medicamen forte: calcis: colcothar: sanguinis draconis: aloes: gipsi: ipoquistidos: tritorũ ut alcohol: partes sumanť equales. Deide fila icisa cũ albumine oui mixta accipianť: ꝛ in predicto medicamine inuoluanť: ex q bus sic p̃paratis uulnus repleať: atque ea que sunt i ipsius circuitu: ex predicto pl'ue re pulerizenť: ꝛ ligeť ad ultimum locus.

Capitulum de flobotomia.

u Ene que ex more in flobotomia incidi solent: sunt cephalica: ꝛ matrix uena que diciť funis brachij: ꝛ basilica: ꝛ saluatella: ꝛ saphẽa: ꝛ uena que est in poplitis curuatura subtus: ꝛ sciatica: ꝛ frontis uena: ꝛ ille que sunt in tiporibus utrinqꝫ: ꝛ due que dicunť alguidegi ꝛ sunt in gula: ꝛ uene que sunt in angulis oculoꝝ iuxta nasum: ꝛ ille que in collo sunt utrinqꝫ: atqꝫ uene que sunt sub lingua: ꝛ alie que sunt in utrisque labijs. Cephalica uero ꝛ matrix: ꝛ basilica: in cubiti curuatura ab iferioribus repeřiuntur. Basilica namqꝫ est uena que i ipsius parte domestica conspicitur: que a loco

qui est sub ascella uenit ad ipsam. Cephalica autem est in parte silvestri: ⁊ ex parte spatule uenit ad illam. Matrix autem uena ex uno ramo cephalice: ⁊ alio basilice commixtis cōponitur: que in istarum medio posita ē: uena autem que brachij funis ē: focili superiori: manuū superponitur. Saluatelle uero locus in dorso manus existit: in loco q est inter auricularem digitum ⁊ medium. Saphene autem locus est apud calcaneum in parte domestica: sicut sciatice locus est apud calcaneū in parte silvestri. Frontis vo uena est que in medio frontis consistit. Sꝫ uene timpoꝝ sunt due uene que super tipora inuoluuntur. Que preterea uene que i angulis oculoꝝ sunt: plerūqꝫ sunt manifeste in angulis: ⁊ aliqn̄ non apparēt nisi hominis guttur multum stringat. Nasi autem uena manifesta non est: sed fit ex ea flobotomia: cum locus qui palpatus sentitur fissus: lāceola uulneraf. Uenarum itidem locus que uocantur guidegi: est in collo. Et earum que dicuntur algeberich: ē in labiis. Flobotomia quoqꝫ in sanitatis conseruatiōe ac egritudinum curatione: maxīa operationis medicine pars existit: si qualis oportet fieri fiat. Corpora pterea que flobotomiā plꝰ tolerare possunt: sunt que uenas manifestas ⁊ amplas habentia: pilosa sunt: ⁊ bruna: atqꝫ ex colore rubeo ⁊ fusco mixtis sunt colorata: ⁊ iuuenes: ⁊ adolescentes: ⁊ senes nō decrepiti. Pueri uero ⁊ infirmi: minuendi non sunt nisi maxima incūbente necessitate. Oportet quoqꝫ cauere quantū possibile est ne flobotomia i tempore calidissimo aut frigidissimo fiat: in hij quorum stomachus ⁊ epar infrigidate distēperata existunt. Porro cum cephalica in flobotomia inciditur: sanguis qui est super furculas uelociter per eam egreditur. Quapp cum egritudo i illis extiterit locis: flobotomia ex ea erit facienda. Sꝫ ex basilice incisione: sanguis qui est in pectore ac toto uentre uelociter per eaꝫ transit. Cū igitur horum locoꝝ sanguis est euacuandus: uena hec in flobotomia est icidēda. Que si inueniri n̄ pōt: ex ipsiꝰ ramis aliquis est flobotomanduꝫ. Uena uero matrix: sicut ex his duabꝰ componit uenis: sic sanguinem ab istis duobus locis simul trahit. Ex ipsa igitur flobotomia ē facienda: cum egritudines istis duobus accidūt locis aut cum totum corpus est euacuandum: ⁊ alleuiandum: aut cum predicte due uene inuestigate inueniri non possunt. Differētia uero inter flobotomiam ex cephalica: ⁊ flobotomiam ex basilica: maxima est: cū egritudo fuerit in capite: ⁊ econtrario. Matrix tn̄ uena quāuis sanguinem qui est in capite minus quā cephalica trahat: ⁊ qui est in uētre minus quā basilica: melius tamen est ipsam flobotomare cum in uentre existit egritudo: quā cephalicam. Itemqꝫ cum egritudo est in capite ipsam incidere melius est: quā basilicam. Cum itaqꝫ cephalicaꝫ flobotomando incidere uoluerit quis: ⁊ non inuenerit: aliquem ex suis ramis frontē incidere melius est: quam matricem uenā. Hos aūt ramos ut multum: in silvestri parte brachij reperies. Itē cum basilicam incidere uolueris ⁊ non inueneris: aliquē ex suis ramis incidere melius est: quam purpuream. Hos quoqꝫ ramos in parte brachij domestica: plerūqꝫ inuenies. Quod si illos inuenire n̄ poteris: ad flobotomandum ex matrice reddi. Uene vo que in poplitis curuatura subtus reperiuntur: ⁊ uena que saphena uocaf flobotomande sunt: cum sanguis ad inferiorem corporis partem est trahendus: ⁊ cum egritudines huic accidentes parti sunt cronice: ⁊ in matrice ac renibus est dolor: ⁊ cū menstruorum desideratur prouocatio. Sciatica autem est flobotomanda: cum dolor ab ancha usqꝫ ad pedem protenditur. Saluatella uero: dextra quidem pro epatis īfirmitate: ⁊ sinistra pro egritudine splenis: ē flobotomanda. Sed due uene que dicunf guidegi sunt flobotomande: cum anhelitus in lepre principio maxime angustatur. De uenis vo que sunt sub lingua fitꝰ flobotomia cum sinanchia adest: cephalica tamen priꝰ flobotomata. Uena autem frontis flobotomando inciditur: pro antiquis egritudinibus que in facie aut in oculis existunt: cephalica prius flobotomata. Uene itidem que in labijs sunt inciduntur: cum in aliquo multiplicantur alcola ⁊ ulcera in ore ⁊ gingiuis: cephalica tamen prius flobotomata. Uene uero in tiporibus existentes inciduntur: causa emigranee: ac uehementis doloris in capite: ⁊ pro oculorum obtalmia que diu permanet. Hee etiam quandoqꝫ extrahuntur ⁊ inciduntur. Uene autem que in

capite sunt propter sabapha ⁊ mala ulcera que sunt in capite inciduntur. Magnus uero error qui plerumqꝫ ex harum uenarū flobotomia accidit: est sicut narro tibi. In cephalica namqꝫ cum non una tantum sed pluribus uulneratur percussionibus: ⁊ quā do foramen existit angustum: postea consoli datur: ⁊ flectitur aput solidationem: aut cum fortiter mouetur: ⁊ manu aliquod per ficitur opus: aut laborem pati cogitur: apo stema fieri consueuit. Que tamen si una tā tum incisione aperiatur: omnibus alijs ue nis in flobotomia securior erit. Oportet etiam ne percussio cum flobotomo: in lacer ti fiat initio: sed locus inquiratur mollis: ⁊ ibi fiat percussio. Cum autem sub matrice uena neruus existat: si lanceole extremitas usque ad ipsum perueniat atqꝫ pungat: post flobotomiam stupor accidet: mansiuus qui forsitan semper manebit. Quapropter qs qꝫ cauere debet: ut lanceole extremitas nō ad eundem locum ubi neruus esse sentitur: sed ad partem ab eo remotam perducatur. Si autem ipsa inter duos existat neruos: ue na in longitudinem est findenda. Et hoc modo est cauendum a neruo qui uene uicia tur: cum sensui occurerit. Si autem forte cō tingat neruum subtilissimum sub ea esse qui sensui manifestari non possit ⁊ incidatur: de struetur omnino: si lanceola cum fit floboto mia ad fundum peruenerit: ⁊ in brachio fi et stupor qui in longum perdurabit tēpus. Non est igitur in eius custodia melius: qꝫ ut flobotomie uulnus ad fundum non pueni at. Si tamen aliquem paruum neruum quandoqꝫ ex toto incidi contingat: nō erit eius nocumentum: ut nerui qui sensu depre henditur. Illud ergo quod uulgus ⁊ stolidi dicunt: scilicet quod manus ariditas ex hoc sequatur: mendatium est. Nam si quis etiā uoluntarie totū hunc incideret neruum: nō tamē plus qꝫ illud quod diximus inde acci deret. Sub basilica autem: magna loca tur artaria: ei existens uicina. Quapropter flobotomiam in ipsa cum maxima fieri con uenit cautela: omnia obseruādo: ⁊ precipue si nō crossa ⁊ manifesta ⁊ plena fuerit. Ei⁹ autem custodia: est sicut dicemus. Cū non uideris basilicam ⁊ fuerit necesse ut ex ea p tactum inuenta minutio fiat: melius erit ut eam dimittas ⁊ ad aliam accedas. Unde oportet ut aliquem ex ipsius ramis perqui ras ut est uena ascellata: ⁊ que sunt ei simi les. Quod si ex ipsa tantum minutionem facere uolueris: locus ante brachij ligatio nem est tangendus. Et postquam loc⁹ pul sus fuerit cognitus: erit signandus: deinde ligetur: ⁊ sumopere oseruetur quatenus a loco signato quantomagis possibile fuerit: elongetur percussio: ⁊ ad partem manus de scendendo fiat. Artaria namqꝫ quanto pl⁹ ad partem manus descendit: tāto plus pro fundatur: ⁊ a basilica sepatur: que separatio in cubiti incipit curuatura. Cum autem li gaueris brachium: si locum note pulsus ele uari ⁊ inflari conspexeris: ne illam tangas uenam caue. Inflatio namqꝫ hec non ē nisi artarie: ⁊ tumor ⁊ ipsius repletio. Unde si uenam incideris ⁊ sanguinem cum saltu exi re conspexeris qui subtilis sit ⁊ rubeus: sci as ipsum ab artaria fluere. Oportet igitur tunc ut licinium ex coto cito facias: ⁊ albu mine oui infusum puluere ex aloe ⁊ thure: ⁊ sanguine draconis: inuoluas: ⁊ desuper po ne. Hoc namqꝫ medicamen: uehementer stringit: post hec locum liga: quem p tres dies non soluas: sed super ipsum aquam assi due rorando fundas ne locus calefiat: hoc tamen totum nequaquam facias: nisi post quam partem que super locum est fortiter li gaueris. Quod ideo fieri conuenit ut san guis restringatur ⁊ refrenetur: quia post quam hoc feceris: quod uolueris agere po teris. Cum autem dies affuerit tertia: lo cū suauiter solue: ⁊ si uideris medicamen ei adherere: non ab eo remoueas: sed in eius circuitu de predicto medicamie pone ⁊ ad ligandum iterum redi. Quod si ex medi camine aliquid separatum uideris: digitum tuum loco licinij uelociter superpone: ⁊ qđ separatum est suauiter remoue: ⁊ deinde de medicamine superpone: ⁊ ut prius fecisti li ga. Stringetur enim sanguis artarie hoc modo: ⁊ artaria a disruptione que ibi talit solet accidere ut inheruiosis tuebitur: ⁊ sa nabitur iussu dei. Si autem ex basilice flo botomia eminentia que tactu mollis sentia tur acciderit: ⁊ quando super eam premis descendit: erit mala: ⁊ quia est artarie emi nentia. Unde taliter patiens timeat: ⁊ ca ueat ne aliquid quod ipsam disrumpat: tan gat. Sanguis enim continuo ex artaria

manabit. Sed ex rebus stipticis emplastrū semper superponatur: qđ ideo fit: ut locus i duret: τ sic erit ei a ruptura securitas. In artarijs uero que sunt in tempoꝛibus cū flo botomia fit non sequitur tumoꝛ: quia si astel le superposite fuerint τ ligate: restringetur sanguis. Cum autem de saphena uena τ ea que in interioꝛi poplitis curuatura floboto mandum erit: ligatura cum coꝛda in superi oꝛi loco ut in bꝛachio: erit facienda: deinde pes super frustrum lacertuli aut super moꝛ tarij manicam: erit ponendus: τ stringēdus τ sic flobotomia erit facienda. In sciatica uero quicquid ab ancha est usq₃ ad partes que supꝛa calcaneum per spatiū latitudinis unius manus existunt: ligari debet. Aliter namq₃ non manifestabitur. Quod si cū hoc non apparuerit: in balneum mittatur eger: τ multum aque calide super pedem fundat donec manifestetur. Si autē neq₃ sic appa ruerit: loco eius aliquem ex ramis qui per pedis cratē pꝛotenduntur: in parte siluestri flobotoma. Illis tamen melioꝛ ē: qui inter minimum digitum τ secundum ab eo reperi tur. Saluatelle aūt flobotomia: sic est faciē da: ut manus i aqua teneatur calida: donec locus flobotomandus infletur: τ incrossetur τ ualde fiat manifestus: deinde flobotomet τ in aquam calidam iterum mittatur donec infletur. Ideo ne sanguis in oꝛe uene flobo tomate coaguletur: τ exire pꝛohibeatur. Cū autem ex ea manauerit quod uolueris: parꝝ olei τ salis desuper pone. ideo. s. ne uulnus cito consolidetur. Quod etiam in omni de bili ramo ac flobotomia stricta: te facere o poꝛtebit. Si aūt secundatio fuerit facienda opoꝛtebit ut in foꝛti citius: τ in debili tar dius fiat. Et non opoꝛtet qn̄ difficilis fit sanguinis exitus in secundatione: ut cōpri matur τ flectatur uiolenter locus: sed ut aut sic dimittatur cum nullum ex hoc sequatur malum: aut quod ex sanguine super os uul neris coagulatum fuerit: cū latere lanceole remoueatur. Hoc nāq₃ melius existit: q̄₃ ip sum contoꝛquendo: aut ungue feriendo mo uere: ut stolidi facere consueuerunt. Locus quoq₃ percussionis si apostematus fuerit flo botomia ex loco qui ē superioꝛ eo si sangui nis extractio necessaria fuerit: fieri conueni et. Qđ si possibile fuerit flobotomiam per unum aut per duos dimittere dies: a flobo mia interim cessandum erit: τ postea flobo tomia utendū. Obseruandum est etiam: ne post flobotomiam locus stricte ligetur: hoc nāq₃ apostema afferre consueuit. Neq₃ mul ti panni supponantur: neq₃ super eum locu₃ aliquid eoꝝ liniatur quibus cā redolendi q dam se perungere cōsueuerunt. Locus quo q₃ si ignitus fuerit: nulla hoꝛa sic ligatur do nec alleuiet ē dimittendus: sed ut infrigide tur aqua rosata: aut aqua dulci super niuem infrigidata ē roꝛandus. Minutus ēt nullo modo balneū ingredi d₃: τ pꝛecipue si loc⁹ fuerit ignitus: donec uuln⁹ consolidetur: τ caloꝛ atq₃ apostema ipsius sedentur. Minū ēt qui taliter se habuerit: nullomodo bibere pꝛesumat: neq₃ membꝛum in quo ē floboto mia moueat: n₃ aliquod opus eo perficiat. Flobotomatus pꝛeterea neque in die flobo tomie n₃ in die secundo multo repleat cibo imo se moderans cibo leui: coleram rubea₃ repꝛimente τ extinguente nutriatur: sicut ē succhabegi foꝛtis acetositatis: si non i pecto re asperitatem habuerit: que hoc ꝓhibeat. Quā si patiatur: zibꝛabegi ex carne agnina factum comedat: atq₃ oua mollia. Est etiā obseruandū ne ebꝛius aut fastidit⁹ floboto metur: donec ista ab eis oīo sint remota: nisi ex flobotomie retardatione: magnus immi neat timoꝛ. Sicut cū aeris attractio est angustissima: aut tremoꝛ coꝛdis est foꝛtis τ spissus qui cum faciei τ oculoꝛum rubedine accidit: aut apoplexia in qua facies rubes cit: aut nigrescit: aut sinanchia: aut sangui nis fluxus uehemens τ repentinus. Ta lia namq₃ cum affuerint: flobotomia quali bet hoꝛa diei uel noctis est facienda. Cum autem nulla incubuerit necessitas ut i supꝛa dictis: bonum est ut flobotomia fiat qostquā due aut tres hoꝛe diei pꝛeterierint: atque postquam digestiua suam expleuerit opera tionem: τ fecu₃ superfluitas fuerit expulsa. Si uero alicui ex flobotomia consueuit sin copis accidere opoꝛtet ut ante flobotomi am paꝛum panis suco granati muzi: infu sum comedat aut in suco uue acerbe: aut in hoꝛum similibus madefactum. Sanguis quoque quem ipsum minuere opoꝛtet: non semel sed tribus uicibus aut quatuoꝛ extra hatur. Sincopis enim plurimum fit ex su perflua minutione l hoꝛa qua egreditur ex eo sanguis multus in tempoꝛe paruo. Hec

tunc cum ex forti flobotomia.i.cum post flobotomiam paruo intermisso spatio multus extrahitur sanguis: plerumqʒ accidit. Qd si illud fuerit: oportebit ut eius exitus prohibeatur hora post horam. Nos quoqʒ nominabimus nunc: curationes sincopis: que ex flobotomia accidit. Et caueatur ne aliquis ullomodo flobotometur post passionem collericam: ⁊ uomitum: ⁊ uentris fluxum: ⁊ post multum coitum ⁊ post laborem ⁊ uigilias ⁊ postremo post omnia que corpus dissoluunt aut fortiter calefaciunt. Sanguinis autem mensura qui est extrahendus: oportet ut sit secundum usum: ⁊ secundum dispositionem cuius causa flobotomia exercetur: atque ſm uirtutem. Qui autem calidũ apostema patitur ut pleuresim aut ei similes egritudies cum flobotomatur: mutationem coloris sanguinis a propria dispositione attendere debet. Apostemate autem carens cũ flobotomatur: non debet hoc in suo sanguine obseruare: cum totus eius sanguis sit equalis. In habentibus quoqʒ apostema calidum cum flobotomantur si sanguinis tardauerit mutatio: ⁊ timor destructionis uirtutis affuerit: sanguis est restringendus: nec ē expectandum: donec sanguis mutetur. Quod si aliquis in die flobotomie bibat donec iebrietur: ipsius brachium duabus cingatur ligaturis: cui insuper uigiles qui ipsum custodiant adibeantur. In plerisqʒ enim eorũ sanguis ad eo decurrit: donec quidam moriantur: ⁊ quidam morti approximent. Quapropter cum huiusmodi aliquid acciderit: ⁊ postremo cum sanguinis undecumqʒ fluxerit multitudo donec uirtutem prosternat: aqua carnis ⁊ uinum subtile ac bene redolens: in quo sit fortitudo: infirmo subito tribuantur: et res bene redolentes ei tribuantur. Quod si ad hec iam peruentũ fuerit ut iam nihil traicere possit: dentes egri aperiantur: ⁊ aqua carnis cum pauca miua muscata: ⁊ uino bene redolente: ī ipsius os mittatur: totiqʒ corpori res bonum reddentes odorem: ⁊ precipue pectori ⁊ uentri adhibeantur. Nares quoqʒ interius ex algalia inungantur. Eger etiam hora post horam suffumigetur: coram cuius facie pulli discerpantur assati: atqʒ ipsius naribus cibi redolentes: qui appetitum excitare consueuerunt: aplicentur: ut sunt tuceta ⁊ eis similia. Et sincopis quidem que simr̃ apud flobotomiam accidit essentiam ea que diximus secundum plurimum prohibent. Sed si cum flobotomia nausea euenerit: penna ī os infirmi ut uomat est mittenda deinde aqua rosata: aut aqua frigida super ipsum est roranda atqʒ fundenda: ⁊ in ipsam est mittendus: est etiam clamore uocandus atque mouendus. Qui si cum hoc ad memoriam non fuerit reductus: muscus eius naribus ē insuflandus: ⁊ in ipsius os galia mittenda uinumqʒ cum pauca aqua temperatuʒ: fundendum. Os quoqʒ stomachi fricandum: ⁊ reliquum corpus eius. Deinde ad penne ī os immissionem: atqʒ ad totum ipsius regimen redeundum. Sincopis uero cum qua ñ adest nausea: mala existit. Quapropter tũc ut uomitus sequatur non est ingeniandum: sed in ipsius cura ualde est studendum: atqʒ summopere elaborandum: ut succus carnis ⁊ uinum subito ei tribuantur: ⁊ atib ei adibeantur. Ipse quoqʒ fortiter moueatur ⁊ clametur: ⁊ aqua super eum roretur. Plerumqʒ etiam qui sincopim patitur: ex sono timpanorum: ⁊ fistulis: atque ex litigijs necnon ex clamoribus ad memoriam reddit.

Capitulum de uentosis.

u Entose sanguinem non nisi ex paruis uenis ⁊ in carne dispersis trahunt. Ideoqʒ sicut flobotomia: uirtutem non debilitant: licet corporis minuant repletionem. Loca uero in quibus uentose solent poni: sunt ista scilicet locus qui est inter duo cornua occipitij: ipsiusque occipicij duo cornua: ⁊ locus qui est sub mento: ⁊ alius locus qui inter duas inuenitur spatulas ⁊ loca que in crurium pulpis interioribus inueniuntur. Ventosa autem que in loco qui est iter predicta cornua ponitur: grauedini atqʒ uanitati que in capite existunt: cõfert. Sʒ sanguis q cũ uẽtosis que in duobꝰ ponunt̃ cornibus extrahitur: faciem atque caput: necnon oculos alleuiat: grauitatiqʒ que est in capite: ⁊ doloribus qui in dentiũ radicibus fiunt: auxiliatur: ⁊ fortasse predictas actiones quantuʒ flobotomia adiuuat

Ventosa uero que sub mento ponitur: paruis pustulis que sunt in ore: et dentibus nocumentum prebent: remedium affert: atq3 gingiuarum corruptioni necnon his similibus quecumque in ore fiunt: remediatur. Illa autem que inter spatulas locatur: tremori cordis qui est cum repletione et calore ualet. Sed illa que in cruris pulpa ponitur: repletionem uehementer minuit: et antiquis doloribus qui in matrice aut renibus aut uesica fiunt: confert: et prouocat menstrua. Corpus tamen plerunque macrescere facit: sincopisque ex ea accidere cõsueuit. Quibus autem pustule et carbunculi accidere solent auxilium prebent.

Capitulum de sanguisugis.

Sanguisuge cum in locis ponunt ubi est impetigo: aut sabafa: aut uulnus malum et antiquum: corpore prius flobotomia inanito auxilium prebent. Postquaz uero ceciderint. Locus adhuc si ut ibi ponantur fuerit possibile: uentosis erit sugendus: et multa aqua calida lauandus: et fricandus et cõprimendus quando quod diximus possibile fuerit. Et melius est ut post uentosarum et positionem secundum quod diximus lauetur. Quod si post rosarum casum sanguis resudare ceperit: panni linei aceto infusi superponendi erunt. Et si taliter perseuerauerit: terra figulorum: aut tegule recentes trite ut alcohol: et balaustie combuste et contrite desuper erunt ponẽde. Est etiam obseruandum ut cum sanguisuge capiuntur: per diem mediam sic dimittant: deinde in membro postquam confricatum aut aqua calida fuerit superfusum donec rubeum fiat sunt ponende. Et si adherere noluerint locus ex sanguine recenti liniatur. Et si uolueris ut a corpore cadant: tunc pulueriza super locum in quo sunt suspense salem aut cinerem.

Capitulum de uena medeme siue ciuili.

Hec egritudo corporibus calidis et squalidis et membris in quibus est pauca humiditas accidit. Que licet i cruribus plerumque egrediatur: quandoq3 tñ etiam in aliis apparet locis. Ante uero quam apparere incipiat membro accidit feruor: post quẽ aliquis eius locus uesicat a quo post hec uena exire incipit. Ex his autem que hanc prohibent egritudinẽ accidere est corpus cum dieta et balneo humectare: et ne olera et fructus in regionibus in quibus hec egritudo accidere consueuit comedantur prohibere. Hec enim quomodo nominauimus predictam generant egritudinem. Sed cum locus ampulari incipit et uena ad exeundum festinat: confert ut eger in die prima.ʒ.ʃ.de aloe: et in secũda ʒ.i.et in tertia.ʒ.2.bibat: et locus etiam ex aloe epithimetur: destruet enim ipsam oio. Postq3 uero exiuerit: quod ex ea foris apparet super arundinem paruam ex plumbo factam cuius pondus sit.ʒ.unius est inuoluendum: et cum predicta canna ligandum et ut pendeat dimittendum. Ex ipsius nã que grauitate: incipiet descendere et prolõgari et citius egredi. Et cum ex ea aliqua pars exierit: circa plumbum inuoluatur et ligetur. Si autem quod iam egressum est longum fuerit: incidatur: et quod remansit inuoluatur: ne tamẽ radicitus auferatur est obseruandum. Quia si sic factum fuerit: contrahetur: et intrabit carnem et apostema putridum et ulcus malignum generabit. Quapropter huic egritudini blandiendo est subueniendum: et paulatim uena est extrahenda: donec omnino egrediatur et nichil ex ea in corpore remaneat. Si autem ipsam radicitus incidi contingat: in ipsius foramen ponatur radius: et in longum fundatur: et bene aperiatur: donec quicquid ex sua materia continetur euacuetur. Butirum quoque per aliquot dies superponatur: donec putrescat: et eius consumatur materia: deinde cũ his que carnem generant curetur.

Capitulum de extractiõe sagittaꝝ et astularum et spinarum.

Cum sagitta in profundum uehementer penetrauerit non est fortiẽ agitãda: quia timeẽ ne rumpaẽ. Si ãt possibile fuerit ut instrumentum qd sagittaꝝ uo

catur forceps mittat in uuln⁹ donec ad astu
lam perueniat: immittendū est. Sz si fuerit i
possibile: uulnus prius dilatandū erit: dein
de instrumentū in illud mittendū ꝛ adeo im
primendū donec astulam mordeat: qđ post
ꝗ̄ ita gestū fuerit: instrumentū in suis extre
mitatibus que sunt exteri⁹: erit stringenduz
deinde aliquibus uicibus agitādū: ut p hoc
probet fixionis quātitas: postea extrahat:
predictū namqz instrumentū: postꝗ̄ sagittā
momorderit: uix ab ea separabit: quia eius
os est ut lima. Ideoqz ex pauca cōstrictio
ne: in eius extremis facta: fortiter constrin
gitur sagitta. Sagitta quoqz si in lacertuz
penetrauerit adeo ut locus per quē itrauit
ad eius exitū sit durus: ꝛ alterius partis lo
cus ad ipsius extractionē sit facilis: findat
alia pars: ꝛ inde extrahatur. Spine uero
ꝛ astelle: ꝛ zizezu: partes: ꝛ alia ab illis
que corpus intrant: ex emplastro de rebus
relaxantibus facto super posito sunt extra
hende. Cum enim locus mollificatus fue
rit: id quod corpus fuit ingressum: ad eum
egredietur. Unde ēt quidā sunt qui has me
dicinas extractiuas uocant. Ex his autem
que predicto modo operantur: est amonia
cum quando ex eo cum melle mixto empla
strum loco superponitur: aut ex cepis narci
sci cum melle tritis fit emplastrum aut cum
radices arundinum cum melle trite super
ponuntur: aut cum ex omnibus istis simul
coniunctis: fit emplastrum quia tunc eorum
operatio ualidior erit.

Capitulum de plagis capitis ꝛ fractura cranei.

C Um ex capitis percussione os non
fuerit fractum: puluis ex aloe: ꝛ mir
ra ꝛ sanguine draconis: ꝛ olibano: ꝛ coral
lis: desuper est spargendus. Ex hoc eniz
uelociter sanabitur. Sed si os ita fractuz
fuerit: ut inferius descendat: ꝛ abscindatur
craneum: non est hoc negligendum. Quia
ex hoc intellectus turbatio ꝛ spasmus acci
dunt: ꝛ postea mors festina consequitur.
Os igitur illud uelociter est extrahendum
ꝛ ne panniculus qui est sub osse rumpatur
obseruandum est. Ad hoc aūt operandum:
medicus sapiens: ꝛ suauissime operans est
necessarius. Quod autem de hoc mentio
nem in hoc loco facimus: non ob aliud fa
cimus: nisi ut ostendamus quam magnus
ex hac egritudine sit timor: ꝛ ut subito in os
sis extractione studium impendatur: ante
quam predicta contingāt accidentia: que
mala sunt ꝛ uitari non possunt. Et medic⁹
quidem caueat omnibus modis quibus po
test: ne panniculus qui est sub osse rumpat.

Capitulum de deceptoribus.

D Eceptorum fraudes tot sunt: quod
hic noster lib̄ totus eas comprehen
dere non posset. Eorum quoqz audatia: ac
inuerecundia: necnon concessio qua cogno
scunt se pro nichilo affligere homines: in
ultimo finis post quem alius non reperit:
existunt. Sunt namqz ex eis quidam qui
epilempsiam sanare: se profiteantur: ꝛ ideo
capitis iniciuz in posterioribus in modum
crucis findunt: ꝛ quedam que in suis tenēt
manibus ex uulnere extrahunt: hominibus
tamen fidem faciunt: quod ex predicta inci
sione ea extrahant. Alij quoqz sunt qui fa
ciunt ut credatur: quod ex naribus paruam
extrahant lacertam: naribus infirmi tentaz
acutam aut ferrum immittentes acutum: cū
quo radere incipiunt donec sanguis exeat:
deinde agunt ut rem quam in manu tenent
lacerte similem a naribus extrahere uideāt
quam ex uenis epatis faciunt. Sunt etiā
alij qui faciunt ut credatur: quod albuginē
oculo auferant. Qui cum ferrum in oculū
miserint: prius cum ipso fricare incipiunt:
deinde in oculum subtilem mittunt panni
culum: quem cum ferro extrahentes: quod
de oculo extraxerint dicunt. Sunt prete
rea alij qui dicūt se aliquaz ex aure suggen
do extrahere: qui aquam in ore tenentes:
unam arundinis extremitatem: in suo ore:
et aliam in aure infirmi ponunt ꝛ suggunt:
deinde per arundinem aquam quam tene
bant in ore expellunt: dicentes se ex aure
extraxisse. Alij itidem sunt: qui uermes i au
res: ꝛ in dentium radices occulte mittant:
et dicunt quod ex locis illis extrahūt. Sūt
ēt qdā qui faciūt ut credat: qđ ranula đ sub
tus linguā extrahāt. Idoqz ibi incidēdo fixu
rā faciunt: in qua glandulam que adheret
ponunt: deinde extrahunt eam. Cur autez
noiem illos q uulnerib⁹ ꝛ ulcerib⁹ ossa mit
tunt: ꝛ postꝗ̄ p aliquot dies ibi stare pmisse
rint: extrahunt: cū frequent hoc faciāt. Sūt

etiā qdā q cū de uesica qñqȝ lapidē extraxe
rit. aliū adhuc ibi ēē lapidē dicūt: īōqȝ faci
unt ut credatur qđ inde aliū extrahunt lapi
dē. Qñqȝ ēt tangūt uesicā: ñ pro certo scien
tes qđ in ea sit lapis: incidūt tñ. Et si nō
inueniunt ibi lapidē: immittūt ⁊ extrahunt.
Quod aūt attinet dicere de his qui carneȝ
ani incidunt emorroydas in ipso esse di
cētes cū hoc sepissime faciāt: ⁊ ad emorroy
das ⁊ uulnera pessima que ñ prius aderāt
perducant. Et sunt nōnulli qui flegma ui
treū ex coxa aut uirili membro: aut ex quo
cumqȝ loco corporis uoluerint: se extraheř
affirment. Ideoqȝ locum scarificando scin
dunt: ⁊ cum embuba quā illi loco sř ponunt
aut super caput uirge multotiens suggēdo
humorē aliquē quem in ore absconditum te
nent per embubā in ciminile fundūt. Sunt
etiam quidam qui profitētur se omnes egri
tudines que sunt in corpore in uno congre
gaturos loco: ⁊ inde extracturos: hi autem
locum cum kekengi fricare incipiunt: unde
ibi pruritus ⁊ uehemens ardor fiunt. Qui
postquam hoc egerunt: se remunerari expe
tunt ut a predicto loco egritudinem remo
ueāt. Remunerati uero: locum oleo inun
gunt: ⁊ sedatur pruritus eius. Sunt autē
alij qui hominem suspicari faciunt qđ aut
pili aut uitrum ei data fuerint. Qui pen
nam accipientes in os ipsius mittunt: ⁊ uo
mere faciunt: cum penna tamen illud i gut
tur eius mittunt. Deinde extrahunt res
multas huius generis quas ipsi faciunt.
Unde ⁊ hominibus maxima infertur nocu
menta ⁊ fortassis quandoque eos interfici
unt. Hec autem omnia non ob aliud sunt
sapientibus occulta: nisi quia se committūt
eis: non existimantes quod in eis sit ma
lum: neque inde dubitantes. Sed quando
eorum cordibus aliqua aderit suspicatio:
et eorum ceperint facta perscrutari: oculis
iultis idem suspicantibus: eorum propala
buntur mendatia. Quopropter sapientes
eorum manibus se committere non debent
neque aliquid ex medicinis quas ipsi dant
sumere: quia multos iam interfecerunt.

Completus est tractatus septimus dei
bonitate. Incipit octauus de uenenis et
uenenosorum morsibus ⁊ eorum curatione
et cautela. ss. continens capitula.

[S]UMMAE ET AG
gregationes medicādi ue
nena: ⁊ morsus uenenoso
rū aīaliū: ⁊ custodiendi se
ab eis. Qui cibū aut nu
triēs aliqđ suspectū habu
erit: optet ut in quo ē superflua dulcedo aut su
per habundās acetositas: ⁊ ad ultimū quic
quid saporē hēt sup habundātē ⁊ forteȝ: ne
quaq̄ȝ comedat. Perniciose. n. medicine
nullo modo misceri possunt: nisi talib⁹ nutri
entib⁹. Malū quoqȝ si habuerit cib⁹ odo
rē dimittēd⁹ erit. Si qs pterea timet ne ue
nenū ei tribuat: aliquā ex medicinis que ue
nenoꝝ operationē remouere aut debilitare
cōsueuerūt assidue sumere dȝ: si eas haurie
do i potu uenenū puenire poterit: quas i fi
ne hui⁹ tractatus nominabimus. Quod si
qñqȝ cōtingat ipsum añ eaꝝ potū uenenum
sumere oportet ut ea hora qua mutationeȝ
et estuationē sentire ceperit: aqua tepida ⁊
oleū sisaminū ei in potu tribuantur. De qui
bus tantum sumat donec uenter repleatur:
deinde ut uomat persuadendum. Si autē
uomitum tardari ⁊ pigritari conspexeris: i
aqua quoque anetum cui in predicta aqua
mel ⁊ baurach ⁊ salem ammisce. Cumque
eum multotiens uomere feceris: attende
an in inferioribus uentris estuationem sen
tiat. Quod si ita fuerit: collirium ano sup
pone aut cum clisteri uentrem solue. In
stomacho autem si predicta senserit accidē
tia: medicamen est ei tribuendum: quod cū
biberit soluatur. Est etiam melius ut utrū
que simul perficias. Et si post hec eger
ab omnibus que sentiebat quieuerit: utile
erit. Si autem non considera que acci
dentia ipsum committantur: uidelicet si est
stimulatio ⁊ incisio: ⁊ in aliquo loco uen
tris corrosio: aut si est feruor ⁊ sudor et fa
ciei rubor: ⁊ uenarum tumor: atqȝ angustia
et sitis: ⁊ fetor oris: ac oculorum citrinitas
aut congelatio: ⁊ eleuzegi ⁊ stupor: atqȝ su
bet: aut si nullū predictorum in ipso appa
ret ipse tamen deteriorari incipit cū ēt sinco
pis ⁊ sue uirtutis dissolutio frequenter ac
cidunt. Accidentia nāqȝ que prius noīaui
m⁹: uenenoꝝ calidoꝝ ⁊ corrosiuorum sunt.
Secunda āt que modo retulim⁹ sunt accidē
tia uenenoꝝ que cū tota sua subā hominū cō
plexionib⁹ cōtraria inueniunt. Qđ si prima i

ueneris accidētia:lac ⁊ butirꝝ: ⁊ oleū amigdalaꝝ ad potandū egro tribue:quē ēt cōfectiōes ex zucharo calidas ⁊ subtiliatiuas cū oleo amigdalaꝝ dulciū sumere facias: hoc nāqꝫ ueneni acuitatē frangit: ⁊ eius reprimit mordicationē. Scda aūt cū intellexeris accidētia aqua cū niue:⁊ sauich cū aqua ⁊ niue ⁊ zucharo:atqꝫ aquā rosatā ad bibendū tribue. Trociscos quoqꝫ ꝺ cāphora eū sumere facias:oleūqꝫ roseū infrigidatuꝫ ut bibat suade. Preterea attēde in quo loco corporis uehemētiorē sentiat inflāmationē cui ex lēticula aque i niue ifrigidata empla strū sup pone:qꝺ tādiu mutādo renouabꝭ: donec locus ex frigoris nimietate stupidus fiat:deinde psiliū:atqꝫ lac uaccinū de quo butirꝝ extractū fuerit:necnō frigidorꝝ fructuuꝫ succū ei tribue. In quo si repletionis apparuerit signa:ipsum flobotoma. Uentrē quoqꝫ si strictus fuerit:cū medicina solue:deinde ciba cū extractione ⁊ ifrigidatione. Tertias aūt significationes si cōspexeris: allia et sinapi:⁊ ex medicamine de asa egro: tribue:uinūqꝫ uetus ⁊ forte ac purꝝ:eū potare facias. Ipsum tū dormire nō pmittas:sed fac eum sitire:corpusqꝫ eius frica atque caput ⁊ pectus cū pano calefacto calefacias. Significationes aūt quarte cū apparuerit cito succurre. Hee .n. uenenorꝝ significationes:oibus sunt deteriores ut pote necez uelocius inferentes. Tiriacā ergo de uiperis:aut metridatū ei statim tribuas:uinūqꝫ ei ad potandū da:⁊ ex rebus odoriferis ei adhibitis:atqꝫ succo carnis ipsum cōforta. Eum quoqꝫ in loco uentoso:ac frigido sedere facias:quē subtilissimis camisijs in aqua rosata sandalū habente rubeū infusis: uestire debet:locūqꝫ qui ē i ore stomachi ipsius fricare cōuenit. Eū quoqꝫ aliquibus horis sternutare ⁊ uomere facias. Hic ꝟo si multū debił extiterit in ipsius os uentū suffla aut flabellādo intrare coge. Cui si frequēter acciderit sincopis que fortis existat et occultetur pupilla:pulsus quoqꝫ atqꝫ anhelitus ad ultimū perueniant debilitatis:⁊ superuenerit sudor paruus ⁊ frigidus :procul dubio moritur. Uenenosorꝝ aūt aialium pūctura ⁊ morsus:si cuius fuit ignorat: illico ex quo morsum senserit paciēs:ea pars que loco morsus sup ē ligāda ē: locusqꝫ sug gēdꝰ. Uētosa quoqꝫ uehemēter ignita aut uētosa cū scarificatiōe loco sup ponēda ē:atqꝫ ex pullis i medio icisis calidis existētibꝰ emplm sup locū paciente ē imponēdū. Pꝰ ꝗ ꝟo eger calorē iā geuisse:nec ad corporis ꝓfundū penetrādo accedere ꝑsenserit:iā bonitatis spes aderit. Qꝺ si ñ hoc mō fuerit: emplm ex fimo colūbino ⁊ mētastro aut ex sulfure ⁊ urina:aut ex isto emplo sup ponat qꝺ. ℞.castorei sarapini asse sulfuris fimi colūbini:mētastri:pulegij ceruini: oium ptes equales picis:⁊ olei ueteris quātū ad eoꝝ cōmixtionē sufficere possit:ex his oibus in mortario eo usqꝫ cōquassatis donec uniant fiat emplm. Infirmꝰ āt si cū prꝰ in membro frigiditatē pateret ex huius empli sup pōne remediū senserit:ex rebꝰ calꝭs ipsum curare stude:⁊ ecōtrario. Si āt ad hoc puētū fuerit:ut infirmꝰ i loco morsus aliqꝺ unū de accidētibus que noiauimus presenserit:⁊ ex medicinis quas ibi retulimus sanetur. Ideoqꝫ opꝫ ut nemo cū aiali ludat quod ignorat:nꝫ rē ꝗ nescit i os suū mittat: neqꝫ corpꝰ suū ex ipsa fricari faciat. In mālionibꝰ quoqꝫ ubi huiusmōi aialiū timor existit fenestre claudant:⁊ se ut postea dicemus si deo placuerit:custodiat. Descriptio medicaminis de asa que ad frigida uenena facit.⁊ ad scorpionū ⁊ rutele morsus:necnon egritudinibꝰ fris cōfert. ℞.folioꝝ rute sice costi mētastri sicci:piretri:cordumēi:oiuꝫ partes equales:ase quātū ē oiuꝫ pars quarta melis qꝺ sufficit:dosis eiꝰ que i potu sumit a magnitudie incipiēs auelane: usqꝫ ad nucis ꝓtenditur magnitudinem. Medicamē ex nucibus ⁊ ficubus quod omnes ueneno sorū aialiū modos nocere ꝓhibet. ℞.nuciū a duabꝰ corticibꝰexcorticataꝝ ptē unā salis grādinosi:folioꝝ rute amboꝝ:ana sextā unius ptis ficuū albaꝝ ꝗtū ad ꝑdictoꝝ sufficit cōmixtionē. Ex qbꝰ cū mixta fuerit nucis fiat similitudo:⁊ comedat. Quibꝰ uti icipiat qcūqꝫ ne ueneno pimat timet: ⁊ sumat ex ea etiam ante cibum suum:hoc namque est medicamen:quod uenena expellit. Tiriacha de terra sigillata:que ē expta. Nā si ex ea aliquis potauerit q uenenū sumpsit uomere ñ cessabit donec totū uomat uenenū. ℞.terre sigillate:baccarum lauri utriusqꝫ ptes equales terant:⁊ cū butiro uaccino inungatur:⁊ cum melle conficiantur ⁊ recondatur medicamen:de quo ante cibum i quo

mala habetur suspitio: aut post eũ aliqd su matur: aut et cũ malũ superuenerit accidẽs. Naȝ si ea utens uenenũ sumpserit: illico eũ uomere faciet. Et si uenenũ nõ acceperit: nequaq̄ uomitũ aduenire faciet. Quapp donec uomitus affuerit: ipsa in potu danda erit. Post hec aũt significatiões que appa rent sunt attendende: ꝛ ex medicinis quas diximus cura adhibenda. Metridatũ qđ est medicamen nobile. Quo si quis as sidue utatur: cuius postea species tribuatur perniciosa: non ei nocebit: cũ hoc quoqȝ ci bi appetitũ confortat: coitumqȝ cõmouet: ꝛ colorem reddit pulcrum: atqȝ malas cogi tationes ex collera nigra ꝛ cũfabulationẽ anime prouenientes remouet. Urine quo qȝ difficultatem soluit: ꝛ antiquo uetris flu xui auxiliatur uisumqȝ necnõ oẽs alios acu it sensus. ℞. mirre croci orientalis: agarici ȝinȝib. cinnamomi: omnium ana. ʒ. x. turis: macis: nardi nasturtij: squinanti: elf. xilo balsami sticados: siseleos: costi dulcis: gal bani: terbentine: macro piperis: castorei: ypoquistidos: storacis liquide: opoponacis folij: omnium: ana. ʒ. 8. casie lignee melano piperis: leuco piperis melli: loci: polij: scor deon: dauci: opobalsami: carpobalsami me dicaminis desusio: bdelli iudaici omnium: ana. ʒ. 7. spice celtice: ammoniaci: masticis: gummi arabici: seminis feniculi: rosarum si carum: olixatri: cordumeni: gentiane roma ne: pulegij ceruini: omnium ana. ʒ. 5. anisi: meu: acathie: fausel: ypericon: inguinis si ci: omnium ana. ʒ. 4. asari: sarapini: ambo rum: ana. ʒ. iij. opij. ʒ. 5. foliorum rute. ʒ. ij. et. 5. conficitur sic: gumme uino funduntur ueteri et in mortario donec mollescant cum pistillo agitentur: deinde cum melle dispu mato quod sufficit conficiuntur. De hoc autem medicamine quantum est auellana aut parum plus aut parum minus est dan dum. Cum autem aliquod superuenerit ac cidens: ꝛ fuerit necesse hanc medicinam lo co tiriace: sumere bibatur ex ea quantum ẽ nux una. Tiriacha de fusio que in me tridato recipitur. ℞. passarum mundatarũ. ʒ. 4. terbentine. ʒ. 24. mirre: squinanti: am borum ana. ʒ. 12. cinamomi: bdelli blactebi ȝantice: spice celtice: xillocassie: melli loci: ciperi: baccarum lauri: omnium ana. ʒ. iij. calami aromatici. ʒ. 9. croci orietalis: aspal ti: amborum ana. ʒ. 2. ꝛ. 5. Conficitur sic: ea que mollificari possunt: i uino ueteri po sita resoluantur donec liquida fiant. Alia autem omnia trita ꝛ cribellata cum eis cõ iungantur: ꝛ cũ melle dispumato cõfecta ꝛ mixta reponantur. Hec namqȝ est summa curationis uenenoꝝ quoꝝ non habetur no ticia. Cum autem que sint ex eoruȝ signis que dicturi sumus sciri potest: cum cura que eis est propria sanentur.

Capitulum de morsibus uiperarum. 2

Cum uipera aliquẽ momorderit: loc⁹ qui est super morsum uipere: fortissi me est ligandus. Quod si morsus in mem bro fuerit paruo: fueritqȝ morsus generis uiperaꝝ que pessime esse cognoscuntur: de quibus non speratur ut ab eis morsi euade re possint: membruȝ illico sub ligatura absci datur. Si autẽ uipera talis ñ fuerit: patiẽ ti: illico detur tiriaca de uiperis facta. Nõ enim usqȝ ad hoc nostrum tempus inueni mus qđ a uiperarum morsibus magis hac medicina liberare possit: proprie que recẽs est. Quod si hec tiriaca nõ est presens tiri aca metridatis ꝛ trocisci de herbo dent. Trociscoꝝ uero de herbo hec ẽ descriptio. ℞. semis andacoke aristologie rotũde: piga ni: farine herbi: oium ptes equales. ex istis tritis ꝛ cũ aceto cõmixtis fiãt trocisci: đ qui b⁹ põd⁹ uni⁹ aurei cũ untia uini ueẗis i po tu tribuat. Cui⁹ nãqȝ medicie uirt⁹ opatiõi maioris tiriace i hoc caplõ uicia existit. Aut ẽt det pacieti põd⁹ duoꝝ aureoꝝ đ asa cũ untia una uini. Butiꝝ quoqȝ uaccinũ et mel multociẽs: atqȝ cibos unctuosos ꝛ allia multa: ꝛ nuces comedat: ꝛ uinũ uet⁹ i potu sumat. Cibariũ ẽt ex nucib⁹ ꝛ allijs ei ꝓpa ret: p⁹ cui⁹ comestionẽ uinũ uet⁹ fortissimuȝ bibãt. Loco p̄fea i quo ẽ morsus uẽtosa cuȝ scarificatiõe sup põat: empl̄m ẽt qđ i caplõ de ulcerib⁹: dixim⁹ adhibeat. Et loco que sunt i circuitu putrefactionis: ex bolo arme no: ꝛ lẽtib⁹ excorticatis: ꝛ aceto uini epithi meẗ. Eger quoqȝ stomet: deiñ que haꝝ dua rũ reꝝ maiorẽ ei iferat timorẽ considera uȝ an accidẽtia que loco morsus accidũt: aut ea que tota accidũt corpi. Nã si sincopis ꝛ casus ꝛ sudor frius ei acciderit: tũc tua solli citudo sit magis ad resistendum istis: q̄ eis que in loco morsus fiunt. Quapp locus qui morsus est: non est curandus nisi cum

Mitridatu [handwritten margin note]
Trocisci de herbo [handwritten margin note]

eis solum que trahunt. Postquam uero iā dicta accidentia omnia quieuerint :ꝛ remota fuerint:ꝛ egro nō timeť nisi ex loco morsus:ne.s.in eo ulcera mala ꝛ putrefactio fiant tiriaca tunc egro nō approximet : neqꝫ uinū:nꝫ medicine calide sunt ei tribuende : ueꝝ ipse est minuendus:ꝛ ipsius regimē est infrigidandū:ꝛ locus cū medicamine ulceꝝ pessimoꝝ ē sanandus:ꝛ ē ēt cōburendus:et oio abscindendus cū hoc necesse fuerit : uꝫ si uideris putrefactionē cito de loco ad locum transire. De his aūt que ad uiperāꝝ morsus proprie faciunt :est ut cancri assati egro multociens dentur. Et ecce hic tui acha ultima pro qua magna secta bonoruꝫ phisicoꝝ iam testificata est quod ad morsus uiperarum quantum tiriaca maior ualet. Cuius est descriptio. ℞.anisi.ʒ.10. piperis .ʒ.iij.aristologie rotunde:castorei:amboꝝ: ana.ʒ.ii.ꝛ.S.conficiantur cuꝫ careno. De qua quantum est nucis magnitudo in potu tribuatur. Qui uero a uipera morsus est : aut qui napellos in potu sumpserit : ne ea die dormiat:proibendus est. Tiriaca de uiperis:ꝛ ipsa est tiriaca magna. ℞.trociscorum uiperarum:pondus.xxiiij.aureoꝝ trociscoꝝ squilliticeꝝ:pōdus.48. aureorum trociscorum andaracharon:aureos. xxiiij. melano piperis:macro piperis :amborum aureos.xxiiij.opij cinamomi:rosarum rubearum tritaruꝫ seminis napi silucstris : scordeom:yreos agarici suci liquiricie:balsami puri:omnium ana pondus.xii .aureoꝝ mirre croci oriental.ʒinʒiberis raned seni : radicum pentafilon:mentastri mōtani :prasij elisatri : sticados arabici:costi:aman : leuco piperis:pulegij ceruini:olibani: squinanti:floris terbentine:xilocassie nigre : spicis indice:polij.omnū ana ponð.6 .aureorum storacis:liquide:semis apij siseleos: nasturtij babilonici:ameos:camedreos :camepitheos:ypoquistidos:spice celtice :folij indi gentiane romane:seminis maratri terre sigillate:colcothar:amomi:nasturtij albi : acori carpobalsami:ipericon fu.gummi arabici:cordumeni:anisi:acatbie:serapini:omnium ana.4.aureos:dauci:galbani aspalti opoponacis:centauree minoris:ꝛ aristologie rotunde:castorei:omnium ana .2. aureos.mellis dispumati libras.x.uini bene redolentis ꝛ clari ac puri.lib.ʒ. Opium :et mirra:ꝛ ipoquistidos ꝛ sarapinum: ꝛ succ⁹ liquiricie:ꝛ storax liquida:ꝛ acathia:ꝛ opoponacum sumantur:ꝛ omnia hec in mortario posita cum pauco melle dispumato moueatur donec mollescant. Deinde ex uino infundantur:ꝛ per tres dies in uase uitreato manere permittantur. Postea spica : et cinnamomum : ꝛ ʒinʒiber : ꝛ cassia lignea:ꝛ nasturtium:atque castoreum: ꝛ folium:ꝛ terra sigillata: ꝛ colcothar : ꝛ aspaltum:ac amomum:omnia hec trita in mortario commisceantur:ꝛ ex uino : aspergantur donec uniantur :deinde mel : ꝛ gummi arabicum :ꝛ terbentina:ꝛ galbanuꝫ: ꝛ balsamum sumantur : ꝛ in caʒola posita donec mixta sint agitentur:que taliter preparata alijs medicinis que in mortario sunt adiūgātur.ꝛ cū omnia simul fuerint: terantur ꝛ agitentur:donec bene sit mixta: deinde qð ex eis fit in pixide argentea aut stagnea que medicamen hoc in duabus partibus sui capere possit:reponatur. Uas autem hoc non sit plenum cuius os cum corio optime ligetur cottidie tamen discooperiať: ac per unam horam manere permittatur. Ex hac quoque medicina non nisi post sex menses aliquid sumatur. Trocisci de uiperis:sumantur uipere femine que in hoc discernuntur quod plures duobus habent dentes:masculini uero sexus:duos tantum habent dentes. Ex quibus eligantur ille tantum que iufo uicinantur colori : ꝛ sunt cito mobiles :caput frequenter agitantes: et que sunt bone habitudinis : ꝛ pingues oculos habentes rubeos : ꝛ capita lata : quarum anus iuxta caudam inuenitur. Que in tempore ueris colligantur in eius .s.medio. Ille tamen que in littoribus maris morantur : aut in lacubus :uel in locis que aque salse uicina existunt :nequaqꝫ accipiantur. Cum autem collecte fuerit : illico ex eaꝝ capitibus ꝛ caudis :quantū ē quatuor digitoꝝ mensura abscindať. Et si post abscisioneꝫ moueanť ꝛ agitenť:sanguinisqꝫ ab eis fluxerit multitudo : domestice sunt ꝛ congrue. Quod si huius contrariuꝫ contingat:nullo modo in medicamine ponende erunt:deide eaꝝ coria detrahanť et abicianť:ꝛ qð in eaꝝ uētribus ē extractum expellať:qð āt reliquū ē cū aqua dulci lauetur ꝛ mundetur ꝛ per frustra incisuꝫ i calda

ria munda cum aqua & sale & aneto donec dissoluatur: & caro separetur ab ossibus coquatur: deinde proiciantur ossa & ius a carne coletur. Ignis uero cum quo coquitur sit fortis: qui de carbonibus illicis uel quercinis fiat. Caro quoque prematur ut humor qui est in ea egrediatur: deinde: de ea in pondere sumatur: cui quantum est eius quarta pars de tortellis admisceatur: que parum fermenti habentes: azimo pani sint uicine nichil acetositatis in se habentes. Et optime desicate terantur donec sint ut alcohol deinceps cum carne simul terantur & ex parua quantitate iuris infundatur. Ex quibus postquam multotiens trite et fuerint commixte trocisci informentur subtiles. Qui uero eos conficit: manus & digitos ex balsamo inungat. Quos in umbra desicet: singulis horis reuoluendo. Qui cum desiccantur in uase sicco nihil humorositatis habente: esse debent. Postq̃ autem bene desiccati fuerint: in uase uitreo recondantur. Trocisci squillitici: cepe que squille uocantur in tempore quo metit triticum sumantur: que neque sint maxime neque paruissime: & ex pasta cooperte i furno super laterem posite assari permittant. Cum autem pasta qua cooperte sunt assata fuerit: extrahantur: & proijciatur pasta et quod ei adhesit: & quod intus est accipiatur cui quantum est eius medietas de farina herbi trita: & cum subtilissimo panno cribellata admisceatur. Que postquam sic fuerint terantur & misceantur aliquotiens: et ex uino donec bene sint mixta imbibantur: et informentur trocisci. Qui autem eos informat: ex oleo roseo inũgat manus suas et trociscos informando eos sicut diximus faciat: & in uase uitreo recondat. Trocisci andarochoron. ℞. darsessabaz: calami aromatici: costi: xilobalsami: asari: polij amomi: masticis: floris cotile: albe: fu. omnium ana pondus sex aureorum: floris squinanti: pondus. xx. aureorum raned seni xilocassie: cinnamomi: omnium ana aureos uiginti spice indice: folij amborum: ana aureos. 16. mirre aureos. 24. croci orientalis aureos. 12. terantur omnia & cribellentur: et cum uino redolente conficiantur: ex quibus informentur trocisci & siccentur in umbra. Probatio tiriace: pullo aut cani parum de napel detur aut uipera super eum incitetur que ipsum mordeat: in cuius ore par de tiriaca illico ponat: & obseruabitur illesus si deus uoluerit. Aut scamonea ad bibendũ ei tribuat: cui postq̃ uent fluere ceperit: tiriaca tribuat: ad auellane magnitudinẽ. & restringet uenter: patiẽti quoque uomitũ multũ & uehementẽ similiter facit. De maioribus itidem eius utilitatibus est qd a morsibus uipar & a uenenis perniciẽ inferentibus que quibusdã dant illesos cõseruat: & qd lepre confert. Ad multa preterea alia remedium affert exceptis istis.

Capitulum de morsibus scorpionum:

De his que scorpionũ cõferũt pũcturis ẽ bibere pond᷒ uni᷒ aurei cũ aqua aut uio ex radicib᷒ collogntidar siccis: aut uni᷒ aurei pond᷒ ex medicamine de asa: cũ una untia uini: aut locũ q ẽ sup pũcturã stringere et ex oleo deben & aqua calida embrocare & cũ sambacino i quo castoreũ & euforbium cõfricata fuerit: inũgere: atq3 cũ eo locum fortissime fricare. Tiriacha que ualde scorpionũ pũcturis pficit. ℞. radicũ corticũ cappar absinthij: nabati: aristologie longe gẽtiane: omniũ ptes equales. Dosis hui᷒ in potu. ʒ. iij. sit ẽ eni cõgrua. Tiriacha diateserõ: que pũcturis scorpionũ & aliorũ reptiliũ & pnitiosis uenenis confert: & magne tiriache i bonitate uicina existit. ℞. gẽtiane aristolog: baccar lauri mirre: omniũ ptes equales: hec cũ melle cõfecta in uase reponant: & ex hac medicina cũ necesse fuerit: in potu ab uno aureo usq3 ad duos & dimidiũ cũ untia una ueteris uini sumatur.

Tiriacha que scorpionũ pũcturis uehementer auxiliat. ℞. gentiane aristologie mirre costi castorei: rute mentastri sicci: pireti zinziberis piperis: nigelle: omnium partes equales conficiantur cum melle detur ex ea ad nucis magnitudinem cum uino. Quod si de predictis medicinis nullam habueris: uinum uetus: & allia ad comedendũ: tribue atq3 ex eis loco emplastrũ sup pone. Locũ quoq3 assidue cũ igne calefacias: & cũ medicis calis quas hẽre poteris. Qũ ãt tiriachã dederis: & dolor sedat᷒ fuerit si febris superueniat: sequẽti die summo mane egrũ ffoma & aquam ordei: ac cibaria ultime humiditatis ei tribue & i ipsi᷒

cautela ne egritudinem incurrat acutam stude. Omnes preterea abstinendos ab apij comestione: qui in locis sunt ubi scorpionum multitudo: aut iararet habetur iubeo.

Capitulum de puncturis akatareti.

b I sunt scorpiones parui ualde caudas post se trahentes: et sunt in terra cohz: cuius habitatores tiriacam optimam inuenerunt: que exercitualis dicitur tiricha cuius hec est descriptio. Tiriacha exercitualis. R. corticis radicum capparis radicum colloquintide: absinthij romani: aristolog. rotunde: herbe que uocatur lingua caldeorum bazez: troximel siluestris sicce: ex his omnibus bene pulverizatis .ʒ. ij. tribuantur. Illud preterea quo medici utuntur in huius egritudinis: cura est: quod ei qui punctus est de troximel siluestri sicca: quantum ter manu una contineri potest: tribuunt: et quod poma acetosa dant ad comedendum: et quod de sauich pomorum cum aqua frigida dorant: aut cum iulep. Quod si multus ei superuenerit calor: aqua ordei ad potandum tribue. Et si uentris dolorem cum incisione senserit: da ei ad potandum oleum rosatum cum aqua ordei: et citrolos ac cucurbitam et lac acetosum ei tribue. In loco quoque puncture uentosa ponatur: et illico suggatur: locus preterea cumburatur et medicine calidissime desuper ponantur. Negligentia itidem in harum puncturarum cura: licet dolor qui meis sentitur sit debilis: habenda non est. Ex istis namque puncturis in principio fortis non accidit dolor. Post unum autem aut duos dies pessima consequuntur accidentia: lingua namque fit ut apostematibus plena: accidunt etiam ei sanguinis mictus et sincopis: ac cordis tremor. Si autem uenter eius qui punctus est fit strictus: iniectio ex suco sicle et baurac: et oleo uiolato ei per clistere fiat. Qui si fortem inuenerit angustiam: succus malorum acetosorum et granatorum acetosorum: et oleum rosatum: atque aqua ordei: et lac statim multum tribuantur. Si uero infirmum sanguinem mingere contingat: ipsum prius flobotoma: deinde de medicis ad hoc nominatis ei i potu: aliqua tribue. Ius quoque pinguium pullorum eum potare facias. Lingua quoque si quasi apostematibus plena fuerit uena que est sub ea incidatur: atque gargarismus de succo endiuie et sirupo acetoso ei fiat. Tremor autem cordis uehemens si acciderit: sauich de pomis cum sirupo de pomis: atque lac acetosum cum trociscis de camphora: patienti donetur. His enim medicinis et earum similibus utuntur medici: cum morsus iararet curare uolunt. Tiriacha tamen exercitualis non ob aliud hic ponitur: nisi propter famam que aput uulgus est. s. quod scorpionum puncturis proficiat. Tiriacha que morsibus cogruit iararet. R. troximel siluestris sicce: foliorum malorum acetosorum coriandri sicci: omnium partes equales bibatur: ex ea quantum tribus uicibus ore capi pot. Quod si corrosio in loco morsus acciderit: cum medicamine acuto curetur: et ea que sunt in ipsius circuitu ex bolo armeno et forti aceto epithimentur et cum aliis medicaminibus que in cura pessimorum ulcerum et corrodentium nominauimus sanentur.

Capitulum de morsibus rutele et sibth et aranei.

r Utela est animal paruo araneo assimilatum qui uocatur phibit muscas uenari solitus. Sibth uero magno araneo longos habenti pedes assimilatur. Rutele autem multe sunt species: quibus egiptiaca deterior iudicatur. Ex eis autem sunt quedam que parum nocent. Ex morsu autem eius que est rubea: sequuntur ista fortis uz dolor et egerendi duricies. Sed ex morsu eius que est uiridis: accidit paruus dolor et pruritus que ueelociter sedantur. Et ex morsu eius que depicta apparet accidentia ista sequuntur: fortis dolor et in corpore frigiditas et tremor. Ex albe autem rutele morsu: paruus dolor et pruritus: atque uentris fluxus accidunt. Sed ex morsu eius que super dorsum lucentes habet lineas: et uocatur stellata: paruus dolor et pruritus: atque stupor: et corporis relaxatio: consequuntur. Ex morsu quoque eius que est citrina et se uillos habens: accidunt dolor uehementissimus: et tremor: ac sudor: et uentris inflatio: et fortasse mors inde sequitur. Omnium uero curatio comunis est: ut patientes in aqua calida tandiu stare permittantur: donec dolor ab eis remoueatur. Nam cum in ea per horam unam sederint: quiescunt hora.

Cum autem exierint de aqua: dolor reÿtit. Cũ igitur dolorem postq̃ de aqua exierint sedari cõspexeris: locũ ex aqua in qua multũ salis resolutũ fuerit line. Corpora quoq3 eoꝝ calefac eosq3 ea die balneũ ingredi fac ꝛ eos sudare fac ꝛ dieb⁹ postea aliquot: loco ẽt emplastrum ex cinere q fit de ligno fici: ꝛ calce: ꝛ calı: ex aqua calida cõspersis: suppone: patienti quoq3 quantitatẽ: duaꝝ.ʒ nigelle tribue. Ille ẽt quẽ sibtb momorderit: cũ tali medicamine quale ẽ illud curaẽ. Tiriacha alia ad morsus rutele: utiľ: ꝛ ꝓbata. ℞. nigelle.ʒ.x. dauci cimini amborum. ana.ʒ.ſ. seminis babel: gallaꝝ cipressi: amboꝝ. ana.ʒ.ij. spice inde: bacaꝝ lauri: aristologie rotũde carpobalsami: cinnamomi: genciane seminis andacoche: seminis apij: omnium ana.ʒ.ij. conficianẽ cũ melle detur ex ea ad nucis magnitudinẽ cum uino ueſi. Ad hoc ꝑterea confert: aut medicine scorpionum denẽ. Araneaꝝ uero quiddã sunt ex quoꝝ morsu adeo sceua consequunẽ accñtia ut extremitates infrigidenẽ: ꝛ cutis orripiletur: atq3 uirga erigaẽ: ꝛ tendaẽ: ꝛ uenẽ uẽto impleaẽ. Istis uero ruta sicca: ꝛ cipi: cuȝ uino dari debent: ꝛ ut in balneo sudent elaborandũ: uinuȝ quoq3 puruȝ toto illo die licet paulatim in potu est tribuendum.

¶ Capitulum de puncturis uespaꝝ formicaꝝ ꝛ apum uolatilium.

a Ad hoc confert locum ex aceto ꝛ luto uicissim linire: pannũq3 aceto infusuȝ ꝛ super niuẽ infrigidatum desuper ponere. Beneficiũ quoq3 prestat: emplastrum ex lẽticula de stagnis ex aceto imbibita superpositum. Et aqua niuis eo usq3 desuper fundere: donec locus reddatur stupidus multũ auxiliaẽ. Post hec aũt locus ex camphora ꝛ aqua rosata liniaẽ qđ non semel sed mltotiens fieri debet. Panni quoq3 in aqua rosata infusi ꝛ niue: desup sunt ponendi: atq3 de glacie ano aliqđ est immittendũ de aqua ẽt cum niue multa tm̃ in potu sumat: donec satieẽ. Qui post hec cũ folijs basiliconis: aut cum muscis ẽ fricandus. Qđ si fortis ĩ corpore calor acciderit: rob de succo uue acerbe: ꝛ psillium in potu sumantur. Eger preterea multũ ex citrolis: ꝛ endiuijs: ac lactucis: edat: ꝛ aquã ꝛ acetuȝ: necnon sirupũ uehementis acetositatis: cũ suco granatorũ ꝛ psillio bibat. Locus ẽt mox multotiens suggatur. Qui etiam confert ut citroli: aut portulaca: aut solatrũ: aut semperuiua: aut his similia superponanẽ. Ad hoc itidem ualet ut coriandri sicci ꝛ puluerizati quantum ter manu capi ꝑtest cum zuccharo ꝛ aqua frigida ad bibendũ tribuatur: ꝛ ut locus cuȝ folijs ienbutb fricetur.

¶ Capitulum de morsibus stellionis ꝛ lacerte.

c Um hec animalia aliquem mordent dentes in loco morsus dimittunt iđ q3 color perdurat: donec dentes inde euellantur. De his uero que eos exire faciunt: est ut locus cum oleo ꝛ cinere fricetur: donec egrediantur. Deinde ex cinere cũ oleo commixto emplastrũ loco superponatur. Quod si dolor perseuerauerit: loc⁹ erit suggendus: postea infirmus in aquam calidam mittẽdus ꝛ de tiriaca ad rutele morsus facta: erit ei tribuendum.

¶ Capitulum de his que fugant uenenosa aĩalia ꝛ lupos ꝛ interficiunt.

c Atti ꝛ furones: ac pauones: necnon grues ꝛ aquatita uolatilia: ꝛ his similia quoꝝ natura est uenenosa capere animalia: in curribus sunt nutrienda ꝛ tenẽda. In locis ualde timorosis: ꝛ putridis alẽdi sunt cerui: ꝛ furões: ac smaragdus melior que potest haberi tenẽda est. Lampas quoq3 ualde luminosa: longe a lecto remota ibi est ponenda: ꝛ iuxta quam sint homĩes qui uicissim dormiant super lectos iacentes. Qui legant ꝛ loquantur uocibus tñ mediocritatem non egredientibus: uenenosa nam q3 animalia ad eos ibũt. De his autẽ que precipue serpentes expellunt ẽ: ut domus cũ cornibus cerui: aut ungulis capre: ꝛ sulphure: ꝛ cum capilis humanis suffumigetur bassetb quoq3 si in serpentium foraminibus mitanẽ: ꝛ si domus cũ galbano suffumigata fuerit serpentes fugient. Domus etiã si ex aqua in qua sal amoniacus fuerit dissolutus roretur serpens nullomodo ei appropiquabit. Et si de aqua hac in eoꝝ fundaẽ foraminibus: moriunẽ. Si qs ẽt salẽ ammoniacuȝ in ore tenuerit donec dissoluaẽ: ꝛ postea in os spuerit serpentis: morieẽ. Domus ꝑterea si

ex pice aut bdellio suffumigata fuerit: fugabunt serpentes. Similiter ēt fugiunt: si ex sarapino fiat suffumigatio. Ex pannis quoq; ex alkitran inunctis ⁊ in ipsoꝝ foraminibus missis: expellunt. Locus itidē si ex abrotano strictus fuerit: fugient ab eo serpētes. Hōq; si in orto ex eo multū fuerit fugient ab eo fumus quoq; qui fit de lignis granatoꝝ expellit spētes: ⁊ uenenosoꝝ animalia plurima. Sinapi itidē tritum ⁊ i ipsoꝝ foraminibus positū: fugat serpentes. Dicit etiam qḋ si uipera bonā intueatur smaragdū: mox eius oculi eliquant: ⁊ fluunt a capite. Si āt scorpiones multi capiant: ⁊ ex eis domꝰ suffumiget: oēs alij fugient. Domus pterea si cū sulphure ⁊ ungula asini ⁊ galbano fuerit suffumigata fuerit: fugabunt. Oleū quoq; i ipsoꝝ foraminibus si fusum fuerit: non inde ulterius exibūt imo fugient. Formice preterea comedūt scorpiones: ⁊ proprie eos qui uocant geraret. Asa quoq; si in aqua dissoluat: ⁊ ex ea locus roretur: ñ ibi approximabunt. Et si penne liniant ex alkitran: aut ex asa resoluta: ⁊ in ipsorum foramia ex eis inungendo circundent: non exibunt inde ulterius. Quando aūt herba que uocat cācar in lecto posita fuerit: stupefiunt pulices ⁊ iebriant: ⁊ neq; salire neq; se mouere possūt: immo facile capiunt: domus quoq; si ex aqua i qua absinthiū: ⁊ collognide ⁊ nigela cocta fuerint: rorata fuerit: interficientur. Quidā quoq; dicunt qḋ si in medio domus cauādo fiat fouea in quam parꝝ sanguinis fundat oēs in illa congregabunt. Domus ēt si ex aqua in qua bassech cota fuerit roretur: pulices oio distruent. Aqua similiter i qua ruta coqtur aut oleander: eo mō interficiet. Cimices ḋo atq; scarabei ex fumo palee ⁊ ex fumo stercoris uacini: ⁊ q̄ maxime ex fumo acegi ⁊ nigelle fugant. Et si facies ex pdictis suffumiget licet postea mordeāt non multū tñ inferunt nocumentū. Saphea quoq; erea oleo inuēta ⁊ iuxta lectū posita ualet ad hoc. Quidam preterea dicunt fumū ex folijs dulp scarabeos fugare. Muscas quoq; aqua in qua niger coquitur elleborus interficit: ⁊ arsenici citrini odor ac suffumigatio cū olibano eas necant. Mures aūt interficiuntur si ex merdasengi: ⁊ ex squama ferri: ⁊ gallia metalina: ⁊ ex elleboro: quolib; istorū acepto: ⁊ cum farina simul consperso ⁊ proiecto comederint: ⁊ finiet eos oio. Sed si domus cū azegi suffumigata fuerit: fugiunt. Quidā ēt refferunt quod si unus ex muribus castret: ⁊ dimittat: omnes alios interficiet mures: ⁊ finiet eos oio. Et qḋ si unus ex muribus capiat: ⁊ subtili corda in medio domus liget: alij ab eo fugient: neq; de suis egredientur foraminibus: dicunt ēt qḋ si quis unū ceperit murē ⁊ eius excoriauerit faciē: ⁊ dimiserit eū oēs alij fugabunt. Formice itidē fugantur ex alkitrā: ⁊ ex sulphure: ⁊ ex asa. Et si ex istis in eoꝝ foraminibus aliqd mitatur: morient. Et si ex eo circa foramen epithima fiat: non exibunt. De beluis aūt dicunt: qḋ leo ꝑpter gallū albū ⁊ propter murē fugit: ⁊ adib non approximat loco ubi ē squilla. Dicūt quoq; qḋ leopardus terret pp arborē que uocatur leopardi arbor: ⁊ qḋ eo timet pp lignū qḋ uocat sindau. Cati aūt siluestres ⁊ dalac ex suco rute: ⁊ amigdalaꝝ amararum fugiunt. Cepe quoq; que uocat squilla ⁊ elleborus porcos ⁊ canes atq; leones: necnon ex beluis plurimas interficiunt: herba que etiā leopardum strangulas uocatur: leopardum cito interficit.

Capitulū de morsibus canis non rabidi ⁊ beluarum hominum ⁊ luporum:

b Orum morsus tunc ē deterior: cum sunt famelici. Quoꝝ morsibus confert: cepas ⁊ salē ⁊ mel p diem unā ⁊ noctē supponere: deinde cū unguento nigro curentur: qḋ sit: ex cera nigra ⁊ sepo ⁊ pice: atque galbano: hoc. n. unguentum plus omnibus alijs unguentis: morsibus ⁊ p forationibus que ex unguibus auiū fuerit confert atque oibus uulneribus cū quibus accidit attricio aut sepatio magis auxiliat. Est etiā utile ut morsus canis ⁊ hominis a principio cū isto curetur unguento. Morsibus uero leonis atq; leopardi: ⁊ phebet: i pricipio sunt ea adhibenda que attrahant. Deinde loca cum aceto ⁊ sale lauanda: ⁊ ad ultimum cum isto unguento medicanda si deus uoluerit.

Capitulum de morsu canis rabiosi.

n Ocumentū qḋ huius canis morsus sequitur: uehementissime magnū iudicatur: ideoq; nos oportet in nomiandis

Ad pulices

Ad cimices

Ad muscas

Ad mures

signis quibus hic canis dignosci queat amplificare uerba quatenus ab eo fugiat: aut cito interficiat. Dicemus itaq3 quod canis iste plerūq3 incurrit rabiem in diebus canicularibus:⁊ quandoq3 in hieme. Qui postq̄3 eam incurrerit:⁊ a comestione prohibet: aquā quoq3 si uiderit ab ea fugit: atq3 quādoq3 moritur cū aquā intuitus fuerit. Os quoq3 suum aperit:⁊ linguam foras extrahit:ac ab eius ore spuma fluit: ⁊ ex naribus suis humiditas. Oculi preterea eius rubēt ut sanguis caputq3 suum ad terrā inclinat: ⁊ caudam relaxat:⁊ inter coxas demittit. Diuersisq3 ut ebrius uacillat motibus: ⁊ ad omnes uadit quos uidet:⁊ eos uult mordere. Dominos insup suos non agnoscit. Alij itidē canes ab eo fugiunt. Ipse quoq3 non latrat nisi paꝝ:⁊ cu3 latrare icipit: uox eius rauca audit. Ista.5.signa cu3 in cane uisa fuerint:aut aliqđ ex eis mox interficiēdus est:⁊ ab eo fugiendū. Ille uero quē canis iste mordet: non extimat in principio quod ipsius morsus multū eū ledat. S3 mala accidentia paꝝ post ei eueniunt. Ex aqua nāq3 terretur:neq3 eam bibit:immo ea3 uidens tremit ⁊ anxiatur ⁊ fortase spasmat ac moritur. Ex omni preterea re humida ⁊ liquefacta terretur:⁊ fugit ab ea donec siti moritur. Ipse itidem quandoq3 incurrit rabiem ⁊ stringendo tenet homines ⁊ mordet eos. Ex cuius morsu accidit idē qđ ex cāis rabiosi morsu euenire solet. Cum ergo canem qui hoīe3 momordit cognoueris: ⁊ qđ in eo aliqđ istoꝝ signorum sit perceperis cito succurre:⁊ uētosas morsui suppone:⁊ diutissime ac multum suggat:scarifet quoq3 ac sanguinis extrahat multitudo. Deinde sup locū morsus:medicamina que ipsum dilatēt ⁊ consolidari ꝓhibeant pone: ut sunt sicla: ⁊ eruca:atq3 cepe:cū butiro confecte. Unguentum quoq3 qđ locū ulcerat ē adhibendū: qđ fit ex liquore:anacardi ⁊ pice:sicut: est in suo capitulo noiatu3. Si aūt in principio ex quo morsus fuerit locū cōburas multū confert:uētosas tamen atq3 cōbustionem usq3 ad tres tm̄ dies exercere debes. Postq̄3 uero tres transierint dies:egrū: non fatiges: quia iam uenenū in corpus totū diffusum est sed uulnus nullomō consolidari penitus ꝑmittas ita ut emplastrū ex eruca ⁊ butiro ⁊ ex aliquo eoꝝ que diximus super ponas. Deinde redi ad curationem perfectam anteq̄3 ab aqua terreri incipiat: quia postquam ab aqua terreri ceperit:euadere non poterit:hoꝝ uō quidā sunt qui post ebdomadā unā ab aqua terrent:⁊ sunt alij qui post duas ebdomadas:alij aūt qui post.xl. dies trent quandoq3 etiam reperiunt quidā qui non nisi post sex menses aut annum unū terrent. Et isti quidē sunt complexiōes habētes humidissimas. In principio itaq3 cure eoꝝ uentrē cu3 pillulis ⁊ medicinis nominatis in capitulo melancolie: soluere icipe. Eosq3 eodē ciboꝝ ac balnei regimine conflua. Lac quoq3 atq3 uinū cu3 aqua multū temperatū eis ad bibendū tribue. Et stude ut eoꝝ corpa in crasicie augumentēt ꝓut in capitulo de melancolia dicturi sumus Dietā quoq3 cū carne ⁊ confectionibus ex melle ⁊ uino amplifica:eis isup precipe ut multū dormiāt ⁊ letent:atq3 quiescant:⁊ ad ultimū regimine melancoliā habentiū: eos conserua. Medicamen quoq3 galieni eis ad bibendum tribue. Descriptio medicaminis galieni. Cancros fluuiales sume:⁊ i olla positos in furno donec terant cōbure: ⁊ ne multū terantur caue. De qbus postq̄3 tritis.partes.x.⁊ olibani partē.i.accipe:⁊ coniuncta simul tere deinde reconde:⁊ cum opus fuerit egro cotidie.ʒ.ij.in mane:⁊ alias duas circa noctē cum aqua frigida his diebus qbus non das medicinā uentris solutiuā ad bibendū tribue:hoc uō multis diebus facere debes. Galienus nāq3 reffert se nunq̄3 uidisse aliquē a cane rabioso morsu3 ab aqua terrefactū: postq̄3 ex hoc medicaie aliqd ei datū fuerit. Postq̄3 aūt eger ab aqua terrefactus fuerit:uix unq̄3 liberabit. In ipso tm̄ quiddā spei licet paꝝ habemus. Ipsum itaq3 in loco frigido statue:⁊ igenia qualit in os eius longā mittas ēbubā: per cuius locū occultū ne eā uidere possit aqua3 immittas. Caput ēt ipsius totū corpus ex oleo roseo infunde. Deiñ aquā ordei ⁊ oleū roseū:ac sucū psillij:⁊ portulace:⁊ his silu3 ꝑ clistere inice:ideo u3 ut de eius siti aliqd mitiget. Nos quoq3 in hospitali quendam quē canis momordit rabiosus habuimus q in nocte latrabat. Et uidi qđ ab aqua que ei dabat:nō terebat immo eā petebat:⁊ ex forti siti:cōquerebat. Cū autem aquā ei daremus:ipsa3 abbominabatur: ⁊ dicebat qđ

fordes in ea erant. Et cũ quereremus que fordes in ipsa essent dicebat intestina canũ ⁊ cattoꝝ in ea esse:⁊ rogabat nos ut aliam ei aquam daremus. Cumq3 aliã ei afferere mus aquã:dicebat ut prius: ⁊ litigabat no biscum:⁊ irascebat: atq3 rogabat ⁊ adiura bat nos per deũ ut aquam mundã ⁊ bonam ei daremus. Medici quoq3 unius secte di xerunt:qđ si canis aliquez momorderit: ⁊ i gnorauerit utrũ sit rabiosus an nõ:accipiat unũ frustrũ panis: ⁊ intingat in sanguine q exiuit ex morsu:⁊ alij det cani: qui si come derit:sciat canẽ qui euz momordit rabiosuz non fuisse. Qđ si non comederit:canis ꝓcul dubio rabiosus fuit. Aut ex nucibus cõtric tis emplastruz loco superpositũ per noctem unã dimittat. Deinde gallo aut galline mlt tũ famelico proijciat. Nam si canis rabio sus fuit:non inde comedet:aut si comederit in mane morief. Ista ergo signa cũ appa ruerint:uuln⁹ illico cũ medicamine quod no minauimus erit ampliandum. Si autem non apparuerint: uulnus tantum clauden dum erit.

Capitulum de his qui in potu acce perunt napellos.

i S cui napelli danf uertiginẽ incurrit ⁊ epilẽpsiaz: ac deinde sincopis eum frequenf inuadit. Cuius lingua apostemaf: ⁊ oculi foras prominent. Multotiens igi tur hic uomere cogendus ẽ:postquã cotidie sumpserit aquã in qua semen napi coctũ fue rit cũ butiro uaccino ueteri. Postq3 autem multis uomuerit uicibus: ex glandibus in uino coctis:quattuor ℈: cũ pondere medie ʒ.elactuarij muscati: cui sexta pars uni⁹.ʒ. de musco bono fũit:admixtã def. De his ũo que ad hoc multum ualent:sunt butiꝝ uacci nũ ⁊ lapis qui uocaf bezahar citrinus : uel rubeus purus:⁊ probatus:⁊ tiriacha de ui peris:⁊ metridatũ. Oportet itaq3 ut si una ex istis .iiij. medicis habeaf cito succurraf aliqđ in potu de ea tribuendo. Qđ si istaꝝ nulla habeaf: hoc qđ diximus mltis fiat ui cibus. Una preterea antiquaꝝ secta dixit quod radix capparis taliter contra napel lum operatur:ut bezahar. Napelli namq3 uenenum forte est: ideoq3 ipsum pauci eua dere possunt.

Caplm de his qui in potu sumpserunt cornua spice.

i S cui hoc datũ fuerit: sanguinẽ migit atq3 ipsius lingua denigraf. Pluria q3 pleuresis accidentia eũ committantur. Hic igitur talif est curandus: pondus uni⁹ aurei cãphore: cũ.℈.una aque rosate est ei tribuendũ. Epati quoq3 emplastrum ex cã phora cũ aqua rosata trita est superponen dũ deide sauich de ordeo cũ multa aqua ni uis ⁊ iulep ei dandũ. In cibo autem eius granata acetosa multiplicanda sunt. Lac etiam acetosum:atq3 aqua ordei:necnon so latri sucus in potu sunt danda.

Capitulum de illis qui sumpserunt in potu fel leopardi.

i S cui leopardi fel datur colerã uiridẽ subito uomit:atq3 in suo ore saporem aloes sentit. Si quis ẽt oris eius flatũ odo ratus fuerit: hoc idem sentiet:oculi itidem eius citrini fiunt. Huic ergo de hoc me dicamine dandũ est: qđ sic fit. Recipe boliarmeni bacaꝝ lauri amboꝝ ana partez unã:coaguli gazel.partes.4.folioꝛum rute mirre amboꝝ ana partẽ mediaz conficianf cũ melle:⁊ def de ea ad nucis magnitudinẽ Et quã diu uomitus eũ tenuerit: de hoc me dicamine ei def. Qui i aqua ponaf in qua herbe bñ olentes cocte fuerit ⁊ sedeat i ea cũ est calida. Quẽ si per tres horas diei ui xerit:possibile ẽ euadere. Curandus tunc i gif erit cũ medicinis collerice passionis.

Capitulum de illis qui sumpserunt in potu fel uipere.

i S cui hoc datũ fuerit uix euadere po terit nisi uirtus diuina ei auxiliata fu erit. Si tñ est aliqđ qđ ad hoc ualeat: ipsuz ẽ tiriaca de uipis:⁊ metridatũ:si tañ ei cito succurraf. De his pterea que ad hoc magif confert:est bezahar:si iueniri põt. Si uero inuentus non fuerit: butiꝝ calefactũ uicissiz ad bibendũ def:aut eger:cum eo uomef co gaf. Et si sincopis ei frequenter accidet in ipsius os uinũ ⁊ ius de carne pulloꝝ pro iciant:cũ parua quãtitate elactuarij musca ti:⁊ musci ipsius.

Caplm de his qui sumpserunt i potu su mitatẽ caude ceruine.

i S cui caude ceruine sumitas data fu erit:multotiens uomere cũ butiro ue teri multo: ⁊ melle tepefacto ⁊ aqua rosata est cogendus. Ad qđ exercendum multoti ens est redeunduz:deinde auellane:⁊ fistici

⁊ bezabar:sumanť:⁊ ex omnibus istis simł mixtis ad auellane magnitudinem cotidie quater in die donetur.

Capitulū de illis qui sumpserunt in potu sudorem bestie.

e Ius cui ex hoc aliqd in potu datum fuerit:apostemať facies:⁊ uiridis fit Sinachia quoqȝ ipsum inuadit atqȝ ex eius corpore sudor multus ⁊ fetidus decurrit. Eū igitur uomere fac cū aqua:⁊ melle mul tociens. Ac deinde rob de musco:⁊ oleum roseum sepe sunt tribuenda:cui etiā aristoł. pondus medie.ʒ. ⁊ salis gēme tantumdem cū aqua tepida propineť:ac de tiriacha ter re sigillate detur.

Capitulū de illis qui sumpserunt i potu cantarides ⁊ stafisagriam.

e Uȝ cui ista i potu data fuerint femo ris dolor:⁊ punctio:atqȝ incisio: nec nō urine ardor inuadunt. Sanguineȝ quoqȝ cum uehementi dolore mingit:eiusqȝ uri ne exitus quandoqȝ intercluditť:deiñ egredi tur cū sanguine:⁊ morsura:⁊ ardore uehem ti. Uirga quoqȝ atqȝ femur necnō ea que sunt in eoꝝ circuitu apostemanť. Oris ṗte rea ac gutturis ardor: ⁊ inflamatio fortis atqȝ febris:ei accidūt: eiusqȝ turbať itellec tus. Oportet igiť ut uomitus cū aqua cali da ⁊ oleo sisamino: atqȝ aqua in qua ficus cocte fuerīt:multociēs prouoceť. Deide lac tis mľtitudo mľtis uicibus ei ad bibendū tri buať:⁊ psillij mucilabo cū iulep: aut sucus portulace ei tribuať. De butiro quoque re cēti multū comedat: ⁊ clisterizeť ex aqua or dei:⁊ maluauisci: ⁊ albumine oui. Uirge quoqȝ iniciať per sirigā oleum rosatū eiqȝ i potu deť ius de pullis pinguibus:⁊ oleum: amigdalaꝝ. Et i tina sedeat:ac ficus come dat:⁊ aquā in qua ficus cocte fuerit cū siru po uiolato bibat. Hac quoqȝ frequenter:bi bat:quādiu puncturam senserit:⁊ incisionē. Quod si in partibus femoris maximam sen serit grauedinē:aut si est diu ex quo floboto matus non fuit ex basilica flobotomeť uena Qđ uero diximus uirge esse immittendum: non p iniectoriū sed per instrumentū quod summitati parue rose ubi semen existit simi le ē postq̄ȝ flores ablati sunt:⁊ sit factum ex cera pennam perforatam interius habēs ē immittendum.

Capitulum de his qui sumpserunt in potu opium.

b Uius due .ʒ. ⁊ qđ ultra est sumpte: necem infert. Ipsi uero bibenti acci dunt alcusagi:⁊ subet:atqȝ in eius corpore plerūqȝ multus sentiť pruritus. In ipsius quoqȝ ore odor sentiť opij: ac a toto corpe cū fricať quandoqȝ opij odor percipitur. Oculi ēt quandoqȝ ꝓfundanť:⁊ lingua reti neť:unguiūqȝ color fit fuscus ⁊ sudor frigi dus ab eo emanat. Ad ultimū quoque cum approximat morti: spasmať:huius ēo egri tudinis propriū signum:ē subet: ac odor o pij a corpore ꝓcedens. In eius igitur cura tione incipe uomituȝ cū idromelle prouoca re ⁊ aneto ⁊ sale indi:sicut diximus. Dein de cū clisteri in capitulo colice passionis no minato clisterizetur uinūqȝ uetus ⁊ purum i quo cinamomū puluerizatū fuerit positum: ad potandū ei frequenter tribuať: ⁊ strenu tatio cū condisi ⁊ castoreo prouocetur: ac ipsius:caput cū embrocatione calefiat. Ip seqȝ dormire proibeať. Cui ō hac tiriaca ab euellane usqȝ ad nucis magnitudinē: ƒm hoc.s.qđ accītia fortiora aut debiliora fue rint in die ter deť. Tiriaca ualens ei cui i potu opiū datum fuerit. ℞.castorei: ase pi peris :seminis iunipi:omniū partes equał: conficianť cuȝ melle:apū:aut detur ei sagze nea ad comedendū prefea dabis nuces ⁊ a lia ex quibus pulmentū fiat cū butiro crudo conditū. Uinum ēt ⁊ forte ⁊ puꝝ in quo po sitū sit cinamomū:tribues. Corpus itidem eius totū ex oleo costino ⁊ liliaco calefactis inunges castoreū quoqȝ semp bibere dabis Qđ si pruritus magnus fuerit: euȝ in aquā calidam:mitte. Ad hec quoqȝ ualde cōfert acetū acerrimū ⁊ calidissimum bibere.

Capꝫ de his qui sumpserunt in potu iusquiamum nigrum.

c Ui hoc datū fuerit: accidūt uisus ob fuscatio ⁊ stragulatio:atqȝ extremita tū:frigiditas:⁊ alices. Is igiť uomere co gendus est. Deinde ex his que diximus cli sterizandus: postea uinū forte singuł horis est ei tribuendum ex tiriacha quoqȝ de car ne uiperarum facta: aut ex tiriacha que fit contra opiū:multociens est ei dandū. Cui itidem pondus.ʒ.i. piperis: cum.℥.una ui ni datum confert.

20 Capitulū de illis qui sumpserunt in potu mandragorã.

c Ui istud datū fuerit: in primis: ex potu eius accidet uertigo: deī inebriatio: ⁊ oculi eius rubei fient: postremo subet fortis ac uincens ipsū ei accidit. Is igiť uomere cogendus ē: ⁊ clisterizandus eiusq̄ʒ capiti oxirodinū superponendū: cui acetum acerrimū in quo aloes ⁊ absinthiū posita fuerunt: ĩ potu tribuanť. Postq̄ʒ vo faciei ac oculoꝝ rubor quieuerit: ⁊ subecħ remãserit deť ei: ad bibendū tiriacha contra opiū cū uino. Ea quoq̄ʒ oĩa que ĩ caplõ de opio diximus ei adhibeanť: ⁊ cū eis curetur.

21 Caplm̄ de illis qui sumpserunt in potu nuces methe.

i Si cui de istis nucibus: a tribus .ʒ. usq̄ʒ ad unius .ʒ. medietatē datū fuerit: tm̄modo fortiter inebriabiť. Si aūt multa ex eis data fuerit quantitas: mortē inferet. Is igiť eisdē curandus est medicinis: qbus ⁊ ille qui mandragorã sumpsit. Uerumtamē oportet ut butiꝝ calefactū coctū aut crudū trahiciat: eiusq̄ʒ extremitates ĩ aquã calidã sunt mittende ⁊ ut uomat multociens: ē elaborandū: deinde cum his que diximus est curandus.

Caplm̄ de illis qui sumpserunt in potu semen bengi.

22 c Ui istud in potu datū fuerit fortis ebrietas ac mēbroꝝ relaxatio accidūt spuma quoq̄ʒ ab eius ore defluit: oculiq̄ʒ: rubent: huic igiť: cū uomitu ex idromelle ⁊ aqua in qua ficus ⁊ baurac cocta fuerint: in principio est succurrendū deinde lac recenť mulctū: multotiens ē ei tribuendum. Et si hoc suffecerit: quiescendū. Si aūt non suffecerit: ex medicinis opii curandus erit.

Caplm̄ de illis qui sumpserunt in potu sucum coriandri uiridis.

23 c Ui ex isto fm̄ quantitatē medie libre datū fuerit: aut ex ipso recenti multū comederit: fortis v̄tigo: ac intellectus turbatio ⁊ postea subet accidunt. Preterea ĩ toto eius corpore: coriandri odor sentiť: eiusq̄ʒ uox fit rauca. In primis ergo ut euomat ē elaborandū. Deinde ouoꝝ uitelli molles cū pipere ⁊ sale sunt dãdi ius ēt de gallinis pinguibus ē tribuendū. Post cuius acceptionem uinū forte ⁊ clarum paulatī in potu est dandum. Qd̄ si hoc non suffecerit uinū cū cinamomo: aut pipe ei doneť.

Capitulum de illis qui in potu sumpserunt psillium.

c Um psilliū teriť ⁊ ex eius suco multū bibeť: angustia: ⁊ meror atq̄ʒ anhelitus angustia ⁊ uirtutis ac pulsus casus: necnon sincopis accidunt. Is quoq̄ʒ q ipsum bibit: plerūq̄ʒ moriť. Huic igiť succurrendū est: ⁊ ut euomat cū idromelle calido ac aneto ⁊ baurach: ⁊ sale indo: est elaborandum: deinde ouorum uiteli molles cum salle ⁊ pipere sunt dandi. Usa quoq̄ʒ est tribuenda: ⁊ uinum purum ac forte paulatim in potu dandum ⁊c.

Capitulum de fungis ⁊ tuberibus pniciosis. 25

b Ex quedã species male repiuntur: ⁊ precipue fungoꝝ. Ab eis igiť oĩo cauendū est: nisi in locis collecti fuerint notis. Ipsi nãq̄ʒ fere nichil nocumenti infeřt Ex eis etiam si sint boni: non multum est comedendum ab illis autē in quibus est nigredo ⁊ uiriditas aut color pauonis aut a quibus malus procedit odor: aut qui iuxta uenenosorum animalium foramina nascuntur: ⁊ utrum boni sint an mali ignoratur: aut iuxta arbores pessimas qualitates habētes abstinere conuenit. Ex multorum p̄terea fungorum comestione quãuis sint boni: accidunt sinanchia ⁊ colica passio. Ex malis aūt cum comeduntť: accidunt anhelitus ãgustia: ⁊ sincopis: ac sudor frigidus quãdoq̄ʒ ēt subito interficiunt. Cum istud igitur accidezit: oportet ut pacienti almuri cum sale q in pane poniť aut sale indo: illico in potu detur: aut sucus rafani cū baurach: aut mentastri sucus cū sirupo acetoso: ⁊ baurach tribuať. Aut sirupus acetosus ex melle factus cum pauco baurach doneť: aut lignum fici comburatur: ⁊ in eius cinere aqua mittatur deinde coleť ex qua detur: aliquid postquã uomitus cū idromelle ei prouocatus fuerit cui electuarium diatriton pipereon: ⁊ diacinimum ⁊ his similia danda sunt. Uinum quoque uetus ⁊ forte paulatim est sumendum.

Capitulum de lacte ⁊ sanguine in stomacho coagulatis. 26

l Ac recenter multum cum bibitur mĺtotiens in stomacho coagulari solet: ⁊ precipue si spissitudo ⁊ crossicies in eo:

fuerit. Ex quo cũ coagulatum fuerit: in stomacho: sincopis & sudor frigidus: & rigor accidunt: plerũq3 etiã interficit: nisi succurrat. Ex his quoq3 que ad hec valent: ẽ ut succurrat: & det de coagulo leporis põdus uni᷒ aurei: cũ fortissimi aceti untia una: aut ut donetur ei ex asa ad fabe magnitudinem aut ut det ei de lacte fici siccato quantitas. ʒ. unius & cũ pauco nasturcio & aqua calida bibat: aut sucus mentastri ei tribuatur: uel sirupus acetosus ex melle factus qui multũ acer sit ei donetur. Postq̃ aũt lac uomitu aut egestione expulsum fuerit: aut ex illo da ei idromel cum aqua in qua apium coctum fuerit ad bibendũ. Aqua quoq3 calida multotiens danda ẽ. In istis preterea accidentibus plerũq3 contingit: sanguinẽ in stomacho coagulari qd cum istis curis medicandũ erit. Sz si sanguis in uesica coagulatus fuerit ex medicinis quibus lapis purgatur curandus erit.

27 Capitulum de assaturis que cooperiũtur ne fumus ab eis exeat.

Si qd assatur & mox cũ3 remouetur ab igne suffocat & multis obuolutiõibus anteq̃ per horam expiret uaporẽ eius exire prohibentibus inuoluatur: comestũ fuerit: proueniet ex ipsius comestione fluxus uẽtris ac uomitus: necnon accĩtia colerice passionis: & nausea consequent: & fortassis pleruz q3 interficit: intellectus quoq3 quandoq3 p unum diez aut duos inde deficit. Deinde hoc totũ p se remouetur: cui igitur: ex comestione assaturaꝝ tristicia & uertigo acciderit & iterrogaueris pro eo & qd istud acciderit tibi relatũ fuerit: succurre cito & fac eum multis uicibus: uomere. Et postq̃ euz purgaueris da ei miuã: & meisos: & uinuz bene odoriferum cũ suco citonioꝝ & maloꝝ. Qd si uomitus aut multus uentris fluxus acciderint: ex medicinis colerice passionis ipsum cura.

28 Capitulum de comestione piscium frigidorum.

Cum pisces assant: & infrigidati in loco steterint humoroso: & sequenti die comesti fuerint: sceua accidentia que ex malorũ fungorum comestione solent euenire accidunt. Is igit cui talia euenerit: accedẽtia uomere: cogendus ẽ. Deinde uinũ cuz pipe re est ei dandũ. Et ad ultimũ ex medicaminibus eoꝝ qui fungos pernitiosos: sumpserunt: curandus.

29 Capitulum de comestione lactis corrupti.

Lac quandoq3 in malã conuertit qualitatẽ: atq3 ab acetositate in quam sepius mutari solet: ad putrefactionis ac malignitatis dispositionẽ transmutat. Ex cui᷒ quidẽ comestiõe colerica fortis: accidit passio. Si quem aũt ex comestione lactis malũ habẽtis odorẽ: nausea & uertigo: ac oris stomachi cõpressio inuaserint: cũ idromelle uomitus illico ei prouocet. Deinde uinũ puꝝ cũ diatrion pipeon tribuat: stomachus quoq3 cum oleo de neridẽ embrocet.

30 Capitulu3 de nucleis fructuum usu fatis & corruptis: & oleis inspissatis & que sunt rancida: & que sunt eis similia.

Si quis ex istis nucleis musa corruptus fuerit: oĩo malus erit: ut sunt nuces: & nux indica: & eis similia: sicut oleu3 d granis keruba: & d crisomilis: & persicis. Oia hec. n. penitus mala sunt: & quã maxie siqs ex eis multũ comederit. Quod si eis utens curatione eguerit: uomitus prouocatione medicet: deinde uue acerbe rob: & maloꝝ macianoꝝ: atq3 ribes: & horũ similium i potu tribuant: cibarijs quoq3 lenibzac appetitũ irritantibus nutriat.

31 Capl3 de illis qui sumpserunt i potu ranas fluuiales uel lacunales.

Si quibus huiusmodi rane date fuerit corporis mollicies: & mollificatio atq3 coloris tenebrositas: necnon spmatis egressio: eis accidũt. Quod si ingrosset res: & dẽtes atq3 pilli cadant: tunc patientes multotiens uomere sunt cogendi donec. s. mundificentur. Post uomitum autẽ & uentris fluxum: balneum ingrediantur: in quo tantam faciant moram ut bene in sudorem corpus resolui possit: deinde electuaria diacurcuma maius & dialacca: dentur. Quod si illud p ducit eos ad corruptionem complexionis: ex eis que in suo capitulo scripta sunt curentur.

32 Capitulu3 de illis qui sumpserunt lepus marinum in potu.

Cui hoc in potu datũ fuerit: stomachi grauis dolor ac uentris solutio & urie constrictio: & anhelitus angustia: atq3 asma & sanguinis sputum: & fetens sudor: & mul

tus uomitus: accidunt. Quod nisi cito mor te preocupatus fuerit: incidet in ptisiȝ si nõ cõpetenti medicamine ei subueniat: ꝛ si nõ lac ꝛ uinũ aut mixta aut unumquodqȝ p se multotiens data fuerint: ante tñ istud dari cõuenit .s. citroloꝝ succũ ꝛ maluauisci uiridis folioꝝ succũ in potu sumant. In die autem scđa postq̃ accñtia quieuerit: pille ex scamo nee: ꝛ ellebori nigri: ꝛ agarici: suci ligricie dragaganti equalibus partibus: confecte: dentur pondere .ʒ.i. cũ iulep. Si aũt illud pduxerit ad tussim: ac amsa superuenerit: ea rũ cura ex suo sumat capitulo prius tamen flobotomet: ꝛ ex medicinis apostema i pul mone patientiũ curetur.

33 Capitulum de illis qui sumpserunt malũ castoreum in potu.

f I qui ex malo castoreo multuȝ come derint: ꝛ ex pessimo rem malã sumpse rint calide frenesis accidentia incurrent ꝛ fortasse cito morient. Postquã igitur uomi tus eis ꝓuocat⁹ fuerit: succũ acetose herbe: aut acetũ uini: aut lac uaccinũ acetosuȝ: aut maloꝝ acetosoꝝ succum sumere debẽt. Est nãqȝ acetosorum pomoꝝ succi proprietas: eis qbus castoreuȝ datum fuerit conferẽdi: lac ẽt asininũ ad idem prodest.

34 Capitulum de his qui sumpserunt gũmi rute siluestris.

a Ccidit ex hoc in gutture: ꝛ stomacho ardor itolerabilis: oculi quoqȝ foras egrediunt: ꝛ facies rubet: atqȝ sare in cor porẽ nascunt. Hic igit prius uomere cogẽ dus ẽ: deinde lac ꝛ butiꝝ multotiens i potu sunt tribuẽda. Aqua quoqȝ ordei donec ac cidentia sedentur: sumere conuenit. Deide gargarismus ex lacte ꝛ oleo roseo fieri con ueniens est.

35 Capitulum de his qui sumpserũt anacar dum montanum.

e X hui⁹ bibitione acute accidũt egri tudines ꝛ fortassis alguesugues acci dit ex eo. In principio igit butiꝝ coctum ꝛ crudũ: ꝛ oleũ sisaminum: donec suctio ꝛ mor dicatio si ex eius aliquid in uentre sentitur ac gutture: sedent sunt dãda. Postea uero aqua ordei ꝛ lac uaccinum acetosuȝ in potu sumant: ꝛ oleum uiolaceũ olfaciant. Caput quoqȝ ex medicinis que i capitulo đ algue seguesi nominant: epitbimet. Sed ꝛ psilij mucilago cũ iulep ꝛ suco granatorum in po tu sumatur. Ea quoqȝ quibus conseruãtur: semp infrigidanda: ꝛ humectanda sunt. Ex eis aũt que cum proprietate in eis existẽte contra anacardum ualent: sunt nuces que ad hoc ualde sunt utiles.

Capłm de his qui sumpserunt oleandrũ. 36

b Uius proprietas ẽ interficiendi a si nos ꝛ domestica aialia ꝛ ex siluestri bus: quã plurima ꝛ hoies. Nocumento ṽo ipsius affert remediũ ut post uomitum dacti loꝝ ꝛ fenu greci apozima sumat: Semen quoqȝ agni casti ex proprietate ꝛ uirtute que est in eo: si i comestione aut in potu tri buatur: remediũ affert: non solum hominib⁹ sed ẽt animalibus. Manifeste enim remo uet nocumentum quod fit ab oleandro: ex proprietate: que inest ei. Ex comestione ãt oleandri: accidunt uẽtris inflatio ꝛ tristitia: ꝛ inflãmatio. Si ãt illico p⁹ eius haustũ uo mitu prouocato: sucus herbarum mucilagi nosarum: sicut maluauisci: ꝛ sisami tribuatur remedium affert: qđ etiam operatur rerum unctuosarum dosis: ut butiri crudi ꝛ cocti. Ad hoc similiter confert clisterizari prius cum idromelle ꝛ baurach: ꝛ postea cũ mu cilaginibus ꝛ oleis. Ficus quoqȝ comedet ꝛ mel ac zucharum ꝛ arob de musto: ꝛ oia dulcia ꝛ unctuosa auxiliatur. Ab aqua uero in qua nascitur: omnino cauendũ: neqȝ ullo modo ẽ bibenda: nisi aquaꝝ multitudo i ea congregetur: que tamen si ex necessitate im minente sumenda sit: rei dulci ut iulep ꝛ si milibus admiscenda erit.

Capitulum de illis qui ledunt ex co mestione squille. 37

c Um quis maximam squille quantita tem sumpserit: funt in intestinis ac epatis ulcera. Cum igitur ex eius haustu punctio ꝛ incisio acciderint: oportet ut lac cum frustris ferri igniti coctum detur. Pul uis quoqȝ de seminibus ad sorbendum tri buendus est. Nutriendus autem est cum uitelis ouorum: ꝛ medicandus ex reliquis medicinis que in capitulo de cura ulcerum intestinorum nominantur.

Capitulum de his quibus nocuit se men urtice.

Qui hoc biberit semen. fortasse incurret accidens quod squillam bibentibus accidit: curandus est igitur ex eorum curis. Et fortassis tussis ledens accidet ex hoc. Unde cura adhiberi conuenit ex ptisana cum iulep: et ex medicinis tussim lenientibus.

39 Capitulum de his quibus nocuit potus aque frigide.

Ex potu aque nimis frigide cum ex ea post egressionem de balneo: aut post exercitium aut a ieiuno sine precedenti crapula sumitur accidet forsitam ibitus in epate dolor ex quo ad complexionis maliciam atq3 idropisim peruenitur. Cui hoc igitur qd nominauimus acciderit uinum forte bibere debet: τ a frigidis: per aliquot dies abstinere cibis: bibendo quoque diuersa debet uina temptare. Super epar autem emplastrum calidu3 quod in suo nominabimus capitulo est ponendum.

40 Capitulū de his qui sumpserunt gipsu3:

Ex potu gipsi fortasse: accidunt collica ualde fortis: τ strangulatio gutturis: τ oris siccitas. Pacienti itaque aqua mellis ac res mucilaginose dande sunt prius: deinde psillij.ʒ.iij. scamonee: tertia.ʒ.i. cum iulep tribuantur. Et cum ex hoc paciens motus fuerit: attendendum est an accidentia que patiebatur sint sedata: erit namque utile. Sin autem sedata non fuerint iterum est mouendus. Quod si disinteria inde exorta fuerit ex curis disinterie medicetur.

41 Capitulum de his qui sumpserunt in potu litargirum.

Ex eo sequuntur urine τ stercoris retentio: τ lingue grauitas τ corporis apostema. Est ergo dandum apozima dactilorum: τ aneti: τ nitri. Et si leuiter uomitus prouocatus fuerit: iterum fiat. Quod si uomitus paruus fuerit: τ sinthomata fiāt fortiora: scamonea sicut prediximus in potu est tribuenda. Cum ergo mouentis opera steterit de hoc medicamine quod sumus dicturi dari conuenit. Eius confectio. ℞. seminis apij absinthij: equales partes: detur ex eo pondus.2. aureorum cum.ℨ.uini. et.ℨ. apozimatis apij. Et postquam urina prouocata fuerit τ uenter solutus restituta erit sanitas.

42 Capitulum de his qui in potu sumpserunt argentum uiuum uel in quorum aure fluxum fuerit: uel qui sumpserunt u3ifur.

Non quidem estimo ex argento uiuo cum sanum bibitur: aliquod magnu3 sequi nocumentum nisi in uentre τ in intestinis dolor fortis. Quod postquam egreditur: sicut est: τ precipue si homo qui sumpsit ipsum se moueat. Ego quoq3 simie q̄3 habebā ipsum in potu dedi: nec uidi ipsam aliud incurrere accidens: nisi qd dixi quod quidē percepi: ex hoc: quod torquebatur: τ uentrē sepe ore mordebat: manibusq3 suis trahebat. Quidam tamē antiquo℞ dixerūt qd ex eo idē sequitur qd accidit ex lithargiro: τ qd paciens ex hoc eisdē curandus est medicinis. Cū aūt fundit i aurē sceuum generat nocumentū. Extinctū uero ac sublimatū ꝑprie pniciosum ē ac ualde malū. Cōmouet eni ex eo fortis in uentre dolor: et punctio. ac sanguinolenta egestio. Curet ergo idromel multotiens tribuēdo: τ ex eo cū baurach clisterizādo donec uēter aliquotiens euacuetur. Medicine quoq3 disinterie conferentes in potu dentur: sicut fic⁹ cocte: τ semina leuia τ mucilagines: ac sepum ircinum clistere quoq3 ex his τ boru3 similibus que in capitulo d disinteria nominabimus fiat. Ex eo autem quod in aurem funditur dolor accidit uehementissimus: τ intellectus perturbatio: τ spasmus: ac punctio: cum grauedine fortissima partis in qua fusum est. Debet igitur qui hoc patitur ad partem illam inclinare caput: ac multotiens alicui rei innisus super unum pedem salire: sternutatio quoque cu3 condisi: ei prouocanda est: de quo aliquid in ore tenere debet. Auri uero oleum ualde calidū quod tamen tollerare queat: infundendum erit. Qd cū fuerit infrigidatum: eiciendu3 erit: τ aliud loco eius inciendū. Patiens uero: super ipsum latus iacere debet: caput tamen non in puluinari: sed ultra ipsum teneat. Sit etiam quandoque

radius de plumbo: qui cum in aurem mitti tur et mouetur in eius circuitu extractus in uenitur cum argento uiuo quod sibi adhe sit. Qui postquam abstersus fuerit atque id quod de argento uiuo sibi adheserat ab eo fuerit separatum iterum erit immitten dus: quod etiam multotiens fieri conuenit. Et fortasse ex argenti uiui ingressu in aurē non malum sequitur accidens: quoniam illi co egreditur. Quandoque uero moratur intus: et peruenit ex eo aliquid ad bucinum auris et adheret ibi: et pessima ex ipso pro ueniunt accidentia. Quidam namque mi chi retulit medicus: se uidisse quendam epi lempsiam deinde apoplexiam ex eo incur risse. Ex uzifur autem et tincar acceptio ne accidunt ea que ex argento uiuo extin cto: tincar tamen deterior existit. Quam plures etiam dicunt: quod ex eo nemo eua dit cuius tamen cura est: ut argenti uiui at q3 arsenici.

43 Capitulum de illis qui in potu cerusam sumpserunt.

q Ui cerusam in potu sumit: lingua eius albescit: cui et multus accidit singultus et tussis. Membra quoque ip sius mollificantur: ficuum ergo apozima: aut idromel cum oleo ei tribuatur: uomitus que prouocetur: ad bibendum quoque suci absinthii cum idromelle multotiens unius aurei pondus tribuatur. Quod tamdiu fi at: donec urina prouocetur. Hoc tamen fieri conuenit: postquam de scamonea quan tum est quarta unius .3. sumptum cum idro melle fuerit. Postquam uero urina pro uocata fuerit: sedabuntur accidentia. Si autem urina constricta fuerit: urinam pro uocantia sunt danda: que in suo nominād a sunt capitulo.

44 Capitulum de his qui in potu sumpserūt calcem et auripigmentum simul et arsenicu3 sublimatum uel erusiam de qua fit sapo uel in quorum ore multus fumus arsenici in trauit.

e X istis punctio fortis et mala in inte stinis ulcera accidunt. Est igitur aqua calida cum iulep multotiens danda: donec ab eis quamplurimum lauetur: dein de aqua rizi aut ordei aut his similia que i testinorum conferunt uulceribus tribuant. Ex quibus etiam clisterizari conuenit. Cum autem acciderit tussis nociua: ex reb⁹ lenibus erit medicanda.

Capitulum de illis quib⁹ nocuit squama ferri: uel qui eius limaturam sumpserunt. 45

a Ccidit in uentre fortis dolor: et i ore siccitas: et inflammatio: atque in ca pite fortis dolor. Quibus lac cum aliqui bus uehementer laxantibus dari conuenit deinde butirum crudum et coctum ad bi bendum tribuatur donec sinthomata seden tur. Caput uero ex oxirodino cum rodosto mate infundendum est. Conferet enī3 eis si deus uoluerit.

Capitulum de illis qui in potu sumpse runt florem eris. 46

i Stis accidunt fortis dolor: et uomi tus: et in intestinis ulcera et in ore sic citas: et excoriatio. Hi igitur medicādi sunt ut qui arsenicum biberunt.

Capitulu3 de his qui in potu sumpserūt calcantum aut alumen et multum. 47

e X his duobus tussis sicca adeo noci ua sequitur quod ducit ad ptisim. Lac igitur cum zucharo et butiro crudo pa cienti: est dandum: hoc namq3 omnibus me dicinis magis est conueniens.

Capitulū de illis qui titimalū sumpserūt. 48

t Itimallus est omnis herba habēs lac calidum quod corpus ulcerat si cut scamonea: et sebram et aosro: et legia et his similia. Ex istis enim si multum biba tur necem afferet. Quod si ex eis modera te sumatur: fit medicina conferens. Eo rum aūt nocumentum comuniter remouent. lac et butirum crudum et coctum hec enim eorum fortitudinem debilitant et actione3. His autem datis accidentia que ex eis eue nerunt: consequenter sunt curanda. Sunt enim quedam ex eis ex quibus uehemens uentris fluxus et multus consequitur. Et

sunt alia ex quibus sanguinis mictus prouenit: aut uomitus sanguinis. Horum inde sanatio ex eis fieri conuenit: que in capitulis de curationibus egritudinum singulatim posuimus.

Capitulum de illis qui in potu sumpserunt elleborum album et nucem uomicam. condisi et arthanitam.

c Cum ex aliquo istorum multa sumitur quantitas: fortiter prouocat uomitum et fortasse ex multitudine humorum quos ad isofagum trahunt: cum subito egredi uolunt: sequitur suffocatio: et fortasse prouenit ex eis sincopis fortis. Et cum uomitus non prouocatur: cadunt ex predicta sincopi uirtus et pulsus. Sincopis quoque frequenter accidit et sudor frigidus exire incipit: atque nisi cito succurratur sequitur mors. Aliquando autem fortasse sequetur ex eis sincopis: et uomitus longi temporis et multe quantitatis. et corporis inanitio donec spasmus proueniat. Cum ergo primum sinthoma acciderit: infirmus ex collo quintide: baurach: clisterizandus erit et quidam humores ad inferiora inclinabuntur. Quod si uomitus grauiter euenerit: et paulatim cum forti labore et nociuo aqua tepida frequenter est tribuenda: et elaborandum ut ex ea multum sumatur: donec uomitus suauiter prouocetur. Cum autem uomuerit: iterum danda erit quia tunc leuiter prouocabitur uomitus: et sepe tristitia quoque leuior fiet et nausea. Post hec autem curabitur ex medicinis collerice passionis. Quod si spasmus superuenerit butirum coctum et lac sepe ad bibendum sunt tribuenda. Collum quoque ac pectus et crura: et coxe: atque brachia fricanda sunt: et ex oleo tepido inungenda. Uinum preterea multam aque habens admixtionem in potu sumendum. Quod si inceperit spasmus eger in semicupium aque calide ponendus erit: et ex oleo tepido quod non sit calide uirtutis inungendus. Et ungendo ac fricando necnon mollificando dirigatur operatio ad neruos membri spasmati et ad ipsum membrum quemadmodum in capitulo de spasmo nominabimus.

Capitulum de his qui sumpserunt elleborum nigrum.

f Si quis ex elleboro nigro multum in potu sumpserit: fortissimum uentris incurret fluxum. Huius ergo uirtus debilitari conuenit ex datione lactis et ex introitu pacientis in aquam frigidam et ex effusione eius super caput egri per longum tempus. Ea quoque que fiunt ex rob fructuum acetosorum ad uentris constrictionem danda sunt.

Capitulum de his qui in potu sumpserunt dend.

e Ex hoc prouenit fluxus uentris fortissimus. Eius autem actio: reprimenda est ex donatione lactis. Ea quoque que uentrem stringunt: danda sunt.

Capitulum de his qui in potu sumpserunt euforbium.

b Hec species est acris: et mouet uentrem cum inflammatione et estuatione. Cuius uis cum butiro crudo et cocto debilitanda est deinde oleum roseum dandum. Cum autem sinthomata leuiora fieri ceperint: triticum fractum cum multa aqua coctum: cum iulep: et cum aqua et niue in potu tribuendum est. Eger quoque in aqua frigida sedeat et sorbeat ex aqua rosata et frequenter bibat succum malorum granatorum: et macianorum: que muzum habent saporem.

Capitulum de his qui in potu sumpserunt mezereon et nimis.

e Ex hoc sequitur uomitus et uentris fluxus fortissimus. Est igitur huius nocumenti uirtus debilitanda ex butiro et lacte recenter mulcto: et iulep in potu ea frequenter dando. Cuius quoque uirtus reprimitur ex aceto cum frequenter in potu datum fuerit. Postquam autem diebus aliquot uomitus et uentris fluxus cessauerit sirupus acetosus et endiuie succus dandi erunt.

Capitulum de uirtutibus medicinaꝝ laxatiuarum ⁊ de earum rectificatione.

Scamonea colleram rubeam uehemẽter expellit. Minus autẽ quod ex ea datur: eſt ſexta pars .ʒ.i. plus uero quantitas duarum tertiarum .ʒ.i. Et cum eius timuerimus nocumentuꝫ ⁊ remouere uoluerimus: tunc ipſam cum ſuco citonij acetoſi: aut mali maciani aut cum aqua roſata cui ſit admixtum ſumach tante quantitatis: ex qua poſſit confici: miſcere debemus. Ex qua ſic mixta ⁊ malaxata: fiant fruſtra rotũda ſubtilia: ⁊ parua ad modum trociſcorum et ſicentur in umbra. Et ſciatur quanti ponderis fuerit: ante quam conficeretur: ⁊ detur ex ea a quarta parte .ʒ. i. uſqꝫ ad mediam .ʒ. Colloquintide pulpa: uehemẽter expellit flegma. Que ſi alicui diſinteriam pacienti: aut qui eam cito ſolet incurrere danda fuerit admiſcenda erit dragaganto eiuſdem quantitatis cuius ipſa eſt: ⁊ in mortario utraque miſcebimus: terendo donec unita ſint: ⁊ fiant ex eis trociſci ſubtiles: ⁊ in umbra ſiccentur. Ex quibus detur a quarta .ʒ.i. ad mediam .ʒ. Turbith expellit humiditates que ſunt in ore ſtomachi ⁊ in inteſtinis. Et non indiget emendatione alia: niſi excorietur ⁊ illud eligatur ex eo quod bonum eſt ⁊ frangitur. Ex quo ſumendum eſt ab una .ʒ. ad duas. Nõ ſi in decoctionibus ſit mittendum ſit a .ʒ. tribus uſque ad .iiij. Et cum queritur eius rectificatio: cum oleo amigdalarum dulciuꝫ quod ſit bonum in hora ſui uſus miſceri cõuenit. Argaricum diuerſos expellit humores: ex quo debet dari a duabus partibꝰ .ʒ.i. uſque ad duas: nec eſt neceſſe ipſum emendare: niſi quod ex eo eligendum eſt bonum album. ſcilicet ⁊ recens. Si quis tamen ſibi ab eo cauere uoluerit: cum ſirupo acetoſo ipſum conſpergat. Aloes colleram rubeam ⁊ humores expellit. Ex quo ab uno aureo uſqꝫ ad duos eſt ſumenduꝫ. Si quis autem in ano paciens niſi calide fuerint complexionis ipſum ſumere uoluerit cum bdellio miſceat ipſum. Qui ſi calide fuerit complexionis dragagantum admiſcebit ei. Qui autem in ſtomacho aut epate egritudinem patitur cum maſtice: et roſis mixtum aloem ſumat. Siccidis actio colloquintidarum: actioni atque quantitati: necnon emendationi uicina exiſtit. Centaurea in ſuo effectu et emendatione: his ſimilis inuenitur. Ex ea tamen plus eſt ſumendum. Sebram: ⁊ mezerion calide ſunt: quarum acumen reprimit acetum: cum in eo infuſe fuerint ⁊ ex eis menſurate ſumitur. Eſt enim ex eis ſumendum a media .ʒ. ad .ʒ.i. De titimallis quoque que eis ſimilantur ſimiliter fiat. De lacte ſebram non aliud dicemus niſi quod de ſcamonea diximus. Ipſum enim et alij: titimali: aquam ⁊ colleram rubeam fortiter expellunt. Euforbium eſt calidum: ⁊ expellit aquam et ſpiſſos humores ex quo ſumendum eſt a ſexta .ʒ.i. ad ipſius tertiam. Cuius reprimitur acuitas cum oleo amigdalino et dragaganto conſpargitur. Abenil flegma aduſtum expellit: quod cum ſumitur triſticiam et nauſeam uehementer generat. De quo a tribus .ʒ. ad unam ſumendum eſt poſtquam fuerit excorticatum. Alacterides aquaꝫ et colleram rubeam educunt: que titimalis ſimiles exiſtunt. Almeizara de titimallis eſt unus: qui tamen articulorꝫ confert dolori: ⁊ humoribus ſpiſſis ac frigidis. Sticados colleram nigram: leuiter educit: de qua a duabus .ʒ. ad .iii. ſumendum eſt: nec indiget emendatione. Que tamen ſi cum ſirupo acetoſo ſumpta fuerit melior erit. Epithimum colleram euacuat nigram: de quo .a.iiii.ʒ. ad .6. ſumere conueniens eſt: ⁊ non indiget emendatione. Si quis tamen emendare uoluerit: cum oleo amigdalarum dulcium miſceat. Sene ⁊ fumus terre: humores expellunt aduſtos: ſcabiei quoque atque pruritui conferunt: de quibus .a.iiij .ʒ. ad .7. dari conuenit. Mirobalani citrini colleram rubeam et humores educunt: ex quibus quandoque datur a .x.ʒ. ad .xx. Beterraniabin autem ⁊ caſſia fiſtula atqꝫ uiolis ſiccis: ⁊ prunis ſiccis: non ẽ nobis neceſſe loqui parum eniꝫ ĩquietãt: ⁊ oĩa collerã rubeã ſuauiter expellunt. Ea quoqꝫ que ĩ ſtomacho ſunt ad ĩteſtina deſcẽder faciũt. Sufficiant ea que in iſto noĩauimꝰ capitulo. In hoc enim libro noĩaturi ſumꝰ omniũ locoꝝ ſolutiones in quibus eorum indiguerimus noĩatione. Nõ taliter faciemus

ne nos in eis aliquid renouare oporteat.

Capitulum de exemplo cōpositionis medicinarum laxatiuarum.

e Xuna quaque specie de quibus medicina componenda est: tantum sumatur: quantum uni dosi semel ad expletionem sufficiat. Postea uero si totum qđ conficitur ex quatuor cōponatur herbis quarta sumatur pars: ⁊ si de quinque: quinta. Quod si medicinam laxatiuā ex scamonea ⁊ aloe atque agarisco: ⁊ colloquintide: componere uoluerimus: sumemus aloes.ʒ.iij. et colloquintidarum.ʒ.mediā: et scamonee sextam.ʒ.i. et agarici.ʒ.i. ⁊ tertiam.ʒ.i. deinde cum necesse fuerit: sumetur ex hoc composito.ʒ.i. et quarta unius. Si autem alicui graue est decoctionem in potu sumere sumat ex pillulis et confectionibus que illum humorem quem uult expellere: educere consueuit illa decoctio.

Expletus est tractatus octauus ⁊ deo qui nos adiuuit grates sint infinite. Incipit tractatus nonus de citrationibus egritudinum que accidunt in interioribus corporis a capite usq; ad pedes: nonaginta et quinq; continens capitula.

Capitulum de cephalea ⁊ emigranea.

UANDO RUbedo ⁊ tensio et grauedo in facie et oculis cum istis affuerint: ⁊ tactus calid⁹ sentitur et pulsus fuerit magn⁹ ex cephalica facienda est flobotomia in parte in qua est dolor: uel in qua dolor magis infestat. Deinde aqua rosata et oleum rosatum: ⁊ acetum sumantur ⁊ simul mixta agitentur donec inspissentur: et super niuem infrigidata super caput fundantur. Eger uero a carne abstineat ⁊ a uino: ⁊ comedat adessiā citrinam et tapsil: ⁊ holera frigida ac fructus frigidos. Venter autem soluatur ex mirobalanis citrinis ⁊ prunis ac tamarindis: ⁊ zuccharo albissimo. Quod si ista non suffecerint: semina maluauisci in aceto posita agitentur quousque ad spissitudinem perueniant: ex quibus emplastrum capiti superponatur ex psillio quoque et aceto emplastrū fieri utile est. Si autem cum istis fuerit in pulsu uelocitas: ⁊ in tactu sentitur caliditas sed neque in facie neque in oculis fuerit rubedo neque tensio in principio soluatur uenter. Deinde fiant ea que diximus. Naribus autem iniiciatur: oleum uiol. aut oleum cucurbite dulcis: aut nenufaris oleum aut oleum de floribus salicis: quorum quodlibet super niuem infrigidatum capiti super fundatur: et nutriatur ut prediximus. Eger uero odoret camphoram: ⁊ aquam rosatam et salices et uiolas: et his similia. Quod si egritudo multum inualescat: sumatur opij: et camphore uni⁹ cuiusque quantū ponderant duo grana ordei: que dissoluta in oleo de salicibus: mittantur in ares et aures. Quod si cum soda non fuerit aliquid eorum que diximus de rubedine in facie fueritque egritudo antiqua: in principio uenter cum pillulis cochijs soluatur: quas ego feci. Pillule cochie. ℞. pulueris pigre.ʒ.io. colloquintide.ʒ.iii. ⁊ tertiam: scamonee.ʒ.ii. ⁊ seminis turbith: sticados: ana.ʒ.ʃ. fiant pillule ex istis: ⁊ sunt doses.io. Postquam uero uenter solutus fuerit: infundatur caput ex oleo sambacino: ⁊ oleo deben: ⁊ mittatur in aures. Eger quoque odoret algariam ⁊ insuffletur muscus in naribus. Quod si egritudo multum infestauerit: sumatur euforbij et castorei: amborum ana sexta pars.ʒ.i. Et dissoluta in pauco sambacino mittantur in narem et aurem. In cephalea uero calida: emplastrum hoc frōti et timporibus est imponendum. Emplastrum in cephalea calida. ℞. seminis lactucarum scief memithe: sandalum ⁊ rubeum et album: saufel: rosas: opium fiat ex eis emplastrum postquam aceto et aqua rosata conspersa fuerint et fronti imponatur: super quod mittatur pannus aceto et aqua rosata infusus. Qui cum tepe factus fuerit: iterum infundatur et desuper ponatur. Linimentum uero cephalice frigide. ℞. castoreum: euforbium: piper: sinap: storacem: rutam marubium:

pillule cochie

que ficcata τ pulverizata τ tricocinta misceātur et conspergantur uino ueteri : ex quibus fiant trocisci : et desicentur. Cum que necesse fuerit: ex uno in uino ueteri : aut oleo costino uel camomelino dissoluto frons multotiens liniatur. Hoc enim linimentum omni antique cephalee confert non solum super positum: sed etiam auri iniectum que sequitur illud timpus postquam in aliquo de predictis oleis resolutum fuerit. Egro uero uinum uetus et forte dandum est. Cum autem cephalea per ebdomadam unam perseuerauerit: eger in balneum mittendus est atque super caput ipsius aqua in qua camomilla et sansucus: et sticados arabicus: τ nemem cocta fuerint simul aut sigillatim: fundenda est. Quod si cephalee a cotidie ante comestionem inuadat et post comestionem recedat succurrendum est infirmo ante horam: qua uenire consueuit: dando ei bucellas panis in suco granati aut uue acerbe aut horum similium infusas. Si autem cephalea contingat propter multam in sole moram sufficienter ex oleo rosato et aceto infrigidatis curari poterit. Que tamen si ex hoc non quieuerit: ex alijs infrigidantibus curanda erit. Si autem adhuc soda perseuerauerit et fortior fiat: neque ullo modo remoueatur τ timeatur ne eger uisum amittat et aqua ad oculos descendat timporum artarie sunt incidende τ extrahende. Hoc tamen quod nunc loquimur ē preter nostrā intentionem in hoc libro.

Capitulum de scotbomia.

Cum aliquis illud quod ante eum est: circulariter moueri uiderint: et oculi tenebrescunt et cadere uoluerit τ facies τ oculi rubuerit in eadem hora uene quoque que sunt post aures crosse apparuerint: ex ipsius uenis faciēda est flobotomia et uentose in collo τ tibijs sunt ponende. Quod si predicte non apparuerint uene: τ facies fuerit rubea: sanguis ex basilica erit minuendus τ uentose in tibijs erunt ponēde. In hac preterea scotomie specie: τ in ea quam ante diximus: caput ex oleo rosato τ aceto est infundendum. Eger quoque calida cibaria uitare debet. Uenter uero ex apozimate mirobalanorum citrinorum quod in capitulo de cephalea diximus: soluendus est. Cum autem neque in facie rubedo neque febris cum scotbomia fuerit attendendum est an sit stomachi subuersio : et nausea. Que si affuerint: prius uomere cogendus est: deinde de pillulis cochijs: dosim unam sumat: τ a frigidis abstineat cibis. Si autem neque anime subuersio neque nausea affuerint: neque caliditatis signa apparuerint: uēter ex pillulis cochijs multotiens soluatur. Cibaria quoque frigida omnino uitet: et gargarismus fiat quo flegma deponatur. In naribus quoque post illud ponatur aliquid de his que nominauimus quo caput calefiat.

Capitulum de frenesi.

Quando aliquem febris conclusa cōtinua inuaserit cum forti capitis et oculorum grauedine: τ in facie atque oculis uehemēs fuerit rubedo τ capitis dolor et horror luminis affuerint: τ in pulsu uelocitas: τ frequentie superfluitas inuenient: signa frenesis certissima iudicabuntur. Quod si lingua nigra aut citrina fiat et permisceatur intellectus: τ multum fuerit alienatus τ uigilauerit multum: iam frenesis perfecta erit. Egro igitur ante quā predicta compleantur accidentia: est subueniendum ex sanguinis detractione τ uentris solutione cum succo fructuum. Nutrimentum uero eius sit aqua ordei semel aut bis in die sumpta secundū consuetudinem quam in tempore sanitatis habuit. Caput autē oxirodino infundendum erit. Quod si multe affuerint uigilie sumatur uiolarum siccarum: corticum papaueris albi ordei excorticati seminis lactucarum : radicum mandragore: omnium: ana manipulum unum. Que omnia in cucuma plena aqua tamdiu coquantur: donec aqua rubea fiat. Deinde aqua illa dum est tepida ab alto super caput fundatur τ sit caput super ciminile in quo aqua colligatur: que in cucuma posita iterum super caput fundatur. Hoc aūt oī die multotiens fieri cōuenit. Caput preterea ex oleo uiolato : muliebri lacti

ammixto inungendum erit: quod etiam in coto positum est superponendum. Cum aūt eger in principio huius egritudinis in uirium fortitudine permanere inuentus fuerit flobotomandus erit: nisi super infirmum timueris. Postquam uero eius egritudo minui ceperit nequaquam flobotomentur: quod si eius iam dissoluta est uirtus: ex alio preseruetur regimine donec euadat.

Capitulum de apoplexia.

Cum aliquis quasi dormiens iacet: et sine somno stertit: et cum pungitur non sentit: et tunc iam patitur appoplexiam. Est autem huius egritudinis: quantitas: secundum quod fortiter aut debiliter stertit. Si tamen spuma ab ore exierit: non est ei medicandum. Cum autem parū stertit egritudo est leuior. Hec quidem passio aut cito iterficit: aut i paralisim transit. Cum ergo ista uisa fuerint attendendum erit: an patientis facies multum rubere: aut denigrari: aut uiridis fieri uideatur: quemadmodum contingit cum sanguis in aliquo membro ex coartatione retinet. Tunc enim sanguis illico ex duabus guidegi extraendus est: aut ex duabus cephalicis. Quod si ita non fuerit: immo cum aerem attrahit. auditur in pectore oregmō ex hoc clisteri erit clisterizandus. Quod. ℞. colloquintide hochor maxime centauree minoris arthanithe: ellebori albi: omnium ana manipulum unum. Coquantur omnia in tribus libris aque donec ad unam redeant. Deinde collentur. Et ex media libra huius apozimatis fiat enema: quod si cito exierit: fiat iterum donec humorum multitudo simul cum eo exeat. Naribus quoque condisi: et elleborus albus suauiter insuffletur. Et est ingeniandum ut anacardinum cum idromelle per os ad stomachum multotiens descendere cogatur: quaque die semel: ex quo unius aurei pondus in potu sumendum est. Cuius descriptio est in capitulo: de paralisi. Sartago preterea ferrea calefacienda est: et capiti multotiēs ad eo uicinanda: ut patientis capilli adhurantur. Quod si hoc modo non sanatur in medicando plus laborabimus: caput namque rademus: et ex sinapi trito et castoreo et fortissimo aceto liniemus. In prima autem huius passionis specie: post flobotomiam stringemus fortiter adiutoria ligando superius parum sub coniunctione ipsorum cum spatulis: et stringemus urbias similiter. Capiti quoque super fundendum est oleum roseum et acetum: uini: et flobotomia facienda prius in pedibus: et postea in nasi extremitate.

Capitulum de graui dormitatione.

Cum aliquis quasi dormiens iacet: et tamen sentit: et mouetur: sed oculos secundum plurimum habet clausos: quos tamen dum uocatur: cum clamore: aperit: licet iterum statim claudat: iam patitur subet qui cum clisteribus acutis que paulo ante nominauimus: curandus est. In os quoque ipsius mittemus ydromel: et laborabimus ut descendat. Ipsum enī nutrimentum existit eius. Caput preterea usque ad diatritum primum exirodino infundemus. Post tertium uero diem sternutationem prouocabimus ex his que nominauimus: et rademus caput: et liniemus ex sinapi: et castoreo: et aceto.

Capitulum de stupidis qui semper habēt oculos apertos.

Cum aliquis quasi dormiens iacet: et non mouetur: et licet oculi sint aperti palpebras tamen non mouet: congelatus est siue rigidus. Curandus uero est ex medicinis subet: hoc tamen addito ut oleum sambacinum super caput fundatur in omni libra cuius sit uncia euforbij. Ipsum quoque caput ex castoreo et euforbio: et oleo sambacino liniatur.

Capitulum de paralisi.

Cum aliquis se mouere non ualet: aut unum uel plura ex membris mouere non potest: atque eorum sensum ammiscit: ipsum paralisin illius membri: aut membrorum incurrisse pronunciamus. Cuius curam incipiemus pillulas fetidas quas ego composui dando: que. ℞. pulueris pigre. ʒ. io colloquintide interio

ris.ʒ.ſ.euforbij.ʒ.2.ꝛ.ſ. caſtorei piperis a ſe ſarapini:opoponacis ſetaragi idi ſinap. omniuꝫ.7.ana.ʒ.i.centauree: minoris elac cerij.amborum ana.ʒ.ſ. gumme in ſuco ru te diſſoluantur:ꝛ alia ex eis conficiantur ꝛ fiant pillule:ꝛ fiunt ex eis deceꝫ potiones. Quarum unam poſtquam eger :ſumpſerit : per tres dies quieſcat ꝛ nutriatur tunc cuꝫ aqua ciceris ꝛ oleo ꝛ ſinapi :ꝛ deide bibat aliam. Quod poſtquam ter fecerit per ali quot dies quieſcat. Et nutriatur carne fru ſtratim inciſa ꝛ in ſartagine frixa : ꝛ muta genat:in quibus ſint ſpecies calide ut pip ꝛ his ſimilia. In potu uero ſumat idromel. Membra quoque eius ex oleo coſtino in ungantur. Quod. ℞.coſti.ʒ.i.piperis pi retri euforbij:omnium trium ana tertiam. ʒ.i.caſtorei.ʒ.ſ.diſſoluantur omnia in me dia libra olei de keiri: aut de narciſco : et utere eo. Diebus uero quibus quieſcit : quaque die dande ſunt due.ʒ. de anacardi no:qđ.℞.ʒinʒibis:piretri nigelle:coſti me lão pipis macro pipis oggi:oiuꝫ ana.ʒ.io. mirre rute ſice:a ſe ariſtologie baccarum la uri caſtorei:ſetaragi indi:ſinapis:gentiane omnium ana.ʒ.ſ.mellis anacardi .ʒ.ſ. un gantur ex oleo nucum : ꝛ cum melle cocto conficiantur. Hoc enim medicamen ualde confert paraliſi apoplexie torture:ꝛ tremo ri:albaras:morſibus ſcorpionis:ꝛ omnibꝰ paſſionibus frigidis :ꝛ ſpaſmo humido. Cum autem ſumitur:illico:prouocat ſudorẽ et infert febrem. Quod ſi ſumptum non affert ſanitatem eger ab omni medicamine per decem dies abſtineat excepta dieta deinde ad ipſius curam redeundum eſt.

Quod ſi paraliſis ex percuſſione : aut caſu euenerit:ꝛ acciderit ſubito :taliter per manebit. Nunquam enim ſanabitur. Quod ſi non repente ex predictis ſed pau latim ꝛ molliter inuaſerit loco percuſſionis emplaſtrum hoc apponendum erit qđ. ℞. farinam fenugreci :ſemen ben : ſemen maa lep :ſemen reſin:bdellium amoniacum adi pen anatis:ceram:oleum de lilio: ex his fi at emplaſtrum ꝛ ſuperponatur.

Capitulum de ſtupore ꝛ tremore.

Cum aliquis ſentit aliquod ſuorum membrorũ ſicut eſt diſpoſitio pedis cum fit ſtupidus dicimus in illo membro ſtu porem eſſe. Quapropter eius cura non eſt differenda. Quando enim prolungatur tempus huius egritudinis perducit ad pa raliſim. Curatur autem hec paſſio ex ali qua parte medicinarum paraliſis: ꝛ cũ die ta ꝛ unctione ex oleo coſtino. Quod ſi niue fauerit: paſſio eger ex pillulis fetidis pur gandus erit:ꝛ complexio equanda cuꝫ ana cardino ꝛ dieta. Tremor autem ex eiſ dem curatur : ex quibus ſanatur ſtupor. Sed ſi ex ſuperflui uini potu euenerit : eger ab ipſo erit abſtinendus. Similiter ſi aquam que ex niue diſſoluitur bibendo hanc incurrerit paſſionem: ab ipſa abſtine at:ꝛ balneum calidiſſimum ingrediatur : in quo tamdiu moram faciat donec ſudet:ꝛ in ſole aſſidue moretur.

Capitulum de tortura oris.

Cum hominis os contorquetur : ꝛ u num de oculis ſuis claudere non ua let:ꝛ ſi precipitur ei ut ſuffiet: flatꝰ ab una tantum parte exire uidetur :ipſum tunc cõ torſionem pati dicimus. Cuius curam in cipiemus cum ſolutione uentris ex pillulis fetidis. Nutrimentũ uero eius atque ipſiꝰ potum:ponimus ut in capitulo de paraliſi diximus. Egrum preterea cotidie in ma ne ante quam comedat: ſinapiꝫ cum ſirupo acetoſo gargariʒare faciemus. Et mitte mus eum in domum obſcuram : ꝛ precipie mus ut unam nucem muſcatam i parte oris que torta eſt teneat. Naribus quoqꝫ inſuf flabimus condiſi ut ſternutatio prouocet. Spondiles quoqꝫ colli eius ꝛ faciem eius ꝛ fronteꝫ ex oleo coſtino inungere cõuenit. Et eſt cotidie de anacardino unius aurei pondus ſumendum. Et ſi paſſio hoc modo ſoluta non fuerit:ad uentris ſolutionem:et egri perſeruationem redeundum eſt. De tortura uero que non repente ſed paulatiꝫ accidit non loquimur. Ipſa namqꝫ non cõ tingit niſi in freneſi pernicioſa morte iaꝫ imminente: eſt ex ſiccitate.

Capitulum de ſpaſmo.

Cum aliquod membrum alicuius cõ trahitur et ad ſuam reddit originem

aut pleraqz:ex membris sic disponunt ipsa spasmata esse pronuntiamus. Spasmus aũt subito aut paulatim inuadit. Sed spasmo subito euenienti:eadem preparanda est cura quam paralisi conferre diximus: In eo tam fricatione manuum ꝛ unctione ex oleo costino plus utimur. Spasmus uero qui non repente sed suauiter accidit post febrẽ aut multam uentris solutionem: aut multuz uomitum:aut sanguinis fluxum:malus est ꝛ uix curabilis. Quicquid tamen accidat: ei mederi incipiemus. Egro namqz ordei aquam ꝛ iura unctuosa: ꝛ mollia administrabimus:ꝛ in aquam dulcem tepidum ipsum mittemus ꝛ ungemus ex oleo uiolato tepido: ꝛ oleo de seminibus cucurbite ꝛ precipue neruoꝝ in quibus spasmus est radices hñs. In tina quoqz diu moret:ꝛ ex oleo uiolato inungatur. De uino bibat parum qd tam multum habeat aque admixtuz: ꝛ ex cibis nutriatur humidis.

De epilempsia. lj.

Cum aliquis cadit i terram ꝛ torquetur ꝛ commouetur: ꝛ intellectum ammittit: dicimus ipsum epilemticum esse. Qd si spuma exit p os:aut secuz mingit:aut spma egreditur: aut egestio: passio tunc est prauior ꝛ uehementior. Si aũt eger ante accessionẽ sentit quasi aliquid ex aliquo suorum membroꝝ eleuari:ꝛ ascendendo caput petere:ꝛ deinde sincopizatur ꝛ cadit: tunc oportet in hora qua sentit illud ante quam illud accidat:mẽbrum a quo procedit quod prediximus:fortit ligare prohibebit nãqz: hoc accessionẽ uenire. In tẽpore uero quietis:corpus multotiẽs erit euacuandũ cũ pillulis cochijs: ꝛ loc⁹ a quo exorit passio:ex sinapi:ꝛ pipe ꝛ euforbio ac melle anacardi erit epithimãdus:ubi epithima dimittendũ erit:donec locus uesicetur:ꝛ uesice rũpant: ꝛ aqua que in eis collecta ẽ: effluat. Ipse quoqz non cito sunt consolidande:quin imo dimitende ut quod in eis colligitur emanet deinde consolidentur. Hoc enim oio huius egritudinis certa salus existit. Ad ultimũ ẽt uentose cum pauca scarificatione: superponere utile est. Egri uero si ante accessionem nauseam aut tristitiam aut cordis tremorez sentit:ꝛ deinde egritudis accessio sequtur:cogendus est multotiens uomere ex aliquo uomitũ:deinde pigram in potu sepe accipere conuenit: stomacho quoque emplastrum ex spica:ꝛ rosis: ꝛ mastice: ꝛ cortice thuris: cum uino odorifero: imponendum est. Nutrimentũ preterea eius totum taliter statuendum est: ut paucarum fit super fluitatum sicut caro frixa in sartagine: ꝛ caro cocta in cazalis ꝛ cibus qui fit de aue quadam que habet in palato dentes: ꝛ uocatur taguid: ꝛ caro de uolatilibus: ꝛ edina. Quod si cum epilempsia sensuum affuerit tenebrositas ꝛ debilitas: neque aliqua de predictis significationibus inueniatur: egro pillule cochie multotiens sunt tribuende ꝛ eius conseruatio subtilianda:ꝛ cibaria que diximus danda. Gargarismus quoqz fieri debet: ꝛ sternutatio ex his que diximus prouocanda:ac naribus peonie pl'uis subtilissimus qui simuletur alcohol:insufflandus. Si quis autem cum epilempsia in facie ꝛ oculis rubedinem habuerit: ꝛ uenarum crossiciem: flobotomandus ex uena saphena erit. Sanguis etiam ex carnositate tibiarum: cum uentosis erit extrahẽdus. Capiti preterea:oleum roseum ꝛ acetum superfundantur: ꝛ abstineat a uino: ꝛ a cepis:ꝛ allijs:ac sinapi:ꝛ porris:ꝛ apio: ꝛ fabis:ꝛ canauit:ꝛ postremo ab omnibus fumum caput ascendentem ꝛ replentem generantibus.

Electuarium quod omni epilempsie speciei remedium affert.

℞. piretri:sileleos:sticados: omnium ana. ℥.x. agarici ℥.ß. cordumeni recentis ꝛ acuti:asse optime:aristologie rotunde:omnium ana ℥.i.ꝛ.ß. deinde extrahatur sucus ex sqlla ꝛ mixtus cum pari quantitate mellis coquatur ꝛ conficiantur ex eo species: ꝛ fiat electuarium ex quo patiens cotidie sumat ꝛ caueat sibi a crossis cibis. Electuarium hoc omnibus epilempsie speciebus: excepta una sanguinea quam galienus nominauit:ꝛ nos:etiam eius fecimus mentionem: opitulatur: cui uidi conferre flobotomiam ex saphena prius:ꝛ postea ex basilica. Deinde eius regimen fit ex his que sanguinez in corpore minuunt ꝛ ipsum infrigidant. A carne preterea et uino abstineat ꝛ bibat rob acetosorum fructuum:capiti quoqz superponantur ea que ipsum infrigidant.

Taguid ꝛ F[illegible]

De incubo. .12.

Cum quis in somno quasi rem grauẽ aliquid super se cadere senserit: incubum pati denuntiandus est. In ipsius ita qꝫ cura non est tardandum: ipse enim epilempsie preambulus est: ipsam quoqꝫ precedit. Eger ergo si in colore rubeus fuerit ꝛ uenas habuerit plenas ex saphena erit minuendus: ꝛ uentose in carnositate tibiarum: ponende sunt. Eger preterea a potu uini: ꝛ rerum dulcium comestione abstinendus erit: ꝛ precipue ab omni re que multum generat sanguinem. Quod si huic contrarium acciderit uẽter ex pillulis cochijs multotiens erit soluendus: ꝛ eius regimen subtiliandum: exercitio quoque utendum erit: ꝛ membra inferiora erunt fricanda.

De melancolia. .13.

Cum alicui cogitationes male sine causa manifesta acciderint: ꝛ timor ꝛ tristicia in eo preualuerint melancolie principium in eo erit. Cum autem res ad hoc deuenerit: ut ẽt ea que cogitare cepit ore promat: uerbaque sua atque actus permisceat: iam melancolia perfecta est. Cui ergo he male cogitationes ꝛ tristicia ꝛ tribulatio accidunt: ante quam preualere incipiant: succurrendum est. Quia si preualuerint: cura erit difficilis. Quod si cum melancolia fuerit dolor uentris ꝛ inflatio: ꝛ malus color: ꝛ digestionis corruptio: ꝛ uomitus acetosus: ꝛ excreationum multitudo incipienda est cura cum flobotomia ex basilica: aut saluatella sinistre manus. Et si sanguis uisus fuerit niger: dimittatur egredi in quantitate multa. Subtilis autem ꝛ rubeus si fuerit: illud restringendus erit. Eger uero ex rebus leniẽtibus est nutriendus: ut sunt ales fida legi que fiunt ex carne hedina: ꝛ arietina: ꝛ mittendus est in balneuꝫ in quo non diu moretur. Post hec autem decoctionem de epithimo quam ego composui utatur ꝛ hec est decoctio de epithimo. ℞. mirobalanorũ indorũ.ʒ.x. polipodij.ʒ.ß. sene.ʒ.9. turbith.ʒ.4. sticados.ʒ.x. passularum enucleatarum.ʒ.x. epithimi crete̅sis.ʒ.x. Omnia excepto epithimo in tribus libris aque coquenda sunt donec ad unam libram ꝛ mediam redeant. Cumque hoc factum fuerit: addatur epithimum ꝛ illico ab igne remoueantur ꝛ dimittantur donec infrigidari ceperint. Cumque infrigidata fuerint: manibus fricata colentur. Deinde sumantur agarici due tercie .ʒ. unius aloes .ʒ.i. salis indi.ʒ.ß. ellebori nigri: quarta unius.ʒ. conficiantur cum melle: aut cum iulep ꝛ fiant ex eis pillule que ꝑ tres horas ante decoctionis acceptionem sumẽde erunt. Postea sumat: decoctionem. Deinde tribus diebus quiescat. In his autem diebus quibus quiescit: nutriatur ex his que prediximus: ꝛ in potu sumat uinuꝫ subtile ꝛ clarum ꝛ bene odoriferum. Post hec quoqꝫ iterum soluendus est ut prius. Hoc uero ita ut prediximus tertio iterandum est. Quarta quoqꝫ potio ei danda est. Eger uero ab omnibus que coleram generant nigram: abstinendus est: ut sunt carnes siluestres omnes: ꝛ caro uaccina: ꝛ porcina: ꝛ magnarum caprarum ꝛ fabe: ꝛ caro salita: ꝛ caseus uetus: ꝛ proprie lẽtes: ꝛ omnia holera nisi humefacientia. Uitet preterea uinum crossum: ꝛ laborem: ꝛ uigilias: neque patiatur famem neque sitim: uino uero subtili in potu utatur: ꝛ precipiendum ei ut dormiat: ꝛ studendum in splenis curatione: ex his que in sequentibꝰ in capitulo de splenis curatione qui augumentatur dicturi sumus. Os quoque stomachi confortandum est ꝛ proprie ex medicinis quarum mentionem in sequentibus facturi sumus cuꝫ egritudines stomachi nominabimus. Si autem cum melancolia ea que nominauimus non fuerint: acciderit que post frenesim: aut longam moram sub sole: aut percussionem in capite: in pricipio ex cephalica flobotomia est facienda: ꝛ capiti studium adhibendum: ꝛ reliquo regimine quod diximus proprie. Aqua preterea tepida ab alto loco super caput fundenda est: deinde oleum roseum cum aceto uini capiti infundatur ꝛ lac muliebre de super mulgeatur. Naribus etiam oleum de semine cucurbite dulcis: ꝛ lac muliebre injciantur. In balneum quoque sepe mittendus est: ꝛ multum ex aqua tepida capiti est superfundendum. Eger etiam omnia odorifera que

frigida sunt: odoret. Si autem cum melancolia nihil fuerit eorum que diximus: in principio matrix uena dextri brachij apienda erit ꝛ sanguis erit cõsiderandus: ꝛ ut p̄ diximus faciendum: ꝛ regendum ut diximus. Et postquam hoc regimen infirmo adhibueris: per aliquot dies quiescere dimittendus est: deinde ut prius i cura eius incipiendum: donec sanitatis fiat restitutio. Studium uero totum quod erga melancolicos est obseruandum: est ut inpinguentur et carnosi fiant. Ex quo eni3 pingues ꝛ carnosi fuerint: illico sani erunt. Cibi autem qui illis congruunt sunt caro arietina: ꝛ bedina: ꝛ galinacea ꝛ panis de simula. Opir⁹ autem panis: nullo modo est eis congruus. Uinum quoq3 subtile: ꝛ clarum eis conueniens est. Uinum uero crossum: non est eis bonum neq3 nigrum. Lac autem recenter ab uberibus extractũ dum adhuc calet: eis confert: ꝛ pisces recentes ꝛ sisami de zucharo facti ꝛ oleum amigdalinum. Preterea audire cantilenas ꝛ gaudere ꝛ habere ante se res deliciosas ꝛ dormire plurimum: confert eis. E contrario uero cogitare: ꝛ solus morari: ꝛ uigilare maxime nocet eis.

¶ Pillule que colleram nigram expellunt ex quibus datur his qui decoctionem sumere nequeunt.

℞. epithimi cretẽsis. ʒ. xx. polipodij: agarici: amborum ana. ʒ. x. ellebori nigri: salis indi: amborum ana. ʒ. ß. sticados. ʒ. 7. pulueris yerepigre. ʒ. iß. bibat ex eis. ʒ. iij. In diebus uero quibus quiescit eger debet sumere ꝛ ex electuario quod uocat̃ letificans quod. ℞. mellisse: corticum citri: gariofilorum galie muscate: masticis: croci orientalis cinamomi nucis muscate: cardamomi: neberemisch: heen albi: ꝛ rubei: zedoarie: doronici: semis ozimi maioris semis ozimi gariofilati: omniu3 ana ptes equales: musci q̃tũ ẽ decia partis unius. Deinde sumant̃ kebuli. xx. ꝛ embl̃. xx. ꝛ terantur: ꝛ i tribus libris aque coquantur donec ad unam redeant: ꝛ colentur. In collatura uero mittatur mellis libra una. Deinde bullant donec aqua consumpta sit. Post ex hoc melle conficiantur predicte species: quod tamen in pondere sit triplum ad species: de quo cum necesse fuerit ad magnitudinem auellane sumendum est. Hoc enim medicamen leticiam: ꝛ coloris pulcritudinem ꝛ digestionis bonitatem operatur: ꝛ retardat canos.

¶ De catarro. .14.

Cum caput alicuius in egressione balnei discohopertum fuerit. Aut post exercicium: aut post aliud: fueritq3 aer frigidus: ꝛ uentus septẽtrionalis ꝛ acciderit inde naribus: ꝛ palato pruritus ꝛ commotio: ꝛ sternutatio: pannus tũc calefaciend⁹ erit: ꝛ capiti superponẽdus: in quo tamdiu moretur donec eger calorem i capitis profunditatem penetrasse sentiat. Deinde nigellam odorare incipiat: ꝛ prouocetur sternutatio: ꝛ caueat ne supinus iaceat: ꝛ comedat parum. A uino quoq3 omnino abstineat. Quod si passio ex appositione panni calidi aleuiata non fuerit: neque minuitur per ipsum fiat flobotomia ex cephalica: ꝛ soluatur natura ex rebus que non exasperant: sicut hec decoctio quam in potu sumere debet qui tussim patitur: ꝛ in pectore asperitatem habet: ꝛ indiget uentris solutione que. ℞. iuiubas. xx. sebesten. xxx. passularum enucleatarum. ʒ. x. uiolaꝝ sicc. ʒ. iij. radicis liquiricie fricate. ʒ. ß. ficus citrinas x. coquantur in tribus libris aque donec redeant ad unam ꝛ colentur ꝛ in colatura dissoluantur cassie fistule. ʒ. 7. terraniabin. ʒ. x. Quod si neque flobotomia profuerit neque uentris solutio: ꝛ materia ad pectus descenderit: ꝛ commoueãtur tussis ꝛ febris illico fiat flobotomia: ꝛ paciens a carne abstineat ꝛ uino: ꝛ in potu sumat aquam ordei ꝛ muraba uiolatum: quamdiu calor fixus perseuerauerit: ꝛ tussis fuerit sicca ꝛ aspera. Sed postquam calor quieuerit ꝛ tussis mollificata fuerit: ꝛ screare ceperit hec decoctio quaque die cum muraba uiolata danda erit: donec pectus mundificetur ꝛ tussis sedetur: ꝛ uox clara redatur: que Recipe ficus citrinas. ß. iuiubas. x. sebestẽ xx. passularũ albarum ꝛ enucleatarum. ʒ. x. liquiricie excorticate. ʒ. ß. coquantur usque

decoctio ad tussim

k 1

ad dissolutionem et collentur: et dentur ex hoc omni die .ʒ.iij. in potu cum muraba uiolato.ʒ.S. Si uero tussis inueteraue rit ac diu permanserit: tunc ostendemus qualiter curanda sit cum de tussis cura trac tabimus. Quod si cursus in naribus diu perseuerauerit et non fuerit calor: flu xus erit restringendus suffumigando nares per traiectorium. Et si quod per nares ef fluit subtile: et acutum ac citrinum fuerit: suffumigatio fiat ex sulphure infuso prius in aceto et postea siccato: aut ex fabis: aut ordeo excorticatis: et in aceto prius infu sis: et post siccatis: aut ex zuchai o albo: et sandalo albo. Quod si neque calor ne que rubedo in facie fuerint: suffumigatio fiat ex costo: aut thure. Hec namque suffu migatio fluxum restringit.

De obtalmia. Capitulum. .15.

Cum ea que in oculis alba sunt: in ru bedinem mutata fuerint: fluxerintque lacrime: et in angulis oculorum lacrimali bus: lippitudo collecta fuerit. Dicemus tunc egrum pati obtalmiam: et quanto plus sinthomatum uehementia: aut ipsorum afue rit minoratio tanto erit obtalmie fortitudo aut eius debilitas. Deterior autem obtal mia est: cum alba oculorum uidentur: infla ta et adeo eleuata ut oculorum cooperiant nigredinem et palpebre inuersentur. In principio uero curationis obtalmie: cepha lica est flobotomāda: ex manu uel brachio partis contrarie in qua est oculus infirmus nisi leuis fuerit obtalmia. Et quanto for tior fuerit obtalmia: tanto plus est minuen dum ex sanguine. Deinde uenter ex miro balanis citrinis: et terraniabim: et suco fruc tuum soluendus est. Et eger a carne et ui no: et a rebus dulcibus abstinere debet: et cibum minuere. Quod si ista non suffece rint sief album in lacte puelam lactentis: fricandum et in oculo distillandum. Et si lippitudinis multitudo in oleo collecta fue rit: radius coto inuoluatur: et madefiat in a qua et cum eo oculus ab illa lippa mundetur. Deinde puluis albus aspergatur: et supponen do oculis aliquid suauiter sustenetur: et ligetur: et eger in domum tenebrosam mittatur: et in geniandum est quantum possibile est ut som nus prouocetur. Caueat tamen ne super oculum infirmum dormiat et ne caput de pressum sit: sed superius eleuatum: neque ue stimentorum capitia sint stricta: neque in faciem se diu proijciat. Si autem oculus leuior fiat: et dolor sedetur ac lacrime minu antur: flobotomia iam facta et uentre soluto balneum multotiens et frequenter ingredia tur. Ex hoc enim passionis reliquie dissol uentur. Quod si in oculo humorositas et grauedo remanserit: puluis citrinus erit im mittendus. Ex his autem que habenti obtalmiam multum conferunt: est ut frons et palpebre: ex hoc liniantur: epithimate: quod. Recipe sief memithe: rosarum alo es licij: sandali rubei: fausel: croci orienta lis: omnium ana partes equales: fiant ex his pille. Cumque necesse fuerit: resolua tur una ex eis in suco coriandri aut in suco endiuie aut cum aqua rosata: et liniatur cum eo: si deus uoluerit.

Sief album.

Recipe ceruse ablute.ʒ.x. sarcocolle crosse .ʒ.iij.dragagātis.ʒ.i.opij.ʒ.S. fiant ex his forme lenti: similes.

Puluis citrinus.

Recipe sarcocolle .ʒ.x.aloes.ʒ.ij.croci.ʒ. ij.mirre.ʒ.i.licij.ʒ.ij.ex eis optime tritis i mittatur puluis cum opus fuerit.

Puluis albus.

Recipe sarcocollam albam et pinguem que mittatur in lac mulieris: quod melius erit cum alicuius iuuencule fuerit et dimittatur in umbra donec siccetur: et teratur optime: et omnibus.ʒ.x.ipsius addantur de sief me mithe .ʒ.ij. que iterum optime trita repo nantur: et cum opus fuerit in oculum mit tantur.

De ulceribus oculorum. .16.

Cum in oculo fortis dolor: et punctio nociua ac pulsus sentiuntur: et lacri

merum fluit multitudo:cum palpebre: ele uantur ⁊ oculi aperiuntur. Loca que sunt in albis ipsorum inueniuntur rubea ⁊ si to tum fuerit rubeum: ⁊ unus locus magis ru bere inuenitur. Aut in nigredine locus ali quis albus apparet: pustula iam in oculo exorta est. Ad hanc uero curandam passio nem: necessarius est medicus in curis ocu lorum ualde instructus. Nos tamen cura tionis ipsius summas ⁊ aggregatiões dice mus. Dicimus itaque quod ulcera que in coniunctiua nascitur hoc est in albis oculo rum:non adeo sunt timenda ut ea que i cor nea hoc est in oculi nigredine fiunt. De terius uero ulcerum:est illud quod in nigre dine sub pupilla existit. Eminentia nam que ad istud est uelocior. Horum autem ulcerum curam cum flobotomia incipere de bemus:⁊ sanguis extrahere multitudinem: secundum quod possibile fuerit. Conse quenter autem uenter soluendus: ⁊ eger si bi cauere debet a carne ⁊ uino dulci: ⁊ esse contentus herbis frigidis: ⁊ in potu sola aqua uti. In oculo uero initio sief album cum lacte mulieris mittendum: ⁊ si pulsus iam aleuiari: ⁊ sedari uidentur: sperandu est quod egritudo soluetur sine saniei collec tione. Quod si pulsus post sanguis extrac tionem ⁊ uentris solutionem:ac sief albi im missionem quiescere non uidetur: parua fi dutia in hoc quod diximus est habenda. Est itaque tunc sief de olibano mittendum in oculum: ⁊ pila aliqua oculo superponen da: ⁊ cum ligatura stringenda: ante uero quam hoc eueniat:oculus suauiter est ligan dus:⁊ sine superpositione pile ⁊ non cesses in oculum de sief de thure sepe distillare: donec sanies in pila uideatur. Ex quo.n. hoc uisum fuerit: sief de plumbo uti necesse erit:usque quo profunditas fiat plana:⁊ to ta caro generetur. Ea tamē que diximus: tunc sunt facienda: cum pustula non est ma gna. Quoniam cum magna fuerit: fuerit que iuxta pupillam: aut inferius ea: erit tunc necesse ut cum eliescir medicetur: ne oculus emineat. Ad pile quoque superpo sitionem: ⁊ ligaturam: erit redeundum. Eger preterea semper supinus iacere de bet:⁊ a forti motu abstinere. Cum autem caro in loco ulcerum perfecte generata fue rit uel ulcus apostematis carne repletus fuerit:remanebit ibi in oculo albedo. Nō si ulcus fuerit profundum: albedo erit cros sa: ⁊ si in superficie tantum cornee fuerit: erit subtilis. Ulcus quoque si a pupilla fu erit remotum: ⁊ steterit separatim per se: uestigium illud quod remanet:nihil mali fa ciet. Si autem iuxta pupillam fuerit: quā doque post ulceris curationem: uestigium remanens prohibebit uisionem. Qua propter tunc est utendum medicinis quib⁹ uestigium quod diximus abstergi: ⁊ deleri possit.

Sief de thure.

Recipe armoniaci:sarcocolle: ambo rum. ana.ʒ.ß.thuris.ʒ.x.croci.ʒ.ij. confitiantur ex mucilagine fenugreci: ⁊ fiant ex eis sief.

Sief de plumbo.

Recipe plumbi adusti:antimonij:thuthie: ablute: caculcecaumenon: gummi arabici dragagantis: omnium.ana.ʒ.g.opij.ʒ.ß.te rantur ⁊ cum panno sericino qui sit subtilis simus cribelletur ⁊ conspergantur ex pluui ali:⁊ fiant ex eis sief.

Sief ex quo caro in ulceribus oculorum ge neratur:⁊ uuee egressio prohibetur ⁊ uesti gium subtilietur.

Recipe climie ablute:thuthie:ablute:ceru se:antimonij:thuris:omnium.ana.ʒ.ij. mir re.ʒ.i. sarcocolle crosse.ʒ.i.⁊.ß. sanguinis draconis:aloes:opij:omnium ana.ʒ.i.fiāt ex eis sief.

Eliescir quo est utendum continet ne ex ul cere uuee sequatur egressio.

Recipe antimonij: emathitis: amborum ana.ʒ.x.achathie.ʒ.iij.aloes.ʒ.i.terantur: ⁊ fiāt ex eis sief:⁊ administrentur apud ne cessitatem.

De his que in oculis cadunt siue sit pil⁹ siue palea siue aliud. .17.

f Cum autem resina idest gumma pini: et per oculum trahatur: et extrahit illud quod in oculo cecidit.

De albedine que fit in oculo. .18.

a Albedo que in oculo contingit: est uestigium post ulcerum curationem remanens quando consolidantur. Que cum in oculis puerorum fit: leuior est ad curandum quam cum accidit annosis. Cum eniz in annosis fit: ad sanandum fortasse impossibilis existit: nisi subtilissima fuerit. Hec autem passio ex his medicaminibus curanda est: postquam eger balneum egressus fuerit aut faciem super uaporem aque calide usqzquo rubea sit tenuerit. Si tamen ex hoc medicamine in uenis oculi rubedo et dolor prouenerint peraliquod dies: ab eo quiescendum est donec oculus quiescat et post ad id redeundum.

Medicamen ualde utile ad albedinē remouendam et cito eradicandam.

e Ego quoqz non uidi quod eo melius aut equale esset ad albedinem delendam. Recipe masacunie: spume maris stercoris magni lacerti: baurach: zuchari bigeri: omnium ana partes equales. De inde sumantur acori: celidonie feni ambo rum ana .ʒ.x. coquantur in libra una aque donec ad quartam redeat: et colentur: et ex hac aqua ibibantur species quas prediximus: ita quod conficiantur ex ea: et siccentur in umbra: deinde interim terantur et conspergantur ut prius et siccentur. Quod postquam quater factum fuerit: siccentur et terantur: et in oculo mittantur. Hoc enim medicamē nulli ut prediximus compar existit in remotione albedinis. Remouet eni hoc medicamen crossam albedinem etiaz ex oculis animalium.

De scabie: et sebel. .19.

c Cum palpebra inuersatur et interius apparet rubea et aspa: scabies adest Et cuz sup alba oculoruz ac super nigredie uidetur similitudo panniculi ex uenis rubeis et crossis texti: adest passio que uocatur sabel. He uero due passiones: graues sunt et cronice: et uix curabiles: paciens tamen dum sanus est: flobotomia ex brachio et fronte et uentris solutione uti debet: et in comestione uitare dactilos et sisamos de melle et uitet ebrietatem. Et quando non est plenus: sepe ingredi balneum est ei utile: et frequenter immittere oculo sief rubeum: similiter confert.

Sief rubeum.

Recipe mathicis: colcotar combusti: amborum ana .ʒ.iij. eris busti .ʒ.ii. mirre: croci amborum ana .ʒ.i. piperis longi .ʒ.ſ. conspergantur ex uino ueteri: et fiant ex eis sief His preterea egritudinibus uiride confert sief cuius descriptio in capitulo de ungula continetur. Quod si passiones iste uetuste fiant: scabies fricatione indigebit: et sebel: collectione. Non tantum tunsure huius libri congruit ut de his tractemus.

De lacrimalibus cuz pruriunt. .20.

e Indiuia tenera sumatur et conteraт et fiant ex ea magdaliones parui: et ex oleo uiolato inungatur: et oculis superponatur et in hora dormiendi ligentur: rosatum tamen melius est: et cicius confert. Et si hoc non suffecerit: lentes absqz corticibus et sumach: et rose rubee: et granati carnositas sumat: et cum trita ex careno conspergātur et more emplastri superponantur. Quod si nō suffecerit: ex cephalica prius flobotometur patiens. Deinde ex uena frontis: et ex uenis que sunt in angulis lacrimalibus. Uenter quoqz frequenter soluatur: et balneum multotiens ingrediatur.

De ungula. .21.

c Cum aliquid panniculo simile: ex angulo que est a parte naris oriri uidetur: et album oculi cooperire et peruenit usqz ad nigredinē generatur passio que ungula dicitur. Cuius nocumentum: tunc solum est peius: cum peruenit ad nigredinis

partem que est iuxta pupillam. Hec igitur passio dum subtilis est cum sief uiridi: & sief de calcatho est medicanda. Si autem uetusta fiat & crossa cū ferro est expolianda.

¶ Sief uiride qd confert sebel:& scabiei: & ungule:& albedini.

Recipe ziniar.ʒ.iij. colcotar busti.ʒ.6.arsenici rubei: baurach: spume maris omnium ana.ʒ.i. salis armoniaci.ʒ.S. armoniaci.ʒ.ij. Armoniacum in suco rute dissoluatur: & species ex eo conspergantur & fiant ex eis sief est enim mirabile.

¶ Sief de calcantho quod confert ungule.

Recipe eris busti:calcanti:amborum ana.ʒ.S.ziniar.ʒ.ij.salis armoniaci: baurach:arsenici sublimati:omnium ana.ʒ.i.terantur: & per ebdomadam unam dimittatur: deinde fiant: ex eis sief: & fricetur ungula cum eis.

¶ De macula rubea: ex percussione uel alia re. .22.

Cum in oculo ex percussione aut ex re alia punctum rubeum fieri contingit sanguis qui ibi est:dissoluendus ē: postquā estuatio quieuerit sumant igitur arsenici rubei:olibāi:mirre:armoniaci: omniū partes equales: & fiant ex eis sief. Qui in suco coriandri fricentur:& in oculum distillentur tamdiu quam dolor perseuerat:albugo oui sumenda est & oleo roseo miscenda:& cotum ex eis inuolutum:oculo est superponendū.

¶ De lacrimis. Capitulum. .23.

Cum lacrimales oculorū anguli semper humidi uidētur: patiens cotidie ieiunus balneum ingrediatur: & in oculum alcobol istud mittat.

¶ Istud autem alcobol.

Recipe tuthie.ʒ.x.coralli rubei: mirobalanu citrini fricati:aloes omnium ana.ʒ.ii.piperis.ʒ.S. fiat ex his puluis qui assidue mittatur.

¶ De debilitate uisus. .24.

Si cum debilitate uisus humiditatis signa apparuerint manifesta: que in tempore famis exercicij parumper dissoluātur. Pillule cochie multotiens erunt assidue tribuende. Nutrimentum quoque pacientis:dessicatiuum esse debet:& eger sepe uomere cogendus:est pulueres etiā desicatiui oculis sunt immitendi. Quod si cū predicta egritudine affuerit siccitas: & corporis obfuscatio nutrimentum erit augumētādum:& uinū in potu tribuendum:ac super caput ipsius aqua tepida fundenda: & icuratio super eam facienda. Balneum preterea ingrediat: in quo tamen non multum sudet. Naribus quoq; oleum de amigdalis dulcibus atque auribus: est immittendum. Oculis uero lac mulieris adolescentis: quam qualibet die est iniciendum. Quod etiam frequenter fieri conuenit. Hec quoque debilitatis uisus species: fortior fit in tempore famis: & dum uenter uacuus fuerit.

¶ Confectio alcobol qd ualde acuit uisum qui causa humoris debilitatur.

Recipe tuthie ablute & siccate.ʒ.xx. deinde extrahatur sucus sansuci uiridis & per noctem unam residere dimittatur: & coletur ex quo tuthia conspersa dimittatur quousque siccetur:postea terantur. Deinde sumātur zinziberis:piperis nigri:macro piperis:celidonie:omnium ana.ʒ.ij.salis armoniaci.ʒ.i. cum tuthia fuerit.ʒ.xx.post hec omnia terantur & ex suco teneri feniculi conspergātur:& siccata iterum terantur:& reponant. Et cum necesse fuerit oculis immittatur. Ad hoc preterea ualde confert: sief de fellibus.

¶ De tumore palpebrarum. .25.

Epithimentur ex epithimate quod in capitulo de obtalmia nominauimus.

De conuersus pillis qui nascuntur i palpebris magis interius q̄ debent ⁊ pungāt oculum. .26.

Si pil⁹ fuerit unus aut duo: aliis palpebraꝝ pilis cuȝ mastice: aut oleo scini sunt annectendi: aut radicitus euellātur: ⁊ loca a quibus euulsi sunt cum ferro acuto ut acus adurantur. Si autem multi fuerint necesse est ut caro palpebre incidatur: loquitam de hoc nostri lib̄ mensuram pretergreditur.

De aqua descendente in oculū. 27.

Qandoqȝ alicui uidet̄ qđ ante se habeat cimices: aut alia parua corpa subtilia ⁊ radiosa. Qđ aliquando cum stomachi: aliquando ex proprio nocumento ipsius oculi contingit. Ideoqȝ differentiā inter hec duo consideranda est: neque pro paruo est habendū cum hoc accidens euenerit. Ex eo namqȝ qđ cum taȝ stomachi accidit: non est multum timendum qđ oculo nocumentum inferat. Ex eo uero: hoc. n. aque principium existit: qđ ex proprio uitio ocl̄i contingit ualde timenduȝ est: hec aūt passio dum recens est ut in principio: cum medicinis curabilis est. Sed cum iaȝ ad perfectionem deuenerit sanari non potest nisi cū incisione: ⁊ fortasse etiam incisio prodesse non poterit. Quapp differentia inter hec duo predicta diligenter est inuestigandum que est prout dicemus. Quando ymaginationes que uidentur utriqȝ apparēt oculo extimanduȝ est contingere hoc ex uitio stomachi: ⁊ econuerso. Et cum ymaginationes i hora fastidij ⁊ in hora male digestionis plura solito uidentur: in hora autem famis ⁊ laboris pautiora apparent: extimandum est etiaȝ hoc ex stomacho esse. Et si ex quo iste ymaginationes acciderunt duo p̄terierunt menses aut plures: ⁊ in pupilla non fuerit uisa conturbatio: extimandum est ēt hoc esse ex stomacho. Qñ autem iste extimationes tibi aggregate fuerint: pillulas cochias in potu tribue: ⁊ si passio oīo remouetur: iam estimationes predicte certificate fuerunt. Si aūt uni tantuȝ oculo apparuerint: ⁊ uno modo in omnibus horis permanserint: extimanduȝ est uicium aque adesse: precipue cū in pupilla non fuerit obfuscatio. Obfuscatio nāqȝ si fuerint in pupilla dubitatio iam tunc erit sublata. Cum autem passio hec in oculo propria fuerit prohibendum est infirmo ne cum uentosis minuat sanguinem: neqȝ ex brachio: neqȝ comedat pisces: nec oīa que humectare possunt. Uēter uero frequēter soluēdus est ex pillis cochijs: ⁊ eger ex calefatiētis ⁊ desiccatiuis nutriendus est. Ydromel preterea in potu ei tribuendum: ⁊ in oculis sief de fellibus mittendum.

Sief de fellibus qđ proficit aque a principio ⁊ dilatationi pupille. Et eis qui post occasum solis non uident ⁊ tenebrositati uisus que est ex humore.

℞. fellis gruis fellis sabot fellis yrcini: fellis accipitris: fellis aquile: fellis pdicis: omnium siccoꝝ unuȝ aut plura. Sumat̄ quoqȝ pro oībus. ʒ. x. istoꝝ siccoꝝ: euforbij: collo quintide sarapini: omnium ana. ʒ. i. terra aggregentur ex suco feniculi teneri: ⁊ mittatur in oculo.

De uictolopis idest q post solis occasum non uident.

Ad hoc utile existit epar capzinuȝ findere ⁊ ponere sup unam sectionem piper longum: ⁊ cooperire ipsaȝ ex alia sectione pipe longo inmedio existente. Deinde ponere ipsum i furno: ⁊ dimittere ibi donec assetur ⁊ non desiccetur. Quod pfecto piper longum qđ inmedio erat sumatur: ⁊ bene terantur cum pauco musco: deinde ex liquore qui ex epate assato expressus fuerit conspergat̄ ⁊ siccet̄: ⁊ in oculum mittat̄. Aut fel caprinum cum melle mixtū in cugrma super ignem misceatur: deinde radi⁹ eo illinitus imittatur oculo. Quod autem ad magis ualet: est ut sief de fellibus in oculo mittatur. Si aūt hoc non suffecerit: uenter soluatur: ⁊ sanguis ex duabus cephalicis ⁊ ex fronte minuatur: ⁊ regimen subtiliet̄.

De dilatione pupille. .23.

Cum pupilla hoc ē foramen qđ est in nigredine oculi adeo dilatari uidetur ut undiqȝ pertingat ad albedinem: fueritqȝ post uehementeȝ cephalice dolorem: parua habenda ē fidutia in eius cura. Sed si dilatatio parua fuerit: tunc assidua solutionē uētris ex cochijs multotiens: ⁊ sief de fellib⁹ in oculo mittendum. Quod si pupillaȝ post percussionem dilatari contingat: non ē inde timēdū: qꝛ remouebit̄. Fiat itaqȝ emplastruȝ ex farina fabaꝝ ⁊ camomilla ⁊ euisco cum uino ⁊ aqua.

De fistulis que in angulis lacrimalib⁹ fiunt. .30.

c Um angulus lacrimalis resudat: ꝛ comprimitur sanies ꝛ uirus ab eo egreditur fistulam pati intelligitur: que cū cauterio curatur. De hoc tamen loqui pl⁹ est: quam huic nostro attinetur libro. Nos tamen iam ei adiungimus medicamen quod si adhibitum fuerit ipsam per multos menses adeo tardare facit: ut eger sanus uideatur. Medicamen autem illud. ℞. aloes thuris sarcocolle: sanguinis draconis: balaustie: antimonij: aluminis: omnium partes equales ziniar quantū est quinta pars uni⁹ fiant ex eis sief. Cumqꝫ necesse fuerit: fistula in tantum prematur: ut quicquid saniei i ea continetur: egrediatur. Deinde infirm⁹ super latus in quo non est fistula iaceat: de predicto sief aliquid dissoluatur in aqua: de quo in angulo lacrimali tres gutte aut quatuor inquinatizentur: magno existente interstitio inter proiectionem unius gutte ꝛ alterius. Quo facto: eger per tres sic iaceat horas. In mane quoqꝫ sequenti die: similiter fistula bene prematur: ꝛ fiat eadem cura. Quod per obdomodam unam fieri conuenit: ꝛ etiam tamdiu donec nihil a fistula egrediatur comprimitur. Ex hac namqꝫ cura: locus multis mensibus siccus permanebit. De curis oculorum quantū huic loco necessarium esse putauimus: iam satis dictū est credimus. Alia uero quia sunt de curis que per ferro exercentur dimittamus: quia multis indigent medicaminibus. Sunt tamē quedam ex eis qui in locis in quibus de decoratione tractauimus ꝛ sanitatis custodia continetur.

De dolore qui fit in aure. .31.

s I cum dolore qui fit in aure fuerit i facie inflammatio ꝛ pulsatio: sanguis ex cephalica erit minuendus: ꝛ oleum roseū aut oleum de floribus salicis tepidum cum pauco aceto immittendum: lac quoqꝫ ita calidum ut ex mamilla egreditur multotiens distillandum erit. Uenter preterea ex mirobalanis citrinis: ꝛ scamen: ꝛ aloe uehementer soluatur. Quod hoc modo fiet mirobalanoꝝ citrinorum.ʒ.xx. sumantur ꝛ puluerizati in duabus lib aque coquātur donec ad duas unius lib tercias redeant ꝛ colentur. Post hec sumat aloes.ʒ.i. scamē sexta pars.ʒ.i. aggregētur cum rob de citonijs: ꝛ fiāt ex eis pillule: que per duas horas ante decoctionē sumant: deinde bibatur decoctio. Quod si dolor nō quieuerit: paꝝ opij i oleo roseo resoluti in aurē mittatur: ꝛ si pulsatio redierit ꝛ tribus diebus pseuerauerit: oleū sisaminum in quo anatis aut galline adeps fuerit resolutus in aurem sepe mittat. Ibi namqꝫ est pustula que maturatione idiget. Cum autem dolor quieuerit putredo iā tūc collecta erit. Ideoqꝫ pus subito ex insuperato de aure egreditur. Cum aūt dolor in aure fit post fastidiosam facietatem. Aut post uentos frigidos oleum in quo ruta aut cepe cocte fuerit: in aure distilletur. Aut oleum de lilio sumantur: ꝛ cuiqꝫ.ʒ.ex eo misceatur: eufor bij recentis.ʒ.i. ꝛ castorei.ʒ.i. Sed si hoc non suffecerit: uenter ex pill' cochijs soluat: paciens quoqꝫ balneū igrediatur in quo ēt sudet. Uinū quoqꝫ uetus ꝛ forte ei tribuatur. Si aūt cū dolore auris fuerint sonitus ꝛ tinnitus atqꝫ uentositas: panicum siue miliūꝫ in sartagine torrefactū calidū: multotiens super ponatur. Et auris quoqꝫ super uaporē aque in qua sint cocta mentastrū ꝛ sticados arabicus ꝛ sansuc⁹ teneat: de castoreo preterea ꝛ euforbio in olō sambacino dissolutis: quoꝝ unū quodqꝫ quatuor grana ordei ponderet: in aurem mittatur.

De ulcere que fit in aure. .32.

c Um pus ab aure egredit: ydromel' tepidū multotiēs in una die in aure ē distillandū. Deinde hoc medicamē optime faciens adhoc ē immittad. qd. ℞. sarcocollam: aloem: ꝛ sanguinē draconis thus: squamā ferri ziniar. Ex eo in aceto dissoluatur: ꝛ in aurem mittatur: ꝛ licinium melle illinitum in predictis intingatur: ꝛ sic immittatur: paciens itaque ex hoc medicamine et ydromelle medicetur: donec sanus sit.

De sonitu ꝛ tinnitu. .33.

f Ortasse quandoque contingunt ex subtilitate sensus auditus ꝛ eius claritate. Cuius signum est: qd in tempore famis augetur: ꝛ in hora ebrietatis ꝛ facietatis minuitur. Qd propria non indigent

cura nisi superfluitatem obtineant. Tunc enim de opio dissoluto in oleo: imittendum est in aure: quantum duo ordei grana pon derant. Si autem hec cum grauedine capitis: et auditus debilitate affuerint oleũ de semine rafani: et oleum de amigdalis amaris: et oleum roseum in quo castoreum fuit resolutum: sunt immittenda. Auris quo que super uaporem aqua in qua sansucus sticados arabicum: absintium mentastrum: origanum cocta sunt ponenda sunt. Et uenter multociens ex pillulis cochijs est solnendns: et cibaria minuenda: et uinum dimittendum.

De grauedine auditus. .34.

Cum in auditu contingit grauitas cõ siderandum est an sit ibi sordicies que uocatur cera que fit in aure que si inue terauerit: mundetur: aut cum medicinis se cundum quod diximus: aut cum cura man⁹. Si autem sordes non affuerint: et euenerit hoc post sacietatem fastidiosam que eam precessit: aut egritudinem acutam: auris po nenda est super uaporem aque in qua ea que prediximus cocta ascendit. Qui hoc modo fieri conuenit. Res iste in cucu ma habente hos acutum coquãtur. Dein de traiectorium ori cucume superponatur et ne uapor egredi possit: pannus obuolua tur: et auris super os traiectorij ponatur. Istud preterea sief in aurem mittatur. Qđ Recipe colloquintide.ʒ.i.baurach: tertiaʒ .ʒ.i.castorei aristologie rotunde suci absin thij: omnium ana.ʒ.ß.costi quartam.ʒ.i.eu forbij: sextam.ʒ.i. fellis uaccini quantum ufficit ad predicta sufficienda. Fiant ex eis sief. Cumque necesse fuerit unum in o leo de amigdalis amaris resolutum auri im mittatur. Hoc enim ualde utile existit do lori flegmatico et uentositati ac sonitui et tin nitui: qui ex crosso uento fuerit et surdita ti que est ex crossis humoribus. Si au tem debilitas auditus contingit post ieiu nium aut uigilias: fueritque facies exte nuata: et oculi concaui eger balneum se pe ingrediatur: et largiori cibo ac potu uta tur: et in somno fiat profundior super caput quoque aquam tepidam cum oleo fundat donec sanetur. Quod si post frenesim con tingat: ex medicinis primis curetur.

De uermibus auris et paruis animalib⁹ ipsam ingredientibus. .35.

Cum in aure fuerit titillatio et pruri tus et dolor. Deinde ceciderint uer mes ab aure: immittatur auri sucus menta stri. Aut de folijs persicorum. Aut oleũ de nucleis ipsorum. Aut aloes in aqua dissoluatur: et immittatur. Hec enim uer mes auris parua animalium ingredientia ipsam: quando erunt in aure et in ulceribus nascuntur interficiunt.

De eo quod in aure figitur absteriori bus ingressum. .36.

Cum aliquid figitur in aure: oleum te pidum est immittendum: et paciens balneum ingrediens ibi moram faciat: do nec corpus eius mollificetur. Dein de na ribus insuffletur condisi: et teneatur anheli tus donec sternutatio sequatur. Forsitam enim sic egredietur. Si autem fuerit difficile: et non exierit: erit necesse ut cum ferro: auri immisso extrahatur. Quod etiam in naribus est faciendum: si quid eas ingressum fuerit: quod extrahi non possit.

Quod si aqua intrauerit: capite ad par tem auris illius inclinato saliat eger: et si ñ exierit prouocetur sternutatio ut diximus. Deinde tepidum multotiens immittatur. Neque hoc pro paruo est babendum: et precipue si res malam habens qualitatem ingressa fuerit. Ex ea namque grauis: se quetur dolor.

De sanguine ex naribus fluente. .37.

Ex his que sanguinis ex naribus flu xum retinent: est sucus albedaru gi cum camphora fuerit in eo dissoluta naribus immissus. Confert enim ei qui hanc passionem incurrere solitus est ante eam iniectus. Aut in hora egestionis. Aut sumatur gipsum: cinis carte de pau no: galle: sanguinis draconis cabe: ze gi: et puluerizata naribus insufflentur. Aut licinium in eis intinctum mittatur in

nares. ¶ Aut alumen iameni pulueriza tum ut alcohol cum amilo eiusdẽ quantitatis naribus insuffletur. ¶ Quod si adhuc uehementer manauerit: superiores adiutorium partes apud ascellas cum istitita: et coxe apud inguina ligentur: ⁊ testiculi similiter sunt ligandi. ¶ Si uero passio inualuerit: flobotometur cephalica eiusdem partis de qua fluit sanguis. ¶ Si autem nec hoc modo strictus fuerit: magne uentose cum igne superponatur uentri ab ea parte de qua fluit sanguis.

¶ Medicamen quod uehementer ualet ad sanguinem constringendum. ¶ Sumatur calx alba ⁊ leuis qua utuntur aurifices et sepe naribus insuffletur sine interpollatione: ⁊ licinium albumine oui illinitum ea inuoluatur ⁊ naribus immittatur.

¶ De ulceribus narium. .38.

Cum in naribus fuerint escare: cera et oleum ac adeps gallinaceus eis immittantur ⁊ aquam calidam naribus in mane multotiens per aliquod dies odoret. Cumque pustule egredi ceperint: licinium aceto forti infusum in quo sal positũ sit: naribus immittatur: ac super eas similiter ponatur. Siccabuntur enim ex hoc ⁊ non prolungabitur eorum mora. Quod si uulcera ibi affuerint: ex unguento de cerusa curentur.

De emorroydis que nascuntur in naribus. .39.

Cum intus in naribus caro superflua mollis ⁊ quasi dissoluta rubea aut alba exorta fuerit: ⁊ nares incrossari ceperint. ac ex carne predicta repleri: cephalica prius erit flobotomanda: deinde licinium ex unguento uiridi quod in capitulo de corrodentibus carnem nominauimus: linendum ⁊ naribus erit immittendum. Si uero istud non suffecerit: medicamen acutum quod ibi descripsimus apponatur: donec ex toto mundificetur. Hec preterea passio quandoque cum ferro curatur radicitus omnino incidendo. Medici tamen quandoque in hoc errant: nam ex eorum cura eger maximum incurrit nocumentum. In hoc namque loco: cancer plerumque exoritur. Uerum cancer quando in hoc nascitur loco: neque acutas tollerat medicinas neque incissionem que fit cum ferro. Immo indiget ut suauiter tractetur ⁊ medicaminibus lenientibus: ⁊ flobotomia ⁊ uentris solutione curetur. Cognoscitur autem ante illud accidens sic cancer quia est durus pertingens quandoque usque ad palatum. Sed cũ nares sicce sint et dure: nec sit in eis humiditas aliqua: summopere cauendum est ne hec egritudo: aut ei similis: ferro aut acuto medicamine tangatur. Sin autem quod in naribus exoritur caro mollis est fluxerintque ex eis humores: ⁊ cum nares stringuntur inueniuntur molles: ⁊ cum tangantur tractus nõ sentitur solidus: non est timendum quin ex medicaminibus acutis ⁊ ferro: mederi possint.

De ammissione odoratus. .40.

Cum sensus quo odoranda precipiuntur ammissus fuerit: in naribus caro superflua creuerit: ⁊ aer ita leuiter ut prius attrahitur: ⁊ oculi ac sensus naturaliter existunt naribus erit insufflandus puluis adeo subtilis ut alcohol: qui fiat ex condisi et arthanitha: ⁊ sale armoniaco. Egro quoque precipiatur ut nares uapori ex aceto calido procedenti multotiens apponat. Si autem hoc non suffecerit: quod nominabimus naribus insuffletur. Cuius descriptio hec est. Recipe nigelle fellis gruis: colloquintide ellebori albi omnium ana partes equales. Puluerizentur ⁊ ponantur in urine cameli arabici quantitate tanta que ea cooperire possit: ⁊ ponantur ad solem donec siccentur. Deinde fiant ex eis sief. Cumq; necesse fuerit: unum ex eis lẽtis habens magnitudinem in oleo sansucio intinctũ naribus immittaẽ. Optimũ enĩ ad hoc existit. Si aũt ex hoc qđ narib⁹ imittitur fortis sequaẽ dolor: oleũ de semine cucurbite eis imittaẽ ⁊ aqua calida sup caput fundatur: ⁊ sorbeat calida ea que humectant: ut ptisana: et quod fit de aqua furfu

ris:ꝛ de farina ꝛ similia. Et hoc quidem est medicamen et admissionem odoratus probatissimum: quod sic conficitur nigella puluerizetur: donec fiat ut puluis: ꝛ miscea tur cum oleo ueteri. Deinde eger implēs os suum aqua reclinet caput retro quanto plus poterit ꝛ tunc ex predicto medicami ne aliquante gutte naribus distillentur. Egro quoque precipiatur ut quantum ei possibile est aerem extrinsecum interius at trahere nitatur. Quod in tribus diebus tribus uicibus fieri conuenit. Si autem mordicatio superuenerit: fiat hoc quod no minauimus.

De dolore dentium. .41.

s I gingiua cum dolore dentium fu erit sanguinolenta: ꝛ apostemosa: et rubea fueritque apostematio cum pulsatio ne extrahatur sanguis cum uentosis flobo tomia ex cephalica prius facta. Deinde hora aliqua diu acetum ꝛ oleum roseum te neat: quod postquam eiecerit idem iterum faciat. Post hoc oleum roseum in hore teneat: ꝛ si ex hoc non euaserit: fueritque pulsatio uehemens ꝛ cum inflammatione: camphora ꝛ piretrum terantur: ꝛ in radici bus dentium ponantur. Cumque dissolu ta fuerint iterum mittantur. Cotum quo que oleo roseo illinitum desuper ponatur.

Quod si dolor aliquando augumenta tur ꝛ uehementior fiat: opij sexta pars. ʒ. i. in oleo roseo dissoluatur. Ex quo cotum illinitum radici dolentis dentis adhibea tur. Si autem necdum sedetur: locus scalpellandus est: ꝛ sanguisuge superponen de sunt. Gingiua uero si non fuerit san guinolenta neque apostemosa neque dolor est cum pulsatione: neque in facie fuerit inflammatio aut dolor acciderit post fasti dium ꝛ sacietatem et post cenam: comedit que ex cibo frigido multum: uenter egri ex pillulis cochijs: soluendus erit: ꝛ dolenti um dentium radices ex hoc medicamine fricande: quod sic fit. Sumatur piretrum sinap: sceiteragi indi: bauracb piper. zin ziber: et ex eis puluerizatis dentium fricen tur radices. Cotum quoque eis illinitum super dentium radices ponatur. Post quam eger os ex aceto in quo piretrum et mentastrum atque origanum cocta fuerint colluerit. A foris preterea panicum siue millium in sartagine torrefactum: super maxillam est ponendum. Aut ex piperis puluere melli commixto: dens ꝛ eius ra dix fricentur. Et si ex hoc non suffecerit: in dentium radicibus hec tiriacha po natur. que. Recipe castorei: asse piperis: zinziberis storacis: opij: omnium: partes equales. Conficiatur ꝛ administretur. Eger preterea per aliquantulum temporis a comestione abstineat mane atque fameli cus ingrediatur balneum: ꝛ utatur motu. Si autem nec sic quiescat: ferrum ignitum radices denti multotiens apponatur: aut eradicetur: Si uero dens corrosus fuerit: repleatur: ex medicaminibus que nomina bimus: et quia sunt corrosiua: aut extra hatur.

De extrahentibus dentibus ꝛ confrin gentibus. .43.

m Edicamen quod in dente corroso ponitur: ipsius sedat dolorem: ac ipsum confringit. Sumantur kebikegi: ꝛ piper: ꝛ trita ex alcatrano: conspergantur: ꝛ impleatur ex eo.

Medicamen quod dentes debiles ac dolentes qui sunt extrahendi eradicat. Cortices radicum mori: ꝛ radicum cappa ris: ꝛ piretrum: ꝛ lac titimali: atque lac: ana bulle: ꝛ arsenicum rubeum: ꝛ radix col loquintide sumantur: ꝛ trita ex tanto aceto quod eis sufficiat conspergantur. Acetum quoque per ebdomadam unam semel in die ut prius addatur. Post hoc dentes in cir cuitu scalpellentur ꝛ ex predictis decies in die epithimentur: donec ad mouendum sint faciles: ꝛ sic extrahantur. Aut fiat epithima ex fece aceti acutissimi per mul tos dies: ꝛ postea extrahantur. Aut rane fluuiales in oleo coquantur donec dissol uantur. Cumque necesse fuerit: dentium radices scalpellentur: ꝛ ex oleo multotiēs inungantur: donec facile moueri possint: postea cum instrumento extrahendi dentes euellantur.

De dentium congelatiõe ꝛ stupoꝛe .43.

p Oꝛtulaca : ꝛ amigdale amare masticentur. Aut his similia. Aut fiat fricatio cum sale ꝛ masticetur cera.

De dentibus qui dolent cum a re frigida tanguntur. .44.

o Leum calefactum in panno desuper est ponendum. Aut uitellus oui assatus calidus multotiens masticetur. Aut calidum panem multotiens moꝛdeat. Aut fiat fricatio ex balsamo. Aut ex oleo de lilio siluestri.

De cola. .45.

s I pustule fuerint rubee : sumantur. Antere anuli:spodij:lencium excoꝛticatoꝝ seminis poꝛtulace: coꝛiandri sicci seminis sene de mecha:omnium ana partes equales campboꝛe:parum. Ex his puluerizatis fiat fricatio cum aceto mixta : ꝛ oleo roseo ꝛ aqua rosata in oꝛe teneantur : et sanguis minutio cum uentosis fiat. Albe ubi si fuerint pustule:cũ sale ꝛ melle fricentur:ꝛ sirupus acetosus in oꝛe teneatur. Aut almuri.

De gingiuis sanguinolentis. .46.

c Um ex gingiuis sanguis subtilis assidue manauerit : ꝛ utriusqne arsenici.s. rubei ꝛ citrini:calcis:gallarum.Aluminis omnium partes sumantur equales : ex quibus puluerizatis ꝛ cum aceto mixtis:parui foꝛmentur trocisci. Cumque necesse fuerit : ex eis puluerizatis sumatur quantum est sexta pars.ʒ.i.ꝛ fricentur gingiue ex eo optime:ꝛ permaneat sic paruꝫ. Deinde teneat oleum roseum in oꝛe. Est enim hoc mirabile ad hanc egritudinem curandam et putredinem :ꝛ herpeteꝫ estiomenum qui est in oꝛe.

De casu uuule. .47.

c Um eger senserit aliquid radici lingue sue insistere. Aut gutturi:ꝛ cuꝫ iubetur aperire os et extrahere linguam uuula eius iam esse fluxa ꝛ elõgata:ramech et sal armoniacus sumantur :ꝛ bene pulueriꝫata cum instrumento insufflandi super uuulaꝫ insufflentur ꝛ ex eis in sumitate pꝛedicti instrumenti aliquid ponatur :ꝛ radici uuule cum eo dirigatur : ꝛ ipsa cum instrumento parum exterius extrahatur. Aut granatum acetosum cum pulpa sua teratur : et fiat ex eo gargarismus. Quod si diu permanserit taliter : ꝛ elongata fuerit. Eiusque pars superioꝛ subtiliata et caput eius rotundum fuerit : tunc radicitꝰ erit incidenda. Cauendum tamen est ne ante quam ita ut diximus sit disposita incidatur. Ex hoc enim sequitur quandoque sanguinis fluxus qui constringi non potest.

De sanguisugis que ingrediuntur guttur. .48.

c Um aliquis in gutture suo titilationem senserit :ꝛ sanguis subtilis inde manauerit : extimandum est tunc sanguisugam in oꝛe esse:et pꝛecipue si aquam loci in quo sanguisuge fuerint : biberit. Os igitur egri est aperiendum:ꝛ lingua extrahenda ꝛ inferius pꝛemenda et guttur in sole est inspiciendum:ꝛ si sanguisuga in loco pꝛopinquo pendere uisa fuerit cum foꝛficibus quibus sagite educuntur extrahenda erit. Quod hoc modo fiet:caput a quo pẽdet est stringendum ꝛ sic extrahatur. Quod si non fuerit manifesta : eger multotiens gargarizet sinapim cum aceto : quia de loco in quo est mouebitur. Aut fiat gargarismus ex aceto ꝛ asa:aut ex aceto ꝛ sale. Nigella pꝛeterea ꝛ sinapis trita: insufflentur gutturi fiat ẽt gargarismus ex suco cepe. Si autem post eius casum remanserit egro sanguinis resudatio :fiat gargarismus ex apoꝫimate in quo coꝛtices granati ꝛ balaustie:ꝛ sumach:cocta fuerint:ꝛ gutturi insufflentur puluis de balaustijs ꝛ thure ꝛ sanguine draconis:ꝛ anubo. Si aũt sanguisuga stomacho anexa fuerit : medicamina qbus uermes expellunt sumãt i potu. Ex his ẽt que sangnisugã exire faciunt :est ut eger balneum ingꝛediatur ꝛ moꝛetur in eo donec magnam patiatur sitim : ꝛ tunc

aquam in niue infrigidatam frigidissimam scilicet in ore aliquamdiu teneat. Cumqz ceperit tepefieri: eam expellat: τ aliam su mat. Sanguisuga enim quandoqz uenit ad os frigiditatem querendo.

De his que guttur ingrediũtur siue sint spine siue os. .49.

Cum illud quod guttur ingreditur et infigitur in eo aut meri: fuerit bolus magnus aut eius simile. De his que non habent frustra scissa contenta in eis aut acuta: confert plerumque percutere egrum in collo. Posterius multotiens: et aquã sepe trahicere. Fortasse enim descendet inferius. Eger quoque balneum ingrediatur τ oleum multotiens traijciat. Quod postquam factum fuerit: magnos degluciat bolos. Quod si non descenderit instrumentum quo huic simile inferius duci consueuit: in os mittatur. Est autem instrumentum illud de plumbo: quod cum sit reti simileqz: est longum gibbositatem in se habens.

De grauedine lingue. .50.

Cum lingua asqz alijs membris grauedinem passa fuerit: τ eger neque febrem neque excutam incurrerit egritudinem: sal ammoniacus: τ piper: τ zinziber: τ sinapis alba ac piretrum τ stafisagria: τ baurach atque origanum: τ sal indum: τ nigella: τ sansucus siccus: sumantur τ in aqua coquantur: τ fiat ex eis gargarismus. Caueat tamen paciens ne ex eo aliquid traijciat: aut eger ieiunus multis diebus gargarizet: almuri nabati. Aut fiat gargarismus ex aceto τ piretro. Postqꝫ uero gargarizare cessauerit sumantur salꝰ armoniaci piretri: piperis: sinapis: omnium partes equales: τ ex eis bene pulierizatis: lingua diucius fricetur. Quod si cum lingue grauedine: auditus ac reliquorum sensuum grauitas fortis affuerit: fiat egri curatio secundum doctrinam qua paralisis curaturꝰ. Si autem loquella in acutis febribus aggrauata fuerit: τ uideris ipsam cum grauitate in loquela extenuatam: et abbreuiatam τ spasmatam: aqua calida ab alto super spondilles colli: τ auris principia fundatur: τ cum oleo fricentur. Eger quoque oleum tepidum in ore tenere debet et si diu est ex quo loquella minui non cessauerit ulꝰ etiam semper considerandum est an ligamentum quo inferius lingua connectitur: maius sit quam debeat. Quod si ita fuerit ex eo parum est incidendum: τ zegi pulуerizatum immittendum.

De ligua que adeo tumescit ut os egrediatur. .51.

Cum contingit linguam adeo inflari ut pre magnitudine os egrediatur: fricanda est ex cepis: aut ex citri acetositate. Aut cum ribes: aut ex granato aceto so donec saliua multa ab ea profluat. Hoc namque modo detumescet: τ ad primam redibit mensuram. Si autem non sufficit: fiat fricatio ex sale τ aceto τ si necdum sufficit: fiat minutio ex utrisque cephalicis prius: et postea ex uenis que sunt sub lingua.

De glandula que sub lingua nodatur et uocatur ranula. .52.

Cum sub lingua glandula nociua fuerit in principio ex sale armoniaco et gallis fricanda est. Si autem uetusta fiat: ex medicamine gingiue sanguinolente fricanda est: quod est medicamen acutum. Eger autem acetum τ salem in ore teneat.

De apostematibus accidentibus in lingua. .53.

Ista eisdem sunt curanda: ex quibus cola quas supra nominauimus: τ sinancia sanantur.

De sinantia. .54.

Cum in glutiendo sentitꝰ angustia ad ẽ passio que sinãtia uocatur. Cuius grauitas uel leuitas secundũ angustie quantitatem: deprehendi potest. Cumque cũ

traijciendi angustia fuerit in facie et oculis rubedo ꝛ repletio: in principio curationis cephalica flobotometur ꝛ gargarismus ex suco granati muzi cum carnositate sua fiat. Aut ex rob mori de seni: ꝛ post hoc fiat gargarismus cum aqua rosata in qua sumach fuerit infusum. Quod postquam per tres dies sic factum fuerit: ꝛ uenter ex suco fructuum sicut prunorum: tamarindi: cassie fistule: ꝛ terraniabin solutus fuerit: fiat gargarismus ex apozimate ficuum citrinarum: ꝛ passularum. Aut ex medula cassie fistule: cum idromelle. Quod si passio inueterauerit: ex gargarismis et insufflatione fortium medicaminum que dicturi sumus curanda erit. Si autem in facie non fuerit rubedo fluxeritque ab ore saliue multitudo et eger fuerit humectus: in principio soluatur uenter ex cochijs: ꝛ fiat enema ex clisteri acuto quod in capitulo de apoplexia nominauimus.
Cum tamen passio inceperit: fiat gargarismus ex sirupo acetoso: aut cum idromelle: et pipere: et oximelle ꝛ deinde ex almuri nabati. Fiat ēt gargarismus ex idromelle et sinapi. De his preterea que male sinanchie conferunt: est ut ex uenis que sunt sub lingua fiat minutio: et ut uentose absque scarificatione in collo ponantur et epithimetur collum ex melle anacardino donec uesice in eo generentur: ꝛ fiat gargarismus cum sinapi: ꝛ gutturi fiat insufflatio: ex hoc medicamine qđ sic fit. Sinapis sal ammoniatus: piretrum: nitrum: asa pipmentastrum sumatur: ꝛ ex eis cum idromelle fiat gargarismus.

De tusci. .55.

Cum tuscis acciderit fueritque aspera ꝛ sicca: ꝛ cum rubedine ꝛ calore egro muroba uiolatum et ptisana tribuenda erunt: fabas quoque excorticatas et spinachia cum oleo de amigdalis dulcibus in comestione accipiat. In ore ꝯo semꝑ tenere debet pillulas bichichas. Aque autem quam bibit sirupus uiolatus est admiscendus.

Confectio pillularum bichicharum.

℞. suci liquiricie: sunc[t]i albi: amborum ana .ʒ.10. amidi dragaganti: amigdalaruꝫ dulcium excorticatarum omnium ana.ʒ.ß. ex eis cum mucilagine seminis citonij: conspersis informentur pillule. Quod si cum tussi multum affuerit sputum: quod cum expuendo expelli non potest: nocumentum infert: sed neque febris: neque uehemens uentris solutio ipsam committantur: ex his trociscis dandum erit infirmo.
Qui recipe seminis feniculi: seminis apij: suci liquiricie: capilliueneris: amigdalarum: omnium partes equales. Ex his cum mucilagine seminis lini conspersis informentur trocisci ex quibus.ʒ.iij. tribuantur. Decoctionem autem quam in hac egritudine utendum est: in capitulo de catarro iam descripsimus: cui tamen.ʒ.ß. capilliuenerisſunt addende. Quod si tussis antiqua ꝛ nociua fuerit adeo ut egrū in nocte dormire non permittat. Pillule storacine sunt dande: que recipe mirre storacis: opij: omnium partes equales: informentur ex eis pillule ad lupinorum similitudinem: ex quibus una: aut due pacienti tribuantur. In potu uero sumat: sirupum de papauere: et comedat semen albi papaueris cum zucharo. Qui hanc preterea patitur egritudinem uitet in comestione acetosa: salsa: pontica acria atque amara.
Suffumigium ad antiquam tussim ꝛ sputum fetidum: quod.
Recipe aristologie: mirre: storacis: galbani oīum partes equal' arsenici rubei ad pondus omnium. Omnia puluerizata ex butiro uaccino conspergātur. Ex quibus magdaleōes ad pile parue similitudinem informentur: et cum necesse fuerit in ieiunio ex uno eorum per traiectorium suffumigetur.

De asmate. .56.

Cum aliquis assidue patitur tussim: et aerem attrahit quemadmodum fit post cursum. Aut post uehementeꝫ motum: ꝛ cū iacet supinus est ei deterius: sed cum sedet est ei melius. Decoctio ei dāda est que. ℞. ficuum citrinaruꝫ.ʒ.10. dactiloꝝ

maiorem humiditatem habentium:seminis apij :seminis feniculi : capilliueneris liquiricie:ysopi :prassij omnium ana.ʒ.S .coquatur in tribus libris aque dulcis donec redeant ad unam τ coletur . De hac uero decoctione tribus diebus egro in potu tribuatur:cum pondere duorum aureorum : huius confectionis que. Rx.suci liquiricie :ysopi capilliueneris : omnium ana . ʒ .10.cordumeni:piperis amigdalarum amararum aristologie rotunde seminis urtice : omnium ana.ʒ.S.mellis dispumati quod sufficit. Hec enim confectio superfluitates que sunt in pectore mirabiliter expellit : τ est optima.Danda est itaque per ebdomadā unaꝫ continuo : deinde eger postquam comederit sinapim τ mel:uomere cogendus est τ uenter ex his pillulis soluendus que recipiunt. Agarici grana ordei.18 .colloquintide interioris:grana ordei. 6 . elacterij : grana.4.suci liquiricie.ʒ.S .fiant ex eis pillule : τ sufficiunt ad dosim unam . Post hoc quoque iterum redeat ad bibendam cōfectionem τ decoctionem sumendam :τ postremo ad uomitum τ uentris solutionem ut prius . Hoc faciendum est: donec eger sanitati restituatur . Interiꝫ tamen a cibis crossis :τ stipticis : τ acetosis abstineat .

Depleuresi . 47.

c Um aliquis sub costis suis dolorem sentit pungitiuuꝫ τ proprie quando siccam patitur tussim :τ febris:expetit ut si dolor super partem costarum τ furculam tendit fiat minutio ex basilica eius partis in qua est dolor :nisi totum corpus multo sanguine repletum fuerit . Tunc enim ex latere contrario sanguinis detractio facienda est . Egritudo quoque si iam per aliquot dies a sui principio infestauerit egrū flobotomia similiter a parte dolente facienda est.Melius tamen est ut flobotomia fiat : deinde aqua ordei cum zucharo assidue tribuatur . Et si uideris tussim eius uehementis siccitatis:da ei in diluculo omni die iulep : deinde da ei in potu aquam ordei. Et si eger fuerit debilis nutriatur cum pane τ ex zucharo . Si autem fortis fuerit:aqua ordei usque ad diem quartum sufficeret. Cumque screare ceperit: decoctionem quam in capitulo de reumatismo nominamus cotidie sumat ante quam aquā ordei bibat:donec sanetur . Si autem febris τ acuitas perseuerent:τ eger in excreatione difficultatem paciatur :detur decoctio quam in capitulo de aimate nominauimus:quod similiter est faciendum cum sani ei fit excreatio . Quod si in principio passionis quod excreatur nigerrimum aut ualde citrinum apparet:τ sic permanserit:τ febris non quieuerit neque dolor usque ad diem septimum timorosum est . Et sicum hoc toto aeris attractio non alleuietur in maxillis rubedo τ in oculis stupor morti est propinqu⁹. Si autem exterius in latere apparuerit rubedo:aut apostematio : et cum premitur locus dolet:ponatur desuper uentosa aut emplastrum ex sinapi : et ficubus τ dimittatur ibi donec locus ulceret . De his uero que ex errore stolidorum ad augumentum nocumēti accidunt hanc egritudinem patientibus est:quod cum dolor i principio sentitur sub costis extimant crossam fore uentositatem ideoqꝫ elactuarium diamuscum aut ei similia egro tribuendum: eumque omnino interficiunt . Hec passio uocatur birsen cuius causa est apostema qđ oritur interius in costis ypocundriorum .

De peripleumonia. 48 .

c Um homini superuenerit febris et in anhelitu tantum patitur constrictionem ut se prefocari putet :τ in maxillis ita uehemens fit rubedo ut tincte uideant: et anterior pectoris pars dolet : tussis adest:τ quod cum excreatione emittitur exist spumosum τ in pectore sentitur grauitas sine punctione τ sine calore :cui omnia hec accidunt acutum in pulmone patitur apostema:τ uocatur hec passio peripleumonia. In principio igitur curationis eius basilica minuenda est:deinde eger ex eis quibus medicatur pleuresis curandus est.

De sanguinis proiectione consputo sine uomitu τ sine rascatione. 49.

c Um sanguis cum rascatione aut paruo sonitu qui fit sine tussi egreditur non est egro inde timendum. Poterit eni sanari gargarizando ea que in capitulo de sinanchia nominauimus:τ regimen subtiliādo. Cum uomitu quoque si exierit sanguis non magnum affert timorem. Curat

namqꝫ hoc flobotomando egrum: ⁊ si come
derit stiptica: sicut sumach: ⁊ sucus uue acer
be. In potu preterea sumat ex boliarmeni
gummi arabici: balaustie: sanguis draconis
thuris omnium partibus equalibus dentur
ex eo. ʒ. iij. cũ rob simplici de citonijs. Qui
busdam autem solet accidere sanguinis exi
tus cum interpolatione: ex quo nullum sen
tiunt nocumentum immo remedium: ideoqꝫ
sic est dimittendum. Qđ si cum tussi super
ueniat sanguinis egressio: est timorosum.
Est tamen incipiendum in curatione egri
cum flobotomia ex basilica. Deinde ex tro
ciscis istis in potu tribuendum que. ℞. thu
ris sanguinis draconis amborum ana. ʒ.
iij. ⁊ terciam: karabe. ʒ. ß. ematbitis terre si
gillate: amborũ ana. ʒ. x. aluminis. ʒ. ij. ⁊. ß.
balaustie. ʒ. iii. opij. ʒ. ij. ranut seni. ʒ. ij. ex
his omnibus fiãt trocisci. x. de quibus co
tidie unus: in potu sumat cum suco ozimi
maioris aut portulace. Et si egritudo uehe
mens fuerit: alius circa noctẽ dandus est.
Adiutorium quoqꝫ ac coxarũ partes supe
riores sunt ligande ⁊ extremitates fricãde
Pectus etiam precipue si ĩ eo fuerit locus
dolens. ex. trociscis predictis cum aceto ⁊
aqua epithimetur. Eius preterea cibaria
sucum uue acerbe ⁊ sumach ⁊ eis similia ad
mixta habeant: ⁊ paciens supinus iacens:
de terra sigillata aliquid post aliquid paula
tim comedat.

De ptisi. .60.

c Um aliquis carniũ diminutionẽ pa
ti uidetur post tussiꝫ ex cronica passio
ne ⁊ sputo sanguinis aut saniei procedente
lac asininũ in potu tribuatur. Qđ si inue
niri non poterit: caprinũ cum pauco zucha
ro dandũ est. Cum quo etiam panem sepe
comedat: ipsumqꝫ quanto plus põt: loco a
que in potu sumat. Uinum tñ subtile ⁊ tem
peratũ: aliquando est tribuendum. Nutri
mentum autẽ egri: sit ex carnibus auium: ⁊
edina. Eger preterea ante comestionem ⁊
post balneum ingrediatur qđ non sit calidũ
sed tepidum: ⁊ in seni cupio moram faciat.
Summopere uero cauendum est: ne uenter
soluatur. Cui tamen si solutus fuerit: ex hu
ius pulueris bibitione succurrendum ẽ: que
℞. gummi arabici: spodij: boliarmeni: semi
nis mirtini: omnium ana. ʒ. i. fiat ex eis pul
uis de quo in die. ʒ. iij. cum sirupo de papa
uere albo: aut rob mirtino dentur: hui⁹ quo
qꝫ pulueris bibitio: omnibus uentris con
strictione indigentibus qui tussim paciũtur:
remedium affert. Cui plerumqꝫ adduntur
xilocaracte de siria: ⁊ bdellium de mecha.
Quod si lac egro febrem generauerit: aufe
rendum est ei lac ⁊ tipsana quousqꝫ febris
recedit danda. Deinde lac ei denuo tribu
endum. Et si febris iterum redierit: remo
to lacte: tipsana est danda: Post cuius re
cessionem: ut prius ad lac ẽ redeundum.
Hoc aũt semper est faciendum cũ necessitas
urget ⁊ uenter summopere custodiendus ne
soluatur.

De tremore cordis. .61.

s I cum cordis tremore: fuerit pulsus
uelocitas ⁊ febris: eger ex basilica ẽ
minuendus: ⁊ trocisci cãphoratus sucoma
lorum acetosoꝝ: in potu sunt tribuendi: que
℞. spodij: seminis cucumeris: citroli endi
uie. Lactuce: portulace: rosarum: sandali:
albi: omniũ partes equales: ⁊ pro uno quo
qꝫ pondere aurei unius ex eis sumatur: cã
phore trium granoꝝ ordei pondus: ex qui
bus cũ suco macianoꝝ confectis fiant trocis
ci: de qbus in potu cotidie unius aurei pon
dus: quaqꝫ die tribuatur. Qđ per duas eb
domadas fieri conuenit. Si autẽ hec non
suffecerint lac de quo butirum sit extractuꝫ:
ad bibendũ detur. Ipse uero nutriatur ex
pullis cum aceto: ⁊ suco uue acerbe: ⁊ ex a
cetoso. Sirupũ pterea acetosũ de zucharo
factũ: bibat. Si aũt cũ cordis tremore ñ fue
rit febris Trocisci muscati in potu sumãt q.
Recipe masticis: spice: xiloaloes: cinnamo
mi: gariofiloꝝ: gallie muscate: nucis musca
te: cubebe: cardamoni maioris ⁊ ihelohe:
corticis citri: omniũ ana pondus unius au
rei: musci sexta. ʒ. i. ex his omnibus cum ui
no redolente conspersis: fiant trocisci. Hij
autem trocisci conferunt sincopi: ⁊ tremori
cordis.

Electuarium.

d Iamuscum preciosum: quod ad sinco
pim: ⁊ tristiciam: ⁊ corde tremorem:
⁊ tedium: faciens. ℞. masticis cinnamomi:
seminis ozimi maioris: seminis ozimi gario

stilati:seminis melisse:seminis sisimbri:semi nis sansuci:macro piperis: omnium partes equales:ex quibus omnibus puluerizatis. ʒ.x. sumantur: margaritarum minutarum co ralis rubei: karabe: sete crude: been albi: et rubei: folij: omnium ana. ʒ.x. musci tubatia corconij puri. ʒ.s. conficiantur cum melle de mirobalanis: kebulorum. Hoc enim elactu arium ad frigiditatem stomachi: et digestiue egritudinem: optimum existit.

De passione collerica. .62.

Cum paruus dolor punctio et tristitia alicui superuenerit: affuerintque cum ea uel post ipsam uomitus et uentris solutio: a qua calida multotiens continue in potu tri buatur: et si adhuc perseuerauerint: uomitus et uentris fluxus aqua calida iterum detur. Sedabitur enim passio. Cum autem egri tudo quieuerit eger balneum ingrediatur: in quo per unius hore spacium moref. Egres sus autem de balneo: leui alatur nutrimēto deinde dormiat. Sed licet uomitus et uen tris fluxus uehementes fuerint: et sintboma ta terre facientia superuenerint: non tamen est timendum: immo cum medicaminibus que ego nominabo succurrendum. In pri cipio itaque trocisci de olibano cum aqua et niue: et rob granatorum dentur semel: qui item etiam sunt dandi si uomitus non ces sauerit. Quoque adiutoria et coxe in supmis partibus ligentur: et aqua in niue infrigi data super crura et pedes fundatur: et in ip sam etiā mittantur. Venter quoque ex san dalis: rosis camphora: gallia: aqua rosata consperfis epithimetur: et pannus aqua ro sata in niue infrigidata infusus desuper po natur: qui postquam tepefactus fuerit: est remouendus et alius ut prius desuper mit tendus. Ad potandum autem paulatim tri buatur uinum uetus temperatum cum rob granatorum et quando uomuerit iterum tri buatur. Panem quoque in suco granatorum infusum: cogendus est sumere cum uino et co medere. Quem si uomuerit: iterum dan dus est donec quiescat. Quod si sincopis superuenerit muscus cū uino dare conueni ens est: inde inferendo et sucus carnis edi ne et pulline: cum pauco citoniorum suco in uino mixtus: in potu est tribuendus. Pulli preterea sunt assandi et ante nares ipsius discerpendi: thus etiam dandum est ut ip sum masticet: et paulatim trahiciat. Et po stremo bolum corascenum cum camphora conditum tribuatur. Quicquid autem de hu ius passionis cura nunc usque diximus. Donec uomitus sedetur: et stomachus cibū recipiat: fieri conuenit. Postquam uero stomachus ipsius recipere cibum poterit. Nutriendus est eger: et parum uini ueteris bene redolentis in potu sumat: et dormire incipiat.

Trociscus de olibano ad uomitū dicti. Recipe boli corasceni: thuris: amborum ana. ʒ.x. cubebe: cardamomi: amborum ana. ʒ.ii. et .s. camphore: gallie: gariofil: omnium ana sextam. ʒ.i. fiant trocisci pondere aurei unius. Hi enim uomitui multum conferūt. Rob de granatis: sucus granatorum aceto sorum sumatur: et per noctem unam aut am plius dimittatur: donec quod crossum est in fundo resideat. Deinde coquatur et dispu metur donec iulep similitudinem habeat: in quo ab igne deposito adhuc tamen calido: mente uiridis stipites mittantur: et in ipso manere dimittātur quousque infrigidetur. Cumque infrigidatum fuerit: extrahaf. Ad cuius similitudinem sirupus de citonijs et si rupus de malis macianis fieri conuenit. Si autem uomitus hora aliqua nimis inualue rit et superfluerit magna uentosa stomacho superponatur.

De his que confortant stomachum: et ci borum perfitium digestionem. .63.

Cum stomachi debilitas cum pauca si ti: et tarda cibi de stomacho descēsio ne: et accedo rutu fuerit: fuerintque omnia ac cidentia hec parua neque fuerint uetusta: stomachus cum trociscis de rosis erit curan dus. De quibus eger cotidie in mane pon dus aurei unius. et .s. cum. ℥.i. decoctionis de seminibus sumat. Decoctio autem de se minibus hec est: sumatur cimīnum nabatī: et ameos: et bulliant in miua donec aqua fiat rubea de qua preterea cum trociscis de ro sis ut predictum est in potu tribuatur. Tro cisci uero de rosis sunt: qui. ℞. pulueris ro sarum rubearum. ʒ.iij. xiloaloes: spice: ma stice: silocassie: squinanti: cinnamomi: absin

thii omnium ana.ʒ.i. conspergantur ex uino ueteri: et informentur trocisci. Nutriatur uero ex his que cito digeruntur et paucorum sunt humorum: ac paucarum superfluitatum: que etiam ex redolentibus et seminibus sint condita sicut sunt calagie et mutagenat. Ipse quoque ante comestionem multo utatur exercicio et aquam minus solito bibat: et post comestionem multum dormiat. De uino quoque ueteri: et puro: parum bibat totamque nutricationem minuat. ¶ Quod si hec accidentia uetusta fuerint. Electuarium diacimini electuarium diaolibani amborum ana unius aurei pondus: cum.ʒ. una ueteris uini puri in potu sumatur. Regimen autem eius sit ut prediximus.

¶ Electuarium diaciminum.

Recipe cimini carmeni.ʒ.c. zinziberis.ʒ.xx. piperis.ʒ.x. foliorum rute bauracb: panis amborum ana.ʒ.x. Hec omnia cum melle dispumato confitiantur: et detur de hoc electuario si uenter strictus fuerit. Quod si solutus fuerit uenter. Electuarium diolibanum est dandum. Cuius descriptio in capitulo de uentris solutione continetur. Si autem non suffecerit: squama ferri cum uino tribuatur.

¶ Scoria autem ferri hec est.

Recipe seminis apii: seminis feniculi: anisi: cimini: ameos: amude: origani keisim: carui: seminis coriandri: melano piperis: macro piperis: cinamomi thuris: spicis: gariofilorum nucis muscate: ciperi. zinziberis: omnium ana: pondus aurei unius: scorie: aureos.x. omnibus sexcuplum uini addatur: et coquatur donec ad medietatem redeat: et coletur deinde eger: de hoc sirupo postquam colabitur pondus.ʒ.xxx. cotidie bibat: et nutricationem aleuiet. Quod per tres ebdomadas faciens: caueat sibi ab acetosis: et a fructibus recentibus: et ab aqua frigida: uinum uero mensurate bibat.

¶ Emplastrum stomachum confortans et calefaciens.

℞. storacem: spicam: squinantum: absinthii. calamum aromaticum: masticem. Ex his cum uino ueteri et suco citoniorum conspersis emplastrum super stomachum ponatur. Ad hoc preterea confert: ut stomachus fricando inungatur ex oleo quod fit de spica nardi: et cipo: et ut lana carminata in predicto oleo: calefacto inuoluta super stomachum ponatur et cum panno ligetur. Eger quoque uinum uetus bibat: aut miuam: aut ydromel.

¶ Miua autem hoc modo fiat.

¶ Sucus citoniorum murorum sumatur: et per diem et noctem ut residere possit: dimittatur: et coletur. Deinde eius quod clarum est partes due sumantur zuchari pars una: uini ueteris una: et incipiat coqui suauiter et dispumari: donec in iulep: similitudinem transeat: postea pro una quaque libra ex toto sumantur zinziberis spice: cinamomi: gariofil: omnium ana.ʒ.i. masticis.ʒ.ij. omnia hec puluerizata in panno ligentur: et intus dum calidum est mittantur: et cum infrigidari ceperit pannus extrahatur et exprimatur: deinde sirupus recondatur. Quod si digestiue debilitas fuerit cum multa siti: et paucorum ciborum appetitu et fetido ructu: sirupus acetosus de citoniis bibatur.

¶ Sirupus acetosus de citoniis.

℞. suci citoniorum acetosorum: partem unam zuchari albi: partem unam: aceti clari quartam partem unius: coquantur omnia simul donec inspissentur. Est autem sirupus iste stomachi confortatiuus et ad suas peragendas actiones iuuatiuus: et uehementiam inflammationis et incensionis que in eo est sedat. Egri uero nutricatio sit res in qua simul congregantur acetositas et stipticitas ut est caro cum suco uue acerbe cocta: et cum malis macianis similiter cocta: et cum ribes: et frigida ex albulem et amososi: et illis similia ex cibis. De isto preterea detur puluere pluries: ut transglutiat: qui. ℞. rosarum rubearum.ʒ.x. spodij.ʒ.iii. seminis coriandri.ʒ.ʃ. dosis eius.ʒ. duarum cum suco granati muzi: et cum sirupo acetoso de citoniis. Si autem cum hoc quod diximus fuerit in corpore extenuatio et inflammatio: egro lac et aqua ordei danda sunt. Ipse quoque ex herbis humectantibus est nutriendus ut sunt lactuce: malue:

cucurbite:citroli:carnes edorum:z agnorū lactantium z pisces recentes. Balneum preterea ante quam comedat: z postquam comederit:tinam cotidie ingrediatur: z uinum clarum ualde temperatum bibat: z assidue utatur quiete:z motum z exercicium uitet: sitqz totum eius regimen ut eius q corporis crossiciem adipisci desiderat: z si cum hac dispositione inflammatio fuerit z incensio uehementissima:stomachus ex rebus frigidis erit liniendus:z aqua ordei danda. Sitqz eius regimen ut ethicā habentis.

De dolore z apostemate stomachi .64.

Si cum dolore stomachi adsunt tribulatio z nausea:egro aqua tepida i potu ē tribuēda:z ut uomat precipiendum z si hoc ñ suffecerit. Uenter ex yera pigra soluatur:que. ℞.pulueris rosarum rubearum: spice masticis: xilobalsami: carpobalsami: cinnamomi:xilocassie:asari.omnium ana.ʒ. ß.aloes cicotrensis duplum omnium: quod bene tritum cum alijs misceatur medicinis tritis z cum panno sericino subtilissimo cribellatis:quarum trituracio cū aloe secundo iteretur. Cuius dosis sit a pondere duorū aureorum usque ad.ʒ.ij. Egro quoqz cotidie detur panis in uino z suco mali granati infusus z in sirupo acetoso de citonijs. Quod si cum dolore fuerint ructuum multitudo z extensio atqz singultus:egro electuarium diaciminum:z de calamento:z alie cōfectiones que uentositatez dissoluere consueuerunt: que in capitulo de colica nominabimus danda erunt. Cibaria uero eius sint calagie: z mutagenat: cum seminibus uini ueteris puri parum bibat:z utatur motu:z ingrediatur balneum. Stomachus quoqz ex oleo de neridem ut diximus in panno inuoluto uaporetur. Si autem cum dolore stomachi fuerit febris: z apostema manifestum:z cuz tangitur sentitur calidus: eger prius ex basilica flobotometur: z loco dolēti duo superponantur sandali z rose: z camphora cum aqua rosata: z suco citoniorum. Nutrimentum uero eius:non sit nisi sola ordei aqua z custodiatur a carne z uino: z cō fectionibus que de melle fiunt: z bibat sucum granatorum muzorum z rob de fructibus frigidis. Cumqz caloris uehementia sedata fuerit:egro cassia fistula in suco endiuie dissoluta z bulita ac dispumata:ad bibēdum detur. Cum autem egritudinis dies elongati fuerint z calor omnino quieuerit si remāserit apostema cum duritie. Ex hoc emplastro epithimetur locus: qd̄ Recipe uiolarum siccarum.ʒ.x.rosarum rubearum. ʒ.ß.spice odorifere masticis: amborum ana ʒ.iij.ciperi squinanti:calami aromatici: omnium ana.ʒ.ij.farine fenugreci.ʒ.xx.florum camomille:seminis maluauisci albi: farine ordei: omnium ana.ʒ.x. conspergantur omnia ex mucilagine seminis lini. Deinde locus ex oleo de neridem tepefacto inunctus emplastretur ex predictis: per quatuor horas antequam comedat: z postquam cibus fuerit digestus: z stomachus fuerit euacuatus:ex oleo de neridem cum lana ut dixim⁹ uaporetur.

Confectio olei nardini simplicis.

℞.olei deben:lib̄.i.spice.℥.ß. masticis: costi:ciperi:squinanti:calami aromatici:omnium ana:octauam.℥.unius: omnia hec pl̄uerizata in predicto oleo posita ad solem per ebdomadam unam uasis ore clauso dimittatur. Deinde colentur: z exprimātur feces z scophe que in manibus remanserit emplastris admisceantur. Optime enim erunt. Cum autem apostema i stomacho inueterauerit. Trocisci de spica erunt dandi:qui.℞.florum squinanti:xilocassie: raūt seni:calami aromatici: spicis omnium ana. .ʒ.iij.croci mirre:anisi costi: piperis omnium ana.ʒ.i.bdellij uarij.ʒ.iij.masticis.ʒ.ii. amoniaci.ʒ.i.informentur trocisci: quorum unusquisqz unum pōderet aureum: ex qbus unus cotidie cum uino cocto detur. Emplastruz quoqz istud fiat quod. Recipe bdellii mollis ʒ.x.armoniaci.ʒ.ß.seminis ben:seminis apii amborum ana.ʒ.x. spice: masticis nigri:amborum ana.ʒ.ß.cere: olei de neridem.ʒ.iß.gumme in uino dissoluātur. Deinde omnia coniungantur z fiat ex eis emplastrum. Ad dolorem tamen stomachi z epatis curandum medicus ualde eruditus est necessarius qui ipsorum diligenter attendat dispositiones. Nos tamen aggregatio

nes et summas ad hoc conferentes iam dixi mus licet inquantum potuimus in hoc abre uiauerimus sermonem.

De singultu. .65.

C Um singultus post crossi cibi come stionem: aut uini ualde temperati bi bitionem superuenerit: aqua calida in qua ciminum et menta et mentastrum: et parum thuris bullierint: multotiens in potu erit su menda: et egro ut dormiat est precipiendum et uenter uaporandus et ieiunandum est ei. Cum autem per multos dies: a comestione abstinuerit iubendus est balneum sepe in gredi: deinde paucis cibis desiccantibus tamen est alendus: sicut sunt calagie: et mu tagenat cum seminibus: et uini puri parum in potu tribuendum. Et si hec non suffece rit: trocisci isti dandi sunt: qui dicuntur tro cisci de thure: et Recipe thuris.ʒ.ß.emile. ʒ.iij.mentastri: foliorum rute sicce: ambobus ana.ʒ.ii. seminis nemē.ʒ.iij.et.ß. informēt ex his trocisci pondere unius aurei ex qui bus unus in die cum apozimate cimini tri buatur. Quod si singultus post febrem acciderit: fueritque cum eo tribulatio: aut nausea: aut sitis: aut in ore siccitas: aqua ca lida egro multotiens danda erit non tam re pente sed paulatim: et si sedatus non fuerit aqua ordei cum oleo de amigdalis dulcib9 detur. Spondiles quoque colli et dorsi ex oleo tepido inungantur: et fricent: et mucila go psillij cum iulep: et suco granati: in potu tribuatur. Singultui preterea et sternuta tioni conferunt: retinere anhelitum.

De canino apetitu. .66.

C Um aliquis famem: assidue patitur: et cibus post comestionem adeo gra uat eum: ut aut uomere aut per inferio rem regionem ipsum eicere cogatur: rizi dā dum est ei: quod dum coquitur ex liquore qui fluit ab agno qui in furno assatur: inpin guatur: et cauda: et ei similia ex omni cibo qui unctuosus est et uinum uetus purum dā dum est: de quo quantum poterit bibat. Deinde precipiendum ei est ut euomat: et hoc regimine conseruandus est: donec sane tur. Quod si neque cibus eum grauat neque ipsum euomit: neque per secessum expellit carnes uaccine sunt dande: et frumentum coctum ut puls: et rizi cum lacte: et aquam frigidam in potu sumat: et in aere frigido moretur. Hac autem egritudine laborans nil acetosum et stipticum neque acutum co medat: sed dulcibus: et unctuosis solum utatur.

De dolore epatis. .67.

C Um quis male fuerit coloratus: et cum hoc malam habuerit formam. Habueritque dolorem in dextro latere apud costas posteriores: et fuerit eius malus co lor citrinus et fuerit cum hoc i ore siccitas: et sitis uehemens: aqua ordei: et suci herba rum: ut endiuie et solatri: et cuscuthe: cum si rupo acetoso ex zucharo albo facto in potu tribuantur. Emplastrum quoque ex duob9 sandalis: et rosis: et camphora et aqua rosa ta cum panno lineo loco superponatur. Quod hoc modo fiat: pannus in predictis inuolutus superponatur. Cumque tepere ceperit: remoueatur: et alius loco ei9 appo natur. In potu preterea sumat granatorū sucum: et robub qui infrigidare consueuerūt. Hic quoque a uino et a confectionibus que de melle fiunt: sibi caueat: et a cibis calefa cientibus: et sumat: trociscos de berberis: qui. ℞.suci berberis.ʒ.x. seminis endiuie: citroli seminis: portulace seminis: omnium ana.ʒ.iij.rosarum.ʒ.ij.ranet seni.ʒ.i. spice ʒ.ß. Informentur trocisci pondere aurei unius: ex quibus detur unus cum sirupo a cetoso de zucharo. Aut cum suco granati. Uenter quoque si necesse fuerit cum suco fru ctuum soluatur: ut sunt pruna et tamarindi: et zucharo albo. Quod si malus color qui est cum dolore epatis fuerit albus me dius uidelicet: inter eum qui est cum fluxibi litate: et eum qui est cum tumore fuerintque cum eo uentris solutio et palpebrarum atque extremitatum tumor: trocisci: de ranet seni cum sirupo acetoso de melle in potu dandi sunt: qui. Recipe masticis: suci eupatorij: suci absinthij: seminis feniculi: anisi: omni um ana.ʒ.ij.ranet.ʒ.x.informentur trocisci pondere aurei unius ex quibus unus in po

tu omni die tribuatur. Sumãtur preterea spica: mastix: ciperum squinantum: calamus aromaticus: crocus: mirra. Deinde mirra & mastix: in uino dissoluta cum alijs misceantur & ex eis emplastrum epati superponatur. Eger uero a cibis crossis & frigidis abstineat. Si autem hec non suffecerint: trocisci de lacca cum apozimate de radicib⁹ sunt dandi. Trocisci autem de lacca sunt: qui. Recipe lacce: ranet seni: amborũ ana. ʒ.iij. spice: seminis apij: ameos: masticis squinanti: seminis iuniperi: amigdalarum amararum: costi amari: rubee: succi eupatorij: asari: aristologie rotunde: genciane: omnium ana. ʒ.i.&.S. Informentur ex his trocisci pondere unius aurei.

Apozima radicibus.

Recipe corticis radicũ apij: feniculi amborum ana. ʒ.x. seminis apij: seminis feniculi floris squinanti: ameos omnium ana. ʒ.S. rosarum rubearum: spice odorifere: amborum ana. ʒ.iij. coquantur: in libra una: aque donec ad tertiam redeat: & detur in potu cum predictis trociscis. Si autem apostemata in epate fiant eorum cura erit ut apostematum que in stomacho generantur.

De ycteritia. .68.

Si cum yctericia fuerit febris: sucus endiuie: & solatri: & aqua ordei: egro in potu tribuatur. Ipse quoq; ex cucurbita & crisolocanna: & citrolis: & his similib⁹ herbis frigiditati attinentibus nutriendus est: & sirupum acetosum ex fortissimo aceto in potu sumat. Epati preterea emplastrũ ex duobus sandalis est superponendus: & uenter ex suco prunorum & zucharo soluendus. Que si non suffecerint: trocisci de cãphora cum suco granatorum dandi sunt.

Trocisci de camphora.

℞. zuchari: spodij: rosarum rubearum: omnium ana. ʒ.iij. seminis endiuie: seminis citrolorum cucurbite. Lactuce portulace: seminum ex omnibus sandali rubei: oium ana. ʒ.i. Informentur ex his trocisci pondere ʒ.ii. ex quibus cotidie unus cum sexta. ʒ. unius de camphora detur. Si autem eger uenas habuerit plenas fueritq; diu ex quo minutus non fuit: flobotometur. Quod si yctericia fuerit sine febre: uenter ex his pillulis soluatur: que. ℞. aloes. ʒ.i. scamonee quarta. ʒ.i. agarici partes duas. ʒ. uni⁹ suci eupatorij tertia. ʒ.i. Ex his cum suco endiuie confectis: fiant pillule: sufficient ad dosim unam. Deinde dentur trocisci de lacca cum apozimate de radicibus. Si autem yctericia in oculis remanserit eger fortissimum acetum paulatim olfaciat: & balneum ingrediatur. Eius quoq; oculis qui ycteriçiam cum febre patitur: aqua rosata immittenda est. Ycterície preterea ualde confert: ut eger per tres ebdomadas: serum bibat.

De ydropisi. .69.

Cum uenter post epatis dolorem & febres augumentari ceperit: & quod ẽ ab umbilico usq; ad femur exterius prominuerit & cutis que ibi est subtiliari: & albere uisa fuerit: & cum uenter mouetur audit sonus quasi aque in uase non pleno mote Et si cum his urina fuerit rubea parua habẽda est fidutia & proprie si uirtutis nõ affuerit fortitudo. His tamen si uirtus fuerit fortis: & uenter uehementer siccus pillule de ranet que recipiunt mezerion sunt dãde Pillule aũt de ranet sunt: que. ℞. ranet seni: suci eupatorij: seminis endiuie: omniũ ana. ʒ iij. agarici. ʒ.S. mezerion. ʒ.x. fiãt ex his pillule: quarum dosis sit. ʒ.ii.&.S. ex quibus quaq; ebdomada dosis una sumatur. Qđ si uirtus debilis fuerit: trocisci de mezerion sunt dandi qui. ℞. seminis endiuie. ʒ.x. mezerion. ʒ.i.& duas tertias: agarici suci eupatorii: similiter tantumdem: rosarum: seminis citrolorum: amborum ana. ʒ.ii.&.S. Ex his omnibus fiant trocisci. x. de quibus un⁹ in die cum sirupo acetoso de zucharo dandus est. Si autem uenter fuerit solutus: dentur trocisci de berberis cum sirupo acetoso. Eger quoque nutriatur ex cibregi: & bibat sirupum acetosum de citoniis. Et si uentris solutio uehemens fuerit: citoniorum rob solum dandum est. Si autem

cum hac passione non fuerit urina rubea neque calor. Pillule iste dande sunt: que Recipe mezerion:serapini amborum ana. ʒ.S.salis indi: fumi columbini: amborū añ sextam.ʒ.i. Pillule enim iste aquam uehementer expellunt: ⁊ descendere faciunt:trocisci preterea de lacca cum apozimate ð radicibus dandi sunt.

¶ Emplastrum asciliti conueniens.

Recipe farine ordei: ciperis stercoris ouini ueteris:baurach:boli armeni omniuꝫ partes equales. Ex his omnibus tritis fiat epithima super uentrem. Huius namqꝫ proprietas est:aque magnam partem exsiccare. ¶ Quod si in palpebris ⁊ extremitatibus fuerit apostema molle: ⁊ testiculi apostemantur faciesqꝫ ac totum corpus mollicie quadam teneantur:erit tunc ydropisis species que yposarcha nominatur. Egro itaque hac laboranti:trocisci de lacca cum apozimate de radicibus sunt tribuendi: ⁊ uenter quaqꝫ ebdomada ex pillulis de reubarbaro est soluendus: ⁊ paciens in arena calida sepeliendus. Ei preterea est precipiendum:ut exercitio utatur: ⁊ famem ac sitim sepe patiatur. ¶ Si uero uenter inflatus ac tensus fuerit: ⁊ cum percutitur sonum reddit ut tympanum: ydropisis species adesse significabitur: que timpanites dicitur. Quam qui patitur a comestione olerum abstinere debet: atque eorum omnium que uentositatis sunt generatiua. Uenter quoqꝫ omni die ex panico est uaporandus: ⁊ uentose super uentrem ponende: medicamina tumorem dissoluentia danda sunt: ut diaciminum: elactuarium de bachis lauri quod in capitulo de yliaca nominabimus. Eger preterea exercitio uti assuescat: ⁊ famem pati: ⁊ ex collirijs que uentositatem dissoluunt quorum faciemus mentionem si bi subiciat. Uenter quoque cum mandili donec incipiat rubere:fricetur:⁊ ex oleo rutaceo clisterizetur.

¶ De dolore splenis. .70.

SI cum dolore splenis fuerit calor: ⁊ urine rubedo: ⁊ febris: eger ex his trociscis sumat:trocisci de agno casto. Recipe seminis agni casti: tamarici seminis: amborum ana .ʒ.x. seminis endiuie: seminis portulace: amborum ana .ʒ.v. Ex his fiant trocisci: de quibus cotidie detur unius cum sirupo acetoso de zucharo: cuius pondus sit .ʒ.iii. Eger uero si repletus fuerit ex saluatella que est in sinistra manu flobotometur. Splen quoque ex frustro filtri aceto calido infusi: embrocetur: ⁊ obseruetur a rebus dulcibus: ⁊ cibis crossis. ¶ Quod si cum predicta egritudine non fuerit calor: egro trocisci de capparis:dandi sunt: qui. Recipe corticis radicuꝫ capparis seminis agni casti: amborum ana.ʒ. x.scolopendrie.ʒ.7. aristologie longe foliorum rute:seminis nasturcij:acori: nigelle: omnium ana .ʒ.iii. armoniaci.ʒ.iii. Armoniacum in aceto. Dissoluatur: ex quo cetera conficiantur: ⁊ informentur ex eis trocisci ponderantes .ʒ.ii. ex quibus unus cum sirupo acetoso de melle: ⁊ apozimate de radicibus in potu sumatur. ¶ Si autem splen tensus fuerit: ⁊ cum premitur auditur sub eo rugitus: ex predictis crocisis cum apozimate de radicibus est dandum: ⁊ uinum uetus bibendum: ⁊ potus aque minoretur: quantum plus possibile fuerit.

¶ Emplastrum ad duriciem ⁊ uentositateꝫ que est sub splene.

Recipe foliorum rute.ʒ.x.baurach:mentastri sicci: amborum ana.ʒ.iii.armoniaci. ʒ.8.armoniacū in ueteri uino dissoluatur ex quo cetera conficiantur: ⁊ fiat ex eis: emplastrum quod loco superponatur.

¶ De colica. .71.

SI cum dolore uentris fuerit ipsius constrictio ⁊ nausea: sed neqꝫ febris neque calor affuerit: ea ergo danda sunt que uentrem sine uomendi desiderio soluāt

ut est. Elactuarium de gallia:quod. ℞.ma sticis gariofilorum:zinziberis melano pipe ris: macro piperis: cinnami nucis musca te: gallie: omnium ana.ℨ.x. scamonee.ℨ.x. postea exprimantur citonia acetosa ⁊ recen tia: ⁊ sucus eorum cum eiusdem quantita tis melle misceatur ⁊ coquatur usqꝫ ad spis situdinem paulatim: ⁊ conficiatur ex eo me dicamen: quod tamen eiusdem sit quantita tis cuius species sunt. Cuius dosis sit a duabus.ℨ.usque ad duas ⁊.S. Quod si nau see uehementia non fuerit: neque eger me dicinas uomuerit. Pillule yliatice sunt dande: que. Recipe colloquintide:serapi ni: amborum ana.ℨ.x.scamonee.ℨ.iii. ⁊ ter tiam. Informentur pillule: de quibus uni us aurei pondus: est dandum. Veloci ter enim passionem dissoluunt yliacam.

Si autem passio yliaca difficilis fuerit ne que medicamina uentris solutiua ei contu lerit. Hoc suppone colirium:quod. Reci pe salis panis.ℨ.x.colloquintide interioris scamonee: amborum ana.ℨ.ii.⁊.S.fiant ex eis colliria longa ⁊ suponantur. Et si non contulerit:ex euemate leui clisterizetur: qđ Recipe ficus citrinas.v.furfuris quantum manu una capi potest: maluauisci manipu lum.i.hec in panno ligata: ⁊ sicle folia .x. in duabus libris aque coquantur donec ad unam redeant:deinde coletur: ⁊ ponatur: super eam baurach pondus aurei unius: olei sisamini.℥.i.⁊ fiat clistere ex eo. Si quis autem forcius ⁊ acutius facere uolue rit: pondus aurei unius de collirio quod prius diximus admisceat. Clistere uehe menter soluens quo tunc utendum est cum medicamina non conferunt: neque uenter soluitur. Recipe colloquintide interioris. ℨ.x.centauree.ℨ.v.bocbor marine: artbani ta: amborum ana.ℨ.ii.mentastri: rute:ori gani: omnium ana: manipulum unum om nia ī tribus libris aque donec ad duas ter tias libre unius redeant: coquantur: ⁊ co lentur deinde dissoluantur in eo alkitran: mellis:amborum ana.ℨ.iii.castorei: serapi ni:opoponacis: colliriȷ quod prediximus: omnium ana.ℨ.ii.misceantur omnia:⁊ dum tepidum est:fiat ex eo euema: ⁊ si squikile

exierit: iteretur clistere donec exire uiden tur. Hoc namque clistere administrari de bet:cum res fortissima est ⁊ pessima:⁊ in co lica mala: ⁊ est illa in qua sit nausea ualde uehemens ⁊ inferius nihil egreditur.

Huic p̄terea egritudini quandoqꝫ fetida su peruenit eructuatio: ⁊ plerumque stercus per os egreditur: quod cum hoc accidit: sepe portendit mortem. Quod si cum uen tris dolore non fuerit ipsius strictura: sed inflatio: ⁊ rugitus ac tensio in uentre exi stunt. Confectio de bachis lauri danda est que. Recipe foliorum rute siccorum.ℨ.x. ameos: cimini: nigelle: keisin: origani: carui alexandrini: seminis amigdalarum a mararum: melano piperis macro piperis mentastri:dauci:acori:bacharuꝫ lauri:casto rei:omnium ana.ℨ.ii.sarapini.ℨ.iiiȷ. opopo nacis..ℨ.iii.conficiantur cum melle eiusdeꝫ ponderis:cuius dosis sit ut auellana una: aut nabacca multis uicib⁹ cū untia una uini calefacti:aut cum apozimate de radicibus. Huic enim confectioni in remouendam uen tositatem ⁊ dissoluendam:nihil equiperatur Hoc preterea suppositorium subiciatur: quod est uentositatis dissolutiuum. Recipe cimini: foliorum rute uiridis: amborum ana manipulum unum bochor marine: ar thanite: amborum ana .ℨ.ii. baurach .ℨ.i. conficiantur ex melle ⁊ supponatur cum spongia uel lana. Hoc enim dissoluit uen tositatem:⁊ inferius expellit. Venter quo que assidue ex panno calido uaporandus est ⁊ eger in tinam mittendus. Si autem hec non suffecerint uentosa cum igne impo nenda est:⁊ locus donec rubere incipiat fri candus. Post hec unctio fieri conuenit ex oleo rutaceo ⁊ ex aliȷs oleis calidis: ⁊ ex eis clisterizandus est eger. Postquam eis admixta fuerit: castorei euforbiȷ: ambo rum ana .ℨ.S. Hanc uero solitus pati egritudinem: dum sanus est caueat ne ui num aqua mixtum bibat: nec etiam sumat uinum nisi purum ⁊ forte neque aquaꝫ mul tā bibat:⁊ abstineat ab herbis ⁊ lacte:⁊ oī bus inflatiuis. Filonium faciens ylio sis cum maximo cohartantur dolore: et ti metur ne sincopis egro superueniat uento

sitatem carminat somnum prouocat. Recipe piperis: ameos foliorum rute: mentastri: castorei baccarum: lauri: cimini: omnium ana. ʒ. i. opii: mandragore iusquiami seminis omnium ana. ʒ. ß. conficiantur cum melle eiusdem quantitatis: detur ex eo pondus unius aurei. Huic quoque elect. additur plerumque scamonee. ʒ. tertia: et fit tunc medicamen uentris solutiuum. Si autem cum dolore etiam febris affuerit: cassia fistula in suco endiuie: bullito et dispumato dissoluta: egro est danda: et sirupus uiolatus in potu est tribuendus: et nutriendus est: ex tafea cum oleo de amigdalis dulcibus condita: et ex leni clisteri clisterizandus. Cum autem locus doloris in uentre apparuerit crossus: et apostema habens: eger in principio flobotometur: deinde cassia fistula cum suco herbarum sepe danda: et sit cibus eius cuius hic dolor ex consuetudine accidere solet: tafea unctuosa cum zucharo: et cum oleo sisamino: et abstineat a rebus stipticis: et acetosis: et cibis crossis: et uentrem stringentibus. Qui autem cum hoc dolore uentositatem pati solitus est: cibetur cum kalagie et mutagenat conditis cum seminibus: et abstineat ab holeribus: et lacte et ab omnibus que inflant. Et bibat uinum forte et non uiciatum. Aut ydromel: cum speciebus que pro condimento ponuntur ut piper quas dicemus: ydromell' confectio. Recipe mell' mundi lib. i. aque: lib. vi. misceantur et coquantur: diu et spumentur bene donec fiat ad similitudinem iulep. Cumque hoc factum fuerit: in unaquaque libra ex eo mittantur. ʒ. ii. piperis pulnerizati in panno ligati donec appropinquet finis decoctionis eius: et cum infrigidantur extrahatur pannus et exprimatur: et cum necesse fuerit propinetur. Confert etiam cui hec passio ex uentositate et crossa superfluitate accidere solet: oleum de kerua recenti cum apozimate de seminibus sumptum. Apozima autem de seminibus est hoc. Recipe ameos cimini: keisim: carui: origani: mgelle: omnium ana pugillum unum. Istis admisceantur aque lib. iii. et coquantur donec redeant ad libram unam. ʒ. ß. De hoc itaque apozimate sumantur. ʒ. ii. quibus. ʒ. iii. olei de kerua addantur: et multis diebus bibantur. Sed si cui dolor iste cum calore superuenerit: pruna. xx. et ficus citrine. v. et passarum enucleatarum. ʒ. v. sumantur: et coquantur: et colentur: deinde cassia fistula in eo dissoluta coletur cui oleum amigdalinum admisceatur et sumatur et ex apozimate quod in capitulo de reumatismo diximus in potu tribuatur. Venter uero si multum fuerit siccus: predicto apozimati addantur pollipodii turbit: amborum ana. ʒ. ii. et coquantur cum eo: et detur donec uenter soluatur. Cum autem solutus fuerit: remoueantur pollipodium et turbit. Electuarium quod uentrem soluens inflationem resoluit et grauedinem Recipe turbith albi fricati et puluerizati. ʒ. xx. zinziberis. ʒ. x. zuchari. ʒ. xxx. huius pulueris. ʒ. iii. ad bibendum dentur. Pillule de quibus cum quis uentrem soluere uoluerit: unam sumere debet. Que apetitum excitant et inflationem reprimunt et grauedinem et cibum digerunt. Recipe mastici zinziberis: cinnamomi: gariofilorum ne heremisk: melano piperis: macro piperis: scamonee: uiolarum: zuchari: omnium ana. ʒ. i. fiant ex eis pillule ad magnitudinem ciceris: et sumatur una mouet enim semel aut bis.

Capitulum de fluxu uentris.

Cum cibus in stomacho more solito non moratur: immo cicius egreditur non mutatus nisi parum: fuerit cum hoc mordicatio et dolor in uentre et sitis cum quo etiam plerumque adest uentris fluxus in quo ante comestionem inuenitur purulentum: detur egro rob de suco uue acerbe. Aut de suco ribes: aut de suco granatorum: cum spodii rosarum amborum ana. ʒ. i. Trocisci quoque de spodio constrictiui istis tribuantur. Nutriatur uero ex adesia citrina: et pull' cum aceto coctis: et assatis et in suco uue acerbe positis. In potu autem sumat sumach cum aqua rosata: et deinde

nutriatur ex cibo cui admiscetur sumach qui nocatur sinnachia. Totumque eius regimen ad hoc perducatur ut infrigidare possit ꝛ constringere. Quod si non fuerit cum eo mordicatio in uentre: neque quod egreditur pus habet admixtum: sed est uiscosum: et adest inflammationis paucitas: et pauca sitis: et rutus accidus. Egro sicla: et sinapis: ꝛ pisces saliti tribuantur. Deinde cogatur ea uomere sumendo salem ꝛ mel: et anetum coctum. Que si non suffecerint. Medicamen quod expellit flegma tribuatur. Quod. Recipe aloes .ʒ.i.colloquintide: interioris.ʒ.4.sal'indi .ʒ.iiii.turbith .ʒ.i. Ex his fiant pillule: et sufficiunt a dosim unam. Uomitu preterea sepe utatur: et cibaria quibus utitur in almuri perso intingantur: et comedat sulcita que sale condiuntur et que acimoniam habent que appetituꝫ prouocare consueuerunt. Si autem cum hoc quod diximus nihil egreditur quod si superfluum: neque quod expellitur aliquid purulentum uel flegmaticum habet admixtum egro uinum purum et forte tribuendum est: ꝛ diaolibanum dandum: quod. Recipe olibani .ʒ.x.piperis: ameos: spice:keisim:anisi: nigelle: omnium ana .ʒ.ii.balaustie.ʒ.x. mellis dispumati quod sufficit adconficiendum:detur ex hoc in potu: quia stomachum calefacit ꝛ uehementer desiccat. Apozima quoque de seminibus quod in capitulo colice passionis nominauimus detur et asuescat in potu sumere uinum purum. Si uero cibus non egreditur sed res subtilis ꝛ alba ꝛ aquosa:cum qua sunt ea que epatis significant debilitatem egro tribuantur id quod fit de scoria: et diaolibanum: et trocisci calefacientes epar quas nominauimus:ꝛ electuariū diacalamentum: quod. Recipe foliorum rute: foliorum calamenti siccorum:ameos carui:keisim.ʒinʒiberis:cinnamomi:macropiperis: omnium partes equales: conficiantur cum melle cocto: ꝛ dentur alia medicamina que nominauimus in capitulo:epatis. Ex his que ipsum calefaciunt et confortant. Si autem cum predicta egritudine non fuerit significatio debilitatis epatis:immo quod egreditur cum fluxu subtile est et album et fiant in stomacho grauitas: puluis de granatis ad transglutiendum dandus est: qui. Recipe ossium granatorum acetosorum assatorum tritorum: ut alcobol.ʒ.c. carui: seminis coriandri: amborum aceto acerrimo infusorum: et postea asatorum: ana.ʒ.xx. xilocaracte: sumach: balaustie omnium ana .ʒ.x. Pulueriʒantur optime: ꝛ commisceantur: et detur ex eis puluis ad transglutiendum. Electuarium quoque quod dicitur caraʒi detur:quod. Recipe arillorum passarum tritorum ut alcobol: libram unam mirtillorum siccorum pulueriʒatoruꝫ ut alcobol:libram mediam:xilocaracte nabati:balaustie: seminis tamarici:ameos omnium ana .ʒ.x. conficiantur cum melle de canamellis: aut cum melle apum optime dispumato:et ex electuario sumatur. Si autem quod egreditur citrinum fuerit: et anum mordicat et eger sitim paciatur et febrem:trocisci constrictiui de spodio: et aqua sauich ordei dentur. Trocisci constrictiui de spodio. Recipe rosarum rubearum: spodij:amborum ana.ʒ.x. seminis acetose: sumach: balaustie: gummi arabici: omnium ana .ʒ.v. Informentur trocisci pondere.ʒ.ii. quorum unus cum .℥. de rob citoniorum: simplici sumatur: aqua uero sauich ordei quam diximus ita fit: ordeum fractum in aqua ipsum cooperiente: bulliat donec aqua inspissetur: deinde coletur: et bibantur ex ea.℥.iiii. cum tribus.ʒ.spodii: et gummi arabici eadem quantitate. Quod si ex fluxu uentris euenerit excoriatio puluis de bolo ad transglutiendum detur: qui. Recipe psilij.ʒ xx.seminis plantaginis: ʒ.x:gummi arabici: boliarmeni amborum ana.ʒ:iii.psillium assetur et gummi: et bolum pulueriʒetur:ꝛ commisceantur ꝛ sumantur in potu ex eo in mane .ʒ. iii. cum rob de citonijs ꝛ circa noctem tantumdem. Cibus uero eius sit pulmentum factum cum granis granatorum ꝛ passis cū aqua ꝛ aceto ꝛ cibus factus cum suco uue acerbe ꝛ sinnachia: ꝛ tafea admiscetur sucus sumach ꝛ his similia cibaria. Trocisci de balaustijs

qui continue conferunt diarie: dandi sunt: cum fluxus fuerit superfluus: siue habeat sanguinem admixtum siue non. Recipe gallarum siliquarum nabati: seminis tamarici: olibani: balaustie: omnium partes equales: opij: gummi arabici: amborum ana partem mediam. Informentur trocisci pondere .ʒ.ii. ex quibus unus cum uino sumatur. Si neque calor affuerit neque febris. Sed si febris affuerit cum rob de citonijs acetosis sumatur: qui tunc dandi sunt: cum uentris fluxus superfluus fuerit. Trocisci ad tenasmon. Qui dandi sunt cum caloris absentia fuerit: et uentositas erit nociua: et sonitus. Recipe seminis iusquiami albi: seminis aneti: seminis feniculi: omnium. ʒ. ß. ameos. ʒ. ii. et ß. opij.ʒ.iii.seminis.apij.ʒ.x. fiant trocisci de quibus pondus unius aurei in potu sumatur.

Cõfectio d storace. que ãtiquo uẽtris fluxui cõferens ac tenasmon: cum neq; febris: neq; calor affuerit: sed erit uentositas nociua danda est. Recipe castorei: opii. asari: storacis liquid: mirre: seminis iusquiami nigri: thuris: omnium partes equales: mell' quod sufficit ad specierum confectionem. Cuius dosis sit.ʒ.ii.usque ad tres. Si autem postquam tenasmon decem transierit dies non uisa fuerint medicamina conferre et eger supra pectinem sentit dolorem: redeund est ad clistere.

Clistere constrictiuum. Recipe panici excorticati: lentium excorticatarum rosarum siccarum: balaustie: capullarum gladium: omnium ana: manipulum .i. omnia in tribus libris aque coquantur: donec ad libram unam et mediam redeant: et colentur: deinde sumantur ceruse: cineris papiri babilonici: aut cineris papiri: amborũ ana .ʒ.i. boliarmeni.ʒ.ß. uitellus oui unius assati durus: olei rosei: ʒ.ß. Ex his omnibus in predicto apozimate fricando dissolutis clisterizetur eger: semel aut bis. Quod si tenasmon fuerit longi temporis in quo non egreditur sanguis: sed rasura alba mucilagini similis. Medicamen putredinis quod in capitulo de cura gingiuarum putridarum nominauimus dãdum est. Ex quo in apozimate eorum quod nominauimus fricato dissoluto: clistere semel aut bis fiat. Et si ex uentris fluxus in uentre uehemens mordicatio secuta fuerit: clistere fiat ex oleo roseo tepido. Si autem nullo modo mordicat: clisteri fiat ex illo medicamine multotiens addatur donec sanetur. Epithima de quo uenter cum fluxus superfluit et uirtus est debilitata: liniendus est. Recipe gallie acathie: ciperi: mirre: gallarum cipressi: thuris: omnium partes equales. Ex his omnibus uino ueteri: aut suco citoniorum conspersis liniatur uenter. Huic quoque quandoque additur panis biscoctus de suria. Si autem cum hac egritudine fuerit calor: epithima fieri conuenit ex duobus sandalis: et rosis: et boloarmeno: et sausel: et gall': et pane biscocto: cum suco matianorum et citoniorum et mirtino. Quod si eger uehementer paciatur tenasmon: et sepe uadat ad sellam: et tamen nichil egrediatur: collirium istud subiciatur. Est enim mirabile ad sedandum tenasmon: quod. Recipe thuris: licii: croci: gummi arabici: omnium ana .ʒ.i. opii. ʒ ii. informentur colliria et superponatur.

Capitulum de difficultate mingendi.

Cum urina minuitur aut ex toto retinetur: neque in femore apparet tumor: neque grauitas: neque dolor in renibus sentitur: succurrendum est ex medicaminibus urine prouocatiuis que nominabimus. Unum quorum est hoc quod Recipe seminis apii: nitri: rubee tinctorum: olixatri seminis iuniperi: seminis asari: ameos: seminis feniculi: spice: amigdalarum: seminis melonis: omnium ana. ʒ.x. cantaridarum quarum capita et ale abscisa fuerunt. ʒ.i. armoniaci. ʒ .iii. armoniacum in uino dissoluatur: et alie species ex eo conficiantur. Ex quibus fiant for

me auellanis similes de quibus sumantur ab una.ʒ.ad.iii.ʒ .hoc enim medicamem : ualde cõfert : corpori cum dissolutionem patitur : et laxitatem : et yposarche :ꝛ ad expellenda omnia accidentia causa : quorum corpus desiccari oportet . Quod si contingat mingendi difficultas ex casu aut percussione in femore : aut in ano : aut in eorum circuitu . eger ex basilica minuatur. deinde aqua calida loco sepe superfundatur :ꝛ usque ad spacium medii diei ex oleis fricetur . Egro quoque precipiatur ut urinam expellere nitatur . Si autem mingendi difficultas contingat uesica existente plena et extensa et sit hoc post sanguinis aut saniei mictum:medicamina que trombos sanguinis : aut pus quod in uesica generatur soluere consueuerunt : et liquare danda sunt . Medicamen quod trombos sanguinis aut saniei que in uesica fit dissol uit. Recipe cordumeni mirre rubee de qua tingitur :seminis iuniperi : armoniaci:asse omnium partes equales . Armoniacum dissoluatur : et informentur pillule ex aliis speciebus ex eo confectis : de quibus quater in die sumatur cum apozimate de seminibus quod nominauimus . Sirupus etiã acetosus ex forti aceto factus : multotiens detur : per siringam preterea immittatur in uesicam aqua in qua dissolutus fuit sal : aut aqua cineris :ꝛ ista est confectio aque que fit de cinere . Recipe cinerem de ilice cinerem de uitibus:cali:calcem . His omnibus admisceatur tantum aque ut ex ea cooperiri possint : et dimittantur sic per tres dies :deinde colentur et per siringam in uesicam iniiciatur . Herba quoque croci ortulani ꝛ esula cocta superponantur . Tinam preterea assidue ingrediatur : in qua sit aqua in qua cocta sint camomilla : sticados arabicus : sansucus : sinsibrium : aut in qua extremitates caulium ꝛ esula : et fimus columbinus cocte fuerunt . Eger in decoctione earum sedeat : ꝛ ex herbis istis sic coctis fiat emplastrum super femur ꝛ partes ei circum adiacentes ꝛ dum in tina moratur : sumat in potu que urine prouocatiua existunt . Et si hec omnia non profuerint ad instrumentum cum quo urina prouocatur est recurrendum . Si autem mingendi difficultas post lapidis signa affuerit : eger supinus iaceat :et pedes eius diuersis modis ꝛ fortiter quaciendi sunt . Et si urina non egressa fuerit oportebit ut cum instrumento curetur per quod membro immissum fit impulsio. Cauendum tamen est ne uirge immittatur : cum est ibi apostema. Ad difficultatem quoque ualde confert : sepe ingredi tinam : ꝛ ungere loca ex oleis ꝛ medicamina urinam prouocantia in potu sumere ꝛ abstinere a nutrientibus acetosis : et ponticis et crossis .

Capitulum de lapide.

Cum eger uirgam sepe fricat et manu tractat :ipsa quoque quandoque erigitur :ꝛ arescit:ꝛ urina difficulter ꝛ cum dolore egreditur in qua egritudine fortasse etiam longum quandoque exit:lapis in uesica esse significatur . Si autem eger sentit cum difficultate mingendi uehementem dolorem in renibus : ꝛ in emunctoriis : et nauseam ꝛ uentris constrictionem : in renibus lapis esse monstratur . Lapidi uero qui est in uesica confectio ista utilis existit :ꝛ est optima ad frangendum lapidem cum uetustus fuerit. Ego quoque iam fregi:cum eo magnum lapidem in spatio minore quadraginta dierum . Cuius confectio . Recipe carpobalsami seminis rafani : dauci olixatri seminis : corticis : radicum opoponacis corticis radicum capparis : amigdalarum amararũ dampnococti squinanti : ciperi : spice inde.cassie lignee : saculo fundurion : barmel : gentiane : aristologie rotunde :asari :cordumeni : armoniaci : serapini : bdellii : piperis : acori omnium partes equales : gumme sufficienti balsamo dissolute malaxentur : et ex eis alie species conficiantur . Ex quibus informentur pillule : et sumatur ex eis in die .i.ʒ.cum apozimate de seminibus . Quandoque etiam sexta pars . ʒ . unius de cinestere scorpionũ simul cũ eis dat :cinis võ de scorpionibus hoc modo fit.Scorpiones sumantur ꝛ in ollam nouam positi os haben

tem opilatum:super lacertulū in furno mittantur: in quo non sit uehemens calor: et sint ibi sex horarum: spatio: deinde extracti puluerizentur: et reponantur. Eger uero nutriatur ex aqua ciceris: et caligie: et mutagenat. Et abstineat a lacte: et caseo et ab aliis cibis crossis ingrediatur tinam in qua sit aqua in qua cocta sint folia caulium et esula et berengesif: et mentastrum: et fimus columbinus: et medula seminis croci ortulani. Femur etiam inungatur ex oleo de scorpionibus: et distilletur ex eo in uirgam. Oleum de scorpionibus. Recipe aristologie rotunde: gentiane: ciperi: corticis radicum caparum omnium ana. ℥. i. Hec omnia in libra una olei de amigdalis amaris posita ad solem per ebdomadā unam dimittantur: et collentur: et exprimantur et pro una quaque libra ex eo adiungantur ei scorpiones decem et totum in uase cuius os opilatum sit missum ad solem per duas septimanas moretur deinde coletur et reponatur. Est enim optimum et mirabile: de quo cottidie in uirgam guttatim fundendus est postquam eger de tina egreditur. Quod si lapis magnus fuerit: non inuenitur: aliud remedium: nisi ut cum incisione extrahatur: de hoc tam loqui nostri libri huius modum excedit. Cum autem in renibus fuerit lapis: eger frequenter tinam ingrediatur et renes: et ylia et ex oleis inungantur et ex eis que locum callosum calefaciunt desuper cum panno ponantur: ut sunt ea que nominauimus. In potu quoque sumantur ea que lapidem frangunt. Si autem lapis ceciderit et in uirga et obstaculum fecerit aqua calida ab alto distillando ei superfundatur: donec rubere uideatur: deinde oleum tepidum guttatim superiaceatur et fricetur et si necesse fuerit: ad exteriora fugatur. Ex hoc enim mouebitur lapis: et exibit. Sed si magnus fuerit et difficilis: necesse est ut uirga inferius incidatur: et extrahatur.

Capitulum de nascentiis renū et uesice.

a Postema quod fit in renibus et in uesica comittatur febris per mixta que non est uehementis caloris: cum qua est oripilatio et rigor: et frequens mictus: et dolor in inferioribus dorsi et grauitas: et cum impellitur uidetur egro qđ aliquid ibi suspensum sit. Cum hec itaque signa uisa fuerint: eger ex basilica flobotometur: eius partis in qua dolorem sentit: et grauedinem. Loco quoque emplastra infrigidantia superponantur. Et si egritudo sic dissoluta fuerit: bonum erit. Si autem febris: et dolor: et grauitas perseuerauerint: et urina minutim: et frequenter egreditur significatur pus ibi colligi. Est igitur tunc super dorsum emplastrum ex camomilla semine lini: furfure oleo sisamino conspersis ponendum: et egro ut in tina sedeat precipiendum. Si autem eger minxerit pus: semina que nominabimus in capitulo de ardore urine sunt danda: donec pus minuatur: deinde dentur trocisci quos in capitulo de mictu sanguinis: et saniei nominauimus. Apostema uero quod in uesica fit deberet comitari febris conclusa: et difficultas mingendi: et dissuria: et femoris et uirge dolor: et tunc eger ex basilica: flobotomandus est: et fiat egritudinis cura: quemadmodum prediximus. Est autem quandoque renum apostema' quod non peruenit ad saniem: immo transit in duriciem cum grauitas in renibus sine febre perseuerat. Est ergo clisterizandus ex mucilagine fenugreci: et seminis lini: et apozimate camomille: et caulium: et meliloti: et maluauisci: ac furfuris: et uomat frequenter. Renibus quoque superponatur emplastrum ex eis que nominauimus. Et si urina minui uidetur: cum illo urinam prouocantia dentur. Hoc quoque pro paruo non est habendū quia ex eo peruenitur ad ydropisim.

Capitulum de ardore qui fit in mictu.

c Um eger dum mingit sentit ardorem et punctionem in uirga: et a salsis: et acetosis: et acutis abstinendus est: et nutriendus est ex tafeis leuibus: et cibrebegi: et eorū similibus. Hoc quoque medicamen ei dandum est. Quod. Recipe seminis melonis excorticati. ʒ. xxx. seminis citroli: seminis cucurbite:

seminis poꝛtulace:seminis albi papaueris omnium ana.ʒ.iij.seminis iusquiami albi. ʒ.ii.zuchari albissimi ad pondus omniū ꝺ puluere hoꝛum cotidie in potu . ʒ . iii . in mane:⁊ alie.iii .ʒ . circa noctem:cum .℥ . una sirupi uiolati:aut iulep sumantur :hec quoque egritudo non est paruipendenda : quia cum sit mansiua ⁊ perseuerans:pꝛoueniunt ex ea in uesica:⁊ i instrumētis urinalibus ulcera.

Capitulum de minctu sanguinis ⁊ pus.

C Um aliquis pꝛopter casum aut percussionem sanguinem minxerit : ex basilica flobotometur :⁊ trocisci qui dicuntur trocisci de karabe in potu tribuantur . Trocisci de karabe . Recipe karabe gummi tremule arboꝛis:amboꝛum ana. ʒ.ß. balaustie:ypoquistidos:amboꝛum ana.ʒ. ii.⁊ .ß.olibani.ʒ.ii.seminis apij:opij:amboꝛuꝫ ana.ʒ.i.infoꝛmentur trocisci apondere aurei unius. Ex quibus unus omni die cum apoꝫimate sumach tribuatur . Ad comedendum uero tribuatur : caro cocta cum sumach ⁊ caro cocta cum suco uue acerbe . Abstineat a cibis acutis:⁊ salsis : loco uero percussionis:super ponatur emplastrum ex boloarmeno : ⁊ acathia:⁊ aloe:⁊ licio : confectis cum aceto ⁊ aqua . Si autem sanguinis minctus euenerit post comestionem ciboꝛum acutoꝛum : aut potum uini acuti:flobotometur eger:⁊ trociscos de karabe in potu summat:⁊ eodem quod pꝛediximus gubernetur regimine . Pus uero si minxit eger trocisci isti dandi sunt : qui . Recipe seminis melonis citroli : cucurbite:omnium absque coꝛticibus ana .ʒ.xx.boliarmeni:gummi arabici :thuris pinguis : sanguinis draconis : omnium ana.ʒ.x.opij .ʒ.iij.seminis apij.ʒ .ii . infoꝛmentur trocisci pondere.ʒ.ii. ex quibus omni die unus cum sirupi de papauere.℥.i. in potu tribuatur . Uirge quoque ex isto collirio immittatur . Collirium de cerusa. Recipe cerusse :sarcocolle:olibani:gummi arabici:opij. sanguinis draconis: omnium partes equales . Fiant ex eis colliria :⁊ per siringam fiat pꝛius iniectio ydromellis : et mingat eger:⁊ post eius egressionem fiat iniectio istius collirij dissoluti:in lacte asine.

Capitulum de his qui non possunt retinere urinam.

C Um eger multum urine emittit ⁊ in emissione ardoꝛem non sentit : aut mingit in somno neque patitur sitim.neque coꝛpoꝛis extenuationem incuꝛrit. Ea que urinam constringunt danda sunt . Medicamen retinens urinam. Recipe glandium .ʒ.i.olibani.ʒ.xxx . seminis coriandri sicci gummi arabici : boliarmeni:omnium ana. ʒ.x.fiat ex is puluis:de quo in mane.ʒ.iij. et circa noctem totidiem ad transglutiendum dentur . Quod si cum hac egritudine sitis fuerit ualidissima:clamosa et aqua que bibitur cito egreditur : aqua oꝛdei cum psillio detuꝛ:⁊ nutriatur cum suco uue acerbe : ⁊ sumach ⁊ similibus hoꝛum nutrientium : ⁊ cum cibo qui fit de simila oꝛdei : et masal : ⁊ raib acetosum da ei in potu et pꝛoibeatur laboꝛare ⁊ cum muliere concube . Isti quoque trocisci in potu sumantur : qui Recipe spodij.ʒ.x .lactuce : seminis : poꝛtulace: seminis amborum ana .ʒ. iß.coꝛiandri sicci:rosarum rubearum : boli armeni:omnium ana.ʒ.ß .balaustie . ʒ . ii . camphoꝛe.ʒ.ß.sumantur in potu cum suco granati acetosi . Herbe etiam frigide terantur : et super renes ponantur . Et caueat sibi a cibis calidis ⁊ uino : ⁊ ab omnibus que urinam pꝛouocant . Illud autem quod ex magno stolidoꝛuꝫ eꝛroꝛe pꝛouenit est quia dant in hac passione egro : medicinas calidas:unde illico deducunt ipsum ad ptisim.

Capitulum de lumbꝛicis ⁊ uermibus q nascuntur in ano ⁊ in uentre.

Q Ui hoc nocumento solitus est ledi: a cibis crossis et unctuosis sibi cauere debet : et cottidie ante quam comedat : sumat bucellas aliquas cum sinapi . Hoc enim ipsos generari pꝛoibet. Si ꝺo eos generari contingat: non cōuenit aliud nisi ut expellantur. Medicamen ascarides expellens : burungi excoꝛticati cum ualde famelicus est eger . ʒ . 7 . su

mantur. Medicamen magnos expellens lumbricos. Recipe burungi excorticati: turbit: seminis nigelle omnium partes equales: lupinorum: nasturtij: canibil: omnium ana: partem mediam: sumantur ex eo in potu.ʒ.6. Prius tamē bibat eger lac mox ut mulctum fuerit per tres dies: et deinde quaque die quarta dietet se: et de predicto medicamine in lacte adhuc calido ut multum est dissoluto ꝛ aceto duꝫ ualde famelicus est: bibat. Uermes uero minuti qui in ano fiunt pro quibus generatur pruritus in eo: ꝛ ideo cum fricatur anus: expelluntur cum cotum ex oleo abluto in uolutum immittitur: aut inuolutum oleo de crisomilis: aut suco mentastri. Aut inuoluatur ex parua quātitate aloes: ꝛ felle uaccino: ꝛ supponatur.

Capitulum de emorroydibus ꝛ fistulis ꝛ ragadis que in ano fiunt.

c Um sanguis recens sine dolore per inferiorem fluit regionem interpolate tamē: nō est constringendus: nisi paciens ex eo debilitetur. A multis enim passionibus ex inde liberatur. Si autem debilitetur: indiget constrictione: trocisci de karabe cum suco sumach dentur. In comestione quoque sumat sinnachiam: ꝛ cibum qui cum suco uue acerbe fit: ꝛ similia his de illis que nutrientia sunt. Si uero multum debilitetur: nutriatur cum suco carnis: cui plerumque ammiscentur sucus citoniorum ꝛ uinum. Uinum quoque bibat stipticum: ꝛ super epar ponatur emplastrum de spica quod in capitulo de epate nominamus. Et si ista non suffecerint: confectio de scoria ferri detur: que. Recipe mirobalani nigri: blericorum: emblicorum: omnium ana.ʒ.5. spice squinanti: ciperi. ʒinziberis piperis ameos: olibani: omnium ana.ʒ.2. scorie infuse in aceto per ebdomadam unam ꝛ postea torefacte.ʒ.iß. conficiantur omnia cum melle dispumato quod fuit coctum cum apozimate emblicorum sicut in capitulo de melancolia nominauim⁹ de quo cotidie ad nucis magnitudinem sumatur. Hoc namque emorroydarum sanguinem ꝛ menstruorum constringit: fluxui quoque uentris longi temporis: remedium affert. Si autem in ano oritur: aliquid prominens extra ex quo magnus prouenerit dolor nec fluit ab eo aliquid: succus cepe: cum pauca lana: aut fel uaccinum supponatur. Suppositorium quoque longum de cidamine subijciatur: quod paciens per totam teneat noctem: ꝛ si contingat egredi: remittatur: donec scindatur: ꝛ egrediatur sanguis. Cum autem dolor uehementissimus fuerit ꝛ apostema magnum in ano flobotometur eger: ꝛ emplastrum hoc superponatur. Sedat enim emorroydarum dolorem cum adest apostema cum eis: qđ Recipe mellilotum: camomillam que tam diu in aqua coquātur: donec dissoluantur: deinde sumantur ex aqua decoctionis eaꝝ quantum manu una teneri potest: uitellus oui assati unus croci.ʒ.i. opij.ʒ.ii. seminis lini triti: fenugreci: maluauisci: omnium ana manipulum.i. Conficiantur omnia ex rob in quo bdellij.ʒ.iii. dissolute fuerunt et folia superposita postquam eorum superficies ex oleo sisamino in quo adeps gallinaceus fuit resolutus. Aut anatis inuncta fuerit more emplastri super ponatur: dum adhuc tepida sunt. Alia confectio dolorem et apostema sedans. Cepe album optime coctum teratur: ꝛ cum butiro uaccino misceatur ut molle fiat: et tepefactum ano in quo est apostema super ponatur: hoc enim dolorem uehementem sedat. Cum uero in ano ragadias habuerit paciens que eum ledunt cum ipsius uenter siccus est. Pillulis de bdellio sepe utatur: que Recipe mirobalanis nigris: kebulis amborum ana.ʒ.x. serapini.ʒ.iii. nasturtij albi.ʒ.ii. bdellij mollis ꝛ pinguis.ʒ.iß. dissoluatur bdellium in suco porrorum: et ex eo conficiantur alia: ꝛ informentur ex eis pillule: ꝛ sumantur ex eis frequenter ab una.ʒ. ad. iiij. locus uero si adbustionem paciatur ex unguento de cerusa inungantur. Si autem non sentitur in eo adbustio ungatur ex unguento quod fit ex adipe qui in gibbo camelli inuenitur ꝛ bdellio quod sic fit: uidelicet unguentum de sene. ℞. cere citrine: olei sisamini: adipis anatis: medulle cruris uaccini adipis qui est in gibbo camelli bdellij: omnium partes equales: bdellium prius in mucilagine: seminis lini dissoluatur: deinde omnia misce

antur:hoc enim optimum existit. Si autē eger ragadias in ano habuerit profundas a quibus fetens uirus fluxerit medicamen acutum quod in capitulo de ulceribus de scripsimus:eis superponatur quod eger p duos paciatur dies. Et si in eis aliquid remaneat quod resudet:medicamen iterum apponatur:quod eo usque fiat donec locus siccetur:τ non resudet:si fuerit profundum. Quod si ea que ibi sunt eminentia extra τ pendentia fuerint iterum ut arescant et ni grescant: butirum tepidum multotiens su per ponatur:donec nigredo ab eo remoue atur. Si autem resudatio reuersa fue rit:medicamen acutum iterum ibi appona tur. Et si non resudauerit:ex unguento de cerusa curetur. Est etiam quando eminen tes emorroydes extra curantur cauterizan do cū ferro:loqui tam de hoc plus ē quam huius nostri lib modus requirat. Fistule uero generantur in ano uelociter:quoniam figura eius facit illud esse necessarium:que autem penetrantes sunt:aut non penetran tes utrinque. Cum autem perforate sunt utrinque:stercus egreditur ex eis τ uento sitas. Si autem non egreditur neque ster cus neq3 uentositas:non est penetrans ab utraque parte:loqui uero de eius cura per fecte:plus est quam hic noster lib expetat. Sed quia fere homines omnes semper ma ximum incurrunt errore3 i cura huius egri tudinis:unde maximum sequitur: nocumen tum:nos excitabimus eos ad hoc qđ huic egritudini congruum erit: τ ostendemus qualiter a predicto errore se custodiant et dicemus quod fistula utrimque perforata cum ab ano remota fuerit:nullo modo fer ro est tangenda. Ex incisione enim ferri contingit stercus inuoluntarie egredi. Est etiam aliud quare fistula ab utraque par te perforata:ferro tangi non debet. Quia toto tempore uite eger sic permanere pote rit: non magnum faciens nocumentnm: nec proueniet ex ea illud nisi resudatio et fluxus. Si autem illud quod ab ea fluxe rit:fuerit acutum τ mordicatiuum:τ fetidū habuerit odorem. Cuius etiam quantitas cotidie augeatur:erit fistula putrida τ cum herpete estiomeno cui ex medicamine acuto:ex eo quod complet omnia succurren dum est:ante quam dilatetur: τ magnifice tur. Cum autem non resudauerit nisi parū neqne eius quantitas cotidie augetur: ne que malus odor ibi augumentatus fuerit: non est in ea aliquid quod sit timendum ni si resudatio τ fluxus. Que medicari potest donec siccetur:τ detumescat:τ non resudet per longum tempus. Si autem resuda tio redierit:medicamen predictum adhibe atur:τ hoc modo poterit blandiri per to tum tempus uite egri:τ non nocebit. Mo dus adhibendi medicamen huic egritudi ni. Ex collirio quod in capitulo de fistula oculi nominauimus sumatur: τ optime te ratur:τ fistula prematur donec quicquid in ea continetur egrediatur. Et si radius eā ingredi poterit:inuoluatur coto:deinde ex predicto medicamine postquam mollifica tum fuerit inunctus: in fistulam mittatur. Si uero minime ingredi in ea radius pote rit:dissoluatur: medicamen in aqua:τ suble uetur coxa egri supposito pluuinari:τ eo supino iacente:predictu3 medicamen distil lando super fistulam fundatur:τ fiat hoc in mane: et circa nocte3 per tres dies: et se deat in aqua de curcuma:τ lauetur ex ea.

Capitulum de exitu matricis τ ani.

c Um anus extra egreditur:apostema te carens: τ ita disponitur quod si impellatur ingreditur:ceruse. balaustie:gal larum:aluminis: antimonij: omnium par tes sumantur equales. Et redigantur in puluerem:τ super anum ex oleo roseo cale facto inunctum pulueri3entur:τ anus intro mittatur τ stringatur:quod tamen fieri con uenit:postquam eger a sella reuersus fuerit ne eum cito surgere ad sellam sit necesse. Sumantur etiam galle:balaustie: cupule: glandium:folia mirti:τ coquantur in aqua donec rubea fiat: τ sedeat in ea τ lauetur ex ea. Quod si anus qui apostemosus est ingredi minime potest:eger aquam calida3 frequenter ingrediat:τ i ea sedeat τ ungat anum ex cera τ oleo camomillino. Aut anetino:donec ingrediatur. Cumque in tromissus fuerit:ex his que nominauim⁹ cu retur. Uulua preterea si egressa fuerit: si militer erit medicanda. Est tamen necesse ut fortiter ligetur:τ ut egra semper supina iaceat τ coxa superius eleuetur.

Capitulum de constrictione menstruoꝝ.

p Ro superfluis menstruis constringē dis: trocisci de karabe per ebdoma dam unam sunt dandi. Qui si non contule rint confectio ꝺ scoria detur: ⁊ fiat minutio ex basilica. Uentose quoqꝫ ad mamillas apponantur: ⁊ in comestione stipticis utaꝭ cib.⁊ hoc medicamen egra sibi subiciat: qꝺ ℞.olibani:balaustie:gallaꝝ:antimonij:aca tie:aluminis:omniū partes equales. Pul uis hoꝝ optime tritoꝝū: cum pauca lana su biciatur: femur uero ⁊ dorsum ex epithima tibus que in capitulo de fluxu uentris nomi nauimus: epithimenꝭ: ⁊ sedeat in aqua de curcuma. Qꝺ si ista non contulerint:ex alio pessario acuto fiat immissio: ⁊ maneat in uulua.

Capitulum de prouocatione men struorum.

c Uꝫ ex retentione menstruorū magna sequitur passio:trocisci de mirra den tur. Trocisci de mirra. ℞. mirre.ʒ.iii. lupi noꝝ optime tritoꝝ.ʒ.v.folioꝝ rute: mētastri: pulegii cimini:rubee:de qua tingiꝭ: asse :se rapini:opoponac̄: omniū ana.ʒ.ii. Infor menꝭ trocisci ponderantes.ʒ.ii.ex quibus detꝭ unus in die cū aqua in qua semen iuni peri coctū fuerit. Hoc namqꝫ medicamen a deo uehemens existit in prouocandis men struis: ⁊ ut ēt fetum excuciat si qua eo sepe utatur. Uentose quoqꝫ sub curuatura po plitis sunt ponende:⁊ flobotomia ex saphe na facienda est. Postremo quoqꝫ uentose femori:sunt superponende.

Capitulum de fissuris que fiunt in matri ce uel uulua.

b E curande sunt ex medicatione ra gadiaꝝ ani:pessariū:quoqꝫ ex adipe anatis ⁊ ysopo ceroto ⁊ medulla cruris cer uini: mixtis cum cera dissoluta in oleo de li lio:aut narcisino subitiaꝭ: si neqꝫ febris ne qꝫ acuitas affuerit. Quod si illud fuerit cū calore ⁊ acuitate:oleum roseum adhibea tur. Ex unguento quoqꝫ de cerusa: similiꝭ fiat pessarium. Si aūt calor fuerit uehemē tior sumaꝭ sucus portulace: aut lactuce aut mucilago psilij: ⁊ fiat tabula de plumbo si milis marmori in quo teruntur colores hñs in circuitu labium paruum ⁊ ponatur in ea aliquis de predictis sucis: ⁊cū pistillo plū beo adeo super ipsam moueatur: donec de plumbo multum predicto liquori misceatur ⁊ inspissetur sucus:ex quo fiat pessariū: post quam oleum roseū ei admixtum fuerit:⁊ sup ponatur. Hoc.n.medicamen cancro uulne rato qui est in matrice optimum existit: ⁊ alijs ei similibus.

Capitulum de plagis ⁊ cancro que fiunt in matrice uel uulua.

s I cum apostematibus istis adest ca lor ⁊ febris:flobotomia ex basilica fi at:⁊ patiens ex aqua ordei nutriatur: ⁊ li niāꝭ renes:⁊ femur ⁊ ylia ⁊ sume ex epithi mate apostematis calidi: ⁊ infrigidetur lo cus quantum possibile est. Si vō postquaꝫ febres ⁊ acuitas remanserint: ⁊ quieuerint ex apostemate aliquid:ex iiectionibus liqui dis curetur: ⁊ mulier in huiusmodi liqui dis sedeat donec molescat ⁊ maturetur. Pessariū mollificans dura apostemata ma tricis:⁊ conferens doloribus in ea factis ⁊ paulatim eos quiescere faciens. Recipe adipis anatis: medulle cruris ceruini uel uaccini:bdellij mollis:croci: uitelli oui assa ti:fecis olei de seminibus lini:fecis olei de lilio:omnium ana partes equales:dissoluāꝭ in uino aut rob:⁊ fiat ex his pessariuꝫ. Est enim optimum ad sedanduꝫ dolorē:⁊ molli ficandam duriciem matricis. Paciens ꝑ terea sedeat in aqua in qua cocta sint fenu grecum:⁊ semen lini:⁊ camomillia :⁊ melli lotum ⁊ caulium extremitates singulati:aut omnia simul.

Capitulum de nascentijs que fiunt i ma trice uel uulua.

c Um a uulua fluxerit sanies spissa: aut uirus tenue: si ex propinquo ma nat loco:neqꝫ fuerit ibi profunditas fetida neqꝫ putrida:sumenda sunt aloes: ⁊ mirra: ⁊ sanguis draconis:⁊ sarcocolla: atque oli banum:⁊ loco superponenda:donec consoli detur. Si autem ex loco manauerit remo to: ex pessario quod nominauimus in capi tulo de sanguine ⁊ sanie fiat proclixma.

Si autem quod fluxerit est fetidum: odorem habens malum: ex pessario secundo acuto fiat iniectio: postquam locus mundificatus fuerit: ex aqua & melle iniectis per instrumentum ante eam. Si uero cum hoc quod fluit affuerint punctio & dolor & apostema durum quod tactu discernitur summopere cauendum est ne ex aliquo acuto medicaie tangatur. Sed fiat iniectio ex confricatione plumbi quam diximus: aut ex unguento de cerusa: & flobotometur ex basilica. Et custodiatur ab omnibus que coleram gignũt nigraz: & seminibus & speciebus que ꝓ condimento admiscentur cibis.

Capitulum de prefocatione matricis.

c Um menstrua per longum tẽporis spacium retenta fuerint: aut mulier a commixtione uiri diu abstinuerit: licz ualde affectauerit: & euenerit grauitas & dolor in iferiori .i. in pectine parte suminis: & senserit quasi aliquid sursum trahi a parte suminis. Fortasse post ista superueniet ei sincopis: & quasi mortua cadet. perpendi quoqz uix poterit quod ipsa attrahat aerẽ: uel habeat pulsum & forsitan prefocabitur & morietur: & fortasse sanabitur: laboriose tamen. Hec itaqz passio illico ut euenerit curanda est. Cuius curatio est: ut pedes fortiter fricentur & ligentur: & uentosa magna sumini superponatur. Obstetrici quoque precipiatur ut digitum oleo bene redolente inungat: & in circuitu oris uulue dum est intus bene commoueat. Naribus preterea condisi insuffletur: & circa aures ipsius uoces clamando proferantur: & nihil quod bene redolent olfaciat: immo bene redolentia & algalia remoueantur. Et pecten & eius superiora ex eis epithimentur: & naribus mallum reddentia odorem applicetur ut stercus & castoreum ꝗ sulphur. Cum autem sanitati restituta fuerit: ex hac medicatione curetur: ne egritudo redeat: Ꝙ si egritudo hec post menstruorum euenerit restrictionem ea dentur que menstrua prouocant. Et in pedibus fiat minutio: & uẽtose in eis apponantur. Si autem post longam: uiri disuetudinem contingat: ex quo etiam sepius accidit: incipiat uiri consuetudinem habere: aut obstetrix iteret illud sepe quod prediximus in omni pauco tempore aut medicamina que minuunt sperma dentur que prediximus. Et deinde trocisci ꝺ mirra quos in capitulo de menstruis prouocandis nominauimus.

Capitulum de mola.

m Ulieribus plerumqz accidit passio ex qua pregnantium dispositionis similitudinem incurrunt. Uenter namque crescit: & discolorate fiunt: & retinentur menstrua. Motum qui est in hac egritudine: non est ut motus infantis: immo quandoqz de suo mouetur loco cum duriter tangitur. Ad ultimum uero cum angustia & dolore frustrum carnis informe ac si pareret: emittunt. Plerumqz uero solummodo uentositas humorum multitudo emittuntur: & deinde minuitur uenter: & remouentur accidentia. Postquam ergo tempus prefierit in quo scitur puerum debere moueri si adesset trocisci de mirra dandi sunt: & apozima de seminibus: & oleum de keisim adhibendum: pessarium ex ruta: & mentastro: & alia pessaria predicta in capitulo ꝺ alleuiatione partus: sunt immittenda. Doses quoqz de pillulis fetidis frequenter tribuende sunt: cum hos enim cito euadent.

Capitulum de ruptura inguinis.

c Um aliquis in mirach uentris habuerit eminentiam: que cum supinꝰ iacuerit: & locus digitis compressus fuerit remouetur: & cũ sederit redibit: passio ad est que ruptura dicitur. Qui hoc itaque patitur: sibi cauere debet: ne post comestionem moueatur: neque comedat fabas & hoc precipue: neque faseolos: neque lentes: neque holera: neque aliquem cibum inflatiuum. Studere etiam debet: ut eius uenter semper mollis sit: hoc namque regimine: possibile est ipsum euadere dolorem. Loco preterea aliquod superponendum est obstaculum & stringendum & proprie cum se mouere uoluerit. Crosus quoqz si fuerit

⁊ uentrem habuerit grauem : non debet uti motu nisi uenter prius sub umbilico ampla cingatur fascia.

Emplastrum ad rupturam.

Recipe gallarum cipressi: partes.ii. mirre: ciperi sansuci: gallarum: acatie: olibani: gummi arabici: omnium ana partem unam: gumme prius in uino resoluantur: ⁊ aggregentur cum eis reliqua ⁊ super rupturam egro supino iacente ponantur: ⁊ stringatur locus: ⁊ non soluatur usque ad sex aut septem dies. Postea egro supino iacente soluatur: ⁊ illo reiecto de eo emplastro supponatur. Ex hoc enim proibetur ampliari. In ruptura autem testiculorum pellis augumentatur quod fit aut propter uentositatem: aut propter aquā que ibi cōgregātur aut quia intestina descendunt ad locum illum. Si uero propter descensum intestinorum contingat: erit grauis ⁊ dolorosus: ⁊ sentiet dolorem cum tangentur. Taliter itaque paciens sicut prediximus regendus est: ⁊ emplastrum predictum superponendum: et locus cum ligatura assidue est stringendus. Ruptura enim cum non stringitur: dilatatur: et augumentatur semper. Si autem causa aqua fiat: locus apparet lucidus: et tersus ⁊ tensus. Huic itaque confert epithimari ex epithimate quod in capitulo de ydropisi nominauimus. Aqua quoque in hac egritudine plerumq; petit inferiora ⁊ fluit inde: unde eger per aliquot tempus sanus efficitur: sed preterea redit egritudo: postquam ergo aqua fluxerit: curādus est eger: ex cauterio: ⁊ medicamine. Ex hoc enim prorsus curabitur: nec egritudo redibit. De hoc tamen loqui plus est quā hic noster exigat lib. Cum autem hec egritudo: uentositatis causa contingit loc⁹ fricandus est: ⁊ ex oleo sambacino in quo castoreum ⁊ euforbium dissoluta fuerunt: inungendus ⁊ ex eodem intus in uirgā guttatī distillandum.

Capitulum de podagra ⁊ sciatica.

Cum in iuncturis fuerit dolor: ⁊ apostema: ⁊ locus cum tangitur fuerit tactus calid⁹: ⁊ color rubeus: eger si dolet in dextro pede: ex dextra manu: ⁊ si in sinistro ex sinistra: est flobotomādus: ⁊ locus ex hoc medicamine linendus. Epithima. Recipe rosarum rubearum: sandali saufel: sief memite: boliarmeni: opij: omnium partes equales. Ex istis in aceto: ⁊ aqua dissolutis fiat epithima. Psillium quoq; aceto infusum in carta missum superponantur: ⁊ cum tepuerit mutetur: ⁊ loco eius aliud superponatur. Uenter preterea ex apozimate mirobalanorum: ⁊ hermodactilis: soluatur. Apozima mirobalanorum cum hermodactilis. Recipe mirobalanorum citrinorum. ℥. xv. pulueris turbit fricati: polipodij: amborum ana. ℥. iii. sene: seminis fumiterre: amborum ana. ℥. iiij. hermodactili albi: seminis endiuie: seminis apij: rosarum: omnium ana. ℥. ii. coquantur in tribus libris aque donec ad unam redeant: deinde manibus fricentur: ⁊ colentur: ⁊ bibatur cum zuchari tabarzet. ℥. x. Si quis apozima fastidierit. Pillulas istas sumat: que non ualētes incedere surgere faciunt: ⁊ pedibus ambulare. Pillule que non ualentes incedere surgere faciunt. Recipe aloes. ℥. i. scamonee quartam. ℥. unius rosarum rubearum tritarum: sextam. ℥. i. hermodactilis albis. ℥. S. informentur ex eis pillule: que erunt dosis una. Eger uero nutriatur ex cibis frigidis: ⁊ stipticis: ⁊ abstineat a uino: ⁊ confectionibus que ex melle fiunt: ⁊ carne. Cum autem apostematis calor quieuerit: ⁊ eius inflammatio: ex his que calidorum apostematum reliquias resoluunt curetur. Quorum unum. Recipe ceram in oleo de lilio resolutam: cui admisceatur mucilagō fenugreci: ⁊ seminis lini: deinde terrantur simul donec uniantur ⁊ fiat ex eis epithima. In tempore autem sue incolumitatis: ⁊ proprie circa tempus: in quo egritudo eum inuadere consueuit: ⁊ quam maxime in uere. Assuescat flobotomiā uti: ⁊ uentris solutione: ex his que colleram expellunt rubeam ⁊ a potu uini abstineat: ⁊ a comestione eorum que ex melle conficiuntur ⁊ a carne: sint eius cibaria acetosa: ⁊ stiptica: ⁊ his similia ex his que infrigidant. Membra autē que hanc consueuerunt incurrere passionem: minus solito laborem pati assuescāt

τ precipue cum tempus inuasionis timetur τ cum corpus fuerit plenum τ uene plene: τ fuit diu ex quo neqȝ minutus: neqȝ solutꝰ fuerit. Cum autem cum dolore iuncturarum neqȝ calor neqȝ rubor in colore affuerit: fueritqȝ eger frigide complexionis τ locus tactu sentitur frigidus in principio curationis eius Pillule maiores de hermodactilis: dande sunt. Pillule maiores de hermodactilis. ℞. hermodactilorum: satirion: meiza bara: omnium ana. ʒ. v. yere pigre. ʒ. x. colloquintide: centauree minoris: amborum ana. ʒ. v. euforbij. ʒ. ii. turbit. ʒ. x. seitaragi indi. ʒinziberis: sinapis: piperis castorei oium ana. ʒ. i. Informentur ex eis pillule: ex quibus a duabus. ʒ. τ. ʃ. ad tres sumantur. He namqȝ pillule ualde conferunt: quia non ualentes surgere incedere faciunt.

Epithima ad podagram frigidam.

Recipe storač liquid: castorei: euforbij: mirre: aloes: acatie: oium partes equales. Ex his omnibus uino ueteri admixtis fiat epithima. Cumque iste dolor quieuerit succurratur: patienti ex distillatione multe aque calide ab alto τ inunctio fiat ex oleo de lilio: τ emplastrum ex bdellio molli: τ storač: ac fenugreco τ semine lini: τ armoniaco superponatur: quod hoc modo conficiat: armoniač bdellium in uino ueteri resoluantur τ alia omnia eis admisceantur: ex quibus fiat emplastrum τ superponatur. hec namque egritudinis species est: que in lapidis duritiem transit: τ reddit membra τ iuncturas fungis similia. Quapropter hanc habens passionem a fastidio τ ab aqua frigida: τ a cibis crossis: τ a frequenti ebrietate custodiatur eiqȝ precipiendum ut dum sanus est motu utatur: τ a coitu abstineat: τ precipue cum satur fuerit: neqȝ balneum ingrediatur neqȝ excitetur post comestionem Uinum preterea uetus τ purum bibat eis quoqȝ dum sanus est utatur que urinam prouocare consueuerunt.

Dolor uero qui sciaticus uocatur est qui ab ancha per coxam totum usqȝ ad genu in longitudine protenditur. Quandoqȝ etiam in longitudinem ad uirge similitudinem extensus per crus usque ad pedes descendit: τ tunc si in complexione fuerit caloris dominium τ urine tinctura ex basilica manus eiusque partis prius minutio faciẽda est: deinde ex siatica. Si autem egri complexio frigida fuerit: τ color fuscus sepe prouocandus est uomitus: ex apozimate rafani cum sirupo acetoso. Coxa quoque ac pes τ crus: ex oleo in quo castoreum euforbium: τ storax: sint resoluta inungantur assidue. Quod si dolor in coxa mansiuus fiat: eger ex almuri nabati: τ baurach clisterizetur: τ ex euemate acuto: quod in capitulo de apoplexia nominauimus. Collirium quoqȝ ex ciclamine τ colloquintida factum supponatur. Que eo usque fieri conuenit donec eger excoriationem incurrat. Ex ea enim dum accidit: plerumqȝ consequitur sanitas. Si autem passio inueterauerit sinapis sumatur: τ cũ fimo collumbino eiusdem quantitatis teratur: τ ex apozimate ficuum conficiantur ex quibus coxe emplastrum superponatur. Quod tamdiu dimittatur donec in loco uesice aque fiant: τ fundantur: τ effluat aqua que in eis est: τ uaporetur locus cum aqua calida: deinde eger per aliquot dies quiescere dimittatur: τ si nundum sanitati restitutus fuerit: ad hanc eandem curam redeundum. Quod si egritudo ualde mansiua fiat τ longi temporis τ timetur ne uertebrum prosiliat aut egressum fuerit locus ex instrumento quod rote asini assimilatur cautericandus est: τ intendatur cũ coctura caput anche apud caput coxe. Huius tamen rei sermocinatio istius nostri operis metas transcendit. Taliter preterea pacientes in tempore sospitatis uomere cõsueuerunt: τ soluere uentrem: τ regimẽ subtiliare: τ a cibis crossis frequenti ebrietate abstinere.

Capitulum de gibbositate.

Cum gibbositas fieri incipit. Pillule maiores hermodactilorum dande sunt τ oleum de keisim cum apozimate de seminibus: sepe sumendum. Locꝰ quoque ex oleo sambacino in quo storax liquida: τ castoreum: τ euforbium resolu

ta sint frequenter inungendus: ꝛ a cibis frigidis et crossis abstinendum. Aqua etiam calida in qua cocta sint mentastrum et sansucus: ꝛ sticados arabicus: ab alto super locum distilanda est: deinde frequens fricatio ꝛ inunctio ex oleis calidis facienda est. Quod si is qui hanc patitur egritudinem puer fuerit balneum solummodo et inunctiones ex his que prediximus sufficiunt. Si autem cum gibbositas incipit affuerit febris: a predicto regimine omnino abstinendum: sed apozima ex berberis factum cum cassia fistula in potu tribuendum: flobotomia quoque ex basilica facienda est: ꝛ emplastra uehementia loco super ponenda.

Capitulum de uaricibus.

c Um uene crosse ꝛ plene ꝛ diuerso modo curuate ꝛ uirides in crure apparuerint: egritudo que uitis uocatur adesse significatur: hec autem egritudo frequentius accidit his qui multum pedibus laborare consueuerunt ꝛ qui cibaria colleram nigram generantia frequenter sumunt. In principio itaque curationis huius passionis: basilicam minuere conuenit ꝛ uentrem ex his que colleram educunt nigram soluere. Quorum mentionem fecimus in capitulo de melancolia: hec autem sepe facienda sunt. Et ab omnibus a quibus melancoliam pacientes custodiuntur: in hac egritudine: abstinenda sunt. Postquam uero hoc regimen diu adhibitum fuerit: ex uenis quas in crure apparuisse diximus: minutio fiat a quibus sanguis tamdiu fluere dimittatur: donec quicquid in eis est euacuetur: deinde huiusmodi paciens colleram nigram expellentibus utatur: ꝛ minuatur ex basilica. ꝛ caueat sibi ab omnib᷒ que colleram generant nigram.

Capitulum de elephantia.

h Ec passio postquam mansiua fit: incurabilis est. Cum autem incipit: si ei subueniatur: ꝛ ut debet medicata fuerit: aut sanatur. aut manet sic nihil addens.

Cum ergo pedis crossicies augeri uidetur: et color obfuscari: uene quoque que uites uocantur apparere ceperint: eger assidue cogendus est uomere: ꝛ custodiendus a deambulatione nimia: ꝛ statione et uenter uomitu precedente ex pillulis maioribus de hermodactilis soluendus: deinde ad uomitum redeund᷒ post illud. Hoc quoque multotiens fieri oportet. Eger preterea a cibis crossis est abstinendus ꝛ tibia a calcaneo incipiendo sursum usque ad genu stringenda: ante tamen constrictionem: epithimanda est: ex aloe ꝛ mirra: ꝛ acatia: et ypoquistidos: ꝛ alumine cum aceto forti: dissolutus. Ex basilica quoqꝫ manus contrarie partis: minutio facienda est. Neque erectus stet nisi pes prius stricte ligat᷒ fuerit neqꝫ epithima illo modo dimittat. Uomitu quoqꝫ frequenter utatur. Qd̄ si paruū intercessit spacium a precedenti uomitu: et appetit quiescere uapora ipsuꝫ cū seminib᷒ caulium: sticados arabico cinere de uitibus ꝛ lupinis ꝛ nitro: ꝛ stercore caprino: ꝛ farina fenugreci: ꝛ liniatur ēt ex aqua cineris per spaciū unius diei: aut duoꝝ. Ipsa enim huius egritudinis maximā resoluit partem aut leuiorem reddit.

Capitulum de uulneribus lumborum.

c Um aliquis longo tēpore supin᷒ super dorsuꝫ iacet: loca renū pleruꝫqꝫ rubēt ꝛ mala ibi fiunt ulcera. Cū ergo loca ista rubere cū augumēto uisa fuerint: miliū siue panicum: aut folia salicis sub eo sternēda sunt et ipse in die multotiens est soluendus: loca quoqꝫ que rubent aqua rosata super niuē infrigidata roranda sunt: ꝛ flabellanda sunt ipsa. Quod si calor perseuerauerit: imponatur epithima de albuzati qd̄ in capitulo d̄ apostematibus nominauimus. Et si uesice ꝛ ulcera ibi exorta fuerint: ex unguento de cerusa curentur.

Capitulum de doloribus exteriorum mēbrorum.

c Um dolor ī manu aut pede fit: eger interrogādus ē si ex pcussiōe hoc ei accidit. Aut si aliquid sup ipsuꝫ mēbruꝫ cecidit. Aut si super ipsum diu iacuit: aut si contingit ex causa extrinseca. Si autem ab exteriori causa non contingerit: loc᷒ do

lens considerandus est. An sit magis ru beus: quam reliquum corpus: aut non. Si enim toto corpore rubicundior fuerit: ex calidi apostematis medicamine curandus erit. Et si membrum neque fuerit calidum neque rubeum: sed iam cotidie obfuscatur et siccatur: aqua calida ab alto est super ipsum distillanda: et ex oleo et cera resoluta inungendum: et dimittendum sic donec dolor sedetur. Quod si locus quasi crossior uideatur: et tactu etiam frigidus sentiatur: frequenter erit fricandus: et aqua calida in qua sansucus et camomilla: et sticados arabicus: cocta fuerint: ab alto ut diximus super ipsum erit distillanda et ex oleo de keiri citrino inungendus. Regimen quoque eius subtiliandum erit. Ipse uero multo utatur exercitio: et in balneo sudet. Si autem ista non suffecerint uenter ex his soluatur que humiditatem educunt. Membrum preterea si tactu sentitur frigidum fricetur prius: et deinde inungatur et ex oleo costino et sambacino et oleo de ben tepidis et ex his similibus. Quod si ista non suffecerint ex unguentis que in capitulo de paralisi nominauimus inungendum erit donec sanetur.

Capitulum primum Tractatus decimi de febribus.

Febricitantes et precipue acute: non solum necesse est ut medicus sepe uideat: sed etiam ut eis semper assistat. Nos tamen in hac parte ponemus summas et aggregationes uice pectorum et extremitatum continentes: que utiles erunt prudenti et uigilanti licet in hac doctrina non studuerit: nec sit secundum eam operatus. In pluribus enim medicorum consilio non indigebit: atque errantium per eas cognoscet errorem: et perfectionem: necnon diminuti diminutionem: hec tam paucis comprehendemus uerbis et distincte ac compendiose: quemadmodum in alijs partibus hui⁹ libri peregimus: et dimittemus ualde subtilia et profunda: huius doctrine perscrutari. Hoc enim indiget: qui multa uult inuestigare. Ad hoc uero perficiendum: diuino iuuabimur auxilio.

Capitulum de febre ephimera.

b Ec febris non habet peridos: sed est unius periodus tantum. Cuius propria significatio est quod neque cum rigore neque orripilatione incipit: et quod antequam accedat precedat eam causa diuersa ab eo secundum quod currit consuetudo sicut superfluus labor: aut ira: aut angustia: aut sollicitudo: aut uini puri uel multi potatio: aut quia diu stetit ad solem. aut sub aere frigido: aut in aqua frigidissima: aut quia calidum apostema quod accidit propter casum uel percussionem in corpore precessit: aut fit propter dolorem qui in aliquibus contingit membris: aut propter repletionem ciborum multi nutrimenti: aut crossorum opilantium: aut uehementis caliditatis: aut propter forte fastidium uel propter frequentem uentris fluxu3 et uehementē: aut propter multā moram in balneo: aut quia balneauit se in aqua inconuenienti: ut sunt aque naturaliter calide: aut quia non balneauit se ut consueuerat: aut quia medicinas calidas sumpsit: uel quia multum comedit: aut propter corizam et reumatismum: aut quia diu a comestione abstistiut. Urina quoque in hac egritudine: neque in colore: neque secundum substantiam: neque secundum odorem multum mutatur ab hoc quod consueuerat. Calor etiam cum corpus egri tangitur: neque superfluus: neque mordicatiuus sentitur. Cum autem egritudo minui incipit sudoris prouenit multitudo: aut si non aliud cutis saltim humectatio: aut resudatio: deinde sedatur perfecte. In hac preterea febre: neque multus est timor: neque est mala. Quandoque tamen in alias malas transit febres: cum et ipsius regimine et curatione: error contingit. Cum ergo aliquis hanc febrem causa laboris incurrit:

opoꝛtet ut cum minui febꝛis eius ceperit
eger balneum ingrediatur : ⁊ in domo me
dia ſedeat iuxta poꝛtam per quam reddi
tur ad domum pꝛimam: que ante faciem ip
ſius aperienda eſt. ¶ Ad ultimum quoque
locus ſit talis in quo delectetur et ne ullo
modo ſudet ſi poſſibile eſt : neque inflam
metur : neque eſtuet : neque cogatur
anhelare uehementer. ¶ Sit autem locus
talis in quo ipſum diu moꝛari ſit poſſibile
ubi et ſemicupium tepidaꝫ continens aquã
in qua delectetur ingrediatur. ¶ Coꝛpoꝛi
uero ipſius aque tepide multitudo ſuper
fundatur: ⁊ pꝛematur molliter : deinde coꝛ
pus ipſius abſtergatur : ⁊ ex oleo uiolato
tepefacto inungatur : ⁊ maxima ſollicitu
do adhibeatur pꝛecipue circa iuncturas et
colli ſpondiles et doꝛſi. ¶ Poſtquam autem
hoc aliquibus hoꝛis factum fuerit : iterum
in aquam tepidam mittendus eſt : ex ea ſu
per ipſum aliqua hoꝛa fundendum : dein
de redeundum eſt ad inungendum. ¶ Lon
gitudo quoque fundendi aquam ſuper eum
et inungendi ex oleo et bꝛeuitas ſint ſecun
dum laboꝛis uehementiam ac ipſius debi
litatem. ¶ Poſt hoc uero egrediatur balne
um: ⁊ nutriatur ex oleribus et fructibus re
centibus ⁊ carne pullina et edina et piſci
bus que uocantur ezie ⁊ ipſi ſunt boni :
et abſtineat a cibis calefacientibus. ¶ Et
ſi non conſueuit uinum bibere ſumat in po
tu iulep factum de zucharo taberzet ⁊ aqua
roſata. ¶ Si autem ſolitus fuerit bibere ui
num: ſumat ex eo minus ſolito : quod tamẽ
plus ſolito ſit mixtum aqua. ¶ Lectus quo
que eius mollioꝛ ſit quam pꝛius: ⁊ plus ſo
lito doꝛmiat. ¶ Et ſi poſt aliquid de ueſti
gijs laboꝛis ⁊ laſſitudinis ſuperfuerit : ad
balneum ut diximus et totum regimen re
deundum eſt: donec ſe habet ut ſolebat. ¶ Si
autem hec febꝛis cauſa uigiliarum aut mul
te ſollicitudinis contingat eger poſtquam
ipſa minui inceperit balneum ingrediatur
et ſit in loco balnei ſcilicet qualem ſupꝛa di
ximus nec cibetur omnino: ſed aqua tepida
pꝛopꝛie ſuper doꝛſum ipſius fundatur : et
nutriatur ex cibis ſimilibus his quos pꝛe
diximus et uinum ſi bibere conſueuit : men
ſurate ſumat : ⁊ remoueatur ab huiuſmodi
ſollicitudine interpoſitione uerboꝛum et
alicuius iucunditatis : atque alicuius ludi
cri. ¶ Oleum quoque uiolatum olfaciat : et
doꝛmiat in locis ſuauiter redolentibus et
in ſtrato molli. ¶ Quod ſi ex multa triſti
cia aut ex multa ira fiat hec febꝛis balne
um cum minui ceperit ingrediatur: ⁊ intret
ſemicupium aquam continens calidam in
qua delectetur: ⁊ aqua etiaꝫ ſuper ipſum in
domo balnei exiſtentem copioſe fundatur.
Ipſe preterea in loco balnei moꝛetur : ubi
neque a uento: neque a frigoꝛe tangatur.
Aut moꝛetur in pꝛima domo balnei in qua
tamdiu ſit donec cutis moleſcat et rubeat
parum : deinde aquam frigidam ſubito in
grediatur : ⁊ ab ea citiſſime egrediatur.
Cumque egreſſus fuerit aqua roſata ipſi
us capiti ſuperfundatur : et pectus ex ſan
dalis et aqua roſata et camphoꝛa liniatur
et in potu granati muzi ſucum ſumat et ei
ſimiles potus: aut rob quod fit de ribes : et
macianoꝛum acetoſoꝛum et acetoſitatis ci
tri : et nutriatur ex oleribus frigidis et a
ceto: ⁊ ex oleo confecto cum zucharo et ex
oleo amigdalino. ¶ A uino autem omnino
abſtineat: niſi maximum inde conſequatur
nocumentum. ¶ Quod ſi inde conſequatur
cum ſuco granati miſceatur ⁊ ſuper niuem
infrigidetur : et ex aqua frigida multum
bibat : ⁊ cum biberit uinum : granata ace
toſa in aqua frigida abluta comedat :
deinde aqua roſata ſuper ipſum roꝛetur :
et ingenietur qualiter eius ira inquantum
cumque poſſibile fuerit : ſedetur. ¶ Cum
autem hec febꝛis ex multi uini potatio
ne ſuperuenerit : aut foꝛtis et puri.
Egro aliqui de potibus quos nominaui
mus ſimplices ſcilicet abſque alterius rei
commixtione dandi ſunt cum aqua frigidiſ
ſima mixti ex quibus non impetuoſe ſed
paulatim bibat. ¶ Cumque febꝛis ſedata
fuerit balneum ingrediatur in quo moꝛam
faciat in domo temperata ſtando ſicut oſtẽ
dimus : ⁊ multa aqua ſuper ipſius caput
fundatur. ¶ Et nutriatur ex tapſil adeſia ci
trina infrigidatis ⁊ his ſimilibus ex rebus
frigidis mixtis cum ſuco granatoꝛum: ⁊ ſu
co ribes: ⁊ uue acerbe ſuco : ⁊ ex piſcibus
qui uocantur azie : coctis cum aceto ⁊ olfa
ciat oleum uiolatum: ⁊ doꝛmiat diu. ¶ Cum
qꝫ expergefactus fuerit: balneum iterum in

grediatur:ꝛ ad predictum redeat regimen. A uino autem omnino abstineat: ꝛ in potu rob de fructibus sumat. Si autem in capite fuerit grauitas:ꝛ in oculis rubedo ꝛ extensio: sanguis extrahatur cum flobotomia ꝛ uentosis. Eiusqꝫ regimen totum sit ut diximus. Uenter quoqꝫ ex suco fructuum soluatur. Cum uero aliquis hanc febrē incurrit ex multo motu: aut deambulatiōe nimia sub sole: aque rosate pars una sumatur:ꝛ olei rosei pars media:ꝛ aceti partis unius quarta ꝛ in ampullam uitream mittantur:ꝛ concutiantur donec inspissentur: ꝛ ex eis in niue infrigidatis super ipsius sinciput paulatim fundatur. Pannus quoque eis infusus in uine infrigidetur: ꝛ a principio accessionis usque ad quietem capiti supponatur. Postquam uero quieuerit febris eger balneum ingrediatur:ꝛ sit in loco temperato ut diximus: ubi aqua tepida super totum corpus ipsius:ꝛ precipue super caput fundatur. In potu autem sumat frumētum fractum coctum in aqua quod tamen prius sit multotiens ablutum cum aqua calida: cui postquam coctum fuerit multa aqua i niue infrigidata admisceat ex qua eger usque ad sacietatem sumat. Cum que febris cessauerit: ex cib quos prediximꝰ nutriatur. Cū aūt aliquis hanc patitur febrem eo qđ sub frigido aere longam fecit moraꝫ: totū corpus eius a principio febris usqꝫ quo sedetur sepe fricandus est: nō tam duriter. Cumqꝫ febris cessat: domuꝫ calidā balnei ingrediat in qua morā faciat donec sudor egrediatur. Postqꝫ autē sudor egressus fuerit: corpus ex oleo tepido cum fricatione inungatur: donec sudoris multitudo egrediatur: deinde ex aqua calida locus abstergatur:ꝛ indutus egrediatur:ꝛ eo usque dormiat donec iteꝝ sudet. Post hec i comestione cibos sumat subtiles ex quibus quod leue est.i.paꝝ comedat:ꝛ cū mēsura sumat. Uinū ͦo forte bibat:ꝛ si ex febre ꝛ fractione aliquid redierit ad balneum ꝛ ad totum regimē qđ prediximus redeundū est. Si quis uero hanc febrē pp aquas naturaliter calidas patiatur: si fuerint aque ille tales ex admixtione: azegi: aut sal: aut ferri: aut aliaꝝ rerum que corporis superficiē exasperare ꝛ contrahendo rugare consueuerūt: eođ est regendus regimine quo is qui hāc incurrit ex frigore. Oportet tamen ut locꝰ balnei in quo hic in domo calida morat sit temperatus: ante portam suam ꝛ sit porta ħe domus coram facie ipsius apta: ꝛ aqua calida super ipsum fundatur ꝛ in eam ingrediatur:ꝛ inungatur cum oleo:ꝛ iteretur effusio aque calide ꝛ introitus in eam:ꝛ fricetur multū uicissim donec pori aperiantur:ꝛ corpus tumescat ꝛ febris sedet:ꝛ corpꝰ rubeum fiat. Quod postqꝫ factum fuerit egrediatur:ꝛ indumentis suis indutus dormiat deinde ex his que prediximus nutriatur.

Cum autem aliquis hanc febrem icurrit ex comestione calidorum ciboꝝ: oportet ut postquā febris quieuerit: ex aqua ordei multum bibat. Cuius nutricatio sit post febris sedationem cibus cum aceto conditus in quo non est caro. Et est ingeniandū qualiter eius uenter solui possit ex prunis ꝛ tamarindis:ꝛ zucharo tabarzet sirupū quoqꝫ acetosum simplicem de zucharo bibat ꝛ comedat granata muza ꝛ acetosa:ꝛ omia alia poma his similia. Ab omnibꝰ uero cib qui corpus calefaciunt abstineat febris enim hec proprie:ꝛ illa que ex fortis uini potatione accidit utreqꝫ in putridam cito mutātur febrē. Cum uero aliquis hac febre laborat eo quod plus solito comedit: aut cibum multuꝫ nutrientem: aut crossioris nutrimenti sumpsit: quia hec species effumere plerunqꝫ adeo per multos dies fit mansiua ut sinochus esse uideatur: non est expectandum donec febris a corpe recedat: immo uenter egri illico ex succo fructuum sicut nominauimus est soluendus: ꝛ sirupus acetosus est sumendus:ꝛ ex ptisana tantummodo nutriendus: sed postquam febris alleuiari uidetur aliquantulum eger in balneum est mittendus: in quo non longam faciat morā et si in aqua tepida ꝛ ex ea super ipsum fundatur: cuius etiam corpus ex sulphure diu fricari conuenit: deinde ex aqua lotus egrediatur:ꝛ sic ad suum redeat regimen ad uētris. scilicet solutionem ex succo fructuum ꝛ ad sirupum acetosum in potu sumendum: et ad nutriendū ex aqua ordei: cumqꝫ febris parum alleuiari ceperit balneum iterum ingrediatur: in quo longiorē quam prius faciat moram:ꝛ plus balneetur secundum qđ febris diminui uisa fuerit. In principio tamē huius febris absque magna cautella

balneum minime ingredi debet. Obseruandum est enim ne in eo laborem patiatur ꝛ ne corpus calefiat. Quod si contingat ipsum in balneo orripilationem pati: illico est extrahendus: quod etiam in omnibus quibus post febrem effimeram in balneo huiusmodi accidit orripilatio est obseruandū: hoc namqꝫ accidens non eaꝫ effimeram pati: sed putridā portendit. Ex his aūt per que singulatim ꝛ absqꝫ ulla ambiguitate febris cognosci pōt effimera cum alijs significationibus quas prediximꝰ: est ut egro cū se balneauerit: non superueniat orripilatio. Cum.n. hec species effimere cognita fuerit: ꝛ uenter solutus: ꝛ urina prouocata: ꝛ nutricatio subtiliata fuerit: ꝛ ordo intrandi balneum ꝛ balneandi scđꝫ febris diminutionem obseruatus fuerit adeo bene sanabiꝭ: quod in febrē putrefactionis minime transibit. Si auteꝫ in regimine error acciderit in febrē mutabitur putridā: que erit acuta: ꝛ sinochā.s.conclusam. Si quis uero hāc patitur febrē quia in comestione una aliquid comedit ex quo grauari ceperit: si grauitas in superiori bus sentitur uentris: euomat illđ: aut supponatur collirium: si in inferioribus sentitur grauamen. Cūqꝫ passio minui ceperit: balneeꝭ: ꝛ somnus augumentetur: ꝛ nutricatio subtilietur: ꝛ p aliquod dies a labore abstineat ꝛ ex aliquibus cibis qui uentreꝫ parꝫ soluunt moueatur. De his quos in hoc nominauimus libro: ubi de sanitatis custodia tractauimus. Qui autē hanc incurrit febrem cā apostematis: quod in aliquibus fieri contingat membris ex parte cōtraria minuendus est ꝛ apostema illud infrigidandum: quemadmoduꝫ in capitulo de calido apostemate ostendimus. Balneum nullomodo ingrediatur: neqꝫ bibat uinum: donec apostema illud sedetur ꝛ eius igneitas reprimaꝭ. Uenter uero soluaꝭ ꝛ calor extinguaꝭ sicut docuimus: ꝛ cibis infrigidantibus nutriaꝭ. Cum aūt aliquis hac febre laborat cā doloris qui in quibusdam contingit membris: que sit causa doloris considerandum est. Si.n.est apostema calidum aut grossa uētositas: aut humor mordicatiuus: Aut quia multum comedit: aut siccitas magna que loco dominatur: aut complexio mala calida: aut frigida simplex: aut cum materia ad ipsam causam remouendam est oīo intendendum quemadmodum in capitulo de causis dolorꝫ ꝛ earum curis docuimus. Febris.n. illico sedabitur cum causa remota fuerit. Cūque febris quieuerit: eger leuiter balneetur: ꝛ ex cibis quorum fecimus mentionem nutriatur. Qui uero hanc incurrit febrem: quia balnei usum ut consueuerat pretermisit: in balneum mittendus est: donec febris reprimatur: ubi multitudo dulcis aque tepide super eum fundenda ē. Ipse quoqꝫ ex furfur ꝛ semine melonū ꝛ pauco nitro diu est fricādꝰ: deinde egrediatur: ꝛ ex cibis extinguentibus nutriatur: ꝛ uinum album ꝛ claruꝫ bibat ualde temperatum. In mane quoque iterum ad balneum eat: deinde ab eo egrediatur ꝛ sic ad consueta redeat. Qui autem hac laborat febre: quia multam famem aut sitim passus est: si cum sola dolorositas ꝛ lassitudo ꝛ fractio eum inuaserit antequam febris in eo sit confirmata inueniatur: triticū fractum multa aqua ablutum ꝛ coctum ꝛ in niue infrigidatum: dandum est: ꝛ zucharum tabarzet. Si autem non inuenitur nisi postquam febris in eo inflammata fuerit: precipiendum est ei sepe ex aqua frigida paulatī bibere: donec febris reprimatur: deinde p aliquantum tēporis: in aquam tepidam est mittendus ꝛ aqua super eum fundenda frigiditate cuius non ledaꝭ: postea ptisanam bibat: ꝛ ex cibis humectantibus: nutriatur: ꝛ a labore abstineat donec sanitati restituatur. Cum vō aliquis hanc patiꝭ febreꝫ ex coriza que ei accidit: flobotomandus est licet paruum a precedenti minutione interceserit spacium: aut etiam si flobotomiaꝫ pati non poterit cuꝫ uentosis sanguis extrahatur ꝛ a carne ꝛ uino abstineat: ꝛ aquā ordei bibat: ꝛ uenter ex his que in capitulo đ coriza nominauius soluatur. Pectus quoque eius mollificeꝭ ꝛ tussis sicut ibi docuimus sedetur. Cūqꝫ ad salutē peruenerit: ꝛ reumatismus digestus fuerit: ꝛ tussis sedata: ꝛ febris quieuerit: ī balneū est mittendus: ꝛ ordinatim ad consueta paulatim reducendus: huius aūt febris cura non est negligenda. Ex ea.n. plerūqꝫ peruenitur ad pleuresiꝫ uel ad periplemoniam. Sed qui hac teneꝭ febre pp fastidium: he enim febres cū ructꝰ fuerit fumosi ꝛ fetidi inuadere solent: ꝛ uis accidunt cum acetosi fuerint si uenꝭ postea solutus fuerit per se alia non indiget cura:

niſi ut parum aque calide ſorbendo trahici at: ⁊ balneetur: ⁊ ex cibis infrigidantibus qui neqꝫ cito corrũpantur: nꝫ conuertantur nutriatꝰ: ſicut ſunt ea que ex ſuco uue acerbe et ſumach: ⁊ granis granati: ⁊ his ſimilibꝰ preparantꝰ. Potus quoqꝫ bibat que his in ueniuntꝰ ſimiles. A labore aũt et ſtatiõe ad ſolẽ: et coitu abſtineat. Qđ ſi uenter per ſe non ſolutus fuerit: ex medicinis quas in ca pitulo de cuſtodia ſanitatis noiauimus: ſol uendus eſt. Si aũt hec febris ſupuene rit alicui in cuius ſtomacho aliquid contine atur: quod euomi poſſit: ex aqua calida ſor beat: ⁊ cũ ea ipſum euomat. Et ſi grauitas in inferioribus uentris partibus ſentitꝰ: col lirũ aliquod ſupponatꝰ. Cũqꝫ uenter prout oportet mundificatus fuerit: ⁊ cum hoc ne qꝫ ructus fumoſus neque grauitas neque mordicatio ĩ uentre ſentitꝰ: neqꝫ nauſea: bal neandus eſt eger: ⁊ nutriendus: ⁊ regendꝰ eo regimine qđ prediximus. Is quoqꝫ cui hec febris accidit cauſa frequenter aſſellan di: ex his que in ſuo noiauimus capitulo: curandus erit. Cũqꝫ ipſius febris repreſſa fuerit: in balneũ nutriendus erit: ⁊ ex rebꝰ quas ĩ hoc libro nominauimus nutrie͂dus. Sunt preterea ex hominibus quidam qui cũ cibos multi nutrimenti frequenter come dunt: ut ſunt carnes graues croſſe: ⁊ pultes ualde ſpiſſe: ⁊ frumentũ coctũ: ⁊ uinum croſ ſum: hanc incurrunt febrẽ. Qua proptꝰ hij a croſſiorꝫ ciborꝫ aſſiduatione abſtinere dñt: ⁊ ex carne hedina ⁊ pullina nutriendi: ⁊ ſi rupum acetoſum bibere debẽt: ⁊ de uino ſu mere debent: qđ iam peruenerit ad ſubtili tatẽm: ⁊ claritatẽ: ⁊ in profundum penetra re põt. Is quoqꝫ q a predictis leditur: ãte comeſtionẽ uti exercicio dꝫ: ⁊ uentris ſoluti onẽ ⁊ flobotomiã aſſiduare. Si.n.nihil ne gligens affuerit: egritudines incurret acu tas ⁊ peſſimas. Sunt ẽt ex hominibus alij: qui cũ laborem aut uigilias patiuntur: aut eorꝫ tardatur comeſtio: aut ex cibis ſubtilibus: aut ſiccis nutriuntꝰ ad febrem de ueniunt. Quapp huiuſmodi hominum genꝰ ab his rebus abſtinendum eſt. Cumque fe bris eos inuaſerit ſuccurrendum eſt cito cuꝫ eis que corpus humectant. Ex hoc enim ſi neglectum fuerit: ad ethicam deuenient.

Capitulum de febre ethica:

C Uꝫ febris tribus diebus aut ãplius permanſerit: neqꝫ ſe mouerit: neqꝫ ca lor eius: neqꝫ inflãmatio uehemens fuerit neqꝫ accide͂tia que febres acutas comitari conſueuerunt cum ea affuerunt ut eſt pulſus magnitudo: ⁊ caliditatis: ⁊ inquietudinis uehementia: ⁊ anxietas: ⁊ lingue ſiccitas: atqꝫ eius nigredo: ipſa tñ ſic uno modo per ſeuerauerit: neqꝫ põt in ea deprehe͂di dimi ſio aliqua: neqꝫ poxiſmus: preter hec etiam ipſa inuenitur quieta: ⁊ quaſi tepida: tunc ethica adeſſe creditur. Eſt itaqꝫ ipſius ue ritas ſic expienda. Egro ut in diuerſis cõ medat horis: eſt precipiendum. Qđ ſi in uentus fuerit ſemper poſt comeſtionem a fe bre magis infeſtari: ethicã proculdubio ẽẽ pronuntiandũ eſt. Qđ ſi cum hoc ẽt facies eius iam extenuata eſſe uideatur: ⁊ oculi cõ caui ⁊ caro iminuta atqꝫ cutis deſiccata fue rit: ethica iã non ẽ in eo in principio: imo in ipſo confirmata ẽ: ⁊ operata: ⁊ diu eſt ex quo ipſum inuaſit: hec autem febris in prin cipio ſui cum nondũ: ſcilicet ad ariditatẽ p uenit curabilꝰ eſt. Ptiſis itaqꝫ ſigna cognoſ cenda ſunt: ut dũ aliquis đ egri ſanitate cõ fidit: ad eã curãdã properet. Dicemus igitꝰ qđ eius quide͂ ethica in ptiſim tranſit: tipo ra uehementer plana fiunt: ⁊ oculi conca uantꝰ: ⁊ nares ſubtiliantꝰ: ⁊ fiunt tornatiles facies quoqꝫ fit tornatilis: ⁊ aures minorã tur: ⁊ earꝫ corpus ſubtiliatꝰ: faciei quoqꝫ ac frontis tenditur cutis: ac ſi eſſet corium qđ ſuper oſſa faciei deſiccatũ foret: ⁊ totum cor pus ſimiliter a carne nudum exiſtit. Colluꝫ preterea tenue fit: ⁊ epiglotis foris promi net. Cũqꝫ pectoris oſſa tactu aut uiſu conſi derata fuerint: unũ quodqꝫ eorum cum ſuis extremitatibus notari poterit: ⁊ poſtremo corpus non uidetꝰ niſi coriuꝫ ⁊ oſſa. Eiuſqꝫ uox exilis auditur ⁊ debilis: ⁊ uirtus cio deſtructa uidetur: ⁊ pulſus ſubtilis: ⁊ debilꝰ: ⁊ cum hoc ẽt durus. Corde quoqꝫ manife ſte aparẽt q ꝛ caro diſſoluta eſt: ⁊ uene ſilꝰ: ⁊ cũ hoc a ſanguine uacue nꝫ earꝫ concauitas magna rei capax exiſtit. Pulcritudo quo qꝫ atqꝫ claritas ab ipſius corpore omnino receſſerunt: ⁊ cutis deſiccata eſt: ⁊ cuti exi ſtentis in ſenio ſimilis facta eſt. Uenter ẽt eius attenuatur ⁊ dilatatur: donec uideatur ac ſi coſtibus adereat: ⁊ quod nihil in ſe cõ tineat. Mirach preterea uentris in tantũ

subtiliatur: ut non uideaẜ esse nisi solummodo corium: ꝛ preter hoc spasmaẜ ꝛ desiccaẜ. Ossa quoqꝫ rascbete: ꝛ petinis manu plerũqꝫ apparent: ꝛ ungues curuantur. Cum ꝟo capilli cadunt alicui: ꝛ uenter soluiẜ: mors ei propinqua ē. Cumqꝫ corpus ad hunc diminutionis ꝛ debilitatis deuenerit terminũ nunquã sanari poterit: neqꝫ meliorari. Sꝫ dum carnis ꝛ sanguinis: pulcritudinis ac uirtutis reliquie in eo inueniuntur: ꝛ quod ex predictis significationibus apparuit: neqꝫ uehemens ē: neque confirmatum: sanari potest: ꝛ ad suam redire dispositionem: si ei ut oportet subueniaẜ. Cum autē non fuerit multa debilitas neqꝫ multa macies: neque longum intercesserit spacium ex quo pati ceperit: nec etiã ex signis ethice aliud apparuit: nisi quia febris lenta adest que iaꝫ per aliquos perseuerauerit dies ꝛ postea paruꝫ siccitas ꝛ maciei inceperit: huiusmodi patiens leuiter ꝛ cito sanitati restituetur: si deꝰ uoluerit. Hac egri febre laboranti: in primis aqua ordei danda est: ꝛ postqꝫ ipsa de stomacho descenderit: ex piscibus q ezie uocantur: super prunas assatis aut in ueru: nutriendus est: ꝛ ex holeribꝰ frigidis: ꝛ humidis ꝛ portulaca: ꝛ molachia: ꝛ lactuca: ꝛ cucurbita: ꝛ cucumeres: ꝛ citroli hic quoqꝫ cotidie ante quam comedat balneũ ingredi debet: ubi in loco moretur in quo a calore ledi non possit ꝛ in aquam tepidam: per aliquod spacium similiter mittendus ē: deinde ex oleo uiolato inungendus: domus uero ĩ qua moratur talis sit. Cuius aer frigidꝰ sit ꝛ humidus: ipsius que pauimentum ex rebus uiridibus que frigide sint ꝛ humide sit stratum. Panni quoqꝫ aqua rosata infusi in niue infrigidata in qua camphora ꝛ sandali dissoluti sint: pectori superponanẜ. Quod tamen fieri conuenit cum stomachus alleuiatꝰ fuerit: ꝛ cibus ab eo descenderit: ꝛ etiã antequã comedat. Cumqꝫ predicti tepefacti fuerint: panni mutandi sunt. Et tãdiu fieri conuenit: donec frigiditatem sentiat eger iam ad multã sui corporis profunditatem peruenisse. Et si propter huiusmodi curam superueniat: ei prius orripilatio: ꝛ postea accidat ei calliditas: tepefiant paꝝ ꝛ postea pectori superponantur: neqꝫ remoueantur: nisi cum desiccati fuerint: tantum aut multum calefacti. Oleum preterea uiolatum ꝛ oleum de seminibus cucurbitarum in potu danda sunt: ꝛ lectus solito molior fiat: ꝛ quantum plus poterit: longo tempore dormiat. A uigilijs autem atqꝫ cogitatiõe ꝛ a motu ꝛ coitu ꝛ a statione in locis calidis ꝛ siccis: ꝛ fame abstineat. Si autem cũ hac febre fuerit nocumentum: ꝛ acuitas atqꝫ calor: trocisci de camphora cotidie ĩ matutinalibus horis in potu tribuantur. Cum autem sol ortus fuerit: aquã ordei bibat. Aque ꝟo quam ĩ nocte bibiturꝰ est: iulep cũ mucilagine psillij admisceaẜ: nꝫ cessanduꝫ ē: immo ĩportune instandũ in pectoris infrigidatione. Usi ex frigidis epithimatibus: ꝛ ex holeribus instanẜ epithimandũ. Cibaria ꝟo non semel sunt tribuenda: sed ad multas uices parciẽda: ꝛ p̃cipue si estas fuerit. Ex quibus eger non tm̃ semper sumere dꝫ quantũ est ei necessariũ: ꝛ sibi caueat ne semel tm̃ comedat: quantũ est id quo eget. Ex aqua quoqꝫ frigida paulatĩ in potu sumat: neque famem aut siti ullomodo patiaẜ: ꝛ ab oĩbus que calefatiunt ꝛ desiccant oĩo separetur. Cum aũt ethica iã meliorata fuerit: ꝛ obfuscatio ac carnis diminutio manifeste apparuerit: uerũtñ ad terminũ scd̃m quem ipsam diximus esse insanabilẽ nondũ peruenit ea laborans eodẽ indiget regimine quo ꝛ p̃dictus. Oportet tñ ut super eũ fiat assiduatio: ꝛ perscrutatio ꝛ frequentio ꝛ pueniatur cũ eo ad ultimũ: ꝛ mittaẜ in balneũ ꝛ in tinã bis: aut ter in die: nisi in tali disponat manere loco in quo caliditas nullomõ eum ledere possit: neqꝫ orripilatio inuadere. Nos. n. nequaquã uolumus ipsum intrare balneũ: nisi cũ semicupiũ inuenire ñ posumus neque aquã sup eum fondere: nisi orripilatio eũ iuadat. Sudare aũt ꝛ aerẽ attrahere calidum: oĩ rei deterior existit. Hanc itaqꝫ paciens febrẽ in balneũ mittaẜ ꝛ semicupiũ postquam duarum horaꝝ spaciũ preterierit: ex quo aquaꝫ ordei in potu sumpsit: ꝛ cum de semicupio egrediatur ex oleo uiolato inungaẜ. Cumqꝫ uenter ab aqua ordei: alleuiatꝰ fuerit: neque in ructu sapor ullus remanserit iteꝝ ad balneum ducaẜ. ita tamen ut in eundo minime laboret: deinde mittatur in semicupium: ꝛ de aqua tepida tamdiu super eum fundatur donec ipsius corpus incrossetur: ꝛ parump rubere incipiat. Postea uero in aquam frigidam semel submergatur. A cuius tamen

frigiditate non ledat: deinde ex ipsius corpus ex oleo uiolato ꝛ ei similibus oleis iungatur. Usus preterea regendi ipsum in balneū: intrementū recipiat. Cūqȝ ab eo egressus fuerit: ex eis que diximus ꝛ scḋȝ mensuram quā diximus: cibet: ꝛ iaceat in domibꝰ tranquillis humidis bene obūtibus: in quibus sit aeris paucitas. Ante ipsum ṽo panni frigida ifusi aqua: ꝛ parasides magne ex ea plene ponant aut lacune sint coram eo. Folia quoqȝ uitis ꝛ salicis: atqȝ rosarum: ꝛ uiolaꝝ: ꝛ susibiū ꝛ his similiū coram eo sternant. In tēpore uero hiemis: non sit i eius mansione ignis: nȝ fumus sed frigidū attrabat aerē: hec.n.maior eiꝰ existit cura. Et pp hec ita conseruat: qḋ non oportet eū emplastra ꝛ epithimata frigida que p̄diximus exterius ad cordis confortationē apponer. Ex pannis quoqȝ calidis ꝛ in pondere leuibus coopiatur corpus ꝛ p̄cipue caput ne coriza: aut catharrus ei supueniat: ꝛ extremitates leuiter comprimantur: paciens quoque oleum de cucurbitis cum oleo de nenufarino conditum: olfaciat ꝛ dormiat diu. Quod si magnum diei supfuerit spaciuȝ: nolueritqȝ iteꝝ anteq̄ȝ cenet tinā: ingredi faciat: qꝛ conferret ei. Et si non comedat: ꝛ ātē comestionē non ingrediat balneū: ꝛ dormiat diu. Si aūt siccitas ꝛ macies iā uehemēter eū occupauerunt: lac caprinū sup ipsius corpus mulgeat: ꝛ ex eo liniat. Atqȝ aque que ē in semicupio ex ipso aliquid: admisceat. Cumqȝ de semicupio egressus fuerit: ex oleo uiolato: aut de cucurbita: aut de nenufare inungat. Si ṽo nȝ caliditas: nȝ acuitas fort fuerit: uinū albū ꝛ subtile: qḋ tam aque frigide habeat admixtum: ut sapor uini abscondat: bibat. Sȝ si acuitas fuerit manifeste: iulep de zucharo cuȝ aqua frigida in potu ei tribuatur: ꝛ ne uenter eius soluatur: summopere est cauendū: ad cuius cōstrictionē si solui ceperit: est festinandū. Huic preterea pleriūqȝ si calor fuerit fortis: confert lac uaccaꝝ iuuenilis etatis de quo butiruȝ uehementer extractū est si fuerit acetosum ꝛ aqua ordei in potu ē tribuenda. Et si uēter solutus fuerit: ipsam cū tortellis sumat. Et est necesse cum hoc quod diximus: ut ad ifrigidationem ꝛ caloris extinctionem studium impendatur. Cum autem huius urina fuerit oleagina aut i eius superficie petala apparuerint unctuosa: aut frustra carnis filis similia aut aliquid simile furfuri in ultimo i huius regimine: est insistendum. Sed si qs hanc laborans egritudine corpus habuit uehementer siccum ꝛ uehementer macrum: neque fortis calor in eo fuerit: lac calidum ita ut ab uberibus extractum fuerit si in potu sumatur: aut cum eo micas panis comederit: conferret ei. Omni uero lacte: ad hoc asininum melius existit. Et post ipsum: est caprinum. In lacte uero recente: duo sunt obseruanda: ne scilicet in caseitateȝ transeat: ꝛ ne conuertatur. Lac autem quod prediximus cum in stomacho fuerit: non transit in caseitatem: nisi raro. Quod ēt nunquam in casietatem mutabitur: si parum zuchari ei misceatur. Cum autem a lactis conuersione quis egrum custodire uoluerit: eius dispositionem in caliditate cotidie tangendo consideret: ꝛ qualiter aerem attrahat: attendat: eiusque pulsum inspiciat: ꝛ urinam: atque sitis ipsius quantitate. Si enim inuenerit hec omnia maiora quām prius essent ante quam lac biberet: ꝛ uehementer augumentata fore: a lacte predicto erit abstinendum: ꝛ lac acetosum absqȝ butiro: aut aqua ordei in potu erunt tribuenda: ꝛ trocisci de spodio: ꝛ his similia. Uenter quoqȝ si strictus fuerit cum apozimate aqua prunorum ꝛ terramabim: erit soluendus. Qḋ eo usque fieri conuenit: donec predicta remoueantur accidentia. Post quorum remotionem: ad lac redire est ei precipiendum: hec est eorum summa que ethicam pacientibus adhiberi conueniunt. Cum autem aliqui ethicam laborantes ad hoc deuenerit: ut ossa rascete ꝛ pectinis manifesta appareant: ꝛ pulsus deficiat: ꝛ mirach uētris costis adhereat: omniaqȝ eorum ossa māifesta uideantur ꝛ subtilia: non est in eis laborandū ut ad sanitateȝ perueniant sed ut quoquomodo sustententur. Quod fit ex nutriētibus que uelociter penetrāt: ꝛ ex bonis odoribus. Caro quoqȝ pullina sumenda est ꝛ in parua frustra incidentia ꝛ sucus ab ea paucum salem habente: extrahendus: quemadmodum ab alia carne sucus extrahi consueuit: aut fiat hoc ex carne rubea que i collo hedi reperitur. Deinde huic suco parū de suco pomorum: aut citoniorum: ꝛ parum uini admisceantur: aut tortella bene trita ei

admisceatur: et sic bibatur: aut sorbeatur.

Camisias preterea tinctas induant que ex sandalis: aut musco: si non capitis dolorem fecerint: sint infecte: fumigiũ quoqz añ eos fiat ex xiloaloe: et nete et ante eos: et in eorum circuitu ponantur: odorifera et confectiões odorifere: et aqua rosata super eos roretur: et olfaciant cibos odores habentes desiderabiles: sicut est cibus qui fit de carne epatis et pulmonis minutim incisa: et postea in frixorio cum ouis et croco et aceto cocta et intestina ex carne frustratim incisa plena et cusabegi: pulli quoqz assandi sunt: et coram ipsorum facie scindendi: ex quorum pectore carnem masticando sucum solũ traiiciant: carnẽ aũt proiiciant si multum fuerit debiles. Quod si quis ex his aliquantulũ fortior fuerit: pulli cum aqua et sale coquantur: quorum pectora postea cõtusa cum iure exprimantur: quorum sucus cum coriandro et pauco cinamomo: conditus et uinum atqz tortellas habens admixta: in potu tribuatur. Unus autem ex ueteribus medicis retulit: se uidisse unum uirum: et multos pueros: qui postquam ad ethicam ad hanc deuenerant dispositionem: sanati fuerant. Ego tamen nunquam hoc uidi: neqz credo uerum fore et precipue postquam puerilem transierit etatem. Trocisci de camphora qui cum sint cordis: epatis ac pectoris infrigidatiui ethice que est cum ardore conferunt. ℞. rosarum rubearum ʒ. x. spodij albi quod sit magnum frustrum: seminis cucumeris: ambor̃ ana ʒ. v. seminis lactucarum ʒ. viiij. seminis portulace ʒ. vi. seminis endiuie ʒ. ii. seminis dulcis cucurbite ʒ. vi. teraniabim ʒ. x. camphore ʒ. ß. Ex his omnibus cum mucilagine psillij confectis informentur trocisci: quorum quisqz duas ponderet ʒ. Quod si uenter solutus fuerit: ex istis aliis trociscis de spodio qui sunt constrictiui detur. ℞. puluis rosarum rubearum spodij: amborum ana ʒ. v. boliarmeni: gummi arabici: amborum ana ʒ. ii. suci berberis: suci sumach: amborum ana ʒ. iij. balaustie ʒ. i. et ß. seminis coriandri: seminis acetose excorticati ʒ. iij. in aceto infusi et postea torefacti ʒ. ii. fiant trocisci: quorum quisque duas ponderet ʒ. ex quibus unus in mane: et alius pᵒ solis occasum cum rob simplici de citoniis: aut granatis: aut de ribes sumatur.

Capitulum de febre que duobus diebus inuadit et unum intermittit et uocatur terciana.

b Huius febris pricipium cum forti accidit rigore et pauco frigore sicut est dispositio pedis cum obstupescit: sed nõ prolongatur diu: sicut frigoris spacium prolongatur: sed corpus cito calefacit: adeo uehementer: ut si corpus egri tangatur: manus mordicationem sentiat caloris. accidit autẽ plerumqz ut eger in tempore uehemẽtie caloris huius febris in eius fine: inaniter loquatur et precipue si calide fuerit complexionis. Plerumqz etiam ex ea accidit nausea: et estuatio: et uomitus collere rubee. Uẽter quoqz quandoqz soluitur: et egredit̃ collera citrina: pulsus uero in statu huius febris inuenitur magnus et uelox: et frequens sed tamen equalis. Urina quoqz in colore est ignea sed secundum substantiam non est spissa: habet tam̃ fetorem et odorem malum ex putrefactione. Hec autem febris sepiᵘ euenit complexionem habentibus calidam et siccam: et qui multum perpessi fuerunt laborem et uigilias et ieiunium: et ex cibis calidis nutrimentum sumpserunt: et uinuʒ forte et uetus biberunt: in regionibus et temporibus in caliditate distemperatis. Hec preterea febris non infestat egrum ultra horas. xii. qui immo sepe ĩ horis paucioribus istis ipsius remouetur paroxismus usqz ad octo uidelicet horas. Cũqz hora recessionis aduenerit: cum sudore remouetur: et quando separatur a corpore: pulsus ab ea mundificatur. Cum igitur hec accidentia cum febre inueniuntur: aut ex eis plura sciendum est febrem esse tercianam. Nõ si cum predictis accidentibus aut pluribus ex eis contigat: tercianã ĩ illa hora multis euenire absque omni dubitatione sciendũ est ipsam esse tercianam: ac si uidisset eam una die infestasse et alia quieuisse. Cum igitur eger taliter dispositus fortis inuenitur: fueritqz diu ex quo non fuit solutus de mirobalanis citrinis ʒ. x. in aqua feruente die et nocte infundatur deinde manibus fricatum coletur: cui ʒ. xx. ex terraniabim misceantur: et in mane in potu tribuatur. Scamonee quoqz recentis anthiochene et bone quarta ʒ. unius in tanta quãtitate iulep: et aque que semel for

beri possit dissoluatur τ ad bibenduꝫ tribuatur: donec uehementer soluatur. Cum eniꝫ hoc factum fuerit aut febris nullomodo accedet: aut parumper alleuiabitur deinde ex toto regimine qđ narro: regendus est. Si autem eger fuerit deliciosus aut debilis τ tempus fuerit estas: circa unam quamque noctem pondus.ʒ.x.tamarindorum: τ pruna sicca: τ crossa.xx.sumantur: τ in duabus libris aque usqꝫ quo sint dissoluta coquatur deinde manibus fricata colentur τ misceantur huic colature: zucbari tarbarzet.ʒ.x. τ in potu antequam dormiat sumatur. Cūqꝫ mane factum fuerit τ sol eleuari ceperit ex aqua ordei secundum magnam quantitateꝫ bibat: τ in loco bene quieto ul' olente moretur: donec cibus digeratur: deinde ex holeribus frigidis: τ musaguarat in quibus non ē amaritudo nutriatur. Et a cibis in quib⁹ est caro abstineat: τ comedat medullam cucumeris: τ citroli: τ de suco cucurbite in tēpore suo bibat: τ de suco cucumeris saraceni: τ sumat in potu aquam cum iulep τ sirupū acetosum ex zucbaro aqua bene temperatum. Modus quoqꝫ infrigidandi τ extinguendi secundum febris calorem: obseruet. Uenter preterea si per se semel aut bis aut ter cotidie soluatur. Apozima prunorum non est dandum: sed ex alijs est regendus. In loco quoqꝫ apozimatis prunorum: suc⁹ granati muzi cum mucilagine psillij: est tribuendus. Epati preterea in nocte in horis scilicet cum uenter a cibo uacuus est: pannus sandalis τ aqua rosata infusus est superponendus. Sitqꝫ inter comestionem: τ inuasionis principium: longum tempus: uidl' nutriatur tribus horis uel duabus āte quam febris accedat aut postquam recesserit. Hic autem eger ab omnibus calidis ē abstinendus: τ in loco frigido sit semper ei⁹ mora. Quod si febris cum magno ardore τ calore esse uideatur: ex suco cucumeris saracenici: aut cucurbite: aut citroli: τ ex mucilagine psillij cum malis granatis: aut iulep plus erit dandum: τ de aqua ordei plus bibendum. Si uero dies prolixus fuerit: aut eius cibus non cito digeritur: non conuenit tibi ut ex aqua ordei iterum ei tribuas.post solis occasum. Trocisci quoqꝫ de camphora cotidie cum siruppo acetoso de zucbaro in potu sunt dandi in mane antequam aquā ordei sumat per duas horas: aut ad minus per unam horam. Cumqꝫ febris egrum dimiserit. Ad hoc eodem regimen quo prius post febrem per tres dies erit regendus. Quibus transactis: pullina caro: aut hedina est danda. Interim tamen a balneo τ sole τ uino est abstinendus: deinde ad cōsueta reducendus.

Capitulum de causonide.

b Ec febris de genere est terciane: ea tamen fortior existit: τ maioris caloris. Que quidem una die fit ualidior. Alia uero minus calida. A corpore tamen non separatur: neqꝫ orripilatio cuꝫ ea accidit neque sudor nisi cum recedit. Alia autem terciane accidentia sunt cum ea uehementiora tamen τ firmiora. Lingua preterea ac labia citrina fiunt: aut denigrantur: aut absqꝫ dubio exasperantur si febris non ualde fuerit fortis. In huius uero febris curatione: tali indigemus regimine quale in terciana prediximus. Est tamen in ea plus studenduꝫ: τ diligētior cura est ei adhibenda: secundum quod hec est fortior illa τ maioris incendij. Egro igitur quā nocte ex apozimate prunorum τ tamarindorum quod prediximus est tribuendum: usqꝫ quo uenter cotidie bis aut amplius soluatur: trocisci de camphora: aut sucus citrolorꝫ: aut cucumeris saracenici: aut ptisana semper in mane dentur. In die uero omni hora assidue: cucurbite: aut citrolorum sucus: ei tribuatur: τ ex mica panis abluta lacti a quo butirum sit sublatū cum zucbaro admixta: regatur. Quod si parum comederit: aqua ordei iterum sumat: sicut ostendimus: aque autem que illi in potu ministratur parum psillij admisceatur: τ ex ipsius mucilagine cum iulep: aut suco granati: in potu sumat. Asperitas uero lingue cum panno lineo fricetur: deinde psillij mucilagine cuꝫ zucbaro labendo hauriat. Nucleus quoque pruni parum adhuc carnositatis retinens: in ore tenendus detur: τ panni aqua rosata infusi: epati ac cordi in pluribus superponant' horis. Et si eger in interioribus apostema non habuerit: neque stomachus neqꝫ epar debilia erant dum esset incolumis: ex aqua frigida super niuem infrigidata multum in

potu sumat cum calor ualde accensus fuerit de qua adeo usque bibat: donec facies eius uiridis fiat et tremat. Calor enim febrilis ex hoc illico extinguetur: deinde sudabit: et euadet aut fere liberatus erit. Venter autem si uehementer soluatur: ordeum confractum et ablutum: et aqua coctum: cum trociscis constrictiuis de spodio: dandum est. Sirupũ uero acetosum: et iulep: et zucharum uitet. Rob autem simplex de granatis acetosis et malis: et citonijs acetosis: dandum est: et ex omnibus que in capitulo de uẽtris constrictione diximus: est regendus. Quod si a uigiliis et capitis dolore ledatur: sicut in hac egritudinum capitulis continetur: medicandus erit. Nos enim in hoc nostro libro non ponimus curas egritudinum: nisi simplicium. Ideoq3 cum egritudines composite fuerint: ex proprijs capitulis sunt earum curationes sumende. Sit preterea in hac febre et in omnibus continuis febribus nutriendi tempus: tunc cum eger aliquam sentit alleuiationem: aut alleuiationem non sentit: sit in hora qua solitus erat: comedere du3 esset sanus: aut in hora qua dies infrigidatur et temperatur. Interpolatis uero oportet ut sit hora comedendi: longe ante earum accessionem quanto plus possibile fuerit: aut post earum recessionem. Nos tamen ostendemus quomodo sue nutricationis regimẽ obseruari debeat cũ de acutis tractabimus egritudinibus si deus uoluerit.

Capitulum de sinocho.

b Ec febris incipit sine tremore ac horripilatione accidit: immo cum calore incipit: et est cum ea in facie: et in oculis et auribus: et naribus rubedo: et tristicia et inquietudo: et inflãmatio fortis et inspiratio magna: et frequens. Hanc preterea febre3: antequam accedat. Hec signa precedunt. Egro namq3 adest in corpore grauitas et extensio: et pigricia et dispositio que lassitudini similatur: et in somno superfluitas: et amentia: et in capite grauitas et precipue in fronte et timporibus. Venaru3 quoq3 exuberatio: et guidegi uidetur: et pruritus in naribus: et in locis ubi uentosas apponere cõsueuit sentitur. Hec quoq3 febris accidit adolescentibus corpora bone habitudinis habentibus et eis qui ex carne: et confectionibus de melle multum comedere: et multu3 uinum bibere consueuerunt. Contingit aũt sepius in hyeme et uere. Cumq3 corpus hanc egritudinem pacientis tangitur: simile corpori de balneo exeuntis sentitur. Aut qui super corpus suum multũ ex aqua calida fudit. Pulsus in hac febre magnus sentitur et frequens: et urina rubea et crossa. Cum ergo in hac febre signa ista apparuerint: aut plura ex eis festinãdum est ad egri minutionem faciendam: in qua ex sanguine multum est extrahendum. Ex hoc enim extinguetur hec febris. Si autem non prius subueniatur quam lingua nigra fiat: et super uenerint accidentia causon: sentiuntur. Sepe tamen in causon eger ut inque ea diximus regatur. In hac tamen febre ea que sanguinem reprimant: magis sunt danda: sicut rob quod fit de suco uue acerbe et de acetositate citri: et ribes: et acetum: et malum granatum: preterea ad regimẽ egri subtiliandum est diuertendum et ad multum ipsius comestionem minuendam. Si quis etiam egrum in sue egritudinis principio inuenerit et flobotomari fecerit hec que prediximus cibis ipsius admisceat. In potu preterea aqua frigida tribuatur: et trocisci de cãphora. Et si necesse fuerit uenter ex apozimate: prunorum et tamarindoru3 et zucharo soluatur: aut ex suco granatorum acetosorum cum pulpa sua et zucharo tritorum. Post quam uero febris recesserit: a carne et confectionibus que ex melle fiunt: abstineat: et uino: donec ipsius sanitas sit confirmata. Hec quoq3 febris est continua et non interpolata: neque uocatur terciana: neque cum ea est aliquid ex igne et inflammatione et acuitate que cum causon mittatur: nisi in principio extinguatur. Hec preterea tres hẽt species una est in qua a sui principio non cessat augumentari malicia: usq3 ueniat crisis: aut eger moriatur. Alia uero est que semper in una moratur dispositione. Tercia quoq3 est que cotidie a sui principio minuitur. Illa autem que semper augetur. plus indiget minutione quam alie. Post qua3 ea que unius est tenoris: secundo eget licet etiam tercia ea non sit priuanda. Ille tamen due plus indigent et precipue ea que est cum augumento semper.

Capitulum de febre cotidiana que uocatur flegmatica.

b Ec febris cum orripilatione: et uero frigore in dorso et extremitatibus incipit: et tempus frigoris in corpore prolixum fit: et uix calefit: neque cito peruenit ad inflammationem et calorem sicut terciana. Quin immo corporis calefactio in hac febre cum prolixitate et labore accedit: et plerumque calefit: et iterum infrigidatur: et post et calefit. Quod postquam multociens factum fuerit manifestatur calor: et erit in toto corpore equalis: post laborem tamen. Cumque calor incipit: per totum corpus spargi et equari non est fortis: neque purus neque in corpore egri sentitur incendium: neque mordicatio ut in terciana: et causonide neque sitis est cum ea: neque uehemens inspiratio. Et si cum ea fuerit uomitus: aut uentris solutio: humores albi et pure flegmatici egeruntur: aut cum pauca collera rubea. Facies quoque in hac febre tumere aliquantulum uideatur: et corpus arescit et uirtus appetitiua deprimitur. Pulsus quoque in hac febre secundum uelocitatem et spissitudinem: multo minor inuenitur quam in terciana: et preter hec est diuersus. Accidet autem hec febris sepius pueris: et mulieribus et eunuchis: et corpora habentibus humida: et eis qui multum comedunt: et parum euacuant: et parum exercitantur: et in temporibus: et in regionibus frigidis et humidis. Urina uero in hac febre: alba est et subtilis: aut rubea et spissa et turbida. Et secundum maius in principio est in prima dispositione: sed postea succedente tempore in aliam mutat dispositionem. Eiusque interpolatio in pluribus in recessione diei contingit: et iuxta noctem: neque cum sudore separatur: et precipue in primis diebus. Sudor et si cum ea fuerit: erit paucus et uiscosus. Uene autem cum recedit febris: non omnino a diuersitate pacificantur: neque corpus a neutralitate: immo reliquie ex ea remanent que in corpore sunt usquequo alia ueniet accessio: hec rursus cotidie inuadit in qua tempus paroxismi prolixius inuenitur: tempore interpolationis: et fit longa: et mansiua. Que plerumque mensibus moratur mensibus: preter hec quoque est mala et mortis suspectionem secum habens. Cum igitur in febre hec signa inueniuntur aut plura ex eis sciendum est ipsam esse flegmaticam. Quod si in tempore huius multi hanc pati febrem inueniantur: iam certius credendum est: eam esse flegmaticam. Festinandum est igitur: et a prima accessione huius febris: sirupus acetosus de melle cum aqua tepida est dandus ad bibendum. Que si potest ortandus est uomere: non tamen cogendus. Ideoque ex eo multum bibere debet. De uomitu uero: ita fit ut res se habuerit. Eger autem non est fatigandus: ut hoc modo omnino mundificetur: et ut prorsus inuestigetur. Ex medicamine quod fit ex turbit quaque nocte est ei dandum: quod Recipe turbit fricati et cribellati cum panno sericino qui uocatur orale.ʒ.x.mastic. zinziberis: amborum ana.ʒ.i.zuchari quantum de omnibus. Ex hoc quaque nocte pondus aurei unius: in potu detur: nisi uenter a natura bis aut amplius inter diem et noctem soluatur. Cumque mane factum fuerit: zeleugebin: de zucharo.ʒ.v.ei dande sunt: et illico post hec sirupi acetosi de melle collati.℥.i.est tribuenda. Hora quoque comestionis ab hora accessionis quanto plus possibile fuerit: est elonganda. Nutriendus uero est eger: ex aceto et oleo abluto: et zucharo et pauca menta: et ex olleribus similibus. Et a cucumeris et citrolis: est abstinendus. Salsis uero in comestione utatur que ex aceto et almuri fiunt: et regatur ex radicibus sicle et eius extremitatibus conditis ex aceto et oleo et almuri: et sinapi: et aliis bis similibus. Regatur quidem eger sic per ebdomadam unam. Et si febris longitudo et eius accidentia minorari inueniantur: et hora sue inuasionis retardari comperiantur: ita erit regendus. Si autem inueniatur augeri aut stare. Eger ex hac confectione saluatur: que. Recipe turbit sani.ʒ.ii.succi absinthii.ʒ.unius quartam colloquintide.ʒ.unius sextam agarici.ʒ.ß.yere pigre.ʒ.i.mastic.ʒ.unius sextam. Conficiantur cum sirupo acetoso mellito et dentur egro: deinde ad ipsius regimen est redeundum. Quod si egri uirtus debilitata fuerit: pulli assati: et preparati in pa

tella dentur: et separetur a iure et miscis. Et si stomacho supuenerint aliqua accidētia: aut fortis nausea ex eis que i eorum capitulis noiauim⁹: curet. Sic quoqz si mala accide rit cōplexio: ut diximus subueniat. Si aūt fe bris quartā trāsierit ebdomadā de trociscis rosarum cōpletis i potu tribuat. Trocisci aūt cōpleti de rosis sunt qui. R. pulueris rosarum rubearuz .ʒ.x. suci eupatorii .ʒ.vi. suci absin thii .ʒ.iii. mastic. ʒ.i. et ß. spic asari: floris sq nāti: anisi: omniū ana .ʒ.i. Informēt trocisci quorum quisqz sit .ʒ.iii. ex quib⁹ unus cū .℥.i. hui⁹ apozimatis det quod. R. cortic radic apii: et radic feniculi: amborum ana .ʒ.x. semis utrorumqz: ameos cuscuthe: anisi: bede guart sucbaba: omniū ana .ʒ.v. Coquant cū aqz li bra .i. donec ad medietatē redeat: et misceat ex eo cū .℥.i. sirupi acetosi: et det cū pdicto trocisco. Egro quoqz int oēs duas noctes medicamē de turbith semel det: ut uent mo ueat. Si aūt febris adhuc fortis fuerit: cuz alia cōfectione soluat. Carnes quoqz cali gine et mutagenat dent: nē uirt⁹ dissoluat. Amicis vero et ab unctuosis et cōfectionibus que ex melle fiūt: custodiat. Et obseruādū ē ne aquā frigidā i niue ifrigidatā: paciens i hac febre bibat: nz aliquid eorum que ei simi lia sunt: ex reb⁹ frigidis. Ex hoc eniz si ne glexerit febris fiet longissima.

Capitulum de febre quartana.

b Ec febris cū tremore adeo uehemē ti incipit: ut dentes cōstringere faci at: et cōcutere. Iuncture quoqz atqz ossa do lēt ac si aliqd sup ea foret appēsum quod ea grauaret et pcuteret. Est que dispositio tre moris hui⁹ febris sufficiēs ad ipsam signifi candā. Nō eni tal tremor in aliis febribus pulsus aūt in inceptiōe hui⁹ febris: ex par uitate ac debilitate: raritate quoqz et tardi tate: ad mirabilē peruenit dispositionem. Et si quis recordatus fuerit: pulsus infirmi qual erat dū sanus esset: non indigebit alio signo in cognoscendo quod febris que ince pit sit quartana: nisi illud quod ex tactu ue ne ei manifestabitur: de superfluitate parui tatis: et tarditatis: et debilitatis ac minora tionis et quod ualde sit contrarium tempori pulsus febris flegmatice. Hec quoqz cū ca lefit et accenditur: ualde calidior existit quā flegmatica. Non tamen ad calorem perue nit terciane: neqz tanta sitis: neqz tanta in flammatio: neqz tanta estuatio: neqz tanta inquietudo: neqz tantus dolor capitis neqz tantuz alienationis inuenitur in hac febre quantum in terciana. Hec aūt post lōgas febres quarum circuitus planeti fuerunt: sepius contingere cōsueuit: et in autumpno: et in fine estatis: et complexiones habētib⁹ siccas. Urina uero in hac febre alba appa ret et subtil: aut appropinquat rubedini: et plerumqz est clara ualde: et cruda et crossa: et nigra aut rubea. Preterea si in hoc tem pore multe febres quartane multis accidūt: secure credendum est febrem esse quarta nam. Cumque urina in hac febre rubea et spissa uisa fuerit: et corpus rubeum et uene plene: eger ex basilica minuatur: deinde totum regimen: quod conuenit: ei adhi beatur. Si autem hoc non fuerit uisum: alique medicine que colleram expellunt ni gram ex his que in capitulo de melancolia nominauimus dentur. Medicina quoqz mouens in sequenti die post febris laborē: danda est. Cumque accessio inceperit: siru pus acetosus cum multa aqua tepida est tribuendus: et eger ut ipsum euomat: hor tandus est. Quod si uomere non poterit sicla: et sinapi: et salsa et eis similia: danda sunt. Quibus sumptis: uinum multa aqua mixtum bibat desuper: deinde sirupum ace tosum in quo rafanus fuit infusus in potu sumat. In aliis quoque diebus uomat et regimen ei amplificetur: et de carnibus pullorum et hedorum et agnorum annua lium mensurate edat. Ante tamen come dat holera cum almuri et oleo condita: et aquam calidā super se fundat et in ea sedeat ante quam comedat. In balneum quoque mittendus est. In quo tamen non sudet. Laborem preterea atqz uigilias: minus so lito paciatur. Somni uero et quietis: augu mento assuescat: et uinum subtile et ualde tē peratum bibat. Solutio quoqz uentris assi due per unum diem ante quam accessio

Flero

uomit⁹

Carnes

ueniat:ei adhibenda est. Sed uomitus in die accessionis:est dandus. Alijs uero diebus qualiter nutriatur ⁊ corpus ipsius humectetur:est pensandus. Et est considerandum aut febris ⁊ in suis accidentibus:⁊ sue accessionis longitudine minuatur:⁊ que currunt in ea:quia hoc bonum erit. Si autem non multum inueniatur:minorari:eger uehementer est euacuandus. Quod si in ultio factum fuerit:non permanebit febris. Quod si ultra.xl.dies perlongata fuerit: egro cum reliquis istius medicationis que diximus ad magnitudinem nucis:de diatriton piperō cotidie in mane est tribuendum:⁊ ex medicamine quod fit ex asa. Ad auelane magnitudinem dandum.quod. ℞.ase:foliorum rute sicce:piperis:omnium equaliter:mellis qd sufficit:ad conficiendum. Sumat ex hoc medicamine quantum est auellana in hora dormiendi:⁊ eger post ipsum dormiat. Balneum preterea ingrediatur ⁊ sudet in eo: non tamen in die accessionis. Uinum quoque uetus ⁊ purum bibat: ⁊ si fuerit tēpus estatis ⁊ corpus macrum ⁊ calidum melius erit ne aliqua ex calidis medicinis detur. Sed serum cum zucharo tabarzet ei sepe tribuatur. Apozima quoque de epithimo ⁊ mirobalanis indis interdum detur: ⁊ ex cibis nutriatur humectatiuis. Uomitus ēt in principio accessionis in die qua eum infestat febris:cum sirupo acetoso ⁊ aqua tepida prouocetur.

Capitulum de febribus continuis.

t Erciana quartana:⁊ cotidiana: plerunque fortasse non remouentur:sed permanent semper. In hora tamen accessionis fiunt fortiores:postea reprimuntur. Non tamen separantur ita ut corpus ab eis omnino sit liberum:deinde iterum ut prius in hora accessionis inualescunt. Accidentia uero harum febrium:eadem sunt que ⁊ predictarum excepto quod cum tremore non incipiunt:neque sudor in toto corpore est cum istis:nisi cum recedunt. Materia enim illarum:istorum etiam est materia. Sed est in quantitate maior:⁊ in qualitate deterior: ⁊ plus timorosa. Eadem igitur cura :istis subueniendum est ⁊ illis. Medicus tamē in harum curatione magis studiosus :⁊ frequentius debet esse solicitus quam in predictis.

Capitulum de febribus commixtis que accidunt de quinto in quintum diem uel de sexto in sextum uel amplius.

b Is febribus laborantes:in singulis accessionibus:per unam diem ante sunt soluendi:⁊ in die accessionis ut euomāt laborandum:⁊ preter ista regimen quod in capitulo de febre flegmatica nominatum ē circa eos obseruandū est:si eger fuerit crossus:⁊ comedendi auidus : ⁊ gulosus. Si autem fuerit siccus :⁊ macer : ex eis que colleram purgant nigram:est soluendus. Et preter hoc regimen: quod in quartana dictum est:circa eum obseruandum. Mixte uero que certos nō obseruāt paroxismos fiunt aut propter apostema quod in aliquibus membrorum fit:⁊ precipue in renibus aut quia in quartanam transitura est. Differentia tamen inter eas:est quod cum prima est dolor in aliquo ex membris:aut inferius sub dorso. Aut in suis operationibus est lesio. Cum alia uero:nihil horum inuenitur. Prime quidē curatio:est membrum infirmum sanare:qd fiet obseruādo ea que declarauimus i locis ubi dē his tractauimus. Scdā aūt curabit semel euacuādo: ⁊ alia uice calorē reprimēdo. Qd ideo fieri cōuenit ne humores omnino integre adurantur.

Capitulum de febribus ex quibus accidit frigus ⁊ calor simul.

f I cū febre causon in lingua fuerit nigredo:⁊ īspiratio magna:⁊ sitis multitudo:⁊ estuatio:fueritque corporis superficies frigida:erit significatio mala. Similiter quoque si extremitates ⁊ corporis superficies fuerint frigidissime :⁊ febris fuerit propter apostema quod est in interioribus. Ego tamē nō in hoc sermone de hac tm̄ spē loqui uolo:imo de oi febre in quacunque corporis supficies fuerit frigida. Cūque eger fatigationem ⁊ fractionem ⁊ febrem ⁊ alices ⁊ oscitationes sentit:⁊ pulsus est uelox ⁊ inspiratio similiter:⁊ calor cōtinuus : sentit interius:nec interpolatus ex regimine febris flegmatice erit regendus. Quod si in superficie corporis fuerit calor ut ca

lor febrientis:in pulsu tamen non sit uelocitas neque inspiratio sit spissa nec magna neque eger ex calore febrili aliquid magnum senserit interius : immo totum calorem : et incendium:ꝛ fractionem in corporis superficie senserit. Fueritque hoc cum interpolatione:sirupus acetosus:ꝛ gelenia bin de zucharo egro dentur : ꝛ ex aceto et oleo amigdalino nutriatur : balneum quoque cottidie ingrediatur in quo parum sidet: ꝛ multum ex aqua calida super eum fundatur . Que si suffecerint:bene erit . Et si non luenter : ex apozimate mirobal' erit soluendus :ꝛ ad regimen erit redeundum. Quod si eger orripilationem cum inflammatione mixtã senserit:ꝛ inspirat preter hoc inspirationem calidam ꝛ passus fuerit alices:ꝛ senserit calorem prius : et illico post frigus:aut prius frigus : ꝛ post statim calorem : ex apozimate mirobalanorũ citrinorum : ꝛ indorum:ꝛ turbith: ꝛ zucharo est soluendus . Trocisci quoque diarodon parui : ꝛ trocisci de spodio cottidie põdere duorum aureorum cum sirupo acetoso de zucharo: ꝛ suco granatorum :dandi sunt descriptio autem trociscorum de rosis qui parui dicuntur ista est. Recipe pulueris rosarum rubearum. ʒ. x . spicẽ nardi suci liquiritiẽ amborum ana.ʒ.i.seminis citrolorum : seminis endiuie:amborum ana.ʒ .ii . Ex his cum iulep:confectis informentur trocisci:ꝛ sumant̃ i potu. Descriptio trociscorum de spodio. Recipe spodij.ʒ.x.rosarũ rubearũ.ʒ.iii.seminis citrolis:seminis lactuce:seminis cucurbite:omnium ana.ʒ.ß.suci liquiritiẽ: teraniabin amborum ana.ʒ . v. ex mucilagine psillii conspergantur ꝛ fiant ex eis trocisci:ꝛ bibantur.

¶ Capitulum de frigoribus ex quibus nõ calefit paciens.

c Um consuete alicui tremor cum interpolatione superuenerit :neqꝫ calefit immo corpus ad primam redibit dispositionem post aliquot tẽpus:ab incoatione sua ad dispositionem suam preter qð nõ sequat̃ ipsum febris eger ex eis que prediximus i capitulo de febre flegmatica est euacuãdus ꝛ ipsius regimen subtiliandũ:ꝛ oĩa que flegmatis sunt generatiua sunt prohibenda . Hic preterea eger parũ dormiat ꝛ i hora ipsius tremoris deãbulatione utat̃. Et si egritudo diu pseuerauerit ex medicamine ð assa ad auellane magnitudinẽ ante horã tremoris dandum ẽ :deinde pãnis coopiend⁹ et precipiend⁹ ẽ ei ut uehemẽter moretur corpus:nꝫ sepe uoluat̃. Qð ideo fieri cõuenit ut sudet ꝛ tremor remoueat̃. Ex oleo quoqꝫ de costo ẽ inungendus:ꝛ aqua calida in potu multotiens ẽ ei tribuẽda. Eger quoque cohopt⁹ dorsum ꝛ caput ex aliquo crosso pãno faciẽ sup aquã calidã ponat:cui⁹ uaporẽ in facie recipiat:ut sudor ꝓuocet̃:ꝛ tremor remoueat̃. Uinũ itið forte ꝛ purũ cũ pipere in potu tribuatur:ꝛ tremor remouebitur .

¶ Capitulum de febre sincopali que fit ex malicia humorum ꝛ eorum acuitate.

c Umqꝫ febris alicui supuenerit que fm maiorẽ partẽ i die ẽtia paroximũ facẽ cũ qua facies egri cito fit tornatil':ꝛ corp⁹ macrescit. Uirtus quoqꝫ que i pulsu attẽdit̃ cadit post unã aut duas accessiones. Qð si accessio ampli⁹ aduenerit :pducet̃ eger ad sincopiꝫ post ipsaꝫ:ꝛ fortasse moriet̃ ex illa sincopi : hec uero febris i corporib⁹ semp generat̃ que sunt cõplexionis i ultimo calide:ꝛ sicce. Cũqꝫ hoc uisum fuerit : egro succurrendũ ẽ aquã ordei i potu tribuẽdo cum qua aliqd granati muzi ẽ miscendũ ꝛ dãdũ. Eger quoqꝫ i loco dormiat uẽtoso ꝛ camisiã induat:que aqua rosata ꝛ sandal' sit infusa . Uent ẽt ꝛ latera:ex sandal' ꝛ aqua rosata liniant̃:ꝛ assidue paruũ sumat nutrimẽtum ex mica panis simulaginei in suco granati muzi infusa:ꝛ fructuũ ei similiũ. Ex pullis quoqꝫ cũ suco uue acerbe cõditis:ꝛ cucumerib⁹ ꝛ citrolis ac cucurbitis ꝛ fructib⁹ frigidis l niue infrigidatis nutriat̃ aquã ẽt frigidaꝫ bibat. Ante uero quã accessionis sit principiũ:sucũ granatoꝝ in quo panis ð simula sit ifusus i potu sumat:aut aquã ordei. Quod si cũ circuitus incepit:anteqꝫ aliquid detur supuenerit sincopis. Os egri in illa hora erit aperiendum:ꝛ elaborandum ut aquam in qua puluis tortellarum sit infusus. Aut ptisanam traiciat. Si autem sincopis fuerit fortissima insistendum est ut parum ex tortellis puluerizatis cum uino subtili habente aquam frigidam sue quantitatis ad mixtaꝫ traiciat. Custodiendus est preterea ab aere calido:ꝛ balneo:ꝛ labore: ꝛ uigiliis ꝛ ab oĩbus que euacuare pñt. Ex aqua ðo frigida est lauãdus:ꝛ oĩ tẽpore nutriẽd⁹:

etiam si accessionis hora affuerit. Si uero febris caliditas cum inceperit: uehementissima fuerit cum siccitate. Lac de quo butirum sit extractum cum trociscis de campaora in potu sumat.

Capitulum de febre sincopali que ex multitudine et cruditate humorum fit.

Sepe febris aliquem inuadit: que secundum maius paroxismum ut flegmatica facit. In qua corpus mollificatur: et facies tumere incipit. Et si corpus non fuerit nutritum sed euacuatum: superueniet egro inde sincopis. Et si nutrimentum adhibeatur: mollicies consequetur: et febris fiet uallidior: et in longum protrahetur tempus. Huius itaque febris curationis principium: est ut crura egri a genubus usque ad pedes cum pannis qui inter lenitatem et asperitatem sint medij fricentur donec rubere uideantur: deinde ad coxas tendendum est in quibus similiter fricatio fieri conuenit incipiendo superius: et descendendo usque ad genua: donec parum rubere incipiant et sit fricatio in uehementia equalis: post hec quoque manus eorum ab ascellis usque ad uolam ad predictorum similitudinem sunt fricande: deinde pectus et dorsum. Post que omnia ad pedum ac aliorum membrorum fricationem sicut prediximus est redeundum. Cumque huiusmodi paciens sitim passus fuerit: oximel in potu sumere conuenit. Famem quoque cum habuerit: aquam ordei et panem atque ydromel mixtum cum zucharo sumat. Cauendum quoque est ne aqua frigida detur. Tempus autem inter fricationem et somnum partiendum est ita ut medium deputetur fricationi: et medium somno et quieti. Huic uero egro si cum solam ptisanam sumit non debilitatur. Aliud non est dandum nisi ipsa: et panis cum ydromelle. Si autem debilitatus fuerit cum cibis quos in febre prediximus flegmatica erit nutriendus: et si uenter constringatur collirium ex suco sicle et nitro supponendum est. Egro quoque omni mane preter supradicta pondus duorum aureorum seminis apij cum sirupo acetoso est dandum. Quod hoc modo usque quo sanetur regendus erit.

Capitulum de febribus que concomitantur apostemata.

Febris que sequitur apostema quod accidit ex percussione: aut casu: aut horum similibus: de genere est effimere. Non est putrida neque habet in se nocumentum neque maliciam. Quod uero comitatur apostema quod alicui membrum incipiendo innascitur: mala est. Timoris enim magnitudo aut paruitas qui post de ea habendus est: existit secundum illud membrum. Febris quoque que ipsum sequitur est secundum apostematis magnitudinem: et ipsius quantitatem. Febris uero que concomitatur apostema quod fit in panniculis cerebri est mala. Ipsa namque est febris frenesis. Cuius significationem et curam: iam prediximus. Illius uero que accidit propter apostema quod in gutture et suis partibus oritur: et uocatur sinanchia iam etiam nominauimus: febrem uero que fit ex apostemate in instrumentis anhelitus aut quod fit in carne que est inter costas et in panniculis qui ibi sunt: et in diaflagmate: et ex pleuresi et quod oritur in panniculo qui pectus in longitudinem diuidit: et ex peripleumonia: iam in predictis demonstrauimus. Ex eo tamen quod principaliter generatur in pulmone: prouenit anhelitus maior: et spissior: et uenarum rubedo. Tussis quoque cum eo accidit: qua cum excreatio sputi spumosi adest: quam etiam iam nominauimus. Cum febre uero que fit propter apostema quod generatur in meri: est dolor cum scapularum grauedine qui in hora transglutiendi grauior sentitur. Ex febre quoque que propter stomachi apostema accidit: prouenit dolor et inflamatio in anterioribus partibus uentris et in inferioris toracis. Ubi plerunque dolor et apostema cum est magnum sentiuntur. Sed si non est magnum dolor in loco illo uentris sentitur cum premitur. Adsunt etiam cum hoc apostemate: sitis et appetitus casus. Similiter quoque si in aliquo modo intestinorum fuerit apostema: locus uentris in quo est: tactu sentietur callidissimus. Cum quo sepe uentrem constringi contingit. Cum autem contingit apostema in epate generari: sequitur febris fortissima et sensuum turbatio: et urine constrictio. In matrice quoque

cum calidum fuit apostema: febris commit tatur acutissima scilicet causon ꝛ sensuum p turbatio. Omnes aũt febres que pp aposte mata grauantur: remouende sunt ex cura tione apostematis: quod fit aut minutiõe uł inunctione aut emplastri superpositione. Et preter hoc ex curatione quã in proprijs scripsimus capłis. Febris enim sequitur il lud apostema: dum est calidum ꝛ ardens. Remouetur uero febris: aut cum calor ip sius sedatur. Aut cum fames adunatur.

Capitulum de febribus que ex pestilen tia accidunt.

f Ebrib⁹ que ex aeris corruptione ge nerãtur: nõ uidetur in principio mul ta inesse accuitas neq; caliditas cum tangi tur eger. Sunt tamen in occultis corporis partibus ꝛ in ipsius profundo: magni nocu menti: ꝛ sunt deceptorie: ꝛ uehemẽtis ope rationis: ꝛ sunt febres lente ꝛ tepide: sed concluse. Cum quibus anhelitus ꝛ quicqd a corpore egreditur: ualde fetida sentiunt. His uero febrib⁹ laborantes: tribulationẽ magnam ꝛ sitim uehementer paciuntur: eo rumq; anhelitus augumẽtatur ꝛ fit spissus. Ex quorum corporibus cum uomitu ꝛ ege stione res feda egreditur ꝛ insolita: deide incipit eis superuenire sincopis: ꝛ moriunt. In hac igitur febre directe incedendum ẽ aquam frigidam dando: ꝛ rob ex fructibus acetosis ꝛ stipticis: ut est rob quod fit ex granatis: ꝛ ex suco uue acerbe: ꝛ ex piris: ꝛ macianis: ꝛ citri acetositate. Quod si nullum istorum habeatur acetu; cum aqua egris dandum est: ꝛ lac acetosum cum fari na ordei: atque lac ualde acetosum ex quo nutriantur. Hac preterea laborantes paf sione: aliquid comedere sunt cogendi. Plu res enim ex eis: nihil sumere uolunt. Et mitte eos in domos frigidas: ꝛ regendi sunt ex omnibus que in capitulo de ethica diximus: excepto quod balneum non sunt ingressuri: neque aquam calidem: neque lac recens in potu sunt sumpturi: domus autem in quibus moraturi sunt: cum hoc quod frigide sunt: sint etiam uentose: ꝛ ex aqua ꝛ aceto rorentur: pacientes uero. herbas frigidas ꝛ bene redolentes olfa ciant. Trocisci quoque de camphora cum rob de citris cottidie dentur: ꝛ pectoribus eorum emplastrum ex sandalis ꝛ campho ra: ꝛ aqua rosata superponatur. Sintque eorum mansiones ex foliis salicis: ꝛ uitis: et malorum: ꝛ omnium aliarum rerum in quibus est frigiditas: ꝛ stipticitas: plene. Et ex sandalis ꝛ camphora suffumigentur: et ex aqua rosata multotiens in die ro rentur.

Capitulum de febribus compositis.

p Lerumque superueniunt egro due aut tres febres: que quandoque sunt unius generis ut terciana: quandoque di uersorum ut cum egro superuenit quartana cum terciana: aut flegmatica cum ethica. Sepe etiam una ex eis est continua: ꝛ alia interpolata: ꝛ sepe accessionum pricipia uicinantur: ut in una sint hora ꝛ sepe elon gantur. Quapropter ordo periodorum ip sarum corrumpitur: ꝛ accidentia ita com miscentur: ut cognosci minime queant: ni si ab eo qui cognoscendi species simplici um: pericia adeptus est. Ideoque genus febris non solum ex interpolatione sua sci ri debet: sed ex accidentibus ipsam comit tantibus que sunt eius propria. Contin git enim duas habenti tercianas: cottidie interpolationem pati. Unde si hec non cognoscentur nisi ex interpolatione: iudi cabitur esse flegmatica. Cui si secundum hoc regimen adhibitum fuerit eger interfi cietur. Quapropter species ex acciden tibus que sunt ei propria cognoscenda est: et non ex circuitu eius. Sitque cura que huiusmodi adhibetur febri: secundum acci dentium fortitudinem ꝛ debilitatem: ꝛ eo rum simplicitatem: ac permixtionem. Ne que attendatur interpolationis ordo: cum accidentium testimonium ab interpolatio ne diuersum fuerit: licet enim cum aliquis duabus infestatur: tercianis cotidie curatio ne ei subueniendum est: sed terciane. ad hoc etiam preter supradicta omnino niten dum est: ꝛ in cura eius studiose elaboran dum. Si autem febris una die accedat et alia non: accidentia tamen que terciane sunt propria: non sint fortia neque pura im mo debilia: ꝛ commixta: non est medican

da cum sola terciane cura: immo ipsius cu ratio temperanda est: secundum accidentiū declinationem. Uniuersaliter autē dicimus febrium cōpositaꝝ curationem compositam debere esse: ex curis simplicium ⁊ q̄d duaꝝ curationum commixtio: secundū duarum fe brium commixtionem fieri debet: plerunq̄ tamen oportet nos studere: ut ad unam fe brem curandam intendamus: cum ipsa fue rit magis timenda. Cuius exemplum est: quod si aliquis febrē pateretur quartanam et superueniret ei alia febris propter apo stema in epate: aut stomacho: aut aliquo ex membris in instrumentis anhelitus: dico quod in hoc loco cum hoc accideret: studio se esset tendendum ad febrem curandā que taliter accideret propter timorem ipsiꝰ ma gnum: licet in medicinis aliquid contineret quod aliam febrem faceret ualidior est. Et si contingeret febrem una die infestare ⁊ alia non: sed accidentia huius terciane non apparerēt pura nec fortia: neq̄ tremor eius esset pungitiuus: neq̄ calor cito post ipsum acensus foret neq̄ sitis multa: neque estuatio: neque calor febris: neque dolor capitis: neque inanis locutio: neque sudor sed forent omnia hec debilia cum compara rētur eis que in pura terciana uideri solēt. Et poxismus etiam quod preter hec febris ista prolungaretur: donec ad .xiiii. horas p tingeret: diceremus quod hec febris non esset curanda: pure tertiane medicatione: sed huius curatio: ex flegmatice febris cu ra commiscenda foret: ⁊ deberemus dirige re intentionem nostram ad id quod flegma atque colleram ab egro educere posset. Eiusque nutricatio ac totum regimen: secū dum hoc essent ordinanda. Nos quidem omnes compositas febres nominare non possumus: neque cuiuslibet illarum propri am subiicere curam. Oportet autem ut huius discipline inspector simplicium fe brium formas ⁊ earum curas: optime co gnoscat et post compositarum cognitionem bene mensurare: et earum curam ex duaꝝ simplicium curis temperare sciat.

Capitulum de uariolis ⁊ morbillo.

c Um febris acuta ⁊ conclusa pueris precipue. Aut iuuenibus euenire ceperit. Fueritque cum ea dorsi dolor et narium pruritus: ⁊ in somno timor ac ca pitis grauitas: ⁊ oculorum rubedo ⁊ in cor pore sentitur punctio: sciendum est quod egro aut uariole: aut morbillus citissime superuenient. Quapropter si antequam apparere incipiant: medicus egrum in ueniat minuere eum faciat aut cum uento sis sanguis extrahatur. Minuatur equi dem sanguinis multitudo. Consequenter uero trocisci de spodio cum suco granati acetosi in potu tribuantur. Eger quoque non nutrietur nisi ex ptisana: ⁊ hoc in mane et prope noctem fiat. Quod si ipse largi orem appetierit nutricationem: fueritque ipsius uirtus debilis: alia non dentur nisi lentes absque corticibus cum pauco aceto condite. Aut sorbitiones que fiunt ex amilo ⁊ zucharo ⁊ oleo amigdalino: ⁊ epu lum quod ex oleribus frigidis que haberi possunt preparatur. Rob quoque quod fit ex fructibus acetosis aut stipticis ad bibendum detur. Uenter autem si stric tus fuerit: infusiones cottidie in potu su mantur. Ex hoc enim aut omnino prohi bebitur pustularū egressio aut si quid egres sum fuerit paruum erit. Si uero eger a medico non prius fuerit inuentus quam passio egredi incipiat: non erit tunc minu endus neque trocisci de spodio erunt dan di: sed corpus ipsius erit bene cohoperien dum: ut sudor prouocetur. Ex hoc enim leuis fiet materia: ad exeundum. Si au tem uideatur passio dura esse ad egredien dum: et eger uideatur esse uehementis na usee: et cum multa estuatione ⁊ accidit ei leuitas in aliquibus horis: apozima de fi cubus ⁊ uuis passis lentibus absque cortici bus ⁊ semine feniculi et fustibus de lacca: in potu sumat: quod hoc modo fit. Cuius que predictorum pugillus unus sumatur: deinde omnia in aqua coquantur: ⁊ colent quorum apozima multotiens in die suma tur. Aqua preterea rosata in qua sumach infusum fuerit. Aut sucus qui carnositate granati exprimitur: oculus inquinatize tur. Aqua etiam frigida cum pauco ace to mixta: in potu tribuatur: et gargaris mus similiter ex ea fiat. Quod ideo fieri conuenit ne in oculis: aut naribus: aut gutture ex ea aliquid egrediatur. Antimo

nium quoqȝ cum suco coriandri fricetur: et in oculis multotiens in die mittatur. Cũ qȝ tota passio egressa fuerit ⁊ matura eger super folia salicis ponendus est ad dormiẽdum: aut lectus eius ex rosis tritis est pulverizandus. Si quid autem ex predicta egritudine nõ cito siccatur quod sit magnũ: et cum multo humore: ex aqua sala cum coto imbibatur. Et si fuerit yemis tẽpus ligna tamarici ante egrum sunt combureda. Si uero estatis tempus fuerit: ex sandal' ex folijs rosarum: ⁊ mirti: suffumigatio facienda est. Hec quoqȝ omnia cum aqua coquẽda sunt: in qua eger si siccitas predictarum tardata fuerit: mittendus est. Cumqȝ illud quod prediximus bene siccatum fuerit ⁊ remanserit desuper cortex fedus ⁊ habens escaras: ex oleo tepido cum coto multotiẽs in die inungatur. Cumqȝ omnes cortices ceciderint: ⁊ eger ex toto sanus fuerit: sȝ signa que remãserit remouẽda fuerint ex eis que in capitulo de remotione signoꝝ prediximus liniantur sepe. Balneo quoqȝ ⁊ regimine qđ ad huius curam ualet: utatur. Quod si uariole ⁊ morbillus egrediaẽ: non minuto sanguine: sucus duoꝝ granatoꝝ cuȝ trociscis de spodio deẽ: ⁊ ex omni regimine qđ põt infrigidare regaẽ. Pullos ꝑterea ñ comedat nisi pᵒq̃ oẽs cortices qui sunt sup loca uariolaꝝ remoti fuerint: ⁊ febris a corpore: atqȝ oĩs calor separatᵒ fuerit. Nota solutionẽ uẽtris ꝓhibitã pᵒ uariolaꝝ et morbilli apparationẽ. Summo ope ẽ cauẽdum: ne aliqd qđ uentrẽ soluat egro postq̃ uariole aut morbillus apparere ceperit tribuaẽ. Qđ si uenter multum solutus fuerit: ptisana cũ spodio ⁊ gummi arabico: ⁊ bolo armeno: atqȝ rosis sicut in capitulo đ fluxu uẽtris prediximᵒ: in potu tribuaẽ. Omnibᵒ ṽo uariol': ille quaꝝ colores sunt uiolacei: ⁊ que sunt parue ⁊ dure: ⁊ nõ maturanẽ: deteriores existunt. Morbillus quoqȝ cuius color est ut uiole color similiter est malus. Si aũt uariola ⁊ morbillus duriter egredi ⁊ maturari uideanẽ: neqȝ febris nȝ estuatio sedanẽ: neque alleuiantur ⁊ superuenerint ꝑter hec sincopis ⁊ cordis tremor: eger ꝓculdubio moriturus ẽ. Qđ si uariolaꝝ egressio uelox fuerit ⁊ maturitas uelox: febris quoqȝ atqȝ calor sedanẽ: nõ erit egro timendũ. Quia nihil mali inde patietur.

Capitulũ de his que necessario scita sunt ad regimen acutarum egritudinum.

Q Uicũqȝ acutas egritudines cõgrue regere uoluerit: prius cognoscere dȝ an sint salutifere an pniciose ⁊ si sint breues aut lõge: ⁊ si finis eaꝝ erit cũ crisi. Aut nõ: ⁊ in qua die fiet crisis: ⁊ cuius speciei erit. Quo modo ẽt eger ante crisim ⁊ in tẽpore crisis ⁊ post crisim: ⁊ usqȝ ad finẽ huius et que ipsam sequunẽ: regẽdus sit: prescire dȝ. Nos quoqȝ in hoc nostro libro de his tractabimus: ut consueuimus aggregationes horum ⁊ summas ponendo.

Capl'm de signis bonitatẽ significãtibᵒ.

P Ulcritudo coloris egri ⁊ motus sui leuitas ⁊ qđ facile egritudinẽ tolerat ⁊ pulsus fortitudo: ⁊ anhelitᵒ bonitas ⁊ intellectus stabilitas: ⁊ uirtᵒ appetitiua sil'r manẽs: ⁊ somnus ut bene dormiẽtis: ⁊ in lecto decenter iacere. Hec oĩa signa bona sunt ⁊ laudabilia. Maturitas quoqȝ manifesta ⁊ perfecta anuntians egri bonitatem perfectam ⁊ salutem.

Capitulum de signis malis.

S Igna multa sunt. Quoꝝ ordines ẽm hoc qđ significant diuersificanẽ. Qua pp cũ signo cuiusqȝ illoꝝ ponemᵒ uerbũ qđ quãtitate fortitudis signoꝝ demõstret. Uocabimᵒ. n. signũ qđ ẽ debilᵒ: signũ ñ bonũ. Qđ aũt fortius eo: ẽ signũ malũ. Et qđ est fortissimũ signũ mortale. Aut multũ mortale. Hoc. n. modo ꝓgnosticũ ex eo assumptũ uerius erit ⁊ firmus. Diuersitas caloris in corpore febricitãtis reptatur. s. ũnũ ex mẽbris sit calidũ ⁊ precipue si fuerit in parte uẽtris: ⁊ alia mẽbra sint frigida: signũ est nõ bonum. Facies que multuȝ remouetur a dispositione quam habebat in sanitate ⁊ fit macra ⁊ mala: ⁊ tornatil'r ⁊ sicca: signum est malum. Sed si eger prius multas passus fuerit uigilias ⁊ diu. Aut laborauerit: aut uentris constrictionem. Aut uehementẽ uentris solutionem passus fuerit. Aut alium euacuationis modum ipsius malitia est minor. Et si egri facies repletioni appropinquare uisa fuerit: neqȝ intercesserit spacium nisi paruum: ex quo eger graui fuerit oppressus crapula. Aut multis fuerit repletus cibis: malicia similiter erit minor. Quod si facies in colorem extraneum uersa fuerit: fueritque

hoc propter aerem qui est talis ad quē pau
latim mutata fuerit: ⁊ quia prius solitus
erat comedere cibos humoris generatiuos
qui huiusmodi est coloris signuꝫ minus ma
lum erit. Urina preterea nigra: atque
sputum nigrum ⁊ stercus quod inferiꝰ egre
ditur similiter nigrum: huiusmodi ex signis
existunt mortalibus. Si autem cuꝫ pre
dictis febris magni fuerit incendij: signa
ualde sunt mortalia. Fetor anhelitus ⁊
oris in acutis egritudinibus: signum exi
stit mortale. Frequens in lecto reuolu
tio. ⁊ ex aliqua figura in aliam diuersaꝫ mu
tatio: ⁊ alia accidentia ex quibus homines
uerecundari consueuerunt: ut cum aliquis
uerecundatur ut discooperitur. Aut cum
uentositas inferius cum sono egreditur: si
gnificatio est non bona. Significant eniꝫ
egri inquietudinem: ⁊ mentis eius pertur
bationem. Cum facies egri fiet extenu
ata ⁊ oculi uidebuntur concaui ⁊ tempora
dilatabuntur ⁊ aures fuerint frigide: ⁊ in
citrinitatem mutate: quarum etiam extremi
tas que inferius pendet fuerit contracta et
cutis facie tensa apparebit ⁊ preter hoc co
lor apparuit citrinus ⁊ uiridis. Aut niger
neque eger multam prius fuerit euacuatio
nem passus: omnia hec signa sunt mortalia.
Quod si cum predictis eger: neqꝫ audiat:
neqꝫ uideat. Aut aliquid ex signis affuerit
que in mortis demonstratione sunt uehemē
tiora mors iam imminere significantur.
Paruitas unius oculorum: aut oris con
tortio aut alborum que uidentur in oculis
cū clauduntur manifestatio preter solitum:
et dormire quod ita os non claudatur: om
nia hec signa sunt ualde pniciosa. Stri
dere dentibus preter solitum: malum est si
gnum: si cuꝫ acutis accidat egritudinibus.
Eger quoqꝫ cum acutas patitur egritu
dines: ⁊ faciem alumine remouerit: ⁊ ad te
nebras fugerit ⁊ oculi inuoluntarie lacri
mati fuerint nꝫ hic fluxꝰ sanguis ex naribꝰ
consecutus fuerit: hec duo signa sunt nō bo
na. Rubedo in albis oculorum ⁊ uene
rubee: aut nigre ī eis apparētes: sunt duo
signa mala. Oculi congelati qui non mo
uentur: ⁊ tremuli qui non quiescunt: sed fe
re ex multo tremore circuire uidentur. De
signis existunt mortis. Oculorum egres
sio ad exteriora. Aut ipsorum profunditas
in acutis egritudinibus ⁊ lippitudo in eis
existens signa sunt non bona. Quando
eger super aliquid ex lateribus non quieue
rit: sed supinus iacere semper appetierit: et
preter hoc ad partem pedum descenderit:
hoc signum est mortale. Apostema magnū
in uentre ⁊ calidum cum febre uehementi
et acuta: signum est malum: ⁊ si uirtus fue
rit debilitata: calore apostematis ⁊ febris
adhuc perseuerante: signum est ualde per
niciosum. Cum in acutis egritudinibus
extremitatum ad frigiditas: signum est non
bonum. Quod si earum frigiditas augmē
tatur ⁊ fiat fortior: est malum ⁊ si cum hoc
magnus calor fuerit in uentre ⁊ sitis ē mor
tale: ⁊ si hoc superfluerit multum: fueritque
anhelitus spissus ⁊ pulsus similiter cum de
bilitate ⁊ paruitate: mors est propinqua.
Cum extremitas ⁊ ungues: in fuscuꝫ mu
tantur colorem. Aut manus ⁊ pedes: ex
toto illius fuerint coloris uirtus tamen nō
dum ceciderit: immo cum hoc augmentatur
⁊ fuerit hoc in die critico: hoc non est signū
malum: immo bonum: quia egri significat
euasionem. Quod si loca ista ulcerātur: ⁊
corrumpātur: ac putrefiant: medicamina cō
fortantia non sunt superponenda. Hoc
enim si factum fuerit egritudo interius ad
egrum redibit: ⁊ eum interficiet. Simi
liter quoque si de radice auris conqueritur
aut rubedo ipsi apparuerint: fueritqꝫ hoc ī
passione que frenesis uocatur: aut oculi in
sinanchia rubere fuerint uisi: aut aliquis lo
cus pectoris in pleuresi aut apostema fue
rit sub ascellis: aut in mamill: non erit locꝰ
infrigidandus: neque que ipsum confortent
erunt apponenda: sed emplastrum erit sup
ponendum: ⁊ aqua calida ab alto super ip
sum erit distillanda: ⁊ uentose superponen
de si materia ad digestionem admodum stu
pidi uisa fuerit peruenire. Cum hoc enim
liberabitur eger. Testiculorum ⁊ uirge
contractio in acutis egritudinibus: est ma
lum. Signa que cum crisi uenire consue
uerunt si ante digestionem ⁊ in die non cri
tico apparuerit: neqꝫ crisis secuta fuerit:
mali sunt significatiua. Cum eger noc
te uigilat ⁊ in die dormit laboriose tamen
⁊ non continue. signum est non bonum. Et
si quando a somno excitatur: ipsius debili
tas ac sue dispositionis malicia augentur:

est perniciosum: priuatio digestionis cum in uentione uirtutis egritudinis: significat ,p lixitatem. Cuz casu uero eius: est pernicio sum. Egritudines calide ꝛ fortes in se nibus: ꝛ in complexiones habentibus frigi das ꝛ i regionibus ac temporibus frigidis deteriores sunt: q̄ꝫ que in horum contra riis. Sinanchia cū febre fortis caloris perniciosissima est. Cuz causon patienti superuenerit tremor semel atqꝫ iterum: ne qꝫ sudauerit: ꝛ egritudo non fuerit alleuia ta: sed debilitas ꝛ dispositionis malitia au gumentata fuerint: signum est perniciosum.

Cuz labia contorquentur: aut nares: aut palpebre: aut supercilia in acutis egritudi nibus post multam debilitatem: ꝛ postquaꝫ eger sensum admisit: iam mors imminere si gnificatur. Tremor cordis assiduus in acuta egritudine: signum est malum: de sin gultu quoqꝫ similiter dicemus. Et p̄terea si cum hoc anhelitus fuerit constrictus ꝛ ca lor febrilis augumentatus: signuꝫ est perni ciosum. Dolor fortis cum febre acutissi ma: perniciosum est signum: ꝛ precipue si fu erit in capite: aut aure: aut uentre. Cuz in corpore egri fuerit ulcus: ꝛ fiet citrinum aut rubeum: aut nigrum: signuꝫ est pernicio sum. Oculorum congelatio quoruꝫ pal pebre non palpitant: accidens est mortale. Egritudo in homine semper sano qui fere nunquam egrotat: timorosa est. Cum te sticuli ꝛ uirga in acutis egritudinibus pro tenduntur: ꝛ intestinum prolapsum fuerit: si gnum est perniciosum. Sanguineꝫ e na ribus paulatim debiliter fluere ꝛ guttatim egredi: non est bonum. Et si cuꝫ hoc fuerit niger: est deterius. Et si in die critico con tigat: est perniciosum. Cum in aliquo membro oritur apostema aut dolor: ꝛ se quitur post ipsum estuatio: ꝛ inflammatio ꝛ sitis ꝛ inquietudo est malum. Et si cum eo contingit tremor cordis: est morta le. Uomitus coloris sicle ꝛ fluxus uen tris similis: est malus. Faciei feditas aut puluis in ea apparens: in acutis egri tudinibus: signum est maluꝫ. Mortuo rum nomina proferre: signum est malum. Cum uomitus aut uent in acuta febre mul tus erit: signum est malum. Et singultus fuerit secutus: erit perniciosum. Cum ocu lus subito fit citrinus: aut niger: ꝛ eger subi to prefocatur ita q̄d saliuam traijcer̄ nō pōt signum est perniciosum. Sitis nehemēs cum sudore frigido: signum est perniciosum Anhelitus frigidus in acuta febre cum casu uirtutis: egrum morti significat propinquū. Cum in lingua apparuerint pustule ciceri bus magnitudine equales: fueritqꝫ febris fortis ꝛ acuta: eger in principio sequentis diei: morietur. Cuz sudor fluxerit ut ser pens: est mortale. Quando apostematur uuula frenetici: tunc iā prope mortem est.

Cum spasmus febri acute superuenerit postquam aliquot dies a principio preterie rint: signum erit perniciosum. Cum eger rem ꝫiniar similem uomuerit: signum malum erit. Et deteriores febres incendentes: sunt quas ista comittantur accidentia. Tremor in principio absqꝫ sudore qui ip sum sequatur malum est. Paucus sudor ꝛ precipue in capite: ꝛ fronte: ꝛ uehemen tia uigiliarum: ꝛ estuatio: ꝛ nausea: ꝛ timor: ꝛ sensuuꝫ perturbatio: ꝛ extremitatum frigi ditas: ꝛ precipue si fricate nō fuerint cale facte: ꝛ superficiei corporis frigiditas cuꝫ magno incendio in interioribus: ꝛ anhelit⁹ spissus: ꝛ extremitatum rubedo: ꝛ urina ni gra ꝛ pauca ꝛ uiridis ꝛ spissa quasi mlꝫ ꝛ si sitis absqꝫ caloris febrilis quiete destruit ꝛ apostema in epate ꝛ in stomacho ortum: ꝛ urine constrictio ꝛ uentris fluxus niger ꝛ uiridis: ꝛ distillatio sanguinis nigri ex nari bus fluentis ꝛ egri reuolutio ab uno latere ad aliud: ꝛ si ipsius situs diuersis consistat dispositionibus ꝛ uentris inflatio: ꝛ in sto macho apostematis generatio ꝛ si eger om nibus que inuenit inhereat ꝛ suspendat se. Omnia enim hec: malum portendunt. Cum res nigra ꝛ acetosa ex qua terra ebul lit in quam cadit de uentre egreditur: per niciosa est: ꝛ si cum hec uirtute fuerit debili mors iam est propinqua. Cum ex nari bus egri collera stillauerit citrina aut uiri dis: signum malum erit. Cum eger parꝫ sudauerit aut ipsius corpus quare humefac tum fuerit: ꝛ precipue caput ꝛ ceruis: post anhelitum frigidum: mors propinqua esse significatur. Sudor in fronte post laboris uehementiā: ꝛ pulsus ac motus casum: si gnum est mortale: ꝛ si casus pulsus uehe mens est: mors iam est propinqua. Cuꝫ eger pedes usqꝫ ad pectus sursum eleuaue

rit:τ deinde eos retro proiecerit:signū erit ualde perniciosum. Cum febris fuerit adburens fortiter que deinde subito se alleuiauerit:τ calor quieuerit sine euacuatione precedente:neqȝ eis premittas que calorem extingunt:neqȝ permutationem in frigido aere pulsusqȝ uelociter quieuerit τ motus fuerint debilitati:τ dispositio quiei simil superuenerit:signum est quod cito morief.

Cum os in frenesi contorquetur:neque eger inde leuior fit:neqȝ eius sensus ad eū redit:signum est mortale. Et si cum hoc leuior fiat:τ ad suum redeat sensum: est bonum. Cum egro superuenerit yctericia ex qua ipsius egritudo non fuerit alleuiata sed potius augetur malicia: signum est mortale. Omnis sudor qui non totum tenet corpus:est non bonus. Similiter qui non in die fit critico:neqȝ est talis ex quo eger alleuietur:est non bonus. Si autem ī die fiat critico τ fuerit calidus:est bon⁹. Sȝ si fuerit frigidus τ paucus τ fuerit in capite tantum:est mortal. Sudor frigidus cum febre acuta:pniciosissimus est. Cū post sudorē tremor sequitur:signum est malum. Signorum uirtutes inter se conferende sunt une uidel cum alijs. Unum nā que signum bonum cum fuerit forte :multis preponderat signis. Plerumque etiam signis bonis:multa non bona signa coniunguntur. Pessima uero signa:fere nunquā signis ualde bonis commiscentur. Cum ergo uirtus pulsum faciens sana fuerit: et corporis motus faciles:τ appetitus comedendi τ bibendi fortis fuerint neqȝ destruitur : non est pauendum propter accidentia multum terrefacientia. Quod si cum hoc materiei digestio iam precessit nullo modo ex eis est timendum. Sed confidenter est tenendum:quod ipsa erunt causa crisis:τ pͤcipue si in die apparuerint que diem criticum precedit.

Capitulum de cognoscēdo more febris.

Egritudinis breuitas ex fortitudine sui nocumenti : τ sui impedimenti qđ efficit cognosci potest. Impossibile est enī quaslibet egritudines que uehementer nocent:τ impediunt:diu permanere. Sed aut cito perniciem afferent. Aut a natura cum crisi expellentur. Hec autem est intētio cui est innitendum:scilicet quia egritudo magni nocumenti durare non potest. Est etiam egritudo plerumqȝ que licet parue sit lesionis τ paruum inferat nocumentum. Cum hoc tamen non est durabilis:ut effimera. Ad moram autem egritudinis breuiandam:iuuant tempus calidum :τ regio calida:τ cibationis paucitas : τ ut corpus mollem habeat carnem τ paucam τ cutis sit laxa τ non plena:τ postremo omnia que corpus calefaciunt. Ad prolongādam uero ipsam moram : horum contraria iuuant. Et uehementia incendij febris τ accidentium ipsius fortitudo: τ eius conclusio:tempus breue significant. Sed paucitas caloris eius τ accidentium leuitas : ipsius significant prolixitatem cum absque manifesta euenerint digestione:neqȝ fuerit cum febre effimera. Cum autem contigit ut cum digestione accessiones currendo ad multum tendant:augumentuȝ egritudo breuis fore significatur. Nam si accessiones multum superent primam in caloris uehementia τ accidentium fortitudine : egritudinis portenditur breuitas. Quod si superatio fuerit parua aut fuerit accessio qualͥ prima egritudinis demonstratur prolixitas. Species quoqȝ febris: sui temporis spacium significat. Effimera enim ab uno die usqȝ in quatuor desinit. Terciana quoqȝ pura:quartūdecimū non transit diem et ſm maius in septem remouetur dieb⁹. Aut parum plus aut parum minus:τ est secura.

Nota uero cuius accidentia flegmatice accidentibus miscentur:adeo fit mansiua : ut plerumqȝ per quartaȝ anni. Aut ampli⁹ perduret:τ est febris mala τ non secura. Cum ea eniȝ est acuitas : τ digestionis tarditas τ uisceruȝ corruptio. Omnes preterea febres que sunt continue : breuiores sunt in..rpolatis : excepta ethica quia longa est: qñ enim calor in ethica uehemens fuerit:erit prolixior τ econuerso. Conclu se uero febres uehementis caloris:τ fortis existentes incendii ut terciana continua : τ sanguinea quas medici continuas egritudines τ febres acutas uocant.xiiii.non transeunt dies. Quod tamen fit cum non in ultimo caloris τ incendij extiterint. Cum.n. ad ultimum eius deuenerit finem:in tercio τ quarto die delebuntur. Sed si in medio

horum fuerint: in septimo. In his quoque febribus: timor est maximus. Flegmatica uero et quartana prolixe sunt. Quartana tamen est multum secura. Sed flegmatica non secura: febres et pestilentiales sunt breues: tibi ples uero: sunt prolixe.

Capitulum de cognitione temporum febris.

Egritudinis principium cõputandum est ab hora in qua eger mutationem et agitationem i suo sentit corpore: et cognoscit dispositionē suam a sanitate manifeste diuisaz. Ex hoc namqz tempore usqz quo aliquid digestionis signū appareat: licet ualde sit ocultum tēpus principij existit. Ex quo autem digestionis signum apparere incipit donec digestio compleatur: tempus est augumenti: finis aūt temporis augumenti est: egritudinis status. Post hor uero omniuz apparitionē: tempus sequit declinationis. Qō aūt ad egritudinū accutar curationē: et ad sciendū ad quid egri dispositio sit uentura: plus est necessariū: est egritudinis statum cognoscere. Non est.n. terror nisi usqz ad hoc tēpus neqz nutricatio mensuratur: nisi scdz tēpus. Eger et nullomō moritur p⁹ statū nisi alia ei supueniat egritudo post statū quod necesse inferat. Quapp pronosticum cognoscendi ad quid egri dispositio sit uētura: absqz dubio et exquisite: cū statu egritudinis suspensum est. Egritudinis aūt status. Pendet cū apparitione cōplete digestiōis. Signa aūt tempor interpolatarum plerūqz habent etiaz ex suis accessionibus. Accessio .n. secunda cum hor anticipauerit aut plus prima pmanserit: et eius accidentia fuerint forciora: febris augumentū fore denuntiāt. Huius aūt contrariū: febris diminutionem eiusqz declinationē significat. Ad hoc tamē non sufficit horar accessionū augumentum: aut ear postpositio sola. Sunt.n. quedam febres quar paroxismi ex suo genere semp horā anticipant. Et sunt alie quor accessiones ex genere suo contrariū illius hñt. Uerū in istis et cū anticipationis quātitatē aut postpositionis cognouerit aliquis: sed ad q̄ ear tendit ordo: et deinde pcepit in ordine predicto augumentū plus solito habūdare significabit egritudo ad augumentū tender et econtrario. In febre quoqz accessiones hñte cum retardatione: similis ē dispositio.

Prolixitas aūt tēporis accessionis et suoruz accidentiū dispositio: due existunt significationes que uehement ualent ad cogitationē tēpor febris: et precipue accidentiū dispositio. Postquā .n. hora principij accessionis retardata fuerit et ipsi⁹ mora fuerit breuis: et cū hec eius accidentia fuerint fortiora et uehementiora firma erit significatio: et uera que egritudo adhuc tendit ad augumentū. Sed postquaz oia hec coniuncta fuerint dubietas iā nō erit remota. Egritudinis preterea accessiones cū fuerint equales: egritudo erit in statu. Egritudinis quoqz longe: tēpora sunt longa. Et breuis egritudinis tēpora breuia sunt. In quartana namqz et flegmatica: plerūqz multe inueniuntur accessiones equales. In uera aūt terciana: plerūqz augumenti signa in una apparent accessione et diminutionis signa in paroxismo q ipsam sequitur: uidentur manifesta: febrium autem conclusarum tempora et ex accidentium augumento: et eorum diminutione: cognoscenda sunt. Signis tamen digestionis plus est credendum. Sed in cognitione tēporum febrium plus est studendum et elaborandum cuz fuerint acutiores et breuiores. Febris enim tempora minorantur: et abreuiantur secundum ipsius acuitatem febres uero secure in quatuor temporibus sunt equales: pernitiose aūt quandoqz inferunt necez in augumenti et in accessione.

De conditione digestionis.

Cum febris absqz apostemate fuerit digestio non est attendenda nisi sola urina: hec tñ i singulari capitl̄o noiaturi sum⁹. Cum aūt febris pp apostema molestauerit cum urine inspectione necessariū est et super fluitates que de mēbro: ubi ē egritudo egrediunt attendere. Considerabimus ergo in egritudie pectoris et pulmōis materiā q̄ expuit eger: dū.n. eger nl' expuerit: nz febris nullomō alleuiata fuerit nulla digestio adhuc ibi erit. Cum aūt eger modicū quid et subtile expuere incepit: qō cum labore eger licz par digestio tñ iā incepit: cū vō aliquid crossum et multū et facile excreare ceperit digestio iā est cōpleta. Ex speciebus aut excreātibus malis que ñ scdm digestiōis uiā icedit est sicut sputum emittere pure rubruz quod est deterius qō est pure citrinum. Nigrum uero omnibus alijs est malignus: hoc eius

licet cito appareat nihil tamē preter maluȝ portendunt: significat.n.humorem de genere rerum que ad maturitateȝ deueniunt non existere: sȝ ex illis que putrescendo malitiaȝ inferunt: que urine nigre similia existunt: ⁊ urine que felli assimilant: sputum uero qđ ad matricantē uenturum sperat est album: aut est illud in quo tm̄ rubedinis aut citrinitas continet: ex quo sputum nȝ separi neqȝ undiqȝ coboperiri possit: sputum quoqȝ qđ ē perfecte maturum albū existit: aut illud in quo maior pars alba cernitur: cum de subtilitate in spissitudinem mutatur ⁊ de laborioso exitu in facilem mutatur egressionem.

De crisi.

f Anari aut mori multis contingit modis: est.n.quādo egri dispositio paulatim tendit ad mortem donec ipse moriatur: ⁊ est cū paulatim tendit ad melius donec sanetur: est ēt cum eger dispositio acciderit subito que ipsum ad interitum ducit: ⁊ est cuȝ subito accidit ei euacuatio que sanitatem ⁊ perfectionem bonitatis in eo perficit. Est quoqȝ quando cū euacuatione subito accidit ei dispositio que ad sanitatis perfectionē ipsuȝ perducit. Et est quando cū euacuatione accidit ei alia dispositio que ipsuȝ ad meliorationē perducit. Et est qn̄ cum euacuatiōe subito accidit ei alia dispositio que ipsuȝ ducit ad mortē. Dispositiones uero ex quibus egro subito euacuatio ⁊ magna supuenerit mutatio nominamus crisim. Dispositionem tamen que egrū ad perfectionem perducit sanitatis uocamus crisim bonā ⁊ iuuatiuam ⁊ đ natura hui⁹ mutationis que subito contigit est ut in acutis eueniat egritudinibus ⁊ quanto egritudo plus sit acutior tanto magis huius mutationes i ea plus fiunt ⁊ fortiores. Dispositiones aūt que in prolixis attendunt egritudibus paulatiȝ tantū ducūt ad sanitatem aut ad mortem.

De signis indicantibus crisim.

c Risim ante quaȝ fiat precedit fortis ingetudo ⁊ frequens resolutio ⁊ alie dispositiones uehementer terrefacientes: unde uulgus ⁊ medici diminuti terrent tūc ⁊ de egro diffidunt ⁊ si fuerit: fe.de eis que faciunt paroxismuȝ ante accessionis horam in qua uenire consueuerat: aut in qua grauius infestauerat preuenit ⁊ accidentia ante crisim fiant deteriora ⁊ fortiora: de signis aūt que crisiȝ p̄cedunt ⁊ eā indicant est intellectus perturbatio ⁊ scotomia ⁊ uertigo ⁊ egri inquietudo ⁊ conuersio eius in figuris ⁊ in locis ⁊ anhelitus constrictio ⁊ capitis dolor: ⁊ colli fortis: ⁊ tristitia ⁊ nausea ⁊ rubedo faciei assunt ⁊ imagines ante oculos apparēt ⁊ lacrię inuolūtarie fluūt ⁊ labiorūȝ curtatio ⁊ i stomacho dolor ⁊ in inferiorib⁹ uentris ⁊ dorsi rigor ⁊ urine ac egestionis duritia ⁊ sitis uehementissima ⁊ timor ⁊ cōfractio pell'ypocondriorum ad superiora: hec.n.omnia crisiȝ precedunt: qđ si cuȝ istis accidētibus terrefacientibus ⁊ extraneis egritudo fuerit acuta ⁊ aliquod ex signis qđ iā apparuerit uisum fuerit ⁊ pulsus cuȝ hoc in fortitudine augumentat digestione iam p̄cedēte absqȝ oi dubitatiōe ⁊ secure iudicari pōt qđ euocatio sit cōsecutura aut cū sanguinis fluxu ex naribus aut uentris fluxu: aut uomitu: aut his silibus ⁊ qđ egri dispositio mutabit aut ad bonitatem aut ad meliorationeȝ ⁊ precipue si hec agitatio fiat in die ⁊ nocte que diei critico continuat: si uero hec sigō āte digestionē apparuerit ⁊ pulsus cū ea ceciderit: sciendū est qđ dispositio ad deteriorem mutabitur.

De cognoscendis speciebus euacuatiōis per quam fiet crisis.

c Risis erit ante permutationem per quā urina de uno ad aliū mutat membrum sicut exitura que iuxta auris generat radicem cū cerebruȝ qđ in eo continetur ad illam expellit partem ⁊ istud quod fit in collo cū sinan chia soluitur ⁊ sicut apostema qđ i manu aut pede generatur aut nigredo ibi orta in aliqua acutarū egritudium cū matia ad illa expellitur loca: aut fit per euacuationem manifestaȝ aut fluxu sanguinis ex naribus: aut fluxu uentris aut sudore: ⁊ urine p̄uocatione per exituras quoqȝ sepe fit crisis febrium que non ualde sunt acute plurimū ⁊ cōtigit crisis egritudinū que i cerebro generantur per apostemata que iuxta auris principium oriuntur cum non multi fuerint caloris: neqȝ multe acuitatis febriuȝ quoqȝ

crisis que interior apostema fit p apostema ta mala τ timorosa cuz quibus lingua fit nigra τ mēbrum cū uirtus nature illius ñ fuerit perfecta immo paꝝ debilis: aut cū dolor artuum egro antea accidere consueuit: cuz euacuatiōe aut manifesta prouenit crisis febrium peracutaꝝ: τ multe caliditatis τ precipue cū natura fuerit in illis ualida τ fortis. Species quoqz euacuationis plurimū contingit ꝑm febris materiā. Erit quoqz incensiuaꝝ febrium consumatio plurimū cū sodore τ febriū ex sanguine consumatio fit fluxu sanguis ex naribus: frenesis ꝟo crisis quandoqz fit fluxu sanguinis ex naribus quandoqz fit cum sudore multo in capite concomitatur fit quandoqz fluxu sanguinis crisis quoque febris que epatis apostema ex dextra nare: qñqz fluxu urine aut fluxu uentris: aut multo sudore loci illius.

Terciane aūt febris crisis plurimū fit cum sudore plurimū uero contingit cum uomitu collerico: aut fluxu uentris simili collerico. Quartane quoqz crisis plurimūqz fit fluxu uentris nigro τ fluxu urine nigre. Notaruz aūt febriuz crisis fit cū sudore τ uentris fluxu collerico aut flegmatico: ex his aūt que confidenꝭ nos credere faciunt crisiz perexituram: in aliquibus artubus futura est ut febris non sit ualde acuta: τ ut egri aliquos ex artubus prius doleat τ ut urina fit subtilis confirmatio quoqz quod crisis sit futura fluxu sanguinis ex naribus est: faciei τ oculorum rubedo τ uenarum que sunt in collo τ uocantur guidez exuberatio τ radii ante oculos apparentes lacrime fluentes τ oculorum tenebrositas τ narium pruritus τ earuz rubedo τ cutis que est sub ypocondrijs ad superiora contractio τ anhelitus cōstrictio. Certitudo quoqz crisis future cū uomitu est nausea τ stomachi subuersio τ labij inferioris curtatio τ saliuaꝝ fluxus ab ore. Confirmatio quoqz qꝺ crisis cum sudore sit futura ē ut urina retineaꝭ postquā signa crisis apparuerint τ unde constringaꝭ τ pulsus sit leuis τ plenus τ corpꝰ tactu senciatur calidum τ humorosum punctione tñ acumine in eo existente confirmatio quoqz crisis cuz fluxu uentris future est: ut post hec signa sint in inferioribus uentris sub umbilico grauitas.

De signis pronosticantibus bonam crisim uel malam uel perfectionem eius uꝭ diminutionem eius.

Crisis bona est quando post digestionis fit cōplementum: que aūt contingit ante perfectam digestionem bonitatis habet minorationem ꝑm hoc: sed que fit añ quam aliquod ex signis digestionē procedētibus appareat est crisis mala. Oibus aūt melior existit crisis que post digestionē apparet: τ in aliquo ex diebus bone crisis τ cum qua humor qui intulit egritudinē euacuatur cuius etiam euacuatio fit per partē pacientem τ non est in sua quantitate diminuta: τ postquam eger leuitatem τ multam sentit quietem: τ omnia que prius sentiebat quiescunt adeo ut nihil excepta sola debilitate remanet. Deterior uero crisis est que huic contraria omnino est: ipsa eniz siue bona siue mala sit crisis tamen erit diminuta.

De diebus criticis.

Euacuationes quas nominauimus ñ accidunt nisi in egritudinibus acutis τ accidit egritudini mutatio magna in aliqbus egritudinis diebus sepius. Hoqz dies hi critici uocātur: dies uero quę inꝭ egritudinis dies primus existit non est criticus: neqne secundus: tercius ꝟo est criticus sunt enim pluresqz consumuntur febres que i eo peracute: quartus itez dies est criticus: ipse enim pronosticat quid in die septimo: aut sexto sit uenturum: si eniz in eo bonū apparuerit signum ut digestio in urina: aut euacuatio licet diminuta proueniet cuz eo leuitas τ complebiꝭ bonitas illa in die septio. Si aūt in eo uisum fuerit malum signum: dispositio egri aliquo modo deteriorabiꝭ que deterioratio in die. vij. manifeste complebitur. Quintus quoqz dies est criticus: frequenter enim fit in eo bona crisis: sextus aūt dies quarto aut quinto non est minor: sed crisim: que sepe in eo contigit crisis tam̄ bona fere nunꝗ̄ in eo fit qꝺ si quando contingat euacuationem in eo fieri que egro conferat: impossibile est quin post sequatur fortis egri labor τ magnus timor neque eger est securus quin aliquid ex materia egritudinis remanserit ex quo egritudo faciet recidiuam. vij. uero dies omnibus criticis die

bus in sua malitia ⁊ bonitate superior existit qui fere diei.vi.est comunis : crisis .n. que fit in eo leuis est ⁊ pauci timoris cum qua tota egritudinis materia euacuatur ut nihil ex ea remaneat per quod fiat egritudinis recidiuatio. In octauo uero die fere nūquā fit crisis ⁊ in quo si eueniat rarissime tamen cō tingit ⁊ est mala. Nonus autem est criticus ī quo sepe fit crisis: quē adeo in tercio ⁊ quin to.crisis quoqꝫ que fit in eo bona est:⁊ ipse portendit quid in.xi.sit futurum. In.x.aūt crisis uenire non pōt:que etiam si in eo con tingat erit mala:sed dies.xi.est criticus ⁊ ē ut tercius ⁊ quartus ⁊ quintus ⁊ nonus qui etiam significat quid ēt in.xiiij.die sit futurū. In.xii.aūt non contingit crisis qui etiaꝫ est talis qualis octauus:tercius aūt decimus ī ter illos qui sunt critici ⁊ qui non sunt criti ci medius existit:fit enim in eo crisis qn̄que sed nō sepe: quartusdecimus aūt dies est cri ticus ⁊ est a.vij.ꝓs.scdꝫ quod crisis ī eo fre quenter fit que bona existit : quidecimus āt est sicut terciusdecimus uerū ī sextodecimo:si euenit crisis qui est eiusdem generis cuius est.xii. Decimusseptimus: quare iterū dies criticus est qui est eiusdem generis cum no no existens quid in uigesimo die futuruꝫ sit portendit . ī decimo octauo crisis minus pa rum quam in.xvii. que etiā si fiat mala inue nitur. In decimonono uero die fere nunq̄ȝ contingit crisis que etiam si euenerit nō est mala. Rursus.xx.dies est criticus q sequēs est.xiiii.in multitudine crisis que in ipso se pe contingit ⁊ bonitate sua. In die quoqꝫ xxi.qn̄qꝫ fit crisis : lꝫ multo minus quam in uigesimo uigesimus aūt quartus : dies ē cri ticus : fit enim in eo multotiens crisis quia etiaꝫ consequens est uigesimuꝫ in bonitate. post hos autem dies . uigesimusseptimus: xxxi.⁊.xxxiiii. ⁊ xxxvii. ⁊ quadragesim⁹ cri tici inueniuntur. In alijs uero dieb⁹ quos non noiauimus fere nunq̄ȝ contingit crisis : post.xl.uero dies nunquaꝫ fit crisis cum ue hementi expulsione ⁊ manifesta : niꝫ egritu do consumitur nisi cum occulta resolutione : crisis quoqꝫ dies sunt fortiores usque ad : xiiii : ⁊ ante ipsum ⁊ usqꝫ ad dies.xx.dies .n.vii.est ut septimum ⁊.xiiii.⁊.xx.⁊.iiii.sić quartus ⁊ septimus: ⁊ undecimus:⁊ quart⁹ decimus:⁊ decimusseptimus: ⁊ uigesimus ⁊ illi qui inter istos numerando reperiun tur:ut tercius ⁊ nonus ⁊ undecimus:⁊ deci musseptimus : fortissimi sunt :dies tamen septimi proprie quartis fortiores existunt: qđ si eger uigesimum transierit diem signa dierum cadentium in medio debilitabuntur unde fere in eis nunquā fiet crisis: uirtutes uero quartorum minuuntur : neqꝫ remanet fortitudo ut in septenis qui sunt.xxvii.⁊ tri gesimusquartus:⁊.xl.quarti uero:ut.xxiiii. ⁊.xxvii.xxxi.⁊ quadragesimus debiles sunt postquam uero eger.xl.transit diem uirtus expulsiua oio debilitatur: neqꝫ fit crisis nisi per exituras : aut cū resolutione cum signa crisis in die aut in nocte qui critico die con tinuantur apparuerit confidenter est tenen dum ⁊ ad hoc declinandum qđ signa illa si prouenerint ex egritudinis malitia : sed ꝑꝑ crisim ⁊ confidendū ei crisim eadeꝫ die fore futuram: ⁊ precipue si dies indicatiuus iaꝫ hoc signauerit:si aūt in die aut nocte qui cri tico die n̄ continuaꝫ apparuerunt predicta signa minus ē confidendum quod crisis sit futura:⁊ plus est corde tenendū signa illa n̄ apparuisse nisi ꝑꝑ egritudinis malitiam : ⁊ precipue si digestionis signum ibi nundum fuerit uel apparuerit. Cum auteꝫ febris ad malignitatis ⁊ fortitudinis ultimū peruenis se uidetur ⁊ signa mortis cum hoc apparēt: eger ante tertium diem aut in ipso morieꝫ quod si prauitas minor predicta uideatur erit causa significās salutem ⁊ proueniet cri sis ante quartum diem aut in ipso qua si ad huc minor hac fuerit fiet crisis in die.vii.⁊ precipue si in die.iiii.signum: bone digestio nis aut alicuius alleuiationis uisum fuerit ī die quoqꝫ:sexta aut in nocte septima : si eue nerit huius acuitas ⁊ signa crisis iam mani festa apparent considerandum est crisim ī ip so futuram fore :⁊ est sciendum quod fiducia precognitionis bone crisis ⁊ salutifere ple rumqꝫ est firmior ⁊ magis certa quam male crisis. Similiter quoqꝫ cuꝫ egritudo fuerit minoris acuitatis crisis est speranda . Est preterea attendendum quid in diebus indi catiuis eueniat ⁊ est timendum quod res in die critico proficiatur qui eniꝫ propinquior inuenitur si febris fuerit acuta:si autē unus fuerit hoc timendum est quod in diebus . septem proficitur eorū enim uirtus est ma xima .

De urina.

u Rine attenduntur color substantia odor: et illud qd in fundo residet aut qd in medio pendet: aut quod in superficie apparet. Color enim albus est subtili substantia qui aque assimilatur colori sepi⁹ apparet in diabete que est egritudo pp quam paciens multam potat aquam: neqz tamen eius sedatur sitis quia ilico cum urina egreditur: apparet ergo urina cum huius colore post multam comestionem et multam aque potationem antequam digeratur cuz isto calore. Cum autem huius color in egritudinibus apparet diabete non ibi existente nz cum multa potatione cũ largo cibo precedẽte ultimam portendit cruditatem et digestionis priuationem et epatis frigiditatem. Color autem secundus est in quo parum continetur glaucedinis sicut i aqua apparet que cum palea cocta est que digestionis leuitatem uel paucitatem significat et debilitatẽ. Tercius quoqz est color citrinus caloris tẽperiem in epate demonstrat: nz maior est qz debeat: neqz minor. Color autẽ quartus: est igneus et sigat calorem augumentatum et inflamatum. Quintus quoqz color est color croci qui non plus demõstrat caloris quam igneus: significat tamen corpus sanguine multum habundare: et ex eo aliquid urine fore admixtum. Sextus uero color ẽ rubicundus non ualde clarus qui colleram rubeam significat et sanguinem: quod si in superficie urine habentis huius colorem spuma fuerit citrina significat yctericiã. Septimus quoqz color est niger: et si urina hui⁹ colorem habeat: et post flauum et rubeuz apparuerit ultimam significat inflationem et incensionem: que etiam in febribus acutis oi urina deterior existit et precipue si ualde fuerit crossa: pauci quoqz inueniuntur qui cuz talem faciunt urinam euadant. Urina quoqz nigra quandoqz apparet post menstruorum fluxum: aut post eorum retentionẽ: aut in fine egritudinum que ex collera generantur nigra sicut est quartana et splenis magnitudo et mlta et horum similia neque tunc malum portendit. Immo qñqz significat bonum quod scilicet contingit cum in fine egritudinum que ex collera generatur nigra apparet: urina pra.ni. quandoqz apparet post albam urinam et uiridez et tunc ultimaz epatis frigiditatem et caloris innati extinctionez significat: neque est i malitia minor prima: sed est cum eius fortitudine. Urina quoque quandoqz tingitur propter alchanne linimentum et fit ualde rubea: quandoqz ex potu cassif: et aloes et cẽ et ex multis rebus quibus est tinctura. Uiriditas autem quandoqz apparet in ea ex comestione boleruz. Et nigredo quandoqz apparet ex comestione almuri et ex potu uini nigri quem adz diximus. Urine preterea parua accidit tinctura propter multam aque potationem et quia parum ante quam urina egreditur comedit et bibit: prius ergo hec omnia attendenda sunt: et sic postea iudicandum. Tingitur etiam urina qñz propter dolorem uehementem licet eoruz materia quandoqz sit humor frus quemadz in colica et dentis dolore et auris contingit: testifica ergo per eã in alijs suis significatiõibus sicut cũ istis significationibus. Urina etiam fetens et permutata apparet quandoque propter ulcus quod in instrumẽtis orif urinalibus: uerum tañ cum suo fetore permutatur et eius substantia permixta cum sanie et uirtus: neque erit tunc cum ea febris acuta et incensiua: ardor tamen in urine egressionẽ cum ea sentitur. Ideoqz eius fetor non assimilatur fetori que in urina sentitur cum putrefactio est in uenis. Substantia autem subtilis cuius subtilitas assimilatur aque subtilitati digestiue innuit debilitatem: spissa quoqz cum spissitudo spissitudini rob assimilat: aut crossiciei liquoris qui continetur in felle superfluitatem innuit digestiue: et consumptiõez humiditatis in corpore habundare: et ipsius profunditatem significat et precipue si cum hoc fuerit pauca. Inter hec uero mediocris existens bonitatem significat digestiue et quod epatis dispositio et humorum qui in uenis continentur est temperata. Turbata quoque humorum qui sunt in uenis cruditatem et indigestionem cum caliditate que in eis operatur perturbationem significat: urina turbida cũ cito diuiditur et crossicies que est in ea ad fundum descenderit magis propiqua ad maturitatis significationẽ existit: secundum tamen sue descensionis uelocitatem. Odor autẽ qui ab urina procedit similis ei qui a re acuta et siccissima dissoluitur maturitatis indicat superfluitatem: qui

quãdoqꝫ in febribus sentitur ⁊ in apostema
tib⁹ epatis ⁊ ea portẽdit futura ⁊ quãdoqꝫ
contingit cum ulceribus in instrumentis uri
nalibus sicut prediximus: nos tamen iaꝫ di
uisimus inter illã ⁊ hanc dispositionem: uria
aũt que omnino caret odore i ultimo existit
cruditatis ⁊ diuisione digestionis: que uero
in medio stat digestionis significat equalita
tem. Ea uero que inferius descendunt ⁊
que superius eleuantur ⁊ que in medio pen
dent sunt modi ex quibus sumuntur signi
ficationes digestionis que fit in uenis ⁊ ad
illos intendunt i cognitione maturitatis fe
brium ⁊ hoc est illud cui innitimur. ¶ Hoc
autem in substantia sua distilationi que fit i
aqua ro. assimilatur eis quoqꝫ que inferius
descendunt melius iudicatur id quod est al
bum ⁊ leue ⁊ in fundo uasis residens cuius
quoqꝫ dispositio permanet talis in diebus
egritudinis continuis: hec autẽ laudabilis
ypostasis cum meliori ex coloribus qui est
citrinus ⁊ meliori ex substantijs que inter
subtilitatem ⁊ spissitudineꝫ mediocris existit
apparet ⁊ cum laudabiliori ex odoribus q
neqꝫ in fetoribus est superfluus neque odorẽ
omnino priuatur: hec igitur urina omnibus
alijs urinis laudabilior iudicatur: cuius ẽt
significatio perfecta est: significat eniꝫ dige
stionis perfectionem ⁊ a malitia egritudĩs
⁊ ipsius nequicia nos securos reddit. ¶ Illã
autẽ ypostasim in bonitate sequitur eneori
ma cum scđꝫ hũc reperitur moduꝫ: post hec
autem nefilis consistit: hec aũt duo cadẽtia
non sunt immo in eis: cũ in acutis apparẽt
egritudinibus magna inuenitur significatio
que significationi perfecte maturitatis ⁊ se
curitatis a malitia egritudinis propinqua
existit: ⁊ cum eneorima apparuerit ⁊ egro
malum ñ superuenerit accidens: post paruũ
tempus descendit inferius: nefilis quoque
cum ita se habuerit consequenter ad locum
descendet eneorimatis: postea ad ypostasiꝫ.
¶ Color autem qui i ypostasi attenditur me
lior existit albus cum longitudine forme in
eo existens postquam est rubeus significat
enim rubeus saluteꝫ cũ egritudinis prolixi
tate. ¶ Glaucum uero sedimen quanto maio
ri participat citrinitate tanto est deterius:
quod aũt pure citrinum est eis penes est. ui
ride quoqꝫ est isto deterius: postea nigrum:

hoc namqꝫ sedimen significat quod materia
egritudinis a maturitatis meta egreditur
quãdo ad putrefactionis ⁊ corruptionis se
mitam tendere incipit. Dispositio quoque
sediminis nigri secundum locum dispositiõi
albi sediminis contraria inuenitur. Sedimi
nis .n. nigri malicia cum est in loco nefilis
minor est quam cum est eneorima ⁊ defior
est cum est ypostasis quemadmodũ aũt sedi
men nigrum est deterius: ⁊ album melius:
sic liuidum est medium iter bonitatem ⁊ ma
litiam: cuius quoqꝫ dispositio mutatur scđm
quod uni ex eis appropinquat. ¶ Sedimen
quoqꝫ crinoydus est maluꝫ quod si cum fe.
fuerit acuta significat mortem: hoc autẽ se
dimen magnis tritici fracti frustulis assimi
latur. ¶ Significatio aũt qua cognoscit̃ ma
turitas quãdoqꝫ habetur ex urina subtili ⁊
alba: quãdoqꝫ ex ignea quandoqꝫ ex crocea
quandoqꝫ ex rubicunda: quandoqꝫ ex spissa
⁊ turbida. ¶ Quando uero maturitatis signi
ficatio habetur ex alba ⁊ subtili prius glau
cedinem acquirit: postea crossitiem: deinde
paulatim incipit sic augeri donec color sit ci
trinus ⁊ substantia equalis. ¶ In hac autem
urina bonum apparet sedimen si in uenis
multa est superfluitas aut egritudo est ex re
pletione: aut corpus egri est crassuꝫ. ¶ Si ṽo
hoc non fuerit erit illud idẽ ad perfecte ma
turitatis significationẽ sufficiens. ¶ Colo
res aũt qui sunt extra tẽperamentum paula
tim denudant̃ a substantia i qua sunt que pa
ulatim tendit ad subtilitatem donec color
sit citrinus ⁊ substãtia sit mediocris. ¶ Cũ
aũt urina in febre a maturitate diminuta uł
abreuiata fuerit: aut eã transierit: sed postea
cotidie ad eã reuertitur febris ẽ salutifera:
⁊ humor ñ est difficilis digestiõis nꝫ frauda
lente putrefactionis. ¶ Qđ si eius disposi
tio prima semp eadem manserit contrarium
ei⁹ qđ diximus significabit: ⁊ erit egritudo
terrefaciens ⁊ si tñ cum hoc uirtus fuerit ca
dens mortẽ significabit. Sed si uirtus fuerit
fortis egritudinis demonstrabit prolixitatẽ
horum primuꝫ in febribus apparet flegma
ticis ⁊ que ex collera que fuerit nigra: sꝫ ṽo
in febribus inuenitur acutis que sunt multe
malitie ⁊ iniquitatis. Si aũt signũ pueniẽdi
ad maturitatẽ sumit̃ ab urina turbida ⁊ spis
sa cotidie auget̃ ei⁹ claritatis ⁊ ei⁹ ypostasis

similiter cum in bonitate augumētat᷑ donec yposta{s}is ei⁹ fiat laudabil᷑ sicut diximꝰ si de us voluerit: tūc igit᷑ uirtutis quātitas cōside rāda ē. Cū. n. adhuc permanēs fuerit uirtus de morte egri nō ē timendū: ꝛ sicut hec uria cito fiet clara sanitas: cito perueniet: quod si uirtus debilis fuerit egro timendum est ne moriatur. ¶ Et si cū hoc urina tarde peruenerit ad claritatem ꝛ permanet diu ita quod nihil claritatis i ea uidetur aut ap paret in ea ex claritate aliqd sed cū modicē mortem significat. ¶ Si autem in huius uri na senil᷑ apparet maturitas: sed post iteruꝫ turbidata fuerit cruditatis signa porten dit ꝛ accidit hoc multociē ꝛ uideat᷑: fe. pmisce ri: sciendū ē materiā fe. ex multis cōstare hu moribus. ¶ Est itaqꝫ tūc considerādū qđ egri sanitas sit futura ꝑm ipsius tamen fortitudi nē. ¶ Hec ergo sunt summe: ꝛ aggregatio nes eius qđ est necessario sciendū de rebꝰ ad urinā pertinentibus ꝑm se. ¶ Adhuc tñ de ip sius significationibus alia dicemus: non tñ ꝑm ordinē nꝫ ꝫ continuationē. ¶ Uria sor dida que est parum pulcra: ꝛ cuius color ē color musti aut aque ciceris cum multū co quitur est habentiū apostemata antiqua ꝛ nō acuta in uisceribus. ¶ Urina sero aut albe ceruse siᷓlis significat saniē in ea existere: ꝛ egrū in aliquo ex foraminibꝰ ulcē haber᷑. Uri na aque que a carne recēte fluit: cū lauatur siᷓlis inuenit᷑ parꝫ sanguis urie admixtū fore significat: epatis quoqꝫ debilitatē qñqꝫ por tēdit. ¶ Cū eger purꝫ mixerit sanguinē signifi cat qđ ex aliqua ex uenis que sunt i renibꝰ sit fixa. Cū in urina fuerit arena apparuerit que cū hoc turbida: si huiusmodi facieti uri na priꝰ euenerit in renibꝰ dolor lapidū i re nibus sigt. Si aūt in urina priꝰ apparuerit arena. ꝛ postea ea remota urina ualde uisa fuerit clara: lapꝭ in uesica iā generatus est. ¶ Urina turbida que urine asini assimilat᷑ dolorē capitis ꝛ intellectꝰ significat ꝑturba tionē. Cū post febris remotionē urine remā serit tinctura epati erit ignitū apostema. uri na ꝑm colorē aut odorē aut substantiā fedaꝫ qñqꝫ sequit᷑ post calida interiorꝫ apostemata unde ꝛ eger ex ea alleuiat᷑ ꝛ ipsiꝰ inclinat᷑ dispō ꝛ sue salutis causa existit. Uria ꝫ sub stantiā oleo similis: aut i cuiꝰ supfitie appa ret piguedo ut oleū erit cū ethica. Urina in cuiꝰ supfitie pinguis multitudo oleo siᷓlis ap paret sigt qđ renū adeps liquat᷑. Si urina tenuis ꝛ alba i fe. acuta apparet: ꝛ in tali dispōne multis pseuerauerit diebꝰ amētiam egro supuenturā sigbit: que si cum desipien tia talis diu apparuerit mortē āñūtiabit fu turā: hec pterea uria qñqꝫ i fe. apparet acu ta cū in aliquo mēbro calidū fuerit apostēa. Cū urina cōualescētis nō cito ad dispōnem qꝫ hēbat cū esset sanus redibit: timēdū est ne egritudo reuertat᷑. uria lacti aut spmati siᷓlis si pauca fuerit paralisim ꝛ apoplexiā demō strat futurā. Si aūt i his egritudinibꝰ multa apparuerit ipsarꝫ portēdit solutionē. Urina in qua sanguinis coagulati frustra apparēt in febre acuta uisa est mala. Urina lacti ace toso similis in febre apparet acuta aut ue locem portendit mortē qđ est cū calor fe. nō quiescit ꝛ leuis sit aut qñ sit leuior egrum ad ethicam peruenturꝫ significabit. Urina cuius calor spermatis apparet nꝫ mutatur in febribus significat urine difficultatē. Ex rebus autem que in urina multociē inueniun tur ex sedimīnibus ꝛ eorum similibus una est ypostasis in qua claritas ꝛ radiositas ac pulcritudo apparet: cuius similitudo est ut eius quod in ampull᷑ aqua ro. natat. quā doqꝫ radiositas ipsius tamē est maior adō uꝫ ut ex frustris glatiei: cum unum alii con iungitur compacta uideantur. ¶ In huius autēꝫ ypostasis colore qualitercumque fue rit uidentur radiositas ꝛ paruitas ꝛ rari tas ꝛ claritas que in alia non inueniuntur: cumque mouetur tota cum urina miscetur: a qua tamen urina non turbatur: ꝛ in ipsa uelociter non descendit inferius pulsum ēt non descendit ꝛ est superfluitas digestionis existentis in uenis quam ante nominauimꝰ secunda uero est humor turbidus etiam si color eius est albus in quo neqꝫ raritas: ne que radiositas inuenitur ꝛ est sepo liquefac to similis tertia est quoque sanies que quā doqꝫ est diuulsa ex qua cum mouetur urina turbatur: quia sursum eleuantur frustula: ꝛ deinde descendit inferius cum qua in exi tu urine ardor sentitur: ꝛ est cum ea qñque odor malus ꝛ fetidus: quarta quoqꝫ est are nosa cuius sunt due species quarꝫ una lima ture auri assimilatur: licet sit minutior que ex renibus egredit᷑: alia quoqꝫ ē in qua nul la oīo inuenitur glaucedo: sed eius color ē ut terre: ꝛ quandoque etiam est ut color la

ti.que a uesica egredit. Alia uero pil' assimi lat' ⁊ ipsa est ex genere eoꝝ que pil' nō pure alb' similia sunt cuius longitudo usq₃ ad pal mi mensurā augumētari inuenit': que cū a re nibus egredit' nullū aliū portendit malum: nisi humores crudos in corpore habundar' cui medicamina conferunt diuretica. vi. eq dem ē inqua frustuloꝝ carnis similes appa rent que ex renibus egrediunt': si cū hoc do lor i renibus fuerit: sed si cum fe. fuerit adu rente significat: fe. corpori magnum pre stare nocumentū. Si uero cum ethica fue rit: solidorum significat liquefactionē ⁊ do lorem ad membroꝝ carnē iam peruenisse. Septima quoq₃ est que lentiū excorticataꝝ frustul' assimilat' ⁊ caloris superfluitatem in epate significans. Octaua aūt furfuri assi milatur que sepius pp uesice egritudinē cō tingit: cū hac aūt simile fuerit sentiet' ardor diu perseuerans: n₃ apparebit in ea color extraneus: n₃ ualde est remota a maturita te: qñq₃ uero contingit pp uenas que cū sic fuerit erit cum fe. adurente fortius cuius ē calor a maturitate: ualde remotus ⁊ mortē portendit sicut monstrauimus.

De signis egestionis.

Egestio aūt melior alijs ē que ē moll' ⁊ cōtinua uidet' cuius tinctura a citri nitate fit non tam multa ⁊ que in ora egre ditur solita. egestio aūt ualde tincta: ⁊ que mordicat ⁊ exurit anum significat co. ru. do minium. Sicca quoq₃ paucā significat humi ditatem ⁊ multum calorem: que aūt nō inue nitur equalis digestiuam non perfecte cibo fuisse dominatā significat: stercus quoq₃ qđ multum fetet digestām debilē fuisse porten dit: uiride aūt stercus putrefactionē i corpo re significat: stercus quoq₃ cum quo multa egreditur unctuositas: caloris ⁊ humoris inuit eminentiam: stercus aūt qđ est sicut fex malū est ⁊ mortal': stercus quoq₃ priuatū si gnificat ex poro fell' nihil ad intestina trās mitti. Et stercus unctuosum membroꝝ si gnificat liquefactionē ⁊ ethicam: qđ autem quantitatem assumptoꝝ excedit corpus de bilitari ⁊ macrescere significat. Stercus āt qđ est in quantitate multum ⁊ diuersos reti net in se colores malos in corpore signifi cat humores. qđ autem spumosū est ⁊ uisco sum malum est utrumq₃: unum namq₃ est pp uictoriam caloris: ⁊ aliud ex liquefactione

corporis. Multa uentositas inferius egre diens cum cibus non fuerit inflatiuus debi litatem innuit dige qđ si ullo modo egredit' uētositas caloris paucitatē ⁊ fri̅tatis super fluitatē significat. si ūo cū hoc affuerit sitis aut siccitas humorem ad interiora corp̄is penetrasse demōstrat. Cū ea que comedunt' ut prius fuerant nō mutata egrediunt' frigi ditatis superfluitas portenditur. Facilitas expulsionis uentositatis ⁊ paucitas expul sionis eius cū ipedimēto uel debilitatē istru mētoꝝ nutricationis uel ipedimētū ostēdit.

De pulsu.

Oportet ut qui in pulsuū scia instruct' esse desiderat ⁊ uult eius significatio nes cognoscere sepe dum aliqs sanus ē ar tariam tangat: ⁊ firmiter cum summo studio inspiciat ipsum ideo. s. ut ipsius forma ani me firmiter imprimatur quatenus cum fue rit necessarium inter eas proportionē inue nire sciat: phisici quoq₃ unū qñq₃ modū pul sus primo appellant noīe eius que causas ostendunt ⁊ significationes. Ego autē ex hoc quod huius mei libri intentioni simile inuenitur ⁊ conueniens ostendām si de' no luerit. Cum pulsus in brachij longitudine tactui manifestior occurrit quam in tēpore sanitatis a phisicis longus uocatur pulsus cum secundum latitudinem maiorē digitoꝝ tangentis quantitatem comprehendit lat' ab eis nominatur cum autem digiti tāgētis carnem impulerit ⁊ ₛm magnā quantitatē in ipsum penetrauerit dicitur ab eis altus: sed quando secundum hoc minor apparet q̄ consuetum uocatur depressus. Cum uero in longitudine ⁊ in latitudine augumentatur magis quam consueuit uocatur magnus: sꝫ cum in his omnibus fuerit minoratus dici tur paruus: Cumq₃ spacium temporis qđ inter duas attenditur motiones unius soli to inuenitur uelox dicitur. Et cum digitū uehementer ⁊ uirtuosa impulsione percusse rit ⁊ cum stringitur eius motus non destrui tur fortis uocatur. Cum uero huic fuerit contrarius debilis dicitur: quod cum fuerit illud quod ex corpore artarie tangendo di gito currit simile ei qđ ex hoc genere ani me est impressum: neq₃ plenum fuerit sꝫ cō trarium ⁊ non extensum: non uocatur ple

nus sed uacuus ⁊ dicitur ſm qđ forma i eo uiſa fuerit. Cum aũt illud qđ digito ex ipſo percutiendo occurrit ſimile fuerit filo ⁊ corde extenſe cum ipſum percutit uocaẜ durus ſed cũ illud qđ occurrit ex iſtis nõ ualde exiſtit tenſum uocatur ab eis laxus. Cumque unaquaqꝫ haꝝ pcuſſionũ ſue compari i magnitudine ⁊ fortitudine ⁊ uelocitate: ⁊ in aliis que ſunt preter iſta ſimilis inuenitur dicitur equalis ⁊ cum ita non fuerit uocaẜ diuerſus: hec uero diuerſitas qñqꝫ in una inuenitur percuſſione qđ eſt inter principiũ unius percuſſionis ⁊ eius finem diſſimilitudo percipitur unius digiti tactu aut duoꝛuꝫ aut pluriũ: medici quoque hui⁹ diuerſitatis multas notant ſpecies nominibus: que in ſuis dicemus locis. Cum enim ſm uotũ euenerit circulum neqꝫ ſe ab eo remouerit ꝟbi gratia ut per .3. equales percuſſiões una diuerſa inuenitur aut inter oẽs. Quod aũt inter oẽs aut cũ inter quaſlibet equales due notantur percuſſiones diuerſe que deinde circulariter ſm hoc exemplum inueniẜ pulſus nominatur ordinatus: ſi uero diuerſitas ſecundum uotum non inuenitur circulum inordinat⁹ uocatur: artarie quoqꝫ motio que fit ab interioꝛibus coꝛdis ad exterioꝛa uocatur diaſtoles: motus aũt hoc queꝫ omnes homines tactu ſentiunt artarie motus ⁊ ei⁹ percuſſio que percutit manum exiſtit. Ne dici tamẽ in hoc conſueti aliquis plus iſto percipiunt: ⁊ motio artarie que fit ab exterioꝛibus ad interioꝛa uocatur ſiſtoles: de hac uero motione inter medicos diuerſitas reperitur. Sunt enim quidam qui eam ſentiri dicunt: ⁊ ſunt alii qui non. Nobis tamen de hoc loqui in hoc loco non conuenit. Si quis igitur diſcipulus in hac arte ad ultimum finem huius intentionis licet perueniẜ non cupiat ſcire tamen debet qđ ſiſtoles non ſentitur ⁊ quod pulſus habet tempus motionis qđ eſt ex quo motio artarie ſenſui apparet: donec quieſcat ⁊ occultetur: ⁊ qđ pulſus habet tempus quietis qđ eſt ex quo illa motio occultatur donec iterũ manifeſtare ſe incepit. Inter unũ aũt iſtoꝛuꝫ duoꝝ tempoꝝ ⁊ aliud inuenitur ꝓpoꝛtio pꝛopꝛia in una quaqꝫ etate. Cõpoſitio. n. iſtoꝝ duoꝝ in etate puerili non ſimilatur cõpoſitioni eoꝝ reperte in etate adoleſcentie neqꝫ iuuentutis neqꝫ ſenectutis neqꝫ ſenis hec aũt cõpoſitio pondus uocaẜ: quapp cuꝫ pulſus in aliqua etate pꝛopꝛiã cõpoſitioneꝫ ipſius etatis ſeruauerit dicetur pulſus hñs pondus ⁊ dicetur boni ⁊ iuſti põderis ⁊ nominibus hoꝝ ſimilibus appellabitur: cũqꝫ hoc non ſeruauerit ſed ad pondus alterius etatis pꝛogreſſus fuerit: ſed dum eſt in etate puerili ad pondus qđ iuuẽtutis eſt ꝓpꝛiũ mutatus fuerit dicetur pulſus diuerſi põderis: qđ ſi ad pondus ſenectutis aut ſenii mutatus fuerit dicetur pulſus mali põderis et uocabiẜ nõ ponderatũ: ⁊ nominibus hoꝛum ſimilibus nominaẜ: ⁊ quia coꝛpoꝛis locus i quo eſt artaria qñqꝫ ſenſu pcipitur calidioꝛ aliis locis: ideoqꝫ quidã medici p ſñiam tenuerũt qđ hec una ſit ex ſpeciebus pulſus.

De ſpeciebus pulſuum que ſunt .x.

Antiqui genera pulſus cõpoſita noĩb⁹ ꝓpꝛiis notauerũt: ex qb⁹ ẽ pulſus gazelãs .i. caprin⁹: ⁊ ipſe quidẽ ẽ pulſus qui ſentiẜ cũ artaria ſemel atqꝫ iterum percutit digitũ ita tñ qđ nõ ſentiẜ inferius uľ infius rediſſe nꝫ ſiſtolẽ feciſſe nꝫ quieuiſſe in quo ẽt ſa percuſſio pꝛima maioꝛ inueniẜ. Bis pulſans ꝟo pulſus ẽ cũ artarie pcutiẽdo occurrit digito nõ ſentiẜ quies que ſiſtoles dici debeat: ſed ſenſu percipitur alia percuſſio que pꝛima exiſtit debilioꝛ pulſus quoqꝫ diuerſe percuſſiones iudicantur cuꝫ diaſtoles principiũ debiliter inuenitur: ⁊ eſt finis foꝛtis aut econtrario qđ eſt ut eius pꝛincipiũ ſuo fine maius ⁊ uelocius. Pulſus quoque qui talis eſt eſt diuerſus in una tali pcuſſione foꝛtis dicitur. pulſus quoqꝫ qui cauda uocatur foꝛicina duaꝝ exiſtit ſpecierum quaꝝ eſt ut una percuſſio aliquantulum ſit maioꝛ ⁊ alia que illam ſequitur minoꝛ ⁊ alia iterũ minoꝛ ⁊ pꝛocedat oꝛdo ſic donec ad unam ex tribus perueniatur rebus. ſ. quod in aliqua ſtet percuſſione ⁊ non tendat ad minorẽ ea aũt nõ quieſcat qn minuatur donec occultetur: ⁊ nullo modo ſenſu peꝛcipiatur aut cum ad aliquam paruitatis peruenit menſuram redire incipiat ⁊ augeri. Cum qꝫ augeri ⁊ redire cepit aut ad ſui pꝛimã redibit mẽſurã aut ad minoꝛẽ ea pꝛim⁹ aũt mod⁹ uocaẜ cauda pmanẽs: ⁊ ſecũd⁹ cauda minuens: ⁊ tertius cauda rediens. ille quoqꝫ

qui ad primam sui redibit mensuram cauda reuersionis complete uocatur: ꝛ secundus cauda reditionis diminute. Est ēt alia species cū diminutionis multitudine i artarie longitudine prius reperiri contingit ex qua i uno loco subito aliqua sentitur magnitudo que alia que ipsam sequitur parum minor inuenitur cuius tactus non subito abscinditur: sed tamen non quiescit quin secundū proportionem paulatī minuatur donec occultetur: hoc autem quandoqꝫ contingit a duobus lateribus ꝛ uocatur tunc pulsus curuus ꝛ quandoqꝫ fit ab una parte ꝛ uocat̄ ad unam partem inclinatus qui etiam pulsus in una percussione diuersus dicitur. Formicans uero est pulsus cum in tempore qđ inter duas existit percussiones tal' ſm raritatem inuenit̄ diuersitas ut aliquis ut ꝛ inter eas percussiones interuenisse cum non tam̄ interuenerit: huic tamen augumentās contrarius inuenitur: permanēs aūt pulsus subtil' est ꝛ durus qui i una semper perseuerās dispositione fere nunquā remouetur ab ea. Undosus uero est qui secundum latitudinem magnum digiti occupat locum cum lenitate ꝛ repletione: cum eo tamen non est magna eleuatio neqꝫ subita sed uidet̄ quod eleuationum eius una post aliam contingit donec fit ut undis assimilatur; quarum una aliam sequitur. Ex his preterea ē uermiculosus cuius forma est ut forma undosi in eleuatione que secundum diastolem eadē inuenitur non tamen est latus neque plen⁹ cuius inundatio existit debilis qui uermibus perforamen artarie discurrentibus assimilatur: formicans uero pulsus adeo inuenitur in ultimo paruitatis ꝛ spissitudinis cōsister: ut pulsu pueri nati assimiletur: pulsus aūt qui serre assimilatur ꝛ seratilis dicitur durus est in cuius depressione ꝛ eleuatione inuenitur diuersitas ex qua quasi percutit aliquem ex digitis cum ab alijs descendit. Tremulus aūt pulsus dicitur cum in artaria tumoris similitudo sentitur. Contortus uero dicitur cum artaria sentitur ut linea que contorqueri ꝛ inuolui inceperit: preterea dicemus quod pulsus uiroruꝫ plurimum inuenitur maior ꝛ fortior ꝛ tardior et rarior pulsu mulierum: superfluitas tamē magnitudinis et fortitudinis maxima est ipsius ꝛ multum manifesta. Tarditatis aūt superfluitas parua ē. Raritas autē multa superfluitas reperitur. Infantiū aūt qui lac sugunt pulsus in ultimo spissitudinis ꝛ uelocitatis ꝛ paruitatis inuenitur.

Pueroꝝ ṽo ꝛ adolescentiū pulsus maior est pulsu infantiū. Iuueñ ṽo pulsus eo fortior ꝛ ēt omnium etatum pulsu inuenitur p̄cipue eoꝝ pulsus qui in fine existunt iuuentutis. Senum aūt pulsus ē tardior pulsu iuueñū ꝛ debilior ꝛ parum minor. Eorum aūt qui sunt i senio constituti pulsus i ultimo raritatis ac debilitatis ꝛ paruitatis ꝛ tarditatis existunt. Pulsus quoqꝫ calidam habentibus complexionē maior ꝛ uelotior ꝛ durior est. Pulsus habentium complexionē frigidā in fortitudine ṽo forsam superfluit ei ꝛ forsam ab eo minuitur.

Pulsus preterea crossum corpus habētiū macroꝝ pulsu minor existit. Et si crossities fuerit ex carnositate pulsus erit uelocior ꝛ fortior. Si uero ex adipe fuerit erit isto minor. Pulsus ſm cōplexiones hn̄tiuꝫ hūidas ē leuior ꝛ magis latus: pulsus quoqꝫ qui in medietate ueris existit maior est ꝛ fortior q̄ꝫ in omnibus alijs tēporib⁹. In medietate uero estatis est uelotior ꝛ spissior q̄ꝫ in omnibus alijs tēporibus ꝛ preter hoc ēt est paruus ꝛ debil'. In autūno aūt minuitur eius uelocitas ꝛ spissitudo ab eo qđ erat in estate ꝛ non augumentatur eius fortitudo. In yeme uero existit pulsus i ultimo paruitatis ꝛ tarditatis ꝛ raritatis non tamen est debilis sed in tempore extremitatibus inuenitur compositus ex eis que inter duo sunt tempora. Pregnantis itidem pulsus minor ꝛ spissior est quam eiusdem cum non est pregnans. De somno ṽo ſm gentiū pulsus illico cū surgūt magn⁹ ē ꝛ fortis ꝛ spissus ac tremul⁹ q tñ cito post hoc ad suā reddit dispōneꝫ. Motio p̄sea ex qua aliqs ñ laxat̄ magnitudinē ꝛ uelocitatē ac spissitudinē i pulsu augumētat ſm uelocitatē sui ꝛ fortitudinē que si pui sit tēporis qđ ex ea accidit artarie cito qescit. Si uero fuerit longi temporis tarde quiescit.

Ex motione aūt per quam aliqs ad ultimum laxitudinis peruenit ꝛ laboris fit paruus pulsus ꝛ debilis ꝛ spissus secundū ipsi⁹ quantitatem. Balneum quoqꝫ magnitudini pulsus atqꝫ ei⁹ lenitati ꝛ uelocitati ꝛ spissitudini augumentū prebet i quo si qs moraꝫ

fecerit fiet paruus et debil: eius tamen uelocitas remanet. Cibus itidem ex quo aliquid sumitur quod nullum affert nocumentum neque estuationem pulsus fortitudinem uehementem auget et ipsius spissitudinem ac magnitudinem quod tamen post longum contingit tempus: non eni illico quod sumptus fuerit operatur hoc. Ille uero ex quo ad nocumentum peruenitur et estuationem propter multitudinem suam pulsum facit diuersum. Uinum similiter pulsui in fortitudine et debilitate et uelocitate et spissitudine augumentum prebet hec tamen augumtatio cicius prouenit fm tempus quam ea que fit per cibum et cicius ab eo etiam remouetur. Ex nutrientibus preterea et medicis que calefaciunt aut infrigidant imutatur pulsus que eni ex eis calida existunt fm sue caliditatis quantitatem pulsum in uelocitate sui ac spissitudine atque magnitudine augumentum prebet et econtrario. Ira quoque pulsum efficit eleuatum et fortem et uelocem et spissum. Multus autem timor pulsum facit diuersum et uelocem et tremulum. Et tristicia pulsum debilem et tardum et rarum reddit. Gaudium uero pulsum reddit tardum et rarum cum magnitudine et lenitate et plenitudine. Dicemus etiam quod pulsus longus augumentum caloris aut carnis sequitur et latus cum comittatur humiditatis augumentum: eleuatus quoque caloris et fortitudinis sequitur augumentum. Et pulsus magis uelox et spissus caloris augumentum sequitur. Et si huius caloris causa fuerit aliquid quod accidat ut motus et balneum et ira et horum similia pulsus cito ad suam redibit dispositionem. Sed si eius causa fuerit mansiua et fixa permanebit dum causa perseuerauerit. Paruitas autem et tarditas et raritas res sequentur infrigidantes. Pulsus preterea fortis uirtutis bonitatis sequitur augumentum: aut a re nociua quietem et debilis inuenitur cum uirtus dissoluitur aut cum magnum in corpore habet nocumentum. Diuersus quoque erit cum natura rem expugnat nociuam et erit diuersitas multa aut pauca fm nocumenti quantitatem. Cumque natura re nociua fortior fuerit numerus percussionum fortium et magnarum erit maior fm hoc et econtrario. Item pulsus tamen diuersus ordinatus melior est non ordinato et precipue si numerus percussionum fortium et magnarum fm hoc fuerit maior.

Pulsus aut plenus sanguinis et uaporis humidi habundantiam in corpore significat. Uacuus uero huius innuit contrarium. Durus quoque corporis siccitatem et ariditatem portendit.

Sed mollis et lenis huius denumerat contrarium. Pulsus quoque qui extra pondus inuenitur mutationem que contingit fm etatum naturam in quibus illud pondus proprie inuenitur ad quod fuit facta mutatio signat. Quapropter si pulsus mutatus fuerit ad pondus cuius etas est longinqua ab eo magnam demonstrat mutationem et econtrario: quoniam si mutatio facta fuit ad pondus quod est uicinum paruam significat mutationem. In artaria cum tangitur si calor superfluus et manifestus maior quam in aliis sentitur locis que eis uicinantur cordis complexionem iam calefactam esse significat: quod in habentibus heticam aut ptisim contingit et fortassis portendit sincopim. Pulsus autem qui dicitur bis pulsans inuenitur cum febrilis calor est superhabundans et cum multa necessitas incumbit pulsui et in aeris attractione et hoc est cum caput innatus in ultimo inflamatur et uirtus cum hoc est sana et precipue si fa percussio maior fuerit. Pulsus quoque i quo dyastoles a sistole diuersa reperitur fit propter pugnam nature et finis diastoles si fuerit fortior quam eius principium et maior erit melius et econtrario. Sed si finis diastoles fuerit uelocior superfluum putrefactionis significabit calorem.

Pulsus autem qui continue minuitur et debilitatur quem et caudam uocamus soriciam fit cum uirtus incipit debilitari et cadit ideo que eius malitia erit fm debilitatem et paruitatem: qui si ad fortitudinem reuersus fuerit et magnitudinem uirtutem iam redisse significabit. Et si secundum unam remanserit mensuram et inde neque ad magnitudinem pulsationis redierit neque ab eo in quo steterit aliquo modo fuerit diminutus quodammodo erit eo melior qui minuitur usque quo occultetur et non appareat sensui iste enim naturam superatam fore et subcubuisse demonstrat. Pulsus autem curuus et in unam partem declinatus in habentibus ethicam et ptisim inuenitur:

Sed formicans uirtutis significat casum: unde cum necessitatis uehementia multa aeris indiget attractione. Addens quoque fortitudinem cum necessitatis uehementia

significat et tertius inuenitur postquam eti ca et ptisis cõfirmata ē. Undosus aūt inuenitur cum aliquis balneatur aut bibit uinum aut contingit ex omnibus que cor pus humectant paucis quoque uicibus sen titur in ydropisi et subet et pleuresi et peri pleumonia et asmate et paralisi et apoplexia in febribus autē significat sudorē. Uer miculosus uero pulsus fit cum fortitudo su cumbit sed non omnino. Sed formicans i uenitur cum uirtus omnino cadit et mors ē propinqua. Pulsus quoq; qui fere as similatur et seratilis dicitur ē qui fit cū ma gnum apostema est in corpore et precipue si in membro fuerit nobili et neruoso sicut cum dispositio pleuresis que fit in latere et diafragmate. Tremulus item ultimam significat caliditatem et quod uirtus humo ribus sit honerata aut quod apostema sit ibi aut opilatio que dyascolē prohibeat. Acutius autē inuenitur pulsus apud pugnā uirtutis et sue sanitatis aduersū egritudinē in ultimo magnitudinis que cordi et suis partibus uicina existit.

De regimine acutarum egritudinum.

c Um in principio harum egritudinū repletio manifesta et fortis apparue rit fuerintq; humores pessimi quod ex acci dentium fortitudine cognoscetur succurren dum erit ante quam uirtus cadat egrū eua cuando cum flobotomia: aut uen: solutio ne: deinde eius nutricatio ẜm status uicini tatem aut longitudinem erit mensuranda et ẜm egri fortitudinem aut ẜm quod in tem pore sue salutis famis patiens erat aut non. Status enim si fuerit uicinus et eger fortis ex aqua ordei erit nutriendus. Sed si status fuerit remotus et eger debilior ad modicum erit ẜm hoc nutrimento addendū. Nutriendi quoq; hora que sit conueniens est eligenda ẜm egri alleuiationē et usū quē in tempore sue sanitatis habebat et scdm febris accessionem et interpolationem. Si uero interpollata nō est hora diei frigidior et magis temperata eligenda est. Cumq; crisis signa uisa fuerint et status appro pinquauerit eger a nutricatione est abstinē dus et dieta ad ultimum tenuitatis est ducē da usque quo fiat crisis: aut postquam fac ta fuerit. postq; uero perfecta fuerit ex regi mie conualescentis erit gubernandum. Et si non predicto est insistendum regimini do nec sanitas compleatur si uoluerit deus.

De regimine conualescentium.

q Ui ex morbis consurgit acutis cu stodiend' est ne ad nutrientia redeat quibus sani reguntur sed ex eis quibus re gebatur in egritudine moderetur aut pa rum fortioribus deinde uero ordinatim et paulatim ad cibos perducatur sanorum. Interim tamen a balneo custodiatur et la bore et uigilijs et coytu et uino et caueat ne famem et sitim patiatur: et ne animalibus sollicitetur curis et ne sub sole incedat et in locis iaceat calefactis et precipue si ex egri tudinibus acutis consurgens absque crisi euasit: ab omnibus preterea separetur que corpus calefaciunt. Ille uero in quo uesti gia que egritudinis significāt reliquias re manere: ut est calor superfluus qui in tac tu sentitur aut anhelit' spissitudo et sitis aut capitis dolor aut tinctura in urina aut confractio que corpori accidit: et in ore sa por extraneus et in somno permixtio et alte natio et horum similia precipue ad egrorū regimen redeundus est donec omnia signa hec consumantur et corpus ipsius omnino sanitati restituatur. Conualescens sibi quo que cauere debet ne sitim aut famem patia tur et ne semel cibo repleatur: quoniam unū istorum ipsū distemperat et calefaē et aliud eius corrumpit complexionem. Comedat autem multociens parum tamen et paulati. Ex aqua quoq; frigida paulatim sumat nō bibat ex ea semel i multa quantitate et pre cipue in tempore autumni. Ex ea etiā que non est frigida nullo modo bibat. Si autē ipsius appetitiua fortis fuerit et digestiua debil' et fatigata non attendat in comestiōe quantum appetitiue sed quantum digestiue attinet quod etiam custodiat donec digesti ua melioretur et tunc quantū uoluerit come dat. Post hoc quoq; ad motiones et alia opera quibus dum erat sanus uti consueue rat ordinatim reducatur. Quod si ex ma lis accidētib' aliqd remāserit uēter ipsi' sol uaē aut minuaē aut extinguētia ei tribuāē. Ex quibus oibus illud erit eligendū qd me

dico uidetur melius τ egri dispositioni magis apparens cõueniens: hic quoq; non est permittendum ad ea quibus utebatur dum esset sanus reuerti quamdiu hec accidentia in eo perseuerant. Cum alicuius conualescentis appetitiua opposita inueniť sciendũ est reliquias egritudinis in corpore remansisse quas expellere necesse est τ precipue si sapor oris fuerit corrupt⁹ aut sitis sit i corpore multa. Si autem comedendi auidum fuerit τ ex comestione corpus non resumat uires sed uenter solutum fiat ex quantitate nutricationis τ ex bibitione aque post ipsa; id est minuendũ: τ sir⁹ acetosus qui fit ꝺ suco citoniorum est dandus τ epi emplastru; superponendum ex quo fortius fiat τ cõfortetur. Conualescens preterea separandu; est a comestione nutrientiũ crosse nature et dure digestibilium usq; quo ipsius cõpleať uirtus. Interim uero nutriatur ex eis que cito digeruntur. Et si eius nutricatio absque uino digeri non potest uinu; al. aut clarificatum ei tribuatur: τ a forti sibi caueat. Sir⁹ acetosus ꝺ suco citonioꝝ. ℞. suč citonioru; acetosoꝝ partem. i. zuchari tabar; et partem. i. aceti quartam partis unius: deinde hec omnia coquantur τ diligenter dispumentur. Et bibant ex hoc conualescentes quibus multa duratur caliditas τ indigent eis que stomachum confortant. Ille uero in quo parum inueniť caliditatis dominiu; si hic idiguerit sirupo ꝑ una quaq; libra: ex eo sumať mastič. gariofi. spič. ana. ʒ. i. que trita τ in panno ligata i sirupo du; corquiť ponantur. Et postquam omnes partes τ capitula conuenienter exposuimus que in huius libri pricipio nominauimus totũ igitur perfecim⁹ quapropter deo cuius beneficio hec ad fine; perduximus gratie sint infinite. Amen.

Tractatus decimi finis.

Liber diuisionum rasis.

Verba abubecri filij Zacharie arasi.

Ventilata fuit in presentia cuiusdam probi uiri rememoratio diuisionis egritudinum: & curationis earumdem: quare uisum est mihi: ut componerem librum de hac intentione cuius utilitas esset comunis & multiplicaretur excusatio omnium considerationum in ipso & utentium eo. Et propterea q2 uidi in ipso iuuamen maximum & comoditatem: deinde itaq3 posco concessorem ad rectificationem sermonis & operis & auxilium secundum quod sibi placet ei approximatio cum ipse sit nostri gubernator. Et nos quidem scripsimus illud scdm capitula signata litteris: sicut fecimus in Almansore que sunt. cliiij. capitula usq3 in fine lib.

De alopitia.

Primum ex eis itaq3 est capitulum de alopitia que e casus capillorum & tinea Et fit propter flegma salsum adustum. Et signa eius sunt: ut sit habens eam albi coloris: delicati corporis cutis nude: mollis: & sunt ex illis qui ia multum sunt usi frigidis & humidis & niue cu eis. Et aut comunicat ei albedo coloris cutis cum casu capillorum ab ea. Et eius curatio est ut soluatur habens eam cum yerarufini: aut yerapigra cuius dosis sit. 3. iij. aut sumatur colloquintide iteriotis ttia. 3. i. & aloes & turbit amborum. 3. i. bdellij. zinziberis masticis: anna. vj. 3. i. fiat solutio cum eo aliquotiens: & euomat post repletionem cibi cu sirupo acetoso & aqua calida: post qua coquitur i ea rafanus: & sinapis: & sicla & anetum: aut sumat aneti manipulus. i. bulliat i tribus lib aque: donec dissoluatur anetum & rubeat aqua: & colet aqua ex eo & ponatur in oi lib. ℥. i. mellis cum est calida & moueatur donec dissoluat: & bibat ex ea cu est calida lib. S. Si ergo uomuerit ex ea: bonum & si non bibat iterum aliam lib. S. Qd si nec sic: sumat condisi: thuris ana. 3. i. baurac. 3. iij. dissoluantur oia in lib. S. huius aque cum quarta. 3. i. salis nitri: & bibatur. Et fit etiam ex sanguine in quo multiplicata e colera citria. Et signa eius sunt citrinitas coloris: extenuatio corporis & quia infirmus est assidue usus cibis calidis. Et cura eius est comedere cibos frigidos & balneatio assidua cu aqua dulci tepida absq3 longitudie sessionis in ea: & potare aquam caser cum scame aut scamonee quarta. 3. i. in sex sextarijs & quarta lactis acetosi. Et fit ex colera nigra & signa eius sunt nigredo corporis & attenuatio eius: siccitas ipsius: & qd habes eam usus est eorum que generant melancoliam: sicut lentibus: carne salita: sale: & qui plurimo usus est labore. Et cura eius e ut sumat in potu decoctionem epithimi aliquotiens: & d hijs pillulis. R. epithimi: polipodij ana. 3. x. agarici. 3. v. iteriotis colloquintide. 3. i. & S. salis naptici. 3. i. gariofil. 3. i. & forment pillule: quarum dosis. 3. ij. & S. Significationes per colore uero cutis in hijs duabus speciebus precedit ycteritia: & oes quidem species allopitie indigent post purgationem equationem corporis cibo cotrario humori generanti egritudinem eis quibus locus curetur unctiones & loci qde curatio est duarum specierum quarum una e habetium leuia corpora: sicut ifantes & eunuchi & mulieres & illi quorum cutes sunt albe: nude. Curetur ergo fricatione facta cu panno aspero donec rubeat cutis: postquam pili abrasi fuerint: & si rubet fricatione parua: tunc est facil curationis: & si non nisi post fricationem plurimam tunc est difficilis sanationis: & considera medicamen quod ponis super caput eius: & si uideris ipsum calefacere plusquam oporteat: stringe acuitate eius & permuta ipsum cum aliquo. Et curatio huius egritudinis que est incipiens: & facil est cum medicamine debili. Et que antiqua est cum medicale forti deinde fricet cu cepa que comedit: aut cu cepa narcisci: & liniatur desup medicamie hui descripto. R. cinere corticu auellanarum amaras & ustas cu corticibus suis frixent in sartagine donec adurant & terant: deinde aggregent cu oleo & liniatur cu eis. Et alia est habentium corpora nigra aspere cutis fortium pillorum ad que curanda misceat cum istis sicut quarta eorum sulphuris & . vi. ipsorum gumi rute & utrisq3 speciebus quando ulceratur: aut proxime fuerit: ut ulceretur fiat desuper unctio cum unguento de cerusa: donec sedetur: deinde iteretur.

De casu capillorum.

e ¶ casus eorum fit ex diminutione nutrimenti: aut ex corruptione humorum aut ex dilatatione pororum. Et signa eius sunt quoniam corpus est siccum: extenuatum. Et cura eius est dilatatio in cibo: et additio in somno et balneo: et potio uini rubei crossi. Et fit ex spissitudine cutis. Et signa eius sunt: quoniam sunt pilorum radices cum tenduntur fortes et non egredientes uelociter: et sunt pili uehementis crossitudinis et nigredinis declinantes ad crispitudinem. Et curatio eius est balneum assiduum et inunctio cum oleo camomille: et liniari et epithimatibus alopitie: sicut amigdalarum amararum et sicla adustis cum spuma maris aggregentur cum oleo et liniatur ex eo caput. Et fit ex mollitie cutis capitis. Et signa eius sunt puitas capillorum et subtilitas eorum et uelocitas casus. Et curatio eius est oleum mirtinum et oleum arboris mastice cum laudano quo radices pilorum liniantur: et est leue: et fiat istud postquam pili abraduntur et fortius isto est: ut dissoluatur pondus.ʒ.iii.acatie.ʒ.iii.laudani.ʒ.iii.in media.℥.uini puri: et fundatur desuper olei mirtini.℥.s.et cooperiatur cum eo caput. Et quandoque confert cum oleum mirtinum cum laudano ei quod fit ex diminutione nutrimenti.

¶ De dolore capitis.

f Fit ex febre calida sicut terciana: causon sine apostemate in cerebro. Et signa eius sunt: quoniam commouetur cum est caliditas febris et quiescit cum ipsa declinat. ¶ Et cura eius est cura cause febris. ¶ Et fit ex apostemate in cerebro et panicul eius. Et signa eius sunt assiduatio doloris capitis a principio egritudinis usque ad eius determinationem uel diminutionem et quod excitatur ante uehementiam febris: et uehementiam rubedinis oculorum et exuberatio uenarum et alienatio et commixtio rationis. ¶ Et cura eius est cura frenesis calide ex hiis que ego dicam. ¶ Et fit in fine febrium cum est crisis. et signa eius sunt quoniam commouetur postquam febris ptransit. iiij.dies et fiunt cum ea nausea et subuersio anime et uertigo. ¶ Et cura eius est adiutorium ad uelocitatem uomitus: si fuerit nausea uincens cum aqua calida et sirupo acetoso: aut suppone collirij euematis leuis: si uenter fuerit siccus: aut fuerit cum eo commotio in mirac: caput uero ipsum non curetur cum aliquo in hac egritudine. ¶ Et fit a caliditate neruorum. ¶ Et cura eius est ut effundatur super caput oleum ro.recens: aut oleum de oliuis recentibus immaturis: et non effundatur super caput quoniam locus est frigidus: et ex eo est origo nuche ut si perueniat ex effusione olei nocumentum et fit oleum quod effunditur super sinciput infrigidatum super niuem: aut in cursu aque frigide: aut conquassetur cum quantitate ipsius aceti super infantium autem et etiam mulierum capite infundatur oleum camomillinum ¶ Et fit ex frigiditate aeris ¶ Et cura eius est effusio olei calidi super sincipit sicut olei rutacei aut olei laurini: uel costini et ex also oleo: ex oleis calidis. ¶ Et fit iterum a siccitate sine materia: sed est debilis. Humiditas autem non facit dolorem capitis omnino: nisi multiplicetur eius quantitas: tunc enim facit accidere grauitatem in capite. ¶ Et cura eius est cum desiccatione et cum pillulis stomaticis et yera.g. et oleis desiccatiuis: et cura eius est quod est ex siccitate: balneum et inunctio cum aliquo oleo et humectatio cibi. ¶ Et fit absque febre: sicut per potum uini puri et fortis: et signa eius sunt: ut cum moueatur post ipsum: ut fit caput cum eo graue. ¶ Et cura eius est somnus plexius: deinde itroitus balnei et acceptio cibi pauci facti ex caulibus aut lentibus aut pulli preparatis cum aqua agreste et odoramentum camphore et rosarum et fricatio pedum: deinde reiteratio balnei post longum somnum: quod si remanserit in capite reliquie cum paucitate somni sumatur ex uino commixto plurie acceptio equali. ¶ Et fit ex casu aut percussione accidente in capite. ¶ Et cura eius est flobotomia cephalice: deinde effusio aque frigide super caput: et facere emplastrum post istud ex folijs mirti cum pauco ramec et acatie et aqua citoniorum et olfatus odoriferorum frigidorum et cibari post istos ex cerebris galinarum et cerebris arietum et edulorum et euitet omnes cibum calidum cuius est facere uaporem ascendentem ad caput. et leniatur natura eius cum suppositorio facto ex sapone: aut clistere facto ex aqua sicle: et alumini et oleo uiol. ¶ Et fit ex uentositate fetida replente caput. ¶ Et cura eius est olfatus redolentium frigidorum: sicut camphore: aque uiol: et rosandalorum et nenufaris: et odorare olea eorum. ¶ Et fit etiam propter olfatum uentositatis uaporis calidi replentis caput: sicut gallie: ambre: musci: aut similium et bene redolentibus calidis. ¶ Et cura eius flobotomia est: et effusio aque frigide super caput et olfatus bene

redolentiũ frigidoꝝ ex his que diximus et multotiens odorare olea eoꝝ. ¶ Et fit ex dominio colere in sanguine: et siḡ eius sunt exsiccatio corporis et extenuatio eius: et uelocitas pulsus ꝛ sitis ꝛ siccitas supiorum partiũ nariũ et uigilie. ¶ Et cura eius est: lenificatio uẽtris cũ aqua prunoꝝ et sirupo ro. deinde effusio aque frigide sup caput: et in positio aceti de uino ꝛ aqua ro: ꝛ olo ro. cõquassati sup ipsum: ꝛ inunctio eius cũ oleo uiol: ꝛ oleo de cucurbitis ꝛ de amigdal' dulcibus: ꝛ sternutatio cũ eis ꝛ assidue uti cibis frigidis ut cucurbita: portul'. agresta: lactuca ꝛ que fiunt ex eis: ꝛ acceptio muscillaginis psillij ꝛ aqua granatorum acetosoꝝ.

¶ Et fit ex dominio sanguis: ꝛ eius signa sunt rubedo faciei ꝛ oculoꝝ grauitas capitis ꝛ totius corporis: ꝛ multitudo somni. ¶ Et cura eius ẽ flobotomia caphalice: deinde remedia dicta de collera citrina: ꝛ cõfert huic dolori capitis ꝑprie cibari: cũ tassel ꝛ aliud cibariũ cum risu ꝛ agresta: ꝛ in scđa mensa uti imubis. ¶ Et fit ex uapore crosso i capite: ꝛ siḡ eius sunt tensio in radicib⁹ oculorũ ꝛ uehemẽtia doloris capitis sine grauedie ꝛ uehemẽtia pulsationis timpoꝝ. ¶ Et cura eius ẽ lenificatio naře cum supfluitate pauca cũ eis que sunt: sicut infusio aloes: ꝛ pillulis de yerap̄. deinde inclinatio capitis sup uaporẽ camomille ꝛ sansuci ꝛ calamenti aliquotiens: deinde introitus balnei. ¶ Et fit ex humoribus frigidis crossis melancolicis aut flegmaticis colbus: ꝛ proprie i capite: et signa eius sunt uehemẽtia doloris capitis sine caliditate in capite ꝛ facie apud tactuꝫ ꝛ nec ẽ rubedo in colore: nꝫ exuberatio in uenis: ꝛ qđ est cronicũ. ¶ Et cura eius ẽ solutio cũ pillulis cbochijs: ꝛ yerarufini: ꝛ inclinatio capitis sup decoctione calamenti ꝛ sansuci: ꝛ odorare rutã ꝛ castoreũ ꝛ sisimbrium: ꝛ sternutatio cũ pipe: ꝛ condisi ꝛ castoreo: ꝛ gargarism⁹ cũ sirupo acetoso ꝛ sinapi.

Et dolor quidẽ capitis assiduus cõprehendens totũ caput noiatus habens galeaꝫ est huius generis. ¶ Et fit ab hũoribus mal' in parte capitis: aut in toto capite: ꝛ signa eius sunt qđ eger intueri lumen non ualet nꝫ uocẽ audire põt. ¶ Et cura eius ẽ in alia sicut ẽ qñ ex hũore frigido in cerebro: euacuatio cũ eis que mũdificant cap̄ ꝛ stomachũ.

¶ Et fit ex colera in hore stomachi sine febre et siḡ eius sunt nausea: ꝛ qđ sedař post uomitũ. ¶ Et cura eius ẽ ut bibat sir. ace. ꝛ aquã calidã multã ꝛ euomat aliquotiẽs donec mũdificeř stomachus ꝛ sedeř nausea deiñ comedat ex malis citonijs ꝛ cibaria facta cum aqua agreste. ¶ Et fit p⁹ coitũ. ¶ Et cura ei⁹ ẽ ablutio cũ aqua frigida: ꝛ somnus post: ꝛ odorate oleũ uiol'. ꝛ comestio pulloꝝ ꝛ uitelloꝝ oui ꝛ administratio enematis qđ impinguat renes ex eis que dr̄ in cura coitus.

¶ Et fit ex stricta oris stomachi ꝛ multitudie sensus eius: ꝛ siḡ eius sunt: qđ cõmouetur in horis matutis ꝛ cuꝫ ẽ fames: ꝛ sedař cuꝫ hõ comedit quãlibꝫ comestionẽ. ¶ Et cura ei⁹ ẽ ut bibat in mane fauic et zucharo: aut sumat aliqd de fructib⁹ stipticis: sicut pomis stipticis ꝛ citoniis ꝛ ḡnatis ꝛ muc: aut comedat bucellã panis infusi in aqua agreste: aut in aqua granatoꝝ acetosoꝝ: et confert omnib⁹ spẽbus doloris capitis lenificatio uentris semper: ꝛ alienatio omnis rei cuius uapor: uelociter eleuař ad caput.

¶ De emigranea.

Quandoqꝫ fit ex caliditate: ꝛ siḡ eius sunt pulsatio tipoꝝ: ꝛ caliditas tact⁹ ptis: ꝛ sedatio ex rebus frigidis. ¶ Et cura ei⁹ ẽ flobotomia cefalice: ꝛ lenificatio naře cũ dictis in calido dolorř capitis: ꝛ assiduatõ acceptiõis coriãdri ꝛ zuchari ꝛ psillij in matutis. ¶ Et fit ex uapore humoꝝ frigidorũ et siḡ eius sunt ledi ex rebus frigidis: ꝛ priuatio caloris in parte cũ tangiř ꝛ qđ est longioris assiduatiõis ꝛ plꝰs. ¶ Et cura eius ẽ solo cũ yeraruf. ꝛ cũ cochijs ꝛ cũ oĩbus que diceně in cura apoplie: aut sumař. ʒ. i. olei ð lilio ꝛ derũpaně in eo castorei. ʒ. ij. eufosbij ʒ. i. friceř cũ eo pars ꝛ distilleř in aurẽ que ẽ ab illa pte: ꝛ qñ pseuerat emigranea ꝛ ꝑuemat oculo tenebrositas ex ea: oꝫ ut cito succurrař subleuãdo arteriã ꝛ cauterizando eã ꝛ si ñ faciet ipꝫ: incurrere alitisar ꝛ destructionẽ uisus: ꝛ emigranea frigida ut plꝰimum fit in parte sinistra: ꝛ calida in parte dextra ꝛ confert qdẽ calide emigranee: ut dissoluatur sexta pars. ʒ. i. cãphore in guttis lactis mulieris ꝛ distilletur in aurem.

¶ De uertigine.

Quandoqꝫ fit ex multitudie sanguis: ꝛ si signa eius sunt rubedo faciei ꝛ oculoꝝ in illa hora exubatio uenaꝝ ꝛ algriõi ꝛ pulsatio timpoꝝ ꝛ uenaꝝ que sunt post au

res ꝛ tubet facies ꝛ caput. Et cura eius est fl'bia basilice ꝛ medie aut cephalice: ꝛ uẽtosatio cruriũ ꝛ cibatio ex cib' subtilibus ex tinguẽtibus sanguinẽ: sicut lentibus ꝛ aque agreste ꝛ alcaris ꝛ admistratio psillij cum zucharo. Et fit ex col'a: ꝛ signũ eius est qđ mouet' añ ipsaꝫ nausea. Et cura eius ẽ ut uomat cũ sir. ace. ꝛ aqua cal'a: ꝛ bibat decoctionẽ mirob. citri. aut aquã casei: ꝛ utatur aqua ḡnatoꝝ acetosoꝝ: ꝛ aqua agreste: ꝛ oĩ in quo ẽ acetositas ꝛ stipticitas. Et fit ex fl'ate: ꝛ sig̃ eius sunt ꝑturbatio sensuũ ꝛ albedo coloris ꝛ mltitudo somni ꝛ sputi. Et cura eius ẽ id qđ dixius in dolor' capitis ex fl'e. Et fit ex colera.ni. Et cura eius ẽ id qđ diximus in dolore capitis ex mli'a.

De birsen.i.litargia ꝛ frenesi.

e Est ẽ apostema uehemẽs in cerebro aut cal'm aut frm: illud qdẽ qđ cal'ꝫ ẽ accidit añ ex colera: aut ex sanguie: ꝛ frm aut ex hũorib' flegmatic': aut melãcolic': ꝛ signa birsen calidi ex sanguie sunt feb' ꝯtinua cũ rubedie faciei ꝛ ocl'oꝝ ꝛ magnitudo puls' ꝛ rpl'o uenaꝝ: ꝛ fit in corpe crasso plurimi sanguis ꝛ qđ assidue usus fuit carne ꝛ uio ꝛ his que ex melle fiunt. Et cura eius ẽ flobotomia deiñ positõ aceti ꝛ aque ro. ꝛ olei ro. ꝯquassatoꝝ sup caput: ꝛ lenificatio cũ enemate leui ꝛ pot' aque ordi: ꝛ abstinere ab oĩ cibo crosso ꝛ potare aquã lentiũ excorticataꝝ ꝛ aquã agreste ꝛ infusionẽ iuiubaꝝ ꝛ pruno ꝛ sil'ũ Et fit ex colera citrina: ꝛ sig̃ eius sunt: qđ ẽ feb' ꝯtinua uehemẽtioris cal'itatis: ꝛ sunt cuꝫ ea saltus ꝛ alienatio uehemẽs ꝛ leuitas i capite ꝛ ẽ rubedo in facie ꝛ ocul' minoꝝ: ꝛ fit i corpe extenuatio cui iam accidit cibari ex reb' cal'is: sicut allio: pipe: sinapi: melle: piscib' puis salitis ꝛ sil'ibus: ꝛ accipe medicinas cal'as sicut mel ꝛ sil'ia. Et cura eius est potare aq̃ prunoꝝ decoctiõis: oĩ die aquaꝫ ordei: uel' p horã unã: ꝛ post aq̃ ordei ꝛ aq̃ cucurbite ꝛ aquã citroli in ea die ꝛ muscilaginẽ psillij cũ uespe sunt: ꝛ si possibile ẽ ut cibet' cũ aliquo tẽ cũ sauic ꝛ zucharo: ꝛ pane torrefacto ꝛ zucharo ꝛ ñ proibeant' oĩo ab aqua frigida isti: nꝫ illi q hñt birsen sanguineũ. Birsen ãt frigidũ qđ noiat' litbargia ꝛ fit ex flegmatico apostemate accñte i occipitio: ꝛ signa sunt subet cũ febre ꝯtinua nõ fortis cal'itatis ꝛ albedo lingue ꝛ difficl'tas apiendi palpebras: ꝛ qñ apparuerit i dispositione redeũt uelocit' ꝛ claudunt'. Et cura eius ẽ. ut sumant' collogntide inf'ioris ꝛ cartami ãboꝝ pugillus.i. ꝯterat' ꝛ semis urtice pugill'.i. calamẽti manipl'us.i. ꝛ cortiẽ radic̃ capparis pugill'.i. ꝛ coquant' cũ tribus lib' aque usqꝫ quo remaneat. lib.i. ꝛ.S. ꝛ colet' ꝛ fiat enema cũ lib.S. huius aque cũ.ʒ.i.murinabati ꝛ quarta.ʒ.i.olei ꝛ ponatur in principio rei a p'io die usqꝫ ad q̃rtuꝫ diẽ sup capitoꝝ acetũ ꝛ oleũ ro. ꝛ aqua ro. ꝛ p' quartũ ponatur cũ eis aliqđ castorei: deinde ponat' sup capita eoꝝ sisimbriũ ꝛ calamẽtuꝫ ꝯtrita i fusa in uino ꝛ prouocet' ei sternutatio cũ pipe ꝛ castoreo. Et fit ex colera ni. ꝛ signũ eius ẽ qđ remanent oculi apti non palpantes: sicut oculi intuẽtes in unũ locũ sine motu. Et cura eius ẽ ut sumat' epithimi rubei pugillus.i. ꝛ collogntide inf'ioris ꝛ pollipodij añ. pugillus.i. ꝛ calamẽti manipulus.i. decoquant' ꝛ fiat clistere cũ aqua eoꝝ post decoctionẽ cũ oleo camomillio ꝛ effundat' sup cap̃ oleũ narcissinũ ꝛ oleũ đ lilio tepido ꝛ fiat capupurgiũ cũ ãbobus: sumat i potu aq̃ mell' loco aque ordi: ꝛ similit' i illo qđ ẽ ex fl'ate.

De epilensia.

f Fit ex fl'ate: ꝛ signa eius sunt: mollicies corpis albedo coloris ꝯplexio frigida multitudo usus frigidoꝝ ciboꝝ ꝛ multitudo sputi ꝛ muscillagis: ꝑturbatio sensuum ꝛ multitudo spume cũ fit epil'ia: ꝛ fit epil'ia s'ꝫ plurimũ in augumẽto lune ꝛ ꝯplemento lumis eius: ꝛ fit ẽt cũ diminuitur luna. Et cura eius ẽ purgatio cũ yeraruf. ꝛ pillul' cochijs ꝛ pillul'.g. ꝛ gargarismus cũ sir. ace. ꝛ sinapi: ꝛ sternutatio cuꝫ pipe ꝛ ꝯdisi ꝛ castoreo: ꝛ assiduatio olfat' rute ꝛ minoratio cibi ꝛ additio in labore: ꝛ sint summi cibi eius aqua ciceris: ꝛ frixa ꝛ cazore. Et fit ex mltitudine collere ni. in corpore: ꝛ signa ei' sunt tenebrositas cuꝫ extenuatione: et multitudo comestiõis: pulsus cordis ꝛ tremor ei' ꝛ acetositas uẽtositatis spume: ꝛ acetositas eructuationis et nigredo spume. Et cura eius ẽ: ut soluãtur aliquotiens cũ decoctiõe epithi: aut pill'.g. deinde cibet' cib' boni chymi: ut sunt pulli: arietes: ꝛ uitella ouorum. uinũ multe comistionis cũ aqua: ꝛ ꝯfortet' caput olfatu musci et gallie: ꝛ multitudine balneatiõis: p' qđ sudet in eo multũ. Et fit ex uentositate f'ra eleuata ex aliquo mẽbro: et signũ eius ẽ qđ infirmus sentit illã eleua

ri ex manu aut crure:pede:coxa ꝛ puenit usq3 ad caput:et facit epilīam: ꝛ cā eius ē ab humor̄ malo ualde iā facto uenenū retento ī mēbro aliquo: ex quo eleuat̄ uentositas ad cerebꝝ. Et cura ei⁹ ē ut liget̄ sup illud mēbꝝ in hora qua incip̄ uētositas̄ eleuari ab eo ꝛ post illud liniat̄ loc⁹ cum melle anacardiō ꝛ olō ꝛ sinapi aut pipe donec uesicet̄ loc⁹ ꝛ ulceret̄ ꝛ currat qō in eo ē ꝛ ponant̄ sup ipsu3 uentose cū incisione. Et fit qn̄q3 ex multitudine sanguis:ꝛ siḡ eius sunt:qō iplentur alguidegi ꝛ facies rubet:deinde fit epilīa: ꝛ qn̄3 pcedit sanguis ex naribus eius. Et cura ei⁹ est flobotomia saphene: ꝛ uētosatio cruris ꝛ minoratio cibi.

De incubo.

c Ui3 huic n̄ succurret̄ qn̄ assidu⁹fit ꝛ mlt̄iplicat̄,pduc̄ ad epilīa3ꝛ fit ab assiduatiōe multitudis sanguis ī corpe: ꝛ siḡ ei⁹ st̄ rubedo oculoꝝ ꝛ diminutio somni. Et cura eius ē uentosatio cruris assidua post flobotomiā saphene:ꝛ minoratio cibi ꝛ dimissio uini. Et fit ex dn̄io fl̄atis: ꝛ signa eius sunt tarditas sensuū ꝛ multitudo sputi ꝛ muscilagines:pigritia corpis ꝛ mollificatio eius. Et cura eius est cura epil̄ie flegmatice.

De cubub.

e St triū modoꝝ primus quoꝝ fit ex adustione sanguis q ē in capite: ꝛ siḡ ei⁹ sunt pfundatio oculoꝝ: ꝛ tēbrositas cutis:ꝛ qō multā morā fecerit in sole:ꝛ acceptio mediciaꝝ calidaꝝ multaꝝ ꝛ uini puri. Et cura eius ē effusiōis ml̄titudo aque tepide sup cap̄ ꝛ potar̄ uinū plurie aque:ꝛ facer̄ caput purgiū cū oleis frigidis ꝛ lōgitudo sōni:ꝛ dilatatio in cib̄ bonis hūis: ꝛ poner̄ super caput uiolas hūidas ꝛ cortices citroli ꝛ rasuras cucurbite ꝛ medulas eius ꝛ cauer̄ a sole. Et fit mod⁹ scōs ex adustiue sanguinis ꝛ supfluitate ei⁹: ita ut redeat ꝛ fiat malia ml̄ie ꝛ dn̄et̄ malia ml̄ie sup corp⁹ totu3: ꝛ siḡ eius sunt qō corp⁹ totū ē nigrū ꝛ extenuatū cui iā acciderit exercitiū ꝛ labor plurius ꝛ assiduatio ciboꝝ generantiū ml̄iā sicut lentiū:cauliū ꝛ siliu3. Et cura eius ē flobotomia medie:ꝛ solō cū decoctione epithimi una uice post aliā uicē ꝛ dilatari sup eā: p⁹ in cibo bono sic̄ carnibus pulloꝝ ꝛ arietū:ꝛ sisamis factis cū zucharo ꝛ oleo amigdalī:ꝛ potare uinū albū:subtile claꝝ cū aqua plurima. Et fit mod⁹ 3eius proueniēs ex splene ꝛ mesaraica:ꝛ siḡ ei⁹ sunt multitudo appetitus cibi ꝛ paucitas digestiōis ꝛ inflatio uētris ꝛ lenitas eius cū multitudie uētositatis in uētre ꝛ ypocōdrijs. Et cura eius ē ut sumat ī potu.ʒ.iij.epitimi cōtriti cū.ʒ.i.sirupi acetosi:in ebdomada semel:deiñ dent̄ medicine que exsiccant splenē ex his quas dicem⁹:ꝛ electuaria tēpata:sic̄ electuariū de xilo aloes:ꝛ pfectio noīata letificās ꝛ el̄m ō malis ꝛ el̄m de scoria ferri cū uino ꝛ alsemac⁹.

De melancolia.

e St spēs una que fit ex adustione sanguis:ꝛ siḡ eius sunt uehemētia submissiōis faciei:ꝛ tristicia assidua ꝛ taciturnitas ꝛ aleuiatio ī nocte. Et cura ei⁹ ē cura ml̄ie que ē ex dn̄io ml̄ie in toto corpe ꝛ ml̄titudo admistratiōis olī ꝛ balneū ꝛ medicie sōnū faciētes ex eis que effundūt̄ sup cap̄ sic̄ decoctio semis lactuce ꝛ cortic̄ papav̄is ꝛ uiol̄ sic caru3 ꝛ emulgere lac sup caput:ꝛ cibi facti ex lactuca ꝛ cucurbita cū oleo amigdalino.

De amore.

c Ura ei⁹ ē assiduatio coit⁹:ꝛ ieiuniū ꝛ ōbulatio ꝛ ebrietas pluria assidue.

De apoplexia.

e T fit ex sanguie ꝛ siḡ sunt rubedo maxillaꝝ ꝛ faciei ita ut sit quasi suffocat⁹ ꝛ exubatio alguidegi ꝛ uenaꝝ. Et cura eius ē fl̄omia ōbaꝝ cephalicaꝝ simul ī hora una ꝛ assiduatio uētosaꝝ positaꝝ sup crus:ꝛ mioratio cibi ꝛ dimissio uini ꝛ lactis ꝛ assiduatō balnei. Et fit ex humorib⁹ crudis flegmatic̄:ꝛ siḡ sunt mollificatio corpis: albedo coloris ꝛ multitudo muscillagis ꝛ sputi:quem admodū dixius. Et cura ei⁹ ē yera. diacollogntidos:ꝛ cochie:ꝛ yeraruf.ꝛ enemata: calida ꝛ acuta et olfat⁹ plantaꝝ calidaꝛū et odoriferaꝝ ꝛ musci et gallie: odorare ruta3 ꝛ castoreū ꝛ gargarism⁹ cu3 sinapi ꝛ sirupo acetoso:ꝛ yerap̄. ꝛ sternutatio cū pipe ꝛ castoreo et condiii ꝛ similibus.

De paralisi.

e St duaꝝ spēꝝ quaꝝ una fit ex dn̄io flegmatis sup caput:ꝛ siḡ eius sunt signa apoplexie flegmatice. Et cura eius ē: sic̄ cura illi⁹. Et spēs eius scōa fit successione pcussiōis aut casus ꝛ signa eius sunt qō mollificat̄ totū corpus:aut aliqua membra eius p⁹ illud: cū ergo remanet mollificatio s3 suā dispositionē ꝛ n3 minuit̄: tunc n̄ est ei cura oio:ꝛ qn̄ minuit̄ ꝛ n̄ remanet s3 disposi

tionē suā:tē curatio eius ē ut emplastref sup locū ubi fuit pcusio cū emplis calis: ⁊ inungaf ꝯprimēdo cū oleis calidis sicē oleū de oliuis in quo.ℨ.i.sit dissoluti castorei ⁊ euforbij.ʒ.ii.sicē hoc emplm.℞.cere.ʒ.v.⁊ olei ꝺ lilio ⁊ de nardino añ.ʒ.xxx.⁊ mirre ⁊ oppoponac:añ.ʒ.v.castorei.ʒ.iij. eufozb pondus .ʒ.ii.aggregent oia ⁊ fiat emplastrū ex eis in latere altero.

De tortura.

f It ex duab⁹rebus ex spasmo quidē in una duaꝝ partiū trahēte lat⁹ aliuz ad se:⁊ sigñ sunt stricta cutis frōtis in uno late: ⁊ tēsio ei⁹ in late alto: ⁊ paucitas saliue ⁊ sputi ⁊ qꝺ eger sensuū pturbationē non hēt. Et cura eius ē ut uaporef cū aceto in quo bullitū ē calamītū ⁊ ungaf ꝯprimēdo cuz oleo narcissino:aut ꝺ lilio tepidis ⁊ tendaf cutis frōtis ad iferiora:⁊ ligef cū insita. Et fit ex mollificatiōe:⁊ sigñ sunt mollificatio ptis ⁊ debilitas motus eius ⁊ paucitas tēsionis cutis ⁊ attractio palpebre ad inferiora. Et cura eius ē sicē cura palisis cū gargarismo ⁊ masticatiōe thuris ⁊ administratione nucis muscate:⁊ retētio eius in ore suo in hac egritudine ē magis conueniens.

De stupore.

f It quidem ex repletione sanguinis:⁊ sigñ sunt uehemēs rubedo coloris que trahit ad nigredinē. Et cura eius ē flomia ⁊ minoratio cibi. Et fit ex hūore crudo ⁊ frigido:⁊ signa sunt mollities corpis toti⁹: albedo coloris:⁊ grauitas sensuū. Et eius ē sicē cura paralisis que ē ex frigore.

De tremore.

f It quidē pp casum uirtutis post egritudinē. Et cura ei⁹ ē additio i cibo ⁊ somno ⁊ i reb⁹ odoriferis. Et fit ex assiduatione uini. Et cura ei⁹ ē abolere uinū:⁊ assiduatio sudoris i balneo. Et fit ex dño flatis ⁊ debilitate neruoꝝ. Et cura eius ē cura palisis que est ex frigore.

De spasmo.

f It ex siccitate: ⁊ signa ei⁹ qꝺ accidit p⁹ uomitū ⁊ solōnē ⁊ laborē supfluum: ⁊ febrē uehemētis caloris. Et cura eius est difficil:uerūtn ſꝫ dispositionē:curaf cū introitu in aqͣ tepidā assidue ⁊ iunctione ꝯspīua spondiliū ⁊ iuncturaꝝ cū oleo tepido: ⁊ qñz fit ut sedeat infirm⁹ in oleo tepido ⁊ bibat lac dulce ⁊ daf in potu uinū cū aqua mixta. Et fit ex hūitate crossa:⁊ signa ei⁹ qꝺ accidit paulati ⁊ cū replōne corpis ⁊ apparitiōe signoꝝ replōnis ex flate. Et cura ei⁹ ē cura palisis ex flate: ⁊ cōfert istis ꝓpie fricatio eoꝝ corpoꝝ assidue: ⁊ ut sepelliaf in arena calā usꝫ ad gulas eoꝝ:aut i cinere calꝺo:aut in furno in quo est aliquantulū caliditatis: aut in domo in qua est aliqua calefactio.

De coriza.

f It ex fritate adueniēte capiti: ⁊ cura ei⁹ē ut uaporef cū milio calefacto:aut pāno calefacto in introit⁹ balnei in quo non madefiat cap̄ suū cū aqua:⁊ proiciat sup corpus suū ⁊ pedes aqͣ claꝫ plīm ⁊ ūgat pedes suos cū sambacino:⁊ dimissio uini ⁊ abscisio cursus ex naso p suffumigationē cū cartis ꝺ pāno:aut cū pāno aut cū thure aut cū xiloaloes. Et fit ex calefactiōe adueniēte capiti ex sole:aut aere austrio: ⁊ signa eius sunt prurit⁹ ⁊ mordicatio ⁊ rubedo i ocul. Et cura eius ē balneatio i aqua tepida munda dulci:⁊ succo olei uil: cū narib⁹ ⁊ olfatus cāphor ⁊ aque ro.⁊ abscisio cursus q fit ex naso cū sulphur ifuso i aceto ex quo fiat suffumigatio ⁊ suffumigef cū cāphora.s. hoc mō ponaf uas uitreū sup prunas ⁊ pulueriзef camphora sup uitreatū ⁊ pcipiaf in furno ut attrahat fumositatē uenientē ad nares ut ñ descēdat ad pect⁹ aut ad pulmonē aut ad gutt cū emūctione:qꝛ i hoc ē expulsio nocumīti catarri:ab istis mēbris:⁊ uaporet caput cum aqua calā:⁊ attrahat p nares uaporē eius:⁊ multiplicet emūctionē ⁊ ñ dormiat sup ceruicē ⁊ dimittat uti lōgo somno. Fit aut cum febre:aut absqꝫ febre. Et cura eius ē qdeꝫ cū febre flomia: deiñ sumere i potu aqͣ ordei cū uiol ꝯditis ⁊ oleo amigdal. Et cura ei⁹ q ē siñ febre ē cū decoctiōe ysopi mirois:⁊ alienatiōe ab eis que sūt salita ⁊ pōtica ⁊ salsa.

De obtalmia.

f It ex multitudie sanguis: ⁊ signa ei⁹ sunt uehemētia rubedis ocloꝝ ⁊ magnitudo inflatiōis ⁊ multitudo tensiōis. Et cura eius ē flomia cephal. ex manu opposita oclo infirmi:⁊ collīm albū: ⁊ distillatio i eo cū lacte ⁊ si fuerit multitudo lippitudis: tūc puluis alb⁹. Et fit ex colā ⁊ signa ei⁹ sunt qꝺ sunt aposteā:inflatio:tensio: ⁊ lippitudo ⁊ cursus lacrimaꝝ i mora ⁊ adustio i oculis ⁊ punctura sicē pūctio acus ⁊ spine. Et cura eius ē solō uentris cū aqua fructuū ⁊ cū decoctione mirobal.⁊ assiduatione emulsionis lactis i eo ⁊ effusiōis eius i eū ⁊ distillef i eo

musc̄illago psillij: ⁊ muscilago semis citonio rū: ⁊ collirū cāphoratū ⁊ opiatū: ⁊ si dolor sit fortis: ⁊ ɔprimant̄ pedes ei⁹ ⁊ fricent̄ ⁊ ligent̄ manus ei⁹ ⁊ pedes cū ligatura forti. Et fit ex flate: ⁊ sig̃ eius sunt megnitudo in flatiōis cū paucitate rubedis ⁊ multitudine lippitudis ⁊ lacrimaꝝ. Et cura ei⁹ ē: sumet̄ i potu yera diacollognitidos: ⁊ ut stilletur i oculis muscillago fenugreci abluti: ⁊ pulueri zet̄ puluer̄ citrio p⁹ duos dies aut tres ⁊ li niat̄ sup palpebras aloes ⁊ mirre: ⁊ acatie ⁊ ce: ptes equal̄. Et fit ex m̄lia: ⁊ signa ei⁹ sunt: nigredo coloris corpis ⁊ ei⁹ extenuatō ⁊ iflatio pua i oclo ⁊ paucitas rubedis ⁊ lip pitudis. Et cura ei⁹ ē potare medicinā sol uentē m̄liaȝ: ⁊ introitus balnei ⁊ inclinatio capitis sup uaporē aque calide. Et fit a so le ⁊ fumo ⁊ puluere. Et cura ei⁹ ē trangilli tas ⁊ quies ⁊ ut n̄ uideat lumen: ⁊ oibus q dem speciebus obtalmie confert balneuȝ in finibus ipsaꝝ ⁊ ut n̄ intueant̄ lumen.

De uulceribus in oculo.

a Ccidūt ex obtalmia multotiēs: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt qđ dolor ⁊ pulsatio sunt uehe mētes ualde: ⁊ uidet̄ in albedie oculi pūctū rubeū ⁊ augumētū sup rubore ocli aut i nigre dinē eius punctū albū. Et cura ei⁹ ē flomia ⁊ solđ uētris cū aqua fructuum: ⁊ zuchari ⁊ collirū albū qđ distillet̄ i eo cū lacte mulso usqȝ ad tres dies: si auteȝ color non sedetur usqȝ ad tres dies: distillet̄ i eo muscillago fe nugreci ⁊ muscillago se. lini: qđ si dolor sede tur ⁊ fuerit sup pupillā sanies: distillet̄ i eo collirū alubati: cū ergo repleant̄ curent̄ cū medicamie penetratio alefir: ⁊ p⁹ exsiccatio nē ulceꝝ ⁊ ɔsolidationē eoꝝ fiat curatio cuȝ eis que eradicāt albuginē: ⁊ ex ulcerib⁹ ocli ē qđ noiat̄ grādo ⁊ accidit i palpebris. Et cura eius ē: ut decoquant̄ folia fici: aut fic⁹ ipse ⁊ terat̄ ⁊ fiat cū eis emplastrum: soluet̄ enim si deus uoluerit.

De albugine in oculo.

a Lia ē subtil̄ incipiēs ⁊ in corporib⁹ tenere carnis. Et cura eius ē alasu: ⁊ ē ut pulverizet̄ sarcocolla i oclo ⁊ zucharꝝ turbazet ⁊ spuma maris. Et alia ē crossa ⁊ in corpis duris. Et cura eius ē ut igrediat̄ balneū ⁊ iclinet cap̄ sup uaporē aque cal̄e: đ ide pulverizent̄ spūe maris ⁊ baurac tritoꝝ ⁊ sarcocolle ⁊ zuchari tbazet ⁊ stercoris mur̄ ptes equal̄ ⁊ cū assiduatiōe alasu ⁊ balnei.

De scabie oculorum.

q Uedā ē incipiēs subtil̄: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt qđ ē intriseca ps palpebre in ipsa ru bea ⁊ aspitatis pue. ⁊ accidit p⁹ obtalmiā ⁊ ulcera. Et cura eius ē collirū rubeū: lene ⁊ uiride lene ⁊ flomia ⁊ uētosatio ⁊ solđ nare ⁊ assiduatio balnei. Et est scabies cronica crossa: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt qđ infior: ps palpebre cū inuersat̄ ē silis ficui que scissa ē ⁊ palpe bra ē crossa ualde. Et cura eius ē p⁹ flomiā fricatio cū zucharo tabarzet: ⁊ cū instrumēto qđ noiat̄ rosa: ⁊ ē flom⁹ hñs cap̄: qđ ē sicut đ naturis cū quo fricet̄ donec remoueat̄ illa aspitas ⁊ currat ex ea sanguis plim⁹: deide abluat̄ cū aqua que mixta sit cū aceto pauco ⁊ distillet̄ ciminū i eo masticatū in pāno ⁊ in mane pulverizet̄ puluere citrino: deīn curet̄ collirio rubeo leni ⁊ uiridi si remanfint ex ea reliqe: ⁊ utat̄ fricatiōe: aut curet̄ cū collio uiridi ⁊ rubeo acutis ⁊ fricet̄ scabies cum zucharo: ⁊ si multiplicent̄ cū sale armōiaco ⁊ empl̄izet̄ in hyeme cū cimino ⁊ amigdal̄ amaris: ⁊ i estate cū uitello oui ⁊ oleo uiol̄.

De sebel.

e St quedā ex ea que ē subtil̄ n̄ cronica ⁊ sig̃ ei⁹ sunt qđ n̄ ꝓhibet uisuȝ pluri mū ⁊ uides eā cū apiat̄ ocul⁹ ɔprehendēteȝ pupillā quasi tela aranea cū uenis rubeis puis. Et cura ei⁹ ē collirū rubeū ⁊ uiride ⁊ passilicū ⁊ roseū ⁊ oē alcbol acutū: ⁊ flomia ⁊ solđ uētris ⁊ assiduatio balnei cū uacuitas adest ⁊ dimissio uini. Et ē ex ea quedā cro nica ⁊ crossa: ⁊ sig̃ eius sunt: qđ uides illas uenas maioris q̄ntitatis ⁊ ꝓhibet uisuȝ ꝓhi bitiōe maioris q̄ntitatis. Et cura ei⁹ ē col lectio. s. suspendat̄ cū filis ⁊ cū uncino ⁊ ici dat̄ cū incissorio: deīn curet̄ cū aqua cimini ⁊ cū puluere citrino fȝ qđ diximus: ⁊ si n̄ colliga tur: curret̄ collirio rubeo ⁊ uiridi acutis:

De silach. i. rubedie i palpeb̄.

q Uedā ē incipiēs lenis: ⁊ signū eius ē prurit⁹ in palpebris ⁊ i lacrimalib⁹. Et cura eius ē ut ꝑponat̄ in nocte desuper albugo oui: ⁊ oleū ro. cū aceto: aut amigdal̄ amare ɔtrite cū lacte: ⁊ ingrediat̄ in mane balneū aut inclinet cap̄ sup aquā calidam ⁊ fiat caput purgiū cū olđ amigdal̄: aut empl̄i zet̄ cū portulaca ⁊ endiuia cū oleo ro. Et est quedā cronica grossa: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt rube do palpebraꝝ ⁊ inflatio eaꝝ cum pruritu. Et cura eius est flobotomia: uentosatio in

crure ⁊ lenificatio nature cum decoctiõe mirob. ⁊ ponet̃ sup lẽtes excorticatas ⁊ adipẽ granati ꝯtritũ cũ rob ⁊ assiduatio balnei.

De ungula.

q Uedã ẽ lenis subtil' nõ plurimũ ꝓhibẽs uisuz. Et cura eius ẽ ut curet̃ cũ collirio uiridi ⁊ basilicõ. Et quedã que est crossa ⁊ ꝓhibẽs uisuz. Et cura eius ẽ cũ ẽnudatiõe.s.suspendẽdo cũ uncinis ⁊ incidẽdo.

De resudatione.

e St multitudo cursus lacrimaꝝ: ⁊ fit aut pp incisionẽ ungule. Et cura eius est puluis citrin⁹: aut fit absqȝ incisiõe ex cursu materi que effũdit̃ ad oclos: aut ex cerebro aut ex uenis que apparẽt in tiporibus. Cura eius ẽ cũ medicis exsiccantibus que ꝯfortant cerebrũ qbus emplastrũ fiat extius p⁹ euacuationẽ ⁊ siltr ẽplastrẽt̃ uene apparẽtes in tiporibus: aut ex cursu materi effuse ad oculos ex uenis ⁊ artarijs ⁊ neruis: aut ex uno eoꝝ extra craneũ capitis. Et cura ei⁹ ẽ eleuatio uene aut ar̃t̃e ⁊ incisio ẽ ⁊ sectio separans eã. Et si fuerit effusio ei⁹ ĩtra cranium capitis.ñ ẽ curatio ei: ⁊ paꝝ sanat̃: uerũ tñ curat̃ ꝭ dispositionẽ deforis. Et cura ei⁹ ẽ ut sumat̃ tutbie.ʒ.x. aloes.ʒ.ii. ⁊ fricationis mirob.citrini.ʒ.iij.piperis longi.ʒ.ii.fiat cum eis alchool.

De casu palpebraꝝ.

f It aũt cũ rubedie ⁊ corrosiõe. Et cura ei⁹ ẽ cura silacb. Aut fit sñ rubedie ⁊ sñ pruritu. Et cura ei⁹ ẽ ut recipiat nuclei dactiloꝝ adusti ps ũa: fumi thur̃ quarta ps uni⁹ spice romãe: lapið lazuli añ tcia ptis uni⁹ ⁊ fiat ex eis alchool: ⁊ trãheat sup palpebras.

De tarfati.

f It ex ꝑcussiõe adueniente i ocul' remanente i albedie illoꝝ in uestigio rubedis. Et cura eius ẽ in principio flobotomia in cephal': ⁊ lenificatio nat̃e cũ pill'.ð yera: aut cũ clisteri bono ad solõnẽ: ⁊ ẽ melior ꝙ̃ mat̃ie: aut cũ medicina: ñ cal'a: sic ẽ decoctio fructuũ: ⁊ scamonee ⁊ iulep: ⁊ ñ ẽ ꝯueniens yera i hac hora: nec pill'e in qbus sunt gumme ⁊ spẽs calide: deiñ distillet̃ in eo semper lac mulsuz: aut sanguis pulli colũbini cũ decolat̃ ⁊ si ergo istð sufficit bñ: ⁊ si ñ distillet̃ i eo arsenicũ citrinũ fricatũ cũ aqua coriãdri: ⁊ oȝ ut sit arsenicũ sublimatũ ablutum.

De debilitate uisus.

f It quidẽ ex bñitate: ⁊ sig̃ eius sunt qð additur p⁹ comestionẽ ⁊ somnũ ⁊ satietatẽ nauseatiuã ꝓprie. Et cura ei⁹ ẽ cũ pill'. de yerap. ⁊ distillet̃ i ocul' aqua feni. ⁊ aqua albedarogi: aut fel caprinũ aut collíriũ ð fellib⁹ ⁊ arseniũ acutũ ⁊ basilicũ: aut fiat ei collíriũ de sarapino aut cũ acoro. aut cũ celidonia ð feru. Et fit ex siccitate: ⁊ sig̃ ei⁹ sunt qð sit fortis cũ fames adest ⁊ i meridie ⁊ alleuiat̃ cũ somni hora ⁊ comestiõis. Et cura eius ẽ cũ unctiõe capitis ⁊ caputpurgio ⁊ suctõne olei alicui⁹ narib⁹ facta: ⁊ potet uinũ cum aqua pluria ⁊ assiduatio balnei sñ sudor̃: ⁊ effundat̃ in ocl'o ex oleo amigdal' dulcium: ⁊ mulgeat̃ i ipso lac ex mamilla in mane ⁊ ingrediat̃ i aqua clara ⁊ apiat oculos suos in ea magna hora. Et fit ex lesiõe stomachi absqȝ egritudie in ocl'o: ⁊ sig̃ eius sunt qð ñ est semp imo fit fortis cũ est satietas nauseatiua ⁊ destruit̃ oio in tẽpore famis. Et cura eius ẽ studiũ adhibitũ stomacho tribuendo in potu yeram: deinde triferam minorem ⁊ zucharum ro.cum mastice.

De pilis inuersis.

f It istð qð curatio fit si ẽ pil⁹ un⁹: aut pili duo ut icidãt̃ ⁊ cautizet̃ loc⁹ eorũ cũ cautio subtili: aut acu ignita: aut inuiscet̃ cũ alijs pil' cũ sputo aut mastice: ⁊ si fuerint pl'es curent̃ cũ incisione palpebre aut suctione ei⁹ ⁊ cautizet̃ locus cũ acu ignita ta ut ingrediat̃ acus in aqua sal'armoniaci.

De aqua descendente in oculo.

q Uedã ẽ icipiens: ⁊ signũ inceptiõis ei⁹ ẽ qð paciens uidet sil'ia cimicib⁹ paruis ⁊ pulvi paruo ⁊ muscis corã ocl'o cũ aspicit ⁊ fit sil'e illi a stomacho: ueꝝ sic est in oculo uno alleuiat̃ semp ñ est a stomacho. si aũt ẽ in utrisqȝ ocul' simul: alleuiatur tẽpore aliquo ⁊ aggrauat̃ alio ꝭ dispositionez stomachi: in alleuiatiõe sua ⁊ g̃uedie ẽ a stomacho ⁊ si pupilla ẽ ꝯturbata: quasi sit in ea fumus aut nubes: tunc ñ ẽ ex stomacho. Et cura inceptionis aque ẽ potare cocbias ⁊ dimittet̃ oẽs cibos crossos ⁊ uinũ ⁊ uentosa ⁊ pisces ꝓprie: ⁊ facere alcobol cũ collírio ð fellib⁹ aut cũ felle capre: aut aqua rute cũ serapio. Et fit ex egritudie in ocl'o qð simile ẽ aque descendẽti in oculo: ⁊ dr̃ aleuimari: ⁊ ẽ pus natũ in tunicis oculi crossum. Et cura ei⁹ ẽ ut infirm⁹ sedeat sup sedẽ sessione recta ⁊ cõmoueat caput suũ commotione forti: donec manifeste uideatur pus ad inferiora descen

dere. Et differa quidē inī hāc egritudinē ꝛ a quā descēdentē ī oculū ē qḋ cū aqua descēdit cū instrō eleuaꝰ usqꝫ quo descēdit ad īferiora multotiēs: ꝛ pus nō eleuaꝰ oio pp crossitudinem suā. Et quedā ē que ē confirmata: ꝛ signa eiꝰ sunt qḋ prohibꝫ uisuꝫ ꝛ uideꝰ pupilla cū aspiciꝰ opilata: ꝛ hēt spēs plēs ꝛ illa que ex ea curaꝰ cū instrō ē que cū adspiciꝰ uideꝰ clara: ꝛ cum premis eā pollice tuo dilataꝰ: dēn redit ꝛ aggregaꝰ nigra aūt ꝛ illa que ñ moueꝰ ꝛ que inciditꝰ cū pmiꝰ: ꝛ ñ ē facilꝰ aggregatio eiꝰ nō curaꝰ cum instrō.

De panno.

f Jt ex huiditate crossa cōturbāte oculū. ꝛ purgatio cū yerap: ē eius cura: ꝛ gargarismꝰ ꝛ sternutatio: deiñ fiat alcohol cū collīo de fellibus ꝛ cū aliquo eoꝝ que diximꝰ in caplō descēsionis aque. Et cōfert ei proprie ut. ℞. pipis lon. pipis melꝰ: añ fiat cū eis alcohol: aut fiat alcohol cū eo qḋ currit ex epate yrcino assato.

De alintisar.

i Ntensio alintisar ē dispsio lumis pp dilatationē pupille: ꝛ fit aut ex humiditate: aut ex siccitate: ꝛ illa que ē ex siccitate: fit paulati. Et que ē ex huitate fit ī uelocius tpe q̄ꝫ illa. Et fit ex pcussione supueniēte ī oculo: ꝛ tu ñ timeas eā: qm̄ redit: ꝛ signū eiꝰ ē dilatatio pupille. Et cura eiꝰ ē ut fumanꝰ fabe cū aqua folioꝝ salicis ꝛ teranꝰ ꝛ fiat ex eis emplm̄. Et fit pp dolorē capitis uehemētē: ꝛ signū eiꝰ ē qḋ pupilla uideꝰ dilatata ultra quātitatē q̄ꝫ habebat ꝛ in curatione eiꝰ opt qḋ succurraꝰ cū eleuatiōe artarie lacrimalꝰ: ꝛ si nō cōpleꝰ alcisar: ꝛ cū completur non est ei cura.

De gabar in oculo. i. fistula accidente ī lacrimali.

f Jt ex huitate currēte ex lacrimali. Et cura eiꝰ ē ut exprimaꝰ ꝛ distilleꝰ ī ea de collīo algurad dicto in almansore ꝛ ī antidotario: ꝛ dixi ipsum in libro quē medicus ñ cōprehēdit tres gutte in lacrimali: ꝛ ponaꝰ inter unā distillationē ꝛ aliā tps bonū ꝛ dormiat silr tribus horis deiñ abluaꝰ lacrimale in mane: ꝛ itereꝰ sup ipsum cura per ebdomadam unam usque quo fiat ita ut exprimatur ꝛ non egrediatur ex ea aliqd remanet. n. sicca p mēses aliquos: ꝛ si sufficit bū est si non curetur cum cauterio.

De pediculꝰ in oculo.

c Ura eorum est solutio cum cochiis ꝛ gargarismiꝰ cū si. ace. ꝛ sinapi ꝛ mūdificatio palpebraꝝ pꝰ illud ex eis ꝛ ablutio post illud cū aqua salsa: aut cū aqua aluminis confectio epithimatis ad pediculos ℞. stafisagrie terantur ꝛ conficianꝰ cū melle ꝛ liniaꝰ ex eo ꝛ est sanum.

De ordeolo.

e St apostema longumꝰ egrediens in palpebris. Et curatio eius est ut liniatur in principio sui cum aloe ꝛ licio deiñ uaporeꝰ supponendo post illud cū cera calida ꝛ alba.

De dolore in aure.

f Jt ex repletiōe ꝛ multitudine sanguinis ꝛ signa eius sunt rubedo faciei ꝛ grauitas capitis ꝛ frontis cū proicit se sup faciē suā: ꝛ uehemētia pulsationis. Et cura eiꝰ est flobotomia cephalice: ꝛ sumatur pꝰ illud. ʒ. olei rosati: ꝛ aceti. ʒ. ſ. ꝛ bulliat donec minuatur acetum ꝛ distilletur ex eo tepidum in aurem aliquotiens ꝛ minuat ex cibo: ꝛ dimittat uinum ꝛ liniatur natura cū aqua fructuū. Et fit ab effusione materiei mordicantis ab interiori parte auris: aut exterius: aut ex aqua intrante in eam: ex aqua balnearum quarum uirtus est uirtus medicinarum. Et cura eius est distillatio olei tamdiu donec impleat eam: ꝛ albuginis oui ꝛ lactis mulieris: omnia ista sunt iuuatiua cum sumuntur tepida. Et fit ex bothor: aut apostemate egrediente simili furculo in concauitate ꝛ est uehementior dolor auris ꝛ maioris timoris: ꝛ est cum eo febris: ꝛ signa eius sunt uehementia pulsationis ꝛ inflammatio faciei. Et cura eius flobotomia cephalice ꝛ multitudo extractiōis sanguinis: ꝛ ut effundatur in ea illud qḋꝭ diximus usque ad tres dies. Quod si dolor fortior fiat ꝛ perueniat eger ad alienationem oportet ut dissoluatur kerat opii in lacte mulso ꝛ distilletur in ea cum aliquoꝭ oleo tepido ſꝛ quandoque confert ei et reliquis doloribus auris ꝛ mulgeatur in ea lac ꝛ effundatur in ea uicibus pluribus ꝛ post tercium diem distilletur in ea muscillago fenugreci ꝛ muscillago seminis lini ꝛ muscillago. se. almarii que iam sunt infuse in lacte donec sedetur dolor ꝛ curat

sanies. Et fit ex frigore ꝛ uēto frō adue
nēte auri. Et ei⁹ cura ē balneū ꝛ uapoꝛatio
cum miliis aut cū pāno calefacto: ꝛ ut distil
letur in ea ol'm in quo bullita sunt ruta: aut
cepa: aut aliqḋ oleoꝝ calīoꝝ: sić ol'm amig
dal'amaꝝ ꝛ ol'm nardinū: anetinū: camomil
linū: aut aristologia: aut ell'us niger: ꝛ ēbꝛo
ce calide. Et fit ex uētositate crossa: ꝛ sig̃
eius sunt uehemētia tēsionis ꝛ mltitudo so
nit⁹ cū leuitate capitis. Et cura ei⁹ ē ut di
stilleť in ea oleū i quo decocta fuit ruta ā.ʒ.
i. olei dirūpanť in ea castoř.ʒ.ii. eufoꝛbij.ʒ.
i. ꝛ distilleť i ea oleū tepidū aliquotiēs: ꝛ mi
noreť cib⁹ ꝛ mioreť nauseatiua satietas ꝛ ca
ro. Et fit ex paruis aialib⁹ igrediētib⁹ i eā ꝛ
signū ei⁹ ē qḋ sentit ifirm⁹ deābulationē que
qñꝫ cōmoueť: qñqꝫ sedať. Et cura eius ē ut
distilleť in ea aqua i qua dissoluta sit aloes
ꝛ sucus folioꝝ capparis aut suc⁹ absintbij
aut acetū foꝛte ꝛ sit totū calefactū. Cum er
go sedať doloꝛ ꝛ remanet grauitas: fac eum
sternutare cū cōdisi ꝛ retine ambas nares
ꝛ iam infusum sit ante illud ol'm tepidū. Et
simil'r ē cura uermis i aure: ꝛ signū uermis
ē qḋ sentiť ambulatio lenis simil'ꝯmotioni.
Et fit ex casu graui: aut lapidis in aure.
Et cura ei⁹ ē ut sumať tēta ꝛ inuoluať sup
eā lana aut cotū ꝛ inuoluať gūma litij.i. ter
bētina: aut uisco ꝛ imittať in aurē ꝛ extraba
tur res que cecidit: cūqꝫ ñ egrediť fiat ster
nutatio cū condisi ꝛ teneanť ambe nares ꝛ
os. Et fit ex aqua cal'a intrante in ea: ꝛ
signū ei⁹ ē qḋ cōmoueť p⁹ itroitū balnei. Et
cura ei⁹ ē ut iffundať i ea lac. Et fit ex aqua
intrante in ea: ꝛ signū ei⁹ ē qḋ cōmoueť p⁹
natationē ā itroitū balnei duob⁹ ul' trib⁹ die
bus: ꝛ cura ei⁹ ē ut effundať in ea aqua do
nec ipleať deinde cōuertať uelociť ad latus
aliud fiat illud multotiēs: deiñ distilleť in
ea olei ro. cal'i due gutte aut tres: ꝛ si sedeť
doloꝛ bene: ꝛ si nō sumať cānula de aneto ꝛ
inuoluať sup ipsam cotū: ꝛ acēdať i ea ignis
ꝛ ponatur inferioꝛ ps cānule in aure ꝛ im
pleať circuit⁹ eius coto uehemenť: ꝛ fiat il
lud in ea totiēs donec sentiat infirm⁹ qḋ nō
remāsit i ea aliqd qḋ egrediať: deiñ distille
tur in ea aliqḋ ol'm tepidū ꝛ cōfert i pl'ibus
doloꝛib⁹ auris in pl'ibus dispōnib⁹ ut suma
tur flos uiol' siccus cōtritus ꝛ camomilla et
farina oꝛdei: altea ꝛ cōficiāť cū aqua ꝛ oleo
sisamino ꝛ emplastreť cū eo ps doloꝛis tota

faciei ꝛ capitis ꝛ sit cal'in: ꝛ pmuteť qñ infri
gidať. Et confert ei oio: ut distilletur in
ea adeps galline aliquotiēs tepefact⁹ ꝛ mi
noreť cib⁹ ꝛ dimittať uinū. Et fit a pcus
sione aut casu q fit cū obuiatione ꝛ egrediť
ex aure sanguis. Et cura ei⁹ ē ut sumanť re
nes tauri ꝛ aliqd ex adipe eoꝝ ꝛ saliantur
ꝛ assenť aliquātulū: ꝛ distilleť id qḋ egrediť
ex aqua dū ē tepidū in aure: aut terať opiuꝫ
ꝛ ferueat cū oleo ro. ꝛ distilleť in ea: qḋ si
doloꝛ extius fuerit a pcussione dissoluatur
minutū thus cū lacte p⁹ cōtrictionē suā ꝛ di
stilleť in aure. Et fit ex uulnerib⁹ in auř
ꝛ cōfert ei cū nō ē cronicū ut subtilieť aliqd
ex unguēto albo cū oleo ro. ꝛ mittatur in ea
sup tentā. Cū aūt ē cronicū: sumāť aloes ꝛ
mirre ꝛ sarcocolle ꝛ sanguinis draconis ꝛ
olibani ptes equales ꝛ imittať licinū i mel
le ꝛ inuoluať in hoc medicamine ꝛ mittatur
in aurē qḋ si fuerit lōginquū ꝓfunduꝫ: dissol
uatuꝛ hoc medicamē cū aqua mellis ꝛ effun
datur in ea. Si āt antiquū fuerit ualde sco
ria feꝛri ifundatur i aceto uno mēse aut pl⁹
ꝛ ē meli⁹ ꝛ distilletur in aurē ex ea de qua
cuꝛrit humoꝛ antiqu⁹ multū. Et qñqꝫ fit ex
humectatiōe in aure absqꝫ pus. Et cura ei⁹
ē ut distilleť in ea acetū in quo bullita sint
folia mirti: aut decoctio absintbij tepida.

Et quandoqꝫ egreditur sanguis ex aure
absque percussione ꝛ ulcere propter quod
natura expellit ipsum: ꝛ quandoqꝫ congela
tur ꝛ opilat locum auditus. Et cura eius
est ut distilletur in ea sucus poꝛri permix
tus cum aceto: aut sucus granati elixati cuꝫ
aceto: ꝛ si fuerit longinquus pꝛofundus:
dissoluantur huius medicine in aqua mellis
in quo sunt mel ꝛ sarcocolle ꝛ fundatur i ea
ꝛ si fuerit antiquum ualde: sume scoriaꝫ fer
ri: ꝛ infunde eam in aceto mense uno aut
plus: quoniam erit melius: ꝛ sit acetum
aput te: ꝛ effundatur ex eo i aurem ex qua
egreditur humiditas: ꝛ qñqꝫ feruet scoria
ferri in aceto ꝛ administratur.

De sonitu ꝛ tinnitu.

f Jt ex repletione capitis: ꝛ signa
eius sunt quod accidit post sacietatē
nauseatiuā ꝛ multitudinē uini ꝛ somnū post
cibū. Et cura ei⁹ ē potus yerep diacollogn
tidos ꝛ balneum in ieiunio ꝛ ut distilletur
in aurem quedaꝫ que diximus in doloꝛe au
ris frigido: ꝛ sumantur calamentū ꝛ sansuc⁹

τ camomilla τ ficla singulariter aut cōiūcti τ bulliaẜ in curcuma τ ponaẜ auris sup eaȝ ita ut ingrediatur uapoꝛ eius in ea. Et fit ex debilitate auditus. Et cura eius ē ut distilletur in aurem acetuȝ in quo bullitū est absinthiū. Et fit ex leuitate capitis τ subtilitate sensus audit⁹:τ signū ē qḋ fit foꝛtis ſm uacuitatē τ famē. Et cura ei⁹ ē ut distilleẜ inea olm ro.decoctū foꝛti uino τ si suf ficit bñ ē si nō distilleẜ i ea tusucb opij:τ sunt duo grana.τ.ʒ.opii aut tertia pars.ʒ.aque iusquiami.al'olei.

De taras.i.surditate.

q Uādo cū ea nascit̃ ñ ē ei cura:τ fit p⁹ birsen τ illa que ex ea alleuiatur paulati curaẜ.Et cura eius ē ut soluaẜ eger cū cochiis τ yerap:τ distilleẜ in aurem olm amigdal' amaꝝ τ olm costinū:aut olm i quo disruptū ē castoꝛeū:τ fiat uapoꝛatio eius cū uapoꝛe calamēti τ reliquaꝝ reꝝ quas dixi m⁹:illa aūt que ñ alleuiaẜ ex quo accidit curationē nō hēt. Et fit ex carne addita nata i aure. Et cura ei⁹ ē:ut sumaẜ fex uini τ cabe cōfecta cū aqua cineris τ ita ut fiat sicut mel τ liniaẜ ex ea lana τ intromittaẜ sup eā cū lana. Et fit aut ex ap⁹ate frigido:aut soꝛde:aut uētositate crossa ſra aut supfluitate ſra crossa τ opt ut aspiciaẜ in sole. deiñ extrahaẜ soꝛdes aut cū instro: aut tēta aut effundaẜ olm tepiḋ in nocte τ ingrediaẜ in mane balneū τ ponat aurē suā in mane sup sartaginē cal'am donec cuꝛrat soꝛdes cū oleo.Et cōfert ei ut effundaẜ i ea acetū uini τ baurac τ dimittaẜ i mane boꝛa una:deiñ effundaẜ τ iſetur multotiēs:dñ effundaẜ in eā oleū calefactū τ doꝛmiat sup ipsum boꝛa una:aut boꝛis duab⁹:deiñ ponaẜ aqua calida in aqua amili τ ponaẜ auris sup fistulaȝ aque amil':ita ut ad ipsaȝ ingrediaẜ uapoꝛ τ cuꝛrat soꝛdes. Et fit ataras ex frigoꝛ aduenięte auri. Et cura ei⁹ ē ol'a calefacta cū his que diximⁿ. Et fit ex siccitate i aure:qꝛ opt ut distilleẜ in ea olm tepidū aliquotiēs deiñ ingrediaẜ balneū τ sternutet cū condisi τ teneat nasum:egredietur enim si deus uoluerit.

De fluxu sanguinis narium.

f Jt pp crisim τ signa ei⁹ sunt qḋ fit p⁹ aliq̄ȝ febriū acutaꝝ:τ ñ opt ut restringaẜ nisi supfluat.Et cura ei⁹ ē cū supfluit positio uētosaꝝ sup uentrē cū suctione uebemēti sine incisione sup latus dextrū si fluxus ē ex dextro:aut sup sinistrū:si flux⁹ sanguinis ē ex sinistro:τ effusio aque frigide ualde sup cap:τ ꝯstrictio utroꝛūq3 ad iterioꝝ τ amboꝛū testiculoꝝ τ inguinū amboꝝ:τ sumere in potu aquā ualde infrigidatā. Et fit sine febꝛe pp acuitatē sanguis q egrediẜ ex eis τ signa ei⁹ sunt:qḋ aduenit paulati τ ē uebemētis subtilitatis.Et cura ei⁹ ē ſ'oia ex latere ex quo egrediẜ sanguis ex narib⁹:τ si ñ ꝓhibeat aliud aliquid apponaẜ uētose sine icisione sub ypocōdrus lateris ex quo egrediẜ sāguis ex narib⁹:τ si sufficit bene τ si nō stringaẜ extrema:τ utanẜ potu aque ſre cuȝ niue:τ lactis acetosi infrigidati τ distilleẜ in naso aliqḋ cāpħe dissolute in aqua albe darogi:aut insuffleẜ i eo galle τ puluis molendini:τ olibanū τ aloes τ sanguis draco. τ alumē cōiunctim aut singl'r:τ infundatur licinū in albumine oui:τ inuoluaẜ i hoc medicamine τ intromittaẜ i nasuȝ:τ sumat i potū aquā oꝛdei τ muscillaginē psillii τ aquaȝ coꝛiādri humidi:paꝝ tñ ex ea.s.quātitatem .ʒ.τ oia que cōgelāt sanguinē si supfluit τ infrigidāt eū:τ cōfert ei introit⁹ in aquā ſram τ multotiēs fit hui⁹mōi fluxus sang.p⁹ uariolas. Et fit pp multitudinē sanguis i coꝛpoꝛe:qꝛ rūpunẜ uene τ artarie que sub cereboꝛ sunt:τ ē difficil' foꝛsitan in quo ñ ualȝ cura:τ signa ei⁹ sunt:qḋ fit p⁹ doloꝛē capitis uebemētē rubedo i facie τ ocul' dñans:τ ꝑcipue q multū utiẜ uino:τ mioꝛat extractionē sanguis τuenit cū ipetu uebemēti:τ qñȝ ꝯfert i eo ut distilleẜ i naso aqua niuis:τ qñȝ fit cappurgiū cū aceto i quo dissolut⁹ ē flos eris:τ abscindiẜ p⁹q̄ȝ de eo egrediẜ pl'm τ supuenit sincopis infirmo: añ illud rō:τ extimo qḋ ille i quo hec cura uȝ ē ex ruptura uenaꝝ non artariarum.

De ulceribus in naso.

p Lurimū qḋ i naso accidit ex ulcerib⁹ sunt coꝛtices:τ ꝯfert eis inūgere bothoꝛ τ assiduatio oꝛe cū oleo ro.aut olei ro. tm̃ aut ol'i amigdal':cū cera τ adipis gallinarū:τ ut odoꝛaret uapoꝛē aque:qḋ si illḋ ñ ualeat adhibeaẜ unguentum de cerusa.

De fistula τ polippo in naso.

q Uandoque nascitur in naso caro mala oppilans locum anhelitus et implens cannā nasi ita ut uideatur in ipso crossities exteri⁹.Et cura eius ē ut intromit

tatur licinium inuolutum in unguento ui ridi facto cum flore eris tādiu donec consu mat eā: aut euellat cū filo: si fuerit res eius crossa: ꝛ ē ut sumat filū de pilis: ꝛ fiāt super ipsum nodi duo aut tres ꝛ intromittat i na so cū radio de plūbo ꝑparato ad id ꝛ extra batur ex palato deiñ moueat motu ferre tā diu donec euacuet illa caro tota: deiñ cū un guēto uiridi curet tādiu donec dilatet anhe lit⁹ ꝛ cōsumat illa caro. deiñ curet cū unguē to de cerusa ꝛ eis que cōferū fistul: ē ut. ℞. mirre rubee ꝛ alumis ana. ʒ. i. corticis col loqntide tertia. ʒ. baurac rubei. sexta: ʒ. ꝛ in fundat cotū in aceto forti ꝛ inuoluat in medi camine ꝛ intromittat i nasuꝫ: aut sumat mir re ꝛ usnen fullonū añ ꝛ ꝑparent ꝭm artem primam.

De alcasem.

f It pp opilationē in meatib⁹ nasi: ꝛ ei⁹ signū ē ꝓhibitio anhelit⁹ ꝛ illō fit aut pp carnē natam: aut pp uētositatē cros sam: ꝛ nos qdē iā diximus curā carnis nate. Signa vō uētositatis crosse ē qñ nares ape riunt ꝛ egredit uētositas ex eis impetuose ꝛ uehemēter ex latere uno. Et cura eius ē solō uētris cū cochijs ꝛ yera diacollognti dos: ꝛ iclinatio capis sup uaporē camomil le ꝛ sansuci ꝛ sceba. ꝛ sternutatio cum casto reo ꝛ pipe ꝛ cōdisi ꝛ assiduatio odorādi san sucū ꝛ sisimbriū ꝛ calamētū. Et fit ex opi latione colatorij: ꝛ signū ei⁹ ē qō meat⁹ sunt opilati ꝛ nō egrediunt ex narib⁹ supflũita tes. Et cura ei⁹ ē ut terat nigella donec fiat sicut pluis ꝛ dissoluat i oleo antiquo ꝛ sternutet cū eo infirm⁹ cū distillationib⁹ fac tis: ore ei⁹ pleno aqua: ꝛ ꝑcipiat ut attra hat anhelit⁹ ualde cū reclinat caput suū ad posteriora quāto plus poterit faciat id tri bus dieb⁹ ꝛ si senserit adustionē fugat nari bus: p⁹ illud oleū ro. ꝛ cōfert post illud ut narib⁹ sugat pulpā collognti ð: aut ellīn: aut fiat ei caputpurgiū cū uria cameli singlˀiter ꝛ cōiunctiꝫ. Et fit pp alteratiōnē cōplonis fre ꝛ male i meatib⁹ cerebri q ueniūt ad na sum: ꝛ ē alcasen uera ꝛ alcasen cronica ꝛ or ta cū ea curationē nō hēt: ꝛ signa antiquita tis sunt qō oculus cū ea ē ꝯturbat⁹: ꝛ qñqꝫ olfacit de odorib⁹ quosdā absqꝫ alijs. sunt ēt quidā eoꝝ q sentiunt fetorē ꝛ ñ sentiūt bo nū odorē: ꝛ sunt qdā qui ecōuerso. Illi⁹ aūt que nō ē orta cū eo: nꝫ antiqua cura ē solu tio cū fortitudie ꝛ assiduatio odorādi rutā ꝛ similia: ꝛ fiat caputpurgiū ei qui nō sentit fetorē cū ipsa ruta: ꝛ cū castoreo ei q ñ sen tit odorē bonum ꝛ cū serapino ꝛ similibus.

De fetore in naso.

f It ex pustulis aut ulcerib⁹: ꝛ iā dixi mus curā eius. Et fit qñqꝫ ex ua pore putrido in supremo palato. Et cura eius est ut narib⁹ sugat uinū odoriferū ꝛ suf fletur in naso calamus aromatic⁹ ꝛ rosa nef rin ꝛ ciperi ꝛ spica nardi singularit: aut cō iunctim ꝛ ex eis que conferunt ad illud mi rabilr est ut sumat ex trociscis andarachitō qui ponunt in tyriacha ꝛ dissoluat ex eis alqd cū uino boni odoris: ꝛ distillet in naso multotiēs: qm̄ sanat: ꝛ opt ut precedat exsic catio capitis ꝛ cōfortatio eius postqꝫ eua cuatur corpus totum ꝛ caput.

De dolore in dentibus.

f It aut cū apostemate gingiue: aut si ne ap⁹ate gingiue: ꝛ ille qui fit cum ap⁹ate gingiue fit pp acuitates sanguinis ꝛ dolorē ei⁹ cui coicant dentes: ꝛ signa ei⁹ sunt rubedo ꝛ iflatio ꝛ reqes ab aqua fra. Et cura ei⁹ ē fl̄oia cephal: ꝛ uētasatio ꝛ ici sio alietenebc ꝛ retētio aque fre i ore ꝛ ace ti uno die ꝛ aque ro. una die ꝛ qñ illud per trāsit duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ opt qō teneat in ore olm ro. in oi. ℥. cū iā dissoluta ē. ʒ. i. ma stic: ꝛ si ē siñ ap⁹ate tūc ipse fit ex fritate aut ex hūorib⁹ fris crossis. Et ei⁹ cura ē ut tene atur i radice tyriacā ð. iiij. spēb⁹: aut pip cō fectū cū alchitrā ꝛ teneat in ore suo acetū i quo decocta ē pulpa collogntið: ā decoquat folioꝝ mirti manipl's un⁹ ꝛ corticē ligni pi ni manipul⁹. i. ꝛ sanguis dra. ꝛ sumac ꝛ tria gña alij ꝛ buliāt i aceto ꝛ teneant i ore dū ē ca lidū: aut buliat i aceto cortex radicē cap paris: ā spoliū ꝭpētis: qō si dolor fortior fi at suffumiget dēs traiectorio cū semie iusqa mi nigri ꝛ storace: ð qb⁹ facte sint similitudi nes auellanaꝝ similes ciceri: ꝛ teneat i ore oleū calefactū i quo decocte sint radices al tee ꝛ camomilla: ā cōficiat cōdisi cōtritū cū ui no ꝛ ponatur super dentem: quoniam est ul timum in remouendo dolorē cū est a frigor ꝛ uaporetur de foris cum aqua calefacta i qua decocta est camomilla: ꝛ stringat den te rem calidam multotiens donec calefi at ꝛ rubeat caro ꝛ emplastrētur mādibule et distilletur in aurem illius lateris oleum

amigdal' tepidũ: aut sambacinuꝫ: aut keiri.
aut ol'm de oliuis: aut ol'm i quo decocta est
cepa: aut ol'm i quo diruptũ ẽ castoꝛ: aut eu
foꝛb: aut opiũ cũ uehemẽtia ẽ doloꝛis ꝛ ẽ ti
moꝛosuꝫ. Si ergo sedat̃ bñ si nõ distillet̃ in
aurẽ que ẽ i nullo lat̃e quãtitas lẽtis opii: ꝛ
duaꝝ lentiũ castoꝛ. Si ãt nõ sedat̃ igniat̃ fer
rũ subtile ꝛ intromittat̃ in dẽte in cõcauita
te fistule enee qð si dẽs fuerit coꝛrosus im
pleat̃ in eo cõdisi: aut pip cõfectũ cũ alkitrã
aut hoc medicamẽ qm̃ ẽ ultimũ. ℞. castoꝛ.
asam fetidã: stoꝛacẽ: opiũ: pip: zuchaꝝ. se. ius
quiami ꝛ mirrã terant̃ ꝛ cõficiant̃ cũ melle
aut alkitrã cedri ꝛ ãministret̃ ita ut fricetur
cũ eo radix dentis ꝛ impleat̃ coꝛrosus: ꝛ me
lioꝛ cura ẽ coꝛrosi eradicatio ẽ aut sumantur
pipis ptes tres: eufoꝛb. ps una ꝛ impleat̃
cũ eis: aut impleat̃ cũ asa fetida ꝛ pipe pti
b⁹ equalib⁹: ꝛ dẽtes nigri curant̃ cũ eis cuꝫ
qb⁹ curat̃ coꝛrosus. Medicamen eradi
cãs dẽtes cõfringẽs: sumat̃ farina frumenti
cõficiat̃ cũ lacte lacticinij ꝛ inuiscẽt̃ ei: ꝛ po
nat̃ in circuitu eius folia uolubilis: cõfrigit
.n. ipm. Medicamẽ eradicãs dẽtes. ℞.
coꝛtices moꝛi: piretrũ: coꝛtic̃ radicis cappa
ris: coꝛtices asebꝛam: arsenicũ citrinũ: terãt̃
in aceto ultime foꝛtitudinis trib⁹ dieb⁹ oi
die hoꝛa una p residuũ diei dimittat̃ ifusa i
ipso deiñ incidat̃ i circuitu dẽtis ꝛ liniat̃ cũ
eo in die aliquotiẽs donec inueniat̃ mollifi
cat⁹ deiñ eradicet̃. Et ex eis que stañ faciũt
coꝛrosionẽ dẽtiũ ẽ: ut ipleatur galla ꝛ masti
ce. Medicine stringẽtes ꝯmotos. ℞. ba
laustie ro: galle: cipi: sumac ana partẽ unaꝫ.
aluminis ps. ʃ. ꝛ liniat̃ sup gingiuã ut adhe
reat. Medicamẽ astringẽs dẽtes. ℞. sal
gẽmã: spumã maris: testã citrinoꝝ uiridiuꝫ:
tali ꝛ ẽ alumẽ: ꝛ alafur: oĩa ꝯtrita aggregẽt̃
ꝛ fricent̃ cũ eis dentes: ꝛ caueat̃ a carne ꝛ
nauseatiuã facietatem. De congelatiõe
masticet̃ poꝛtulaca: ꝛ amigdal' scoꝛticate: ã
cera: ꝛ cõfert dẽti q dolet cũ aduenit ei res
f̃ra ut stringat sup panẽ cal'm: aut sup uitellũ
oui elixati cal'i multotiẽs donec lacrimetur
ocul⁹ ex uehemẽtia cal'itatis ei⁹: aut teneat
in oꝛe oleum calefactum.

De concauatione ꝛ coꝛrosione gingiue.

f Jit ex supfluitate putrefacta descẽden
te ex capite ꝛ coꝛrup̃ gingiuas. Con
fectio medicamis ualẽtis ad illud. ℞. arse
nici ru. ꝛ citri. gallaꝝ calcis: alumis iameni
añ terãtur cũ aceto uini p aliquot dies ꝛ in
foꝛment̃ trocisci ꝛ cũ necẽ fuerit terat̃ un⁹ ꝛ
sumat̃ de eo sexta. ʒ. i. ꝛ fricet̃ cũ gingiua: ꝛ
dimittat̃ una hoꝛa: ꝛ teneat p⁹ illud in oꝛe
ol'm ro. fiat istũ tãdiu donec remoueat̃ putre
do: ꝛ pulueriꝫet̃ desup illud id qð facit nasci
carnẽ ꝛ indurat eã: ꝛ illud id qð ẽ ut. ℞. oli
bani: aloes sarcocolle ꝛ sanguinis dra. ana
terantur ꝛ pulueriꝫetur in eis.

De fetoꝛe hoꝛis.

p Lurimũ fit ex cal'itate stomachi: ꝛ si
gnũ ei⁹ ẽ qð alleuiat̃ cũ sumitur cib⁹.
Et cura eius est ut ꝑbibat infussionem
crisomiloꝝ siccoꝝ i matutinis: aut comedat
ex uuis: aut ex psicis ꝛ bibat sauic cũ zucha
ro aut comedat citrolos aut cucumeres i ie
iunio ꝛ festinet succurret̃ cũ cõestione. Et fit
ex f'le coꝛrupto i stomacho: ꝛ signũ ei⁹ ẽ qð ẽ
sp ꝛ ñ sedat̃ cũ comestiõe nisi paꝝ. Et cura
ei⁹ ẽ potare yerã multotiẽs ꝛ uoitus: deiñ ac
ceptio zinzib. ꝯditi ꝛ assiduatio trifere mino
ris. Et fit a dẽte i oꝛe ꝛ fit ex putrefac
tiõe in cute oꝛis ꝛ meri ꝛ ptib⁹ ei⁹ ꝛ cõferũt
ei pil'le iste. ℞. coꝛtic̃ citri. spice nardi: ga
riof. gallie: xiloaloes: crudi añ. ʒ. i. musci: ke
rabe. i. ifoꝛmẽtur pil'le cũ aqua maloꝝ ꝛ uino
aromatico ꝛ teneãtur i oꝛe. Est istð electũ
ualde uꝫ fetori oꝛis q ẽ ex f'le ꝛ hũoꝛib⁹ pu
tridis. ℞. extremitatũ mirti hũide ptes. iii.
emblicoꝝ: ꝛ cipi spice: coꝛtic̃ citri: sq̃nãti ma
stic̃: gallie muf. gariof. añ ptẽ. i. cõficiãtur cũ
passis enucleatis ꝛ fiãt ex eis pil'le similes
auellane aut nucibus.

De alcola. i. bothoꝛ ꝛ puis pustul' i oꝛe.

f Jit cũ caliditate ꝛ rubedine in oꝛe: ꝛ
cõfert ei fl'omia ꝛ uentosatio sub mẽto
ꝛ curatur hoc medicamine. ℞. spodium ro.
coꝛiandꝛũ siccum: sumac lentes excoꝛtica
tas se. poꝛtul'. sene de metha: alcannam con
teratur ꝛ teneatur cum pauca cãphora in
oꝛe ꝛ colluatur post id cum aqua ro. ꝛ ace
to. Et ex flegmate putrefacto fit: ꝛ ei⁹
signũ ẽ albedo in oꝛe ꝛ cõfert ei ut fricetur
cũ melle: ꝛ attramẽto: aut fricetur cũ zucha
ro tabarzet ꝛ colluatur cũ iulep ꝛ teneatur
i oꝛe memite ꝛ mirob. citri: ꝛ piretrũ. Et
fit ex putredine ꝛ coꝛruptione: ꝛ confert ei
hoc medicamẽ. Recipe aꝛsenici: calcis: alu
minis: gallaꝝ: floꝛis eris añ terantur ergo
cum aceto foꝛti ebdomada una: ꝛ fiant ex
eis trocisci ꝛ cum necessitas fuerit fricetur

locus putridus cũ sexta.ʒ.i.ꝛ dimittat̃ hora una magna:deinde inungatur cũ oleo ro.

De casu uue.

f Jt qñq3 cũ uehemẽtia rubedinis:ꝛ caliditatis ꝛ cõfert ei flomia ꝛ gargãsm⁹ cũ aceto ꝛ aqua ro.ꝛ ut palato apponat̃ rose ꝛsanda.ꝛ balaust.ꝛ cãphe paꝝ ꝛ ap.pxiet̃ uue cũ cocleari ꝛ cõprimat̃ sup eã cõpssione subtili ꝛ iclinet̃ ad supiora oris. Et aliqñ ñ ẽ cũ ea rubor:ꝛ ẽ decliuis ad albedinẽ confert ei gargarism⁹ cũ mirti ꝛ sir.ace . ꝛ sinapi:ꝛ cõfert ei sal armoniac⁹ ꝛ fricet̃ cũ galla ꝛ sale armoniaco ꝛ sale ꝛ alumine : ꝛ qñ subtiliatur radix eius ꝛ non est uehemẽtia rubedinis incidatur:ꝛ gargarizet post incisionez eius cũ aceto ꝛ aqua ro .aut cũ aqua in qua decocta sunt folia rose.

De egritudinibus lingue.

f Unt aut ap⁹a accidẽs ei.spasm⁹ ã fissura:ã ulcera ã g̃uitas:aut ranula aut abreuiatio ligamẽti:aut magnitudo ligue aut rubedo ꝛ iflatio.ap⁹ati qdẽ calo cõfert floia cephal:deiñ uẽtosatio sub mẽto ꝛ gargarizatio cũ aqua ꝛ aceto:deinde oia que cõfer̃ alcola ꝛ sinãchie que ẽ cũ caliditate ẽm qđ dicem⁹.Sȝ illi que ẽ sine caliditate cũ mltitudine cursus salive cõferũt que dixim⁹ i alcola cũ qua nõ ẽ rubor ꝛ calitas ꝛ que dicem⁹ i sinãchia flatica. Ad fissuras aũt cõfert psilliũ cũ zucharo:ꝛ potare aquã ordei ꝛ cibari pedib⁹ coctis ꝛ fricare ipsaȝ cũ spuma que egredit̃ ex maluis cũ icidunt̃ ꝛ fricãtur ad iuicẽ ꝛ tenere dragg̃.i ore. Et ulceꝝ cura silis ẽ curationi alcola. Spasmi ãt q ẽ i radice ei⁹ signũ ẽ qđ abreuiat̃ ligua ꝛ i crossat̃. Cura ẽ gargarizatio cũ olo ð aneto ꝛ oleo camomillino:ꝛ linire ceruicẽ cum aqua cala:ꝛunger̃ cap̃ cũ oleo aliquo.Et g̃uitas qđ ligue ẽ ex eis que accidũt p⁹birsen ꝛ si fuerit antiqua nõ sanat̃ ꝛ nõ antique cõfert ut fricet̃ subt⁹ cũ salgẽma ꝛ sale armõiaco ꝛ oia que faciũt currere saliuã ex ea:ꝛ si fuerit incipiẽs fieri cronica ꝛ fuerit sensus cõturbati ꝛ mot⁹ graues cũ ea cõfert ei cura palisis fre. Et fit pp abreuiationẽ ligamẽti ꝛ opt ut icidat̃ illud ligamẽtũ ꝛ ponat̃ sup ip̃m attramẽtũ tritũ:ꝛ signũ ei⁹ ẽ qđ ẽ adherẽs cũ extremitate ligue equalr. Et fit pp ranulã subeã:qr̃ opt ut sindat̃ ꝛ extrahat̃ si fuerit magna ꝛ fuerit pua fricet̃ cũ medicamie austo qđ ẽ ad gingiuã sanguinolẽtã.magnitudo aũt ligue ut nõ capiat̃ ligua in ore.

Fit ex multitudine huitatũ que ibibũt eã : ꝛ signa ei⁹ sunt piectio ei⁹ extra ꝛ retentio sputi i ea.Opt ut fricet̃ cũ cepe:aut cũ acetositate citri:aut silib⁹ amboꝝ adeo donec currat saliua ex ea qñ ipsa flectet̃.Si ergo sufficit bene:ꝛ si nõ fricet̃ cũ sale armoniaco ꝛ.G.qdẽ dixit qđ magnitudo ligue fit ex uẽtositate uaposa implẽte ipsaȝ ꝛ inflãte. Et cura ei⁹ ẽ euacuatio cũ medicina solutiua sicẽ sunt pille cocbie ꝛ potio reꝝ refrigidantiũ super ipsam linguã ꝛ gargarizãdo cũ aquis infrigidantibus ẽt ꝛ differẽtia inter apostẽa molle flaticũ ꝛ inter inflationẽ a uẽtositate uaposa:ẽ qđ inflatio non flectitur cũ premitur sup ipsam digitis ꝛ flegmaticũ flectit̃.

De sinanchia.

f Jt ex multitudine sanguinis sine malitia in ipso ꝛ signa ei⁹sunt rubor faciei ꝛ oculoꝝ ꝛ tẽsio corpis toti⁹ ꝛ añcessio ciborũ generãtiũ sanguinẽ:ꝛ multa replo eoꝝ:sicut sunt lac:dactili:uinũ caro.ꝛ cura ei⁹ est flomia cephal:deiñ gargarizatio cũ aceto ꝛ aqua ꝛ sir.aceto.de zucharo ꝛ rob pomoꝝ acetosoꝝ:rob de moris ꝛ aqua granatorum acetosorum ꝛ infusione sumach ꝛ solutio nature cũ aqua fructuum ut prunoruȝ ꝛ tamarindi:ꝛ cassie. f.teraniabin:ꝛ gargarismus cuȝ rob de nucibus ꝛ aqua coriandri humidi usq3 ad tres dies:ꝛ p⁹ tres dies gargarizet cum lacte dulci in quo dissoluta sunt medulla cass.f. ꝛ si iuuatur p hoc bene :ꝛ si nõ ponatur in omni lib.aque ficuum decoctaꝝ .ʒ.i.baurach ꝛ mirre.ʒ.ii. dissolute cum decoctione:fenugreci:ꝛ dactilorum ꝛ emplet̃ guttur exterius:sicut ẽ eius circuit⁹ cũ reb⁹ trahẽtib⁹ ut attrahatur medicina . ad exteriora ꝛ assiduet̃ id qñ dilatat guttur:ꝛ si forti or sit res cõstringatur guttur ualde tũc insufletur in guttur ex hoc medicamine. ℞.feis alchal mel.se.raphani:asse fetide:baurach: armeni:mirre salis armoniaci ana singulariter:si uis aut coniunctim ꝛ tere sicut alcohol:ꝛ suffla in guttur:ꝛ si locus degluttiendi stringitur :pone super ceruicem uentosam maximam:quoniam deglutiet ꝛ aperietur dum permanebit uentosa super ipsum et da ei ad potandum aquam ordei : deinde reitera uentosam : ꝛ si due uene que sunt sub lingua fuerint plene : flobotomabis eas post flobotomiam cephalice : si

ꝺo appareat apostema ī gutture interiꝰ scal
pella ipsiꝫ pꝰ fl'omiā. Et fit ex coꝉ'a ni.
ꝛ signū eiꝰ ē qꝺ nō ē cū eadē uehemētia ꝑfo
catiōis ꝛ incēdio ꝛ calore q̄ ē consanguinea
ꝛ sunt sitis ꝛ īflatio ꝛ dolor fortior. Cu
ra eius ē pꝰ fl'omiā gargarizatio cū eis que
diximꝰ: ꝛ sumes ī potu aquā ordei cū muscil
lagine psillii ꝛ aquā melonis indi: ꝛ assidua
tio gargarizādi. Et ex fl'e fit: ꝛ sig̃ eius
sunt multitudo cursus saliue ꝛ paucitas do
loris cū cōstrictione loci deglutiēdi: ꝛ pauci
tas rubedinis faciei. Et cura eius ē si
infirmꝰ fuerit strictus: ut cito succurras soluē
do ipm̄ cū cochiis ꝛ clisterizādo ipsiꝫ cliste
ribꝰ caꝉ'is dictis ī apoplexia: ꝛ fac eū garga
rizare cū īcipit egritudo cū sirupo ace. mel
lino: aut cū muri nabaton: aut cū aqua melꝉ'
ī cuiꝰ lib. posita ē. ℥. i. sinapis: aut cū sirupo
ace. ꝛ aqua rafani expressi: ꝛ cū decoctione
ficuū ꝛ baurac ꝛ suffleꝉ in guttur ꝛ baurach
ꝛ assa fetida ꝛ sal armoniacꝰ. Et qn̄qꝫ
accidit post ꝑcussionē in collo. Et cura eius
ē fl'omia: ꝛ reliqua que diximꝰ ī sinācbia san
guinea: qꝺ si cōprimanꝉ spōdiles colli ꝛ cō
stringaꝉ guttur uehemēter: tūc cura eiꝰ ē ut
fiat ei instrumētū siꝉ'e lingue freni ītromitta
tur guttur: ꝛ subleueꝉ cū eo locꝰ coartatus:
Et qn̄qꝫ accidit hec coartatio in initio: ꝑp
terea qꝛ apostema attrahit spōdiles: ꝛ non
cōfert tūc hec cura: ꝛ cōfert ad constrictionē
gutt'is ꝛ sinācbiā cū ꝓprietate: stercꝰ yrūdi
nis cū teriꝉ cū sale armoniaco: ꝛ siꝉ'r stercus
canis albū q comedit ossa: cū exsiccaꝉ ꝛ teri
tur ꝛ cōficiꝉ cū melle ꝛ linieꝉ cū eo guttur.

De tussi.

Fit ꝑp aliqꝺ qꝺ ē ī pulmone ꝛ ē neces
se ut egrediaꝉ qꝺ ē: aut sanies: aut san
guis: aut humor crossus: aut ꝑp rē subtilem
acutā descēdentē ex capite sp̄ cōmouentē cā
nā ipsiꝰ pulmonis: aut ꝑp humiditatē sui ip
sius: aut ꝑp eiꝰ siccitatē: aut ꝑp caliditatē eiꝰ
similꝉ'r: aut ꝑp ulcus: aut ꝑp apostema ī ipso:
aut apostēa sanguineū: aut apostema coleri
cū calidū: aut fl'icū frigidū: aut duꝝ: aut ꝑp
aerē frigidū aduenientē cāne pulmonis. Et
illa que fit ꝑp rē in pulmone quā necesse est
exire. ꝛ ē aut sanies cuiꝰ signū ē qꝺ fit post
pleuresim: ꝛ dicā curā eiꝰ ī capꝉ'o suo: aut ē
humor crossus: cuiꝰ signū ē qꝺ fit pꝰ corizā.
Cura ē eiꝰ cū decoctione ysopi ex eis que
diximꝰ: ꝛ oportet ut sumas decoctionē ysopi
si uenter ē siccus ita qꝺ misceas cū ea cass.
f. ꝛ si fuerit lenis nō misceas cū ea omnino.
Et eius que fit ex re descēdēte ex capite
ꝛ cōmouēte pulmonē: signū ē: tussis sicca si
ne sputo ꝛ fit fortis ꝓprie ī nocte ꝛ pꝰ som
nū. Cura eiꝰ ē ut deꝉ ī potu sirupꝰ papa
ueris: ꝛ gargarizet āte somnū aquā in qua
decocta sint folia ro. siccaꝝ ꝛ balaustie: xilo
caracte de scemi: aut nabatie ꝛ teneat ī ore
suo has pilꝉ'. ℞. amili: dragḡ. amigꝺ. dulciū
excorticataꝝ ꝛ fabaꝝ excorticataꝝ se. papa
ueris ꝛ cortic̄ eiꝰ: gumi ar. ꝛ boliarme. an̄.
cōficiāꝉ cū muscillagine psillij ꝛ muscillagīe
g̃noꝝ citonioꝝ: ꝛ fiat ex eis que sint sicut lu
pini ꝛ teneanꝉ ī ore. Si ergo sufficit bn̄ ꝛ si
nō. ℞. thuris masꝉ. ps. i. mirre: opij. ēc̄. ana
tertia partis. i. suci liquiricie. ps. i. fiant pil
lule pōdere sexte. ʒ. i. ꝛ sumat ex eas ī nocte
a tribꝰ pillulis usqꝫ ad. iiii. ꝛ fricēꝉ caput ī
balneo postq̄ꝫ abradiꝉ cū pāno uehemēter
aspo tādiu donec rubeat: ꝛ ꝓuoceꝉ sternuta
tio oī die. Si ergo sufficit bene: si nō radaꝉ
caput ꝛ liniaꝉ cū sinapi cōfecta cū decoctio
ne ficuum ꝛ dimittaꝉ tādiu donec uesiceꝉ lo
cus ꝛ aperianꝉ uesice ꝛ cōsolidenꝉ spatio lō
go ꝛ cauterizeꝉ locꝰ cōmissuraꝝ ꝛ ꝓprie sup
illā que ē ī medio capitis ꝛ n̄ cōsolideꝉ tp̄re
lōgo ꝛ n̄ negligaꝉ hec tussis: qm̄ ipsa multo
tiēs ꝑducit ad ptisiꝫ. Et hec qdē cura cōfert
oī ex cuiꝰ capite descēdit ad pectꝰ eiꝰ catar
rꝰ sp̄ aut ad stomachū: ꝛ fit cā ad soꝉ'onē: aut
ad oculos eiꝰ ꝛ fit cā doloris aut ulceꝝ in
eis. Et fit ex huitate pꝉ'onis ipsiꝰ in fl'a
ticis ꝛ senibꝰ ꝛ sig̃ eiꝰ sunt mꝉ'titudo sputi ꝛ
h̄ndantia eiꝰ ꝓprie ꝛ post somnū ꝛ uiscositaꝉ
fl'atis ī gutture ꝛ cōmotio hois cū eo ī pꝉ'ibꝰ
dispōnibꝰ eiꝰ. Et cura eius ē ut ī potu su
mat decoctionē ysopi: ꝛ si sufficͨ bn̄: ꝛ si n̄ uo
maꝉ ꝛ soluaꝉ cū yeraruf. ꝛ que diximꝰ ex il
lis que scripta sunt cū ea: ꝛ deꝉ post id ī po
tu ꝺ hoc medicamine. ℞. semis fenicꝉ'i. se.
apii radic̄ lilii: ysopi sicce: capillusueneris:
se. rafani. ana. ʒ. i. ficuum siccarum. x. nume
ro ꝛ dactillorum tantundem decoquanꝉ cū
duabꝰ. ꝉ'. aque quousqꝫ remaneat una libra
ꝛ detur ī potu ex ea omni die lib. ſ. tūc si suf
ficit bn̄ ꝛ si nō sumat ī potu ꝺ hac cōfectiōe
℞. suci ligric̄. ʒ. x. ysopi sicce. capiꝉ'ueneris
se. urtice: yreos: cordumeni. pipis aristoꝉ'.
ro: amigdaꝉ. amararum nasturtii. ana. ʒ. v.
conficitur cum melle dispumato ꝛ detur de

ea sicut nux: et hec quidem medicina educit saniem ex pectore et ex stomacho et omnes humores crossos: et teneat ex eis pill. i ore ℞. suci liquiric. ʒ. v. piperis: mirre: cordumeni: amigdal. amar. ana. ʒ. ii. asse fetide. ʒ. i. conficiatur cum melle: et fiat inde pillule et teneantur in ore. Quod si tussis i nocte prohibeat somnum et faciat uomere: curet cum eis que educunt humiditate ex pulmone: et sumat post id de istis pillulis: et teneat eas in ore suo in nocte. ℞. mirre storac liquide: thuris mas. ana: opij quarta pars. i. et fiant pillule in una quaque quarum sit pondus sexte. ʒ. i. et sumatur sicut diximus.

Et fit ex siccitate pulmonis: et signa eius sunt: quod e sine sputo et alleuiatur cu sorbitione amili et apud introitum balnei et apud somnum et comestionem et potum uini plurime commixtionis et fit fortis cum est fames et sitis proprie cum labor adest: et cum ea semper aliquid constrictionis anhelitus parum aut plurimum. et id secundum quantitatem siccitatis pulmonis: et extenuationem corporis et frequentiam in pulsu et cu paruitate et uelocitate. Et cura eius est ut in potu detur aqua ordei: si res iam peruenit in eo ad hoc ut febriat bis in die in mane: uel. S. et post. iij. horas et intromittatur i tina secundum. vi. horas diei: deinde cibet post illud ex stiscij et cucurbite et simil. ex boleribus cum oleo amigdal: et detur ei in potu in tepore somni mucilago psillij et aqua citroli in tempore suo et aqua cucurbite et alteretur ei aqua cum iulep et teneat in ore ex his pill. ℞. suci liquiric. ʒ. x. semen cucurbite dulcis semen citroli: semen portulace ana. ʒ. v. conficiantur cum mucilagine psilij et albumine oui. Et si non est feb. cura est sumere in potu lac et comedere panem cum eo et potare ipsum cum est sitis et sit lac caprarum pascentium humidum ordeum et similia ex herbis. Et fit ex calore pulmonis: cuius signa sunt uehementia sitis et magnitudo anhelitus et pulsus et rubedo faciei cum anhelitu ascendentium una uice post aliam. Et cura eius est aqua ordei et mucillago psilli et facere emplastrum pectori cu cera et oleo uiolato imbibito muscillagine psillij: aut aqua portulace: aut aqua lactuce: aut aqua citrol: et similia: et tenere in ore pill. quas diximus: et cibari pedib. et pullis cu cucurbita et alkisek: et oleum amigdalinum: et bibat sauic de tritico cum zucharo et aqua uere frigidam et assiduet emplastrare pectus cum his que infrigidant. Et fit ex apostemate i pulmone: et si est calidu eius signa sunt feb et constrictio anhelitus superflua: et frequetia pulsus magna: et uehementia rubedinis maxillarum. Et cura eius est flobotomia: deinde relliqua cura quam diximus in tussi ex caliditate et siccitate pulmonis.

Si est apostema f'icum frigidum: molle: et signa eius sunt uehementia constrictiois anhelitus absque plurima caliditate: et neque est rubedo in facie et multitudo saliue et sputi. Et cura eius in principio est cura apostematis calidi dum cum eo feb permanet: cumque protenduntur dies et sedatur feb et caliditas tunc. Cura eius est uomitus et solutio uentris et productio sputi cum eis que diximus in capitulo tussis antique ex humiditate pulmonis. Et fit pp apostema durum in pulmone: et signa eius sunt constrictio anhelitus secundum dies: et tussis sicca sine sputo et neque est caliditas i pectore si tangatur: et est difficultas attrahendi uentum: et quod infirmus sentit constrictionem anhelitus: deinde debilitatur paulatim secundum dierum transitum: et no est ei sanitas: et quandoque alleuiatur parum et protenduntur dies cum habente eam si sumat in potu aquam mellis subtilem et teneat in ore suo semper oleum amigdal: et tristitiat ipsum paulatim et bibat lac recenter mulctum et fiat ex ipso sorbitio cum farina ciceris: et inungatur semper pectus cum cera et oleo imbibito muscillagine fenugreci: et muscillagine seminis lini: et confert ei adeps galline: et adeps anatis cum comedit eum. Et fit ex pulmonis ulcere: cuius signum est egressio sanguinis aut saniei aut cortices egredientes cum tussi: aut fit post sputum sanguinis: aut post plesim: aut post catarrum calidum a capite et extenuat in ea corpus et concomittatur eam febris ethica. Et cura eius est si non est antiqua et ulcus est recens adhuc et sanguis egreditur cum tussi ut sumat in potu aqua ordei cum cancris fluuialibus et sirupo de papauere cum lacte dum non constringitur anhelitus eius: et dentur isti trocisci de

Adeps galine et anatis confert ...

cum grauitate ⁊ oppilatione ita quasi sit suspensum in eis aliquid. Et cura lapidis in renibus in hora comestionis doloris est ut ingrediatur eger tinam ⁊ inungat dorsum ⁊ ylia cum oleo alkeiri temperata inunctione ⁊ cõmoueat alkatim ⁊ equitet animal nõ suauiter incedens aut saliat super pedem unum ⁊ descendat de gradu in gradum donec descendat lapis in urinam: ⁊ si non sufficit hoc sumat i potu medicinas frãgẽtes lapidẽ i rnib⁹: ⁊ rẽdeat ad regim̃ i re sua ⁊ ẽ aliud ab isto ⁊ ẽ plastref catini ⁊ ylia cũ artectica ⁊ cartamo ⁊ semine caul'. corticibus radicibus capparis decoctis: ⁊ dabis eis post ea medicinas frangentes lapides in renibus ⁊ ante eas etiam oleum amigdal': ⁊ aquam maluarum: ⁊ precipias ei ut saliat post illud aut descendat de gradu in gradum: ⁊ da ei in potu medullam cass.f. cum oleo amigdal'. illud enim lubricum facit lapidem. Cum ergo egreditur lapis in urinam ⁊ nõ sequitur ipsum mictus sanguinis: tunc est icolume: ⁊ plurimum illius fit cum lapis est lenis paruus: ⁊ quandoq3 sequitur ipsum mictus sanguinis. Cuius cura est ut detur infirmo de medicamine conferente excoriationibus renum emulctoriorum ⁊ flobotometur basilica usq3 quo sanetur: ⁊ quãdoq3 peruenit lapis in meatu uirge: ⁊ illud fit quando est ei magnitudo ⁊ accidit ut egrediatur in latitudie quare tunc ponatur uirga i aqua calida: aut embrocetur cum aqua ⁊ oleo calidis ⁊ ifundatur in meatu oleum uiol'. cum muscillagie altee ⁊ fricetur locus in quo continetur lapis ⁊ expellatur ad interiora uice una post aliã donec eggrediatur: quod si dolor fortior fiat: ⁊ locus opostemetur ⁊ non egrediatur hac curatione: tunc inferius scindatur uirga ⁊ extrahatur. Custodia uero a lapide ante generationem in renibus est propter dimissionem ciborum uiscosorum sicut casei pro pite ⁊ panis azimi ⁊ dulcium grossorum ⁊ assiduationem seminum mundificantium renes ⁊ sirupi acetosi plurimũ seminum ⁊ medicinarum que frangunt lapidem ⁊ lenificatione ex eis que dicemus: ⁊ abstinentia a lõgo somno super collum ⁊ longitudine strictu re cinguli ⁊ multitudine equitationis ⁊ labore dorsi ⁊ utatur uomitu cum ẽ repletio. Apostema autem in renibus secuntur in pricipio sui febres permixte non habentes paroxismum cu3 orrispilatione: ⁊ sentit infirm⁹ cũ iacet quasi grauitate3 suspensam in catini suo. Et cura eius est si caliditas feb̃ que est cu3 eo fuerit uehementis fortitudinis qđ fortasse non sit nisi raro: flobotomia basilice ⁊ dare in potu aquam ordei ⁊ medicamen de seminibus frigidis ⁊ sumere in potu aq̃ citrolorum ⁊ aquam melonum indorum. Cũ ergo feceris illud ebdomada una ⁊ lenitur febris ⁊ non sanatur infirmus: tunc incipe aliam curam. Et illa est que fit quando cum eo non est febris caliditas pluria: ⁊ da ei in potu semina maturatiua ex eis que dicemus: sicut se. altee: semen lini ⁊ similia ⁊ fac emplastrum acatim cum fenugreco ⁊ altea ⁊ emplastris maturatiuis ex eis que dicemus. Cumq3 sedatur dolor totus ⁊ remanet grauitas: tunc precipe infirmo ut saliat ⁊ ut descendat a gradibus cum uelocitate ⁊ commoueat catini suum ⁊ percute ipsum si nõ incipit mingere saniem. Si uero mingit excusaberis ab hoc. Cum ergo mingit saniem tunc incube super ipsum cum seminibus mundificantibus uice una ⁊ consolidatiuis ulcerum renum uice altera donec sanetur. Apostema uero in renibus ꝯuertitur ad unum trium modorum: aut enim exsiccatur ⁊ sanatur eger: aut collectione3 facit saniei ⁊ mingit eam: aut fit apostema duru3 quod est deterius eorum: ⁊ signa eius sunt quod remanet grauitas cum aliquanto dolore in catini ⁊ minoratur quantitas urine ⁊ incipit uenter inflari ⁊ fit ydropicus secunda die. Et cura eius difficilis est: curatur tamen secundum dispositionem cũ assiduatione emplastrorum resolutiuorum sup positorum acatini ⁊ dorso ⁊ sumat in potu semina lenientia ex eis que dicemus.

Illius autem qui fit ex caliditate renum ⁊ ẽ diarria urine signa sunt sitis fortis assidua ⁊ non humectatur hos cum ea hora aliqua ⁊ mingit semper post potum aque: ⁊ urina est alba subtilis quasi sit aqua: ⁊ extenuatur corpus ⁊ minoratur caro eius: ⁊ si non succurratur conuertitur cito ad ethicam.

Cura est in principio sue inceptionis ut sit in loco frigido humidi aeris ⁊ dormiat suppinus super terram ⁊ super lectos frigidos ⁊ ingrediatur ter in die in aquam frigidam ⁊ emplastrentur inferiora dorsi cum psillio: aqua conquassata cu3 aceto ⁊ sandal'

aqua ro. ꝛ sumat in potu de trociscis diaberberis ꝛ aqua granatorū acetosorum: ꝛ sint cibi eius ex sumac: agresta ꝛ sil'. ꝛ sumat i potu aquam ordei cum oleo amigdal'. ꝛ dimittat omne quod urinam prouocat ꝛ sorbeat sorbitionez factam ex amilo ꝛ oleo amigdal' ꝛ zucharo: ꝛ teneat in ore pillulas sitim sedantes: aut frustrum pillule perfecte ex lacte camellino cum farina ordei ꝛ farina acetose masal aut aliquid acetosum ut sedetur sitis eius. Maciei autem renum signa sunt dolor in dorso non fortis cum extenuatione corporis ꝛ paruitas desiderij coitus ꝛ multitudo urine ꝛ albedo. Et cura ei⁹ est regimē impinguantis corpus ꝛ dialatatio in cibo ꝛ enemata unctuosa ꝛ comestio medularum cuz zucharo ꝛ omnes cibi ꝛ medicine que addunt in spermate ex eis que dicemus. Debilitas autem renum est: cuius signa sunt quod mingit sicut loturam carnis cum dolore in dorso: paucitas appetitus coitus. Cura eius est flobotomia basilice in latere in quo sentitur dolor. Si vo dolor magnus sentitur tunc fiat in late dextro: ꝛ dentur in potu mediciue conferentes mictui sanguinis ꝛ emplastretur alcathin cum medicinis infrigidantibus ꝛ confortātibus renes sicut rosis ꝛ sandalis ꝛ acatbia ꝛ ramic ꝛ mirto: ꝛ eorum inunctio fit cum oleo ro. ꝛ sisamino. Sanguinis aūt eruptionis ex renibus signum est quod mingit subito infirmus sanguinem plurimuz exuberantē: aut p⁹ percussionez super locum renū aut propinquum ei: aut post comestionez cibi acuti. Et cura eius est flobotomia ex basilica: deinde medicina conferēs mictui sanguinis.

De retentione urine.

Hoc fit pp egritudinem i emulctorijs aut pp egritudinem uirge: ꝛ egritudo aut est lapis in meatu uirge: aut caro nata: aut oppilatio sanguinis aut saniei. Signa itaqz eius quod fit ex emulctorijs sunt grauitas in dorso ꝛ repletio uesice ex uria: cuius cura est sumere i potu medicinas que frangunt lapidez: ꝛ signa eius que fit ex oppilatione meatus uirge sunt repletio uesice ꝛ inflatio eius: tensio ut corda ꝛ grauitas quedam in pectine ꝛ anca cum dolore uehementi ꝛ tensione superflua: Et fit aut propter lapidem offessum: aut pp apostema: aut pp carnem natam: aut pp opp lationem sanguinis ꝛ saniei: ꝛ iam diximus signa lapidis ꝛ curam eius. Carnis autez orte signum est: quod fit secundum plurimuz post ulcera accidentia in hoc meatu ꝛ non prohibet totam urinam: sed modicum eius: ꝛ quādoqz est inceptio exitura similis ueruce in hoc meatu: quod ergo ex ea est in emulctorijs curationem non habet: ꝛ non medicat' nisi cum tina ꝛ ex pillulis lenificantibus ex eis que diximus in apostemate duro ꝛ ut limatur meatus ꝛ dilatetur: quare egreditur urina cum facilitate ꝛ difficilis fit exitus urine in hac dispositione quando spissatur ꝛ indaratur secunduz qd̄ est in meatu uirge: quādoqz egreditur cum eis que mingere faciūt

Opilatio autez sanguinis ꝛ saniei post minctum sanguinis ꝛ saniei. Et cura ei⁹ est si fuerit in duobus emulctorijs ut sumat in potu medicinas que frangunt lapidem: ꝛ si fuerit in meatu ꝛ moueat' cum facientibus mingere. Apostematis autem in uesica signa sunt febris ualde fortis caliditatis cõdustiua ꝛ uehementia doloris ꝛ punctura i uesica. Cuius cura est flobotomia: alij habēt basilice ꝛ cephalice ꝛ potus aque ordei ꝛ embrocatio uesice cum aqua tepida ꝛ inunctio cum oleo uiol'. ꝛ tepido. Et quādoqz fit difficultas urine ex lapide cadente in ore meatus: non in meatu: ꝛ signum est quod proicit infirmus super dorsum suū eleuauerit pedes ad superiora ꝛ uehementer eum commoueris ꝛ egreditur urina ꝛ istud sine cessatione fiat: egreditur lapis: aut frange cum medicinis que frangunt lapidem. Et quandoqz fit difficultas urine ex mollificatione lacerti uesice: cuius signuz est quod habens eam mingit cum facilitate: quando super uesicam fit compressio: ꝛ eius cura est inunctio eius cum oleo nardino ꝛ costino ꝛ castoreo. Et quandoqz fit difficultas urine post uehementem retentionem urine ꝛ signuz est quod si fiat compressio super uesicā ꝛ egreditur urina. Et confert quidem pluribus modis difficultatis urine introitus in aquam calidam in qua decocta sunt folia cauliū humida: ꝛ cartamum: fenugrecum: ꝛ rubea tincture: ꝛ emplastra pecten ꝛ alchatin cum eis: ꝛ conferunt quidem medicine

prouocantes cum uesica ē uacua:⁊ nocēt ue
hementer cum est plena.

54 De fluxu urine inuoluntario.

f Jt autem ex multitudine humiditatis
cū caliditate aut frigiditate: ⁊ cursus
urine cū caliditate: cura hoc medicamen est
℞.se. coriandri assati infusi i aceto uni die
⁊ nocte partem unā:emblici:sticados : boli
ar.glandium siccaꝝ:karabe: lentiuꝫ excorti
catarum partes equales cum coriandro su
mat puluerē ex ea mane ⁊ sero pondere .ʒ.
iij. Et curetur cursus urine cū frigore hoc
medicamine.℞.glandium siccaꝝ.ʒ.l.thuris
ʒ.xxx.mirte.ʒ.vi.granoꝝ mucbaleb . acori.
ciperi.añ.ʒ.x.sumatur puluis ex eo mane ⁊
sero.ʒ.iij.cū rob ⁊ inūgat pectē cū olō ꝺ ben
ā cū oleo i quo decocta ē ruta i quo diruptū
est castoreum ⁊ euforbiū. Jn diarria ꝺo
urine que est diabetes iam diximus curā in
antidotario ⁊ almansore.

55 De distillatione urine.

a Ccidit exit⁹ urine inuoluntarius pau
lati:⁊ ē duaꝝ specieꝝ:aut cū adustiōe
ā sine adustiōe: ⁊ ē ā ex humiditate cōplexi
onis:aut ex debilitate uesice:⁊ confert illi q
est sine adustione retentiōi urine caliditas ⁊
comedere ficus ⁊ uuas passas ⁊ sacocena ꝯ
fecta in trifera sit que in dosi pondus.ʒ.iij.
trifere ⁊ medie .ʒ. sacocene ⁊ administretur
illud usqꝫ quo sanetur ⁊ dimittat cibos frigi
dos ⁊ humidos post euacuationem corpis
a flegmate. Jlli⁹ auteꝫ que est cum adu
stione confert retentioni urine frigidas ꝯpo
sitas appositio cū eo qꝺ glutinationē faē p⁹
euacuationeꝫ corporis ex colera ru.⁊ dimit
tat cibos calidos ⁊ siccos. Jllius autem
que fit ex debilitate uesice : cura ē comedeř
electuaria aromatica calefacta ⁊ inungere
pecten cum oleo nardino ⁊ oleo de costo:⁊
emplastrare femur cum emplastro facto ex
spica ⁊ cinamomo ⁊ gallia cum cera dissolu
ta cum oleo.

56 De adustione urine.

q Uandoqꝫ exit urina sine distillatiōe
⁊ non egreditur sine uoluntate : sꝫ uo
luntarie cum adustione uehementi:⁊ ē duaꝝ
specierum aut cum sanie aut sine sanie. Jl
lius que est cum sanie ⁊ est a renibus : ⁊
partibus eorum iam diximus curā. Jllius
autem que est a uesica dicemus in uulnerib⁹
uesice. Adustioni autem urine facte siñ
sanie conferūt illa que sunt similia auelanis
facta ex seminibus ⁊ iuleb:⁊ sir. uiol:⁊ muc
cillago psillij : ⁊ rob ⁊ aqua alkisc : ⁊ ca
uere a salso:acetoso ⁊ acuto ⁊ coitu ⁊ laboř:
⁊ assiduet introitū in aquā tepidā:⁊ sorbeat
oua sorbilia leuia ⁊ oleum amigdał. ⁊ come
dat ius galline pinguis cū kisch ⁊ cucurbita.

57 De lapide in uesica.

l Apis in uesica fit infantibus plu
rimū ⁊ consistentibus in renibus : ⁊ si
gna lapidis in uesica sunt albedo urie ⁊ sub
tilitas eius ⁊ fex arenosa post conturbatio
nem eius ⁊ erectio uirge: ⁊ quod puer plu
rimum scalpit ipsam ⁊ laborat cum ea: ⁊ re
tentio urine ⁊ difficultas exitus eius cū do
lore uehementi ⁊ exitus ani : ⁊ huiusmodi
sunt species diuerse sube : ⁊ alius est qui
frangiť cū medicinis ⁊ alius est qui ñ frāgiť
quapropter oꝫ ut experiaris ipsum cū medi
cinis longo tp̄e ante scissionem: ⁊ ex eis que
frangunt eū:est omnis cibus incisiuus sicut
oliue immature ⁊ capparis humida ⁊ ficus
⁊ cicer nigrū ⁊ alcorsif. ⁊ ex medicinis sunt
costus:cassia ling.spica:piper:ciperi:corticē
radicē capparis: amigdał amař:cinis scorpi
onum adustoꝝ:oleum de scorpionibus : san
guis yrcinus:nitrum adustū: cancri adusti :
⁊ medicine frangentes lapidē ex eis que di
cemus:⁊ hoc medicamen frangens lapideꝫ
sua ꝓprietate mirabili.℞. cineris scorpio
num adustoꝝ:lapidis iudaici : lapidis spon
gie ana partem unam:aggregentur cribella
ta:sitqꝫ dosis.ʒ.i.kal cum uino albo subtili
aut cum aqua mell.⁊ tunc hec cura est forti
or cum datř hec medicina ⁊ sit cibus eius ex
eis que diximus : ⁊ distilletur in foramen
uirge oleum de scorpionibus ⁊ inungitur.
Si ergo medicatus fuerit hac cura per mē
sem ⁊ non uideris urinam prouocari:⁊ infir
mus non inuenit alleuiationem: aut ñ ꝓgre
ditur arena in urina: tunc scias quod lapis
est durus planus non obediens ad frangen
dum:⁊ dolor huius cum mingit est minor :
tunc ergo curetur cum ferro: ⁊ non oportet
ut dimittatur cum eo post mensem: quoniaꝫ

producit eum ad ethicam cum assiduatione doloris: et quandoque ulnerat uesicam cum hoc: tunc ergo incipe ad extraendum ipsum et quando commouetur dolor ut administretur introitus cum aqua calida: et emplastra uesicam et inunge ipsam cum eis que diximus in lapide renum ut alleuietur dolor et non prouocet egrum ad ethicam.

De scabie uesice.

Eius signum est adustio urine cum rebus similibus furfuri in ea cum extenuatione in corpore. Et cura eius est aqua ordei et balneum leue post aquam ordei et post cibum leuem et iura pinguia et potus olei amigdal. et fac enema uesice cum muscillagine granatorum citoniorum: aut cum lacte mulieris et oleo ro. et omnia que diximus in cura adustionis uirie que est sine sanie et sanguine.

De apostemate uesice.

Plurimum eius est calidum: signa sunt dolor uehemens cum punctura in uesica et retentio urine cum febre calida adurente: alienatio et nigredo lingue. Cura eius est flobotomia et omnis cura birsen: et liniatur uesica semper cum oleo uiol: usque ad tres dies: deinde cum oleo camomillino et non emplastretur cum rebus frigidis: nec cum rebus stipticis: immo emplastretur cum sisamo scorticato et lacte dulci et pane simulagineo cum lacte cum ergo sedatur dolor: et preterit una ebdomada emplastretur cum leuibus resoluentibus ex eis que dicemus sicut camomilla: semine lini: farina fabarum confecta cum rob: et res in ipso post illud conuertitur ad sanitatem aut ad saniem: aut ad apostema durum. Si ad saniem cura eius est quod diximus in cura renum: et quod dicemus in ulceribus uesice et si conuertitur ad apostema durum tunc cura eius est illud quod diximus et dicemus nunc in apostematibus duris in uesica: et signa eius sunt que fit post apostema calidum et post percussionem et casum et apparet tactui apud commissuram que est inter testiculos et anum cum est magnum et difficilis est exitus stercoris et urine. Et cura eius est sumere in potu medullam cassief. et oleum amigdal: super aquam leminum prouocantium urinam: sicut melonum. semen: semen appij et capilliueneris et sorbere aquam caul: et aquam ciceris cum oleo amigdal: et emplastretur locus apostematis si apparet et si non emplastretur commissura et uesica et pecten cum emplastris que diximus in cura renum: et cum emplastro quod resoluit apostema durum in uesica: et line ipsum cum oleo calido et inunge ipsum semper: et fac ipsum assiduare tinam in qua decocta sunt radices capparis et camomilla et radices uiol: altee.

De ulceribus in uesica et intra uirgam et renes.

Cum ulcera sunt in uesica egreditur ante urinam sanies: et inuenit eger dolorem cum mingit in loco ulceris: cum autem sunt apud uesicam egreditur sanies permixta urine et inest ei fetor. Cura amborum simul est sumere trocifcos alkekegi et aquam mellis uice alia: et medicamen consolidatiuum ulcerum in uesica uice alia: et ut iniciatur in uesica collirium album cum lacte cum dolor est uehemens: aut cum aqua mell et ficuum cum est sordities plurima: et confert ei quod est in meatu proprie id quod inijcitur in ipsum plusquam id quod bibitur. Et confert quidem unguentum consolidatiuum ei cuius ulcus peruenit ad interiora: hoc namque unguentum confert cum deforis cum in eo linitur ulceribus concauitatis uentris. Ulcerum autem renum signum est dolor in dorso: uesice uero in pectine et difficultas est urine: et quod egreditur ex ulceribus in renibus est frustrum carnis paruum: et ex ulceribus uesice cortices et dolor in ea est uehementior dolore in renibus et sentitur in ambobus lateribus simile grauitati: et hec est differentia inter ulcus renum et uesice: et quandoque est ulcus in meatu qui est inter renes et uesicam. Et cura horum ulcerum est cura una.

De diminutione coitus.

Fit propter desiderij debilitatem: aut propter mollificationem instrumenti. Et desiderij quidem debilitas fit: aut propter debilitatem in corpore et paucitatem nutrimenti eius aut absque debilitate: et cum est sine debilitate corporis et cum sufficientia cibi est aut propter paruitatem spermatis et profunditatem eius: aut propter quietem eius et ipsius

coagulationē: aut pp siccitatem instrumenti aut pp frigus: aut pp longitudinē abstinentie a coitu: aut pp accidens aiale: sicut est pauida sollicitudo: timor: tristitia: angustia: castitas. Et ista mollificatio fit aut pp causam animalē sicut extimatione & timore: & prohibet illū erigi: aut pp longitudinem abstinentie a coitu: membrum.n.contrahitur: tunc non tumescit: aut propter paruitatem sanguinis aut propter paruitatem uentositatis: aut pp aliquid qd est de genere paralisis in neruis q ueniunt ad uirgam & cū est debilitas desiderij coitus cū attritione corporis extenuatione & debilitate eius & citrinitate coloris & paucitate cibi. Tunc cura eius est confortare corpus cū regimine conualescentium & additione cibi & potus & rebus odoriferis & somno & dimissione coit⁹: & si laborat quolibet labore dimittat: quousq3 corpus redeat ad suā dispositionem cum gaudio & exercitio equali tardo & similia. Si aūt corpus cū hoc fuerit forte & habundantis carnis & non diminute: tunc illud erit: aut pp paucitatē spermatis: aut pp quietem spmatis & paruitatem mordicationis eius. Et paruitas spermatis est aut pp siccitatem in instrumento spmatis & extenuatione in ipso: aut pp frig⁹. Signa eius sunt que est ex siccitate: est paucitas exitus spermatis apud coitum & paruitas eius. Et cura eius est iuuamentum qd fit cum balneo & introitus in aquam calidam & satiari cibis humidis sicut herb lacte & uino plurime pmixtionis: deinde dilatari in cibo pcipue humectante sicut pisces recentes cū comedunt assati: & comeditur cum eis cepe crudū: & pulli & gallina: & pulli columbini pingues: uinū plurime comixtionis: & comedere dactilos infusos in lacte & bibat uinū dulce & sorbeat uitella ouorum sorbiliū & medicamen de terraniabin qd addit in spermate etiam qn est pp frigus tunc signum est qd sperma est plurimum apud coitum & subtile & difficilis exitus. Et cura eius est cum oi eo quod calefacit: & assiduatio zinzib. conditi: & macro piperis conditi: & confectio calida que addit in coitu & spermate. Et quandoq3 fit pp aggregationē ambarum intentionū.s. frigiditatis & siccitatis: & sig eius sunt paucitas spermatis: & difficultas exit⁹ eius & paucitas carnis & sanguinis. Et cura eius sunt omnes cibi cum quibus sunt grossitudo & calefactio & inflatio sicut cicer & caro pinguis cum cepis & triticum coctum quousq3 fit quasi puls & cerebella cū sunt cū zinzib: & pipere cōdita & proprie cerebella paruarum auium & diaspermaton qn assiduat & secacul & baucie & cicerum infusum in aqua & fabe cū comeduntur cum carne sallita & altit .i. asa dulcis. Quietus uero spmatis & congelationis eius & paucitas mordicationis ipsi⁹: & signa eius sunt quod est cum casu desiderij & egredit cum fit coit⁹ sperma plurimum congelatum crossum. Et cura ei⁹ est oē quod diximus ex eis que calefaciunt sperma: sicut medicamen calidum addens in spermate: & clistere ipinguatiuum & calefactiuum & inunctiones calide & suppositoria calida. Eius autem que fit ex estimatione: sollicitudine & angustia & timore & consilio animali: sicut castitas aut elongatiōes assiduationis & dimissionis coitus. Cura ē cū expulsione illius consilij ab aīa. Mollificationis aūt instrumenti que est cum extenuatione corporis totius & debilitate eius Cura est cura uiuificans q3 diximus cum illo instrumento & unctio eius cū rebus calidis quas diximus. Et illius que est pp paruitatem inflationis in inferioribus uētris. Signum est paruitas erectionis cū priuatione inflationis & uirtute corporis. Cura eius est oē quod inflat sicut uua & fabe cum comedunt cum sale & altit & lac recens qn bibitur cū cinamomo & repleri ex cibo & medicamine coitus non calide ex illis que dicemus. Illius uero que est pp frigus in neruis uirge: signū est qd sperma hūdans est subtil' & facile egrediens & desiderium pstās Sed erectio in seipsa est debil'. Et cura sunt clisteria calefacientia uirgam & suppositoria calefacientia ipsam ex eis que dicem⁹.

De nocumento quod fit desiderij coitus & spermatis.

Fit illud pp multitudinem sanguinis: cuius signa sunt uirtus corporis & rubedo coloris & paucitas debilitatis super multitudinem coitus & pollutionis. Et cura eius est flobotomia & solutio uentris & minoratio cibi & facere ipsum declinare ad acetositatem & bibere aquam iuiubarum & uti lentibus & agresta & granatis acetosis

τ comedere cibū congelatum τ lactucas τ i tinctio in aceto:τ potus sirupi acetosi τ administratio medicaminis frigidi minorātis sperma τ emplastratio dorsi cum eis quib⁹ infrigidetur τ dormiat sup ea. Et fit ex acuitate spermatis:τ signum eius est: quod ipsum debilitat hominē cum ipsum egredit̄ τ egredit̄ cum uelocitate τ mordicatione τ nocumento τ aduenit cū eo adustio in uria. Et cura eius est res humectantes τ infrigidantes sicut cucurbita:portulaca: lactuca: bliti:lac acetosum. Et administratio huius medicamenti frigidi qđ diximus: τ introit⁹ in aquam frigidā τ potare lac acetosum τ lac de quo extractū est butirum ēt. Et fit ex multitudine humiditatum preparatarum ut fiat spma. Et signa sunt exuberantia spmatis τ subtilitas eius τ albedo coloris τ multitudo inflationis. Et cura eius ē medicamen calidū minorans sperma τ cibi effugantes uentositatem sicut origanum: ruta calamentum:electuariū diaciminū τ sil'.

De erectione assidua.

e Et ducit ad spasmum τ egritudines assiduas. Cura eius est si est caliditas flobotomia τ que diximus ex illis que minorant sperma quod est cum caliditate: τ si adest albedo coloris τ paucitas sanguinis adhibeatur medicamen calidum minorans sperma.

De egritudinibus matricis.

d E eis sunt retentio menstruorum cursus eoꝝ:apostema:ulcera:difficultas partus difficultas ipregnationis: mola prefocatio uentositas crossa in ea: fissura:diruptio:cancer. Retentio pp paucitatē sanguinis in corpore:aut crossitiē eius:aut ex multitudine prouocationis lactis: aut pp egritudinem in matrice sicut apostema. Si ex paucitate sanguinis signa sunt extenuatio τ citrinitas coloris:τ qui fit post egritudinem τ tristitiam τ ieiuniū τ uigilias τ laborem:τ habitationem in locis calidis. Cura est dilatatio i cibo τ potibus frigidis τ addentibus in menstruis: τ somnus τ balneum. Ex crossitie sanguinis τ frigore eius. Signa sunt mollities corporis τ multitudo pinguedinis. Et cura ē medicamē subtilians τ cibari aqua ciceris nigri τ albi cum aneto:cimino:oleo: τ dimittere cibos τ medicinas stipticos τ acetosos τ incrossatiuos τ uti medicinis prouocantibus menstrua scilicet leuiore prius: deinde media: deinde fortiore τ uentosis cruris ante horā egritudinis duobus diebus: τ flobotomia saffene est ex eis que prouocant menstrua: sed flobotomia manus abscidit ea: τ quando qꝫ prouocat menstrua positio uentosarum super sumen τ suppositoria prouocantia menstrua ex eis que dicem⁹ τ suffumigationes.

De fluxu menstruorum.

f Fit ex multitudine sanguinis in corpore τ acuitate eius τ subtilitate:τ fit ēt post difficultatem partus: τ propter emoroidas existentes in matrice τ ex ragadijs τ ulceribus malis antiquis: τ propter percussionem τ ex dominio unius humoris in corpore τ apparet id in exitu eius ex colore τ substantia eius τ qualitate ipsius. Et cura prima est cuꝫ eo qđ extrahit chimū dominantem:deinde potum medicinarū refrigidantium fluxum τ ꝯuenientium complexioni τ etati τ siccantium corpus absqꝫ caliditate manifesta. Illius qui fit ex multitudine sanguinis. Signa sunt quod corpus cum eo est forte neque debilitatur τ color ē cum sua dispositione neqꝫ alterat̄: τ non oꝫ ut restringatur dū alteratur color τ ñ nocet: qđ si nocet:flobotometur basilica:τ stringāt̄ radices mamillaꝝ cum institita τ ponant̄ sup pectus uentose cum igne τ supponantur collíria retinentia menstrua τ medicine quas dicemus ex illis que retinent menstrua τ sedeat in aqua frigida:τ sit cibus ex stipticis τ acetosis τ potus sit aqua ueri frigoris τ abstineat a uino. Subtilitatis τ acuitatis sunt signa sanguinis debilitas corporis τ alteratio coloris τ tenuitas eius qđ exit de sanguine. Cura regimen quod est ān hoc:preter quod non fiat flobotomia:τ confert administratio ciborum τ potuum acetosorum stipticorum τ infrigidantium τ icrossantium sanguinem sicut granata acetosa:lētes:berberis τ similia:ribes flos salicis de

torrente:τ agresta: citonia τ sumach τ oppilatiua facientia glutinationem sicut alseludegi facti cū amilo τ zucharo τ triplices alkanabegi:τ sumere in potu restringentia menstrua cum infrigidatione forti τ dare ī potu quedam rob que diximus. Illi qui fit post difficultatem partus conferunt oīa que incrossant sanguinē ex his que diximꝰ τ sumere in potu trociscos de karabe: τ trociscos ualentes ad ulcera τ ragadias in matrice τ reliquum regimen quod diximus. Propter emorroidas in matrice signa sunt quod uenit cum periodis alijs aperiodos menstruorum: τ cum repletum est corpus. Et cura eius est flobotomia basilice: τ sumere in potu trociscos de karabe τ clisterizare matricem cum conferentibus emorroidi in ea. Ex ulceribus malis signa sunt fetor eius quod currit magnus: τ quod est uirus subtile non confirmatum. Cura est flobotomia basilice: deinde clisterizare matricem cum aqua mell'uice una: τ cū conferentibus ulceribus matricis uice alia. Si ergo ulcus ē recens τ quod currit ex eo est sanguis cum dolore pectinis: tunc medicetur medicamīe incarnatiuo: τ si quod currit est fetidum uirus τ ulcus antiquum: tunc clisterizetur medicamine calido. Si propt̄ percussionem: cura est flobotomia basilice τ sumere in potu trociscos de karabe: τ clisterizare cum medicamine incarnatiuo ulcerū humidorum.

De ulceribus matricis uirge uesice: τ testiculi.

C Um sunt propinqui temporis τ ñ est in eis hūitas tunc aloes tritū cū pul uizat̄ ī eis sanat ea τ tuthia exsiccat ea uehementer. Cū aūt ē in eis hūitas: ꝯfert cortex pini masculē τ ematites: qđ si in eis est profunditas: tunc misceatur eis thus minutum τ si fuerit humida uehementis hūitatis: tūc confert eis medicamen siccum factum de cancris combustis τ cucurbita adusta τ alumine adusto τ quādo sunt in matrice τ uesica: τ confert eis thus aloes τ medicamen đ cartis combustis qñ teruntur simul: τ singulariter τ miscetur cū suco arnoglosse: τ similia clisterizetur cum illis. Ragadijs autē matricis confert que τ ragadijs ani: τ sift̄ emorroidibus accidentibus in matrice confert que emorroidibus ani ex epithimatibꝰ. τ uentositati grosse in matrice: que τ uentositati grosse in colica ex suppositorijs τ alijs disruptioni in matrice que τ disruptioni in intestinis τ mirac τ testiculis. Illius qđ est ex apostemate curā dicemus post.

De apostemate in matrice.

A Ccidit ex retentiōe menstruorꝫ ā difficultate partus: ā percussione sup matricem: aut tensione in ea. Signa apostematis calidi oīa signa sunt feb acuta: sicut feb birsen: nigredo ī lingua: dolor capitis τ thū ne τ canti τ ylioꝫ difficultas urine τ egestionis: frequentia pulsus τ anhelitus. Et cura eoꝫ similis est flobotomia basilice. Et difficultate partus τ percussione principium medicationis eoꝫ est unum. Et signū apostematis acuti totius est febris acuta dū non uidet mulier plurimū sanguinem. Et cura eiꝰ ē flobotomia: τ clisterizetur matrix cū muscillagine psillij: aut oleo ro. cum aqua arnoglosse: τ regatur egra regimine patientis birsen dando in potu aquā ordei τ similia: τ si dolor ualde fortior sit τ retietur egestio τ urina: sedeat egra in decoctione camomille: se. lini τ fenugreci: τ ñ transeat aqua umbilicum: neqꝫ egra dimittat̄ potare aquā τ inungatur locus cum oleo camomillino τ oleo alkerti citrino: τ si ñ fuerit id tunc non faciat id usqꝫ ad ebdomadā unam: τ conuertit̄ apostema acutū in matrice aut ad sanitatem cum resolutione: aut ad aggregandam saniem: aut ad apostema durum. Signa collectionis sunt quies pulsationis: sedatio feb: τ dimissio orripilationis in dispositionibus quibusdā. Et signa apostematis duri sunt sedatio caliditatis feb cum residuo grauitatis τ magnitudinis in pectine τ thimia ita quod qñqꝫ apparet tactui: si fuerat mag̃ difficultas egestionis τ urine. Et cura collectionis est ut emplastretur locus matricis post diem .vij. a principio apostematis acuti cum rebus lenificantibus τ sedātibus dolorem: sicut camomila: altea se. lini fenugreci: τ fundatur in matrice ex muscillaginibus eoꝫ assiduet sessionem in aqua calida: τ unctionem cum oleo tepido tamdiu donec appareant signa collectionis saniei: deinde

mouecatur ita ut descendat a gradu cum faci litate: aut saliat: aut fiat ꝯpressio super locũ apostematis tãdiu donec egrediatur sanies ⁊ q̃n procedit commouetur ozripilatio: ⁊ sedatur grauitas ⁊ egra mingit saniem: quare in potu sumat semina prouocantia urinam ⁊ mundificãtia matricem tot diebus quousq3 minoretur sanies: deinde medicet medicaie incarnatiuo per clistere ⁊ dentur i potu trocisci de karabe icarnatiui ⁊ ponat unguentum incarnatiuum cuius uirtus profundat super locũ dolorosum. Apostematis duri signa sunt qui ex caloris feb ⁊ acuitas eius cum reliquijs grauitatis ⁊ magnitudo i pectine ⁊ sumie ita ut q̃nq3 apparet tactui si fuerit plurima ⁊ difficultatis egestionis ⁊ urie quare o3 succurrat cum lenificantibus ⁊ resoluentibus uelociter ⁊ non negligat cu3.n. antiquatur ⁊ ñ lenitur: nõ est possibile eius resolutio ⁊ fit cancer. Et cura eius est assidue superponere emplastrum loco de bdellio ⁊ storace ⁊ armoniaco ⁊ reliqs que dicemus ex medicinis ⁊ emplastris que resoluunt apostema duru3 ⁊ cum clisteribus ⁊ muscillagie fenugreci ⁊ muscillagine se.lini ⁊ cum oleo anetino ⁊ camomillino: ⁊ oleo d lilio ⁊ narcisco ⁊ storace liquida ⁊ reliquis que dicemus ex illis quibus clisteri3et matrix pp apostema duru3 ⁊ si pertransit spatiu3 mensis ⁊ non sedatur dolor omnino ⁊ remanet grauitas ⁊ magnitudo: tunc iam incurrit duritiem que non resoluitur: quare oportet ut medicetur egra cum tinis ⁊ inunctione cum oleis lenibus. Si autem est cu3 hac magnitudine antiqua dolor tunc ipsum iam factum est cancer.

De cancro matricis.

c Um induratur apostema factum in matrice ⁊ ñ resoluitur ⁊ remanet in ipso cum duritie caliditas pauca ⁊ dolor ⁊ pulsatio non fortis: tunc apostema durũ factum est cancer. Cura eius est similis cure apostematis duri tantum in principio: nam cum antiquatur non sanatur. Uerum non tollerat cancrum emplastrum ⁊ clisteria ⁊ suppositoria in quibus sit de caliditate tantum quantum est illis quibus medicatur apostema durum cum quo dolor pectinis nõ est quapp oportet ut curetur cum oleo de keiri: ⁊ oleo camomillino ⁊ adipe galline ⁊ anatis in quibusdam dispositionibus ita ut cum augumentatur pulsatio: curetur cum oleo ro. ⁊ muscillagine psilij ⁊ cũ emplastris infrigidantibus tamdiu donec sedatur pulsatio paulatim: deinde reddi ad calefacientia cũ facilitate ⁊ lenificantia: nã si nõ feceris illd ulcerabit ⁊ cãcer ulcerat9 ẽ deterior q̃ ẽẽ põt. Et signum ulcerationis eius est qd currit ex matrice uirus fetidum nigrũ: tunc ergo medicare ipsam egrotam faciendo ipsam sedere in tina ⁊ clisteri3a ipsam cum lacte mulieris cum collirio albo ⁊ aliquantulo opij ⁊ croci ut sedetur dolor: ⁊ da in potu medullam cassief: ⁊ oleũ amigdal' super d coctionem ficuum ⁊ passularum ⁊ iuiubaru3 ⁊ sebesten.

De mola matricis.

i Nflatur uenter ⁊ magnificatur sicut ẽ dispositio in pregnante ⁊ retinentur menstrua ita ut non dubitetur quin sit ipregnatio: ⁊ prolongatur tempus ⁊ differẽtia istius ad impregnationem est uehementia magnitudinis uentris ⁊ mollitia maxillaru3 ⁊ quod pertransit horam in qua mouetur embrion ⁊ non inuenitur in ea omnino: immo quandoq3 permutatur a loco suo per cõpressionem uehementem: deinde parit post laborem uehementem frustra carnis cui nõ est forma: ⁊ quandoque egreditur ex ea uẽtositas crossa ⁊ humiditates plurime tantum: ⁊ detumescit uenter: ⁊ destruuntur accidentia: ⁊ accidit mulieri huic dolor ex retẽtione spermatis cum mulier est plurimum spermatis per naturam ⁊ est consueta uiro: deinde absiditur ab ea: ⁊ illud subito sicut dixit Galienus in retentione menstruoru3.
Et cura eius est ut in potu tribuas aquam radicum cum oleo de kerua ⁊ yera pigra: ⁊ medicinas fortes i prouocatione menstruorum ⁊ diamarte ⁊ diacurcuma magnum ⁊ tiriacam diatesereon: ⁊ sit cibus aqua ciceris ⁊ alfidabegi ⁊ frixa ⁊ ea

que sunt in patell'x: τ da ei in potu ex pill' fetidis solutiuis doses continuas: τ suppone in matrice collíria fortia in prouocatione menstruorum: τ bibat aquam rute τ decoctionem fenugreci τ dactilorum fm qd diximus in prouocatione menstruorum τ euaporet uentrem cum panno calido τ inungat cum oleo in quo decocta est ruta τ da in potu p9 illd medicias que expellũt embrionē.

7°

De prefocatione matricis.

b Ec egritudo accidit mulieri proprie similis epil'.e. Sed differētia isti9 ad illam est quod mulieri in hac egritudine nō deficit ratio sua: neqȝ currit ex ore ei9 spuma τ sentit quiddam eleuari ex parte pectinis usque quo perueniat ad os stomachi. deinde cadit τ superuenit ei sincopis τ cadit quasi mortua: τ tunc non sentitur ei pulsus neque anhelitus: τ quandoqȝ prefocat̃ τ moritur: τ quandoqȝ sanatur post laborē τ disperitionem: quare oportet ut fricentur pedes eius uehementer τ ligētur extrema τ ponatur super sumen eius uentosa magna sine incisione τ abstergat obstetrix ei9 suos digitos ex cocol τ fricet cum eis os matricis: τ sufflетur in nasum eius condisi τ uociferetur in aure eius: τ non facias ipsaȝ odorare res odoriferas immo line cum sumen odoriferis eius. Et fit aut propter retētionem menstruorum: aut propter retentionem spermatis. Cum ergo menstrua sunt currentia τ mulier est in nupta. Tunc cura eius est ut nubat. Si autē illud nō preparatur medicinas sumat in potu minorantes sperma ex eis que diximus τ inungat obstetrix digitos suos ex quibusdam oleis odoriferis τ mittat eos in matrice τ fricet eam τ supponat sisimbrium cum oleo sambacino Et si mulier leditur: tunc cura eius est inunctio cum oleo sambacino τ approximetur naribus eius pannus adustus sulphure τ uentose ponantur super inguina τ fricentur pedes τ comprimantur. In hora autem dimissionis paroxismi dētur medicine que minorent sperma: τ qñqȝ consequitur ex destructione anhelitus τ pulsus in hac egritudine in hora paroxismi quidam per quod estimatur quod egra iam sit mortua τ qñqȝ remanet die τ nocte τ duobus diebus fm illud: tunc ergo oportet ut assidue fricatio oris matricis τ odoret res fetidas: τ ponantur res odorifere super matricem τ uesicam τ sumen: donec conualescat: cum autem illud ex retentione menstruorum fuerit: oportet ut flobotometur uena saffena: τ uentosentur crura τ ponantur uētose super inferiora uētris τ dentur in potu ea que prouocant mēstrua ex eis que diximus. In dispositiōe autem paroxismi cura ead est ut predicta.

De difficultate impregnationis.

f It propter multitudineȝ adipis: aut propter paruitatem uirge: aut qȝ ligamētum capitis uirge abbreuiatuȝ est τ spasmatum: quare non impellit sperma ad interiora: aut quia mulier surgit uelociter post coitum τ ambulat τ mouetur: quare cadit sperma: aut propter uentositatem crossam in matrice: aut quia matrix est frigida: aut lubrica i qua humiditates plurime sunt superflue commixtionis in frigidate τ humiditate: aut propter malitiam complexionis in multitudine caliditatis τ siccitatis: aut est complexio spermatis mala. Et fit propter emorroidas etiam τ ulcera mala existentia in ipsa: aut propter conuenientiam complexionis uiri complexioni mulieris in malitia aut opilationem meatus τ illud fit aut ꝓpter adipem: aut carnem ortam. Illius uero qui fit ex multitudine adipis signa sunt manifesta: at uero quandoque non est super pectus mulieris τ spatulas eius τ ad tutoria ipsius τ coxas eius plurimum carnis τ adipis sed in reticulum est plurimi adipis: τ signum illius est descensio uentris ultra mensuram: τ frequentia anhelitus cōmouetur τ leditur qualibet uentositate aut stercore aut uentositates aggregate in uentre τ constrictio recipientis. Et cura eius est illud quod extenuat τ destruit adipē ex eis que diximus in capitulo extenuationis pinguedinis: deiñ suppositoria adiuuantia ad impregnationem: τ silr. suffumigationes

adiuuantes ad istud. Cum autez est opi latio propter carnem que est sicut uesica in meatu aut collum strictum eius: tunc cura ē timorosa: quoniam indiget medicinis con sumentibus illam carnem: ꝛ non fit securi tas quin commoueātur post eas ulcera ma la in matrice que erūt difficilis sanationis.

Illius autem que est propter paruitatē uirge cura est eligere ex mulieribus paruis unam ꝛ erigere caput eius cum coitus fit ad inferiora ꝛ eleuare ancas ad superiora quantum possibile est ꝛ uehementia conti nuationis ꝛ ut non moueat se apud euacua tionem. Illius autem que fit ex abreuia tione ligamenti capitis uirge: signum est qd caput uirge est arcuatum curuatum ad par tem inferiorem testiculorum. Et cura est: ut incidatur ligamentum illud paulatim ꝛ ponatur super aliquod equale ꝛ extendatur super illud ꝛ ligetur aut leniatur cum aliq bus lenificantibus ꝛ ligetur desuper: dein de extendatur equatur ꝛ ligetur. Illa au tem que fit propter uelocitatem erectionis mulieris ꝛ uelocitatem motus post coitum: quare cadit ex ea sperma: oportet ut dor miat post coitum ancis eleuatis ꝛ capite eleuato apud coitum ꝛ post ipsum per ho ram unam: ꝛ non preparetur subito ad sur gend: ꝛ ponantur super matricem uentose que sunt cum igne: ꝛ emplastretur cum em plastris calefacientibus ꝛ clisterizetur cum eis que calefaciunt matricem ex eis que di cemus. Cum autē matrix est frigida: tunc signa eius sunt subtilitas mēstroꝝ ꝛ parui tas rubedinis sanguinis: ꝛ paucitas piloꝝ in pectine: ꝛ paucitas menstruorum ꝛ elon gatio temporis eoruz. Et cura eius sunt calefacientia pessaria: ꝛ suffumigationes ꝛ epithimata que calefaciunt matricem: adiu uant ad partum ex eis que dicemus: ꝛ de clinatio cibi ad ea que calefaciunt ꝛ accep tio electoꝝ calidorum. Illius uero que fit ex lubricitate matricis ꝛ debilitate ipsiꝰ signa sunt embrionis aborsum fit ante quaz magnificetur: ꝛ currunt ex matrice assidue humiditates plurime: quare oportet ut ad ministretur uomitus cū eis que educunt fleg ma: deinde supponatur collirium ex interio ribus colloquintide ꝛ sarcocolle in recipiē te: deinde clisterizetur cum aliquibus odori feris stipticis ex illis que confortant matri cem de illis que dicemus: ꝛ ponatur super ipsam ex illis etiam: ꝛ sint cibi eius frixi ꝛ in patellis preparati ꝛ administretur regi men exsiccatiuum. Illius uero que fit ꝑp ter crossam uentositatem in matrice signa sunt inflatio suminis semper ꝛ noceri a cib inflatiuis ꝛ aborsus ante quam magnificet embrion. Et cura eius est aqua radicuz ꝛ oleum de kerua in hora in qua non est pre gnatio: ꝛ omnia que exsiccant uentositatem ꝛ illa quibus matrices frigide curantur ex suffumigationibus ꝛ alijs. Illius uero qui fit propter superfluitatem caliditatis: eiꝰ signa sī extenuatio mul'ris: multido pilo rum in sumine ꝛ paucitas menstruorum et crossitudo eorum ꝛ nigratio eorum. Et cu ra eius est regimen impinguantium quod equat complexionem eius cuz cibis infrigi dantibus uel temperatis usque quo impin guetur corpus ꝛ minoretur ipsius inflāma tio. Illius autem que fit ex siccitate ma tricis signa sunt extenuatio mulieris: pauci tas menstruorum ꝛ siccitas uulue assidua. Et cura eius est dilatatio in cibo ꝛ assidua tio balnei ꝛ uinum plurime commixtionis ꝛ assiduatio coitus ꝛ administratio oleoꝝ: ꝛ adipum ꝛ pessaria lenientia. Illius au tem que fit ex emoroidibus ꝛ ulceribꝰ ma lis nascentibus in matrice. Cura ē id qd di ximꝰ: qñ: nā impinguatio non fit nisi ex sani tate i matrice. Illius aūt que fit pp mali tiā cōplonis spmatis ita ut sit uehemētis ca liditatis aut uehemētis fritatis signa sunt cō plonis corpis cali ꝛ corpis fri ꝛ citrinitas spmatis ꝛ paucitas eiꝰ ꝛ fetor stercoris odo ris ē significatio exitus ab equalitate ad ca lorem: ꝛ exuberatio eius ꝛ subtilitas ipsius est significatio exitus eius ab equalitate ad frigiditatem: ꝛ non peruenit malitia cōple xionis spermatis ex siccitate ꝛ humiditate ad hoc ut prohibeat generationem nisi con tingat ut inueniat parē ꝛ cōuenientē: ꝛ fiat fortis tūc. Et cura istorum ē cum declinatio ne cōplonis cale ad fratem ꝛ frigide ad ca liditatē cū cib ꝛ medicinis ꝛ regimine subti liante: ꝛ ut opponantur uiri cale cōplonis mulieribus frigide cōplexionis ꝛ ecōuerso. Et ꝓhibet ad impregnationē ēt ut sit cōplo uiri ꝯueniēs cōploni mlris cū sunt ābo sillo

male complexionis. Et conferunt impre gnationi cum opponuntur omni complexio ni cum eo quod ipsi est contrarium :ei uero qui est equalis complexionis conuenit cum ea que est inequalis complexionis ꝛ multi plicatur eorum generatio cum aggregatiōe ipsorum:plures namqꝫ uiroꝝ non generant ex muliere ꝛ permutant eam pro alia cuiꝰ complexio contraria est complexioni illius ꝛ generant.ꝛsimiliter se habent res in mu lieribus:consideret ergo id prius in cogni tione complexionum ꝛ fiat fm suū esse:ꝛ ad impregnationem iuuat semen baucie quan do potatur ꝛ radix eius qn̄ comeditur. Et ex rebus que supponuntur est ameos cuꝫ te ritur ꝛ miscetur cum medulla ossis cerui aut uituli:ꝛ supponitur cum lana ante horā coi tus ꝛ similiter coaglm leporis quando per miscetur cū butiro cocto:aut stercus uulpis cum oleo ro.cum supponitur cum lana. Et ex eis que faciunt illud cū ꝓprietate sui est ut mulieri supponatur sucus albulbub cum lana:ꝛ ex eis que faciunt illud ꝛ similiter cū semine albulbub masculi:supponitur pꝰ con ceptionem parit mulier masculum:ꝛ qn̄ sup ponitur semen femine parit feminam.

De sterilitate.

f Jt sterilitas aut in uiris aut in mulie ribus absqꝫ aliqua causaꝝ quas dixi mus:immo per proprietateꝫ que est in sper mate:sicut est dispositio arboris nō fructifi cantis.Et primi quidē dixerunt ad cogno scenđ illud capitula plurima que nos nō di cemus amantes breuitatem.

De his que proibent impregnationē.

p Roibet illud erectio mulieris post coituꝫ uelociter saltus eius ad poste riora ꝛ ad partē ꝑiorūꝫ ꝛ saltus frequēs ꝛ descensus a gradibus cum uelocitate ꝛ sup ponere alkitram ꝛ aquam rute ante coitum ꝛ post ipsum suffumigatio in traiectorio ex nuce cipressi ꝛ sarapino ꝛ mirra:ꝛ comestio ex ruta ꝛ cepa ꝛ oleribus acutis : ꝛ ut sup ponatur fel uaccinum ꝛ frustruꝫ salꝭgemme ꝛ eleuatio pedum super parietes hora una ꝛ ut bibat radices narcisci:ꝛ quod est supe rius algarab ꝛ folia eius:ꝛ quod est superiꝰ uitis cum bibuntur simul:aut singulariter:ꝛ si bibit ista ante horam partus iuuabunt ad partum.

De his que facilem partū efficiūt educūt finam ꝛ egredi faciunt fetum.

f Acilis fit partus ut assiduet mulier i troitum in tinam ꝛ balneuꝫ in die ali quotiens ante horā partus per mensem: ꝛ non prolonget sessionē in ea:ꝛ inungat dor sum cum oleo de narcisco ꝛ de ben de lilio ꝛ sifr quod est inferius totum uentris : ꝛ co medere ex iuribus pinguibus:ꝛ cū presens est hora partus nō multiplicet permutatio nem de latere ad latus:immo extendat pe des suos:deinde erigatur super eos subito aliquotiēs ꝛ humefiat os matricis cū oleo sisamino aliquotiens aut oleo de ben : aut de narcisco aut de lilio:aut fundat in ipsum muscillaginem se.lini aut muscillaginem al tee si fuerit uehementis siccitatis ꝛ nō uide ris hmiditateꝫ omnino.Et difficilis fuerit scissionis secundina findat eam obstetrix un guibus suis aut cultello paruo: ꝛ si difficiꝭ sit partus:sumat in potu trociscos de mirra ꝛ decoctionem fenugreci ꝛ dactilorum cum ruta ꝛ confortetur cum aqua carnis ꝛ solua tur de gallia quantitas sexte.ʒ.i.partis in uino:ꝛ sumat ex eo in potu una uice post ali am ꝛ suffumigetur cum mirra ꝛ oppopona co aut castoreo ꝛ bezerab per traiectorium ꝛ eicit fetum ꝛ secundinam ꝛ sternutatio cum condisi:ꝛ detur in potu mirra cuꝫ aqua rute:de qua detur auſ.i.cum.ʒ. ſ.aque ru te. Si autem partus difficilis fiat ꝛ moria tur fetus:tunc da ei in potu trociscos de gu mis que sunt in antidotario : ipsi enim eici unt partum statim : ꝛ suffumigetur mulier etiam cum eis:ꝛ sedeat mulier in aqua in qua decoctum est calamentum campestre ꝛ eis que facile efficiunt partum cum propri etate que est in ipsis est radix bothor ꝛ ma rien sicca quando ligantur super coxam mulieris.

De exitu matricis ani ꝛ umbilici.

e T confert eis sessio in aquis stipticis sicut aqua cucumere quam dicturi su

mus : ꝛ inungatur cum oleo rosato : ꝛ pul uerizetur desuper medicamen stipticum ꝛ infrigidentur post illud sedeant in aqua de curcuma ꝛ abluantur. cum ea: cuȝ autem matrix iam egressa est: tunc necessarium est cum hoc ut ponantur uentose : aut ollula super pectinem coram duobus inguinibus ꝛ ut frequentetur cura . Confectio medicaminis stringentis umbilicum cum egreditur post partum sumatur tenta ꝛ inuoluatur sup ipsam pannus ꝛ accipiatur minutuȝ thus ꝛ conficiatur cum albugine oui: ꝛ liniatur cū eo super umbilicum ꝛ impleatur ipso. Medicaminis autem stiptici confectio. ℞. karabe thus: balaustias gallas antimoniuȝ : acatiam ꝛ alumen cribellata ꝛ iungantur ꝛ puluerizentur super anum ꝛ umbilicum ꝛ qñqȝ additur in ipso cerusa secundum mensuram unius illorum.

De signis pregnationis.

d E signis pregnationis est quod uulua post coitum est sicca in qua humiditas non est : ꝛ qđ mulieri accidit pigritia ꝛ tarditas ꝛ declinatio ad somnuȝ ꝛ coartatur os matricis post illud adeo: ut in ipsa ñ egrediať stilus. Ista ergo sunt signa que nō faciunt errare cū ergo preterierint dies retinentur menstrua ꝛ pupilla mamille denigratur ꝛ cōmouētur mala desideria ꝛ nausea ꝛ apparet malitia coloris ꝛ pannus.

Signa masculi fetus ꝛ femine.

b Onitas coloris mulieris ꝛ paruitas appetitus coitus ꝛ panni paucitas sunt significationes quod est masculus. Et multitudo panni ꝛ malitia colori ꝛ multitudo malorum desideriorum cuȝ superfluitate significant pregnationem femine. Inflatio pupille mamille dextre ꝛ nigredo eius significant masculum ꝛ sinistre feminam. Et euētus sanguinis ad foramen naris dextre prius significat masculum: ꝛ econuerso feminā. Et leuitas motuum significat masculū. Et similiter grauitas motuum significat fe. Et similiter grauitas i latere dextro ꝛ rubedo maxillarum significant mas. ꝛ earum nigredo significat fe.

De egritudinibus ani.

d E egritudinibus anni sunt emoroides ꝛ fistule ꝛ inflatio uenaruȝ ꝛ mollificatio anni ꝛ ragadie ꝛ uermes parui : ꝛ exitus ani cum fit egestio . De emorroidibus alie sunt eminentes : alie profunde . de eminentibus quedam sunt ueruce dure ꝛ quedam sunt molles : crudum emittentes humorem ꝛ nominantur morales : ꝛ quedam sunt humide sanguinee. Et cura quidem earum que est de moralibus humide sunt: est ut capiantur cum instrumento emoroidarum ꝛ incidatur radicitus: ꝛ si fuerint plures numero non incidantur omnes una uice : ꝛ proiiciatur super eas post incisionem alumen : acatia ꝛ balaustie ꝛ puluis molendini: post quaȝ currerit res ex sanguine magna nisi retineatur sanguis ex seipso obediens . Si autem accidant apostemata inde ꝛ dolor difficilis. quod quideȝ plurimum fit cum de eis inciditur plurimum ꝛ finitur ꝛ elaboratur subtiliter in finiendo : et non descendit sanguis qui currit post incisionem: quoniam accidit in illa dispositione ut apostematur anus adeo : ut retineantur urina ꝛ stercus : ꝛ dolor fiat tunc oportet ut fiat sessio propter hanc egritudinem in aqua calida in qua decocta sunt folia altee: ꝛ in qua proiecta sunt seminis lini ꝛ folia caulīū . Si uero sanguis qui ex eis currit non fuerit plurimus : tunc flobotometur basilica etiam ꝛ emplastretur emplastro de cepe ꝛ emplastro uitelli oui quod dicemus : et fiat minoratio cibi ꝛ potus : ne multiplicetur urina ꝛ egestio tribus diebus donec sedetur apostema : ꝛ quandoque curatur ille qui incisionem cum ferro abhorret ita ut ligentur cum pilis aut filo forti subtili . Et oportet si ex ligatione dolor commoueatur : aut apostema ut administrentur ea que diximus . Et curentur cum medicamine acuto ita ut puluerizetur desuper una uice post aliam uicem donec denigrentur : deinde emplastretur cum caulibus elixatis : ꝛ butiro donec cadant ꝛ ferruȝ quidem conuenientius est eorum magis incolume : medicamen enim acutum non fortasse saluatur ex dolore uehementi : aut apostemate. Et melius quidem cum iis incidere emorroidas aut ligare et medicare eas cum

medicamine acuto ut premittas ante illud flobotomia basilice: et quidam suffumigant emoroidas cum anacardis et assiduat illud usque quo denigrentur et extenuent et cadāt.

Confectio medicaminis eradicātis emorroidas mirabiliter. Rx. iusquiami sicci nigri aurei .ii. suci iusquiami albi aurei .iiii. aluminis iameni: calcandis ān aurei .ii. ifius aur. i. ceruse tantundem terantur et misceantur cum cera dissoluta cum oleo ro. et liniatur super pannum et ponatur desuper. Quod si fuerint emoroide interius tunc administretur hoc collirium: quoniam eradicat eas cum fortitudine cuius confectio. Rx. arseni ci ru. et citri: aluminis iameni: et alkali partes equales terantur et conficiantur cum aqua granatorum: et liniantur cum eo loca eminentia et liniatur in circuitu earum cum cera preparata cum olo ro. et sedeat eger eleuatis coxis suis et expectet hora media nam emorrois detumescit et cadit et eradicatur radicitus. Et oportet ut curatio fiat hoc medicamine in sole aut iuxta ignem.

Confectio medicaminis quod ponitur super anum post incisionem emoroidarum. Recipe acatie rubee pure: scorie plumbi amborum ana aurei .iiii. coriandri sicci aur .ii. terantur et misceantur cribellata et conficiantur cum aqua et liniantur super pannū et ponatur super anum et ex eis quibus curantur morum et emorois et ascindunt ea et faciunt ipsa cadere cum facilitate in tempore lōgo est ut suffumigētur cū folus mirti semper et sedeat eger in decoctione earum. extenuantur enim et denigrantur. Et similiter suffumigatio cum corticibus capparis et radicibus eius et pulpa colloquintide et mirra et nuce cipressi: et ista ualet emoroidibus paruis. Ad emoroidas uero magnas fortes plenas confirmatas non ualet: nisi incisio: aut medicamen acutum. at uero eis que profunde sunt et sunt sanguinee: non est curatio nisi medicamen acutum de quo super eas puluerizatur: donec denigrentur: deinde emplastrentur cum caulibus et butiro et iteretur istud donec finiatur caro mala tota: deinde curetur cum puluere generatiuo carnis donec extenuentur et consolidentur. Sanguinee autem si non sunt plene in quibusdam harum dispositionum et inflantur et dolorem faciunt uehemētem: dimissio accedendi ad eas est rectior. Si autem inflate sunt et replentur et dolorē faciunt: oportet ut liniantur cum suco cepe aut felle tauri: aut unguento uiridi acuto: et toleretur id donec currat ex eis sanguis. quia sic sedatur dolor: et premittatur ante id flobotomia basilice: ipsa enim confert omnibus speciebus emoroidarum: et cum emorrois est profunda sanguinea et caput eius est intra annū: oportet ut ponas uentosam circa anum et extrahatur: deinde curetur. Et confert emoroidibus abstinentia ciborum qui generant sanguinem crossum sicut lentes caro uaccina. alinnafud. caro salita: fabe: caseus cibi et medicine acuti calidi qui adurunt sanguinem et denigrant eū nam emoroides non generantur nisi ex adustione et acuitate in sanguine. Sicut piper: allia cepe: et condimenta calida: nam in illo in cuius sanguine natura est acuitas emoroides necessario generantur. In habentibus uero sanguinem dulcem et carnes teneras humidas non fortasse generatur emoroida: quare oportet ut ille in quo incipit emoroidis profunda: aut sanguinea flobotometur ex basilica et solutione educat melencoliam multotiens et dimittat cibos crossos et acutos et uinum nigrum crossum et omnia que inspissant sanguinem.

De fistulis i ano et in omnibus locis que effundunt sanguinem.

d E fistulis quedam sunt penetrantes quorum signum est quod ex eis egreditur uentositas et sterc⁹: et de eis sunt non penetrantes ex quibus non egreditur uentositas: neque aliud: et penetrantes quidē non faciantur nisi cum ligatione et extractione cum falce. i. cū instrumento simili falci. deinde curantur cum medicamine incarnatiuo et ipsum quandoque conficitur in unguēto basilicon et quādoque generatur ex ligatura super hominem quod egreditur fex absque uoluntate quoad uixerit post illud: quare oportet caueatur ligatura quod est secundū hunc modum et hoc quidem fit in eo i quo caput fistule longinquum est ab ano ualde in illa autem que ano propinquat non est

timoꝛ: non penetrantes aūt opoꝛtet curentur cum medicamine acuto quod diximus pꝛecipue in capitulo fistule que est in lacrimali ⁊ medicamine quod intromittitur i ea deinde infundatur in ea butirum recens: deinde infundatur in ea medicamen incarnatiuum quod subtiliatum sit sicut aqua mell'. ¶ Ad ragadias autem si est feb ⁊ est apostema antiquum in quibusdam dispositionibus confert flobotomia ⁊ unguentum de cerusa. Si uero non est apostema: neqꝫ acuitas cōfert empl'm de uitellis ouoꝝ ⁊ inunctio cum oleo de nucleis crisomiloꝝ in quo quiđ ponitur bdellium. Et sil'r conferunt ragadijs pectinis ⁊ matricis ⁊ uirge ea que conferūt ragadijs ani suffumigatio cum bdellio cui superiacit adeps ⁊ confert eis quādo sunt ueteres ut fricentur donec curꝛat ex eis sanguis plurimus: deinde curetur cum basilicō Et conferunt ragadijs ⁊ specieb⁹ emoꝛroidarum pillule de bdellio ⁊ suffumigatio spolij serpentis ⁊ coꝛtices radicum capparis ⁊ bdellium ⁊ serapinum. Et confert etiam ragadijs adeps galline ⁊ adeps anatis q̄n teritur cum draḡḡ. ⁊ sedeat eger in aqua calida: deinde emplastretur cum eis. Et cōfert eis unguentum factum de litargiro ⁊ oleo ⁊ gumi gumoꝛum alkadra cum ex eo inunguntur. Illi uero qui leditur eo quod curꝛit ex ragadijs cōfert sessio in aqua curcume ⁊ adberet ano totum uetus antiquum imbibituꝫ in aqua aneti siccatum p⁹ illud ⁊ puluis molendini: ⁊ puluis urceoloꝝ abrasoꝝ ut illi in quibus est oleum.

¶ De eruptione uenarum in ano.

d Iruptio quidem uenarum est quādo curꝛit sanguis ex ano cum distillatiōe aut impulsione continua: ⁊ non opoꝛtet ut abscindatur iste sanguis: dum non debilitat ⁊ dum permanet nigri coloꝛis. Si aūt egreditur cum impulsu etiam ⁊ dispositione aliqua ⁊ facit incurꝛere tremoꝛem coꝛdis ⁊ debilitatem amboꝛuꝫ geniculoꝝ ⁊ non retinetur: opoꝛtet ut in potu dentur in illa hoꝛa trocisci de karabe cum aqua sumac: ⁊ filonium quod ego dicam cuꝫ aqua sumac: ⁊ comedat cibum conditum cuꝫ aqua sumac: aut cum agresta: ⁊ assiduet ante poxim flobotomiaꝫ basilice ⁊ dimissionem ciboꝛuꝫ qui acuunt sanguinem ⁊ multiplicant ipsum ⁊ similia secundum quod diximus: quia multiplicant cursum sanguinis: ⁊ si curꝛit cum periodis in hoꝛis ⁊ non debilitatur coꝛpus per ipsum non opoꝛtet ut ascindatur cursus namque eius a pl'ibus fit euasio egritudinibus. Cum autem in summo habundat tunc opoꝛtet ut non sit negligentia in ipso: facit enim incurꝛere ydropisim.

De mollificatione ani.

e X ea quidem fit exitus fecis sine uoluntate. Si autem fuerit illud post ligationem fistularum: aut cum casu super doꝛsum: ⁊ mollificantur cuꝫ ea pedes: ⁊ accidit ei subito illud: tunc non est ei curatio. Cum autem accidit illud ex percussione aut casu paulatim: tunc confert ei ut emplastrentur ⁊ inungantur spondiles inferioꝛes que sunt ex spondilibus doꝛsi cum eis que diximus in cura paralisis: ⁊ sedeat eger in aqua curcume in qua decocta sunt cuꝫ commixtis nux cipꝛessi: costus: spica nardi: miꝛra rosa: mirtus ⁊ capita granatoꝛū ⁊ similia. Egressionē uero ani iā diximus in exitu matricis.

De uermibus ani.

q Uidam sunt magni ⁊ quidam parui. Signa eoꝛum sunt pꝛuritus ⁊ commotio in ano: ⁊ quandoque sunt similes uermibus casei: quoꝛum cura est supponere oleum de oliuis albis ⁊ oleum ablutum quousque fiat allum quod ponitur in alijs olis aut oleum de nucleis crisomilloꝛum: aut oleum de kerua: aut aquaꝫ rute: aut aliquid de aloes: aut fel uaccinum: aut aquam aloes: aut calamenti: aut aquam lupinoꝛum: aut pulpam colloquintide ⁊ salem: ⁊ sunt quidam eoꝛum longi ⁊ lati. Et curantur potu medicine educentis eos secundum qđ narꝛabo: ⁊ opoꝛtet in pꝛimis ut non cibet in matutinis: ⁊ toleret id donec laboꝛet laboꝛe conuenienti super famem: deinde soꝛbeat aliquid lactis ita ut cum fuerit illđ diebus aliquibus dissoluat medicamen in lacte et addat in illa die in laboꝛe ⁊ fame: deinde bibat ipsum post id ⁊ cum expulsi fuerint uermes aboꝛreat post id cibum unctuosum ⁊ cꝛetā ⁊ frumētū uiscosuꝫ panē azimū: ⁊

caseum humidum: ꝛ cibetur tempore famis bucella panis cū muri ꝛ sinapi: aut sumat aliquid ex oliuis amaris ꝛ immaturis: aut ebinicb cappatis: prohibet enī redire eos. Et signa uermis in uentre sunt citrinitas coloris ꝛ uelocitas commotiōis famis: par uitas tolerantie eius ꝛ uehementia mor dicationis: sincopis dolor in uentre tempor famis sensibilitas eleuationis ipsorum ꝛ in uolutionis eorum in illa hora: ꝛ aqua cur rens ex hore ꝛ egressio eius: aut ex inferio ri regione: aut ex superiori cum labor adest aut feb acuta. Cum ergo accidit dolor in uē tre uehemens facit incurrere rem similem epil'e ꝛ sincopi ꝛ spasmo propter uehemen tiam suam. Si ergo uideris id in homine ex quo uermes egrediuntur: tunc scias quod ē ex uermibus. Incipe ergo ꝛ line uentrem cū pulpa colloquintide ꝛ aqua rute ꝛ felle uaccino. Quod si dolor fuerit uehemēs ual de ꝛ eger iam incurrit epil'iā propter uehe mentiam eius: tunc incipe ꝛ da ei in potu lac ita ut cum sedatur dolor paulatim line uētrē ei⁹ ex eis que diximus si ergo cecide rit tunc iam sufficit tibi ꝛ si non cadunt: da ei in potu medicamen extrahens eos: ꝛ nō negligas tunc: quoniā accidunt eis accidē tia mala ualde.

83 ¶ De ernia ꝛ eruptura ꝛ apostematibus que fiunt in testiculis.

Fit propter egritudinem in mirach ꝛ est ruptura anorbotum fm uirtutem cuius signa sunt: quod quando resuppinatur eger super dorsum suum ꝛ ponit manum suā super eam redit ad locum suum. Et curā qui dem eius medici pretermiserunt: ꝛ nō sunt ea usi: quoniā est in ea timor: ꝛ additur ꝛ cu ratur ꝛ medicatur ut non addat hac curatio ne: oportet enim ne ille qui rupturā habet moueat post cibū oio ꝛ proprie p⁹ potū ui ni aut aque: ꝛ deuitet cibum omnem inflati uum ꝛ ad sumū repleri ex cibo ꝛ potu ꝛ me dullas ꝛ olera ꝛ fructus humidos ꝛ perfici at totū quod sibi necessariū ē ante comestio nē deinde post comestionē adhereat resup pinationi: si fuerit sedēs: fit mirach eius stric tum ꝛ non festinet ad surgendū cito: imo p⁹ quam strinxerit ipsam ꝛ posuerit manū suā desuper ꝛ cōpresserit ipsam ad interiora: ꝛ non oportet ut ponat super eā ꝛ cū ↄstrin xerit pilam quoniam ipsa dilatat eā: immo inuolutionem quadratam refrenantem eam ꝛ emplastretur etiam cum emplastro ruptu re ex eis que dicemus: ꝛ assiduet stricturam nam quandoq3 sanatur omnino cū istis em plastris strictura quando ruptura est parua aut est in corpore humido: assiduet ergo me dicinas que resoluūt inflationem ex eis que diximus in colica: ꝛ non comedat nisi cum strictus est ultra constrictionem: ꝛ uenter le uis ultime: ꝛ caueat sessionem in aqua cali da ꝛ longitudinē effusionis: aque calide su per eam ꝛ luctum ꝛ saltus ꝛ deambulatio nē laboriosam super eā ꝛ descensum ex gra dibus cum uelocitate: ꝛ bonus graue ꝛ uo ciferationē uehementem. Ista enim dilatāt rupturam immo faciunt ipsam etiam accide re quandoq3. ¶ Et fit in testiculo: ꝛ quādo q3 fit absque ruptura. scilicet ex dilatatione meatus qui est in nerbitun ꝛ magnificatur cistis testiculorum ꝛ illud ad ultimum: aut est ruptura aut est dilatatio huius meatus quare ad ipsum descendit ꝛ cadit in ipsum aut zirbum aut intestina: aut uentositas aut aqua: aut apostemata que eueniunt incipi entia in testiculis ꝛ cisti eorum ¶ Signum itaque rupture est quod quando tu proie ce ris egrum super collum suum ꝛ eleuaueris pedes eius: ꝛ compresseris dorsum eius: ꝛ posueris manum tuam super locum: ꝛ pres seris ipsum redibit deorsum aut totum: aut pars eius ꝛ cum rugitu ꝛ sine rugitu: aut cum facilitate aut cum difficultate ¶ Illud ergo quod redit cum rugitu plurimo est uen tositas: ꝛ id quod redit cum rugitu minore illo est ex intestinis ¶ Et illud quod reddit sine rugitu plurimo ꝛ cum difficultate ē zir bum: ꝛ zirbum quiđ ꝛ intestina redeunt cū difficultate. Et uentositas sine difficultate. Et cura eorum simul est ut reducantur cum facilitate ¶ Si autem non redeat cum com pressione: tunc sedeat eger in aqua calida per horam unam post uacuitatem uentris ꝛ prematur desuper post illud tunc si redie rit bene erit ꝛ si non redierit addatur in aqua calida donec redeat ¶ Cum ergo re dierit emplastrabis cum emplastro ruptu re adherente et uentositatem effugante ꝛ assiduet stricturam ꝛ non dissoluatur in mi nore spatio decem dierum: et administra

de cibo ꝛ regimine ea que diximus. ¶ Cuꝫ autem magnitudo cistis testiculorum est ex eo quod funditur in ipsa: tunc signa eiꝰ sunt grauitas ꝛ quod est apostema splendidum cum paucitate urine ꝛ magnificatur ualde. Et cura eius est integra cum qua nunquaꝫ redit est ut cauterizetur ꝛ perforetur post perforationem euacuetur quod in ea est ꝛ perforetur a duabus partibus commissure duorum ouorum cum capite flobotomi: ꝛ curret ex ea aqua sicut currit sanguis ex flobotomia. Quod si fuerit plurima ꝛ magna ualde: tunc non oportet ut euacuetur in die una ¶ Sed in duobus diebus post quam egro datum fuerit aliquid quod confortet. fortasse enim faciet accidere sincopim: dum autem non cauterizatur redit post dies ꝛ mēses ꝛ indiget perforatione post menses. Que autem huius generis minor est curat sine perforatione: sed cuꝫ medicinis que exsiccant aquam ex eis quas diximus in ydropisi. ¶ Et fit apostema calidum in testiculis ex caliditate: cuius signa sunt rubedo coloris ꝛ caliditas tactus uehementia pulsationis. ¶ Cura eius est flobotomia basilice ex latere apostematis. ꝛ si ambo sint apostemosi: tunc ex latere dextro: ꝛ ponantur herbe desuper infrigidantes ꝛ sedeat in aqua frigida: ꝛ inuoluatur super ipsum pannus imbibitus aceto ꝛ aqua ro. ꝛ liniantur cum quibusdam epithimatibus que conueniunt apostemati acuto ita ut quando sedatur pulsatio incipias in resolutione apostematis cū lenientibus resoluentibus in primis: sicut cum farina fabarum ꝛ ciceris albi ꝛ camomilla confectis cum muscillagine psillij ꝛ muscillagine lini ꝛ cum careno: deinde cū eis que sunt fortis resolutiōis ꝛ lenificationis si indiget illis: sicut bdellium: armoniacum ꝛ mirra ꝛ adeps subtilis ꝛ reliqua que dicemus in cura apostematis duri: ꝛ emplastra que resoluunt apostemata crossa testiculorum. Et sunt ex eis frigida crossa ꝛ iam diximus curam eorum in cura apostematis frigidi. Apostema autem uirge fit etiam ex uentositate uaporosa in qua est caliditas parua replente ipsam ꝛ inflante ꝛ tendente ipsam ut corda ꝛ addente in lōgitudine ꝛ latitudine ipsius. Et etiam ex apostemate molli: uerum differentia istius ad predictum est quod inflatio ex uentositate non cedit tactuí cum tangitur. Sꝫ apostema molle cedit cum tangitur. Et cura apostematis moll' fit hoc medicamie. ℞. folia uitis recentia. xxx. numero: thuris aurei .ij. cere auř. v. terantur ꝛ emplastretur cum eis uirga. Cura inflationis ex uentositate uaporosa que plurimum accidit adolescentibus est flobotomia: ꝛ ut liniatur uirga ꝛ testiculi cum ceroto huiusmodi. ℞. cere partē .i. olei ro. partes tres: dissoluatur cera cum oleo ꝛ ponatur in mortario ꝛ proiitiatur de super ex aqua frigida: ꝛ moueatur semper donec non recipiat aquam ꝛ detur in potu ex aqua nenufaris aut semine eius. Si autem non fuerit caliditas manifesta: tunc da ei in potu semen agni casti: aut rutam quoniam est sanitas eius. Ramici autem infantium cuius color est albus confert ut distilletur in foramen uirge sambacinum oleū ꝛ emplastretur cum bdellio dissoluto cum uino ꝛ ingenietur ut paruus sit fletus pueri ꝛ stringatur ramex ꝛ minoretur ex lacte: ꝛ si fuerit ruptura emplastretur cum emplastro faciente adherere: quoniam multotiēs operatur in ea.

De podagra ꝛ doloribus iuncturarum.

Plurimum fiunt ex humore crudo cui permixtum est aliquid colere ꝛ secundum minus ex sanguine indigesto: ꝛ quādoque est cum eis caliditas uehemens: ꝛ non noiatur podagra: nisi qui est in iuncturis pedum: quibus proprium est quod apostema eoruꝫ non fit saniosum ꝛ non facit collectionem saniei: sicut reliqua apostemata. Sed aut resoluitur aut incrossatur. ꝛ fit lapis ꝛ rumpuntur ex eo digiti: ꝛ egrediuntur ex eis res diuerse ex sicco ꝛ humido. Et signa doloris iuncturarum ex caliditate sunt rubedo coloris loci ꝛ caliditas tactus. Cura eius est flobotomia ex sinistra manu si est in dextro ꝛ econuerso. Et si est in pede sinistro ex manu dextra: ꝛ si in dextro ex manu sinistra: ꝛ non oportet ut dimittatur flobotomia in hac egritudine propter propinquitatem temporis flobotomie. Sed oportet ut fiat flobotomia cum incipit apostema ꝛ dolor ꝛ pulsatio cuꝫ caliditate in iuncturis secundum quod diximus: ꝛ precipue si est apostema quātitatis magne ꝛ rubei coloris

papaue. ℞.se.papauis albi:medulle semis cucurbite:se. citroli añ.ʒ.x.amili.dragagantis:gumi ara. suci liquiricie : añ.ʒ.v.thuris mas.boli.ar. sanguinis dra. carabe añ.ʒ.ii. mirre:cinnamomi:opij.añ.ʒ.i. fiāt trocisci : ꝛ sumant in potu cum sirupo de papauere : aut cū rob mirti. Et si fuerit antiqua ꝛ currit sanies cuꝫ sonitu ꝛ constringitᷣ anhelitus quando retinetur : tunc detur in potu decoctio ysopi ꝛ que diximus ex illᷣ que educunt hanc saniem donec dilatetur ex huius rebꝰ ꝛ quando constringitur anhelitus cum istis rebus dentur in potu ea que educunt saniē: cuꝫ ergo dilatatur:redeatur ad ista: ꝛ administretur dum constringitur anhelitus: ꝛ administreť aliquod regimen eius que est pp siccitatem plōnis:ex tina ꝛ cibatione : ꝛ si fuerit putrefactio ꝛ fuerit id quod uenit ex eo fetidum cum expuitur ꝛ fuerit plurimum habundans ꝛ in pectore ꝛ in gutture oregmon.oportebit ut cum eo quod educit saniē lambat eger omni ebdomada semel.ʒ.i.mirte rubee cum tribus.ʒ.melᷣ. ꝛ suffumigetur guttur suum in traiectorio cum istis pillulis ℞.aristologie:mirre storaē : thuris:añ arsenici rubei quantum omnia aggregentur cuꝫ butiro uaccino ꝛ fiant inde pillule ut auellane ꝛ suffumigetur cum eis pondere aurei unius ꝛ hec quideꝫ suffumigatio confert tussi plurime humiditatis sine ulcere. ❡ Et fit ulcus siccum:ꝛ signum eius est quod fit post sputum sanguinis ꝛ saniei : deinde assiditur sputuꝫ ꝛ remanet tusis sicca sine sputo ꝛ corpus liquefit cum ea. ❡ Et cura eius est sumere in potu lac ꝛ omnia que diximus ī cura siccitatis pulmonis . ❡ Et fit tussis sicca ex frigiditate aeris:ꝛ signuꝫ eius ē quod excitatur cum uiolentia frigoris eius ꝛ fortitudo in hyeme: ꝛ est dura ꝛ sicca . ❡ Et cura eius est sorbitio calida ꝛ prohibitio ab attractione aeris frigidi ꝛ itroitus balnei .

❡ De sputo ꝛ uomitu sanguinis .

SAnguinis exitus ab ore aut fit cum uomitu ꝛ est exitus eius a stomacho ꝛ partibus eius cum sonitu rascationi simili : aut cum tussi ꝛ eius exitus est a pulmōe aut a pectore ꝛ finibus eius:aut cum rascatiōe ꝛ descendit ex capite ꝛ ex uuula ex palato ꝛ finibus eorum. Et in curatione quidē eius qui egreditur cum rascatione ꝛ sonitu sibi simili facili ꝛ paruo si est parue quantitatis sufficit gargarismus ex rebus stipticis sicut qui fit ex aqua ro.in qua infusum est sumac aut rob agreste:aut aqua citoniorum ꝛ similibus. Si est plurime quantitatis : tūc oportet ut flobotometur cephalᷣ.deinde gargarizetur cum istis rebus. Si autem ī loco oris fuerit ulcus recens : inuiscentur super ipsum thus ꝛ sanguis draconis ꝛ teneat in ore aquam ro.in qua bullierint cupule glādiū:aut camersich quod est semen tamarisci. Et si fuerit ulcus maluꝫ putridum : curetur curatione colere putride:ꝛ consideretur sanguis qui egreditur in uomitu:ꝛ si fuerit plurimus:aut assiduet pluribus diebus:flobotometur basilica : deinde comedat res stipticas ꝛ glutinationes facientes paulatī una uice post aliam:ꝛ proprie si eger inuenerit dolorem inter utrasqꝫ scapulas : tunc oportet ut trauitiat aquam citoniorum acetosoꝶ in qua dissolutum sit aliquid thuris uicibus pluribus:ꝛ comedat ex glandibus ꝛ xilocaractis ꝛ passis cum suis interioribus ꝛ agresta ꝛ sumac:ꝛ bibat de hoc medicamine. ℞ boliarmeni gumi arabici balaustie:sanguis draconis thuris añ.detur in potu cuꝫ aqua citoniorum:aut cum malorum ꝛ ponatur cibus agresta ꝛ similia ex eis que stipticitatē faciunt:ꝛ deuitet omne calidum ꝛ acutum . Et fit quidem egressio sanguinis ex pectorᷣ ꝛ pulmone cum tussi: ꝛ ille qui est ex plōne est multotiens cum tussi parua. Et ille qui est ex pectore est parum cum tussi plurima. Sit ergo plurimū studij tui in hac tussi: ē.n. timorosa perducens in pluribus dispositionibus ad ptisim. Incipe ergo a flobotomia basilice:deinde da in potu hoc medicamen. ℞.thuris sanguinis dra.añ partem.i. endiuie carabe añ partem.ʃ.ematitis:terre sigilᷣ.ana partem.i.ꝛ.ʃ.aluminis balaustie duas tercias partis.i.dentur ex eo ī potu. ʒ.iij.cum pondere kerate unꝰ opij:ꝛ kerate seminis iusquiami:ꝛ cinnamomi tercia ʒ.i. aut spice aut costi aut mirre:ꝛ gargarizet cū aceto : et aqua ro . in matutinis ꝛ uespere:ꝛ melius est ut des ex eis in potu hoc medicamen cum aqua albedarogi: aut cum aqua portulace si fuerit cum eo caliditas:ꝛ si inueneris in pectore dolorem cum sputo sanguinis:tunc line locum doloris hoc me

dicamine cuius narratio precessit : ⁊ da ei ex ipso in potu postquam confeceris ipsum cum uino.

De pleuresi.

f Fit ex sanguine: cuius signa sunt rubedo coloris: repletio pulsus ⁊ uehemētia ꝯstrictionis anhelitus post multā repletionem uini: ⁊ si sputū iam inceperit erit rubedo in eo plus. Et cura eius est flobotomia basilice ex late opposito : deīde iteratio flobotomie ex latere doloris in die t̄cia: ⁊ da in potu aquā ordei. ⁊ uiol' conditas: ⁊ si natura fuerit stricta: humectet̄ cum aqua fructuum sicut aqua prunoꝝ : uiol'. siccarum ⁊ cassi. f. terraniabin. Et si fuerit dolor : ⁊ punctura uehemens : fiat emplastrum cum uiolis siccis : ⁊ camomilla ⁊ farina ordei ⁊ altee: de uno quoqꝫ quoꝝ sumatur pugillus unus ⁊ ꝯficiatur cum aqua ⁊ oleo sisamino ⁊ emplastret̄ cum eo locus dum est tepiduꝫ: ⁊ si tussis fuerit sicca ⁊ difficultas spuēdi uehemēter ualde : tunc da ei in potu oī die añ aquam ordei hora una hanc decoctionem. ℞. ficus albe. xx. numero : passullaꝝ enucleataruꝫ. ʒ. x. radicis liquiricie puluerizate. ʒ. v. iuiube. xx. numero sebesten totidē: bulliāt in tribus lib̄ aque quousqꝫ redeat ad lib̄. i. ⁊. ſ. coletur ⁊ detur de ea in potu lib̄. ſ. cum ʒ. v. uiol'. conditarum. ʒ. iij. olei amigdal' dulciū. Si autem mundificatur infirmus ⁊ sanatur bñ : ⁊ si remanerit ex ea reliquie iam diximus curam eius. Et fit pleuresis ex colera: ⁊ signa sunt eius: punctura ⁊ dolor in latere ⁊ caliditas fortior quam eius que fit ex sanguīe: ⁊ pulsus minor ⁊ durior ⁊ febris acutior. Et cura eius est flobotomia : sed ex latere doloris de basilica : ⁊ emplastret̄ locus uel pectus cum eis que diximus : ⁊ leniatur natura cum eis que diximus: nisi fuerit solutio uentris: ⁊ similit̄ fiat ut reliqua cura : preter qđ in hac specie necessarium est ut extinguat̄ inflamatio colere superflua extinctione cum frigidis que sunt sicut muscillago psillij ⁊ aqua citroli ⁊ aqua cucurbite ⁊ aqua mellonis indi : quecumqꝫ est presens ⁊ per dictionem cuꝫ aqua ordei ⁊ sit cibus ex kisck: ⁊ cucurbita ⁊ spinachia ⁊ qđ fit ex maluis cum oleo amigdal'. Et fit ex sanguine adusto nigro : ⁊ signa eius sunt uehementia puncture cuꝫ siccitate oris ⁊ fortitudine feb̄. ⁊ asperitas lingue: ⁊ post positio sputi ⁊ tarditas eius ⁊ difficultas ipsi⁹ ⁊ nigredo coloris ipsius ⁊ plurimum ē mortale. Et cura eius est flobotomia et omnia que diximus : uerūtamen oportet ut potetur eger in hac egritudine ex extinguētibus rem plurimā: ⁊ trabitiat semp iulep: ⁊ potet aquam ordei tribus uicibus ⁊ ingrediat̄ ter in die tinam: ⁊ prolonget sessionem in ea : ⁊ locus doloris embrocet̄ cum aqua calida ⁊ assiduetur desup emplastrum. Et fit pleuresis ex sanguine in quo dominatur flegma ⁊ est magis quieta ⁊ leuior : ⁊ febris non hēt magnum dominium: ⁊ non est punctura in latere: ⁊ est sputum in hac egritudine albius: ⁊ in ipso est rubedo parua. Et cura eius ē flobotomia etiam: deinde decoctio ysopi: ⁊ uiol' condite ⁊ reliqua que diximus: uerumtamen extinctio ⁊ humectatio oportet ut sint minores.

De ptisi.

p Ptisis fit aut post pleuresim: aut post sputum sanguinis: aut post corizam ⁊ catarrum pleuresim ex capite : aut p⁹ tussim longam: ⁊ nos quidem iam diximus signa ⁊ curam ipsius in cura tussis.

De peripleonia.

p Peripleonia est flegmatica secundum plurimū: ⁊ quandoqꝫ est sanguinea ⁊ etiam colerica: sed raro: ⁊ accidit ab apostemate qđ est in pl'one: ⁊ iam diximus curam ⁊ signa in cura tussis.

De disnia.

d Disnia plurimuꝫ fit ex flegmate crosso iplente cannam pulmonis: ⁊ sunt cū ea oregmon magnus in pectore ⁊ ꝯstrictio anhelitus: ⁊ id qđ faciunt canes ī anhelitu qñ currunt ⁊ proprie aput motum. Et cura ei⁹ est id qđ educit illos humores crossos ex pectore: ⁊ iam diximus id in tussi humida. Et fit quandoqꝫ ex siccitate pulmonis: ⁊ signa ei⁹ sunt sitis ⁊ subtilitas uoc̄. Et cura eius est sumere lac in potu.

De egritudinibus cordis.

e Egritudīes cordis quas curari possibile ē sunt alteratio ꝯplexionis añ quā ꝯfirmet̄: ⁊ tremor cordis: ⁊ sicopis ⁊ dolor qui ñ confirmat̄ : ⁊ debilitas apostema ūo ⁊ diruptio aut coruptio ꝯplexionis confirmate ñ sunt faciles ad curandum ⁊ signa doloꝝ mortē iferrentiuꝫ sunt casus pulsus p⁹ uehementiā diuersitatis ⁊ magnitudis ⁊ citrini

tas coloris subito: post uehementiā rubedis eius et sincopis difficil' tarde euasionis et sudor frigidus. Quod autem ex eis curatur est caliditas cordis ñ confirmata: cuius signa sunt uehementia caliditatis pectoris: et magnitudo pulsus et uelocitas ipsius et frequētia ipsius et febris insepabil'. Et cura eius ē sumere in potu lac acetosum extracto butiro: et rob: acetositas citri: et rob malorū et rob acetoso: et aquā citroli: et trociscos de cāphora et emplastret pectus cū sandalis et aqua ro. et cāphora infrigidatis sup niuem et alteret emplastrū cum sit tepidū: et detur i potu aqua frigida et bitet in locis frigidis. Et est cum frigore ꝯplexionis cum non est confirmata: et signa eius sunt raritas pulsus et anhelitus et pigritia et destructio letitie faciei. Et cura eius ē dare in potu uinum forte odoriferꝝ purꝝ pauce quātitatis: et odorare odorifera calida et inungere pectus cū oleo nardino et ēplastrare ipsum cum spica et costo et sauia et ciperis et cinamomi et gariofil'. et folijs mirti: fiat emplastrū cū uino et aqua citonioꝝ et aqua maloꝝ et emplastret cū eo cor: et comedat pullos columbaꝝ et uitella ouoꝝ de paruis auibus et frixis habentib' plures species qbus condiunt cibaria. Et ē ex ꝯplexione sicca si nondū cōfirmata ē: et signa eius sunt qd corpus iā extenuatū est: sed ñ totū: et pulsus dur' paruus frequēs Et cura eius est aqua ordei si ē febris quātitatem habens: et si non potus lactis et introitus tine: et balneatio cū aqua dulci sicut diximus in tussi sicca et positio cere et olei super pectus: et inter scapulas et potare oleū amigdal': semper uinū paucū hoc modo media. ℥. olei amigdal': fundatur super. ℥. v. uini et bibatur in matutinis: deinde bibat sorbitionē factaꝫ ex aqua ordei et oleo amigdalio: et zuchcaro: deinde egrediatur tinā: post egrediatur et emplastretur pectus cum eis que diximus: et uitet laborem. Et humiditate ñ fiunt fortasse in corde egritudines: nam si dominatur in dispositione corporis adeo donec necesse sit ut cordi dominetur i terficit uelociter et non expectat curationē: et si fuerit apoplexia et paralisis propter actionem dominij humiditatis super cor. Debilitas autem cordis signa sunt tremor cordis sine caliditate: et non est uelocitas in pulsu et ꝯstrictio anhelitus: et dispositio simil' sincopi adeo donec superueniat ei fortasse sincopis: ista accidunt infirmo ēt cum comouetur et cura eius est diamuscum quod reponitur et metridatum: et confert ei hoc medicamen. ℞. mastič: cinamomi: piperis lon. sisimbrij: fellemienus. bedarogi: melixe folij indi: coriandri sicci: spice nardi añ. ʒ. i. corallí carabe margaritarum paruarum: spodij: ʒ. ß. musci sexta. ʒ. i. conficiatur cum melle extracto a mirobol'. kebul'. conditis: aut sumat emblicorum mirobol'. nigrorum et kebul': añ pugillus unus et bulliāt i aqua bene et effundātur de illa aqua partes. iiij. super duas partes mell' dispumati et coquat donec medietur aqua: deinde conficiatur cum eo et inungatur pectus cum eis que dixius de odoriferis calidis et cum gallia et utatur suffumigationibus et uino odorifero: et cibi ei' sunt pulli et edi et uitella ouoruꝫ sorbilium: et utatur ludis et augumento in somno et indumētis muscatis semper et dormiat in eis et deuitet coitum et laboreꝫ. Et tremor cordis secundum plurimum fit cum calore. Et cura eius est flobotomia cephal'. ex latere sinistro: et dare in potu lac acetosum et trociscos de camphora secundum qd diximus. Et fit si tremor cordis raro tamen ex multitudine melancolie in sanguine: hec species tremoris cordis est nocibilior specierū tremoris cordis: et signa eius sunt corruptio cogitationis et timor et siluestritas et dispositio proxima melancolie que est ex dñio colere ni. i sanguineꝫ: Et cura eius est id quod diximus in melancolia que est ex dominio colere ni. in sanguineꝫ. Et fit sincopis qd propter dispositionem que accidit cordi cuꝫ comitatur cerebri. Et cura ei' ē in ora poxismi roratio aque frigide et infusio ipsius et insufflatio musci in nasuꝫ et fricatio extremitatum et pedum ꝯpressio et odorare uinum et odorifera et odorare odores cibarij odoriferi: et sumere diamuscum cum aqua maloꝝ et tortellas tritas cum uino odorifero. In dispositione aūt que est preter paroxismum consideretur: an est ex debilitate cordis: aut ex frigiditate: aut ex caliditate et curetur cum sua cura.

De egritudinibus stomachi.

Egritudines stomachi sunt debilitas digestionis et malitia istimbre paruitas appetitus et superfluitas eius: et dolor

qui commouetur in eo sine comestione: ꝛ dolor qui cōmouetur post comestionē ꝛ uomitus eius quod comeditur ꝛ apostema ꝛ ulcera. Et debilitas quidem digestionis fit ex frigore stomachi: ꝛ signa eius sunt eruptuatio acetosa ꝛ lenitas uentris ꝛ eius inflatio ꝛ multitudo uentositatis: ꝛ longitudo morozis cibi in stomacho. Et cura eius ē zinziber conditum ꝛ diapipereon ꝛ alcandidicon ꝛ diacalamentū ꝛ conferunt ei semina calida sicut sunt ameos: cimiñ. carui. grana nigra: origanum. alanauiaden ꝛ similia singulariter aut ꝯiunctiꝫ. Et fit ex humiditate stomachi: ꝛ signa eius sunt multitudo sputi ꝛ assiduatio nausee ꝛ paucitas sitis ꝛ uelocitas descensionis cibi absqꝫ plurima alteratione in eo. Et cura eius est uomitus: deinde trifera minor ꝛ scoria ferri: deiñ medicine que exsiccant: sicut thus ꝛ ciminū ꝛ emblici cōditi ꝛ balaustie ciperi ꝛ similia. Et fit ex humiditate stomachi ꝛ frigiditate eius ꝛ est illud quod est plurimū: ꝛ signa ei⁹ sunt eructuatio acetosa: inflamatio uentris ꝛ paucitas sitis: ꝛ uelocitas descensionis cibi. Et cura eius sunt electa composita ex medicinis calidis ꝛ stipticis: sicut illud diaolibanuꝫ ꝛ illud de agno casto ꝛ homorusie ꝛ trifera minor componitur in ea piper ꝛ zizziber: ꝛ diacitonitum non solutiuum: ꝛ administretur quodcumqꝫ fuerit presens p⁹ uomituꝫ ꝛ sit cibus frixa plurima hñtia semina ꝛ species quibus cibaria condiuntur: ꝛ uinum sit forte antiquuꝫ. Et fit propter calidi tatē stomachi cum humiditate: ꝛ signa eius sunt paucitas appetitus: multitudo saliue: nausea. Et cura ei⁹ est uomitus: ꝛ sumere in potu yerap̄. deinde electuaria desiccatiua sine multa calefactione sicut mirob. nigri: ꝛ kebuli ꝛ emblici: quandoqꝫ ꝯficiūtur cum passulis tritis cum suis interioribus ꝛ lezeiadin de zucharo: quandoqꝫ conficiunt cum eo rose contrite ꝛ spodium. Et fit debilitas digestiōis ex siccitate stomachi: ꝛ signa eius sunt extenuatio corporis ꝛ dispositio similis ethice ꝛ uehemẽtia sitis. Et cura eius est balneatio cuꝫ aqua tepida dulci absqꝫ mora in tina ꝛ sumere in potu lac ꝛ aquam ordei sicut diximus in capitulo siccitatis pulmonis. Et debilitas digestionis fit ex debilitate stomachi: ꝛ signa eius sunt quod fit post uomitū plurimū ꝛ digerit paucum cibum ꝛ grauat illum qui est super ipsuꝫ. Et cura eius est trifera magna: ꝛ scoria ꝛ inunctio cum oleo nardino: aut emplastreť cuꝫ spica ꝛ ciperis ꝛ squinanto: mastice ꝛ thure ꝛ aqua citoniorum ꝛ uino stiptico: ꝛ deť electuarium de xiloaloes ꝛ diacitonitum non solutum ꝛ multiplicet masticationem mastiĉ. ꝛ acceptionem eius cū rosis ꝛ ciperis ꝛ thure ꝛ sumat puluerē eoꝝ quorum uniuscuiusqꝫ equaliter sint. ʒ. ii. ꝛ bibat uinum stipticū: ꝛ comedat ex cibis ꝛ fructibus stipticis. Et fit ex malitia digestiōis aut ex caliditate cōplexionis stomachi: aut ex colera in ipso: aut ex melancolia: ꝛ signa eius que ex caliditate siñ materia sunt sitis ꝛ eruptuatio fetida cum siccitate horis. Et cura eius sunt cibi acetosi crossi sicut illi qui ifrigidati sunt ꝛ acetositati cum uacina carne: ꝛ illi qui fiunt cum agresta ꝛ cum sumac ꝛ potu aque ueri frigoris: ꝛ emplastratio eius cum herbis frigidis. Et fit cū materia que ē ex colera rubea in ꝯcauitate eius ꝛ signa eius sunt nausea ꝛ uomitus colere ꝛ eructuatio fetida post comestionem ꝛ corruptio ciborum leuiū in ipso sicut carnium auium ꝛ bonitas digestionis ciboꝝ crossorum: ut carnium uacinarum. Et cura eius est uomitus cum sirupo acetoso: ꝛ solꝰ cum yerap̄. deinde cibi quos diximus ante hac. Et fit ex melancolia: ꝛ sig̃ ei⁹ sunt incendium ante comestionē qđ sedat comestio: aut de quo comestio adminuit magnitudo splenis: ꝛ uomitus acetosus faciens congelationem in dentibus: ꝛ dolor stomachi proprie ante comestionem. Et cura eius est solutio cum decoctione epithimi multotiens: ꝛ flobotomia basilice: ꝛ cibi frigidi cuꝫ zucharo ꝛ oleo amigdal̃: ꝛ uinum dulce. Et fit iterum debilitas appetitus pp caliditatem stomachi: ꝛ multitudinem colere in eo: ꝛ iam diximus signa eius ꝛ curam eius: Aut propterea quod corpus non sollicitatur ꝑ cibo: ꝛ signa eius sunt repletio ꝛ longitudo quietis. Et cura eius est minoratio cibi ꝛ motus ꝛ exercitiuꝫ. Et fit etiaꝫ debilitas appetitus: quoniam non resoluiť ex corpore aliqđ: ꝛ signa eius sunt durities cutis corporis longitudo tollerantie famis. Et cura eius est balneum: ꝛ fricatio ꝛ exercitium ꝛ fricatio ĩ balneo cum baurac ꝛ farina ciceris ꝛ sudare plurimum ꝛ assiduatio bal

nei. Et fit quoniam epar non attrahit a stomacho rem plurimam: ꝛ signum eius ē quod egestio est alba ꝛ uiridis. Et cura eius sunt omnia que faciunt penetrare cibū ꝛ nutrimentum: sicut uinum uetus amarum forte: de quo modicum detur in potu in ieiu nio ꝛ balneum ante cibum ꝛ exercicium ꝛ omnia que calefaciunt epar ꝛ aperiunt op pilationem eius sicut diacalamentuꝫ: ꝛ dia pipereon ꝛ electuaria calida subtilia.

Et fit pp retentionem eius quod distillat ꝺ melancolia in hos stomachi: ꝛ signa eius sunt ut non patiatur famem: qꝺ si comedat i quibusdam horis comestionem unaꝫ ꝛ dige ritur bene: tunc ē fames priuata ꝛ digestio temperata. Et cura eius est assiduatio ci borum acetosorum aggregantium acetosita tem ꝛ stipticitatem sicut acetosa ꝛ agresta ꝛ sumac ꝛ ribes: ꝛ cibi infrigidati ꝛ alkeel ꝛ i frigidata cum eis facta ꝛ admīstratio alkaul kaulgamic ꝛ oleorum ꝛ condimentoꝝ in qui bus est caliditas sicut cepe: allia: porri: pip altit ꝛ sinapium ꝛ similia de illis que exci tant appetitum cum mordicatione pauca ꝯ uenientia in hoc. Et fit propter egritu dinē in neruo ueniente ad os stōi: ꝛ signa eius sunt ut n̄ ueniat p istas medicinas ꝛ ci bos acutos sensuꝫ q̄ plꝫ sensuꝫ ꝛ nꝫ accidat ei nausea. Et cura eius est difficilis: at tamen curatur secundum dispositionem cum fortitudine cerebri ꝛ cuꝫ emplastris calefac tiuis de illis que ponuntur super os stoma chi. Et fit dolor in stomacho aut ante comestionem: aut post comestionem: ꝛ dolor qui fit in stomacho ante comestionem: aut fit propter apostema: aut propter ulcera: aut propter uentositatem grossam extenden tem ipsum: ꝛ ille qui fit post comestionem a lius est cum uomitu ꝛ alius sine uomitu: ꝛ si gna doloris qui fit ex apostemate calido in stomacho sunt febris ꝛ apparitio apostema tis in stomacho: ꝛ casus appetitus omnino uomitus: ꝛ sitis. Et cura eius est flobo tomia: deinde uomitus: ꝛ trocisci de spodio cum rob agreste ꝛ rob de citonijs ꝛ similia: ꝛ debet esse contentus pro cibo aqua ordei cum granatis: faciat illud usqꝫ quo alleuiet febris ꝛ caliditas: ꝛ post illud sumat i potu aquaꝫ endiuie in qua dissoluta sunt medulla cass. f. ꝛ trocisci rosati: ꝛ quando antiquatur sumat in potu trociscos de bdellio ꝛ empla stretur in principio rei cum sandal' ꝛ rosa ꝛ camphora: ꝛ si sedatur caliditas ꝛ fortior fit res: emplastretur cum cera ꝛ oleo nardio in quo iam proiecti sunt pro omni .ℨ. eius duo aurei aloes ꝛ duo aurea mastiē ꝛ duo aurei squinanti ꝛ duo aurei ciperi: ꝛ aurei tres bdellij dissoluti cum uino: ꝛ hoc aposte ma qui accidit in stomacho: plurimū accidit in ore eius: ꝛ permutatur ad apostema duꝝ aut collectioneꝫ saniei ꝛ fit dubellati: ꝛ ego dicam signa ꝛ curam eius in ulceribus sto machi. Et fit propter apostema flegma ticum ꝛ o quaꝫ parum accidit in eo: ꝛ signa eius sunt febris leuis ꝛ multitudo sputi cuꝫ casu appetitus ꝛ inflatio stomachi absqꝫ du ritie in tactu. Et cura eius est ut detur in potu infusio de aloes ꝛ alleuietur cibus ꝛ abhorreat uomitum: ꝛ emplastretur cum cinere arboris uitis ꝛ ciperis ꝛ squinanto ꝛ spica confectis cum aceto. Et fit apo stema durum in stomacho ꝛ parum accidit i cipiens ꝛ non accidit nisi post apostema ca lidum: ꝛ nos diximus curam eius. Si autē induretur in dispositione sua ualde empla stretur cum fortiter dissoluentibus sicut hoc emplastrum. ℞. semen caul. amigdal' amar. excorticatarum: stor' ac liquide bdellij mirre spice: mastiē: ciperi: squinanti: resoluantur gumme cum uino: ꝛ aggregentur cuꝫ eis re liqua ꝛ fiat emplastruꝫ. Et fit dolor pp ulcera in stomacho: ꝛ signa eius sunt qꝺ for tior fit dolor: cum comedit res acetosas ꝛ a cutas ꝛ apparet in uomitu aut in egestione sanguinis aut sanies cum dolore: aut inter utrasqꝫ scapulas aut sub collo aut super um bilico. Et cura eius est ut detur i potu aqua ordei si fuerit caliditas deinde post duas horas detur in potu hoc medicamen ℞. thuris sanguinis draconis. ana. ℥. v. ro sarum: balaustie karabe an̄ ℥. ii. boli armeni. ℥. iij. dentur in potu cum aliquibus robub stipticis. Et fit propter dubellati in stomach ꝛ signum dubellati in stomacho quando sedatur febris ꝛ dolor propter apostema calidum magnum sensu percipit uelociter. Si ergo remanserit inflatio: scias quod apostema iam collectionem fecit saniei ꝛ indiget eo quod disrumpat ipsum: detur ergo in potu lac dulce ꝛ aqua calida una uice post aliam: ꝛ prematur desuper ꝛ moueatur. Si ergo commouetur tremor

z egestio sanguinis z saniei z detumescit a postema scias quod iam disruptum est : z si aliud non ualet:tunc ciba infirmum sinapi: z da ei in potu aquam mellitā: donec disrū petur : qd̄ si disrumpatur tunc da ei in potu aquaz mell'uice una z hoc medicamen uice una donec mundificet ipsum aqua mell': z ꝯ solidet ipsum hoc medicamen . Et fit do lor ex uētositate tendente ipsuz z signa sunt quod cōmouetur post digestionē cibi in late sinistro sup splenem: z rugit cum premitur d̄ super. Et cura eius est stare rectus z deā bulatio z aduocare eructuationē cum masti catione thuris z cimini z deuitare herbas z cibos inflatiuos . Et fit dolor qui com mouetur post comestionem plurimam z cor rumpitur cum eo digestio z ñ commouetur post comestionem paruam z non corrūpitur digestio. Et cura eius est ut comedat in die multotiens z pcp . Et fit dolor qui ñ ꝯmouetur post comestionez: nec sedatur nisi uomitu z est uehementior dolor stomachi. Et cura eius est potare infusionem aloes : deiñ trociscos stelle z trociscos yreos z dis partire cibuz in pluribus uicibus z premit tere ante cibum lambitionez mell' z confert ei ut sumat uitella trium ouorum assatorum z .ʒ.i. coriandri sicci triti conficiatur cū mel le dispumato z comedat ante cibum ci die z confert ei ut cauterizetur caput sup commis suram mediā cauterio longo . Et fit au gumentum appetitus aut pp uehementiam laboris aduenietis homini in ambulatione sua aut pp multitudinem eius quod effundit de colera ni. ad os stomachi : aut pp frigus stomachi: aut pp uehementiā paruitatis cor poris. Si autem est pp multitudinem effu sionis col'e ni. signa sunt quod est cum multi tudine comestionis: multitudo egestionis z in ifirmo si non comedatur excitatur mordi catio uehemens in stomacho z non toll'at quin comedat. Et cura eius est cibus pi guis z uinum dulce: z flobotomia basilice z decoctio epitbimi: z cauterium z uentose su per splenem. Et fit ex frigore stomachi : z signum eius est multitudo comestionis cū multitudine singultus sine mordicatione . Et cura eius est illud quod diximus in frigi do stomacho: at uero oportet ut confortetur z assiduet curationem. Et fit ex raritate corporis z signum est ut non sit cum eo ege stio secundum quantitatem comestionis . Et cura eius est sessio in aqua frigida z i lo cis frigidis z inūgere corpus cum oleo mir tino z cera: z cibi crossi humidi tarde pene tratiōis sicut lumac z agresta z carnes uac cine z arietine z cibi uiscosi z opilatiui sicē pheludegi z caseus recens z panis azim⁹ . Et fit aliud quod accidit ex uehementia la boris : deambulationis : z signum eius est quod mouetur post famem uehementem sin copis. Et cura eius est ut in potu sumat uinum z aquam carnis cum speciebus con dientibus : z prohibeatur a somno : deinde ingrediatur balneuz. Et fit ex desiderijs malis: z accidit aut mulieri pregnanti : aut qui in stomacho suo habet humores malos: Et cura eius est ut detur pregnanti electua rium de xiloaloes: z diacitonitem non laxa tiuuz z comedat de carnibus galline z cere be. l'eduli z arietis assatis z euomat in qui busdam horis uomitu leni z comedat rem modicam de cepa z allio z sinapi: illi autez qui desiderant res malas ut carbones z lu tum: euomant deinde sumant in potu infusi one aloes: z detur eis p⁹ illō trifera facta d̄ scoria ferri : z sedetur appetitus eius cū ex citatur cum corrosione ossium pullorum co lumborum assatorum z carne sallita sicca p̄ parata facta cū ameos z spodio z nuce mus cata : z albehil z cardamomo: hec. n. sedant ea que diximus .

De colerica passione .

c Olerica passio fit ex conuersione ci bi in stomacho z intestis : z sig̃ eius sunt antecessio sacietatis nauseatiue : z mul titudo uentositatis in uentre ante eam per dies aliquod z quod incipit cum dolore um bilici z punctura eius: deinde uenit solutio plurima sine uomitu: aut cū uomitu pauco . Cura eius est ut bibat hora qua sentit pun cturam z corrosionem aquam calidā in qua bullitum fuerit ciminum multotiens z ꝛqui rat somnū z prohibeatur ab asellatione quā tum possibile est: z infundat tortellas i uino ueteri z comedat eas. Si aūt sentit graui tatē in capite suo dormiat z cum euigillatur ingrediat balneū z prolonget famem : deiñ redeat ad consuetudinem suā paulatim . Et fit ex efusione colere rubee ad stomachū

⁊ intestina cū superfluitate ⁊ ē deterior eaꝝ ⁊ peior ⁊ magis deterrēs: ⁊ cū ea ē nausea uehemēs ualde ⁊ sitis assidua ⁊ bibat aquā frigidam ⁊ sedat̄ nausea eius donec calefiat in stomacho: deīn euomat eam. Et qñqꝫ est cum ea uentris solutio. ⁊ qñqꝫ superfluit adeo donec facit superuenire infirmo sinco pim ⁊ cadit pulsus. Et cura ei⁹ est ut su mat in principio aque calide plurimum: ut euomat cū facilitate ⁊ egrediat̄ ab eo pluri mū illius colere: cū ergo peruenit uomitus ad hoc qđ cadat uirtus ⁊ supfluit: tunc ligē tur utraqꝫ adiutoria ⁊ ifrigidet̄ stomachus eius cū niue ponendo eaꝫ sup ipsum: ⁊ effun dat̄ super extrema eius aqua frigida: ⁊ da ei in potu rob granatoꝝ purum una uice p⁹ aliam: ⁊ qñ euomit ipsum reitera ipsuꝫ ⁊ da ei in potu spodiū ⁊ lutum alesiburni ⁊ rosas siccas ⁊ dissolue ea in aqua malorum ⁊ da ei in potu de aqua frigida ⁊ qñ euomit eā: reitera donec uideat uomitū alleuiari parū ⁊ tunc fac eū sorbere aquam carnis assump tā ex pullis ꝯtritis: ⁊ funde super eam paꝝ aque citonioꝝ ⁊ paꝝ uini ⁊ puluerizа desup tortellas tritas: ⁊ si euomit eas: reitera illđ sup ipsum donec recipiat illud ⁊ da ei in po tu aquā agreste: in qua infusi sunt ⁊ pulli ⁊ cubugi: ⁊ pulli columbini assati cōtriti ⁊ cuꝫ recipit cibū: tunc da in potu uinū ⁊ cooperi eum ut dormiat: nam uomitus sedatur cum somno omnino.

De eructuatione.

e Ructuatio si multiplicet̄ digestioneꝫ corrumpit: ⁊ qñ minoratur: inflat sto machum: ⁊ qñ minoratur: confert ei mastica tio thuris ⁊ cimini: ⁊ qñ multiplicatur utat̄ uomitu ante cibum ⁊ electuariū diapipeon: ⁊ ziziƀ condito ⁊ balneo.

De singultu.

f Jt aut pp crossam uentositatem: aut pp rem mordicanteꝫ os stomachi ⁊ ex tendentē ipsum: aut pp apostema in epate: aut pp solutioneꝫ ⁊ euacuationem supfluam ⁊ signa eius quđ accidit a mordicatiōe oris stomachi q fit post comestioneꝫ rei calide: aut uomitus colere rubee: aut uiridis: aut nigre. Et cura eius est traicere aquam calidam aliquotiens: deinde sumat oleum amigdalarum: aut sumat de butiro recenti paulatim: ⁊ si sedatur bene: ⁊ si non ad ministra uomituꝫ: dando in potu sirupū ace.

⁊ aquam calidam ⁊ euomat eū multotiens: deinde da ei oleum ⁊ sorbitiones leues fac tas ex amilo ⁊ oleo amigdal' ⁊ zucharo. Et qñ est ex uentositate crossa: signū est qđ fit post satietatē nauseatiuam ⁊ accidit i fan tibus plurimum p⁹ multitudinem factionis mamille: ⁊ conferunt ei ameos. ziziƀ cala mentum ⁊ mastix singularit̄ ⁊ ꝯposite: ⁊ con fert ei sumere in puluerē folium sisimbrii sic ci triti: aut folia rute aut folia calamēti aut semen eoꝝ: de unoquoqꝫ quoꝝ sumatur pul uis pondere. ʒ. ii. cum uino puro: aut decoc tione cimini ⁊ calamenti ⁊ dissoluat̄ in aqua parum thuris ⁊ detur in potu ⁊ uaporetur locus ⁊ ingrediatur balneum calidūꝫ ⁊ trai tiam aquā calidam ⁊ ñ superflue. Et ei⁹ qui fit ex apostemate epatis calido sig̃ sunt febris acuta ⁊ nausea. Et eius cura ē flo botomia basilice ⁊ sumere in potu aquā or dei ⁊ aquam granatoꝝ ⁊ emplastretur epar sandal' ⁊ aqua ro. ⁊ aceto ⁊ camphora: ⁊ su mere in potu aquā solatri ⁊ endiuie bulitaꝫ ⁊ colatā cum sirupo ace. Et fit singultus accidens post diarriaꝫ ⁊ debilitatem ⁊ solu tionem uentris ⁊ reliquas euacuationes: ⁊ plurimū eius curationem ñ habet ⁊ ē signū mal'. ⁊ curatur sm̄ dispositioneꝫ sumendo in potu lac semp ⁊ sorbitiones leues ⁊ uinum plurime ꝯmixtionis ⁊ aquam carnis.

De egritudinibus epatis.

e Gritudines epatis aut apostema ca lidum: aut duꝝ ⁊ non forsitan fit fleg maticū: aut oppilatio: aut malitia ꝯplexiōis frigide aut calide: aut debilitas eius tantū: aut uentositas crossa sub eo ⁊ yctericia ⁊ y dropisis. Et signa apostematis calidi sunt febris inseparabilis ⁊ uehementia sitis ⁊ uomitus colere: ⁊ qñqꝫ fit cum eo singultus ⁊ yctericia ⁊ tussis sicca in qua ñ est sputum omnino ⁊ casus appetitus: Et cura eius est ut cum est incipiens ⁊ usqꝫ ad ebdomadā unam flobotomia cephal'. in latere dextro ⁊ emplastret̄ epar sandal': ⁊ camphora ⁊ a qua ro. ⁊ infrigidetur semper: ⁊ sit contētus pro cibo aqua ordei ⁊ detur in potu aqua granatoꝝ ace. ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua solatri cum sirupo ace. de zucharo puro. Cum er go alleuiatur feb: sint cibi ex herƀ ⁊ agresta cum pull'. ⁊ dimittat uinum oio usqꝫ quo ue rificetur ei sanitas. Apostema aūt calm

conuertitur tripliciter: aut enim resoluitur: aut collectionem facit saniei: aut induratur: et sequitur resolutionem eius sanitas: et collectionem ipsius sequitur uomitus saniei et sanguinis et egestio utriusque: et comitatur duritiem eius ydropisis: et signum resolutionis eius est quod alleuiatur infirmus: post sedationem feb et quiescunt omnia accidentia et sedantur et redit corpus ad dispositionem suam in colore et appetitu: et illud fit propter naturam cum est fortis: sufficit. n. post flobotomiam et curationem quam diximus confortatio eius tantum. Curatio uero eius est ut post quietem uehementie feb detur in potu aqua endiuie cum medulla cass. f. et emplastretur epar: cum cera et oleo alkeiri: et camomille: et bdellio et semine caul. et spica et mirra et ciperis et rosis et cum uino aquaque citoniorum et mirtis secundum quantitatem et diminutionem caliditatis. Collectionis autem saniei signum est in apostemate quod sedatur febris et accidentia tremor et uomitus saniei: et sanguis et ego utriusque et quies a grauitate quam inueniebat eger: quasi rei appense in latere dextro et furcula ipsius. Et cura eius est ut in potu sumat aquam ordei aut aquam ordei zuchari aut sirupo ace. secundum quantitatem residui colloris: deinde post duas horas detur ei in potu de hac medicina. Rx. masticis aureum. i. thuris sanguinis dra. rosarum tritarum spodij ana aurei. ii. se. endiuie: se. apij terre sigill. ana aureum. i. sumatur in potu de ea. ℥. iij. cum sirupo acetoso aut aqua mell. aut iulep secundum quod diximus et emplastretur epar exterius cum gallia et ramica et ciperis et thure et spica et mastic: et calamo aro. cum aqua malorum et aqua mirti: et aqua citoniorum et cibetur infirmus in hac hora cum eis que addunt in fortitudine eius: sicut pullis: et edis et uitell. ouorum et parum uini albi subtil. Apostematis autem duri signum est quod apparet tactui res dura sub costis et corrumpitur color et minoratur appetitus. Et cura eius est ut in potu sumat diacurcumam et athanasiam et trociscos de bdellio quorum confectio est hec. Rx. rosarum tritarum. ℥. x. spice nar. ℥. ii. ss. ℥. i. lacce. ℥. i. et ss. mirre. ℥. i. costi. ℥. i. et ss. mastic. ℥. ii. amigdal. amar. ℥. ii. bdellij. ℥. iij. resoluatur bdellium cum uino et conficiantur cum eo medicine: et fiant inde trocisci: et sumantur de eis in potu. ℥. iij. cum aqua endiuie si fuerit caliditas: et si non cum aqua mell. aut cum aqua et uino: aut cum aqua seminis apij: et seminis feni. et emplastretur cum emplastris que diximus. Oppilationis autem signum est grauitas quam inuenit infirmus in dextro latere sine dolore et non est feb: et paruitas digestionis et lenitas uentris. Et cura eius est si cum ea fuerit caliditas sirupus ace. cum aqua endiuie: et si fuerit cum ea frigiditas diacurcuma maior cum aqua radicum: et dimittat cibos crossos uiscosos sicut pultes et pheludegi et panis azimus et pedes et caseus et omnia dulcia que habent crossiciem: et comedat res cum quibus fit abstersio: sicut kisic ordei et fabas et deuitet rizi et proprie cum lacte et multiplicetur sal et fermentum in pane suo. Malitiam autem complexionis in epate que calida est secuntur feb: et sitis et siccitas uentris multa et paruitas appetitus et asperitas lingue absque grauitate: et non est dolor sub costis dextris et rubet aqua ualde. Et cura eius est aqua ordei et aqua citrorum: et aqua cucurbite: et sir. ace. purus: et aqua endiuie et aqua solatri proprie: et assiduatio emplastrationis epatis cum sandal. et ro. et camphora: et non sit cibarium nisi acetosum: bezibe cum sucubegi: pisces et infrigidata: ex edis et lactentibus uitulis et berberis: agresta et aqua in frigor. et dimissio uini omnino. Malitia autem complexionis frigide est cum solutione uentris et mollitie corporis et corruptione coloris et tumore faciei et paruitate appetitus et digestionis grauitate et dolore sub latere dextro. Et cura eius est omne quod calefacit epar ex medicinis et cibis sicut piper et calamentum: zinzib. conditum et uinum uetus purum et frixa habentia semina et emplastratio extrinsecus cum ciperis et spica et squinanto et mirra et costo et uino odorifero stiptico ueteri. Debilitatis uero eius signum est tantum egestio similis aque recentis carnis cum abluitur cum paucitate appetitus et extenuatione corporis. Et curatio eius est emplastratio cum rebus calidis stipticis ex eis que iam diximus: sicut sunt ciperi et mastic: spice: thuris nuci cipressi: gallia musc. uinum uetus purum: et almunsus: et de medicis sumat illam que aggregat stipticitatem: et aliquantulum caloris sicut hoc medicamen. Recipe. mastic aureum. i. spice aureum. ss. seminis apij: ameos ana aureum

.i.thuris aur.ii.ciperi superioris squinanti eñ aur.i.bibat de eo .ʒ .iii. cũ uino ueteri aut cum aqua radicũ ⁊ fiãt cibi eius ex granis granatoꝝ ⁊ passul' cum suis interiorib⁹ que bene masticentur ipse enim confortant epar ⁊ impinguant ipsum:⁊ aqua in qua decocta sunt ciminum ⁊ condimenta : ⁊ piper ⁊ similia:⁊ ex eis que cõferunt omni egritudini que accidit in epate ex malitia cõplexionis aut aliis cum proprietate in eis mirabili est ut sumat epar adib exsiccatus ⁊ teratur optime ⁊ bibat ex eo coclear .i .⁊ ẽ aur.ii.cũ nino dulci:⁊ si infirm⁹hẽat febreȝ cum aqua endiuie:aut cũ aqua frigida solũ confert enĩ iuuamentũ maxime ei qui ĩ epate suo habet egritudinẽ:⁊ nos iam experti fuimus sufficienter ⁊ comedat passulas cum suis interioribus postꝗ̃ bene masticauerit eas si uult ut impinguet ⁊ confortet epar . Uentositatis aũt que est sub ipso signa sunt tensio que est sub latere dextro que cõmouetur cũ digerit cibus ⁊ sedatio per cõpressionem uehementẽ sup ipsum: ⁊ extimãt stulti medici qð est opilatio uel apostẽa :⁊ cõfert ei puꝝ uinum forte cũ bibetur ex eo res modica ⁊ minorat aqua ⁊ miscet cũ ea uinuȝ ⁊ cibi pauce inflationis ⁊ dimissio inflatiuoꝝ sicut oleꝝ ⁊ compressio super ipsum ⁊ adherentia panni calefacti ⁊ uaporatio eius cũ milio ⁊ balneum ante cibum.

95

¶ De ycteritia.

Ytericia quidẽ fit aut pp caliditateȝ epatis multã in seipsum natã:aut qm̃ epar calefactũ ẽ ex cibis aut medicinis calidis aut apostemate aut opilatiõe aut pp mł'titudinẽ colere rubee aut ,ppterea qꝛ natura expellit eã ad exteriora corpis:aut ex morsiõe ṽmiũ ã aïaliũ uenenosoꝝ caloꝝ:ã pp debilitatẽ fell' ab attractione colere ru.aut pp opilationẽ meat⁹quo attrahit colera ab epate aut pp opilationẽ meat⁹ quo expellit colera ad intestina ⁊ illoꝝ quidẽ quoꝝ epata ꝑm naturã sunt calida: colores sunt citrini ꝑ ⁊ i albugine oculoꝝ eoꝝ ꝑ ẽ citrinitas ⁊ nõ accidit eis inde maximũ nocumentũ:nisi cũ illud supfluit in eis.¶Et cura eoꝝ ẽ oẽ qð infrigidet epar sicut granata acetosa ⁊ mł'tiplicatio potus aque ordei in mane ⁊ potus ꝯ sanic ⁊ zuchari ,ppꝛie in diebus estatis:⁊ alleuiatio ciboꝝ caloꝝ ⁊ simil'r medicinaꝝ ⁊ potuũ calidoꝝ ⁊ si potant pl'im cõmisceat cum aqua ⁊ sint cibi eoꝝ acetosi ex eis que diximus. ¶Calefactionis aũt epatis que ẽ ex ap⁹ate calido.signũ est qð apostemat ex cibis calidis aut medicinis calidis aut potu uini puri fortis ⁊ sil'. ¶Et cura eius est id qð infrigidat epar ex medicinis cibis ⁊ emplastris que diximus. ¶Generatiõis ãt multitudinis colere.Signum est quod egreditur cum uomitu ⁊ solutione ⁊ ytericia ꝭȝ suam dispositionem. ¶Et cura eius est cũ decoctiõe mirobol':ã cũ aqua casei ⁊ cũ lacte aceto . in quo dissoluta fuerit scamen deinde reditio ad cibos extinguentes. ¶Yctericia aũt facta ex opilatione:aut est ex opilatione i epate ipso:cuius signũ est quod cum yctericia est grauitas in latere dextro ¶Et cura eius est cura opilationis que fit in meatu quo attrahitur colera ad fel. ¶Aut est ex opilatione meatus ex quo expellitur ad intestina colera cuius signum est : quod accidit yctericia fortis uelociter cum grauitate parua in epate ⁊ albedine egestionis ⁊ amaritudine in ore ⁊ gutture ⁊ uomitu colere. ¶Et cura eius est si fuerit cum caliditate:aqua endiuie in qua dissoluta ẽ medulla cass.f.⁊ oleum amigdal'dulciũ :⁊ si nõ fuerit caliditas:tunc aqua appii:aut feniculi:aut aqua porri est conuenientior:in hoc loco:quoniam opilatio in his duobuũ meatibus:scilicet quo attrahitur colera: ⁊ quo expellitur:non forsitam accidit nisi ex apostemate:quare indiget eo quod resoluat ipsum:dissoluatur ergo medulla cass.f. in suco caul'⁊ decoctione eius:⁊ distilletur desuper oleum amigdal'amaraꝝ ⁊ detur in potu.

¶Et fel quidem tria habet orificia : orificium adherens epati:⁊ orificium ad intestina:orificium ad stomachum:⁊ opilatio accidit in tribus dictis meatibus. ¶In illa que accidit orificio adherẽte epati:urina ⁊ egestio sunt citrine ad albedinem decliues ,pp ter paucitatem effusionis colere ad intestina:⁊ non est cum ea uomitus colere neque amaritudo propter paucitateȝ effusionis colere ad stomachum:⁊ in illa que est in orificio adherente intestiis urina ⁊ egestio sunt albe pp paucitatem effusionis colere ad intestina. ¶Et in illa que est in orificio adherente stõ urina ⁊ egestio sunt crosse rubee si

cit bolum pp multitudinem effusionis cole ad intestina. In illa autem que fit ab opila tione meatus quo expellit cistis fell' colerã ad intestina: proprium signũ est albedo ege stionis ꝛ paruitas tincture eius ꝛ difficul tas exitus fecis eius ex uentre cum fortitu dine ycteritie: ꝛ non est ista de uomitu cole id quod est in ea que est ex opilatione mea tus quo attrahitur colera. Et cura eius est cura illa eadem ꝛ conferunt ei proprie clisteria in quibus est acuitas postq̄ꝫ i potu sumpta sunt ea que diximꝰ. Ycteritia aũt que fit propterea quod expellit eam natura ad exteriora corporis cum fortitudine fit post febrem ꝛ in die critico ꝛ oportet ut iu uetur natura ad expellendum ipsum per in troitum in aquam calidaꝫ ꝛ sir.ace. Illiꝰ autem que est ex morsu uenenosorum aialiũ calidorum: cura est sumere in potu semp lac aut oleum amigdal': deinde aquã granatoꝝ ꝛ muscillaginem psilii ꝛ aquam atarala con ꝛ poma acetosa. Debilitatis autem fell' ab attractione: signum est quod cũ ycte ricia nausea ꝛ uomitus colere sine grauita te in epate. Et cura eius est cura confor tãs epar: fel autem confortatur per comita tem quam habet cum epate. Et cum om nes modi ycteritie curentur intrinsecus cũ eis quibus indiget: tũc curetur: quod rema net in exterioribus corporis ex eis cuꝫ bal neo ꝛ suctione per nares aceti fortis ꝛ fa ciendo alcohol cum aqua ro.

97 De ydropisi.

Ydropisis ꝟo tres habet modos aut enim eggregatur aqua in uentre tan tum: ꝛ est ascites: aut mollificatur totũ cor pus ꝛ est yposarca: aut aggregatur in uẽtre aque parum ꝛ uentositatis pl'm ꝛ est timpa nites. Et yposarca quidem est in qua molli ficatur totuꝫ corpus ꝛ fit ex frigore epatis ꝛ est leuior eaꝝ ꝛ propinquioris curatiõis ꝛ sanationis: cuius signa sunt albedo colo ris urine ꝛ solutio nature: ꝛ inflatio palpe brarum. Et cura eius est illud quod cale facit epar ex his que diximus in frigore epatis ꝛ quod prouocat urinam cum forti tudine ꝛ confert ei sepelliri in arena calida ꝛ linire totum corpus ex luto ꝛ stare ꝛ suda re in sole post calefactionem epatis. Et qñ qꝫ est hec ydropisis successione potus aque frigide plurime post coitum: aut exitum de balneo ꝛ post motum pl'm. Cum ergo acci dit in hac egritudine dolor sub costis ex po tu aque frigide: oportet ut tunc in potu det uinum purum ꝛ uaporetur epar cuꝫ eis que ipsum calefaciunt. Cum autem ydropisis perseuerat ꝛ prolongatur tunc curetur cum eis que diximus: ꝛ est facilior sanatio. Et quandoqꝫ accidit hec ydropisis post solutio nem uentris longam: aut cursum sanguinis ex emorroydibus ꝛ menstruis: ꝛ quando est ita: tunc cura eius est illd qd̄ diximus de cõ fortatione epatis ꝛ calefactione eius ꝛ gradatione ad addendũ i cibo ꝛ odoriferis ꝛ somno. Et utendum uino ut redeat san guis ꝛ cõfortetur corpus ꝛ redeat ad dispo sitionem suam. Et qñqꝫ accidit post magni tudinem splenis secundum qd̄ dicemus. Et cura eius est studium in splene scd̄m qd̄ di cemus. Et qñqꝫ accidit etiam propter fri gus epatis ex membris uicinis ei cum isfri gidantur sicut stomachus ꝛ intestinum ieiu num ꝛ pulmo ꝛ diaflagma ꝛ renes. Et ac cidit etiam a multitudine exitus sanguinis ex menstruis ꝛ ex retentione eius. Et cura eius est illud quod diximus de calefactione epatis ꝛ confortatione eius exterius ꝛ inte rius ꝛ quod prouocat urinam ꝓm quod dixi mus. Ascites ꝛ accidit cum apostemate calido in epate ꝛ febre ꝛ rubedine aque ꝛ est deterior earum. Et cura eius est compo sita ex cura apostematis calidi in epate cuꝫ cura ydropisis. Curentur ergo isti aqua en diuie ꝛ sir. aceto. quandoqꝫ: ꝛ cum eo quod euacuat aquam: preter quod calefiat pl'm: sicut cum aqua cardamomi ꝛ infusione mi rob ꝛ trociscis de berberis. Et quandoque fit ex apostemate duro ꝛ non est cum febre nꝫ rubedine aque. Et cura eius est illud qd̄ ex medicinis diximus aperientibus oppila tionem ꝛ resoluentibus apostemata eius: si cut diacurcuma ꝛ dialacca: ꝛ confectio d̄ co sto dentur ista postquam solutio facta fuerit cum folijs mezerion ꝛ bere adusto ꝛ eufor bio ꝛ suco cucumeris asinini ꝛ mirob citr: ꝛ yreos ꝛ sarapino: administrent' ista ꝓꝫ quã titatẽ sedationis caritatis ꝛ cõmotionis eiꝰ deiñ ista prouocãtia urinã qñqꝫ ꝛ ista qñ: ꝛ si uis da ei i potu ex kekelengi i oi ebdoma da dosiꝫ unã: ꝛ in eo qd̄ est inter illud id ex

diacurcuma magna cū decoctione se.apij.⁊ se.feniculi. Si aūt icrossef res icide sub umbilico. Timpanitas fit ex aggregatione aque pauce: que descēdit in uētre ⁊ uētositatis plurime ⁊ post caliditatē in epate ⁊ est aqua rubea cū ea ꝑm plm ⁊ antecedit eā inflatio assidua in uentre: ⁊ ē difficil' resolonis ⁊ difficil' cure. Curaf ꝑm dispositionē solutione uentris leni cū facilitate ex eis que non plm calefaciunt uice una ⁊ cū aqua granatoꝝ ⁊ infrigidatione epatis uice alia: ⁊ cuȝ eis que eructare faciunt: sicut est masticatio thuris ⁊ cimini ⁊ inunctio cum aceto squillitico ⁊ que extrahunt uentositatē inferius sicut hoc medicamē. ℞. ciminum: baurac folia rute conficiantur cum melle: ⁊ supponaf cū coto i die ml'totiēs ⁊ fricef uēter ⁊ empl'etur: ⁊ nō comedat inflantia omnino.

De egritudinibus splenis.

e Gritudines splenis aut sunt debilitas ei⁹ ab atractiōe mel'ie: aut magnitudo ipsi⁹: ⁊ magnitudo ei⁹ aut fit p⁹ febres aut cū febre: aut sine febre: ē aut ex ap⁹ate duro uehemēti: aut sine illo: aut est inflatio eius sola: debilitatis aūt ab atractiōe mel'ie signa sunt corruptio coloris ⁊ cōuersio eius ad nigredinem ⁊ cōturbatio albuginis oculorum cum casu appetitus. Et cura ei⁹ ē positio uentosarum super splenem sine icisione uice una ⁊ empl'etur cuȝ medicamine cōfortante splenem altera ⁊ fricatio eius ⁊ cōmotio eius: ⁊ motio ipsius cum manu ⁊ equtatio ⁊ exercitium. Magnitudo aūt eius facta cum febribus apparet tactui in latere sinistro. Et cura eius est trocisci de rosis ⁊ sir.ace. ⁊ ut uaporetur cum aceto forti ꝑȝ qō narrabo. Magnitudinis aūt que fit successione febris. Cura eius est trocisci de agno casto: ⁊ sir.ace. plm radicuȝ ⁊ seminum ⁊ uaporatio cum aceto in quo bullita sunt ruta ⁊ calamentū. Et fit magnitudo eius sine febre: ⁊ est aut antiqua dura uehemens: aut infra hoc. illi autem que nō est dura neque antiqua sufficiunt trocisci ō agno casto ꝑm qō narrauimus: ⁊ similiter uaporatio quam diximus: antique uero magne dure apparitio sensui manifesta est. Et cura eius est trocisci de capparis ⁊ aqua radicuȝ ⁊ sir.ace. acetositati pertinens: plm seminū ⁊ uinum amarum forte ⁊ purum ⁊ dimissio aque omnino: aut bibere ex ea minus quaȝ possibile est: ⁊ emplastrare ipsum cū empl'o de armoniaco: aut empl'o ō calce: aut empl'o de sulphure: ⁊ dimittere dulcia ⁊ cibos qui faciunt bibere aquam: ⁊ comestio capparis cum aceto. sed eius camakac non: ⁊ confert omnibus doloribus eius nisi illis qui sunt ex inflatione. flobotomia basilice in sinistro latere ⁊ saluatelle. Inflationis autem signum est tensio sub latere sinistro cuȝ apostemate non duro quod fit planum quando super ipsum fit uehemēs compressio preter quod doleat: ⁊ quandoque prouenit ex eo cum uehementer premitur desuper eructuatio aut rugitus. Et cura eius est sumere puluerem nasturtii ⁊ uinum uetus ⁊ dimittere omnia que inflant: ⁊ ponere super ipsum uentosas cum igne.

De fluxu uentris.

f It aut cum sanguine ⁊ sanie: aut sine eis: ⁊ ille qui est sine sanguine: fit aut propter debilitatem epatis ab attractione aut propter debilitatem suam a digestione: aut q꞉ currit ex eo colera acuta: ad itestina: aut pp uelocitatē descensionis cibi a stomacho ⁊ intestinis: ⁊ illud fit aut pp multitudinem flegmatis in eis: aut propter repletionem eorum ⁊ mollificationem ipsorum: aut propter lubricitatem accidenteȝ in eis: aut propter bothor i superficie eorum: Et quādoqȝ fit fluxus uentris etiam a multitudine effusionis colere nigre ad os stomachi ⁊ are effusa ex capite ad stomachum: aut propter multitudinem cibi: aut quia solutiuus ē in natura sui: aut propter errorem ordinis eius: aut propter motum post ipsum: aut pp multitudinem potus aque super ipsum: aut propter paruitatem resolutionis a corpore. Ille autem qui fit cum sanguine ⁊ sanie fit aut propter dubellatim que rumpitur: aut propter uenam scissam: aut propter debilitatem epatis: aut propter excoriationem accidentem: excoriatio aut fit in intestinis superioribus aut inferioribus aut in ano. Accidens aūt ex debilitate epatis ab attractione fit absqȝ sanguine ⁊ signum eius est fluxus albus ⁊ uiridis ⁊ quod mollescit corpus cum eo: ⁊ minoratur sanguis in uenis eius ⁊ citrinatur color ⁊ albifica

tur. Et cura eius sunt electu aperitiuum sicut diatrion pipercon :diacalamentū ꝛ ui num purum forte parue quantitatis ꝛ em plastra confortantia epar ꝛ positio uentosa rum super ipsum uice una : ꝛ ista emplastra alia:ꝛ cibi qui sunt uelocis penetrationis.

Fluxus autem facti a multitudine colere acute que currit ab epate signa sunt quod fit post febres adurentes:aut post acceptio nem medicinarum acutarum aut uini puri . ꝛ omniū que calefaciunt epar ꝛ mordicant ipsum ꝛ faciunt sequi cum prolongantur ex coriationem. Et cura eius est sumere i potu aquaꝫ sauic ordei:aut sauic de granis granatorum:aut trociscos de acetosa:ꝛ lac acetosum decoctum cum lapidibus ꝛ fer ro ignito:ꝛ quando prolongatur hec egritu do ꝛ cadit uirtus ꝛ uidetur quod in ea non ualeat hoc medicamen:tunc cura est cibare egrum ex medicinis lenibus pinguibus in die multotiens:dando omni uice coclearū unum. Velocitas descensionis cibi a stomacho ꝛ in intestinis:fit aut pp motuꝫ la boriosum p⁹cibū. Cura eius est somnus ꝛ quies post cibum:aut quia cibus in se ip so facit illud necessarium quoniam est lubri cosus uiscosus subtilis:aut pinguis:aut plu rime quantitatis:aut in ipso est uirtus solu tiua. Et cura omnis speciei huius est ut opponatur ei cum contrario . Aut uelo citas descensionis cibi propter stomachum fit:ꝛ intestina:ꝛ hoc fit propter multitudi nem flegmatis in eis:cuius signum est flu xus albus ꝛ mltitudo sputi ꝛ paucitas nau see ꝛ sitis ꝛ uomitus flegmatis ꝛ eius exi tus cum cibo ꝛ commixti egestione cum eis ꝛ egestio in qua non est plurima alteratio.

Et cura eius est uomitus ꝛ potus yere: deinde electuaria aggregantia stipticitatē ꝛ caliditatem ex eis que diximus i cura sto machi. Et similiť cibi aut propter mol liciem in stomacho ꝛ repletionem eius: cu ius signa sunt hec preter quod cum eo non est uomitus flegmatis:neque egestio. Et cura eius est exsiccatio ꝛ electa que dixim⁹ preter uomitum ꝛ solutionem . Aut pp bothor in eis:cuius signa sunt quod excita tur post cibum dolor in stomacho ꝛ intestis ꝛ in loco in quo non ìueniebatur ante cibū cumqꝫ cibus descendit ab illo loco sedatur ille dolor:ꝛ commouetur in loco alio iferio re ab illo loco:deiñ sedať ꝛ si cessat pmutari ſm hoc ꝛ qđ ē in egestione uirus subtile : ꝛ cibi ēt cū sua dispositione ꝛ nō alterati oio : aut nō alterati plurima alteratione. Et cura ei⁹ ē cibi acetosi stiptici:sicut ribes ꝛ granata acetosa ꝛ citonia proprie ꝛ sumac ꝛ trocisci de acetosa:ꝛ puluis manu sumpt⁹ de granis granatoꝝ: ꝛ puluis lubricitatis intestinoꝝ de seminibus similiter sumptus .

Aut propter lubricitatem accidentem i su perficie stomachi:ꝛ intestinoꝝ :cuius signū est exitus ciboꝝ:nō alteratoꝝ:aut parue al terationis:ꝛ illud quoniaꝫ sunt uelocis exi tus ꝛ descensionis ꝛ proprie si mouetur in firmus: Si autem infirmus non mouetur sunt tardioris exitus ꝛ sentitur grauitas ci bi descendentis subito precipitati ad infe riora sicut lapis cadens . Cura eius ē exsiccatio cum electuario de siliquis:ꝛ elec tuario de thure:ꝛ electuario de gallis:ꝛ di missio aque calide:ꝛ administratio aque ue ri frigoris:ꝛ sumere puluerem manibus a sauicb bone fixionis ꝛ proprie a sauic de granis granatorum ꝛ alcubere ꝛ similia . Facti e multitudine effusionis colere ni . ad os stomachi signū est qđ commoueť i eo appetitus ꝛ inueniť cum hoc mordicatio i ore stomachi:ꝛ acetositas in ore:ꝛ sedatio eius apud comestionē aut apud potū puum olei ꝛ ñ sedať cū cib ñ unctuosis ea sedatiōe q̃ hēt cū unctuosis. Et cura ei⁹ ē flōmia basilice ꝛ solo cū decoctiōe epithimi: ꝛ posi tio uētosaꝝ cū igne sup splenē :ꝛ simiľr sequi ipm cū medicinis cōfortātib⁹ ipm ꝛ assidua tio pulueris de epithimo:ꝛ in mane sumeť aliqd sorbitionis unctuose . Facti uero ex catarro capitis:signū est qđ fit post som num ꝛ diuersitatē egestionis:deinde retineť uēter dū pseuerat homo uigilās. Et cura eius est abrasio capitis fricatio eius cuꝫ pā no laneo aspero:ꝛ linire ipsum cum eis que uesicant ipsum sicut diximus in cura tussis : ꝛ que dicemus in antidotario huius libri:ꝛ sternutatio ꝛ gargarismus ꝛ dimittere som num super ceruicem post repletionē cibi ꝛ uomitus post aspergefactionē cū aqua calīa.

Ille aūt qui fit pp multitudineꝫ cibi nō fit nisi quia uirtus appetitiua fortior est reteti ua:cuius signum est uehementia appetitus absque mordicatione in hore stomachi : cū qꝫ comedit ſꝫ appetitū grauat eū: qr soluť

natura. Et cura eius est ut cõmensuref co mestio cũ quantitate qua nõ soluaf natura: τ si ledif pp uehementiã appetit' accipiat cũ comedit ex luto anisi butiro rem modicã aut ex cibo dulci unctuoso bucellã ex carne pingui proprie. Ille aũt qui fit pp erro rem in ordine qz precedũt cibũ res uelocis exitus: quare propter illud festinat exitus cibi. Cura est alteratio illius ordinis illius qui fit pp multitudinẽ potus aque su per cibũ. Cura est minorare aquã τ cito currere ad somnũ τ bibere uinũ pmixtum ut cesset sitis. Illius qui fit pp paucitatem resolutionis corporis: signũ ẽ multitudo car nis τ puitas appetitus longitudo quietis τ dimissio motus. Et cura eius est exerci tium τ fricatio τ sudatio in balneo.

De excoriatione tenasmon τ similibus.

Fluxus autem qui est cũ sanie τ san guine aut fit ex dubellati que erumpi tur: τ illud fit ex pcussione τ puenit subito: aut plurimũ ei': aut paulati: ã pp uenã ruptã aut pp debilitatẽ epatis a digestiõe: aut pp excoriationem: τ excoriatio fit in intestinis superioribus: aut inferioribus: aut in ano illius aũt qui fit ppter dubellati que rupta ẽ signũ ẽ qd ãncesserẽ febres: dolor τ grauitas τ apostema in qbusdã mẽbris uacuitatis uẽ tris: deinde sedat' fuit dolor τ pulsatio: τ remãsit grauitas: deĩn accidit ei tremor su bito τ alleuiata ẽ illa grauitas ẽt. Et cura ei' si fuerit res plĩma que currit debilitans infirmũ ut def in omni hora de aqua carnũ τ parũ uini τ tortelle cõtrite τ adhibeaf ei bon' odor ut nõ cadat uirtus eius: ita ut cũ minoraf eius egestio: def in potu aqua mell' uice una τ medicamẽ incarnatiuũ ulcerũ in testinorũ uice alia donec cõsolidef. Ille uero qui uenit paulatim fit ẽt p' exituras i membris que non hñt amplos meat' equa les sicut pectus τ similia illi de bis que nõ perueniũt ad stomachũ τ intestina in meatu amplo: τ signa sunt ista eadẽ pdicta: τ opor tet ut consolidetur ad quod latus expellat natura illam saniẽ τ adiuuef si fuerit ad par tem intestinorũ cum solutiuis lenibus sicut aqua mellis τ aqua zucbari si fuerit cũ eo caliditas: τ si fuerit ad partẽ urine cũ semie apii τ feniculi: τ dauco τ similia d illis que prouocant urinã cũ lenitate illa ita ut cũ mi noratur quantitas eius detur in potu incar natoria uice una τ aqua mellis uice alia fz qd diximus. Fluxus autez ex debilitate epatis ad digestionez signũ est quod egestio est similis aque carnis recentis cum abluif τ iam diximus curam τ signa in debilitate epatis. Excoriatio alia est mala putri da antiqua: τ alia cũ qua non ẽ putrefactio τ alia que fit a colera: τ alia que fit a fleg mate salso: τ alia que fit a colra ni. τ d istis alia est in intestinis superioribus τ alia in i ferioribus: τ signa eius que est facta a colra sine putrefactione in intestinis supioribus sunt punctura in uẽtre: τ egestio in qua sunt uiscositas τ muscillago τ dolor sup umbilicũ τ qd descẽdit fex post dolorẽ τ puncturaz p unam horam: τ cũ illa in qua est de muscilla gine τ sanie τ sanguine quod est uehemẽtis pmixtionis cum fece descẽdit colera: τ sunt cum ea tristitia τ sitis. Et cura eius est semina lenientia τ puluis qui manu sumif de bolo τ aqua sauic ordei cum gumi ar. τ lac acetosum coctum cum ferro τ cibi facien tes glutinationem τ stiptici sicut uitella ouo rum τ rixi impinguatum cum adipe renum edorum: τ sumac agresta τ sauic algobedar anabac: τ omnia que diximus in cura cole rice egestionis. Illi' autem que fit in i testinis inferioribus: signa sunt quod dolor est in inferioribus umbilici τ sequitur exi tus fecis ponctura τ est non uehementis commixtionis cuz muscillagine τ sanguine.

Cura eius est quod diximus de clisterib' sedantibus facientibus glutinationem.

Excoriationis autem facte ex flegmate salso signa sunt quod fit post coriзam τ ca tarrum τ non est cum ea in egestione sani es plurima: neque colera: neque rubedo ne qz uiriditas immo flegma τ uiscositates nz acuitas inest que pungat ea τ uentositas cum est plurima. Et cura eius est semi na acuta τ nasturtium decoctum cum aqua τ oleo τ curetur caput cum eis que dixim' in cura prohibitionis catarri: τ si fuerit in intestinis inferioribus ponantur in clisteri res calefactionis pauce de illis quas dice mus: τ nominatur clistere sedatiuum qd nõ infrigidat. Facta autem a melencol a ẽ mala cronica: τ signa eius sunt pũctura assi dua et egestio nigra: ex qua terra ebullit

τ odoratur ex ea odor:aceti: τ hec excoriatio si antiquatur non sanatur. Si uero non antiqua fuerit tunc cura eius est sumere i potu semina leuia τ calida:τ deuitentur i hac egritudine res acetose:τ dentur res facientes glutinationem sicut uitella ouoꝝ τ rizi: cum adipe capraꝝ:τ cum amigdal' frixis τ cũ papauere. Et omnes excoriationes que sunt in intestinis inferioribus non indigent medicinis sumptis desup:sed clisteribus: illis aũt que sunt in supioribus paꝝ cõfer' clisteria. Illa aũt excoriatio que ẽ cronica putrida siue sit flegmatica siue colerica siue mẽl'ica indiget clisterib⁹ acutis ex eis que dicemus τ medicinis que abstergant uice una τ ex eis que constipant alia. Excoriationis aũt que fit in ano τ est tenasmon: signa sunt frequentia asellationis pauce sicut sputum uerbi gratia cũ dolore ledente prope anum τ illud cum quo egreditur ego non est permixtum cum fece τ iuuantur hñtes eam suppositione collirij plusquam reliquis curationibus : τ ego dicam colliria tenasmon.

De colica.

C Olica passio fit aut ex retentione fecis:aut ex retentione uentositatis :τ retentio quidem fecis fit ex siccitate:τ siccitas fit aut pp siccitatẽ ciboꝝ ipsoꝝ :aut paruitatem quantitatis eorum : aut multitudinem exitus urine:aut uehementiam raritatis corporis:aut multitudinem laboris aut uehementiaꝫ caloris aeris :aut propter uehementiam caliditatis uentris :τ quãdoqꝫ retentio fecis est propter paruitatem effusionis colere ad intestina aut quoniam sup ea est flegma uiscosum plurimum inuestitũ super ea:τ hoc est illud qđ pl'im fit:aut ppt siccitatem ipsorum intestinorum: aut propter apostema eorum:aut propter destructione sensus coꝝ. Uentositatis aũt fit retentio aut pp multitudinẽ quãtitatis eius:τ fit multitudo uẽtositatis aut pp cibos iflatiuos queꝝ quãtitas ẽ multa:aut pp supfluitatẽ cibi nimiã:aut pp debilitatẽ cal'itatis uẽtris aut pp coartationẽ uẽtositatis inter duas tunicas intestinoꝝ:aut pp adherentiã flatis plimi τ lapidationẽ eius.s.alicui⁹ ptis post aliã:aut pp colam m.effusaꝫ ad uentrẽ : qr inflat ipsum. Et retẽtio fecis pp siccitatẽ ciboꝝ accidit p⁹ comestionẽ glãdiũ τ ꝫiꝫi τ alcosab τ sil'. Et cura ei⁹ ẽ ut sumat in potu sir.uio.aut iuleb aut decoctionẽ ficuũ aut rob dulce aut ol'm sisaminũ i quo dissolutũ ẽ de ꝫucharo rubeo quãtũ ipsuꝫ ẽ sup ignẽ aut penidiaꝝ:τ supponat' coll'iũ ex salgẽma : τ cibi sint ũctuosi dulces τ mollificatiui. Illi⁹ aũt qui fit ex multitudine exuberãtie urine: signa sunt qđ fit p⁹ multitudinẽ urine. Et cura ei⁹ ẽ comedere carnes passulaꝝ τ arietis τ dactilos τ sisamios factos cũ amilo:τ butiꝝ coctũ τ butiꝝ crudũ τ penidias:τ assiduare acceptionẽ medulle cassief.τ sir.uiol' τ pruna infusa in iuleb:τ sil'ia de illis que mouẽt uentrẽ cũ opilatione meatuũ. Illi⁹ ꝟo que ẽ pp uehemẽtiã cal'itatis uẽtris sigñ sunt uehemẽtia:sitis τ siccitas fecis uẽtris sp. Et cura ei⁹ ẽ acceptio fructuũ lubricãtiũ infrigidãtiũ ante cibũ sicut sunt pruna fic⁹ humide:τ uue:τ crisomila τ sil'ia de illis q infrigidant τ humectãt uentrẽ. Illi⁹ q fit pp uehementiã caliditatis aeris :aut pp uehemẽtiam laboris aut propter multitudinẽ sudoris in balneo aut alia signa sunt qđ retinetur fex:τ exsiccatur post cibos sicut p⁹ ipsos. Et cura eius est sumere cibos lubricatiuos unctuosos multe quantitatis τ fruct⁹ humidos τ alterare aerẽ τ dimittere laborẽ τ inungere corp⁹ cũ cera τ oleo τ itrare aquam frigidam. Illius uero qui fit pp raritatem corporis signa sunt paruitas fecis in omnibus diebus sanitatis τ siccitas eius semper plurima τ multitudo famis τ uehementia appetitus. Et cura eius est assumptio ciborum crossorum unctuosorum τ inungere manifestum corporis cum cera τ oleo ro.τ introitus in aquam frigidam. Illius uero qui fit propter siccitatem intestini signa sunt extenuatio mirac uentris τ subtilitas eius:τ ut non inueniat' siccitatis fecis causa τ difficultas exitus fecis τ est cum ea sitis. Et cura eius est potus olei añ cibum τ introitus in aquam calidam τ amministratio uini dulcis τ unctuosorum. Illius qui est ex flegmate crosso aggregato in intestinis τ stomacho τ ẽ illa que pl'im fit signa sunt qđ fit p⁹satietatẽ nauseatiuã pl'imã τ retinetur fex τ uentositas omnino τ multiplicatur τ fetet eructuatio desuper τ multiplicatur nausea τ fortis fit dolor et sudat sudore frigido. Et cura eius est

in hora quis paroxismi succurratur cum cli steri solutione leni. Si ergo sufficit bene: ꝛ si nō cum solutiuo medio ꝛ si sufficit bene: ꝛ si non cū acuto solutiuo: ꝛ detur elect: de dactil': elect diacitonitem solutiuum: ꝛ pil lule de margaritis: ꝛ pillule albe: ipse enī pillule ueloces sunt in soluendo uentrem. In die autem qua non sunt paroxismi: caue at sibi a sacietate nauseatiua: ꝛ assiduet co mestionem. ꝛ elect: diacimini: ꝛ utat in cibo suo alburi anabati: ꝛ dimittat fructus humi dos ꝛ euomat cum aqua ꝛ mlle cum replet cibo: ꝛ sit eius secunda mensa ex ficubus sic cis nucibus ꝛ fisticis ꝛ penidijs ꝛ nuce in da: ꝛ uinum eius sit uetus purum amarum: ꝛ decoctio eius sit ex caulibus ꝛ aqua salsa ꝛ sicla ꝛ omnibus que soluunt uentrem: et dimittat sumac ꝛ lentes ꝛ granata cum gra nis suis ꝛ agresta ꝛ similia illis: ꝛ deuitet multitudinem potus aque frigide proprie ꝛ uinum acetosum ꝛ nouum ꝛ assiduet infu sionem aloes cum oleo de kerua: ꝛ aqua ra dicum ſm quod narrabo ut securus fiat ad redictionem si deus uoluerit. Illi' qui fit propter paucitatem effusionis colere ad ite stina ꝛ accidit ex ea difficultas exitus fecis signa sunt albedo egestiōis cum difficultate exitus eius ꝛ inflatio uentris. Et cura eius est quod diximus in ycterícia ex opila tione meatus inferioris: ꝛ ut ponatur in ci bo almuri ꝛ sinapis ꝛ ficus immature: aut distillentur in eo fici stille alique: ꝛ sumat ante cibum oliuas aque ꝛ siclas cum sinapi ꝛ conterat medullam carcami cum ficubus ꝛ sumat inde ante cibum. Illa que est ex apostemate in intestinis fit ex apostema te calido tantum: ꝛ signa eius sunt sitis ꝛ fe bris ꝛ uomitus colere: ꝛ inflatio maxima ī superioribus uentris ꝛ pulsatio in uentre: ꝛ si fit fortior: euomit infirmus fecem ꝛ fit anhelitus eius fetidus: ꝛ quandoq; est eru ctuatio eius fetida ꝛ totū corpus similiter ꝛ est colerica que nominatur yleos cuius expositio est domine miserer: ꝛ o quā par ua est eius cura si confirmetur in initio aūt rei oportet ut flobotometur basilica: deide saffena. deinde detur aqua endiuie ꝛ aqua foliorum aneti: cuscute humide ꝛ altee folio rum aque ꝛ malue in qua dissoluta est me dulla cassie fistule: ꝛ fundatur desuper oleū amigdalinum dulciū: ꝛ liniatur locus cum

oleo anetino ꝛ camomellino ꝛ sorbeat ex iu ribus herbarum lenium ꝛ ex decoctione ci ceris ꝛ aneti ꝛ confortetur cum odoriferis ꝛ aqua pullorum ꝛ clisterizetur cum aqua ordei ꝛ altee ꝛ rob: ꝛ si fortior siccitas cli sterizetur cum aqua ordei ꝛ rob. Et si for tior sit siccitas clisterizetur cum aqua ordei ꝛ rob: ꝛ si fortior sit inflatio clisterizetur cū aqua ordei ꝛ albumine oui ꝛ muscillagine psillii ꝛ clisteri infrigidante quod narrabo: ꝛ sumat in potu muscillaginē psillij ꝛ aquā citroli ꝛ similia de his que extingunt donec sedetur inflammatio: deinde redeat ad leni endum apostema cum lenitiuis: sicut sunt muscillago fenugreci: ꝛ seminis lini ꝛ rob ꝛ altea ꝛ oleum sisaminum ꝛ oleum amigda linum. Et fit etiam ab humoribus ma lis adherentibus ꝛ fit cum ea uomitus fre quens ꝛ non quiescit quod est in concauita te uentris ꝛ inueniuntur punctura ꝛ dolor ꝛ aqua in superioribus uentris eius ꝛ com mouetur post comestionem ꝛ non sedatur ni si cum uomitu: ꝛ sunt cū ea tristia ꝛ frigus extremitatum quandoq;. Et cura eius est cura yleos ꝛ trocisci stelle ſm quod dixi mus in cura stomachi. Et fit etiam ex tortione intestinorum superiorum et exsic catione stercoris in eis. Et cura eius ē sir. uiol'. cum scamonea: ꝛ oleum amigdal'.

Colica autem uentosa est sicut illa que ac cidit ex cibis inflatiuis cuius signa sunt qđ est rugitus in uentre: aut augumentū quod non sanatur nisi cum desuper uehementer comprimitur ꝛ dolor difficil' ledens in um bilico ꝛ eructuatio difficilis plurime quāti tatis ꝛ retentio uentositatis: ꝛ si egerunt ex ea aliquid non egreditur cum quantitate que sedet dolorem uehementem ꝛ quando que est cum hoc lenitas: cum ergo ineneris uentrem lenem aut equalem ꝛ dolorem ue hementem: tunc colica erit uentosa fortis. Si ergo fuerit post multū usū fructuū ꝛ her bar: tunc cura eius erit: ut in potu detur đ electio diaciminū: cum aqua in qua bullita sunt ciminum ꝛ carui. Si ergo sufficit be ne: si non tunc detur ei confectio de granis lauri: ꝛ si fortior sit dolor in dispositione: tunc det ei philonium ꝛ detur ei in potu ui num purum uetus dum est ieiunus ꝛ sit ca lefactum ꝛ calefiat mirac eius ꝛ ligetur su per ipsum pannus ꝛ prolonget somnum ꝛ

non comedat aliquid tribus diebus si pot illud tollerare: ꝛ si non potest tollerare comedat bucellam panis infusi in uino ueteri ꝛ non bibat aquam frigidam: dolor nam que commouetur post potum eius: ꝛ si iam sedata fuerit: tunc ingrediatur tinam quando commouetur dolor ꝛ exeat quando debilitatur ꝛ inungatur uenter cum oleo quod exsugit uentositatem ex eis que diximus: ꝛ suspendatur super eum ollula parua cũ igne ꝛ clisterizetur cum clisteri quod exsugit uentositatem ꝛ superponatur suppositorium qđ exsugit uentositatem ex eis que dicemus ita ut cum sedatur dolor totus redeat ad cibum paulatim comedat ex iure alisadebegi ꝛ deuitet aquam frigidam diebus multis ꝛ ponat in uino suo galliam ꝛ sit purum uinum suum: ꝛ caueat ab herbis ꝛ fructibus humidis ꝛ granis inflatiuis ꝛ precipue a piris ꝛ moris rubi ꝛ cucurbitis ꝛ citrolis: ꝛ grisomil: ꝛ simil. ꝛ caueat plurimam comestionem uini colati ꝛ adusti ꝛ similiter. Cura eius que ex multitudine cibi est. Illa uero que fit ex coartatione uentositatis inter duas tunicas intestinorum. Signa sunt uehementia doloris ꝛ quod non egreditur uentositas ex ea omnino ꝛ quod non rugit per compressionem factam desuper ꝛ confert huic cura tota ꝛ pcipue abstinẽtia a cibo ꝛ appensio uentosarum ꝛ uaporatio sup locum doloris ꝛ uinum purum. Illius qui fit ex flegmate quod paulatim resoluit ꝛ inflat signa sunt quod sedatur dolor quandoque ꝛ commouetur post duas horas aut tres: ꝛ quandoque commouet eam uaporatio: cum ergo uides dolorem uehementem post uaporationem: tunc dimitte uaporationem ꝛ precipe infirmo ut prolonget somnum ꝛ calefaciat mirac ꝛ dimittat cibũ die una: deinde uaporetur ꝛ suspendatur ollula cum igne. Si ergo sedatur dolor tunc illud est conueniens ꝛ si commouetur administretur somnus ꝛ minoretur cibus ut ꝛ digerat id flegma totum ꝛ exsiccetur ꝛ resoluat paulatim ꝛ non redeat. Illius uero qui fit ex melancolia que effunditur ad uentrem ꝛ inflat ipsum signa sunt acetositas eructuationis ꝛ inflatio uentris subito cum dolore uehementi. Et cura eius ẽ in hora pox: qđ decoquantur cum forti aceto calamentum ꝛ ciperi: ruta: origanum: grana nigra ꝛ fiat uaporatio cum eis ꝛ traiitiat aquam calidam in qua decocta sunt ciminum ꝛ carui ꝛ clisterizetur cum clisteribus exsiccatiuis uentositatis: in hora aũt in qua non est paroxismus fac eum assiduare potum decoctionis epithimi ꝛ omnium que educunt melancoliam. Et quandoque fit a multitudine serpentium ꝛ uermium in uentre ꝛ trãsuersantur in eo ꝛ inuoluũtur in stercore ꝛ generantur a continuatione satietatis nauseatiue ꝛ comestione ciborum putrefactorum ꝛ sunt trium specierum: longi qui sunt in intestinis superiorib⁹ gracilib⁹: ꝛ lati q sunt i intestinis crossis inferioribus ꝛ nominãtur semina cucurbite: ꝛ uermes parui q sunt plurimi in intestino recto quod sequitur anus: ꝛ significatio eorum est multiplicatio cibi: ꝛ quando non comedit: mordicant: ꝛ accidunt a multitudine eorum in uentre accidẽtia mala timorosa. Et cura illorum est eductio ipsorum cum eis que interficiunt ipsos ex medicinis amaris: longos uero interficit absinthium: latos uero interficiunt sceba ꝛ lupini amari ꝛ narciscus ꝛ alebrengi ꝛ decoctio eius cum bibitur. Illi uero qui sunt in ano curentur cũ inuoluitur lana in felle taurino ꝛ supponitur.

De egritudinibus renum.

Egritudines renum sunt apostemata: lapis caliditas macies debilitas: eruptio sanguinis: difficultas urine facta ex eis. Lapidis uero in renibus signum est quod dolor eius est similis dolori colice: ꝛ illud quoniam natura cum eo constringit ꝛ commouetur nausea: ꝛ inuenit dolorem in ylijs: ꝛ oportet ut distinguatur inter ipm ꝛ colicam per urinam cum enim est in ea sicut arena: aut de consuetudine est egri: ut mingat post huiusmodi dolorem lapidem: aut iam minxerit ante illud per aliquot mẽses urinam nigram cum qua fuit dolor i catim tunc est lapis ꝛ si non fuerit aliquod horum signorum: tunc dolor post sacietatem nauseatiuam est signum colice: ꝛ nausea cũ colica plus est: ꝛ locus doloris in uentre i colica ẽ amplior ꝛ ad anteriora decliuior. In lapide autem qui est in renibus loc⁹ minor ad posteriora decliuior. Item dolor colice permutatur: dolor uero renum non permutatur: ꝛ iterum significatio lapidis renũ est dolor in catim ꝛ ylijs ꝛ emulctorijs

Si non est magne quantitatis: neqz uehementis caliditatis. Sed est cum hoc caliditas: necessaria est flobotomia: uerum extrabatur sanguis minus: ꝛ sit contentus post illud eo quod educit coleram ex eis que ꝓpria sunt doloribus iuncturarum calidis ex decoctionibus ꝛ pillulis quas dicemus conuenientes dolori iuncturaꝝ calido: ꝛ post id liniat cum epithimatibus que dicemus: ꝛ d̉clinetur in apostemate magne quantitatis rubei coloris ad oē epithima in quo sunt frigiditas ꝛ stipticitas que dicemus ꝯueniētia apostematibus sanguineis ꝛ iuncturis: ꝛ in apostematibus quoꝝ caliditas est magis augumentata q̄ ipsorum rubedo ꝛ magnitudo: necessariuz est declinare ad illa que infrigidant preter qd̉ stipticitatē faciunt: aut si faciūt stipticitatē plurimā ex eis que medici noiant epithima apꝰatū rubeoꝝ ꝛ apꝰatuz colicoꝝ: ꝛ similiter fiat in cibo ꝛ assimilētur cū sunt apostema sanguinea quoꝝ signa sunt ea que diximus.s. magnitudo quantitatis apostematis ꝛ uehemētia rubedinis coloris cum caliditate tactus. Colericoꝝ etiam caliditas est magna augumentata: iz quantitas diminuta ꝛ eoꝝ tensio minor: ꝛ non est eis multitudo rubedinis: ꝛ sꝫ plurimuz sunt ista apostema calida ꝯmixta ex colera ꝛ sanguine: ꝛ sunt signa ꝯmixta: quare oꝫ ut sit cura ꝯmixta. Sit cibus itaqz in apostematibus sanguineis etiam acetosus: stipticus sicͤ granata: agresta ꝛ ribes ꝛ sumac: ꝛ curatio ſm illud i collerico omne quod incrossat sanguinem sicut id qd̉ congelatur ꝛ almos ꝛ atrail ꝛ alchiel: ꝛ ad summū declinatio ad id quod humectat cū infrigidatione sicut cucurbita: citrolis: cucumeres: bolera frigida ꝛ melones indi: sauic cum zucharo: ꝛ aqua ordei: ꝛ cū flobotomaueris ꝛ solutionem feceris in apostemate calido ꝛ emplastra ueris cū eis que diximus: ꝛ declinauerit dolor ꝛ apostema: tunc apostemata sanguinea indigebunt magne q̄titatis: resolutiōe. Incipies ergo cū medicis leuis resolutiōis: sicͤ ē muscillago psillij muscillago semis lini: camomilla: altea adeps galline: anatis: deinde cum eis que sunt conuenientiora ꝛ fortiora: sicut ea in q̄bus sunt bdellium ꝛ armoniacū: storax: mirra: ꝛ adipes subtiles ex eis que dicemus: ꝛ administrab illud post si indigueris illa ea que scindant uesicas uelocit ꝛ extrahāt illd̉ quod est in eis ex illis que dicemus.

Apostema uero pauce tensionis collericum non indiget post declinationem resolutiuis ꝛ si indiget eis: indiget que sunt pauce resolutionis. Sanguineum aūt indiget illis secundum quantitatem magnitudis sue capacitatis ꝛ paruitatem sue caliditatis: inceptionem ad tenebrositatem ꝛ ad duritiē. Significat ergo tua operatio ſcd̉m illud ut remaneat durities in eo ex qua disrumpant iuncture: ꝛ accidit ēt disruptio multotiens ex supremo studio i infrigidando apostema calida: ꝛ non oꝫ quidem ut maximū studium adhibeatur ad hoc ꝛ proprie in eo quod ex est magni spatij ꝛ pauce caliditatis. Sed dimitte in frationem eius cum uides ipsum iam erigi ꝛ stare ꝛ non additur. Collericum uero infrigida quantum potes: non.n. ex eo times disruptionem. Et quandoqz accidit diruptio etiam ex eo qd̉ infirmus ultime studet in acceptionem medicinarūz que sedant dolores iuncturarum sicͤ hermodactili ꝛ lentes: ꝛ ossa ꝯbusta ꝛ ea que dicemus ex istis. Significat ergo administratio tua istoꝝ apostematum magne quantitatis que non sunt uehementis caliditatis minus ſcd̉z quantitatem qua sedant quidam dolores ꝛ post euacuationem. In apostematibus uero colericis utere eis post euacuationem colere ſꝫ quantitatem multitudinis masiei ꝛ paucitatem eius ꝛ uehementiam doloris ſcd̉z quantitatem magnitudinis eius ꝛ tēsionis eius absqz timore ſcd̉m quantitatē qua sedatur doloꝝ integre. Doloris autem iuncturarum facti ex humore crudo frigido signa sunt dolor ꝛ apostema absqz rubedine in colore ꝛ sine caliditate in tactu: ꝛ est magnitudo quantitatis eius: ꝛ tēsionis ipsius ꝛ secundum quantitatem multitudinis masiei ꝛ paucitas ipsius ꝛ uehementia doloris eius secundum quantitatē magnitudinis eiꝰ ꝛ tensionis ipsius. Cura eius est ut intētio tua sit in principio uomitus cū eis que educunt flegma crossum: ꝛ solutio que fit cū pillulis de hermodactil ꝛ pillul de apsia: ꝛ stomaticon ꝛ ad summū cum eis in q̄bus cadūt pulpa colloquintid̉ ꝛ centaurea ꝛ sucus cucumeris asinini ꝛ semen urtice ꝛ similia ex eis que dicemus. Cum ergo euacuaueris ē pl'a ipsuz cū eis que sunt lenis calefactionis sicͤ uitella ouoꝝ ꝛ rob ꝛ medulla panis de si

mila τ similia cũ croco τ lacte dulci τ similia ex his que dicemus. Si aũt fuerit uehemen tis frigoris in tactu: tunc cura ipsum cuȝ sto race τ sanbaco τ euforbio τ castoreo: τ cuȝ peruenit ad statũ τ incipit declinare: tunc i cipe in resolutione τ stude in ea ualde ut nõ fiat lapis τ nõ omnimode una uice studeas resoluere subito. Sed resolue ipsum dum ñ inueneris ipsum addere duritẽ. Cum aũt uideris ipsum iã indurari: tunc cessa a resolu tione: τ admistra lenientia: donec uideas ip sum iã lenificatuȝ: deinde redi ad resoluen dũ: isto namqȝ mõ possibile est ut ñ remane at ex eo aliqd qđ fiat lapis: τ caue ne admi stres in hoc mõ medicinas que nominanť se dantes dolorẽ: nisi forte post euacuationem fortẽ cuȝ solutione τ uomitu: τ subtilia ei ci bũ totũ τ caue in eo potũ aque frigide. In apostematib⁹ aũt calidis ñ. Ex eis que no cent hoibus hñtibus dolorẽ iuncturaꝝ sunt labor propinquus pox. calciamenta stricta: ebrietas: repletio ptransiens quantitateȝ ci bi τ uinũ añ cibuȝ est nociuũ neruis τ coit⁹ ẽt nocet neruis τ ẽ magis adiuuans ad hoc ut fiat podagra: τ dico qñ ñ ꝯpletur ꝑm qđ oȝ τ coitus τ balneũ: τ caueat a balneo iux ta horã pox. τ confert eis hoibus exercitiũ tempatũ post egritudinẽ τ flobotomiam τ so lutionẽ τ euacuationeȝ τ uomitũ. Caute la aũt a doloribus iuncturaꝝ fit abstinẽdo a repletione nauseatiua τ dilatatione i come stione τ potu τ assiduando flobotomiã τ solu tionẽ añ horaȝ pox. τ minorando cibũ: τ di mittendo uinũ in istis horis: τ alleuiando la borẽ illaꝝ iuncturaꝝ τ dimittendo coitum τ fricando iuncturas cũ medicinis plurie sub tiliationis ex eis quas dicemus p⁹. Et quã doqȝ eradicant dolores iuncturaꝝ τ poda gre eradicatione aliqua medicine fortes in prouocatione urine uehemẽtis subtiliationis ex eis que dicemus post: ueꝝtñ oȝ ut admini streť ex his qbus accidit hoc ex humore cru do: aut ex humore cuius plurimũ est cruduȝ τ dimittanť in illis quibus accidunt cum eo apostemata calida inflamata: τ ille cui acci dunt dolores iuncturaꝝ: deiñ recedũt ab eo aut ptranseunt terminũ pox. preter quod ei eueniat malitia dispositionis in paruitate ci bi: aut supfluitate laboris aut similibus ex eis quibus alleuiať corp⁹: euacueť in hora pox. ex humore qui consuetus ẽ. Si fuerit

apostema calidũ cum flobotomia: aut cuȝ eo qđ educit colerã. Et si fuerit frigidũ: cuȝ eo qđ educit humorẽ frigidum ex eis que dixi mus: τ ñ obliuiscaris: qm̃ qñqȝ perducit ad mortẽ subitaȝ aut asma: τ signũ illius est: qđ incipit tremor cordis: aut strictura anhelit⁹ Et qñqȝ facit icurrere paralisim aut apople xiã: τ signũ illius est qđ incipit tremor cor dis τ aliqd ex perturbatione sensuũ: τ qñqȝ aduenit id subito: quapp non dimittať quin euacueť cum sentiť paroxismus.

De sciatica τ dolore iuncture anche.

b Hec est spẽs una doloris iuncturaruȝ Sed qr est in iunctura profunda sup q̃ est plurima caro sup q̃ non apparet signũ apostematis manifeste: diuersificatur cura eius in quibusdã horis a reliquoꝝ dolorum iuncturaꝝ cura. Cum ergo ẽ dolor in anca τ ñ mouetur donec extendať ad coxam tunc est dolor anche purus. Et qñ extenditur ul qȝ ad coxã τ lacertum cruris τ pedem: tunc est sciatica: τ qñqȝ est in utroqȝ latere. Si aũt accidit in sinistra est uehemẽtior quã in dextra. In dolore aũt anche oȝ considereť illud qđ precessit de regimine egri: τ cuius humoris necessaria sit aggregatio ex cibo τ potu τ motu eius τ significatur ex eis hũoꝝ τ si demonstrať cum hoc in ancha sentitur a liquantus calor aut frigus: tunc uerificatur significatio sup qualitatẽ superfluitatis. Si est frigus curetur cum uomitu forti ultimo multotiens: deinde clisteribus que educunt uiscositatem τ faciunt excoriationem ex eis que dicemus: τ cum suppositorijs illis si milibus: τ cum suppositorijs que calefaci unt cuȝ supponuntur: τ emplastretur ancha cum sedantibus dolores: sicut emplastrum de camomilla τ altea τ semine lini τ ex eis que narrabo ut sedetur dolor anche in prin cipio rei sue: deinde emplastra rubificantia facientia uesicas: si illa necessaria sint: τ quandoqȝ sedantur dolores anche frigidi cum uomitu τ clisteribus educentibus uisco sitates: τ inunctione cum oleo de euforbio τ castoreo quod dicemus ꝑm similitudinem illorum τ ex pillulis calidis: quod si diffici lis fiat in dispositione sanitatis eius necessa ria est iteratio cure: τ facere hominen pati famem ut minorentur humores eius: τ em plastra rubificantia que sunt sicut hoc. ℞. sinapis quod teratur τ admisceatur ei quan

tum ipsum ē de fimo colūbino ⁊ conficiant cuȝ decoctione ficuū ⁊ dimittat: ut uesicetur ⁊ currat id qđ est in uesicis ex aqua: deinde uapora ipsuȝ cum aqua calida: ⁊ si ñ sedatur reitera illud. Si uero uetus fiat: ⁊ timeat qđ disloceť caput iuncture anche. Cuius si gnū est qđ assiduus ē dolor: ⁊ rorATUR ulcus: qñqȝ exsiccatur: qñqȝ cauterizetur: ⁊ oportet ut cauterizatio fiat cum cauterio minuto sup qđ sit circulus anuli quantitatis doloris ⁊ cuȝ quantitate que capiat caput grauati anche: ut fiat in una uice circulus magnus in cui⁹ medio sint duo circuli: hoc. n. est quod ē uerius ⁊ ñ dimittatur ꝯsolidari usqȝ in tempore longo cuȝ eo qđ desuper ponitur de cepe confecto cū butiro ut currat totum qđ est in iunctura ⁊ redeat iunctura ad dispositionē suam. ¶ In illo aūt qui est ex caliditate flobotomeť basilica ex latere illi⁹: ⁊ si fuerit in utroqȝ latere flobotomenť utreqȝ basilice ⁊ si sedeť bene: ⁊ si nō flobotomeť sciatica curuature geniculi ex ipso latere ⁊ nō dimittas iuncturā in illa dispositione anche cum emplastris frigidis: sed pone desuper i hac dispositione ēt ea que sunt leuis calefactiōis ⁊ sunt sedantia dolores de his que diximus sicut camomilla ⁊ se. lini: ⁊ si hñti illud sunt emorroides fluentes sanguineȝ suppone eis ex collirиis que excoriationem faciunt sine calefactione: ⁊ flobotoma post id de uena que est in curuatura poplitis ⁊ uentosa crura ⁊ coxas ⁊ ancham ipsam uentosatione cū incisione profunda ut currat ex ea sanguis plurimus: ⁊ cuȝ eger utitur in dolore anche medicinis calidis añ euacuationeȝ putrescit superfluitas ⁊ fit egritudo difficil' sanationis ualde: qm̄ materia inspissatur ⁊ fit sicut res que sup ignem cocta incrossať ⁊ induratur: cuius cura est ut ponať super ancha uentosa quā maxima: deinde administrētur clisteria acuta. ¶ Sciatica uero fit cum caliditate aut frigiditate: ꝯsideretur ergo regimē ⁊ dispositio pedum: ⁊ curetur frigida cum eis que diximus đ curatione anche ex uomitu: cibo: solutiōe: clisteribus: calefactione: exsiccatione corporis: ⁊ ex unctione pedis toti⁹ cū oleo in quo sint contrita castoreū: euforƀ. ⁊ oleo de costo ⁊ oleo cucumeris asinini: oľo laurino cū quocūqȝ possibile est ⁊ emplastretur: hoc emplastro cuius confectio. ℞. farinam lupinoꝝ amarorum que decoquatur cū aceto ⁊ melle ⁊ administreť. In calida uero flobotometur basilica in primis: deinde succedat ei flobotomia sciatice. Si ergo sedať bene: ⁊ si non iteretur flobotomia basilice: ⁊ administrentur cibi minorantes sanguinē ⁊ subtiliantes ipsum.

De dolore dorsi.

Fit secundum plurimū ex frigore ⁊ humore crudo: cuius sig̃ sunt assiduatio eius qđ fit paulatim: ⁊ sedatio ipsius cū hō ābulat ⁊ moueť parump. Et ꝯfert ei uomitus ⁊ solutio cū pill' fetiđ ⁊ pill' đ hermodactil' ⁊ pill' de tapsia: ⁊ inunctio cum oleo qđ diximus in quo dirupta sunt castoř. ⁊ euforbiū: ⁊ sil'. Et fit qñqȝ ex labore. Cuius cura ē tranquillitas ⁊ balneū ⁊ inunctio dorsi cū oleo de keiri: ⁊ uiol' permixtis ⁊ potus uini ꝯmixtionis bone ⁊ simil' etiaȝ cum est ex multitudine coitus. Et qñqȝ ex debilitate renū est: aut ex egritudinibus in eis: aut apostematibus ⁊ alijs: ⁊ signa eius sunt qđ est i catin: ⁊ qđ debilitatur cū eo coitus Cuius cura est id qđ diximus in cura renū. Et fit sed raro ex repletione uene magne posite super dorsum cum extenditur: cuius signum est dolor in toto dorso cum pulsatione ⁊ caliditate in ipso cum reliquis signis multitudinis sanguinis i corpore. Et cura eius ē flobotomia basilice: ⁊ pot⁹ aque granatorum: ⁊ introitus in aquā frigidā: ⁊ dormire super locum madidum.

De gibositate ⁊ uentositatibus.

Cum compleť ⁊ confirmatur ñ curať. Sed cuȝ incipit curať: ⁊ fit aut pp os exiens exterius cum quo egrediuntur spondiles dorsi: aut propter uentositateȝ crosseȝ Et signa facte exiture sunt dolores precedentes in dorso cum febribus acutis: sicut febres apostemata ⁊ magnitudo pulsus ⁊ uehementia caliditatis ⁊ continuitas ⁊ adherentia deinde post sedationem febris per spatium aliquod: remanet dolor ⁊ grauitas in dorso: ⁊ incipit gibbositas. Et cura illi⁹ est positio reruȝ fortis lenificationis ex eis que similes sunt illis quibus durum curatur apostema: ⁊ linire cum oleo calido: ⁊ clisterizetur eger cum oleo in quo decocte sunt ra

dices altee: ꝛ se. lini: ꝛ sumat in potu medul las cass. f. cum oleo amigdal'. ꝛ flobotomet basilica ante curationē. Facte ex uentositate signa sunt qđ accidit post dolorem dorsi sine febre. Et cura est potare pillulas de hermodactil' ꝛ oleum de kerua cū aqua seminum fugantiū uentositatē ꝛ emplastretur locus cū eis que sunt fortis caliditatis: sicut castoreū: ꝛ emplastrum qđ diximus ad uentositatem equinā: post quam embrocatur cū aqua in qua decocta sunt sisimbrium: sansucus: scbea: aprotanū: alcbuel: ꝛ suspendātur uentose super locum qui uult egredi extra cum igne ꝛ liniatur cum medicinis rubificantibus.

De uaricibus.

Iste sunt uene crosse inuolute uirides apparentes sup crus. ꝛ accidunt plurimum portantibus in dorso onera ꝛ uiatoribus ꝛ cursoribus: quaꝝ cura est flobotomia basilice ꝛ incisio ipsaꝝ aut inunctio eaꝝ qđ si detumescant oēs per flobotomiam loci unius ꝛ inunctionē super eas oio est bene: ꝛ si ñ flobotomet ex duobus aut trib⁹ aut pluribus illis: ꝛ qñ eleuantur subtiliter ꝛ ē illud magis rectū postq̄ ligatur qđ est super eas fuerit uena magna ualde: ꝛ assiduetur post illud flobotomia basilice ꝛ eductione cum solutione melencolie: ꝛ dimissio multitudinis cibi ꝛ ciborum crossorum ꝛ uini ꝛ precipue nigri crossi ꝛ dactiloꝝ proprie: ꝛ laboris pedum ꝛ ambulationis.

De elefancia.

Istud accidit in pede ꝛ crure ita quod qñ confirmatur ualde ꝛ magnificat: ꝛ fiunt ibi eminentie ñ habet curationem: in principio uero sui cū incipit crus ꝛ pes magnificari ꝛ incurrunt apostema qđ ē difficil' resolutionis ꝛ cronicū: tunc autē ex sanguine crosso nigro ſm plurimū: aut ex flegmate crosso uehementis crossitiei. Signa quod est ex sanguine crosso sunt quod est cū eo caliditas in tactu ꝛ tenebrositas in colore aliquid ex eminentijs. Incipe ergo cum flobotomia basilice later opposito deinde cum uētosatione cruris ꝛ flobotomia curuature poplitis ꝛ solutione cū eis que educunt humorem nigrum una uice post aliā: ꝛ deuitet cibos multi nutrimenti ꝛ ḡnationis m'le: sicut sunt carnes uacine: ꝛ que uenando capiunt confectiones de melle lentes caules melongene: almescud: triticū coctum cum aqua sicut puls: panis azimus: uinū crossum dulce: ꝛ sit contentus cibis subtilibus pauci nutrimenti q generant sanguinem subtilem sicut carnes pulloꝝ: edoꝝ: pulloꝝ columboꝝ holera subtilia ꝛ uitella ouoꝝ sorbilium: uinum subtile album: panis fermentatus bñ confectus ꝛ liniantur pedes ꝛ crus ex eis que dixim⁹ in podagra ex rebus nutrientibus ꝛ infrigidantibus ꝛ caueat deābulationem. Eius uero que est ex flegmate uehemētis crossitiei Signa sunt crossitudo pedis ꝛ cruris sine rubedine coloris ꝛ sine calore tactus: immo qñq; est frigidus ꝛ ñ habet eminentias. Et cura eius est uomitus ꝛ paucitas cibi post id ut minoret flegma: ꝛ assiduet uomitū: p⁹ id omni ebdomada semel ꝛ proprie super repletione: ꝛ utatur trifera minore sumendo ex ea pondus. ʒ. ij. ꝛ thuris. ʒ. ß. ꝛ zinzib. tātumdē ꝛ misceatur totum ꝛ bibatur: ꝛ liniat pedem cum aloe: mirra: ꝛ accatia ꝛ uino puro stiptico ꝛ aqua folioꝝ cipressi: aut nucis eius ꝛ ligentur cum panno ꝛ stringat ꝛ minoretur labor eius.

De cognitione ꝛ egritudinibus que sunt in manifesto corporis.

Primuz eoꝝ est de decoratione capilloꝝ ꝛ ipsorum ornamentum: ꝛ sunt aut denigratio ipsoꝝ aut eoꝝ albificatio: aut rubificatio eorum ꝛ facere eos subalbidos: aut ipsoꝝ crispatio: aut eoruz aplanatio: aut abrasio eoꝝ: aut eoꝝ euulsio uel extractio ne renascant. aut facere eos fortes: aut prohibitio casus eorum: aut scissionis extremitatū eorum: aut canitiei. Et illum qui uult ne ei uelociter adueniat canities oportet dimittere cibos humectantes: ꝛ sit cōtentus frixis ꝛ eis que in patell' preparantur: ꝛ assaturis ꝛ aqua ciceris ꝛ assiduet uomituz cum repletur ꝛ assiduet acceptionem trifere minoris que est cū mirob. nigris: ꝛ emblicis ꝛ belliricis ꝛ medicine tardantis canitiem: ꝛ minoret uinum: quoniam est ex eis que faciūt canitiem festinare ꝛ alteret aquam cum melle Et ad summum ex eis que tardant canities

omnia que faciunt declinare sanguinē ad co leram ⁊ inspissant ipsuz ⁊ uincunt flegma ex medicinis ⁊ cibis: ⁊ caueat effussionez aque ro. plurimam super capillos: ⁊ similiter cam phore: ⁊ multitudinē suffumigationis ⁊ iun gatur cū oleis expellentibus canitiem. Denigratio uero eoꝝ fit cum linimentis ⁊ oleis denigrantibus ex eis que dicemus in antidotario: ⁊ oz etiam ut utatur uel inuetur regimine qđ diximus: ⁊ caueat aquam ro. plurimā: ⁊ ablutionem plurimam cum aqua dulci ⁊ cāphora ⁊ precipue cum aqua ro. uel oleo sambacino: ⁊ odoramentuz anesrin ⁊ adherere ⁊ odorē sulphuris ⁊ fumi eius ⁊ arsenici ⁊ argenti uiui: ⁊ habitationem i re gionibus frigidis ualde ⁊ hūidis: ista enim oīa festinare faciunt canitiez ⁊ adiuuant ad albedinem capilloꝝ. Albificationem ∂o lam diximus eoꝝ totam: ⁊ medicine quas narrauimus ad albificandos capillos sunt i antidotario. Rubificationis aūt eorum medicinas narrabo ⁊ similiter que eos cris pant ⁊ que eos abradunt ⁊ que auferunt ñ pmittentes eos renasci ⁊ reliqua que dixi mus. Eoꝝ uero aplanatio ⁊ prohibitio scissionis eoruz fit cum inunctione assidua ⁊ multitudine effusionis aque: ⁊ assidua inunc tione cū oleo ⁊ aqua ꝯquassatis ⁊ multitudi ne ablutionis in balneo: ⁊ tonsione eoruz ⁊ rasione eoꝝ ⁊ ligatione scđz equalitatem as sidue. Eoruz aūt casus qui fit ex egritu dine sicut alopitia ⁊ tiria: quaꝝ curatio est una: ⁊ opoztet ut euacuet corpus ⁊ caput i primis: deinde curetur exterius cuz eis que conueniant.

¶ De furfure in capite.

a Et est dn̄ans plurimus aut antiquꝰ: aut est iuxta illum: ⁊ sufficit quidem i curando illū qui ñ est superfluus abrasio ca pitis ſm assiduationem: ⁊ ut iungatur omni nocte cū oleo tepido: ⁊ abluatur in mane cū aqua calida ⁊ fricet in balneo cū dragagan tis: aut cū muscillagine psillij ⁊ muscillagie seminis citonioꝝ ⁊ altee albe. ¶ Ille autē qui dn̄ans est antiquus plurimus indiget so lutione cū aliquibus pillulis: quas diximus de illis i quibus ponunt aloes: ⁊ pulpa col loquintiđ. deinde post id assiduet radere ca put: ⁊ inungere: ⁊ balneum: ⁊ abluere ipsuz cum medicinis que habent fortem abstersio nem semel: ⁊ cum eis que habent uiscosita tem iterum: sicut medicamen forte in remo uendo furfures ex eis que dicemus: ⁊ medi cine lenes narrate ad furfures ex eis que dicemus ⁊ caueat ab omnibus quibus inest uapor ⁊ ascensio que uaporez faciunt ⁊ ele uationem ad caput: ⁊ proprie cepis: alleis ⁊ porris: ⁊ similibus ex eis: ⁊ ex illis que iā diximus in egritudinibus capitis: ⁊ multi plicet commixtionem uini: ⁊ potationē olei alicuius super expresionem uue.

e Et ex genere apostematum i quibus est paruum foramen ⁊ ualde subtile plenum humorositate subtili ⁊ humiditate uiscosa pauca. Et eius apparitio similis est apparitioni egritudinis que dicitur fauus: ⁊ accidit in cute capitis: ⁊ eius quidez fora men est latius ⁊ maius foramine sabafati: ⁊ in foramine eius est humiditas simil' melli faui: ⁊ iste aut sunt recentes aut antique: ⁊ unaqueqz eoꝝ aut est humida aut sicca est. Cum sunt sicce: cura eoꝝ est simil' cure furfu ris. Uerumtñ opoztet ut confortetur ⁊ adda tur inunctione cum cera ⁊ oleo ⁊ muscillagi nibus adipibus fricatione cum sinapi ⁊ ra sione ante inunctionem. ¶ Et cum ñ est anti qua: sufficit fricatio: cū uero est antiqua tunc eget ut fricetur ⁊ abradat donec recedat ab ea asperitas: ⁊ currat ex ea sanguis: deinde fricetur cum oleis ⁊ adipibus ⁊ muscillagi nibus ⁊ embrocetur cum aqua calida: ⁊ ua poretur donec rubeat locus eius: deinde li niatur cum oleis ⁊ adipibus ⁊ muscillagini bus ⁊ cera ⁊ adipe galline ⁊ anatis ⁊ dra gagantis. ¶ Humide uero que non est an tiqua: sufficit unguentum rubeum sine frica tione ⁊ oleum ro. cum corticibus granatoꝝ ⁊ merdasengi cum aceto. ¶ Antiqua uero indiget ut fiat flobotomia cephalice: aut ex uenis que apparent in capite: ⁊ ut fricetur ⁊ radatur secundum quantitatem sue necessi tatis donec resoluatur caro mala cocta: ⁊ cur rat ex ea sanguis plurimus: ⁊ ponantur sup ipsam sanguissuge post fricationem: deinde liniatur cuz epithime sabafati fortis exsica tionis. ¶ Et confert etiam ei assidue linire cum philotro abradente pilos usqz quo ex

ficcentur decenter : deinde liniatur cuȝ eis que diximus in sabafati sicca .

De rectificatione coloris .

c Orruptio coloris aut fit egritudine: aut successione egritudinis ut in ycte ricia citrina ꝛ nigra ꝛ i conuallescentia. Et cura eius est curatio illaꝝ egritudinuȝ : aut fit pp corruptionem ꝯplexionis ꝛ cura illiꝰ totius fit cū curatione illarum egritudinuȝ . Illius aūt que fit in conualescentia cura est confortatio ꝛ cibatio. In sanis fit pallor ex sole:uento:frigore : ꝛ qñqȝ rubet facies ualde:ꝛ incipit hr̄e eminētias : ꝛ quandoqȝ est citrinitas absqȝ egritudine. Cura pallo ris est assiduatio introitus balnei : ꝛ inclina tio super uaporē aque dulcis calide: ꝛ si tūc sufficit illud bene est: ꝛ si non administra gu mera q̄ȝ dicemus. Rubedinis autē que super faciem dn̄atur ꝛ eminentiaꝝ: oȝ ne cu ra tardetur : qm̄ est mala:ꝛ confert ei uento satio cruris ꝛ flobotomia utriusqȝ cephalice ꝛ dilatatio eoꝝ quibus strictura fit in capill' uel in cute:ꝛ dimissio uociferationis ꝛ dimis sio omnium que prouocant sanguinem in fa cie ex lectione alicuius rei ꝛ retentione an helitus:ꝛ longitudine iacendi super facieȝ. Cura quidē cuius est flobotomia fortis post flobotomiā cephal'.ꝛ extremitatis nasi: ꝛ ut liniatur cū sapone:ꝛ dimittatur donec ipsuȝ sugat:deinde abluatur cū aqua calida multo tiens:ꝛ apponant' sanguissuge post id super locum eminentiam habentem: ꝛ deuitet oīa que multiplicant sanguinē ut uinuȝ :carnes: ꝛ confectiones de melle proprie : ꝛ utatur balneo assidue ꝛ inclinatione sup uaporem a que calide:cum ñ est presens balneū aliquo tiens : ꝛ liniatur cum epithimate asabafati forti cum humectatur ex ea aliquid : ꝛ ablu at faciem suam post balneum ꝛ inclinationē super aquam calidam hora una cuȝ aqua fri gida:ꝛ caueat ne obuiet frigori ꝛ uento ue hementi cuȝ facie sua:ꝛ cum illud acciderit ei:succurrat ei eundo ad balneum . Citri nitati auteȝ sine egritudine confert ut come dat omni die gallinam assatam pinguem : ꝛ bibat uinum dulce ꝛ comedat ficus ꝛ grana ta dulcia:ꝛ sorbeat uitella ouorum sorbiliuȝ ꝛ comedat cicer album ꝛ sumat altith in qui busdam horis ꝛ ex cibario in quo sunt allia ꝛ conferunt ei scoria ferri cōfecta: ꝛ assidua tio balnei ꝛ fricatio faciei ꝛ gumera cum ru bificantibus que dicam .

Pannus faciei .

e St autem antiquus ꝛ non antiquus : niger ꝛ minus niger:cui quidem con fert flobotomia cephal' ꝛ decoctio epithima tis:ꝛ dimissio oium que in facie sanguinem prestant ex eis que iam diximus : deīde epi thimare cū semine rafani ꝛ amigdal' excor ticatis:ꝛ farina fabaꝝ: ꝛ semine melonis:ꝛ embrocetur cum aqua croci ortulani ꝛ cum aqua mell'. Antiquus uero niger indiget medicinis fortibus cū hoc:sic̄ semine eruce. terra argenti uiui:pipere:bauracb : ꝛ qñqȝ non ualet in eo nisi epithima cum arsenico citrino : ꝛ qñȝ necessarium est in ipso semen almezerion ꝛ ponere sanguissugas super ip sum : ꝛ stafisagria delet pannum ꝛ uestigia que similantur .

De lentiginibus ꝛ barax.

q Uedam sunt nigre: ꝛ quedam rubee ꝛ omnes sunt difficilis curationis ꝛ proprie nigre. Et cura eorum est sicut cura tio panni. Uerumtamen oportet ut fortior fiat:ꝛ multiplicetur solutio uentris cum eis que educunt melancoliam:ꝛ suppenatur gu mera locis puntorum tm̄:cum medicinis for tibus ex medicinis panni .

De uestigijs uariolarum .

u Estigia uariolarum idigent eis que impinguāt corpus ꝛ balneo assiduet donec deleatur earum profundatio: cuȝ aūt equantur linian' cū litargiro albificato cuȝ oleo ro.ꝛ radicibus canne siccis : ꝛ semine melonis:ꝛ farina rizi ꝛ ossibus antiquis cū aqua ordei . Et si uestigia decliuia fuerint ad nigredinem:administrabis epithima pꝰ balneum:aut post uaporationem cum aqua calida:ꝛ addes in eis medicinis fortes : sic̄ semen eruce : semen rafani ꝛ grana deben: ꝛ costum. Si uero sunt similes granis lupi norum:tunc fac eis adherere lenientia:sicut medicamen de dactilis quod est hoc : conte rantur dactili carnes cum medulla panis si

milaginei: & fiat ut adereant desuper: & conterantur ficus plurimi mellis cum semine lini: & muscillagine eius cum quo conficiatur farina simile: & emplastrentur cum eis & embrocentur cum aqua calida plurimum: & inungantur cum cera & oleo de keiri: & adipe galline & anatis.

Vestigia percussionis.

c Um sunt rubea conferunt eis oia epithimata lenia remouentia pannum: & cum sunt nigra aut uiolacea: confert epithima de arsenico citrino cum aqua coriandri humidi ponendo epithima: sup epithima mollitiões & liniantur cum lapide piperis: & semine eruce post inclinationem super aq̃ calidam.

Algosim.

e Radicant algoxim oia que ulcerant cutem uelociter sicut unguentum de anacardis: sapo. allia & similia: liniatur desuper donec ulceretur: deinde curentur ulcera & eradicentur cum lenitate tempore longo: aut abluatur cum aqua & sale: deinde dissoluatur gluten albotin cum pice humida: deinde liniatur desuper & dimittatur tribus diebus: deinde fricetur & scalpelletur cum sapone: & liniatur donec uideatur quod iam deletum est: deinde curetur cum unguento consolidatiuo.

Impetigo.

e St res similis sabafati sicce: cui confert assiduatio inunctionis: & ut fricetur uehementer: deinde liniatur cum oleo & omnibus lenificantibus: & confert etiam ut fricetur cum acetositate citri: & liniatur cum acatia & aceto & armoniaco aut cum mugath & aceto: & confert ei oleum de tritico & oleũ de corticibus nucum uiridium. Cum autem antiquatur & fit sabaphat indiget sanguissugis & fricatione & omni cura asabafati antique.

Morphea.

a Lia est alba: alia nigra alba cum est antiqua: deterior est nigra. Et cura morphee dum non est antiqua: est uomitus & abstinere a cibis humectatiuis: sudare in balneo: & assiduatio trifere minoris & zucharo ro. confecti cum mastice & thure: & solutio cum medicinis quibusdam in quibus est turbit & colloquintide pulpa: & fricare donec rubeat. Si ergo sufficit bene: & si non liniatur cum cepe aut tapsia: aut cum rubea tinture cum aceto forti. In antiqua autem oportet ut incipiatur cum flobotomia & assiduetur inunctio cum medicinis quas narrabo ad hanc egritudinem & ad albaras. Et similiter epithimata. Nigre confert flobotomia & solutio uentris cum eis que educunt melancoliam: deinde liniatur cum omnibus epithimatibus fortibus panni. Et prohibet ipsam ualde: aut destruitur per id si impiguatio corporis fiat: & assiduatio balnei & uinum album subtile.

Baras.

a Lia est aspera & est facilioris sanationis: lenis autem & antiqua profunda in carne ualde & est illa que non rubet pp fricationem & de qua non egreditur sanguis cũ acus figitur i ea immo egreditur ex ea humiditas aquosa: nisi ultimatio fiat in figẽdo super superficiem corporis est difficilis sanationis. Cuius cura est cura morphee albe. Uerumtñ cum fortioribus epithimatibus & medicinis bibitis quas dicam & tingitur & alteratur cum colore tinture: & fit simil' colori cutis & dicam eam.

Lepra.

q Uoniam est incipiens: aut iã inuasit ex corpore aliquid: aut iam peruenit ad ultimum finium eorum. Signa incipientis sunt raucedo uocis: & strictura anhelitus & conturbatio albedinis oculorum & rubedo faciei & tuborositas eius: & paucitas pilorum & subtilitas eorum & casus eorum. Et in huius hora oportet ut curetur flobotomia omni mense preter qd ultimatio fiat in extractione sanguinis: & solutione uentris in oi ebdomada cum eis que educunt coleram ni. preter qd illud fortiter fiat: & perueniatur in aliis diebus ad balneum & caputpurgium cum oleo uiol'. & de cucurbita & de nenufare & inunctione cum eo & ad cibos leues & humidos & dulces uelocis penetrationis qui teneram faciunt corpus & impinguant ipsum: & ad

potandū lac quod est ex animalibus iuuenibus sanis: & sorbeat sorbitiões factas ex eo & zucharo albo & oleo amigdal. & ad uinum subtile albū cum ꝯmixtione aque que est ad multitudinem que est maior & ad tranquillitatē & somnū usq; quo p̄ns sit hora flobotomie: & medicamine secundo. Sanatur. n. hac cura. Caueat oēs cibos incressantes sanguinē & calefacientes ipsu; de his que diximus in cura melancolie: & sumat oia que multiplicant prouocationē urine. Cu; ergo hec egritudo inuadit corpus & fortior fit raucedo: & facies tuborosa: & curuanī digiti: & deturpaī forma: & spasmanī iuncture & tuborose fiunt iuncture: tunc hec cura q̄ꝫ diximus ꝯuenit ei & ñ additur. Et antiqui quide; iam cōuenerūt qꝺ carnes uipere & tiriacha facta cū ea sanat: nob autem ñ est experiētia in ea. Sed est auditum & creditum: & dixerunt ēt qꝺ confectio noiata alburachil sanat ex ea. Et ego quidē narrabo qualiter p̄paretur uipera ad hanc egritudinē: & que p̄paratio sit ei⁹ in iure cū decoctione & que p̄paratio sit eius in uino & que p̄paratio sit ei⁹ in medicina cōfecta preparata ad hāc egritudinē proprie: qñ autem ulceratur corpus & currit uirus: & fetet corpus: tūc cura eius est ut iuncture cauterizēī ut indurentur loca eaꝝ: ut non cadant mēbra tm̄ & assiduaī flobotomia basilice & duaꝝ guidegi ut non prefocetur & cū tina ut liniatur pectus eius & i spissetī anhelitus & cū caputpurgio & humectatione quā diximus: ut prolongetur tēpus eius & minoretur corruptio ulceꝝ eius & putrefactio & corrosio eorum: & ut permittetur ad regionem aeris humidi ualde: non super flui frigoris neque caloris: & assidue utatur potu lactis ouium: qm̄ prolongat permanentiam eius.

Pruritus & scabies.

a Lia est humida: alia est sicca: & sicca quidē fit ex multitudine usus salis: & alcaugamic & reliquoꝝ que adurunt sanguinem ex cibis & medicinis sicut allia: cepe uinum puꝝ: amarum: calidum mel: & similia: & ex paucitate balneoꝝ: & mutationis pannorum: & ablutionis corporis assidue. Cum ergo aqua est citrina & alba & reliqua sig̃ sicut dispōnis in sanitate sunt in dispōne sanitatis corporis: sufficiunt in cura eius balneum & fricatio corporis cū furfure & farina ciceris cū baurac: & qñ est crossior & abluatur cum aqua dulci & confriceī cum aceto & oleo ro. cū aqua apij expressi: aut aqua camomille: deinde abluatur iteꝝ cum aqua dulci calida & oleo ro. ungatur: fiat id diebus aliquot. Si aūt est res crossior ista indiget epithimate scabiei sicce: quod sicut ea urina non est citrina: aut minus quam citrina. Sed est in ea caliditas: & apparent i ea signa dominij colere rubee incense: necessarium est quod fiat flobotomia in primis: deinde purgetur cum decoctione mirob. & epithimi sene & sumitur re ex eis que dicemus deinde utatur balneo & omnibus que diximus: & uitet omnes cibos salsos & acutos & dulces: & comedat insipidos & acetosos. Humida uero indiget flobotomia & solutione uentris secundū crossitudinem rei eius: & indiget fortitudine epithimatum secundum humiditatem suam: & quanto est humidior: tanto fortior medicina indiget in desiccatione. Reliquum autem regimen eius in cibis & medicinis & uinu;.

Sare.

f It ex calido uapore plurimo accidente in corpore subito: cuius cura est flobotomia & lenificatio uentris cu; aqua prunorum: & sumat in potu aquam agreste & aquam granatorum acetosorum & ribes & lac acetosum & cibetur cum talfil: & cibis congelatiuis & stipticis & frigidis & aqua agreste & lacte acetoso: & confert ei infusio grisomillorum acetosorum: & est necessarium: ut in hora commotionis eius: & euentus angustie & tristitie: ut ingrediatur eger in aquam calidam: quoniam alleuiatur ab ea & tumescit corpus eius: na; aer frigidus commouet eā cum ei associatur.

De alaphi.

n On commouetur nisi in iuncturis ex multitudine sudoris & negligentia ablutionis eius: cum ergo multiplicatur sudor: oportet ut abluat ipsum ille cui assidua fit alasafi in die ad minus semel cum a

qua frigida: et cū addit̄ est rectius et abluat loca in quib⁹ ē assueta alasafi: et p⁹ illud oz ut liniatur ea cum aqua rosata et aliquantu lo camphore et aceto id namqȝ prohibet ip sam generari: cuȝ ergo egreditur curetur cu ra a labafati.

124

Veruce.

Cum multiplicantur in homine necessarium est extrahere sanguinem et sol uere uentrem cum eis que educunt melēco liam: et adhibere regimē quod generat fleg ma recens et humectet corpus et impinguet sicut est dilatari in cibis laudabilis humo ris et pauce crossitiei: et assiduatio balnei ca lidi temperati: et multitudo otiositatis et ui num subtile plurime commixtionis. Cum autem sunt pauce tunc non curant̄ ipsemet nisi cum eis que ipsas incidunt ex eis qui bus delentur est ut fricetur cum foliis cap paris humide aut cum xilocaractis nabati humidis: est enim forte experimentum: aut rascentur et liniantur cum unguento anacar dino: aut cum sapone: aut cum medicamine acuto: quoniam facit eas cadere: et delentur eo: aut ligentur radices earum cum capil lis donec cadant: aut comburantur radices earum cum uirgis mirti humide.

Ragadie in facie labiis pedibus et palmis.

Cum non sunt fortes antique curan tur cum eis que liniuntur et inun guntur super eas: quando uero sunt fortes antique est necessarium ut infirmo detur in potu oleum diebus aliquot et impinguetur cibus eius et multiplicetur commixtio in ui no et administretur aqua calida et detur in potu de oleo super expressionem uue et su per decoctionem passularum: de quo suma tur omni die quantitas. ℥. ii. cum. ℥. s. olei sisami excorticati et fricetur palma cum uua alba fricatione bona: et similiter pedes: et confert ut ponatur membrum in aqua ca lida donec intumescat: deinde fricetur cum draganto contrito: et si suppuratio fiat in carne donec currat ex ea sanguis: tunc cu retur cum unguento quod nominatur ana cardinum: aut unguento squillitico: et con fert ad ragadias proprie in labio: ut inun gatur labium: et fiat ut adhereat ei pellis oui et canne super labium: et quandoque curantur cum adipe galline cum gallis con tritis sicut alcobol: et draggagantum: qui bus inungatur inunctione bona et inuolua tur super eas pellis oui: aut inungatur cum cera auris.

Apostemata calida. 125

Alia sunt sanguinea: alia colerica: et comunicat eis caliditas loci. Verum tamen rubedo et extensio sunt in sanguineo plus. Et curationi eorum in est terminus: necessarium enim est ut in in ceptione quod prohibeat eorum generatio nem: aut faciat ea minora quam sint. Et illud quidem fit in sanguineo cum floboto mia ex latere contrario. Sed in collerico cum solutione colere ex eis que non pluri mam faciunt calefactionem sicut sirupus de prunis: et sirupus rosatus predictus et siru pus uiolatus: et lac acetosum: et aqua casei cum scamen: deinde cum epithimatibus su per locum: sed in sanguineo cum illis que infrigidant et stipticitatem faciunt: sicut sunt sandali rose: sief memite: camphora: aqua rosata: acetum. In colerico cum eis in quibus est infrigidatio et humectatio sicut psillium conquassatum cum aqua citro lorum: et sic̄ rasura cucurbite et citroli et portu laca contrita et similia et herbis: ita ut cum stat apostema et non additur: sint necessaria illa que resoluunt cum facilitate de quibus aliquid misceatur cum medicinis primis: ita ut cum quieuerit pulsatio tota et dolor singulariter apponantur resolutiua. Sed colerica parum indigent resolutiuis: quo niam resoluuntur per seipsa post statum ip sorum. Sanguinea indigent ut adiuuentur cum eis que resoluunt secundum debilitateȝ tpm ipsorū: et perueniunt sanguinea ad unū trium rerum aut sanantur cuȝ resolutione cu ius signum est quod minoratur apostema cū diminutione pulsationis et doloris. Aut col

lectionem faciunt saniei: cuius signum est quod assiduatio est pulsationis ⁊ nullam ex coctionem facit infrigidatio: deinde sedat pulsatio: ⁊ lenitur apostema. Aut fit apostema durum: cuius signum est quod sedat dolor: ⁊ minoratur apostema: ⁊ addicitur eius durities. Indigent itaque primũ eis que adiuuant materiam ad resolutionem secundum quantitatem caliditatis sue ⁊ sui tpis: ⁊ secundo indigent eis que iuuant materiam ut maturetur uelociter ⁊ sanies congregetur. ⁊ aperiatur tercium indiget ut studiose consideretur: quoniam ipsum quandoque fit apostema durum quod non sanatur: cuius cura est lenificatio eius quod resoluit aut quãdoq; ⁊ resolutio ipsius quandoque ⁊ non fiat operatio in ipso cum medicinis que resoluunt ⁊ non remanet ex eo aliquid quod in lapidem conuertatur. Sed cum uides indurari a resolutione dimitte resolutiua ⁊ cura ipsum lenitiuis donec liniatur: deinde reitera resolutiua donec resoluatur a postremo suo: hec ergo est cura apostematis calidi. Apostema autem frigidum est apostema molle: flegmaticum ⁊ durum: scrofule: ⁊ nodi ⁊ admemil ⁊ cancer: ⁊ ignis alferisiati ⁊ formica ⁊ uestigia ulcerum ⁊ uulnerum ⁊ percussionis ⁊ casus ⁊ erisipila ⁊ restauratio ⁊ exiture ⁊ summe eorum ⁊ cause difficultatis incarnationis ulcerum ⁊ reliqua que necessaria sunt in regimine uiatorum ⁊ cura uenenorum ⁊ animalium uenenosorum non diuiduntur addendo super illud quod est in almansore iungantur ergo cum hoc libro.

127 Apostemata frigida.

h Oc est quatuor generum ex flegmate subtili aut ex flegmate crosso: aut ex colera ni. aut ex uentositate: signa eius quod fit ex uentositate sunt qđ est lene molle leue sicut uter inflatus quod cum ponunt super ipsum digiti comprimitur ⁊ non remanent uestigia. Et cura eius est uaporatio cum farina ordei calefacta: aut cum farina milij: aut cum cinere: ⁊ melior est cinis quercus: deinde inungatur cum aliquibus oleis calidis: sicut sambacino ⁊ deben si ergo sufficit bene: ⁊ si non sufficit cum emplastris que sunt de cinere quercus ⁊ cinere ligni uitis confectio cum aqua iuniperi ⁊ cipressi ⁊ tamarisci ⁊ ligetur: ⁊ caueatur repletio ex uino ⁊ cibo ⁊ aqua: ⁊ olera ⁊ grana: ⁊ fac eum pati famem ⁊ sitim. Ex flegmate subtili signum est quod est molle. Sed est cum eo aliquantulum spissitudinis ⁊ est ei grauitas ⁊ communicat istis tribus albedo coloris: ⁊ omnibus istis quatuor generibus horum apostematuʒ communicat frigus in tactu. Et cura eius est similis cure apostematis uentosi. Et confert ei quando fricatur oleo ⁊ sale: deinde imbibitur pannus aqua cineris querc⁹ uel uitis ⁊ ponitur super ipsum: ⁊ ligatur cum panno. Et confert ei liniri ex omnibus emplastris que administrantur apostematibus calidis in fine eorum: ⁊ confert ei epithima de fausel quod dicemus. Ex flegmate crosso est albi coloris frigidi tactus. Sed est cuʒ eo durities si ergo est magnum necessariuʒ est ut eger euomat ⁊ soluatur deinde curetur secundum quod diximus in podagra frigida. Ex collera nigra est frigidi tact⁹. Sed est cum eo multa durities: ⁊ secundum quantitatem duriciei ipsius est difficilis sanationis: ⁊ est ex ipso quod cum induratur non sanatur: ⁊ in colore eius est tenebrositas: ⁊ sicut hec super ipsum apparent uene rubee: ⁊ est in ipso pulsatio: ⁊ aliquantulum caliditatis tunc est cancer: ⁊ non sanatur: ⁊ oportet ut ei succurratur blandiendo: ne ulceretur: ⁊ quandoque estimat stolidus quod sit nodus ⁊ perforat ipsum ⁊ fluit sanguis. Et differentia inter nodum ⁊ cancrum est: quia cancer pulsat nodus uero nõ. Et eius cura purgatio est corporis cum catartico ⁊ subtiliatio cibi cum eis que diximus in fine apostematis calidi ex lenificatione quandoque ⁊ resolutione alia uice: cũ lenientibus ⁊ resolutiuis que dicemus in antidotario: ⁊ iam diximus de eis aliquid in cura podagre.

Cancer. 128

i Stud est apostema: ⁊ qñq; accidit ici piẽdo ⁊ qñq; post alia ap⁹ata calida que indurantur quando est incipiens cũ cura succurritur ei qñ; stat ⁊ sanatur. Et signa eius sunt quod incipit apostema simile auel

lane ⁊ minus deinde augumētatur ſm dies cum duritie uehementi ⁊ tenebroſitate i colore ⁊ rotunditate in figura : ⁊ aliquantulo caliditatis in tactu:⁊ qñ incipit magnificari:apparent in eo uene uirides ⁊ ſunt ei radix ⁊ penetratio in corpore. Et cura eius eſt cura quam diximus in capitulo melencolie ⁊ cura lep.⁊ flobotomia ⁊ aſſiduatiōe eorum que educunt melencoliā: ⁊ permutatione ſanguinis totius corporis cum ſanguine nouo ſubtili aquoſo temperato per cibos humectantes laudabilis humoris ⁊ boni : deforis autem non eſt ſpes in reſolutione eius. Uerum cum non eſt in eo caliditas nꝫ pulſatio:tunc non oportet niſi ut cureť corpus eius:ut non augeatur tm̄. Si autem cū eo ſunt caliditas ⁊ pulſatio:tunc oportet ut blandiendo ſuccurratur ne ulceretur ita ut infrigidetur ⁊ non permittatur egrum dormire ſuper ipſum:nꝫ calefaciat ipſum. Et confert ad id ut liniatur ex muſcillagine pſilii ⁊ ceruſa plurima:aut aceto ⁊ luto. Si aūt ulceratur:tunc ulcus eſt turpe malum ualde habens labia rubea ⁊ uiridia ⁊ inuerſa ex quo currit ſanies mala fetida: ⁊ ſi fuerit in loco preparato eius abſciſioni omnimode ſicut mamillis ⁊ pedibus ⁊ extremitatibus oportebit ut incidať ⁊ i ultimo auferatur:⁊ cauterizetur poſt illud cauterio profundo:ꝺ inde conſolidetur. Et ſi non eſt in loco ꝑparato in quo radicitus auferatur : tunc cureť cum unguento leniente ſicut dicemus ad cā crum uulneratum.

Scrophule.

f Unt in collo ſecundum plurimum : ⁊ quandoque ſunt in inguinibus ⁊ i omnibus locis in quibus ſunt glandes : ⁊ earum ſignum eſt apoſtema durum rotundum albi coloris:quod mouetur cum moues ipſum:⁊ quandoqꝫ ſunt tres aut quatuor ſimiles nuci in ciſti. Cum ergo comprehendis eas a principio:fac egrum pati famē ⁊ fac eum cauere a cena ⁊ ſacietate nauſeatiua:⁊ fac ipſum uomere ⁊ ſolue cum eis que educunt flegma croſſum ex eis que diximus:et emplaſtra locum cum reſolutiuis ſicut de aquilon ⁊ mirra : quando ſoluitur cum uino : ⁊ conficitur in ipſo farina fabarum ⁊ amigdalaꝝ amar̄ : ⁊ bdellium cum aggregatur cum aceto uini antiqui:aut cum muſcillagine fenugreci:⁊ ſtercus antiquuꝫ quod fit ex ſtercore antiquo caprino rubeo: cum aggregatur cum aqua caulis aut cum ſerapino:aut cum oximelle : omnia iſta reſoluunt ſcrofulas. Si autem iam incroſſantur aut ulcerantur:eſt neceſſe ut extrahantur:⁊ non remaneat ex eis aliquid : nam ſi remaneat aliquid redit : ⁊ non eſt ei cura : dein de curetur locus donec ſanetur ⁊ conſolidetur. Et fortaſſe magnificantur ſcrofule donec fiant ſicut melon aut maiores ⁊ capiunt caput ⁊ collum.

Nodi.

i Sti ſunt plurimi modorum quibus omnibus comunicat quod ſeparantur a carne corporis ⁊ mouentur cum moues eos ſicut res in ciſti ⁊ tolerat ut ſuper eos fiat conſtrictio : ⁊ curantur cum extractione : oportet ergo ut ſuper eos ſindatur cum facilitate ⁊ ſubtilitate:nec in ſeipſis ſindatur:immo ſindatur cutis ab eis : deinde excorientur ita ut egrediantur cum ciſti ſua ſi autem aliquando ſindantur cum diligentiſſime perquiritur extractio eius quod in ipſis eſt redeunt ⁊ ſi remanet ex eis aliquid redeunt. Et de iſtis nodis eſt qui eſt ſicut glans apparens in manifeſto palme ⁊ pedis inter focilem⁊ raſcbetam:⁊ ſuper caput dura cum premis eam compreſſione uehementi:⁊ fit plana : cuius cura eſt ut prematur aut conteratur cum ligno donec plana fiat:⁊ ponatur ſuper ipſum fruſtrum pergamene cum aloe litio ⁊ mirra ⁊ acatia ⁊ glutine piſcis:⁊ ſtringatur ſuper ipſum ualde cum fruſtro ſue magnitudinis de ligno aut de plumbo.

Ademel.

a Dememil eſt genus apoſtematis calidi : quod multiplicatur in eo qui multum utitur cibis generantibus ſanguinem plurimum : minoret ergo cibum proprie carnem : et confectiones de melle : et lac ⁊ uinum : ⁊ declinet cibum ſuum ad acetoſitatem fortaſſe enim faciunt ſaniei collectionem : et fit ex eis malitia maxima ledens : aut interficiens.

Cui ergo accidunt post adememil plurima: aut p⁹ exiturã tremor i corde:aut nausea: ã sudor frigidus:tunc illud signum est maluz. ꝛ cura adememil est ut in initio sue inceptionis regatur cum eis quibus regitur aposte ma calidum. Si autem pertranseant tres dies:ꝛ non extenuentur sed permaneat eoꝝ pulsatio ꝛ febris ipsoꝝ tunc necessarium est ut saniei collectionem faciant quare iuuet ut uelox fiat eoꝝ maturatio ꝛ aptio: ex eis que diximus in illis que aggregant saniem de quibus sunt semen almaru:aut lac aut ficus carnose contrite cum melle : aut massa tritici cum aliquanto baurac: ꝛ assiduet regimen ipsius:deinde extrahatur quod in ipsis est ꝛ consolidetur locus.

132 Exitura.

c Um agregatur materia ad locũ unũ fit ex ea exitura magna ualde:ꝛ multotiens accidit in subascellis ꝛ i iguinibus ꝛ illa que accidit in subascellis est sicca ledens. Et illa que est in inguinibus est magquieta parũper:ꝛ qñꝫ non facit collectionez saniei. Illa aũt que est i subascellis fortasse non euacuatur a collectione. Et confert ei i principio rei flobotomia. Illi uero que est in inguinibus confert flobotomia in basilica ex manu opposita. Illi uero que est i subascellis in safena pedis oppositi : aut basilica manus alterius:aut ambaꝝ si fuerit res superflua:deinde perueniatur ad illam que est in inguinibus inungendo cũ oleo tepido resoluetur.n.ꝛ delebitur ƀm plurimũ. Illa que est in subascellis si non sedatur eius rubor ꝛ pulsatio ipsius post flobotomiam :tũc scias qᵭ collectionem faciet ponat̃ ergo super ipsam illud quod saniei collectionem facit:deinde perforetur cum maturatur ꝛ curetur ꝛ non oꝫ ut approximet habens exituram in subascellis uino omnino:qm̃ timẽtur super ipsum ex eo accidentia mala.

133 Uesice formice miliare ignis persicus.

a Lbalkiati quidem est ulcus cum bothor ꝛ crustis ꝛ cursu uirus ꝛ est similis sabafati male : cui⁹ cura est sabafati male secundum quod diximus ex flobotomia et fricatione:donec tota illa mala caro ulceret ꝛ appositione sanguisugarum deinde ex medicinis predictis ꝛ ad sabafati. Et confert ei proprie lutum ꝛ acetum ꝛ liniuntur sup ipsam assidue ꝛ excorticãtur quando exsiccatur ꝛ fricatur donec sanguinem emittat:deinde iteratur super ipsam:ipsa enim non cessat exsiccare unum corticem post alium donec perueniat ad carnem sanam :quare subtiliatur cortex tunc:ꝛ sequitur eum sanitas.

Exeunt in corpore uesice inter quas est aqua subtilis similis eis que accidunt ex adustione ignis:quaruꝫ cura est flobotomia si corpus est plenum : ꝛ detur egro assidue aqua prunorum ꝛ aqua granatorum acetosoruꝫ ꝛ taxil:ꝛ omnia que extingunt sanguinem:ꝛ rumpantur uesice ꝛ curat ex eis totuꝫ quod est in eis:ꝛ liniatur cum cerusa plũbi litbargiro:mirto cuꝫ aqua ro.ꝛ aqua mirti humide. Et exeunt in corpore bothor parue:una aut plures numero :ꝛ apostematur locus apostemate paruo : ꝛ quandoque finditur ꝛ incipit uulnerari ꝛ uadit de loco ad locum. Cuius cura est cum eis que educunt coleram ꝛ linire ipsam cum luto armeno dissoluto cum aceto aut cum epithimate erisipile cum aceto. Egrediũtur bothor parue similes milio cum quibus est mordicatio uehemens ꝛ apostema ꝛ cursus uirus ꝛ color bothor est albus ꝛ quod est super eas ꝛ in circuitu earum de carne est rubeuꝫ Cui quidem confert flobotomia ꝛ solutio uentris cum aqua fructuum ꝛ eis que educunt coleram cum humiditatibus :sicut sunt mirobalani citrini. ꝛ scamo.deinde liniatur locus cum gallis ꝛ cortice granatorum et carmesich:ꝛ sandalis : ꝛ luto armeno soluto cum aceto ꝛ aqua rosata:ꝛ aqua clara secundum mensuram qua non mordicet acetum :ꝛ conferunt ei trocisci adiaron ꝛ mesion ꝛ similia ex illis que sunt fortis stipticitatis . Quandoque in corpore egrediuntur bothor ꝛ incipiunt uelociter peruenire ad hoc ut fiant cruste nigre aut uirides : aut fiat illud quod est in circuitu eorum rubeum:aut coloris pauonis : tunc id noiatur erisipila ꝛ ignis persicus cum quo est inflammatio uehemens ualde ꝛ oportet quidem ut extrahatur sanguis cũ ffl̃omia ex loco opposito eductione plurima :donec accidat sincopis:uerbi gratia : ꝛ perueniatur ad infirmum cum eis que subtiliant san

guinem absqȝ acuitate:immo humectant ip sum:ꝛ addunt in aquositatē eius sicut aqua ordei ꝛ aqua melonis indi ꝛ aqua cucurbi te assate:ꝛ muscillago psillij :ꝛ non dentur in hac egritudine ea que incrossant sangui nem penitus. Sanguis namqȝ cum eo est crossus in seipso:ꝛ ponantur super locum ul ceris medicine fortis stipticitatis cum ali quantulo acuitatis:sicut sunt trocisci anda ton cum ponitur in eis calcadis : aut flos eris aut hoc medicamen: quoniam est pro prium ad hāc egritudinem cuius confectio .℞.gallas immaturas que terantur cū ace to aut liniatur ex albumine cum aceto : aut sumatur alumen ꝛ quantum est decima eius floris eris ꝛ liniatur cum eo:cum ulcus est malum ꝛ mouetur ꝛ ambulat paulatim .Si autem incipit perambulare:tunc oportet ut proiiciatur super ipsum medicamen acutum aut cauterizetur.

De herpete estiomeno .

b Erpes estiomenus cum accidit ab ulcere malo:aut bothor nigra : aut uiridi:aut ea que habet colorem pauonis i cipiens ambulari ꝛ dilatari uelociter:tunc oportet ut festinetur ad cauterizandum ip sum:aut proiciatur super ipsum medicamen acutum ꝛ liniatur in circuitu eius cum luto ꝛ aceto. Cum ergo denigratur ꝛ mollescit nigredo:tunc ponatur super ipsum sulphur contritum in allio:caulus elixatus contrit⁹ confectum cum butiro una uice post aliam donec cadat nigredo:ꝛ iteretur illud donec cadat caro corrosa mala tota :deinde ablua tur cum aceto ꝛ aqua ꝛ curetur cum medica mine generatiuo carnis:ꝛ non sit negligen tia in ipso : quia occupabit ex corpore locū plurimum.

De antrace.

b Oc aliud est rubeum ꝛ aliud uiride ꝛ aliud nigrum ꝛ unum quodqȝ est malum: ꝛ signa eius sunt bothor ꝛ aposte ma cum quibus egreditur inflammatio ue hemens ledens ualde pertransiens mensu ram in hoc:ꝛ fit quod est in circuitu eius ue lociter nigrum aut uiride:ꝛ accidit cum eo uomitus ꝛ pulsus cordis ꝛ sincopis ꝛ si sup fluunt iste intentiones cum eo est mortifex citō secundum plurimum:ꝛ non oportet ut flobotomia fiat cum hac egritudine.Sed fe stinetur ꝛ dentur infirmo omnia que confor tant cor cum infrigidatione ex eis que dixi mus in capitulo calefactionis cordis ꝛ con ferunt ad illō granata acetosa ꝛ acetositas citri:ꝛ odoramentum redolentium frigidoꝝ Si autem in aere fuerit pestilentia :tūc erit malum:ꝛ conferunt ei illud quod sumitur ex cibis cuȝ lentibus excorticatis ꝛ aceto ꝛ ci bis congelatis ꝛ omne quod icrossat sangui nem ꝛ confortat cor ꝛ extinguit superfluita tem caliditatis:ꝛ conferunt ei ut aggreget in circuitu eius nix plurima:ꝛ hoc quidem plurimum accidit in autumno ꝛ in fine esta tis.Intende ergo in curatione eius cuȝ me dicinis confortantibus cor cuȝ infrigidatio ne:locum autem scalpella ꝛ ablue sanguinē eius cum aqua calida ne congeletur ꝛ non currat ꝛ sugatur suctione leni:ut egrediatur paulatim:ꝛ non liniatur epithimate frigido immo cum uides quod iaȝ accidit ab epithi mate ꝛ aqua frigida pulsus cordis additus tunc incipe ꝛ embroca ipsum cum aqua ca lida:ꝛ calefac ipsum:ꝛ pone super locuȝ cū infirmus est sedens in domo ꝛ in circuitu eius nix quod prohibeat frigus peruenire ad corpus:ꝛ subleua plurimum intentionis tue ad conseruandum uirtutem ꝛ infrigidan dum cor.loci uero ipsius curatio nō est pos sibilē:nisi post illud. Cuȝ ergo alleuiatur pul sus cordis ꝛ deletur:ꝛ uirtus est fortis: tūc considera:ꝛ si est perambulans: cura ipsum cum eis que diximus:ꝛ si iam denigratum ē tunc cum eis que diximus etiā ꝛ si indiget ut cauterizetur cum est incipiens malū: cau teriza ipsum:deinde consolida.

De adustione ignis.

c Onfert adustioni ignis unguentum de calce ꝛ unguentuȝ ceruse ꝛ magis ultimum quod experti sumus ad hoc est un guentum album:ꝛ cum est res magna ꝛ plu rima indiget flobotomia ex latere diuerso : aut opposito deinde curetur cum unguento albo:uolo quod intelligatur per unguentuȝ album:illud quod est factū de cerusa ꝛ oleo ro.ꝛ cera ꝛ non de pluribus.

De panaritiis.

c Confert huic ut ungatur oleo: ne adu ratur taliter: ꝛ imprimatur in ipso. Si ergo sedatur pulsatio: ꝛ sanatur: tunc il lud sufficit: ꝛ si non: tunc ponatur super ip sum quod saniei faciat collectionem. Cum ergo colligitur sanies ꝛ maturatur perfore tur foramine paruo ꝛ exprimatur: deiñ cu retur illud: ut non capiat radicez unguis to tius: ꝛ curetur cum medicamine generatiuo carnis: ꝛ qñꝫ confert ei in principio ut linia tur cum rugine ferri ꝛ aceto: ꝛ ponat̃ i niue usqꝫ quo obstupescat.

Cura ulcerum: uulnerum recentium ꝛ pu tridorum ꝛ antiquorum.

i In curatione quidem uulneris recen tis cum non est magne quantitatis ꝛ profunditatis sufficit ut cõiungantur extre mitates eius decenter ꝛ ligentur: ꝛ caueat̃ ne oleum contingat ipsuꝫ aut cadat inter la bia eius pilus: qm̃ illð prohibet incarnatio nem. Si aũt profundum fuerit. tunc neces sarium erit tibi. ut super ipsuꝫ ponas unguẽ tum carnis generatiuum: ꝛ sufferas ꝛ liges ꝛ si declinat labium uulneris unũ ꝛ elonga tur ab altero ad aliquam partiuꝫ tunc liget̃ ab illa parte: ꝛ declinetur ad partem oppo sitaꝫ: ꝛ si declinãt labia ei⁹ ad duas partes simul ꝛ elongatur unum labuꝫ uulneris ab alio: tunc ligentur utrunqꝫ: ꝛ si ex magnitu dine uulneris consequatur ut non cõiungat ipsum ligatura cum ipsum decenter constri gimus. tunc oꝫ ut sumatur in uno loco aut i duobus aut in tribus ſm quantitatem que non permittat labia uulneris disiungi: ꝛ si fuerit in eo uirus prohibens ipsum conglu tinari erit necessarium medicamen exsiccati uum ꝛ abstersiuuꝫ uirus ꝛ prohibens curre re ad ipsum uirus alium. Cum ergo perfore tur bubo uel uulnus uel exitura oꝫ perforet ipsum inferiore loco eius ut non retineatur in eo aliquid de sanie sed effundatur totum quod est in his: ꝛ constringe ipsum in supio ri parte eius fortius quam inferiori: ita ut effundatur sanies cum facilitate ꝛ minora cibum uulnerati in primis diebus proprie si nõ egredit̃ ex eo sanguis plurimus: ꝛ fac ipsum inclinare ad acetositatem: ꝛ si rubet quod est in circuitu uulneris ꝛ incipit apo stemari: tunc flobotoma ipsum ex latere di uerso ita ut postquam transierint tres dies: aut septimana una ei. ꝛ securitas fuerit apo stematis: fac dilatationem super ipsum in cibo paulatim in principio uero non ꝛ pro prie: si non cucurrerit ex uulnere sanguis plurimus: ꝛ quando uulnus est in latere in iunctura aut in loco uenoso propinquo ossi: aut corde: tunc incipe perforare ipsum ne sanies corrumpat membrum aut os aut cor dam: ꝛ quando est in loco carnoso: tunc di mitte ipsum donec confirmetur eius matu ratio: ꝛ quando super uulnus ponitur un guentum ꝛ calefacit ipsum ꝛ rubeum facit: tunc incipe ꝛ permuta ipsum cum frigidior̃ eo: ꝛ quando detumescere ipsum facit: ꝛ fa cit ipsum album: tunc cura ipsum cuꝫ unguẽ to calidiore eo paulatim: ꝛ fiat incisio sem per secundum longitudinem corporis non i latitudine in omnibus locis equaliter que eminentiam non habent: in locis auteꝫ que sunt flexibilia procedat cum flexibilitate ac cidente in illo loco. Et cum uideris sup ul cus pus aut albedinem tunc adde in acuita tem unguenti: ꝛ qñ uides qð currit ex eo ui rus ꝛ dolorem cum mordicatione: tunc se da ex acuitate eius aliquid: ꝛ prohibe subti litatẽ eius. Et in ulcerib⁹ quidẽ difficilis sa nationis ꝛ malis: idiget habẽs ea flomia ꝛ solutione uẽtris: deiñ curatiõe cũ unguento: ꝛ in illis que sunt putride carnis est necessa rium ut curatio fiat cum unguento uiridi: ꝛ quando sunt uehementioris putrefactionis cum medicamine acuto: deinde cum butiro usque quo cadat cortex. deinde curetur usqꝫ quo sanetur.

De fluxu sanguinis ex uulnere.

o Portet ut preparetur locus ad supe riora ꝛ stringatur ꝛ infrigidetur cuꝫ niue: ꝛ sumatur sanguis dra. ꝛ aloes ꝛ sarco colla ꝛ thus trita sicut puluis ꝛ sumantur pili leporis aut gazel: aut tela aranee: ꝛ fiant inde tente que madefiant in albu mine oui: ꝛ inuoluantur in medicamine ꝛ impleat inde uulnus: ꝛ puluerizetur desup hoc medicamen: ꝛ ligamine constringatur. Et quandoqꝫ confert ei hoc medicamẽ cui⁹ confectio. ℞. attramentum ꝛ sanguinẽ dra. ꝛ aloe ꝛ calcem non extinctam ꝛ albumen oui quod administretur cum pilis leporis:

aut gazel: aut tela aranee. Et si sanguis fluat ex uena incisa tunc signa eius sunt exuberantia ipsius: ⁊ multitudo eius: ⁊ tunc quidem est necessarium aperire uulnus paulatim cum subtilitate: ita ut consequatur orificiuȝ uene: ⁊ stringatur cū filo lini subtili firmo: deīn curet̄ ita ut stringat̄ qđ est supꝛa uulnus cum ligatura donec abscidat̄ sanguis deinde pulverizetur super uulnus ex medicamine: postquam conglutinantur labia ei⁹ ⁊ suuntur ⁊ ponantur desuper etiam ex medicamine ⁊ albugine oui: ⁊ nō soluatur diebus tribus. Quod si fluxus sanguinis est ex artaria est magis difficile cōstringere ipsum: ⁊ signum est eius: quod sanguis ei⁹ impetuose egreditur una uice: ⁊ absciditur alia: tunc ergo est necessarium ut stringatur ⁊ cauterizetur si est magna: aut adhibeatur ferꝛum quo incidatur: ⁊ incidatur: deinde curetur locus. fluxuȝ uero sanguinis qui est ex uenis labioꝛum: abscidit retentio niuis ī boꝛe. Sed fluxus sanguinis qui est ex sanguisugis absciditur cum super ipsum inuiscatur fabe medietas: ⁊ abscidit ipsum etiā ut pulverizetur desuper puluis molendini: aut infrigidetur cum niue.

Cura algebꝛe ⁊ dislocatiōis ⁊ fracture.

M Aioꝛ erroꝛ cum accidunt percussio ⁊ casus ⁊ dislocatio ⁊ fractura ⁊ cōtorsio: est ut addatur doloꝛ loci per compꝛessionem factam desuper: aut per ligaturam strictam. Cum ergo accidit casus aut percussio ⁊ non aduenit cum ea dislocatio: tunc non indiget compꝛessione: neque extensione omnino. Sed ungatur subtiliter si non est fractura: ⁊ emplastretur emplastro algebꝛe sedante doloꝛem ⁊ stringatur leuiter ligando ⁊ caueatur ne fatigetur membꝛum illud in laboꝛando. Et si est fractura tunc opoꝛtet. ut ungatur ⁊ tendatur ⁊ pꝛematur ꝺm quātitatem qua eget ut redeat os ad locum suum cum maioꝛe facilitate que possibil' est ei ⁊ signum quidē huius fracture est quod apparet eminentia ossis: ⁊ expulsatio eius fissura uero ⁊ contritio in longitudine ⁊ latitudine in osse non indiget etiā unctione: neqȝ equatione. Uerum dislocationi necessarium est ut extendatur donec sit possibile ut redeat ad locum suum. Uerum tamen opoꝛtet ut fiat in summo cum facilitate ⁊ subtilitate ⁊ cum minoꝛe quantitate doloꝛis que nobis possibil' est: ⁊ minoꝛetur cibus egri in pꝛimis diebus usque ad septimanam: donec securitas sit ab apostemate in loco. Cumque securitas sit ab apostemate: tunc absoluatur ei cibus paulatim. Si autem tardatur incarnatio fracture: ⁊ coꝛpus est extenuatum cibetur tunc frumento cocto usque quo fit quasi puls ⁊ pultibus ⁊ cibis crossis ⁊ capitibus: ⁊ quando commouetur ex strictura ligamenti doloꝛ: mollifica ipsum paulati ⁊ nō dimittas nȝ toleres doloꝛē eius qꝛ facit icurrere ap⁹a ⁊ putrefactionē ⁊ coꝛruptionē mēbꝛi: ⁊ qn̄ ꝓmouet̄ sub ligatura pꝛurit⁹ solue: ⁊ ēbꝛoca cū aqua cal'a ⁊ dimitte hoꝛa una donec exsugetur: ⁊ reitera: ⁊ qn̄ nō succurrit̄ dislocationi donec apostemet̄ tūc nō extendat̄: qm̄ nō foꝛtasse saluabit̄ a spasmo: ⁊ oȝ ut cirurgici assidue caueāt ne cadat sup locū nisi planum fiat doloꝛ foꝛtis: ⁊ cōpꝛimat̄ ad latus aliud: nisi ad illud ad qđ oȝ ut cōpꝛimat̄: ⁊ si fuerit uuln⁹ cū ea dimitte oꝛificiū uulneris discooptum: ut currat ex eo uirus nā si illud nō fit in ea ap⁹at̄. Et si i fractura fuerit frustrū ossis pungens cui⁹ signū ē qđ uidebis ipm̄ cadere in carne sicut spinā altā eminentē: ⁊ qn̄ ptrāsierit man⁹ tua desup foꝛtioꝛ fit doloꝛ ⁊ pulsatio: tūc opoꝛtebit ut apiat̄ ⁊ extrahat̄ frustrū si fuerit separatū: aut separet̄ si fuerit adherēs: ꝺ inde curet̄ cū ligatura ⁊ non ligetur ante illud: quoniam commouetur inde putrefactio mēbꝛi totius: ⁊ lem duritias que remanent ex algebꝛa cū cera ⁊ adipibus ⁊ medullis ⁊ reliquis lenificatiuis ex eis que dicemus Et confert casui ⁊ percussioni ⁊ sedat doloꝛem: si resoluatur mumia in oleo ⁊ bibatur posita super uinum pauce quantitatis: aut super aquam ciceris. Et confert ei cui accidit sputum sanguinis ut sumat in potu bolū armenum ⁊ trociscos de karabe ⁊ flobotometur ex latere diuerso: ⁊ confert ei q cadit super uentrem ut sumat i potu karabe ⁊ boli ar. ⁊ sanguinis dra. omniū ana. ʒ. i. ⁊ opii. keratē. i. cum habet fluxū sanguinis aut uomitum: retinet enim ipsum subito post flobotomiam.

De animalibus pungentibus ⁊ moꝛdentibus ⁊ de uenenis.

c Confert ei qui in potu sumit uenenuz
universaliter : ut dentur ei in potu
aqua calida ⁊ oleuz ⁊ euomat una uice post
aliam cum utrisque deinde bibat lac ⁊ oleū
amigdalinum ⁊ butirum propꝛie illud tibi
sedat de malitia uel acuitate ueneni ⁊ con
sideretur post illud que accidentia eueniūt
in coꝛpoꝛe:quia si accidunt febꝛis ⁊ rube
do faciei ⁊ malus odoꝛ hoꝛis ⁊ fetor eius
⁊ citrinitas coloꝛis ⁊ oculoꝛum:dentur ī po
tu res infrigidantes ⁊ extinguentes ⁊ si ap
parent pigritia ⁊ somnus ⁊ congelatio et
stupoꝛ:dentur in potu res calide sicut medi
camen de asa ⁊ ei similia . Et confert ei
qui timet quod in potu sumat uenenum : as
siduatio comedēdi ficus ⁊ nuces :aut sumat
omni mane de tiriaca ꝺ teꝛra sigillata :quo
niam pꝛopꝛietas eius est facere illud pꝛo
pꝛietas namque huius medicine est ut con
tingit uenenum esse in cibo educat ipsuz uo
mitu:⁊ quando accidunt ex potu ueneni sin
copis cui subueniri potest:⁊ debilitas ⁊ dis
solutio uirtutis tunc ipsum est ex eis uene
nis malis contrarijs compulsiom coꝛdis to
ta substantia:⁊ quam parum confert in eo
cura nisi sumatur bezabar resistens ei:⁊ ego
quidem iam uidi quod resistit napello qui
est ex uenenis que sunt deterioꝛa:⁊ quando
que confert ei diamuscum recens: ⁊ tiriaca
diacinos:licet non uiderim ei in expulsione
napelli magnum iuuamentum :in punctura
uero uipere est mirabil' ualde : cum autem
moꝛsus sine punctura animalium ignorat'
cuius sit:tunc stringatur quod est supꝛa pun
cturam:⁊ ponantur desuper uentose ⁊ suga
tur:scindatur pulli calidi ⁊ ponantur desu
per:deinde ponantur desuper uentose ⁊ su
gatur ⁊ uapoꝛetur cum eis:⁊ ponantur can
cri contriti. Quod ⁊ si locus incipit perue
nire ad coꝛruptionem abscindatur locus si
fuerit in loco pꝛeparato incisioni aut caute
rizetur. Incipiens enim peruenire ad coꝛ
ruptionem ⁊ putrefactionem est significatio
quod est punctura animalis perniciosi. Dū
autem non incipit tendere ad coꝛruptionez
⁊ putrefactionem:quamuis sit uehementis
doloꝛis:cum nondum sit ei uelox perambu
latio in coꝛpoꝛe non est malum egro ex eo:
⁊ tunc est deterius omnia cadit punctura
iuxta cor. Aut ubi est artaria magna. Il
lud uero quod confert puncture uipere est

tiriaca magna:⁊ quandoqꝫ confert ei metri
datum magnum ⁊ medicamen de assa ⁊ bu
tirum uetus ⁊ medicamen de erbo ⁊ come
stio allioꝛum ⁊ potus uini puri . Moꝛ
dicationi aūt scoꝛpionum conferunt uapo
ratio ⁊ assa ⁊ allia ⁊ medicamen de assa : ⁊
tiriaca diatesaron:epithima cum eufoꝛb . ⁊
oleum antiquum. Adgerarat aūt pūctu
ram confeit tiriaca alcisarui.i. exercinialis
⁊ poma acetosa ⁊ folia eoꝛum:⁊ tarassacum
.i.trocismel agreste ⁊ abscinthium nabatiū
⁊ scalpellatio in loco moꝛdicationis ⁊ suc
tio. Rutele autem moꝛdicationi cōfert
balneum calidum ualde ⁊ tina ⁊ sepelliri in
arena ⁊ cinere calido ⁊ accipere puluerem
de nigella:⁊ semine apij : ⁊ medicamen de
assa. Uespere autem ⁊ apis punctuꝛe
confert epithima de boloarme.⁊ aceto etiā
⁊ camphoꝛa ⁊ supponere fructuz grandinis
in anno ⁊ emplastrare cum maluis ⁊ poꝛtu
laca aut solatio. Moꝛdentia autem si
dentes suos dimittāt in loco moꝛsuꝛe:opoꝛ
tet ut fricetur cum oleo aliquo: deinde cine
re leni:deinde emplastretur cum eo donec
egrediantur. Canis autem rabiosi moꝛ
sus est maximum nocumentum:⁊ eius signa
sunt rubedo oculoꝛum : ⁊ pꝛoiectio lingue
extra ⁊ intromissio caude inter crura:⁊ spu
ma cuꝛrens ex oꝛe ⁊ raucedo uocis : ⁊ ab
hoꝛrere socios ⁊ notos :⁊ inuadere omnem
cui obuiat:⁊ fugiunt canes ab eo :⁊ dicitur
quod si liniatur ex sanguine cuꝛrēte ex moꝛ
su eius panis: non comedunt eum reliqui
canes:⁊ quod si emplastretur uulnus cum
massa ⁊ pꝛoijciatur galline :non comedit ip
sam:⁊ superuenit egro timoꝛ aque aminus
a.xl.diebus usqꝫ ad.iiij.menses : cum ergo
sentit infirmus quod canis qui eum momor
dit est rabiosus:tunc opoꝛtet ut ponantur
super locum moꝛsus uentose ⁊ sugatur:⁊ po
natur desuper eruca elixata confecta cuz bu
tiro uaccino : ⁊ sumat in potu medicamen
de cancris : ⁊ rege ipsum regimine melen
colicoꝛuz ex humectatione coꝛpoꝛis ⁊ educ
tione melencolie:de medicinis que interfi
ciunt. Ille autem qui cantarides in po
tu sumit:iuuatur potu lactis ⁊ olei amigdal'
⁊ signum eius est quod mingit sanguinem
⁊ dolet uesica eius:deinde curetur cura ul
ceris uesice:⁊ confert ad potum medicamē
de assa:⁊ tiriaca diatesaron. Et confert

qui bibit iusquiamum album lac proprie p⁹ uomitum si sucurrit ei uelociter. Et confert fungis et tuberibus pernitiosis uomitus et medicamen de asa: et medicamen diapipereon et sumere in potu pip cum uino ueteri: et ut uomat cum nitro salso et baurach. Illi autem qui bibit lac et adueniunt ei post ipsum mollificatio et nausea et sudor frigidus: bibat acetum forte deinde sumat ex asa. aut ex calamento: sirupo acetoso. ʒ. i. una uice p⁹ aliam uicem. Et ille cui psillium facit accidere simile huic: euomat et sumat in potu post medicamen de asa: et tiriacam diatesaron. Et similiter fiat si accidant homini huiusmodi accidentia a comestione coriandri plurimi humidi: cuius signum est quod odoratur super corpus eius odor coriandri: et conferunt ei illa que diximus conferre ei qui bibit psillium. Et quando accidit ex comestione assature que inuoluitur cum extrahitur ex furno in aliqua re: et non permittitur euaporare parum per: uertigo similis epilepsie: euomat ergo: deinde sumat in potu rob fructuum acetosorum: deinde detur in potu rob fructuum stipticorum et muam deinde zucharum ro. cum xiloaloes indo: et mastice et querat somnum et ingrediatur balneum. Et pisces frigidi cum superuenit eis unus dies aut duo et sunt assati faciunt simile illi: et cum dimittuntur in loco humoroso frigido et sunt subfocati: accidit enim ex eis illud quod accidit ex comestione fungorum pernitiosorum subfocantium: et cura eius est: ut euomat: et sumat in potu uinum purum cum pipere: et curetur cura fungorum. Et similiter nuces et auellane cum fuerint rancide et comeduntur: quandoque. n. accidunt ex eis accidentia mala: quibus confert rob citoniorum et rob pomorum. Et lac habens odorem lini putrefacti: est malum et quare oportet ut curetur cum uomitu: et detur post illud diaciminum et diapipereon et detur in potu uinum purum et fomentetur stomachus cum oleo nardino.

Que accidentia mala quandoque accidunt ex laxatiuis et uomitibus et quod habeant purgare et quibus sit utendum.

Quandoque accidunt ex potu mediciarum solutiuarum et uomere facientium malarum sicut mezereon et deride et sabrem species lacticinorum aliorum: et medicine plures ignote: sicut elleborus ni. et gilbnech et condisi et similia accidentia mala ualde: quapropter ut sint contenti ex solutiuis eis que sunt faciliora: sicut mirob: et uiol: et pruna: et sirupus ro. dictus et sirupus uiol. et que sunt similia illis. Et sint contenti turbit: et aloe: et epithimo: et polipodio: et pulpa colloquintide et agarico et sene et fumo terre cass. f. et terramabin: et tamarindis et scamen antiochena bona: et deuitet corascena: et quandoque est pernitiosa: et euomant omnia que necesse est uomere: et sint contenti euomitiuis: sirupo acetoso: et rafano et semine aneti et eruca et alkatat: et medicamine habente ualde parum condisi: cum necessarius est uomitus fortis et nuce uomica et granis alracha alia meuia que sunt ut exstio nux uomica et similibus ex illis que experti fuerunt et tractauerunt de quibus iam diximus in hoc libro. Et deuitent uomitum et solutionem uentris cum medicina ignota: et quando accidit superfluitas solutionis uentris da in potu medicinas in quibus ponitur aliquid opij: et iusquiami: et fac egrum ingredi balneum et da ei ad potandum sauich de nabac: et sauic de algobera: et puluis de granis granatorum: et non des in potu medicinas in quibus est iusquiamum et opium: nisi cum iste non operantur: et ubi uides solutionem infestare uehementem: et timetur quod cadat uirtus: cum ergo indiges eis incipe et da eas in potu. Et cura eius in quo superhabundat uomitus est cura colerice passionis: et non des in potu catarticum bis in die una: et non soluas in uehementia caloris: neque in uehementia frigoris: quoniam non fit securitas quin solutio fortiter superfluat in parte frigoris et caloris: neque soluas in febribus fortis caliditatis et cum debilitas uirtutis adest. Et illos quibus ex consuetudine ulcera in intestinis solent fieri: et quibus uelociter aduenit excoriatio: et illum cuius nature facilitatem ignoras et difficultatem secundum medicinam solutiuam non soluas. Quere ergo ab ipso quantum ex medicinis solutiuis potare consueuit et quantum ex ea soluere solitus est: et quot assellationes habere: ut inde significetur mensura quam necesse sit te in potu ei tribuere: et si tibi necesse est: ut illi cui in potu medicinam solutiuam incipiendo tribuas scilicet qui nunquam

antea medicinam sumpsit: in primis da ei le ne. i. leuiorē medicinarum: & que ex medici nis leuior fit: aut ex forti: quantitatē mino rem: deinde post illud adde in illa donec co gnoscas mensuram ei equalem. Et scias qd multi hominū quorum natura e solutiue ueloci ter obediunt medicine: sunt macilenti: pin gues uero diuersi sunt ad hoc.

De aloe.

a Loe solutione educit coleram & etiā humiditates & est de sublimibus me dicinis solutiuis congruū stomacho: sed apit horificia emorroidarum: qui ergo emorroidas patif: & eius eget acceptione: ipsum cū bdel lio & dragg. sumat: si ipsum sumere ei necessa riū fuerit: & p⁹ ipsius acceptionē in aqua cu cume sedeat: sitque dosis ex aloe ab aureo. i. usque ad. ii. aure. eius autem solutio ē tarda: quapp oꝫ ut consideref & non fiat post ipsum ad comedendum preparatio.

De turbit.

t Urbit est medicia sublimis parue ma litie: at uero qd album est recens: ga mosum non plurima indiget rectificatione: & ipsum quidem solutione educit hūitates & flegma qd non est plurie uentositatis: cuius dosis est a. ʒ. iij. usque ad. iiij. cū decoquitur: & si sumit ꝯ modum suum: est a. ʒ. i. usque ad au re. i. Pulpa colloquintid educit fleg ma & extrahit ipsum ex profundo corporis & ille qui consuetus ē pati excoriationem: oꝫ ut misceat eam cum dragg. aut bdellio: cui⁹ dosis ē a quarta. ʒ. unius usque ad. ʒ. s.

Agaricum autem educit melancoliam & flegma crossum. cuius dosis est. ʒ. iii. & est tarde solutionis. Scam̄ soluit coleram & humiditates forti uirtute: & cum ex ea po nitur cū aloe & mirobol' rectificaf ex eis: & si militer rectificat ipsam rob citoniorum & aqua ipsa citoniorum: & quando citonia ipsa cum ea ponuntur in confectionibus: sicut electua rium de citonijs & similibus est uelocioris o perationis & minoris malitie: cuius dosis sit a. vii. granis & s. usque ad quartam. ʒ. i. Polipodium uero educit melancoliam & flegma salsum: & sanat scissuras fortiter que fiunt in manibus: & ponitur in decoctionib⁹ cum epithimo: cuius dosis sit a duabus. ʒ. usque ad. iij. ʒ. Epithimi uero dosis fit a ʒ. iiij. usque ad. vij. ʒ. & nō indiget rectificatiōe & soluit melancoliam. Mirobol'. citri. soluunt coleram: & nigri indi soluunt melan coliam: nigri uero in quibus est ponticitas non sunt conuenientes ad solutionem facien dam: immo ad stomachi preparationem & non oportet ut de mirob bibatur ad soluen dum. Sed aqua eorum cum zucharo: & ter ramabin: quorum dosis sit a. ʒ. x. usque ad. xx. Sene autem & fumus terre conferunt pruri tui & bothor & educunt coleram cum facili tate: sitque dosis a. ʒ. iiij. usque ad. vi. ʒ. in de coctione cum accidit & similiter uiole. Aqua uero casei coleram cum facilitate edu cit: de qua necesse est calefactos & qui medi cinas non tolerāt calidas diebus multis in potu sumere. Que quidem pruritui confert sicco & malis ulceribus siccis sicut sabafati & impetigini & melancolie & lepre & egritu dinibus que illis sunt similes: ipsa namque coleram educit & adustam simul.

De febribus effimeris.

s Pecies febrium prime tres sunt: alie enim sunt que fiunt in spiritibus: sicut febris effimera: & alie sunt que fiunt i mem bris radicalibus sicut febris ethica: & tcia fit in humoribus sicut febris putrida. De febre autem effimera signa sunt quod ipsa semper accidit ab alteratione eueniente: sicut uigilijs & labore superfluo: aut fame: aut si ti uehementi: aut acceptione medicine: aut acceptione ciborum calidorum: aut ex ira su perflua: aut cogitatione uehementi: aut cali ditate aeris: aut propter stationem in sole: aut propter frigus aeris in itinere: aut na tationem in aqua frigida: aut in aqua alu minosa: aut casu: aut percussione: aut propt potum uini puri plurimi fortis: aut propter satietatem nauseatiuam ex multitudine co mestionis: aut propter famem uehementem aut propter catarrum aut corrizam: aut flu xum uentris: aut longitudinem more in aere balnei: & non mutatur ex ea color urine: nꝫ tingitur ex ea plurimum: neque pulsus fit ue lox: neque frequens uehementer: neque cor poris tactus in ea est adurens mordicans: neque anhelitus est uehemenf consecutiuus

neque lingua est uehementis asperitatis ꝛ siccitatis : ꝛ non fit quidem in initio ipsius corripilatio:ꝛ post eius declinationem sudor aut humorositas proculdubio. In eo igitur qui hac febricitat febre non est necessarium nisi ut consideretur eius declinatio : deinde mittatur in balneum:ꝛ super ipsum aqua tepida fundatur ꝛ ipsius corpus tēperate fricetur :balneum uero non sit superflue calidū nisi illis qui frigore febriūt superfluo quod eis aduenit in uia. In illo autem cui aduenit ex labore ꝛ lassitudine ꝛ fatigatione plurima:multiplica iuncturaꝝ inunctionem cum oleo aliquo ꝛ super ipsum aquam effunde tepidam in loco balnei non calido: deīde educ eum de balneo:ꝛ ciba ipsum cibo facili humido ꝛ pota ipsum uino pmixto mixtione subtili ꝛ prolonget somnum . Ille vo cui hec febris ex contritione accidit : aut obuiatione ꝛ apostematur locus apostemate calido:balneum non ingrediatur : sed flobotoma ipsum:ꝛ locum apostematis infrigida ꝛ ad locum apostematis singulariter intēde ꝛ cura ipsum donec sedetur. Illum uero cui hec febris ex potu uini puri plurimi accidit: balneum ingredi non facias. Sed in potu aquam granatorum acetosoꝝ ei tribue ꝛ aqua agreste ꝛ similia illis ex rebus infrigidantibus donec sedetur in eo febris integre:deinde fac eum ingredi balneum cuꝫ facilitate ꝛ lenitate. Ille uero qui ex lōgitudine stationis in sole febrit.in aqua dulci recente balneetur:ꝛ super caput ipsius acetum de uino ꝛ aquam ro. pone ꝛ in potu sauich de ordeo ei tribue cuꝫ zucharo:ꝛ aqua niuis. Illum aūt qui ex aquis termaruꝫ febrit:in balneum semel mitte:ꝛ ipsum cum oleo bene inunge:ꝛ super ipsum tepidam aquam infunde: donec corpus ipsius crescat ꝛ infletur ꝛ rubeat. Illi uero qui ꝑpter cibi superfluitatē febrit:precipe ut somnum prolonget:ꝛ flobotoma ipsum si coloris eiꝯ rubedo uehemens sit:neqꝫ tribuas ei aliqd duobus diebus nisi sauich. In illo uero qui ex fame febrit:non consideres febris declinationem : sed in potu sauich de ordeo ei cum zucharo:ꝛ aqua niuis tribue:ꝛ ipsuꝫ cibis infrigidantibus ꝛ humectantibus ciba. Illum autem qui ex fluxu uentris febrit qui ei superuenit balneum ingredi fac : deinde ipsum ciba frigidis uentrē retinentibus.

Illum aūt qui ex catarro uel corriza febrit. flobotoma deinde uiolꝰ conditas ꝛ aq̄ ordei ei in potu tribue. Si pp longam moram in balneo febrit:in domo uenti dormire fac aut in loco frigido ꝛ da ei in potu aquaꝫ cū niue:ꝛ super ipsius corpus sandali ꝛ aquaꝫ ro.ꝛ camphoram cum rosis contritis pone. Et plarime quidem haꝝ febrium finiuntur die ꝛ nocte ꝛ sunt de his que usqꝫ ad.iii.aut iiij.extenduntur dies:cum aūt tres pertranseunt dies : tunc iam egrediuntur a genere feb.effi.huius quoqꝫ febris plurimum non fit nisi ex repletione ꝛ ex opilatione poroꝝ ꝛ rubent cum ea facies ꝛ oculi : ꝛ cōfert ei flobotomia:ꝛ caliditas huius febris effimere quantitatem non pertransit. Cuꝫ ergo febrem effimeram in primo die uides: demuꝫ in secunda die eam inuenis acutam:ꝛ urina iam tingiꝉ: ꝛ pulsus fit uelox ꝛ anhelitus ꝛ rubent facies ꝛ oculi:tunc estima quod est de genere huius febris. Incipe ergo succurrere flobotomando egrum ꝛ soluendo cum aqua de fructibus : ꝛ si febris in die tercio addet caliditatē ꝛ pulsus ꝛ anhelitus uelocitatē ꝛ frequentiā:tunc ṅ dubites qui sit hec febris. Incipe ergo cū flobotomia ꝛ solutione cū aqua de fructibus : ꝛ si est rubedo manifesta ꝛ pulsus plenus ꝛ corpus carnosum ꝛ in tactu cum caliditate humorositas . Incipe cū flobotomia ꝛ si in colore non ē rubedo plurima :ꝛ corpus est extenuatū:lene ac lacertosum:ꝛ pulsus frequens est ꝛ uelox ꝛ latus ꝛ caliditas mordicatiua ꝛ cutis obscura sicca cū tangiꝉ corpus:tunc cum aqua ꝺ fructibus facienda est solutio:deinde sirupū acetosum puꝝ ei in potu tribue:ꝛ ipsum ī ea ex aqua ordei ciba cū aqua duoꝝ granatoꝝ Cum ergo alleuiaꝉ:fac ipsum ingredi balneum.ꝑter qꝺ sit calidum ꝛ in ipso cū furfure tritici frica ipsum : ꝛ eius fricationes multiplica ꝛ ablutionem cū aqua tepida : deinde ipsuꝫ extrahe ꝛ fac eū dormire in denudatorio ut sudet:tunc.n.cum hoc regimine euꝫ a febre ꝯtinua euadere facies .

De febre putrida .

Sunt separabilis ꝛ continua: de qbus sunt terciana:quartana:flegmatica . Sinocha: causon : ꝯposita ꝛ febris apꝰema tum:putridaꝝ autem febrium signa sunt:qꝺ

incipiunt sine alteratione corpori extrinsecus aduenie͂te ex causis extrinsecis quas diximus in effimera. Sȝ eueniunt incipiendo: ⁊ est cum eis oibus orripilatio aut tremor: nisi cū sinocba que ē ex eis: ⁊ quibusdā febribus apostematū: ⁊ caliditas eaꝝ omniuȝ est fortior caliditate febris effimere ⁊ pulsus ⁊ anbelitus ⁊ urina sunt uebemētioris alfationis: unde unicuiqȝ sunt eaꝝ: signa propria.

Signa terciane propria.

Sunt que incipiunt cū orripilatione simili pūcture acus ⁊ ñ prolongať spatium orripilationis: nȝ ꝯcutiunť in ea dentes ⁊ non est in ea frigus ad calefactionem uel ad caliditatem declinans: ⁊ festinat eius inflāmatio: quare magnificatur pulsus ⁊ anbelitus: ⁊ frequens fit ualde: ⁊ uebemens fit inquietudo: caliditas: sitis ⁊ angustia: ⁊ qñȝ accidunt alienatio ⁊ uomitus colere ⁊ egestio eius: ⁊ fit in ꝯplexionibus: etatibus ⁊ corporibus calidis ⁊ qui plurimū utuntur labore: ⁊ plurimū babundant bumoribus ⁊ cibis calidis generantibus coleraȝ ⁊ fuerit cum istis signis aut quibusdaȝ eoꝝ: ⁊ iam febricitauerunt plures boies febri terciana: tunc iudica qꝺ est feb̄ terciana. Cuius quidem cura ē solutio uentris cū aqua fructuum sicut sir̃. de prunis: sir̃. ro. puro. aut decoctione leui ⁊ fac illud in die ñ piodi: ⁊ da ei post illud aquā ordei: ⁊ aqꝫ citroli: ⁊ ciba ipsuȝ sauic ⁊ aceto ⁊ oleo amigdal' ⁊ aqua eius: itē aqua berbaꝝ frigidaꝝ ⁊ omnium que extingunt calorē: ⁊ infrigidant: ⁊ sit studiū tuum ad extinguendū secundum quantitateȝ uebementie caliditatis ⁊ tepiditatis eius. Si autem exsiccať natura: tunc premitte aquaȝ prunoꝝ antequā cibes per duas boras: ⁊ si soluiť tunc aqua granatoꝝ muȝoꝝ contritoꝝ cum granis suis ⁊ sua pulpa. Si ergo non erraueris boc regimine: tunc resoluetur feb̄ usqȝ ad. iiij. periodum aut minus: ⁊ bec quidem febris plurimū stat in periodo quarto: ⁊ qñȝ separatur in ipso: ⁊ plurimum qꝺ extēditur usqȝ ad perioꝺ. vij. Que autem ptransit. vij. piodos ñ est terciana pura simplex sȝ est composita: in qua est ꝯmixtio flegmatis ⁊ loquemur in ea.

Signa terciane inseparabilia sunt sigͣ febris terciane preter orripilationeȝ ⁊ sudorem: non. n. est cum ea: nisi cum est crisis ⁊ caliditas febris ⁊ alienatio in ea sunt uebementiores: ⁊ sunt cum ea asperitas lingue ⁊ citrinitas aut nigredo ipsius: ⁊ cum lingua est nigra est malignior: ⁊ quādo ē alba est melior ⁊ leuior: ⁊ qñ est citrina est inter illas in malitia: ⁊ differentia quidem inter febrem tercianam ⁊ continuam que fit ex sanguine est: qm̄ bec fit fortior in tercio: ⁊ ñ sunt in ea rubedo superflua ⁊ extensio in corpore ⁊ dispositio simil' asmati ⁊ constrictio anbelitus: qm̄ cum febre sanguinea sunt ista accidentia. Intende ergo in curatione eius ita ut des in potu infirmo sirupū de prunis in mane ⁊ aquam ordei cum eleuatione sol' ⁊ aquam citroli aut aquam cucurbite: aut aquam melonis indi in meridie: ⁊ muscillaginem psillij apud somnuȝ: qꝺ si natura fuerit obediens ⁊ assellauerit oi die plus duabus uicibus: reduc diuersitatē: da ergo ei loco aque prunoꝝ aquam granatoꝝ muȝorum cōtritoꝝ cum suis interioribus: ⁊ intende i extinguendo quantum potes: ⁊ non attendas neque abscultes illud qꝺ dr̃ a stultis medicͤ qꝺ multitudo extinctionis tardat crisim: cuius. n. iam expertus sum ambas uias: ⁊ inueni banc uiam incolumiorem ⁊ securiorem ⁊ minoris timoris: ⁊ qui mortui sunt ex babentibus banc febrē cum boc regimine primo oio dimitteie extinctionē ⁊ subtiliationē regiminis ut appropinquet crisis ē dimittere egruȝ ad mortē proculdubio: nisi separeť ei supfluitas bumiditatis in corpe: aut obediat medico ⁊ bibat aquā. f. plurimam: aut comedat cibū quā desiderat plurimū: ⁊ si nō plurimum eorū cerebrum assatū ⁊ stomacbꝰ ita ut spasmeť: quare dissoluuntur oculꝰ ⁊ mādibula: ⁊ accidit eis tortura ab assatione cerebri: ⁊ spasmantur nerui. ⁊ non probibetur in bac febre quin in potu sumat eger aquaȝ. f. cum uult: ⁊ quod appetit de fructibus frigidis bumidis.

De sinocho

Incipit calida sine tremore: ⁊ rubent cum ea facies ⁊ oculi ualde et ꝯstringitur anbelitus: ⁊ tactus eius sicut tactus balneati: et fuit regimen cum eis que p̄cesserunt: regimen multiplicatiuum sanguinis: ⁊ est ante ꝯmotionem eius grauitas in corpo

re & additio in somno et pulsus est cũ ea magnus et plenus et urina est rubea et spissa Et cura eius ẽ ut succurras ei in principio rei:& antequã uirtus cadat ualde cum flobotomia:& dimitte sanguinẽ currere: donec egro supueniat sicopis:& si fuerit debil:ciba ipsum medulla panis cũ aqua granati muzi & aqua agreste:deinde dimitte eũ: & ad ultimũ non dimittas quin procedat egressio sanguinis usq3 ad sincopi3:& post illud da ei in potu aquã granati muzi:& ciba ipsum aqua ordei:& rege ipsum regimine hñtiu3 causon febrẽ. Sed sit cũ extinctione minori:& si tardat flobotomia in dispositione sua: stude ad dandum illi in potu aquam frigidam plurimã: & da ei in potu ex illa usq3 quo satietur aut infrigidet & terminat. Si ergo decliat iã sufficit tibi:& si reddit: & tu itera usq3 quo declinet:& fiat febris leuis adherens: & tũc quidẽ rege ipsum regimine febris flegmatice:hoc.n.regimen confert in hac febre: & ego iã expertus sum & probaui ipsu3: & liberata est per ipsum gens plurima que erat iuxta mortẽ a timore magno: nõ sis ergo piger in dando in potu aquã.f. cum uehemẽs est necessitas:n3 dimittas ea3 qñ hec febris sinocha est ex apostemate in stomacho aut i epate: aut matrice: aut renibus: aut uesica: aut diafragmate & plone: & proprie in diafragmate & plone & pectore.

Signa necessitatis dandi in potu aquã frigidam.

In stomacho uero & epate est timor i dimissione tribuendi in potu aquã.f. cum ipsa uehementer est necessaria magis quã sit timor in eo qđ generatur ex malitia sua ñ ergo dimittas ipsam tribuere in potu: cum uehementer est necessaria. Et signa uehementie necessitatis eius sunt uehementia inflãmationis febris: & qđ pulsat cor & tremit post assiduationẽ febris secundum illam dispositionẽ difficile3 duobus diebus aut tribus:& ñ extingunt eam extinguentia & non ualẽt in ea:cum ergo pulsat cor cũ hoc:tunc iam bullit sanguis ebullitione & non liberat ipsum tunc:nisi in potu ei det aqua frigida: & detur ex ea in potu subito tm̃ quod satiet. Res.n.frigide fortes tunc ñ perueniunt ad id qđ est necessarium:nã si non potant isti aquam.f.superuenit eis post paululum & findantur uene in uentribus eo℞: q̃ emittunt sanguinem p nares: & large expellitur sanguis: & moriunt: & ideo qm̃ artarie ꝓprie franguntur:qñ3.n.bene sunt, posite & fortes q̃ non accidit eis hoc accidens. S3 ꝯstringuntur eo℞ anhelitus & profocant subito q̃ o3 ut fiat:quatenus uincat qđ accidit ex malitia frĩdi in potu aquam.f.habet minore3 magnũ:fortasse.n.non accidit ex ea nisi đbilitas febris & prolongaui spatiũ eius & aduentus apostematis duri in uisceribus & illud est ex eis quibus expellit morsura: & qñ q3 est possibil: ẽt ut succurrat cura huius febris cũ ea. Cu3 ergo administraueris flobotomiam & dederis in potu aquam.f.tunc rege febrẽ post illud s3 quantitatem quam uideris residue caliditatis eius cum aqua granato℞: aut cum aqua zuchari ro. aut aqua ordei: aut sirupo acetoso: aut trocisci đ rosis & similibus.

De flegmatica febre periodica.

Ipsa incipit cũ orripilatione ueri frigoris & tardat i calefaciẽdo:& ẽ orripilatio longi spatij:& facit paroxismum ei die:& fortasse ñ calefit:& ñ est uehementis inflammationis:& est cum ea uomitus flegmatis: & hũitas in ore & debilitas appetit⁹: & paucitas sitis:& plurimũ accidit mulieribus & flegmaticis & pueris & eunuchis & in eis q assiduãt cibos & regimina humectantia:& q multum utit fructibus humidis & molesc̃ cũ ea corpus:& inflant palpebre inferiores & albescit facies & citrinat. Cuius cura est uomitus cũ sir.ace.& aqua calida in oris orripilationis & uaporatio cũ aqua ca. & cum uiđris qđ flegma ẽ crossius qđ scies ex crossitie eius qđ egreditur cum uomitu & difficultate eius: & ex pigritia febris & longitudine sui temporis & sui paro.& difficultate calefactionis ipsius:tunc cibã eum illis que incidunt flegma ante uomitũ: & da ei in matutinis zuchar ro.& sir.ace.dum permanet in eo caliditas superflua.tunc da ei trociscos de eupatorio & medicinas fortes ex prouocantibus urinã sicut anisi.ameos:& semen apii:& administra balneum:& euacua corpus cum catartico forti & non dimittas in hoc toto quin ꝯfortes stomachum proprie cum mastice & olibano & ciperis & similibus proiciendo ea cum illis quibus curatio fit. Cum hac enim

febre debilitatur stomachus.

Flegmatice continue signa.

q Ue sunt cū flegmatica preter qd ozripilatio ñ ē cū ea:imo similitudo ozripilationis in corpe ⁊ caliditas eius est addita ⁊ sudor in ea etiam ñ fortasse est nisi cum totaliter sepatur: immo plurimū est sepatio.i. recessio huius febris ⁊ flegmatice prodice: ⁊ uirtus qz quartane ⁊ eius febrium prolixarū tardarū absqz crisi: immo cū resolutione alicuius rei post a iam rē. Si autem ē in dispositione aliqñ tunc cum uomitu ⁊ solutione uentris: ⁊ cura eius est sic cura flegmatice prodice. Uerū oz ut sit intentio tua in hac fz ea que calefaciunt cū cautela plus ⁊ proprie cū caput est debile:⁊ eger est ex illis in quibus consuete fiunt egritudines: multotiens.n.fit in eleuatione huius feb hirsen frigidū:⁊ perueni ad confortandū stomachum cū zuchero ro.⁊ trocis.de ros.⁊ sil.b⁹ ⁊ si cap fuerit debile ⁊ feb fuerit tarda tepida:tē da ei in potu fortia inpuocando urinā ⁊ euacuando flegma cū eis que sunt: ut trocisci d̄ eupatorio ⁊ pill:in quibus ē pulpa collo̅qntid ⁊ aquā seminum ⁊ radicū ⁊ aquam mellis ⁊ cimini ⁊ diapipereon:⁊ ñ dimittas uomitū cū eis que incidunt:non.n.prolongatur plurimum cū hoc regimine:⁊ multotiens quidē peruenit hec febris ab ydropisi: ⁊ proprie ab yposarca:cū ergo uideris inceptionē corruptionis ꝯplexionis:tunc incipe succurrere ei cū eis que diximus in capitulo ydropisis ⁊ elige ex illis medicinis conuenientiores earum fm caliditatē feb ⁊ tarditates eius.

De quartana periodica.

o Rripilatio difficilis uehemēs consequens difficultatē ossuum: ⁊ debilitat pulsus in pricipio eius ualde: ita quod si tu assiduas illum q hanc febrem hēt: non indiges cū eo significatione alia:licet.n.pulsus minoretur inceptione omnium aliarū febriū non tamen minoratur sicut in hac: ⁊ plurimum quod accidit hoc post febres cū pmisceantur eorū parox. In iceptione uero o quā parum accidit:⁊ plurimum quidē accidit in autumno ⁊ in hyeme:⁊ in eo in quo dñatur colera ni.⁊ habentibus splenes crossos: ⁊ q multum utitur cibis melancolicis: ⁊ caliditas eius cum calefit est infra caliditatē terciane ⁊ causonidis uere caliditatis:sicce ual de mordicans palmaz. Et caliditas sanguinee continue ē acuta. Sed est cum humorositate:sicut dispositio uaporis cum aqua calida. Et caliditas flegmatice diuersa est hic dispositio caliditatis puenientis ad manum perforatam. Et quarta caliditas est infra calid.tatem terciane. Sed ñ est in siccitate ⁊ asperitate infra illam. Et cura huius febris ē semper si aqua cū ea est rubea ⁊ crossa:⁊ qñ accidit post febres caliditas: cū flobotomia basilice ex latere sinistro: deide solue uentrem egri multis uicibus ꝯtinuis. Sed non est caliditas febris uehemētis fortitudinis cum decoctione epithimi secundū modum suū:⁊ si est fortis caliditatis: tunc sirupo ace.⁊ epithimo ⁊ aqua casei in qua infusum est epithm ⁊ cū decoctione mirobol. nigrorū:⁊ infusione eorum: ⁊ si fuerit caliditas eius sicut fortior caliditas que est febrium quartanarum:tunc aquam casei solam:⁊ si fuerit post febres flegmaticas aut cōmixtas: tunc administra uomitum post incisiua subtiliatiua cum qbus non est plurima calefactio:sicut sicla cū parua quātitate sinapis ⁊ sir.ace.⁊ rafanus ⁊ fac ipsum uomere: ⁊ da ei in potu qñ antiquatur ⁊ alleuiatur ozripilatio illd qd sudare facit sicut cardamomū ⁊ medicina de asa est melius ea ⁊ uelocius ipso ⁊ pone coram eo:⁊ post ipsū duo uasa in quibus sit aqua bullita cum camomilla ⁊ sceba:⁊ calamentū ⁊ cooperi eum cū pannis in hora parox ⁊ ozripilationis ut uelox sit eius calefactio:⁊ prouocet sudor ⁊ mitte eū in huiusmodi hora in balneum inter omnes duos dies:aut omni die: non in die paroxismi. Si autem febris fuerit tepida: non subtilies regimen eius:sed da ei cibos leues: sicut caro arietū ⁊ assidua lenificationē eius nature:ita ut des ei sp aquam sicle: ⁊ aquā caul.⁊ ficus infusas in aqua mell. ⁊ ius galli uetusti decocti cū aqua ⁊ sale in quo proiectum fuit aliquantulum polipodij: de quo sorbeat parum ante cibum suum: ⁊ itera solutionem ⁊ flebotomiam: si non uideris ei plurimam diminutionem:ipsa enim non prolongabitur fm hoc regimen.

Signa quartane continue.

q Uartane periodice uerūtamen non est ozripilatio: ⁊ fit fortis in quarto ⁊ tepescit in alijs diebus: ⁊ o quam parum

est eius euent⁹: ꝛ ei quidem confert flobotomia basilice proprie: deinde flobotomia sa phene: deinde prouocatio urine si fuerit pigre caliditatis: ꝛ fuerit cum ea leuitas ꝛ humiditas plurima ꝛ solutio melancolie cū non fuerit istud ꝛ accidit post febrem acutam.

Febres que faciunt paroxismum in.v. diebus.vi.ꝛ plus.

O Quam parum euenit paroxismus p transiens quartam: uerumtamen ego uidi paroxismos transeuntes multotiens: ꝛ sunt iste febres omnino ex hūoribus crossis ꝛ est cura eaꝝ sicut cura quartane.

Feb. composita.

Species febrium compositarum sunt plures ualde: ꝛ in omni compositione eaꝝ faciunt accidere periodos similes periodis febris simplicis: quāobrem non oportet ut confidas in cognoscenda febre ex periodis eius: immo ꝭꝫ accidentia eius ꝓpria quandoqꝫ.n.euenit ex compositione duarū tercianarum paroxismus omni die. Sed cū uides paroxismum omni die cum accidentibus terciane: scias quod sunt due terciane: unius quarum paroxismus accidit cum recedit alia terciana: ꝛ plures febres composite accidentes sunt ille que fiunt ex collera ꝛ flegmate: ꝛ iste febres prolixe sunt ꝛ male: quarum signa sunt permixta ex signis terciane ꝛ faciente paroxismū omni die: quare in una die erit calida propter uehementiaꝫ inflāmationis: ꝛ in alia die pigra ꝛ sepulta debilis caliditatis prolixe eleuatiōis que forsitan non calefacit nisi cum labore: ꝛ iteratur in eo orripilatio: post calefactionem semel aut bis aut inflatur cum hac febre facies: ꝛ corrumpuntur uiscera ꝛ debilitantur ꝛ infrigidantur stomachus ꝛ epar. Cura eius feb est: ut administretur in ea purgatio cum medicinis secundum paucitatē caliditatis eius ꝛ multitudinis ipsius ꝛ intendas in ea: secūdum cum sirupo acetoso puro ꝛ illo qui est cum seminibus: ꝛ semen cum zucharo. Cum dies pertransierint: tunc da eis trocis. de ros.ꝛ zucharo ro.ꝛ mastic̄ ꝛ aqua feniculi: ꝛ trocis. de eupatorio ꝛ similibus ex eis que diximus.

De orripilatione sine feb.

Q Uando accidit hec orripilatio postquam non calefit corpus: tunc incipe mundificare egrū ex flegmate ꝛ da ei medicinas fortes ad prouocandum urinaꝫ ꝛ minora cibum ꝛ potum eius ꝛ fac eum sudare in balneo ꝛ precipe ut moueatur ꝛ laboret.

De febre ex pestilentia.

E St quiete caliditatis cum tangitur: Uerumtamen anhelitus cum ea fetidus ꝛ frequēs ꝛ adherent ei tristitia ꝛ sitis ꝛ uomitus: cum ergo uideris nauseā frequētem cum febre tepida: tunc scias quod ipsa est febris pestilentialis ꝛ proprie quando comunicat ꝛ multiplicatur ꝛ sunt pestilentie manifeste in aere circundante eos ꝛ ex eis que dicemus: stude ergo tota intentione in confortando coꝛ istorum ꝛ temperando aerem continentem eos: ꝛ adhibe eis bene redolentia: ꝛ intromitte eos in domos odoriferas mundas: ꝛ sterne eas plantis bene redolentibus ꝛ aspectu uiridibus ꝛ suffumiga eas cum sandalis ꝛ camphora ꝛ aspge eas aqua ro.ꝛ aceto: ꝛ asperge ex eis super frustrum luti antiqui: aut super lates domorum si sunt antiqui ueteres: ꝛ pone tempera aquam ro.ꝛ camphoram: ꝛ sandal' cum pāno mundo in eis infuso: ꝛ fac eos odorare res odoriferas semper: ꝛ da ei in potu aquaꝫ.f. ueri frigoris ualde ꝛ rob granati acetosi ꝛ rob agreste: ꝛ acetositatem citri: ꝛ lac acetosum: ꝛ aquam mixtam cum aceto quando ñ presto est aliud: ꝛ ciba eos pullis assatis ꝛ uitello ouorum: ꝛ da eis in potu uinuꝫ albū boni odoris odoriferum cui admixtum sit quantum est quincuplum eius aque dulc̄.

De uariolis ꝛ morbillis.

S Igna generationis uariolarum sunt feb acute caliditatis conclusa: ꝛ uehementia doloris dorsi ꝛ prurit⁹ nasi ꝛ timor in somno. Si autem febris est uehementioris caliditatis ꝛ angustia est maior: tunc portenditur morbillus. Et cura uariolarum cū incipiunt signa: est flobotomia: sed postea ñ

sed attende τ si fuerit eger bonus in parui
pendenda egritudine τ non habuerit angu
stiam uehementem: τ uariole iam inceperūt
exire: tunc rege eum eis que festinare faciūt
exitum uariolarum: τ non des ei in potu ali
quid frigidum cum frigiditate plurima : ut
non fiet exitus uariolarum τ superueniat ei
tarditas τ difficultas. Si autem uideris ua
riolas pigri exitus: tunc da ei decoctionem
ficuum cum uirgis lacte τ aliquantulum cro
ci ut festinare faciat exitus illarum. Cum
ergo exierit omnes: tunc adiuua eas ad ma
turandum cum regimine τ uapoꝛatione cuȝ
uapoꝛe aque : si non ceperint peruenire ad
maturationem: rege eos regimine habenti
um apostemata calida : tribuendo in potu a
quam oꝛdei τ alia secundum quantitateȝ ue
hementie caliditatis: τ non multū intendas
ad soluendum naturam : τ precipue in moꝛ
billo τ in fine rei sue. Jam non foꝛsitan sal
uabitur habens ipsum a uentre in fine rei
sue : τ quando tu facis uapoꝛem τ maturas
tunc adiuua ad exsiccandum eas cum suffu
migatione folioꝛum mirti τ folioꝛum ro. τ
fumo tamarisci τ decoque ista τ ablue eas
cum aquis eoꝛum si tardatur earum exsicca
tio. Cum ergo exsiccantur : si remanet i eis
aliquid difficilis exsiccationis: degutta desu
per aquam τ salem: τ confirmatur earum ex
siccatio: τ completur : tunc degutta desuper
oleum tepidum multotiens : donec cadant
cruste omnes : τ incipe quando apparēt ua
riole τ signa eius: τ distilla in oculos aquaȝ
ro. in qua infusum sit aliquid sumac: seu rubi
τ quando in albedine oculi accidit locus ru
beus τ pꝛuritus: aut albus in nigredine ei⁹
τ si non accidit istud: τ uideris uariolas pa
ucas: tunc indigebis hoc. Quod si in liente
rijs pꝛuritus qui est in oculo non sedari pōt
per illud: immo redit foꝛtioꝛ quam fuit : tūc
distilla in eum ex almuri τ sale τ uapoꝛa ipȝ
uapoꝛe aque calide. Moꝛbillus auteȝ
est maioꝛis timoris quaȝ uariole nisi in ocu
lo. Intendit ergo in illo cum eis que edu
cunt coleram cum facilitate absque calefac
tione: sicut aqua pꝛunoꝛum τ grenati ꝯtriti
cum suis interioꝛibus: cum zucharo τ aqua
oꝛdei τ aqua melonis indi τ citroli: τ cucur
bite τ muscillagine psillij. Si autem inue
neris infirmo post hanc medicinā aduenire
tristitiam τ angustiam τ foꝛtasse comperiet
eum sincopis : tunc fac eum soꝛbere aquam
frigidam: τ fac eum sedere in ea parum τ fri
ca coꝛ eius τ cooperi euȝ: donec sedetur qꝺ
in ipso est: τ egrediatur moꝛbillus ad exteri
oꝛa coꝛpoꝛis: deinde redi cum exierit ad ex
tinguendum τ serua naturam in fine rei : ut
non sit causa ad solutionem nequissimam : τ
si inueneris in infirmo resudationem sangui
nis ex locis moꝛbilli: fac euȝ sedere in aqua
frigida τ scias quod est moꝛbillus malus τ
rubens τ uiolaceus h⁹ egritudinis est mal⁹
τ pernitiosus: τ uariole citrine dure pupim
qȝ inuolute multe τ rubee uehementis rube
dinis τ uiolacee τ ille que ambulant ut foꝛ
mica: τ que faciunt superficieȝ coꝛpoꝛis sic̄
spasmatiua omnes male sunt τ moꝛtales : τ
opoꝛtet etiam ut cum senseris uariolas : ut
pꝛecipias egro gargarizare cum aqua ro.
etiaȝ ut minoꝛetur quod egreditur in gutu
ꝛe suo: τ effunde in aurem eius sief memithe
cum aceto τ aqua ut minoꝛetur quod egre
ditur in aure: τ fac ipsum naribus suggere
oleum mirtinum: ut minoꝛetur quod egredi
tur in naso: nam cum hoc quiescit ex lesione
magna. Et si conqueritur de punctura in
plantis pedum τ manuum assiduet positio
nem eoꝛum in aqua calida: τ non cibes euȝ
in his duabus egritudinibus pullis : donec
cadant coꝛtices τ recedat sitis τ malitia an
helitus: post quam ergo ceciderint coꝛtices
tunc assiduatio balnei τ regimen impingua
tiuum coꝛpoꝛis implebunt foꝛamina earum
τ medicine que eradicant pannuȝ delent ue
stigia earum.

Uerba abubecri filii zacharie araxi.

Dixi in hoc meo libꝛo medicinas quo
rum necessitas est inseparabilis: τ po
sui illas que ex eis sunt pꝛeclare τ electe: τ
pꝛoieci totum in quo erat superfluitas τ di
latatio τ fui contentus eo tantum quod me
dico est necessarium τ declaraui illō τ abre
uiaui ista capitula.

Uerba abubecri.

i Am quidem peruenimus ad expositionem resolutionis egritudinũ que sunt a sumitate capitis usqꝫ ad pedes ꝛ reliquarum egritudinum ꝛ earum quibus indiget medicus in libro nostro magno ĩ arte medicine qui interpretatur alaugui: ꝛ in libro nostro qui est minor isto libro: ꝛ fui contentus in eo ƒm tercium qui est almansori quẽ composui. x. tractatus ꝛ feci ipsum regi almansori dño corasceni: a cuius nomine nominaui librum: ꝛ in libro nostro edito ð uirtutibus quem feci ad bely: ꝛ in libro atybal mulucbi quem feci ad bely dñm trabestem ꝛ in libro polorum qui ẽ liber maior quem ego composui propter amplam expositionẽ q̃ ego explanaui in arte medicine ꝛ adiuuamẽto naturaꝝ ꝛ que didici de sciẽtiis phye exceptis his que dicem⁹ ex libris nostris: cũ ipsi euigilẽt inquisitorẽ ad locũ utilitatis quāuis intẽtio non sit cõprehensa: qm̃ defectus prohibet a ꝯprehensione: inde igit in hoc libro isto diximus qð in ipso intẽdim⁹ ð cib⁹ medicinis quaꝝ rememerationẽ premisim⁹ in eis que precesserũt de noiatione capillorũ ꝛ intẽtiõe reꝝ: quecũqꝫ medicinaꝝ ñ dixi in hoc libro nro querat in antidotario oynaim filii ysabac ꝛ illic inuenietur.

Tinctura capillorum.

c Onfectio ticture ðnigrãtis capillos ℞. gall' rosarum rubearum. l. ꝛ inungantur oleo ꝛ frigant in frixorio donec scindantur ꝛ calcecaumenon: aluminis: dragãti ana. ʒ. xv. Sal' gemme. ʒ. vii. conterant sicut alcohol: conficiant in aqua cal'a: ꝛ humectẽtur tribus horis ꝛ tingantur cũ eis ꝛ dimittãtur tribus horis ligati: ꝛ inuolutis foliis ficle: deiñ lauentur mane. Alias litargiri: calcis non extincte ana pars. i. crete partes. ii. conficiantur cum aqua ꝛ tingantur cũ eis: ꝛ dimittantur. iiii. horis. Confectio tincture dealbantis capillos: stercus yrũdinis: enula sicca: mel: sem rafani: nesirin: sulphur: cortic radicis capparis aggregentur cum felle uaccino ꝛ aceto uini ꝛ ungatur cũ eis postquam suffumigatio fit cum sulphure ꝛ iteretur illud multotiens. Si albificentur assiduetur eorum inunctio cuꝫ oleo sambacino. Ad faciendum capillos flauos. Recipe lupinorum mirte: ana. ʒ. x. stafisagrie: fecis uini albi: ana. ʒ. iii. aggrega cum aqua in qua infusus est cinis ligni uitis ꝛ line cum eis in nocte ꝛ fient flaui. Ad crispandum capillos: farina fenugreci: se. iusquiami contritum: galle: sidra: calx: litargirum ꝛ liniatur cum eis. Medicamen faciens nasci pilos ubi uolueris. Recipe cineris aprotani. ℥. x. uentris cãtaridis. ʒ. ii. laudani. ʒ. iii. auellane combuste. ʒ. ii. terantur cum oleo ueteri ꝛ aromatizentur cuꝫ aliquãtulo gallie: ꝛ fricet loc⁹ ꝛ inũgant cuꝫ eis oi nocte: ꝛ abluat cũ euigilat: ꝛ qñ incip nescicari: dimittat uno die: deinde iteret donec nascantur. Confectio medicaminis corrumpentis capillos ꝛ subtiliantis eos:

oua formicarum:se.iusquiami:alumē:psillium opiū:liniat post depilationē cū aceto sublimato et assiductur:qm subtiliat eos adeo ut non nascantur. Confectio medicamis prohibentis capillos cadere: et prohibentis initium caluitie:gallie:mirob nigri folia mirti decoquantur i uino:donec dissoluant:postea in una libra olei onfacini proiciat.ʒ.i.laudani et.ʒ.i.masticis et decoquat illud uinum postq colatum est donec inspissetur paulatim deinde proiciatur super oleū aque pondus sui et decoquatur donec consumat aqua et incrossetur deinde liniat cū eo in nocte:et lauetur in die cum decoctione mirti. Medicamen ad callitiū in non suo tempore:laudani.ʒ.i.euforbij:gumme rute agrestis:ana quarta.ʒ.i.mirte.ʒ.S.storac.liqde quarta. ʒ.i.et quantum est totū bis ceroti cōfecti cū oleo de keiri:et liniat cū eo:et abluat in die.

Confectio medicaminis ad capillos cadentes confortātis eos et prohibentis a casu suo ℞.laudani.ʒ.iii gallarum mirte: mastic: thuris ana.ʒ.i.cordumem.ʒ.ii.dissoluantur cū oleo ro.et liniant cū eis radices capillorum est enim mirabiliter constringēs et retinēs.

De allopitia.

f Pume maris.ʒ.x.baurac:zedarac sulphuris:gume rute agrestis: euforbii: ana.ʒ.ii.staphisagrie:cantarides ana.ʒ.i. terantur oia:deinde fricet caput cum cepe donec rubeat:et qn mordicat inungatur cum adipe ursi:et liniatur cum oleo antiquo:et liniatur cum hoc medicamine duabus uicibus aut tribus cum uino ueteri post fricationem cū cepe donec rubeat et qn mordicat inungatur cum adipe ursi:deinde iteretur.

Furfures.

c Onfectio medicaminis ad furfures fortis:farine ciceris.ʒ.S.farine fenu greci:baurac:panis et furfuris eius nitri cōtriti:sinapis ana.ʒ.xv.altee.ʒ.x.conquassentur cum aceto uini pauco:et aqua et fricetur cū eis caput bene et lauet omni ebdomada semel et assiduet inunctionē cū oleis et abrasionem et balneum.

Sabafati.

e Pithima ad sabafati recentē et i corporibus teneris alcanna:aristol:litargirum:cortex granati:terantur et cribrentur et liniantur cum aceto uini et oleo rosato. Confectio epithimi ad sabafati antiquā:sal et attramentū adusta:sulphur terra argenti uiui:galle uē. litargirum aristol:terat totum et administratur sicut primum.

Scabies humida.

e Pithima ad scabiē humidā argentū uiuū extinctū:climia argenti:sulphur albū:folia oleandri:condisi calidi: litargirum misceant cū argento uiuo et pauca aqua et oleo ro.plurimo et dormiat super ipsum et ingrediatur balneū et lauetur cū usnem uiridi: deinde inungatur cum oleo ro.postquam effunditur super ipsum aqua calida deinde frigida plurima.

Scabies sicca.

c Onfectio epithimi boni ad scabiem siccam:floris eis attramēti ana terātur et cribellentur:et terantur cum aceto bene:et ponantur in urceolo uitreato et dimittetur in stercore. xl.diebus:extrahatur et teratur bene et administretur ex eo quantitas ʒ.ii.et liniatur cum aceto forti commixto.

Confectio epithimatis ad scabiem siccā et pruritus:baurac:uenarum:sal:mirre: costi dulcis:condisi ana.ʒ.ii.storacis liquide. ʒ.i.liniatur ex eo cum oleo ro.corpus totum et dimittatur tribus horis deinde abluat.

Confectio pill ad scabiem que sumantur omni ebdomada semel aut bis: mirobol citri.ʒ.x:xx.aloes.ʒ.xv.scam.dosis.ʒ.iii.

Modus confectionis alkesines ad scabiē et ad sabafati:et est trifera:mirobol citri.ʒ. x.sene fumi terre ana.ʒ.xxx.kesisnes quantum aggreget ea et bibatur ex ea omni die quantum est nux mane et sero.

Morphea alba.

e Pithima ad morpheam albam tasie et rubea se.rafani cōdisi:sinap:terant cum aceto forti et liniatur in sole.

Baras.

c Onfectio epithimatis ad baras:tafsie:blitis stafisagrie: uentris cantaridarum aā liniatur cum decoctione rubee facta ex aceto uini.

Morphea nigra ad pannum et lentigines.

e Pitha farie lupinorum.ʒ.x.se.rafani se. eruce costi amigdal amar sal armōiaci

piperis:an.ʒ.ii.armoniaci.ʒ.ii.ꝛ.ʃ.dissolua tur armoniacũ cũ adipe ꝛ cõiungat cũ eo ꝛ fiant ex eis forme auellanaꝝ ꝛ dissoluat cũ necesse est: ꝛ liniat cum aqua azedaracb in nocte bene epitbimando ꝛ abluat in mane cũ aqua se.melonis ꝛ furfuris: ꝛ uiolaꝝ sic carum:ꝛ uaporetur locus anteq̃ epitbimet cum aqua calida:ꝛ inclinetur sup ea donec rubeat ꝛ sit post balneum.

Pannus ꝛ lentigines.

c Onfectio epitbimatis alteri⁹ ad pã num pp̃riũ expertũ:liniat cum saico colla dissoluta cum aqua aut felle uaccino.

Impetigo.

c Onfectio epitbimatis ad impetiginẽ siccã in ultimo siccitatis:oleũ de criso mil.ʒ.ii.in quo dissoluat bdelliũ ꝛ picis:añ. ʒ.iii.moueat cũ aqua in mortario donec sit sicut unguentum ꝛ bumectatur loco.

Sanguis mortuus ex pcussione ẽt aliis.

a Rsenici rubei:lapidis alkabal ana thuris quarta partis eius:fiant inde collíria:ꝛ liniantur cum aqua coriandri.

Que delent uestigia uariolaruꝫ ꝛ ulceꝝ.

l Itargirum conditum: radices canne sicce:farina ciceris:ossa uetusta :faria riʒi maturi:grana alben:costus aggregent ꝛ terantur ꝛ liniant cũ eis in nocte:ꝛ ablua tur cum eis in die in balneo.

Ad clarificandum faciem.

c Onfectio gumere clarificantis faciẽ amigdal dulcis dragḡ farina ciceris ꝛ fabaꝝ conficiat cũ aqua ordei ꝛ liniat in nocte ꝛ abluatur in mane cũ aqua furfuris.

Guma clarificans faciem ꝛ rubificãs eã experta:croc⁹:rubea:thus:mirra: mastis: ana aggregentur cum aqua dulci ꝛ liniant: ꝛ fiant collíria:ꝛ liniantur cum aqua: ꝛ di mittatur tribus horis:deinde lauentur cum aqua calida ꝛ multum utatur in mane ciceꝝ ꝛ aqua ciceris etiam:ꝛ sumant pondus.ʒ.ii pulueris ysopi ꝛ tercia.ʒ.i.d̃ croco aliquot diebus. Confectio gumeꝝ rubificantis fa ciem.Sinap albam:ꝛ arsenic rub.conteran tur simul cum lacte ꝛ fiat faciei guma cum eis.vii.diebus.

Melencolia.

c Onfectio pil̃ ualentiũ ad leprã ꝛ me lencoliã ꝛ egritudines mlicas expta.

℞.epitbimi.ʒ.x.pulpe collo quintide .ʒ. v. yerepigre:agarici sandali idi:ana. ʒ.v.elle bori nigri.ʒ.iii.sticados.ʒ.vii.pollipodii.ʒ. x.dosis eius.ʒ.iiii. Confectio pil̃:educẽ tium mliam cõferentiũ egritudinibus mlie ꝛ timoris.℞.epitbimi.ʒ.xx. ellebori ni. ʒ. v.magnetis.ʒ.iii.sandal indi.ʒ.v.sticados. ʒ.vii.dosis.ʒ.iii. Decoctio epitbimi edu centis mliaꝫ bona melencolie:ꝛ impetigini scabiei ꝛ morpbee nigre.℞.mirob.nigroꝝ .ʒ.x.pollipodii.ʒ.v.sene.ʒ.vii.turbit.ʒ.iiii. passulaꝝ enucleatarum.ʒ.vii.berbe eupato rie.ʒ.v.sticados:epitbimi:ana.ʒ.x.decoquã tur omnia preter epitbimum:donec dissoluã tur:deinde proiciatur super ea epitbimum ꝛ compleatur decoctio eius ꝛ coletur ꝛ su matur ex ea in potu:ꝛ post pil̃:quaꝝ reme moratio precessit:aut cum agarico ꝛ aloe ꝛ sale indo ꝛ elleboro nigro.

Ad epilensiam.

c Onfectio medicaminis ad illũ cui ad uenit epilia ꝛ commotio cerebri.℞. sticados.ʒ.x.agarici.ʒ.ii.ꝛ.ʃ.faleolos. ʒ.iii uiol.siccaꝝ.ʒ.v.cõficiant cũ kesines ꝛ come dat tm̃ quantũ sunt due nuces aut tres.

Melencolia ꝛ timor.

m Irobol.ʒ.xx. armel immaturi: scesa brã marui albi ana.ʒ.v.epitbimi.ʒ.v. sticados.ʒ.x.agarici.ʒ.v.ellebori ni.ʒ.v.ga riof.ʒ.ii.melisse.ʒ.iii.feleimich .ʒ.v. corticẽ citri lingue bouine: ana tantundem: nucis mus.gallie:ana.ʒ.i.aggregentur post conti nuationem cum kesines ꝛ melle. Mo dus confectionis letificantis ad timorem ꝛ tristitiam ꝛ impinguat ꝛ facit colorẽ bonũ ꝛ odoriferum horis ꝛ sudoris odorem:ꝛ cõ fert pulsui cordis:ꝛ si assiduet letificat ani mam ita ut extrabat eam ad egritudinem si milem baronati ex multitudine risus ꝛ bo nitatis anime cuius commixtio. Recipe ro sarum rubearum .ʒ.vi.ciperi .ʒ. v. gariof. masticis:spice: asari:ana.ʒ.iii.cinnamomi: croci:ana.ʒ.ii. macis cardamomi: beil nu cis muscate: ana .ʒ. i. terantur ꝛ optime misceantur et decoquatur libra emblico rum cum libris.vii.aque donec remaneat tercia:deinde coletur ꝛ proiciatur super

ipsam libra mell'.τ decoquatur donec inspis setur τ pulverizetur desuper commixtio τ moueatur cum ligno salicis :aut ligno citri lato donec permisceatur τ sumatur sicut su mitur trifera τ ponatur in ipsa sexta .ʒ.i.de musco: quoniam est magnum conueniens : quidam uero homines ponunt in ea ben genue τ melisse τ margaritarum τ foliu indi ana.ʒ.ii.τ in descriptione illa mac gariof. nucis mus.ana.ʒ.ii. τ non sumatur nisi in hyeme.

Facientia subet τ somnum.

S Eminis aneti.ʒ.ii.croci mirre : ana tertia.ʒ.i.iusquiami vi.ʒ .unius man dragore:kerata.i.opii grana.ii. τ.S.aggre gentur cum muscillagine fenugreci. Cõ fectio somnifera.℞.se.lactuce: corticis pa paueris:fabarum excorticatarum:se . portula ce:kekengi:ana.ʒ.ii.opii grana duo . τ .S. aggregentur cum muscillagine psilli : τ est dosis una.

C Onfectio yere magne in loco pillula rum cochiarum conferentis ad dolo rem capitis τ epilensiam τ uertiginem capi tis ex repletione τ tenebrositate uisus ex hu miditate τ initium aque:cuius commixtio . ℞.yerep.ʒ.x.pulpe colloquintide .ʒ .iii . τ tertia scam.ʒ.ii.τ.S.turbit:sticados ana.ʒ.v τ est dosis.x.

C Onfectio embroce ad dolorem capi tis cal'.τ uigilijs τ bifen :uiol' sicce: ordeum excorticatum semen cucurbite : se. lini : psillium contritum : cortices papaue ris semen altee: semen lactuce : semen por tulace rosa.decoquantur donec dissoluãtur: τ rubea fiat aqua:τ fiat embroca cum ea . Confectio embroce ad dolorem capitis frigidum τ uentositatem crossam in capite: camomilla:sceba:sisimbrium:sansucus:berẽ gesif:origanum:ordeũ:folia lauri fiat ut pro xime supra. Confectio epithimatis ad dolorem capitis frigidum τ emigraneam ex uentositate crossa: τ dolorem auris frigidum ℞.castor:euforbii opii storacis liquide :pi peris foliorum rute:calamenti:sinapis ana fiant trocisci:τ embrocetur τ dissoluatur in oleo:τ fiat oleum costinum aut nardinum τ dissoluatur cum aliquo de illis τ distilletur in aurem que est in latere doloris. Con fectio epithimatis ad emigraneam τ dol' ca pitis calidũ.℞.se.iusquiami:se .lactuce:sief memithe rof.sandal'.faustel:radicem mãdra gore:opium fiant ex eis colliria τ distillet ex eo in aurem cum oleo ro.τ aceto uini pau co. Confectio caputpurgii ad dol' capi tis τ emigraneas calidas ad dolorem aurium cum caliditate τ pulsatione.℞ .opii:cãphore :ana fiant inde colliria similia lenti τ dissol uatur.i.aut.ii.in oleo uiol':τ distilletur in au rem τ nasum τ est bonum expertum. Ca putpurgium ad dol' capitis frigidum :fiant colliria ex euforbio τ castor:ana τ dissoluãt cum oleo ro.in quo decoctus est costus τ di stilletur ex eo in nasum.

Tremor.

C Onfectio pillularum cõferentium tremori proprie mirabil'.℞.piretri:castor:cas sie:ana.ʒ.iii.serapini: prope coll':ana.ʒ.iiii.ye rep.ʒ.i.dosis.ʒ.i. τ.S. Modus cõfectio nis ad tremorẽ.℞.mirobol' nigri.ʒ.xxx .sa uine.ʒ.x.thuris.ʒ.vii.ciperi:acori: ana.ʒ.v τ ponat' iero sauine τ erit magis ultima et melior. Confectio trocisco͛ sedantiũ siti τ facientium subet τ detrahet alienationem τ febrem de capite.℞.se.lactuce:se . papa ueris:se.cucurbite excorticate :se . portula ce ana.ʒ.x.suci liquir:amili:dragg.opii:ana. ʒ.iii.terantur τ conficiantur cum muscillagi ne psillii:τ fiant ex eis trocisci. xx .dosis ẽ trociscus unus:τ isti quidem magis necessa rii sunt patientibus uigilias τ alienationem τ quando fit fortior τ superfluit:detur i po tu aqua coriandri humidi:aut cum aqua lac tuc:aut citroli:aut cucurbite τ similia.

Tortura.

C Onfectio caputpurgii ad torturam τ paralisim : τ dolorem capitis : et egritudines flegmaticas.Recipe castor.ʒ. i.condisi piperis:ciclaminis:gilbenee: pul pe colloquintide:baurac:rubei : euforbii : fellis bouini exsiccati ana . ʒ.iii.fiant colli ria : τ fiat ex eis caputpurgium cum auri cula muris : aut aqua sansuci . Confec tio pillularum fetidarum maior :que dan tur in potu ad paralisim τ torturam τ po dagram frigidam τ antiquam τ incidunt humorem crossum iuncturarum : et fiant

loco maioris yere: quarum correctio fit ye rep.℥.x.pulpe coll.℥.v.fabrem .℥.i.centau ree minoris plantaginis ana.℥.v.euforbii. ℥.ii.ꝛ.ß.castorei zinziberis ase fetide: sera pini: oppoponac tapsie inde sinapis: pipe ris ana.℥.i.dissoluatur serapinum ꝛ assa fe tida cum aqua rute ex quibus conficiantur medicine: ꝛ fiant inde pillule que erat.x.do sis.dosis.℥.iii.ꝛ tercia.

Paralisis.

c Onfectio anacardi que est tiriaca paralisis ꝛ torte ꝛ apoplexie: ꝛ hec quidem medicina sanat corpus statim: ꝛ su dare facit: oportet itaqꝫ ut coboperiatur ut sudet. cuius commixtio. Recipe zinziberis piretri: nigelle: costi: piperis macropiperis acori: ana.℥.x.mirre: foliorum rute: asse gen tiane: aristologie: baccarum lauri: castor: tapsie: sinapis: ana.℥.v.mellis anacardi.℥. v.ꝛ tercia: inuoluatur cum oleo de nucibus ꝛ conficiatur cum melle: ꝛ detur sicut naba ca: ꝛ ipsum quidem stat loco alpherselin in omnibus egritudinibus frigidis: ꝛ infiam mat corpus statim ꝛ attrahit febrem bene spasmo humido: ꝛ grauedine lingue quādo fricatur cum eo: ꝛ destructioni sensus mem brorum: quando cum eo emplastratur ꝛ fri catur: ꝛ est magne bonitatis. Confec tio anacardi minoris ad morpheam ꝛ ba ras ꝛ canitiem ꝛ obliuionem. Recipe miro balanorum nigrorum: bellici: emblici: ana ℥.xxx.olibani: ysopi.zinziberis piperis mel lis anacardi ana.℥.v.mellis apum quo con ficiatur dosis eius ut primi: ꝛ qn̄ꝫ adduntur in ipso acori ciperi: spice: ana.℥.v.

Epilensia.

c Onfectio ad epilensiam ualde bo na. Recipe piretri: siseleos: quod est amuidem romanum. sticados ana.℥.x.aga rici.℥.v.cordumeni recentis: asse bone ari stologie rotunde: afodilli: radicum riquili. carpobalsami ligni piomie.ana.℥.ii.ꝛ expri matur aqua squille ꝛ fundatur super iterum mel quantum ipsa est: ꝛ cum eo coquatur ꝛ conficiantur inde medicine ꝛ est enim bona ultima: ꝛ confert ei iuuamentum ultimum yere hermetis: ꝛ anacardinum minus ꝛ ye rep. cum eo assidue utitur secundum quanti tatem uirtutis ꝛ etatis ꝛ temporis.

Coriza.

c Onfectio formarum similium auella nis ad corizam. Recipe thuris sto racis liqui. costi sandarace aū fiant inde pre dicte forme ꝛ suffumigentur ex una eorum in traiectorio: quia abscidit fluxum nasi statim.

Apostema flegmaticum.

c Pubima. Recipe ciperum autum: farina ordei: lentes frixas: liniantur cum aqua granatorum ꝛ aceto ꝛ liget.

Serpentes.i.lombrici longi.

c Onfectio medicamis ad lumbricos: citri excorticati sirasch turbit se. aū lupinorū pars una cambil: pars.ß.ꝛ bibat ante ipsam lac caprinum tribus diebus in mane ꝛ fatigetur in quarto die post bibat paruꝫ lactis: deinde incipiat bibere hoc me dicamen dissolutum cum aceto commixto cum lacte quantitate.℥.vi.ꝛ bibatur cum ē magna fames.

Sisura artariarum.

c Onfectio medicaminis: flos eris ꝛ albugo oui ponantur desuper: q̄r re tinent sanguinem. Alias ciminū: ꝛ calx uiua ponatur super ea.

Uesice.

c Onfectio medicaminis: cerusa plum bi usti: catbimia argenti: litargirum bolumarme.ꝛ camphora aggregentur cum muscillagine psillii.

Adustio ignis.

c Erusa ꝛ aqua solatri ꝛ aqua atarasa con: super que puluerizetur cāphora ꝛ opium: ꝛ fit in eis parum olei ro.ꝛ liniant sm dies aliquot.

Consolidantia ulcera: ꝛ faciunt nasci carnem.

l Itargirum tritum imbibatur pauco aceto ꝛ oleo ꝛ terantur ita ut coquet ꝛ administretur.

Medicamen oculorum.

c Onfectio colliru albi. R. cerusse plū bi ablute.℥.x.sarcocolle crosse.℥.iii.

amili.ʒ.ii.drag.ʒ.i.opii.ʒ.ſ.fiant colliria:ꝛ adminiſtrẽt. Cõfectio collirii rubei lenis floris eris qđ fit i minera eris.ʒ.iii. colborat adusti.ʒ.iii.eris usti.ʒ.ii.mirre.cẽ.ana.ʒ.i. piperis.ʒ.ſ. fiant ex eis colliria cum uino bono. Fiſtula in lacrimali oculi:cura ẽ cauterium:quod non fit cauteriũ fac hoc medicamen : aloes : ſarcocolle ſanguis draconis:mirre:thuris ana.ʒ.v.climie argenti. ʒ.x.balauſtie:boliarmeni : ana .ʒ.v. floris eris.ʒ.i. ꝛ.ſ. terantur ꝛ humectetur locus ſaliua ꝛ pulueriȝetur deſuper. Confectio collirij uiridis de flore eris ad ſcabiem ꝛ ſebel:ꝛ albuginem: ad tenebroſitatem ꝛ ad ungulam. Recipe floris eris.ʒ.iii.colcotar rubei adusti.ʒ.vi. arſenici rubei.ʒ.i. baurac:ſpume maris añ.ʒ.i.ſalis armoniaci ʒ.ſ.armoniaci mirr.ʒ.i.reſoluatur armoniacum cum aqua rute:ꝛ fiant colliria. Cõfectio collirij facientis ad libar naſi in ulceribus oculi ꝛ prohibens almuſaragi ꝛ ſubtilians bothor. Recipe climie ablute: ceruſe thutie alcohol:olibani ana.ʒ.i.opii tantundem fiant inde colliria:ꝛ eſt bonum ad ulcera ꝛ almuſaragi:ꝛ exſiccat ea:ꝛ facit naſci carnem ꝛ non remanent eis ueſtigia.

Confectio collirij de thure maturans ulcera. Recipe thuris.ʒ.x.armoniaci : ſarcocolle ana.ʒ.v.croci.ʒ.ii.fiant inde colliria cum muſcillagine fenugreci. Confectio collirij ad albuginem. ℞.maſſacumie.ʒ.x. ſpume maris.ʒ.iiii.floris eris.ʒ.i.ꝛ.ſ.baurac:ſerapini:armoniaci ana.ʒ.i.fiant colliria cum decoctione acori ꝛ fricetur in eo ꝛ fiat alcohol:deide pulueriȝetur iſte puluis.

Confectio pulueris ad albuginẽ. ℞.maſſacumie.ʒ.ii.ſpume maris:baurac ȝucbari: alboſur ana.ʒ.i.pulueriȝetur cũ eo. Cõfectio mirabilis pulueris albi:ad obtalmiã calidã ꝛ dol'ſuper ſarcocollã croſſaȝ fundat lac ꝛ exſiccet in ſole:ꝛ terantur ad oẽs.ʒ.x. ex ea.ʒ.iii.amili.ʒ.i.ꝛ.ſ.opii.ꝛ ſ. camphor ꝛ eſt conueniens ad uehemẽtiã doloris ꝛ caloris. Cõfectio pulueris magis aſcidẽs lippitudinem:ꝛ eſt bonus quando non fuerit ſanies multa. ℞. ſarcocolle.ʒ.x. ſpume maris.ʒ.i.ȝucbari.ʒ.iii.terantur ꝛ aggregẽtur. Confectio pulueris citrini fortis q adminiſtretur in fine obtalmie. Recipe ſarcocolle.ʒ.x.ſief memithe.ʒ.iii.litii.aloes añ.ʒ.ii.croci.ʒ.i.ꝛ.ſ.ſpume maris.ʒ.ſ. aggregentur ꝛ terantur. Confectio ieſram.i. aggregant ſana uel ieſirim conſeruans illđ quod procedit đ nucha qñ rumpitur cornea ꝛ ſi eſt magna dicitur miſmar:amulſargi et faciens naſci carnem. ℞.antimonij.ʒ.x.floris eris de minera tantundem acatie.ʒ.iii. ſanguis draconis:aloes ana.ʒ.i.terantur ꝛ adminiſtrentur. Confectio collirij de felibus ad pannum ꝛ ad inceptionem aque ꝛ dilatationẽ pupille :quod eſt bonum ꝛ exptum:exſiccetur fel yrci in uaſe eneo :de quo ſumantur.ʒ.x.colloquintide interioris.ʒ.i.ꝛ.ſ.ſerapini.ʒ.ii.euforbium tantundem :fiãt ex eis colliria cum aqua rute:aut aqua feniculi:ꝛ fiat alcohol cum eo. Confectio alcohol facientis naſci palpebras. ℞.dactilorum aduſtorum.ʒ.v.fumi thuris.ʒ.iiii. carpobalſami.ʒ.iii.ſpice inde.ʒ.iii. aȝuli.ʒ.x. fiat alcohol:ꝛ tranſeat ſuper palpebras. Cõfectio collirij ad garab in oculo quod diſtilletur in eo. Recipe aloes:thuris:ana.ʒ.i.ſarcocolle:balauſtie:ſanguis draconis:antimonij:aluminis ana.ʒ.ſ.floris eris quarta.ʒ. fiant ex eis colliria ꝛ diſtillentur in oculum in ipſo lacrimali ꝛ poſt expreſſioneȝ eius. Confectio collirij de mirra ad punctum ſanguinis. Recipe croci : thuris mirre : armoniaci ana .ʒ.i. arſenici rubei. ʒ.ſ.fiant colliria ꝛ diſtillentur in oculum cum aqua coriandri humidi. Confectio collirij de calcanto ad ungulam. Recipe calcucecamenon.ʒ.v.floris eris.ʒ.ii.calcãti ſal'armoniaci:baurac:arſenici rubi:ãñ.ʒ.i. terantur ꝛ conficiantur : ꝛ dimittant ut fiant donec floris:ꝛ fiant inde colliria :ꝛ adminiſtrentur ſicut arſenicum eius ſublimatum:fricetur cum eo ungula : deinde pulueriȝetur cum radice liquiricie. Confectio collirij ad madicon ad uenas rubeas que ſunt in oculo ex obtalmia antiqua ꝛ ſebel ꝛ ungula ꝛ aliis. Recipe uȝiſur : calcecumenum:arſenicum rubeũ ȝucharum tabarȝet : ana.ʒ.i. mirre croci : uenarum: ana quartam.ʒ. armoniaci thuris ana.ʒ.i.fiant inde colliria ꝛ adminiſtrentur. Confectio alcohol conſeruantis ſanitatem oculi thutie.ʒ.x. memithe.ʒ.iii. aloes litii : ana.ʒ.i. camphore ſextam. ʒ.i. terantur cum aqua agreſte : aut cum aqua ſumach : et exſiccentur et adminiſtrentur. Confectio alcohol ad lacrimas

tutbie.ʒ.x.coralli:mírobol'.fricatorum: alo es ana.ʒ.ii.piperis.ʒ.ſ.macro piperis .ʒ. ii.fiat alcobol ꝛ adminiſtretur. Confectio alcobol acuentis uiſum. Recipe tutbiaꝫ nutritam cum aqua ſanſuci tribus uicibus quod fit boc modo ponderantur de earum. ʒ.ꝛ conduntur: poſtquam perueniunt ad boc tribus uicibus:deinde de ea.ʒ.x.ʒinʒiberis piperis:macropiperis :celidonie :ueᷣnarum ana.ʒ.i.ſalis ar.ʒ.ſ.nutriantur cum aqua ſanſuci aut cum aqua fenugreci tribus uicibus: deinde exſiccentur ꝛ adminiſtrentur. Confectio emplaſtrorum ꝛ epitbimatum ad oculos. Emplaſtrum ad curſuꝫ ꝛ guardenigi corticum granatorum: ꝛ lentes excorticate conferunt. Confectio emplaſtri ad corroſionem lacrimalis: endiuia teratur ꝛ ſuper faciem ſuam ponatur oleum roſatum:ꝛ emplaſtretur cum ea. Confectio emplaſtri ad percuſſionem ꝛ uulnus in oculo:ouum abſque cortice ſuo aqua coriandri ꝛ oleum roſatum:ꝛ aggregentur ꝛ ponantur ſuper ipſum cum coto. Confectio emplaſtri ad dolorem uebementem i obtalmia coriandri:meliloti.cc.ſe.lini: tortellas:uinum terantur ꝛ conficiantur ꝛ emplaſtretur cum eis palpebra. Confectio epitbimatis probibentis fluxum ex oculo:aloes acatia:ſief memitbe licium boliar. ꝛ gumi ar.liniantur ſuper frontem cum albumine oui. Confectio epitbimatis ad inflationem ꝛ ad apoſtema in palpeb. roſe ſief memitbe litium:bolumarmenum: ꝛ gumi arabici:liniantur ſuper frontem cum albumine oui:ꝛ cc ꝛ uene ꝛ aloes ꝛ ſandalis ru.ꝛ faufel ꝛ aggregentur ꝛ terantur ꝛ liniantur cum aqua coriandri ꝛ endiuie et aqua roſata.

Medicine aurium.

a D ulcera in aurem. Sumantur ſarcocolle:ſanguis tbus:mirra:ſpuma maris:baurac:bolumar.ſcoria ferri: flos eris ꝛ aloes:deinde abluatur auris in aqua in aceto tribus uicibus:poſt inuoluatur licinium cum melle in medicamine ꝛ ponatur in ea:ꝛ de medicamine fiant colliria:ꝛ cuꝫ neceſſe fuerit diſtilletur in eam ſemel cū aqua mell':deinde adminiſtretur licinium. Cōfectio medicaminis ad grauitatem auditus ꝛ tinnitum: uaporetur uapore ſanſuci ꝛ abſintbii ꝛ ſceba:deinde diſtilletur in ea boc collirium:pulpe colloquintide.ʒ.i.baurac. ʒ.i.terciam.caſtor.ʒ.ſ.ariſtologie rotunde. ʒ.ſ.ſuci abſintbii tantundem:euforb ſextam .ʒ.i.coſti.ʒ.quartam:fiant colliria ꝛ diſtillētur cum oleo amigdalino amaro:ſunt enim ad dolorem frigidum ꝛ uentoſitatem ꝛ difficultatem auditus que conficiantur cuꝫ felle uaccino ꝛ fiant colliria.

Medicine dentium.

m Edicamen dentium eradicationeꝫ facilem faciens:piretum radix colloquintide ꝛ cortex eius:cortex radicis capparis cortex mori:ſemen mezerion ꝛ folia eius: uene arſenicum citrinum: lac ſebren aut lignum eius:aggregentur ꝛ terantur piretrū ꝛ colloqui.ꝛ reliqua medicine cum aceto in ſole tribus diebus:ꝛ moueantur in die multis uicibus cum aceto ꝛ dimittantur per reliquum diem infuſe in ipſo ꝛ proiiciantur ꝺ ſuper aſa ꝛ bdellium ꝛ fiant ex eis trociſci ꝛ cū neceſſe fuerit:terant̄ ꝛ liniat̄ cuꝫ eis radix dentis i die aliquotiēs ꝛ boc p aliquot dies:poſtqꝫ ſcarpellationē factā in circuitu dentis:facit enim eradicationem facilem. Confectio medicaminis de quo implet̄ dens corroſus ꝛ frangit ipſum ſemen mezerion:lac ſebren conficiantur cū kitram ꝛ impleatur inde dens. Confectio medicalis ſedantis dolorem gingiue ꝛ dentis quod adminiſtretur cum gingiua non eſt apoſtemoſa nꝫ calida:piper ſinapis:piretrum tapſia ʒiʒib.baurac:ꝛ fricetur cum eis radix ei9mul totiens:bene tamen prius fricet̄ cū panno. deinde fricetur cū boc medicamine.deīn pĭiciatur ex eo in aceto ꝛ teneat̄ in ore: deīn uaporent̄ mandibule ꝛ diſtillentur in aureꝫ que eſt in illo latere. De collirio dol'capitis frigidi:cuius confectio:caſtor̄.aſe ſtoraē.mirre ariſtol'. opii.piperis ʒinʒib ſe. iuſquiami ana conficiantur cum melle: aut kitran:ꝛ liniatur cum eo dens corroſus:ſit̄ linitur cum tiriaca ꝛ ſuffumigetur in traiectorio cum ſe.iuſquiami:ꝛ ſtorac.de quibus facte ſunt forme ſimiles auellanis:ꝛ teneat in ore oleū calefactū in quo decocte ſunt radices altee:ꝛ ſtringat ſup rē calidā aliquotiens. Cōfectio tiriace ad dētes expta:aſſe opii:mirre. caſtor̄. ana conficiantur cum melle. Confectio medicaminis dol'dētis

calidi quando est cum apostemate gingiue: sem̄ portulac̃ coriandri: sumac: lentiū excortica. sandal̃ citrini ru. piretri: camphore añ: teneat acetum in ore cum aqua ro. ⁊ inuisc etur cum hoc medicamine super gingiuam post contritionem eius: ⁊ non deglutiat a quam eius: ⁊ administrentur ante ipsum flobotomia ⁊ uentose. Confectio dentifricij mundificantis: ⁊ abscindentis cambil. Spume maris cali ana terantur ⁊ fiat dentifricium cuȝ eis ⁊ caueat sibi a satietate nauseatiua. Confectio dentifricij stringentis gingiuas ⁊ dentes: conferens rubedini eorum: balaustie: spodij: rose contrite: carmesich. i. se. tamarisci: alumen añ. fiat ut super gingiuam adhereant. Confectio dẽtifricij odorem oris faciens redolere cortic̃ citri: ciperis: spice aromatice: gariof. nucis mus. gallie: xiloaloes crudi cinnami mac̃ helbaugue: cubebe: ana. ℥. i. musci kiratem fiant ex eis pill̃e cum aqua malorum ⁊ teneat in ore super cibum suum: ⁊ deglutiat ex eis duas aut tres. Confectio medicaminis faciens stare dentes ne corrodentur: impleantur corallo ⁊ mastice. Confectio medicaminis ad corrosionem in gingiua q̃n dolor fit fortis ⁊ denigratur: utriusq̃ arsenici: gallarum: calcis: aluminis: ana terant̃: ⁊ fundat̃ desuper aliq̃d aceti fortis ⁊ cõquassetur i mortario donec fiat sicut unguẽtū: deinde dimittatur in eo donec exsiccetur ⁊ teratur secundo ⁊ tercio donec fiat puluis: ⁊ sumatur ex eo quantitas granorum. ii. ⁊. S. ⁊ minus ⁊ maius in die semel ⁊ sumatur super caput tente: ⁊ ponatur super egritudinẽ ⁊ dimittatur una hora: deinde sumet in ore oleum ro. donec sedetur dolor: fiat istud. vi. diebus cūq̃ rubet: ponatur in eo de medicamine generationis carnis de pulueribus qui sunt in almāsore ⁊ alijs ex eis que generant carnem: est enim bonū ⁊ expertū.

Ad fetorem oris.

℞. extremitatum mirti humide cinnamomi: emblicorum: ciperis spice: corticis citri foliorū squinãti mastic̃. añ gallie gariof. nuc̃ mus. cubebe elbaugue. zinzib̃ ana pars. S. aggregentur cum passis enucleatis que sint duplum totius: ⁊ sumatur ex eo quod sit sic̃ nux cum uino odorifero: aut cum memes antiquo: ⁊ sit illud post uomitum ⁊ solutionem uentris aliquotiens ⁊ abstineat a cibis uiscosis: ⁊ pinguibus. Confectio ad colaros. spodium: amilum coriandrum sumac lẽtes excortic̃. se. portul̃: alchana de mechauene: piretrum: añ camphore pars. S. zucha ri quantū est medietas oiuȝ: teratur ⁊ teneatur in ore. Confectio trociscorum de arsenico ad herpetemestiomenum: arsenici citrini: calcis ana. ℥. x. floris eris. ℥. v. colcotar tantundem aluminis acatie: balaustie: ana. ℥. iii. terantur cum aceto per ebdomadam unam: ⁊ informentur ex eis trocisci: sunt enim conuenientes ad clisteria ⁊ ulcerũ antiquorum putridorum ⁊ herpetiestiomeno: ⁊ proijcitur cum eis cum clisteria fiunt opium: ⁊ quando teruntur in sole plus cum aceto: tunc sunt magis ultimi: ⁊ reponantur in loco: ubi non sit ros: ⁊ in fece aceti ut nõ debilitentur. Confectio medicaminis ad grauitatem lingue. Sal armoniacus: piretrum: staphisagria: sinapis: piper acorus ana terantur ⁊ fricetur cum eis sub lingua: ⁊ supra ipsam in die multotiens. Cõfectio medicine ad uuulam cadentem: galle balaustie. sal̃. ar. añ ⁊ sufflentur super ipsam: ⁊ ponatur super coclearium ⁊ eleuetur cū ea. Confectio med̃. ad sinantiaȝ: armel: sinap̃ piretri se. rafani: mirte ase: nitri. sal̃ ar. piperis: calamenti: stercoris canis albi sicci: stercoris humani sicci: cineris yrundinis ana terantur ⁊ suffletur in gutture ex eis: ⁊ conficiatur cum melle: ⁊ fiat gargarismus ex eo sumpto quantuȝ est galla cum aqua mell̃ ⁊ quandoq̃ proijcitur ex eis stercus canis ⁊ hominis: ⁊ ponitur loco eius fimus colũbinus: ⁊ quando fit res fortior ⁊ non descẽdit in guttur aliquid: gargarizet cum sinapi contrita ⁊ aqua ⁊ melle ⁊ ponantur uentose super locum dol̃.

Medicine nasi.

c Onfectio medicaminis auferentis dolorem nasi: mirra gallia: colcotar: cortic̃ granatorum: calamus aromaticus: gariof. nefrin: ⁊ terantur ⁊ humectetur nasus cum licinio infuso in uino odorifero: deinde suffletur in eum: ⁊ inuoluatur licinium ⁊ intromittatur in nasuȝ. Confectio medicaminis alcariasum: colloquin: ciclamen nigella: baurac: terantur cum aceto tribus uicibus: ⁊ informentur collíria cum aliquãto fell̃ uaccini: ⁊ cum necesse fuerit dissoluatur. ℥. ⁊ distilletur post balneationem aut

inclinationem super aquam calidam: ⁊ nari bus suggatur aer ad interiora cum tota for titudine egro resuppino: cumq; uehementē inuenerit mordicationem distilletur in oleū ro. ¶ Confectio medicaminis ad fluxum sanguinis ex naribus: aloes: tbus: balaustie calx uiua: colcotar: puluis molendini: gipsus; galle: terantur cum alcohol ⁊ suffletur in na sum ⁊ mittatur in nasum licinium.

¶ Medicine tussi: asmati: ⁊ saniei.

Confectio decoctiōis ysopi minor ad tussim cu; caliditate ⁊ asperitate pec toris. ℞. ficus albas. x. numero: iuiube. x. sebesten. xxx. passularum sine interioribus. ʒ. x. sem̄ altee. se. citoniorū: ysopi: uiol' sicca rum: an̄. ʒ. v. decoquantur cum tribus libris aque donec remaneat lib. ß. de qua bibant ℥. iiij. cum uiolarum conditaru; pondere. ℥. viij. ¶ Confectio decoctionis maior ysopi: ad tussim plurime humiditatis dissuiam: sani em ⁊ humorem in pectore. ℞. ficus albas x. numero dactilorum mundatorum tantum dem: fenug. ʒ. v. radic̄ liquiri. ʒ. x. capill' ue neris. ʒ. vij. radicem apii. feni. se. utriusque se. urtice an̄. ʒ. v. ysopi sicci. ʒ. x. calamenti: yreos: prasij ana. ʒ. v. decoquantur secundū quod diximus: ⁊ sumantur in potu. ¶ Mo dus confectionis ad tussis que indigent spu to: faciens spuere ex stomacho humorē cros sum cum quo est sonitus in pectore aut sani em: ⁊ uenter cum ea est lenis ualde: capillus ueneris. ʒ. v. amigdale amar̄. ʒ. v. yreos. ʒ. iij. cortic̄ radicis capparis: farina herbi an̄ ʒ. ii. se. apij. se. feni. an̄ tantumdem gengia ne: aristol' an̄. ʒ. v. conficiantur cum melle di spumato: dosis a. ʒ. ii. usque ad. iij. ¶ Con fectio similis illi ad eum qui est cum calidi tate uehementi: capillorū ueneris. ʒ. x. se. me lon̄. se. citruli an̄. ʒ. v. dosis. ʒ. iij. ¶ Confec tio ad asma educens humores crosos ⁊ sa niem ex pectore. ℞. suci liquir̄. ysopi sicci an̄ ʒ. x. capill' ue. ʒ. vij. se. urtice: yreos: cordu meni: piperis: aristol'. ro. baurac: nasturtij: carui campestris: amigdal'. amar̄. an̄. ʒ. v. cō ficiantur cum melle quantum ipsa sunt ⁊ de tur in potu cum decoctione ysopi maioris. ¶ Confectio trociscorum de papauere ad tus sim siccam: que non indiget ut spuat ⁊ ad lo cu; catarri. ℞. papaueris al. ʒ. xxx. se. cucur bite: se. citrol' se. iusquiami al. an̄. ʒ. xxx. amili drag. gumi ar. an̄. ʒ. xv. conficiantur cū mus cillagine psillij ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ triū dosis. i. eorum cum sit de papauere: aut cu; aqua ordei que est bonam ad tussim que est cu; caliditate ⁊ sputo citrino subtili ⁊ ad tus sim calidam. ¶ Confectio pill' de storace ad tussim que inquietat in nocte ⁊ facit eui gilare absq; caliditate. ℞. mirre: storac̄ liq. opij an̄: fiant pillule sicut cicer: ⁊ sumantur. iij. in hora dormiendi. ¶ Confectio pillul' que tenentur in ore. Suci ligr. piperis zu chari: an̄ informentur pill'. ¶ Confectio pill' quibus soluuntur habentes dissuiam fri gida;: pulpe coll'. ʒ. i. tercie agarici. ʒ. ß. bau rac: tercia. ʒ. i. suci ligr̄. ʒ. i. se. urtice: yreos an̄. ʒ. ß. terantur ⁊ fiant pill'. dosis. i. ¶ Confectio pill' ad tussim que est cum febre: suci liquir. uiol' an̄. ʒ. i. agarici quarta. ʒ. i. fi ant pillule. ¶ Confectio pill' de papauer̄ ad tussim siccam infestantem ⁊ prohibet ca tarrum quando est cu; caliditate opij: amili gumi arabici: suci liquiricie: papaueris an̄ fiant pillule sic̄ cicer: dosis a. ʒ. iij. usque ad iiij. ⁊ sunt conuenientes pueris qui uomunt ex uehementia tussis. ¶ Confectio pill' ad tussim que nominant lenes: suci liqri. amili: dragg. amigdal' excorticatarum: gumi ara. an̄: zucbari: tabarzet: quantum est medietas eorum terantur ⁊ conficiantur cum muscilla gine seminis citoniorum ⁊ fiant compresse ⁊ teneantur in die ⁊ nocte auferunt eni; as peritatem pectoris. ¶ Confectio trocisco rum qui in potu sumunt in pleuresi festinās maturationem ⁊ faciens facile sputum. Su ci liquiricie: uiol' ana. ʒ. x. amili dragg. se. al tee se. feniculi an̄. ʒ. iij. conficiantur cum muscillagine seminis lini ⁊ se. citoniorum: ⁊ sumatur in potu cum sirupo uiol'. ¶ Confec tio trociscorum de arsenico ad tussim plurie humiditatis ⁊ ptisim malam ⁊ asma ⁊ dila tat anhelitum ilico cum fit suffumigatio ex e is super locum ⁊ bibitur etiam aristol': mirre storacis liquiricie: galbanum ana. arsenici q̄tum ipsa: aggregentur cū butiro uacino: ⁊ fiant inde pill'e sicut auellane ⁊ fiat suffumi gatio cū una eaꝝ per traiectoriū. ¶ Confectio pill' que potātur omni ebdomada semel aut bis: ⁊ mundificant pectus ab asmate agari ci. ʒ. i. pulpe coll': quarta. ʒ. i. ysopi. ʒ. iii. suci

liquir: prassii: sinapis ana tertiam .3.i. dentur in potu cum aqua mell' et est dosis. i. et quandoque sumitur ex eis in potu omni die. 3.i. Confectio sirupi de papauere conuenientis ad tussim siccam et ptisim: et cofert sputo et catarro et tussi que uigillare facit in nocte et infestat. R. papaueris alb: et ni. ana. 3.c. se. lactuc quantum omnia: se. iusquiami al. 3.xxx. coquantur cum quingentis. 3. aque donec fiant. 3.cc. deinde coletur et proiiciat desuper. 3.i. muscillaginis psilii: cum. 3.i. rob et decoquatur donec inspissetur et administretur. Confectio epithimi ad sosati.i. apostema in uelamine separante intestina sedantis dolorem et maturantis apostema ualde. uiol' sicce: camomilla: anetum: fatur altea: farina se. lini: farina fenugreci: farina ordei decoquatur in aqua donec dissoluantur et effundantur aqua: deinde conficiatur cu oleo et fiat ex eo emplastrum dum est tepidum et quandoque adduntur in eo cinis caulium et adeps antiquus cum non est caliditas plurima. Confectio unguenti lenientis sputum et lenificantis pectus et administretur in tussi sicca et ptisi. Recipe cere citrine. 3.x olei de keiri: citrina. l.i. storac. 3.xv. adipis anatis. 3.x. aggregentur et inungatur cum eis pectus et latus. Confectio trociscorum ad tussim siccam cum caliditate uehementi et siti. Suci liquir: uiol' sic. ana. 3.x. se. citroli. se. cucurbite: terraniabin: ana: 3. v. conficiantur cum muscillagine: se. citoniorum et fiant trocisci. 3.iii. et sumantur in potu cum aqua ordei et sirupo uiolato. Confectio trociscorum de terra sigillata ad sputum sanguinis: thuris: sanguinis dra. ana. 3. iii. et tercia karabe. 3. v: ematitis terre sigillate. ana. 3.x. aluminis. 3.ii. et. S. balaustie. 3.iii. et tercia opii cinnamomi ana. 3.ii. aggregent et terantur et fiant trocisci. 3.x. sitque dosis. i et sumatur in potu cum aqua albedarogi: aut aqua portulac. Confectio epithimatis prohibentis fluxum sanguinis ex matrice: uesica et naso: acatie: suci ensistides: thuris gallarum: balaustie croci: gumi: mirte: boli armeni: opii. ana fiant trocisci et liniantur cum est necesse pectus: stomachus et sinum: in hora fluxus sanguinis ex uesica et matrice: et liniatur super membra in quibus sunt ulcera magna super fistulas et pessarizetur uulua de qua fluit sanguis eis et liniantur sup pectinem et alkatim.

Medicine stomachi.

Confectio trociscorum stelle sedantium dolorem stomachi: et remouentiu acetosam eructuationem et difficultatem anbelitus et puncturam et constrictionem uentris et inflationem et dolorem capitis antecedentem cum bibuntur aut linitur cum eis frons dissolutis cum aceto: et ad dolorem auris: cu distillantur et dissoluti cum aqua sansuci: aut suco calamenti: et proibent corrosionem dentium cum repletur ex eis: et ipsi conferunt sputo sanguinis et corrize et tussi antecedenti et ulceribus intestinorum: morsui animalium uenenosorum febri commixte et super de libro almesia: quorum commixtio. Recipe castor: mirre: cass. li. terre sigillate cortic radic mandragore ana. 3.iiii. croci costi piperis: ana. 3. vi. anisi se. apii se. keiri: siseleos se. iusquiami albi: storac: ana. 3.iii. tere medicinas siccas et dissolue gummas in uino odorifero: demum adiunge eas reliquis medicinis et confice cum aqua: et informa ex eis trociscos unumquemque. 3. unius et detur in potu cum eo quod conuenit egritudini ex potibus. Confectio trociscorum de ros. ad dolorem stomachi et febres flegmaticas: in quibus humor colericus: et ad inflationem anbelitus et malitiam digestionis. Recipe rosarum rubearum tritarum. 3.x. spice aromatice: mastic: ana. 3.i. et. S. fiant trocisci dosis. 3.ii. Confectio trociscorum de ros. maior conferentium doloribus stomachi et malitie digestionis et inflationi: et inceptioni ydropisi: et febribus antiquis. Recipe ros. 3.iii. xiloaloes spic: mastic. cass. floris squinanti: cinnamomi: absinthii romani ana. 3.i. fiant trocisci cum uino ueteri: et detur in potu cum aqua radic: dosis. 3.ii. Confectio trocisci stelle ad dolorem stomachi profundum: spic. mastic: cinnamomi: thuris squinanti: castor: mirre: piperis: mandragore: se. iusquiami absinthii uel apii: aloes: ana. 3.x. fiant trocisci: dentur in potu. 3. ii. cum uino. Confectio trociscorum ad eu qui cibum euomit cum significationibus caliditatis: rose: spodii. cimini infusi: ana. 3.i.

fumac.ʒ.iii.coriandri infusi cuȝ aceto ꝛ assa ti.ʒ.ii.sanic de granis granatorum.ʒ.ii.cor tic.fisticorum superiorum.ʒ.ʃ.mastic tantuȝ dem:fiant trocisci: ꝛ sumantur ad malitiam digestionis ex caliditate cum sirupo ace.

Modus confectionis ad eum qui euomit cum significationibus frigiditatis. Radic squinanti.ʒ.i.piperis.ʒ.ʃ.thuris:ciperi ana ʒ.i.usnee.ʒ.ʃ.ȝinȝiberis:cinnamomi.cass.ca lamenti an̄ quartam.ʒ.i.bdellij.ʒ.ʃ. ameos tantumdem:deinde interiora passularum te rantur cum aqua:ꝛ exprimantur ꝛ decoqua tur aqua donec fiat crossa:ꝛ conficiatur cuȝ ea ꝛ bibatur de ea ad magnitudinem nucis omni die. ¶ Confectio trocisci:de spica ad apostema durum in stomacho iuuatiuuȝ ual de:floris squinanti:tapsie:reubarbari:calla mi aro.spic.nardi an̄.ʒ.iij.croci:mirre:opij: anisi piperis costi ana.ʒ.i.bdellij subalbidi. ʒ.ii.mastic.storac:liqui.ana.ʒ.ii.armoniaci. ʒ.ʃ.informentur trocisci: ꝛ dentur i potu ad apostema stomachi:conuiuia:aut cum tripli cato ꝛ apostema epatis cum sir. ace. dosis aur.i. ¶ Confectio diacin bona ad frigus stomachi:ꝛ ad eructuationem acetosam:uen tositates spargit:lenit naturam:aperit opila tionem epatis ꝛ calefacit ipsum ꝛ eradicat colicaȝ.℞.cimini carmeni.ʒ.c.ȝinȝib.ʒ.xx. piperis.ʒ.x.ameos.ʒ.ii.foliorum rute sicce baurac rubei ana.ʒ.xx. epithimi.ʒ.xxx. con ficiantur cum melle: ꝛ administrentur.

¶ Confectio electuarii solutiui mūdificātis sto machum ꝛ expellentis ab eo superfluitates humiditatum remanentium in eo ex fructi bus humidis ꝛ cibis crossis.℞.turbit ait canna albi.ʒ.x.ȝinȝib.ʒ.ii.ȝucharì albi.ʒ.xv aggregentur omnia ꝛ cribellentur:dosis.ʒ. iii.ꝛ plus uel minus secundum necessitatis quantitatem. ¶ Confectio diaolibani ad fri gus stomachi ꝛ destructionem appetitus:ꝛ ad festinandum penetrationeȝ cibi in corpo re : ꝛ retinet fluxum uentris accidentem ex frigore stomachi ꝛ epatis.℞.ciperi:calamē ti:spic.kesini:ameos:anisi : nigelle thuris: balaustie ana partes:conficiantur cum mel le exquisitissimo ꝛ dispumato:dosis.ʒ.iii.

¶ Confectio ferri ualens ad debilitateȝ stoma chi ꝛ corruptionem forme ad exuberationē menstruorum ꝛ sanguinem emorroidarum : mirobol̄ nigrorum emblicorum: carmesich: spic.squinanti:ciperi:ȝinȝiberis : ameos:pi peris:olibani : scorie ferri infuse in aceto ui ni ebdomada.i.post quam contrita est sicut alcobol:ꝛ asate ana.ʒ.xv.conficitur cuȝ mel le:ꝛ ipsum quidem abscidit sanguinem men struorum:fluxum uentris ꝛ multitudineȝ uri ne. ¶ Confectio de scoria ferri cum lacte acetoso ad debilitatem stomachi ꝛ extenua tionem. Scorie ferri contrite sicut alcobol pugillus unus nigelle:ameos:kesim:cimini fenugreci ana pugillus unus rute:apii: mte fundantur desuper lib.vii.lactis acetosi ꝛ di mittantur.ii.diebus : deinde coletur ex eo lib.i.ꝛ bibat summo mane : ꝛ comedat post. iiii.horas cibum bonum multum ꝛ non ap pinquet aceto neque oleri neque salito:ꝛ bi bat super ipsum uini ueteris paruȝ: ꝛ bibat ex eo lacte quando sitit paulatim: donec ite gre compleat duos uel diebus aliquot.

¶ Confectio de scoria ferri cum uino faciens colorem bonum ꝛ calefacit corpus. Semen appii:se.feni.anisi cimini:ameos: anuidem i.radix herbe de qua fit assa fetida: origani kesim carui:coriandri:piperis: macropipis cinamomi thuris:spic.gariofil̄ nucis musca te:ciperi:se.rute:se.eruce:se. cepe ana aur. i.scoria ferri.ʒ.x.decoquantur cum sexcuplo sui uini:donec remaneat medietas : ꝛ colet ꝛ bibantur omni die.ʒ.xxx.illius uini usque ad.xl.calefacit enim fortiter illum cui⁹ cor pus iam infrigidatum est ꝛ cuius color ual de malus est ¶ Confectio medicaminis ad impinguandum corpus:cinamoi:ȝinȝiberis galange:cimini:ameos ana.ʒ.v. nasturtii al bi.ʒ.x.sarcocolle:ȝedoare ana.ʒ.iii.seminis iusquiami:nuc.euiden ana.ʒ.vii. granorum impinguandi.ʒ.x.granorum de kerui .ʒ.xv. papaueris.ʒ.x.testiculorum uulpis hermo dactil̄.been utriusque ana .ʒ.x.salis : alumi nis.ʒ.x.scorie ferri.ʒ.x.sumat ex eo puluere quantum tribus uicibus digitis tenere po test: in mane ꝛ sero postquam contritum ꝛ cribellatum: ꝛ sorbeat post sorbitionem fac tam ex farina ciceris ꝛ rizi ꝛ fabarum ꝛ tri tici:ꝛ amigdal̄ ꝛ lacte ꝛ ȝucharo : ꝛ non co medat acetosum: neque salsum : neque labo ret labore uehementi superfluo : neque pro longet moram in balneo:ꝛ assiduet comede re super uinum. ¶ Confectio me . exte nuantis corpus pingue:lacce sandarace an̄

ʒ.i.tercias duas:sansuci sicci.ʒ.S.atramenti aristol'.ro.gentiane ana .ʒ. quartam : dosis tercia.ʒ.unius ⁊ studeat in hoc ad prouocādum urinam:⁊ tollerandam sitim . ❡ Confectio emplastri confortantis stomachum: ⁊ epar ⁊ calefacientis ea : absinthij romani costi.pperis: zinziberis ana.ʒ.v. olibani.ʒ.iii.mastic.ʒ.v.calami aromatici:gallie: squinanti.gariofil'.cinamomi ana.ʒ.ii. mute facte ex uino ueteri ⁊ aqua citoniorum : quod aggreget ea post ipsorum contritionem ⁊ liniatur desuper. ❡ Confectio emplastri fortis resoluentis apostema durum stomachi:⁊ epatis ⁊ administretur ubi non est caliditas ⁊ ubi apostema non est antiquum : semen lini:fenugreci:se.caulium carpobalsami ana. ʒ.x.corduniem:yreos:amigdale amare : costi:mirre:spice:ciperi ana.ʒ.v.bdellij subalbidi.ʒ.vij.masticis.ʒ.i. storacis liquide .ʒ. iii.armoniaci:cere citrine:adipis anatis cū ʒ.iii.olei camomillini .ʒ.xx. dissoluantur gūme in.xx.ʒ.uini:deide aggregetur ⁊ emplastretur cum eo. ❡ Confectio emplastri ad apostema in eis: cum non est antiquum : fenugrec:se.lini:aneti sicci:uiolarum siccaruʒ camomille sicce altee sicce : mastic ana.ʒ.v. spic:ciperi:squinanti:calami aromatici ana ʒ.ii.croci.ʒ.iij.olei camomille.ʒ.xv.aggregētur cum eo. ❡ Confectio ad idem bona:decoquantur in oleo sisamino costus ciper :spica de unoquoqʒ tribus uicibus:⁊ sumat mussillago fenugreci ⁊ semen lini:⁊ decoquatur donec inspissetur ⁊ sumatur de ea.ʒ.i.⁊ ceroti facti cum hoc oleo tantumdem:⁊ masticis ʒ.v.aggregentur ⁊ terantur ⁊ emplastretur cum eis. ❡ Confectio trocisci: ad pulsuʒ cordis.℞.thuris.ʒ.v.enule sicce.ʒ.iii.succi calamenti:foliorum rute ana.ʒ.ii. sisimbrij. ʒ.iii.origani.ʒ.i.⁊.S.ameos tantumdem:detur in potu ex eo aur'.i.cum decoctione cimini. Sunt enim boni ad inflationem in uētre ⁊ puncturam uentosam . ❡ Confectio trocis.de musco ad pulsuʒ cordis sincopiʒ ydropisim ⁊ extenuationeʒ:mastic:xiloaloes crudi cinamomi:gariofil':gallie spice nucē mus. cubebe:cardamomi:belbague: olei de citro ana aur'.i.musci.ambre ana sextam.ʒ.unius fiant trocisci cum kimes. ❡ Confectio alia ad pulsum cordis : coriandri.ʒ.x. semen bedarogi:semen selengemise ana.ʒ.iii.spodii. ʒ.iiij.rose.ʒ.i.carabe: margaritarum coralli ana.ʒ.i. seminis portul'.ʒ. iii.se. lactuc.ʒ.i. sandal' albi.ʒ.ii. camphore.ʒ.S:musci . kerate. ❡ Confectio de xiloaloes ad sincopim ⁊ uomitum ⁊ colericam passionem : thuris. ʒ.iii.rof.ʒ.vi.xiloaloes gallie:gariof. spice. crete que comeditur de corascem : spodium ana.ʒ.i.cubebe.ʒ.i.fiant trocisci . ❡ Confectio medicais ō musco ad pulsuʒ cordis ⁊ sincopim:masticis:cinamomi: xiloaloes crudi gariofil'.gallie:spice:nucis muscate:cubebe cardamomi:belbague: ciperi squinanti : foliorum citri:semen albedarogi : semen alengemich:sansuci:sisimbrij:zinziberis : macropiperis margaritarum:coralli:karabe: lete crude:folii indi:been ana.ʒ.x.musci.ʒ.i.terciam boni puri:aggregentur omnia cū melle mirobolanoꝝ kebuloꝝ conditorum.

❡ Medicine epatis .

Confectio trociscoꝝ de berberis ualētium ad epar inflatum ⁊ debile ⁊ corruptionem complexionis cum caliditate . Recipe cornis berberis.ʒ.x. rosarum tritarum .ʒ.v.seminis endiuie:portulac.seminis citroli ana.ʒ.iii.seminis apii.ʒ.i.spic.mastic ana.ʒ v.lacce:reubarbari ana.ʒ.i. fiant trocisci aureorum duorum ⁊ detur.i.in potu cū sirupo acetoso puro. ❡ Confectio trocisꝯruʒ:de reubarbaro ad malitiā complexionis ⁊ dantur in potu post febres longas ⁊ cum corrumpitur forma. Recipe reubarbari.ʒ.x. spice masticis seminis apij. squinanti:ameos:sauine : amigdalarum amararum costi amari : cinamomi ana dragme unius sextam:suci eupatorii:seminis feni.anisi asari:aristologie genziane ana.ʒ.ii.piperis: zizziberis ana dragmā unam absinthii romani ʒ.ii . fiant trocisci aurei unius ⁊ potetur unus. ❡ Confectio trocisci de lacca ydropisi yposarce:qui prouocant urinam : aperiunt opilationes in epate ⁊ calefaciūt ipsum lacce reubi.ana.ʒ.iii.spice aromatice:masticis se .apii : squinanti:absinthii: ameos:sauine:amigdalarum amararum:costi amari : mirre:rute:ana dragme unius sexta: suci eupatorii:absinthii:seminis feniculi:anisi asari

aristol. genziane ana.ʒ.ii.piperis: ʒinʒiber: ana.ʒ.i.fiant trocisci: ⁊ potentur duo. ¶ Confectio trocisci de meʒerion solutiuorum conferentium ydropisi asciti: ⁊ dantur i potu omni die: ⁊ faciunt ipsum asellare ⁊ alleuiant ⁊ aperiunt opilationes epatis: semis endiuie.ʒ.x.se.meʒerion.ʒ.i.⁊ duas tercias si uolueris foliorum eius:agarici tantūdem rosarum tritarum.ʒ.ii.⁊.S.suci eupatorii.ʒ.ii.⁊ duas tercias:se.citroli.ʒ.ii.⁊.S.fiant ex eis troc.x.⁊ ipsi sunt troc.mirabiles ultimi de quibus bibatur unus. ¶ Confectio medicaminis:ad ydropisim timpanitem cum ñ est caliditas anisi petrosell. costi mirre piperis:bacarum lauri:nigelle:kesim: callorei: ase.anuidem.: asari croci:añ.ʒ.i.serapini: acori:amigdalaꝝ amaraꝝ:rute sicce: cimini: carmeni:ameos origani:ysopi:dauci:carui: galange:calamenti sicci:foliorum algalab: calcanei uituli:aut baurach adusti:amoi:polii:ʒinʒiberis agarici ana.ʒ.ii. mellis dispumati ad conficiendum. ¶ Modus confectionis de enula ualentis ad apostema durū eueniens in epate aut stomacho. ex percussione:aristologie ʒinʒiberis sicce enule: istirgar.eruce:seminis apii feniculi anisi ameos ana pars media terant ⁊ aggregentur cum melle ⁊ detur in potu ex ea quantitas auellane. ¶ Modus medicaminis de curcuma maior conferens egritudinibus epatis cum fiunt cronice:prolongantur ⁊ indurantur:⁊ eradicat eas ita:ut nihil dimittat eis: fu.asari:dauci:se.apii ana.ʒ.iiij.melius: spice celtice ana.ʒ.vi.costi:mirre:cass: lig. squinanti:carpobalsami:rubee qua tingitur: añ ʒ.ii.polij:suci eupatorii olei ð balsamo: scordeō.scolopendrie:suci liquiricie ana.ʒ.iij.calami aromatici:camomille albe ⁊ rubee:asari ana.ʒ.i.⁊.S.croci: dragagantis ana.ʒ.i. terantur ⁊ conficiantur cum melle: dosis sit sicut nux. ¶ Confectio troc. ad ydropisim que est cum calore ⁊ corruptione epatis ⁊ splēis:cum solutione uentris. Spodii:cerisk: gallie:balaustie:sumac:se.tamarisci: se.acetose ana.ʒ.i.ciperi:floris squinanti anisi spice reubarbari:lacce:cortic: radicis caparis ana.ʒ.S.agnicasti:se.portulace ana.ʒ.i.endiuie.ʒ.S.opii.ʒ.S.camphore.ʒ. sextam: fiant trocisci.ʒ.iii. ¶ Confectio pillularum facientium asellare aliquotiens ⁊ alleuiantiū egrum:mirobolanorum citri.ʒ.x. serapini.ʒ.v.dos a.ii.ʒ.usqʒ ad.iij. ¶ Confectio pillul de reubarbaro:ad ydropisim timpanitem. Recipe meʒerion.ʒ.x.suci eupatorij: semis endiuie ana.ʒ.iij.agarici.ʒ.v.reubarbari.ʒ.iii.seminis apii.ʒ.i.⁊.S.dosis.ʒ.i.⁊.S.

¶ Confectio aliarum pillularum soluentium aquam per egestionem cum fortitudine: sem̄ meʒerion excorticati.ʒ.S.ʒucbari: tabarʒet.ʒ.i.amigdalarum excorticataruʒ: dragagantis ana.ʒ.S.⁊ est dosis.i. ¶ Confectio aliarum pillularum que sunt ultime: meʒerion.ʒ.S.eris usti.ʒ. terciam serapini.ʒ.i.euforbii quartam.ʒ. Salis indi:armoniaci:foliorum rute ana.ʒ.sextam fimi columbini.ʒ.sextam: ⁊ est dosis.ʒ.i. ¶ Confectio medicaminis de lacca:florum squinanti:spice asari: petrosellini ana.ʒ.iii.eupatorii:lacce: aristologie ana.ʒ.i.⁊.S.seminis endiuie: seminis citroli ana.ʒ.iiij:masticis: suci liquiricie ana.ʒ.i. croci.ʒ.S.dosis aurei.ii. ¶ Confectio pillularum:de quibus datur omni nocte quando est cum siccitate nature ⁊ leniūt eam ⁊ alleuiant egrum:que nominantur pillule de agarico. Agarici.ʒ.x.suci eupatorii:reubar. aristol.ana.ʒ.ii. ʒucbari tabarʒet.ʒ.v. fiant pill. similes ciceribus ⁊ potetur de eis una omni die usque quo ad ultimum perueniant naturale lenitas:soluendo enim faciunt asellare: ⁊ prout alleuiatio ab eis: ⁊ ipse cum hoc conferunt epati ⁊ aperiunt opilationeʒ eius. ¶ Confectio trocisci de reubarbaro: floris squinanti.ʒ.v.spice:asari: petrosellini anisi eupatorii:lacce:reubarbari: ana.ʒ.i. seminis endiuie: seminis citroli ana aurei iiij.masticis: suci liquiricie ana.croci :ʒinʒiberis ana.ʒ.S.dosis aur.ii. ¶ Confectio trocisci de camphora ad epar inflatum. ycterície:⁊ febribus adurentibus. Ros.ʒ.x. roset.s.carnis eius tantum.ʒ.xx. seminis citroli.ʒ.x.seminis endiuie seminis lactuce: portulac ana.ʒ.iii. spodii.ʒ.x. sandali citri.ʒ.ii.cāphor.ʒ.i.fiāt trocisci.ʒ.ii.cū muscillagine psillii:⁊ potetur unus cum rob citri ad epar inflammatum ⁊ cor:aut cum lacte acetoso de capris:aut cum lacte de quo extractum est butirum: ⁊ sunt boni ad pulsum cordis ex caliditate: ⁊ ycterician cum sirupo acetoso:⁊ in febre ex caliditate. ¶ Confectio emplastri de sandal: ad epar inflama

tum:utrumq3 sandal.rose: faufel: sief memi
the:campbore:τ limatur cum aqua solatri
τ modico aceto uini. ❡ Confectio empl. ad
ydropisim:asclitem absq3 caliditate:τ quan
do emplastratur cum eo ante aquam: τ ē ex
pertum:farina ordei:ciperi:stercus ouinum
siccum:ciminum:baurac: bolumarmenum:li
niatur desuper:quoniam exsiccat aquam uir
tute forti. ❡ Confectio kelekengi: ydropi
si calide:foliorum mezerion infusorum in a
ceto exsiccatorum tritorum.ʒ.v.agarici: tur
bit ana.ʒ.v.suci absinthij.ʒ.iii. mirobolani
citri.ʒ.v.rosarum rubearu3 se.endiuie: citro
li ana.ʒ.ii.terraniabin.ʒ.x. suci liquiricie.ʒ.
ii. decoquatur terraniabin donec fiat sicut
mel τ conficiatur cum eo τ detur in potu ex
eo a.ʒ.ii.usq3 ad.iiij. ❡ Confectio kelegē
gi ad ydropisim cum qua non est caliditas:
foliorum mezerion tritorum:agarici:mirob.
citri. sarapini ana.ʒ.v. yreos .ʒ.iii. reubar
bari suci eupatorij:spice: anisi ana.ʒ.ii.con
ficiantur cum melle:dosis a.ʒ.iii.usque ad.
iiij. ❡ Confectio pillul. almezerion ad ascli
tem:quando non est caliditas neq3 uentris
solutio:mezerion:calcucecamenon:stercoris
columbini añ. euforbium quarta unius illo
rum conficiatur cum iulep:dosis.ʒ.ii.τ.ʃ.cū
aqua passularum decoctis sceni: sitq3 cibus
eius carisca:aut cibus cum sumac:aut acetū
cum oleo:aut cum sirupo acetoso. ❡ Confec
tio trocisci:azerens frigidorum ad dolorem
epatis:azirscik.ʒ.v. seminis citroli excorti
cati:seminis endiuie:seminis portulace:se.
feniculi ana.ʒ.ii.τ.ʃ.suci liquiricie.ʒ.i.τ.ʃ.
rof.ʒ.i.fiant cum aqua ro. τ dentur in potu
cum sirupo acetoso τ aqua endiuie τ aqua
solatri. ❡ Confectio trocisci azeriscik:cali
dorum:azeriscik.ʒ.v.lacce:reubarbari suci:
eupatorii:anisi:spice:mastic̄ ana.ʒ.i.dentur
cum decoctione radicum.

❡ Medicine splenis.

Confectio trocisci de cappari: ad sple
nem durum τ uentositatem. Recipe
cortic̄ radic̄ capparis que sunt alepb: semē
alfagradi ana.ʒ.x.scolopendrie:ciperi ana.
ʒ.i.aristologie lon.foliorum rute:armoniaci
nasturtii:acori: nigelle ana.ʒ.iii. resoluatur
armoniacum cum aceto uini: τ conficiantur
cum eo cetera:sintq3 troc.ʒ.ii.dosis est.i.
❡ Confectio trocisci alcarmesic:ad splenem cū
caliditate τ duritie:se.alfagradi:se.tamaris
ci:se.endiuie añ.scolopendrie quartam uni⁹
fiant trocisci.aur.ii.τ sumantur cum sirupo
acetoso. ❡ Trocisci uero de carabe cum
aqua de radicibus τ sir.ace.aut cū aqua illa
que de eo pura est:quando dubitatur ad uē
tositate3 sub splene conferunt. ❡ Confectio
emplastri ad duritiem splenis:foliorū rute
ʒ.x.baurac.ʒ.iii.calamenti sicci.ʒ.iii. armo
niaci.ʒ.vij.dissoluantur cum aceto uini.
❡ Confectio pillularum expellentium yctericl
am fortiter:aloes:scam.ana.ʒ.quartam aga
rici.ʒ.duas tercias:suci eupatorij.ʒ.tercia3
fiant pillule cum suco endiuie:τ ē dosis.i.
❡ Confectio emplastri ad splenem cum calidi
tate:lignum salicis τ folia eius: τ ipsius ex
tremitates tamarisci: cortic̄ radicis cappa
ris:extremitates mirti: τ cipressi τ acetum
uini.

❡ Medicine colice.

Confectio pillularum soluentium coli
cam uelociter. Recipe aloes.ʒ.x.sca
m.ʒ.ii.τ media. interioris colloquintide.ʒ.
iii. terciam saliegemme .ʒ.ii. serapini.ʒ.iii.
sabrem tantumdem τ sunt.x. doses ❡ Con
fectio serabezen: resoluens uentrem forti
ter τ educens superfluitates:scam: piperis:
zinziberis cimini:foliorum rute: baurac:ga
lange:cinnami:gariofil. ana.ʒ.x. mell.ʒ.xl.
dosis a.ʒ.ii.τ.ʃ.usque ad.iij. ❡ Confectio
electuarii diacitoniten solutiui: quod admi
nistratur in colica:cum nausea fortior fit: τ
euomit eger id quod bibit. Scam.ʒ. decem
mastic̄.gariofil.gallie: zinziberis: piperis:
macropiperis:nucis muscate:cinami. añ.su
ci citomorum acetosorum: mell apum añ cō
misceantur τ decoquantur donec inspissent:
τ conficiantur medicine cum eis: dosis a.ʒ.
i.usque ad.i.τ.ʃ. ❡ Confectio pillularum
que sumuntur ante cibu3 τ post: τ exsiccant
electionem cibi paulatim: τ destruunt sacie
tatem nauseatiuam:τ soluunt uentrem τ re

soluūt colicā: zinzib meläopipis macropipis
gallie: gariof. ⁊ ieremisc ana. ʒ. x. zuchari ta
barzet. ʒ. x. dosis. ʒ. S. ⁊ faciunt asellare a. ii.
sell. usqȝ ad. v. omnem hominem secundum
quantitatem sue nature ⁊ uirtutis. ¶ Con
fectio clisteris ad febricitantes ⁊ paciētes
hirsen cum retinentur eorum nature. ℞. saci
āti aque sicle i qua bulliat. ʒ. i. baurac ⁊ fun
datur desuper oleum uiol. ⁊ fiat clistere: ⁊
quando non est febris: sumatur pugillus fur
furis zuchari rubei. ʒ. xxx. baurac. ʒ. ii. ⁊ olei
sisamini. ʒ. i. ¶ Confectio pillularum resol
uens sacietatem nauseatiuam ⁊ uentositatē
⁊ digerit: ⁊ prouocat appetitum: mastic: zin
ziberis: cinamomi: gariofil. neremisk: pipis
macropiperis ana. ʒ. x. scam̄ tantumdem: zu
chari tantumdem fiant pillule sicut cicer: pō
derantes terciam. ʒ. unius que quidē utiles
existunt colicam assidue patientibus ¶ Con
fectio medicaminis ad colicam frigidam: ci
mini: anisi: ameos ana pugillus unus bulli
ant bene ⁊ in colatura resoluantur penidioꝝ
ʒ. v. ⁊ medulle cassie fistule. ʒ. v. ⁊ fundat de
super oleum amigdalarum dulcium. ʒ. iii.
¶ Confectio medicaminis: quod datur cuȝ do
lor uehemens commouet: ⁊ sedat dolorem
qn̄ timetur quod egro superueniat sincopis
pp uehementiam doloris: zinziberis: macro
piperis: storac liquide: croci se. iusquiami:
ana castorei: opii ana pars. S. fiant pillule si
cut cicer: dosis ab aur. S. usqȝ ad aur. i. ¶ Con
fectio trocisci de uiol. qui sunt cum scam̄: con
ferentes colice cum caliditate: ⁊ utiles in fe
bribus antiquis cum indigent solutione aut
uomitu: aut insosati: ⁊ sunt in ultimo infrigi
dantes uiol. ʒ. x. scam̄. ʒ. ii. ⁊. S. muscillaginis
psillij: quod ea aggreget: fiant. x. trocisci: ⁊
sumantur in potu cum. ʒ. v. zuchari cum. ʒ. i.
iulep: aut teraniabin. ¶ Modus confec
tionis ad colicam mirabil ualde: cartami. ʒ.
i. serapini. ʒ. x. conficiatur cum penidus do
sis. ʒ. v. ¶ Confectio trocisci de uiol: qui i
frigidāt ⁊ potanť in mane cū medulla cass. f.
optimi ad eradicandum colicam que est cuȝ
caliditate ⁊ siccitate: uiolarum siccaruȝ. ʒ. x.
turbit tantumdem: suci liquiricie. ʒ. v. fiāt. x.
troć. ⁊ sumantur omni die: quasi ficus citrie
⁊. ʒ. x. passularum enucleatarum: ⁊ decoquā
tur in duabus lib. aque: donec perueniat ad
lib. i. coletur ⁊ dissoluanť. ʒ. x. medulle cass. f.
⁊. i. ex eis troć. ⁊ distillentur desuper. ʒ. ii. o
lei amigdal dulcis: ⁊ potetur in mane.
¶ Confectio trocisci de epithimo qui dantur
in potu cum aqua de radicibus ad eradican
dum colicam ⁊ uentositatem. Recipe turbit
epithimi ana. ʒ. x. serapini. ʒ. v. fiant ex eis
troć. x. deinde radicem apij: feniculi: ana. ʒ.
x. se. utriusqȝ ameos: zinziberis galange an̄.
ʒ. v. decoquatur in lib. ii. aque: donec rema
neat lib. i. coletur ⁊ dissoluatur in ea ex istis
trociscis: ⁊ proiciatur desuper aur. i. olei de
kerua: ⁊ que sumatur in potu: ⁊ quandoque
proicitur in decoctione passularum ⁊ ficuuȝ
⁊ quando datur in potu cum eo castoreum
secundum mensuram que usa fuerit. ¶ Mo
dus confectionis de bacis lauri spargentis
uentositatem fortiter: que datur ad bibendū
i intestinoꝝ ⁊ costaꝝ dolore. Rute sicle. ʒ. x.
ameos: cimi: nigelle: sisileos keisȝ: origani:
carui: petroselli: amigdal amar. piperis: ca
lamenti: macropiperis: dauci: acori an̄. ʒ. ii.
bacarum lauri: castor: serapini an̄. ʒ. iii. opo
ponaci. ʒ. iij. conficiantur cum melle de qua
sumatur quantitas auellane cum uino uete
ri non enim est ei par in dispargendo uento
sitateȝ. ¶ Modus ɔfectionis spgentis uento
sitatem lenientis uentrem ⁊ sedantis dolo
rem ⁊ est fortior in hac dispositione quaȝ fi
lonium: ⁊ ego nomino ipsum filonium. Re
cipe piperis: ameos foliorum rute: calamē
ti castorei: cimini: bacarum lauri ana. ℥. i.
opii: iusquiami: cortic mandragore an̄. ℥. S.
scam̄ terciam. ℥. unius conficiantur cuȝ mel
le eiusdem quantitatis: ⁊ si uis: fiant inde
trocisci sine melle: cuius dosis cum non con
ficitur sit a. ʒ. ii. usque. iiij. ¶ Confectio
medicaminis: quod supponitur ad spargen
dum uentositatem: ⁊ educens eam ⁊ soluit:
cimini: foliorum rute uiridis ana pugillus u
nus bochorinarien. ʒ. ii. conficiantur cum
melle ⁊ intromittatur cum lana. ¶ Con
fectio suppositorij quod soluit uentrem con
teritur enim ⁊ proicitur in clisteri solutio ⁊
nominatur suppositorium album ¶ Recipe
baurac panis. ʒ. decem colloquintide interi
oris: bdelij: serapini ana. ʒ. quinque scam̄. ʒ.
ii. ⁊. S. dissoluantur ⁊ fiat collirium ex eis.
¶ Confectio clisteris solutiui lenis. ¶ Recipe
ficus citrinas quinque: furfuris pugillum:
altee ligate in panno pugillum unum folia

ficle decem decoquantur in duabus libris
aque donec perueniat ad.i.lib.coletur ⁊ pi
ciatur super eam.℥.i.baurac.⁊.℥.i. olei sisa
mini:⁊ fiat clistere: cum autem uis ipsum a
cuere:proice in eo de collirio albo aur.ii.
¶ Confectio clisteris solutiui fortis. Collo
quintidos.ʒ.x.centauree minoris.ʒ.xv. bucho
rinarion.ʒ.ii.rute calamenti bacarum par
uam: origani manipulus decoquatur: de
inde dissoluantur in ea.ʒ.iii. kitran ⁊ tantũ
de mellis.⁊.ʒ.ii.castorei: serapini.ʒ. opopo
nacis.ʒ.ß.suppositorij albi aur. ⁊ fundatur
desuper.℥.ß.olei de kerua:⁊ fiat clistere cuꝫ
est colica fortis ⁊ yleos:quod si dolor fuerit
fortis:ponatur in ipso quantitas ciceris de
opio. ¶ Confectio medicine sedantis do
lorem colice:⁊ est filonium quod dispargit
uentositatem crossam:piperis: ameos:nigel
le:bacarum lauri:cimini:castorei ana.℥.i.o
pii:seminis iusquiami:mandragore ana.℥.i
aggregentur cum melle. ¶ Confectio for
marum similium auellanis sedantium dolo
rem:castorei:ameos:cimini:nigelle aña:opij
quantum omnia sit quelibet forma tercia.ʒ.
unius. ¶ Confectio formarum similis a
uellanis:sedantium dolorem colice difficilẽ
uehementem que est cum colera ⁊ pũctura
se.lactuce:seminis portulace: opii ana con
ficiantur cum muscillagine psillij: sitque for
ma quelibet tercia.ʒ. unius. ¶ Confectio
clisteris dispargentis uentositatem ualde ru
ta tribus uicibus decoquatur in oleo ⁊ in.ʒ
.xx.ex eo dissoluatur castorei: opoponacis:
serapinum a.ʒ.ß.usque ad.i.ʒ.⁊ clisterizetur
cum eo:⁊ si dolor fortis est: ponatur in eo
quantum est granum ciceris de opio.
¶ Confectio olei quo ungitur uẽter: ⁊ spargit
uentositatem olei rutacei.ʒ.x.cum quo dissol
uantur castorei.ʒ.ij. euforbij.ʒ.i.⁊ fiat inun
ctio cum eo. ¶ Confectio troc. ad yleos
conferentium uomitui superfluo:semis apii:
anisi ana.ʒ.ii.⁊.ß.fiant trocisci: quorum põ
dus sit ab aur.i. usque ad.ii. ¶ Confectio
medicine ad uomitum leuem ¶ Recipe can
car nucis uomice:nigelle:se. rafani aneti aña
baurac salis indi:ana pars media dosis .ʒ.
iiij.⁊ quandoqꝫ additur in eo quarta .ʒ.de
condisi. ¶ Confectio medicaminis tempe
rati consequens finem medicinarum fortiũ
⁊ non est timor in eo: cancar: condisi nucis
uomice: baurac ana fiant trocisci aur.i.do
sis ab aur.i.usque ad.ij. ¶ Confectio de gra
nis granatorum sedans uomitum granorũ
granati acetosi lib.ß.sumac mũdificati quar
ta lib.unius fundantur desuper aque.lib.iiij.
⁊ coquatur donec perueniat ad.ii.lib.⁊ cole
tur ⁊ sumantur folia citri.x.folia mente.x.
gariofil.aur.ii.gallie aur.i.thuris.ʒ.i.corti
cis fistici uiridis.ʒ.iii.sumantur de eo i potu
cum adest uomitus uehemens: conturbãs
⁊ colerica passio: ⁊ melius quod est cum su
mitur cum aqua ro.⁊ si non inueniuntur fo
lia citri ⁊ mente nisi sicca: ⁊ sumatur de uno
quoque eorum.ʒ.ii. ¶ Confectio trocisci ad
uomitum uehementem dolorosum: qui est
propter effusiones malorum humorum ad
stomachum:gariof.ʒ.x.gallie.ʒ.i.cinami.ʒ.
ii.enule.ʒ.i.⁊.ß.mastic.ʒ.i.⁊.ß.opii: mãdra
gore.ʒ.i.⁊.ß.resoluantur ⁊ fiant decem tro
cisci dosis est unus ⁊ administretur in coleri
ca passione:quoniam sedant uomitum ⁊ pro
uocant somnum ⁊ stupefaciunt stomachi sen
sum ita:ut non opprimat ipsum:ita quod ei
obuiet: ⁊ nominantur trocisci de enula.
¶ Confectio trociscorum ad colicam passioneꝫ
superfluam:⁊ superfluitatem operationis ca
tartici qui confortant animam ⁊ stringunt
uentrem ⁊ retinent uomitum ⁊ faciunt dor
mire:gallie croci gariofil. ciperi ana.ʒ.x.
gallarum:balaustie:camesic: corticis grana
torum: thuris ana.ʒ. decem opii mandra
gore ana dragmas quinque fiant trocisci.ʒ.
duarum. ¶ Confectio epithimatis ad co
licam passionem catartici superfluitatem ⁊
tenasmon:gallia:acatia tortelle sandali: ci
peri romani thus mirra:liniatur cum aqua
mirti ⁊ citoniorum ⁊ uino.

¶ De medicinis solutionis uentris.

C Onfectio trociscorum de spodio cum
acetosa constrictiuorum qui dantur i
potu ad fluxũ i febre ⁊ acuitate. Rosaꝝ spo
dii:ana.ʒ.x.semi. acetose.ʒ.v.sumac.se.por

tulace:ana:ʒ.iii.balaustie.ʒ.ii.gumi. ʒ.i.ꝛ. ʃ.ꝛ fiant trocisci.ʒ.unius :ꝛ addunt in dosi kerates opii. Confectio pulueris qui proiicitur in os ꝛ deglutitur bibendo aliqd post ipsum ad solutionem uentris cum tussi granorum mirti:castanearum tritarum pul ueris siliquarum scemi:ana gumi .ʒ.ʃ.teran tur omnia:ꝛ sumantur in potu ex eis.ʒ.iii. cum aqua ro. Confectio pulueris qui i hore proiicitur de granis granatorum ad fluxum uentris cum caliditate:ꝛ casuȝ appe titus granorum granati acetosi assatorum: parumper contritorum sicut alcohol.ʒ.c.ca rui infusi in aceto ꝛ assati.ʒ.xx.coriandri in fusi cum aceto ꝛ assati.ʒ.xx.fructus tamarisci.ʒ.x.siliquarum nababati.ʒ.xx.sumac: ba laustie: ana. ʒ.xv. fiat eorum contritio bo na:ꝛ misceantur dosis. ʒ.iii. Confectio pulueris qui in ore proiicitur lenis ad so lutionem uentris cum tussi :granatoruȝ mir ti contritorum.ʒ.i.castanearum.ʒ. ʃ. papa ueris sicut alcohol:siliquarum scemi: spodii gumi:ana.ʒ. ʃ. sanſ dosis.ʒ.iii.cū aqua frā ꝛ precipiatur ut in mane comedat uitella o uorum bene elixatorum:ꝛ sumat puluerem de papauere in ore. Confectio miue constrictiue qui est sirupus de citoniis aque citoniorum acetosorum.℔.i.uini ueteris tan tundem:decoquatur donec spissitudinem ha beant ꝛ proiiciatur in eo:quasi auř gallie.

Confectio elect alcauȝi :conuenientis cō stringentis ualde uentrem prouocantis ap petitum:ꝛ spargentis uentositatem : grano rum passularum contritorum sicut alcohol. ℔.i.granorum mirti contritorū sicut alcohol .℔.ʃ.siliquarum de spuma:balaustie:thuris: fructus tamarisci ana.ʒ.x.ameos.ʒ.xvi. ag gregentur cum melle canne. Confectio pulueris qui in ore proiicitur de bolo ad excoriationem psilii assati.ʒ.xx.arnoglosse. ʒ.x.gumi boliarmeni.ana.ʒ.xx.seminis por tulace.se.fumiterre assati.ana.ʒ.x. aggregē tur ista:ꝛ contritio boli non ultime fiat : ꝛ non separentur ꝛ humectētur semina prop terea quod adheret ei bolum:dosis. ʒ.iii.in mane ꝛ tantundem in sero cum rob de cito niis puro. Confectio trocisci de spodio qui sunt fortes. Spodii rosſ.sumac:seminis endiuie ana.ʒ.i.tamarindi:seminis portula ce:seminis papaueris:seminis acetose.ʒ.i. ꝛ.ʃ.balaustie:opii:sandalis. ana.ʒ. ʃ. cam phore.vi.ʒ.unius:conferunt ad solutionem uentris cum caliditate superflua: qui in po tu dantur cum aqua sauich : infundatur sa uich:ꝛ sumatur aqua eius. Confectio trocisci de spodio.rosarum rubearum .ʒ.iii. seminis lactuce:seminis citroli:cucurbite : ana.ʒ.ʃ.suci liquiricie.ʒ.ʃ.dosis integra .ʒ. ʃ. Confectio pulueris qui in ore pro iicitur de granis granatorum assatorum cō ueniens ad fluxum uentris;quando prolon gatur trociscorum ypoquistidos :corticem medium glandium:castanearum:balaustie : capitum granatorum assatorum : quando sunt ista commisceantur cum istis sumantur in potu.ʒ.iii.aut.iiii.cum aqua frigida aut cum rob citoniorum puro:quoniam est con fortatiuus expertus. Confectio trocisci ad tenasmon:experti:seminis iusquiami :se minis aneti:seminis feniculi.ana.ʒ.v. ame os.ʒ.ii.ꝛ.ʃ.opii.ʒ.iii.seminis apii.ʒ.i.fiant trocisci:auř.i.detur.i. ꝛ administretur cum non est caliditas. Modus confectio nis de storace cum est fluxus uentris super fluitas ꝛ tenasmon quādo non est caliditas: castorei:opii.asari:storacis liquide.seminis iusquiami albi:thuris ana mellis quantum omnia dosis. ʒ.ii. Confectio pulueris qui in ore proiicitur : ꝛ nominatur gluteȝ ꝛ administratur cum superfluit catarticum ꝛ uehemens est:gallarum corticis granato rum:ana.ʒ.i.thuris.ʒ.ʃ.tortellarum .ʒ .ii . seminis iusquiami quartam.ʒ.unius : admi nistretur quando multiplicatur tenasmon. ꝛ uehemens fit dolor ꝛ uigilie ꝛ potetur cum miua hoc est cum sirupo de citoniis.

Modus licinii quo utuntur quando do lor fit fortis ꝛ uigilie ꝛ est alex. mirabilis: croci:mirre : litii:olibani:opii ana partes due fiant licinium ꝛ supponatur dicit alex. fiat licinium de panno nouo : ꝛ torqueatur bene ꝛ dissoluatur opium cum uino ꝛ in eo conficiant alias medicinas ꝛ inuoluant lici nium in medicamine ꝛ utantur. Confec tio enematis retentiui:riȝi excorticati: milii medulle glandis:lentis excorticate ro.ana

pugill'.i.tres galle ℥ funde desuper. ii.lib. aque ⁊ coquatur donec redeat ad.l'.i.colentur de ea.℥.ii.⁊ dissoluatur in ea de troč. lenibus:⁊ fortibus ⁊ fundatur desuper olei ro.℥.ʃ.⁊ uitelli assati oui: ⁊ clisterizetur cuꝫ ea. ¶Confectio trocisci:lenium:boliar.ceruse de plumbo:gumi:sanguinis draconis: acatie ana fiant trocisci:pondere.ʒ.iii.⁊ dissoluatur unus eorum ⁊ clisterizetur cuꝫ eo. ¶Confectio trocisci: fortium proiiciantur cuꝫ trocisci:ex istis.ʒ.i.carte combuste:opii terciaꝫ unius. ¶Confectio clisteris de arsenico:cum quo clisterizatur quando prolongatur mora excoriationis ⁊ putrefactionis ei⁹ medicaminis herpetis estiomeni quod est in capitulo horis aur.ii.opii. ʒ.ʃ. dissoluatur in decoctione lentis ⁊ balaustie cum aceto pauco ⁊ aqua aut cum aqua sicle postquam clisterizatur añ ipsum cum aqua mell'. aut cum aqua ⁊ sale. ¶Confectio trocisci de alumine qui administrantur quando fluxus uentris est ualde sanguinis plurimi aut clisterizatur cum ea in uulua etiam propter istud:gallarum aluminis:acatie :balaustie: cortič granatorum suci ypoquistidos : ana terantur ⁊ clisterizetur cum eis :⁊ cum decoctione mediam corticis glandium balaustie ⁊ ro. ¶Confectio clisteris ad egestionem sanguinis sine muscillagine intestinorũ. ℞ gallas tres rose.ʒ.v.balaustie cortič granatorꝝ ana.ʒ.v.lentiuꝫ excorticatorꝝ.ʒ.x.cortič mediam glandium.ʒ.v .decoquantur ⁊ in colatura eorum fricetur.ʒ.i.acatie. ⁊.ʒ. i.⁊ ʃ.ypoquistidos ⁊.ʒ.ii.boli ⁊ gumi tantundē ⁊ clisterizetur cum ea . ¶Confectio clisteris ad ulcera intestinorum in quibus est lotura.sumatur mel ⁊ subtilietur cum aqua ⁊ clisterizetur cum eo bis aut ter in die:⁊ post ipsum clisterizetur cum hoc clisteri.eupatorium : sucus barbe ircine cortex mediani glandium:rizi abluti:sitqꝫ de rizi plus : decoquatur bene ⁊ in colatura eorum dissoluatur de hoc medicamine:thuris : sanguinis dra.ceruse de plumbo litargiri albi ana.ʒ.i opii ex tertia.ʒ.i.usqꝫ ad .ʒ.ʃ .terantur iste medicine cum uitellis duorum ouorum contritis:⁊ dissoluatur in aqua illa ⁊ clisterizetur cum ea. ¶Unguentum laxatiuum : cere.℥.ii.olei cataputie.℥.iii.sal' pistati.℥.ii. bulliant in uino quousqꝫ cera liquetur ⁊ uētri ⁊ umbilico imponas:⁊ si supponatur nimium laxat. ¶R' cere cataputie lactis titimalli ana.℥.ii.opii.sal' marini. ℥.i.oleum quod.s.bulliatur in uino : ⁊ super uentrem pone uel suppone. ¶Aliud lactis anabulle ⁊ titimalli suci laureole: cucumeris agrestis:fel bouis suci ellebori ana fiat emplastrum cum farina ordei ⁊ stomacho super.⁊ similia multa de discretione propria poteris huiusmodi satis optima pro loco ⁊ tempore inuenire.

¶Medicine urine.

Confectio hundac ad ardorem ⁊ difficultatem urine ⁊ ulcera renum:⁊ cuꝫ est caliditas uehementior addatur in eis sumac:⁊ abiiciatur opium. ℞. seminis melonis excorticati.ʒ.x.se.citroli.ʒ.v.se.cucurbite dulcis se.portulace.se.iusquiami al. boli armeni se.apii.ana.ʒ.ii . aggregentur postquam contrita fuerint:⁊ fiant inde pillule: similes auellanis:⁊ dentur in potu ex eis . ʒ.iii.cum sirupo uiolato. ¶Confectio ad ulcera renum ⁊ uesice se.citroli excorticati. ʒ.x.emigdal' dulces:pini granorum alkekēgi:ana.ʒ.iii.se.apii .canak : boliarmeni gumi ar.sanguinis draconis:thuris : seminis iusquiami albi opii ana.ʒ.ii .informētur trocisci ponderantes terciam.ʒ.unius. ¶Cōfectio troč:ultimorum ad ulcera in renibus ⁊ uesica cum quibus est confortatio ⁊ lenitas ⁊ incarnatio ulceris.i.sedatio doloris: ⁊ nominantur troč alkekengi: quoniaꝫ sunt loco eorum sed sunt fortiores ad uehementiam ulceris ⁊ doloris cum urina mingitur se.citroli.ʒ.x.boliarmeni gumi ar . thuris : sanguinis draconis:seminis papaueris al. amigdal' amar.excorticate suci liq̃r .dragğ. amili ana.ʒ.x.se.apii .ʒ.ii . granorum alkekengi.ʒ.iii.opii.ʒ.x.⁊ detur.i.cum non est acuitas cum sirupo uiolato:aut iulep : sint que troč ex tribus.ʒ. ¶Confectio collirii quod inicitur in uesicā sedans dolorē ceruse sarcocolle:thuris :gumi amili:opii sanguis draconis:ana fiant ex eis colliria : ⁊ inicia tur in ea in primis aqua mellis ⁊ dētur ea que prouocant urinam : deinde dissoluatur

hoc in lacte τ iniiciatur per siringam.
Confectio prouocans urinam: seminis apii meu.fu.dauci. rubee qua tingitur petrosellini :sauine:asari :ameos:seminis feniculi : gallie costi.amigdalarū amararuʒ excorticataꝝ ana.ʒ.xx. se.melonis.ʒ.x.cantaridaruʒ .ʒ.ii.armoniaci aur.i.dissolutum cum uino τ fiant pill.similes auelanis:dosis. ʒ.iii.est enim bona ad difficultatem urine:mollitieʒ in corpore ydropisim yposarcam τ egritudines in quibꝰ necessaria est subtiliatio corporis:τ quando est caliditas addatur in ea se.melonis τ detur de ea.ʒ.i.τ plus uel minus. Confectio emplastri quo emplastratur pectē:τ prouocatur urina:se. sule ruta calamentum:derengesif: sansucus spica: balsamita:altea:folia rafani:napi :sceba:camomilla:anetum τ caul:coquantur in aqua τ sedeat eger in ea τ fiat emplastrum cum fece super pectinem. Confectio epithimatis fortis ad difficultatem urine :piretrū baurac:sinap:τ mastix:liniantur cum melle in balneo:τ dimittatur donec multiplicetur sudor:τ balneetur cum eo anus : τ alkatim τ pecten τ ylia. Confectio que retinet urinam ualde glandium.ʒ.l.thuris masculi .ʒ.xxx.coriandri infusi in aceto:mirobol.ni. boliar.ana.ʒ.x.fiat puluis:τ sumatur ex eo omni sero τ mane.ʒ.iii. Confectio que retinet urinam:glandium.ʒ .x.ros. mirtillorum :ana.ʒ.iii.acatie.ʒ.ii.amili :gumi ar . boliarmeni:ana.ʒ.i.lentium excorticataruʒ .ʒ.x. Confectio ad distillationem urine sine ardore : glandium:thuris.ana.ʒ.c.granorum mabaleb:ciperi:mirte:galange : cinnami:enule:acori:ana.ʒ.v.terantur τ sumātur de puluere eorum .ʒ .iii. Confectio trocisci :diabetis. Spodii suci liquiricie : ana.ʒ.x.seminis lactuce.ʒ. x.seminis portulace.ʒ.xxv.ro.coriandri sicci:ana.ʒ. v . acatie:gumi sandali citri: lentium excorticatarum : balaustie boliarmeni:ana .ʒ. ii . camphore.ʒ.ſ.fiant trocisci.ʒ.iii. τ detur unus in potu cum aqua rosaꝝ: τ aqua granatoꝝ acetosoruʒ. Confectio emplastri ad diabeten: τ dicitur quod est nomen urri:τ dicitur quod est nomen exuberationis urine :τ multitudinis eius τ operatur circino quod incipit ab uno puncto τ reddit ad idem:se. portulace:solatrum:caro porci:se.melonis: citroli aut rasura cucurbite : quodcumque presto fuerit: τ emplastretur cum eo τ permutetur quando fuerit tepidum :sitque cibꝰ eius:lentes excorticate :acetum agresta τ omnia que incrossant sanguinem . Confectio troc:ad diarriam : malitiam complexionis:inflationem in stomacho calorem τ tussim. Spodii.ʒ.ii.carnis berberis. ʒ.v . boliarmeni.ʒ.iii.thuris.ʒ.ii.seminis portulace.ʒ.vi.sandal.ʒ.ii.ypoquistidos.ʒ.v.camphore.ʒ.i.lacce.ʒ.iii.terantur τ fiant troc : quorum quilibet sit.ʒ.iii.τ detur in potu cū rob de papauere. Confectio de crepatis ad rupturam experta:acatie: cipressi nucis:sansuci:rute sicce:granorum lauri :gallaruʒ mugat:gumi ar.ana.ʒ.xx.terantur τ cribellentur:τ eliquetur gluten piscium cum aceto τ aggregentur cum eo omnia τ fiat emplastrum τ misceatur ī uino τ bibatur:τ infantibus fiat emplastrum cum psillio. Confectio troc.bonouorum ad minctum sanguinis:boliarmeni:karabe ana.ʒ.x.acatie: balaustie:gumi ypoquistidos ana .ʒ.iii .se. apii:iusquiami:ana.ʒ.ii.fiant. x .trocisci : τ dentur in potu cum robul stipticis:τ def.i. Confectio emplastri ad rupturam experti:nucis cipressi partes .ii. ciperi sansuci : gallarum:acatie:thuris gumi ar . ana partes equales:dissoluatur gumi in uino τ aggregetur cum eo τ fiat emplastrum. Cōfectio ad apostema durum in testiculis : farine fabarum.ʒ.x.cimini :farine ciceris:coriandri sicci:ana.ʒ.iii.bdellii.ʒ. v.dissoluantur cum rob.τ fiat emplastrum testiculis. Confectio olei de scorpionibus: aristol: gentiane:ciperi:corticum radicis capparis ana.℥.i.proiciatur in lib.i. olei amigdal: amar.τ dimittantur ebdomada una deinde coletur:τ ponantur in eo scorpiones. x . τ stet sub sole tribus ebdomadis: deinde coletur :τ administretur. Confectio medicaminis ad lapidem in renibus:seminis melonis:carpobalsami:seminis rafani:dauci:petrosellini:ana corticis radicis capparis : corticis radicum:opoponacis : amigdalaꝝ ama. baccarum lauri:squinanti :ciperi : spice:cassie lignee:bdellii: armoniaci : serapini : mirre piperis acori : ana pars . ſ . soluatur bdellium : armoniacum : τ serapinū in uino subtili:aut in aqua mellis : τ aggre

gentur pill:ꝛ dentur in potu omni die a.ʒ.ſ uſqȝ ad.ʒ.i.cum aqua ſe.apii ꝛ aqua ſe.feni culi:ꝛ capillueneris ꝛ nutriatur patiēs cū aqua ciceris nigri ꝛ oleo amigdal:ꝛ quādo qȝ confoꝛtatur hoc medicamen quandoqȝ i uoluitur oleo balſami taliter : ut humectet deinde conficitur cum gumis ꝛ datur in po tu omni die ſexta.ʒ.unius de cinere ſcoꝛpio num:ꝛ pueris medietas ſexte qui parū adu lti ſunt ſm quantitatem qua teruntur.

Medicine lactis.

Confectio medicine multiplicantis lac.℞.ſe.baucie.napi:ſulle: rafani : poꝛri:cepe feniculi farine ciceris:ana ſuma tur ex eo puluis mane ꝛ ſero comedat poſt ipſum cicer infuſum in lacte ꝛ potet ſuper ipſum lac. Confectio medicaminis ab ſcidentis lac ex mamilla: farine fabaꝛuȝ .ʒ x.ſe.albedarogi farine rute:ana .ʒ.v.linian tur cum aqua albedarogi. Confectio al' abſcindens lac:ſe.albedarogi:ſe.agni caſti: ana.ʒ.x.ſauine:rute ſicce ana.ʒ.v . ſumatur puluis ex eo.ʒ.iii . Emplaſtrum abſcin dens lac quod multiplicatum eſt in mamil la:ſe.albedarogi:farina oꝛdei:farina fabaꝝ menta:calamentum:ruta fiat emplaſtrum ꝛ emplaſtretur cum camomilla.

Medicine ſpermatis.

Confectio medicaminis addentis in ſpmate.℞.ſe.baucie:napi : cepe :ra fani granoꝝ pini:ſpargi: granoꝛum alkilkil granoꝝ alzelē:ſecacul:ſatirion been utriuſqȝ tantundem granoꝛum aſſenatiȝ:lingue auis ana.ʒ.x.ȝinȝib macropiperis :cinnamomi : ana.ʒ.xv.altit bone naſturtii:piperis ſe.eru ce:ana.ʒ.xv.olei nuc indice olei granoꝛum alcodrantidam oium equaliter. f.tm̄ in quo inuoluantur omnia inuolutione humoꝛoſa : conficiantur cum melle:ſumantur ex eo.ʒ.v. mane ꝛ ſero cum.℥.i.lactis cum tantundem de ȝucharo. Confectio ad minoꝛandū ſp ma:ꝛ deſtruenſ erectioneȝ uirge.ſe.agni ca ſti.ʒ.x.ſe.poꝛtul:tm̄dem folioꝛum calamenti exſiccatoꝛum folioꝛum rute ana.ʒ.v .cimini ciperi balauſtie ana.ʒ.ii.ſumātur inde i pul uere.ʒ.iii.ꝛ noiatur ſectoꝛ generationis.

Confectio abſcidens ſpma cū ē caliditas:ſe. lactuce.ʒ.x.roſ.ʒ.ii.ſe.poꝛtulac :pſilii.carui ana.ʒ.iii.balauſtie:folioꝝ nenufaris ana.ʒ. ii.ſumantur ex eo.ʒ.iii.cum quarta.ʒ.unius campboꝛe in ebdomada. Cōfectio cliſte ris addentis in coitu ꝛ calefacientis renes ſe.eruce baucie:cinnami.ȝinȝib macropipe ris:ſe.ſulle rafani ſe.cepe ꝛ poꝛri ana ptē.i. ciceris contriti:tribuloꝝ :frumenti decocti cum aqua ſicut puls fenugreci:ana partes: ii.caput arietis pingue ꝛ fruſtrum natis ei⁹ medulla ipſius ꝛ teſticulos ipſius :aggrege tur totum inuaſe cum.x.cepis ꝛ coboperiat aqua ꝛ dimittatur in furno habente caput ſtricte opilatuȝ:ꝛ appꝛoximetur eius in ci bo ex parte.i.ꝛ ex duabus.℥.iuris:ꝛ ex un ctuoſo.℥.i.ꝛ ex oleo de nuce idica:ꝛ de gra nis alcadra:ana.℥.ſ.ꝛ fiat eoꝛum conquaſ ſatio bona:donec incraſſetur per eam :ꝛ cli ſterizetur cum eo in nocte cum deberet doꝛ mi e:poſtquam eſt cliſterizatus : añ ipſum cum aqua ſicle ꝛ baurac ꝛ puꝛgatus fuerit a fece:ꝛ fiat cum eo cliſtere in nocte a pꝛi ma uigilia medio eius:ꝛ in fine ipſius:ꝛ re gatur cum regimine in quo eſt craſſitudo: ꝛ incipiat ille qui addit in coitu : ludere cum mulieribus:ꝛ dimittat mulieres :ꝛ bibat ui num faciens delectationem:quoniam multi plicat deſiderium ualde.

Medicine menſtruoꝝ ꝛ emoꝛroidaruȝ.

Confectio troc.de karabe ad ſcindeñ ſanguinem meſtruoꝛum nimis fluen teȝ:ꝛ ad emoꝛroidas.Recipe karabe gumi nuc:lacte:balauſtie:ſucibarbe ircine ana.ʒ. v.thuris.ʒ.ii.opii.ʒ .iii . aggregentur cum muſcillagine pſilii:doſis.ʒ.ii.cum. ʒ. i. ſuci ſumat. Confectio ad emoꝛroidas ꝛ lu bꝛicitatem inteſtinoꝛum:ſe.lini.ʒ.x.granoꝝ nigelle.ʒ.v.bdellii.ʒ.vii.thuris maſculi : ci peri:ameos:ana.ʒ.i.ꝛ.ſ.ſandarace:cbei.ʒ. ii.ꝛ.ſ.terantur ꝛ dentur in potu.ʒ.iii . cum aqua. Confectio ſuppoſitoꝛij ad abſcin dendum ſanguinem emoꝛroidaꝝ ꝛ ad exitū ani:thuris:balauſtie:gallarum antimonium acatie:aluminis fiant colliria:ꝛ ſupponant ad exitū uero ani terantur ꝛ puluerizent ſup anum ꝛ reducitur intus:ꝛ ſedeat eger in de coctione mirti:medioꝛum coꝛtic glandium ꝛ coꝛticum granatoꝛum : ꝛ additur in colli

rio cerusa. Confectio licinii prouocātis sanguinem mestruorum ⁊ emorroidarum: ciclamen: elleborus al. calamentum: serap. euforbium resoluantur cum aqua sauine recentis ⁊ fiant suppositoria. Confectio troē de mirra alleuians partum ⁊ prouocans menstrua: cinnamomi mirre ana. ʒ. ii. ⁊. S. foliorum rute exsiccatorum: calamenti: cordumeni: pulegii rubee ase serap. opoponac. ʒ. ii. fiant trocisci: pondere. ʒ. ii. ⁊ detur ī potu unus cum decoctione sauine. Confectio suppositorii ad apostema durum in matrice ⁊ dolorem frigidum thuris bdellii iudaici: galbani: ana. ʒ. ii. croci opoponacis armoniaci: ana. ʒ. i. mastic. castor̄ storac: liqui. olei de lilio: adipe anatis: olei camomill' an̄. ʒ. iii. leniantur gume cum uino ⁊ melle: ⁊ eliquetur adeps ⁊ aggregentur omnia ⁊ fiāt suppositoria ⁊ administrentur. Confectio decoctionis in qua sedeatur ad dolorem matricis. Sansucus: balsamita: sceba: aprotanum: se. caulium: fenugrecū. se. lini: camomille: melilotum: decoquantur omnia ⁊ sedeatur in eis. Confectio que prouocat menstrua: tercia. ʒ. unius euforbii: teratur bene: ⁊ supponatur sexta. ʒ. i. in lana hora una: ⁊ non dimittatur plurimum: quoniā facit fluere sanguinem plurimum fortiter cum q̄ multiplicatur fluxus sanguinis: tunc succurre ei cibando cum rebus stipticis sicut nescit: ⁊ ponantur in eo lentes excorticate ⁊ ex carnibus caro aduregi: ⁊ si non inueniuntur carnes alcobugs ⁊ pullorum uinum stipticum. Confectio pessarii ad suffumigandum quod calefacit ⁊ adiuuat ad impregnandum castor. storax: galbanum euforbiū opoponac: carpobalsamum grana alben: costus: bdellium: spica resoluantur cum uino: ⁊ fiant pessaria noctibus pluribus: ⁊ sumat in potu omni die diamart: deinde approximet socio: ⁊ suffumigetur cum eis etiaʒ multotiens. Confectio trocisci: de gumis qui dantur in potu quando difficilis est partus ualde ⁊ moritur fetus: extrabit enim fetum statim. Recipe mirre opoponacis: galbani: serap: ana ase pars. S. dentur in potu. ʒ. iii. cum faciat decoctionis fenugreci: et dactilorum ⁊ aqua rute: ⁊ suffumigetur cum eis una uice post aliam. Confectio unguenti ad ragadias in matrice ⁊ ano ⁊ adustionem ignis: cere bolate. ʒ. ii. olei rosati. ʒ. x. ceruse plumbi. ʒ. x. plumbi adusti conditi. ʒ. ii. amili. dragagantis: opii: ana. ʒ. i. albuginis unius oui calidi: aggregentur omnia sicut unguentum: est enim unguentum bonum ad ragadias cum caliditate et ignis adustionem ⁊ ad omnem acuitatem.

Confectio pill' de bdellio ad emorroidas: mirobalanorum nigrorum. keb: ana. ʒ x. serap. ʒ. iii. nasturtii albi. ʒ. ii. bdellii pinguis. ʒ. xvi. dissoluantur gume cuʒ aqua caulium ⁊ aggrega cum eis ⁊ fiant pillule.

Confectio emplastri sedantis dolorem emorroi: apostemosarum ⁊ apostematuʒ ani melilotum: camomille decocte donec dissoluatur: ana. ℥. i. croci. ʒ. i. uitelli oui elixati ʒ. ii. opii: farine se. lini: mirre fenugreci: altee albe: ana. ʒ. v. aggregentur cum rob: ⁊ ponatur super faciem eius oleum sisaminum ⁊ fiat emplastrum cum eo: et conficiatur cum butiro ⁊ emplastretur cum eo: ⁊ quandoque adduntur in eo bdellium pingue: ⁊ pinguedo gibbi cameli. Confectio emplastri alterius elixetur cepe: ⁊ conficiatur cum butiro ⁊ emplastretur cum eo: est enim ualde ultimum: ⁊ sit cepe album. Confectio al'. ad dol'. matricum ex apostemate: se. lini. contriti: altee ana. ʒ. v. uitelli oui elixati. croci. ʒ. ii. opii se. iusqami: ana. ʒ. i. adipis galline. ʒ. ii. rob cum quo aggregentur.

Confectio suppositorii sedantis dol'. matricis. croci. olei camomille: adipitis anatis opii ana supponatur cum lana. Confectio medicaminis: emoroi sedantis dolorem: olei de nucleis crisomilorum. ʒ. x. storacis liquide. ʒ. i. bdellii. ʒ. ii. dissoluantur in eo: ⁊ inungantur cum eo. Confectio unguenti boni: bdellii subalbidi: pinguedo gibbi cameli: medulla cruris uaccini: nuclei crisomilorum excorticati: storax liquida: uitella duorum ouorum liniantur cuʒ oleo in quo decoctum est cepe ⁊ inunganẗ cum eo: est enim mirabile in leniendo.

Medicine podagre.

e Pithima ad podagrā cū caliditate. ℞. lupini armeni: sandali citri: saufel ros. rubeaꝝ sief: memitbe: radicem mandragore: apii: cāphore ana fiant trocisci: ⁊ lini

antur cum aceto pauco:ꝛ aqua ro. aut coriā dri aut endiuie: aut solatri:ꝛ qn̄q3 addatur in eo cerusa ꝛ bolūar. Confectio empla stri resoluentis residuū podagre calide: mus cillago psilij: muscillago se. lini ꝛ fenugreci ꝛ farina amborum:ꝛ cerotū factū cū oleo ca momill': aggregentur ꝛ liniantur cum eis.

Confectio epithimatis ad podagrā frigi dam: storac liquide: castorei: mirre: aloes acatie ana ꝛ linian' desup. Confectio de hermodactilis ad podagrā: hermodactilorum alborum.3.i. aloes.3.iii. scam̄: quarta.3. uni us: se. apii sextam.3. unius ꝛ est dosis una.

Confectio pill'. de hermodactilis ad po dagram frigidam ꝛ dol' ancbe antiquū: her modactil': satirion: mezerion ana.3. S. collo quintide interioris: bdellii ana terciam.3. unius centauree minoris.3.S. euforb. casto rei: opoponac: asse galbanum ana.3. unius quartam. scam̄. zinziberis piperis: sinapis: tapsie inde ana.3. unius sextam. yerep.3.i.ꝛ ipsa est potio una fortis:ꝛ media est medie tas eius aut tercia. Cōfectio medicami nis albesetb minor eradicans podagrā fleg maticam: camedreos: camepitheos: aristol': gentiane: fu. meu. dauci. petrosell': foliorum rute: cucurbite. rubee qua tingit': asari: sauine: ameos ana sumat i potu ex eo omni die .3.i.ꝛ non comedat sex horis hyeme tota.

Confectio clisteris ad sciaticum fortis: corticis radicum capparis: corticis radicū colloquintide: pulpe ipsius centauree mino ris: almezerion: hermodactili: satirion: na sturtij: azabasem: sesnedem tassie se. rafani: baucie: cruce ana pugill'.i. coquantur cum aqua ꝛ misceatur colatura eorum: muri na bati ꝛ oleum de kerua:ꝛ fiat clistere de ea totiens donec excoriationem faciat: deinde clisterizetur hoc clistere quod. ℞. castorei: galbani: bdellium: storac: opoponac: euforb bezard: resoluantur in oleo costino ꝛ fiat cli stere. Confectio colliri) quod suppositum excoriationem facit:ꝛ sedat dolorem: pul pe colloquin. ciclam̄: haurac: armoniac: fiāt colliria longa ꝛ supponantur ꝛ permutetur

Confectio emplastri ad ancham fortis: stupefaciens dol': calamentum exsiccatum: tapsia: sinap corticis radicū cappis: lac fic' cū quo aggregent' ꝛ adiungat' loco doloris quousq3 cadat. Confectio ēplastri resol uentis duritiem ꝛ lapideitatem ex iunctu ris: fenugreci: amigdal' amare: armoniac: bdellium resoluantur cum oleo de alkanna aut oleo de lilio ꝛ aggregentur ꝛ fiat em plastrum. Et cum tu clisterizas clisteri acuto ꝛ cucurrit sanguis: tunc clisteriza ipsum cum adipe porcino ꝛ rizi: quoniam sedabit mordicatio uehemens:ꝛ clisterizetur ante ipsum cum clisteri educente fecem ꝛ mundi ficante intestina.

Medicine algebra.

e Emplastrum ad algebra. ℞. mes. ex corticatos acatiam mugath: bolū ar. fiat sicut alcohol ꝛ applicetur loco ita ut ei adhereat. Confectio emplastri lenietis duriciem cere citrine.℥.i. olei de lilio.℥.i. adipis galline: ā anatis medulle crurū uac cine: muscillaginis psilij se. lini ana.℥.i. ag gregētur ꝛ emplastretur cū eis. Confec tio medicaminis sedantis dolorē quousque fiat algebra. i. restauratio in potu dentur cū casus acciderit mumie grana. ii.ꝛ.S. in uino stiptico: aut oleo ro. sedat enim dolorem us q3 quo fiat algebra.

Unguentum egiptiacum.

u Nguentum egiptiacum: floris.3.iii. mell'.3.viii. aceti.3.iiii. tere permisce bulliat donec inspissetur: reserua usui et repone.

Libri diuisionum rasis finis

Tractatus rasis de egritudinibus iuncturarum.

d

Dicit rasis uolo in hoc capitulo dicere medicinas que sunt necessarie in doloribus Juncturarum.s.medicinas laxatiuas que i libris nō sunt dicte nec manifestate. Et in qualibet illaruȝ distiguo qualiter debeant uti: ut nulla illarum sit posita nisi in loco suo. Materia etiam ex qua generatur dolor iuncturarum est pro maiori parte flegma crudū siue acidum ꝛ sepe de sanguine ꝛ raro de co. ꝛ rarius de melancolia ꝛ rarissime de humoribus ꝯmixtis. Et qñ componitur materie additur pro maiori parte colera cuȝ flegmate subtili mixta ꝛ raro de flegmate mixto est melancolia ꝛ rarissime de omnibus hu. mixtis secundum proportionem suam in corpe. Et ego ostendaȝ signa cuiusqȝ manifeste: dico ergo quod debemus considerare: quādo eger sanus erat cuiusmodi coloris erat loc⁹ ꝛ cuiusmodi contactus ꝛ cuiusmodi est materia similiter de contactu ꝛ cuiusmodi maneriei est dolor ꝛ que causa facit quiescere dolorem ꝛ ꝺ dieta infirmi ꝛ de complexione ꝛ de etate ꝛ regione tempore ꝛ de similibus. Et sufficit tibi in cognoscenda materiaȝ per duo signa aut tria. Et nos debemus ostēdere ꝛ declarare illud capitulu; magis ꝙ̄ illud qꝺ est radix cure: dico ergo qꝺ significatio coloris erit secundum quod narrabo. Si color illius loci fuerit rubeus significatur: qꝛ materia ē sanguinea ꝛ si citrinus colerica. Et si fuerit magis albus ꝙ̄ color corporis significat flegma subtile ꝛ si fuerit declinās ad nigredinem significatur qꝺ materia non simpliciť ex melancolia est qm̄ talis color est in fine apostematum calidoꝝ aut ex transfluxione sanguinis. Sed si ē nigredo colere fuerit membrū frigidum ꝛ ñ precedit ipsum calor significatur qꝺ est ex melancolia. Sȝ caue in cognitione colere ne membruȝ non sit aliter calidū uel balneo uel medicina ca. uel dormierit super latus uel infrigidatum ex causis contrariis ꝛ remanserit super euȝ calor alicuius medicine. Si aūt color fuerit similis colori corporis erit pp duas causas aut qꝛ minus uincit aliquis humor ꝛ tunc erit dolor non pp humoris maliciam sed pp multitudinem: aut qꝛ ualde est profundus dolor in profundo mēbri intelligimus quia dolor prouenit ex repletione ꝛ ñ ex malicia humoꝝ sed pp profunditatem ñ aȝ talis color in superficie corporis. Et tunc debem⁹ scire hoc ex aliis capitulis. Signa auteȝ repletionis sunt ista magnitudo pulsus pōderositas totius corporis extensio membrorū tarditas motus non cū debilitate sed quasi portaret onus ꝛ apparet in facie sudor ꝛ in oculis ꝛ in facie rubedo ꝛ grauitas frontis ꝛ hebetudo igenii ꝛ destructio appetitus ꝛ dormire multū ꝛ anteꝙ̄ inuasit ipsum dolor nimis utebatur cibis ꝛ potibus ꝛ qete sine flobotomia purgatiōis sine labore siñ coitu maxime quādo his omnibus usus fuerit postea abstinuerit. Sic ergo contactus illius loci diuiditur in calore ꝛ frigore duricie ꝛ mollicie asperitate ꝛ lenitate plenitudine ꝛ extentione ꝛ euacuatione. Si auteȝ mēbruȝ tactu fuerit ca. materia est ca. si frigiduȝ frigida erit materia tunc debes considerare: hoc qꝺ narrabo. Qñqȝ forte membruȝ erit lotum cum aqua in hora prima uel discooptum ad aerem frigidum quare superficies eius apparet frigida tactu aut forte mēbruȝ erit ligatum aut erit infirmus dormiens super ipsuȝ: unde ꝛ clauduntť pori ꝛ retinetur plurimus uapor intus. Si aūt medicus non respexerit iteꝝ post uaporis euaporationeȝ inueniens ipsum tactu calidum ꝛ forte erit tangentis palma distemperata quare non sentit qualitatem membri in caliditate ꝛ frigiditate duricies autem significat quod materia est grossa ꝛ sicca mollicies auteȝ significat quod materia sit humida: cū dispositio membri sit distemperata ex eis que accidūt extrinsecus scilicet ex frigore uel calore qm̄ per frigus indurescit membrum calor calefacit ꝛ remollit. Et hoc debes intelligere i omnibus aliis conditionibus quamuis ego non manifeste explanauero asperias auteȝ sigt materie siccitatē: ꝛ leuitas humiditatē quoniam membrum exasperascit per medicinam stipticam ꝛ remollescit per oleuȝ uel unguentum extrinsecus superpositum: aut huiusmodi plenitudo aut extensio significat multitudinem materie aut multitudinem uaporis ꝛ tunc debes considerare si cum plenitudine etiam extenuatiōe fuerit grauitas

tunc constrictio propter multitudinez uaporum constrictorum in eo. dico etiaz quod debes cōsiderare dispōnē corporis in sanitate quia quedā sunt corpora rugosa ꝛ spasmosa naturaliter sicut in senioribus quedam sunt in contrarium. Et fortasse credet aliqs quod tactus durus ꝛ extensio sint idem. Sz qui imaginatus fuerit tactum uentris inflati ꝛ tactum lapidis sciet quoniam inter durum ꝛ extensum est aliqua differentia quoniam durum nocet tactui per expulsionem sine passione: extensum quidem nocet tactui per expulsionem ꝛ cum passione. ¶ Modi autem egritudinum sunt illi modi quos dicam: punctio autem ꝛ percussio significāt calorem materie sed cum hoc percussio significat humorem spissum ꝛ profundum i carne: quapropter significat materiam sanguinis: punctio autem significat materiam colericā egritudo autem in qua sentit eger membrū quasi contrahatur ꝛ spasmetur significat materie frigiditatem ꝛ ostendit quod est frigida ꝛ quod cum uehementia doloris est in membro calor ꝛ ostendit quoniam sit calida quando membrum calidum fuerit cū lenitate doloris ¶ Et cum infirmus senserit membrum extensum in utraque parte uł per circuitum ꝛ tactu inueniatur temperatum ꝛ cutis fuerit extensa scias quod nocet membro quantitas materie: non qualitas quod corpus est plenum. ¶ De modo autem cure considera si quiescat membrum cuz frigidis ꝛ augumentetur dolor cum calidis est ex causa calida. ¶ De dieta autem infirmi scias quod cum infirmus ante accessionem fuerit usus dulcibus cibis ꝛ uino crosso ꝛ carne ꝛ ouis frixis ꝛ paruo labore ꝛ multum dormire scias quod materia est multa: ꝛ si fuerit usus calidis qui generant coleram ꝛ labore ꝛ uigiliis ꝛ huiusmodi scias quod materia est calida: ꝛ si usus fuerit generantibus superflua multa sicut herbis ꝛ uiridibus fructibus ꝛ quiete scias quod materia est flegmatica ꝛ humores crudi.

¶ De cura doloris iuncturarum.

d Ieta autem que facit homini sanguinem melancolicum raro potest facere dolorem iuncturarum quia illa dieta inscrossat sanguinem ꝛ reddit ineptum ad discursum sicut facit in corporibus laborantium ꝛ si aliquando contingit non grauiter dissoluitur quia eius materia est uicina materiei cancri. De complexione autem infirmi scias quod si fuerit albi coloris admixti rubedini ꝛ si fuerit bone carnis subtilis cutis ꝛ quando locꝰ fricationis rubescit stati significatur quod materia est sanguinea.
Et si corpus fuerit pingue ꝛ albi coloris non mixti rubedini ꝛ corpus nudum pilis uenis strictis carne molli occultarum iuncturarum equalium ossiuz ꝛ generaliter talis dispositio qualis est in corporibus mulierū significatur quod materia est flegmatica.
Et si fuerit macrum citrini coloris pilosum ꝛ cū crossis uenis ꝛ manifestis iuncturis ostenditur quod materia est colerica. ¶ Et si cum macilentia fuerit niger color duricies corporis pilositas asperitas cutis significatur quod materia est melancolica quamuis hec egritudo raro contingit in habentibus talem dispositionem. ¶ Et similiter scias quod hec egritudo iuncturarum fere nunquaz accidit pueris sicut raro contingit mulieribus: ꝛ pro maiori parte accidit iuuenibus ex materia sanguinea: ꝛ flegmatica admixta cum colera senibus autem contingit ex humoribus crudis: quoniam ꝛ isti humores multiplicantur in senibus: propter debilitatem digestionis. ¶ De regionibus autem scias quod in regionibus calidis multiplicatur colera ꝛ melancolia: in regionibꝰ frigidis flegma et sanguis. ¶ Et scias quod yems congregat flegma ꝛ sanguinem estas ꝛ autumnus coleram ꝛ melancoliam.
Et quoniaz diximus in istis materiis simpliciter: dicemus in eis composite. ¶ Signa autem materie sanguinee sunt rubedo coloris calor ꝛ extensio pulsatio grauitas ꝛ similiter iuuatiua omnia generationis sanguinis. ¶ Signa colere sunt fortis calor cum modica extensione ꝛ paruitas corporis a postematis ꝛ paruitas rubedinis coloris loci ꝛ punctio ꝛ deriuatio colere: ad corporis superficiem ꝛ alia iuuantia ad generationem colere. ¶ Signa materie flegmatice sunt extensio sine pulsatione ꝛ punctione sed quasi res fixa in uno loco manēs ꝛ pau

citas rubedinis ꝛ caloꝛ membꝛi paruus ꝛ a lia generantia flegma. Si autem fuerit materia composita non de facili cognoscet per signa simplicia.

Capitulum de cura uniuersali passionum iuncturarum.

d Um cognoscimus quod materia est sanguinea incipiamus minuere ex latere contrario ꝛ hoc pꝛopter duo com moda quoꝛum unum est materiam declina re ad locum ꝛ secundum: est retardare flu xum ad locum apostematis. Si ergo doloꝛ fuerit in pede dextro debemus minuere de manu dextra ꝛ basilica uel de quibusdam ra mis eius ꝛ non debes ire ad aliam uenam. Si autem non poteris minuere ipsam neq3 aliquem de ramis minue de mediana quia quidam ramus de uena basilica ꝛ quidam ramus de uena cephalica coniunguntur ꝛ fit ex earum coniunctione uena mediana: mi nuere autem de cephalica non multū iuuat in hoc casu quoniam illa uena non deriua tur nisi a parte superioꝛi duarum partium uene concaue. deinde illic ascendit spinam ꝛ tendit ad manum ꝛ pꝛopter hoc euacuat sanguinem capitis ꝛ colli cicius: ex par te autem inferioꝛi tardius: basilica autem uena diuiditur ab ista intra ꝛ extra ꝛ cliba no pectoꝛis inter ꝛ uenit ad manu3 sub par te ascellaꝝ ꝛ pꝛopterea euacuat sanguinem a partibus inferioꝛibus cicius. Et debe mus minuere sanguinem secundum magni tudinem doloꝛis ꝛ secundum uigoꝛem coꝛ poꝛis ꝛ faciemus multis uicibus quoniam ego pꝛobaui hoc quod inueni perfectius ꝛ declinando materiam a loco ꝛ in attrahēdo quod currit ad ipsum ꝛ ratio concedit hoc sed non est locus dicendi. Si autem e gritudo fuerit in manu: possumus declinare materiam duobus modis aut ad altera3 ma num: aut ad pedem oppositum. Et foꝛte minues de duobus locis scilicet bꝛachio ꝛ pede ꝛ pꝛimo de minutione ex manu ꝛ po stea de pede. Et debes minuere sangui nem secundu3 uirtutem coꝛpoꝛis ꝛ secundū accidentia apostematis ꝛ secundum pulsatio nem ꝛ extensionem ꝛ caloꝛem ꝛ ruboꝛem ꝛ multociens sufficit cura ista sola. Et ego narrabo uobis quod iam uidi de quadā mu liere que conquerebatur ꝛ uociferabat de doloꝛe in die ꝛ sero in dextro pede a sero cum magnum esset apostema calidu3: rubei coloꝛis cum extensione foꝛti ꝛ pulsatione mulier autem erat pinguis ꝛ multu3 sangui nolenta que ante accessionem usa fuerat lac te ꝛ carnibus cuius uirtus foꝛtis erat: ꝛ mi nui ipsam in manu sinistra de basilica ꝛ pe de dextro de saphena eadem hoꝛa ꝛ ꝺ quo libet extraxi lib. 5. ꝛ post tres hoꝛas solui li gamen ꝛ post iterum extraxi lib. 5. ꝛ post ci baui etiam ipsam ꝛ post tres hoꝛas extraxi de saphena lib. 5. ꝛ tunc cessauit doloꝛ ꝛ pū ctio. Et mulier rogauit me quod iterum ex traherem de manu senserat eni3 magnum iu uamentum. Sed ego uolui materiam decli nare inferius pꝛopter duas causas quarum una3 non debeo dicere in hoc loco ꝛ altera est utilis immo necessaria in talibus locis. Scias quod ista mulier paciebatur doloꝛ in si nistra manu sed debilioꝛ est ꝛ pꝛopter hoc uolui quod materia declinaretur inferius: quoniam medicus debet considerare hoc ꝛ semper obseruare: quoniam ego curabam quendam hominem cui contingebant dolo res iuncturarum ex materia sanguinea ꝛ in cipiebant doloꝛes in iuncturis que sunt int ascetam ꝛ rasceta3 in dextra manu ꝛ intero gaui si accidebant doloꝛes in manu alia ꝛ ī pedibus ꝛ dixit mihi quod similis doloꝛ ac cidebat ei in manu sinistra scilicet in eius iū cturis ꝛ adhuc magis foꝛtis ꝛ quod nunq̄3 in pedibus similiter accidit ꝛ tunc nolui mi nuere in manu sinistra omnino sed minui in pede dextro. Quidam autem medicus pꝛimo curabat eam ꝛ minuebat eam in ma nu dextra pꝛopter apostema calidū: quod habebat in iuncturis manus scilicet manus sinistre ꝛ quieuit doloꝛ in manu illa s3 decli nauit in manum dextram cum apostemate calido maioꝛe altero: ꝛ quando ego quesiui istud ab illo homine ꝛ intellexit quod ego sciebam plus de phisica quam alius ꝛ hec erat una de rationibus pꝛopter quam tu de bes declinare materiam ad alteram duaru3 partium ꝛ maxime quando fuerit doloꝛ in dispositione tali quod possit augumentari ꝛ

hoc i principio doloris quoniā in tali dispositione debemus cauere a minutione et aliis que attrahunt materiam et debemus erigere deriuationem materie ad aliam partium quando in aliqua partium fuerit membrum nobile ad quod materia currere possit. verbi gratia. quidam homo paciebatur in iunctura manus destre et oportet minuere in uesica uel renibus uel matrice apostemata: dico quod non debemus minuere in tali dispositione ex manu: quoniam noceremus membro apostemato: sed forte minuamus ex pede dextro cum intellexerimus quod in parte dextra est apostema sanguineum cuius periculum est maius quam periculum manus dextre uerbigratia i epate uel in rene dextro est apostema calidum in iuncturis manus dextre est dolor debilis dico quod primo medicandum est rei periculosiori et forte accidūt in atrahendo materiam due operationes. uerbi gratia patitur mulier in iuncturis manus propter quod oportet minuere et cum hoc careat mestruis: dico quod minuendum est ex pede et non in manu quoniam in minutione pedis sunt duo iuuamenta scilicet declinare materiam a loco infirmo et prouocatio mēstruorum. Sed materia nostra reuertitur ad illam mulierem quam prius diximus dicendo quod post minutionem terciam tribus horis intermissis extraximus de saphena lib. S. et nocte illa dormiuit: non enim dormiuerat multis noctibus et non feci aliam curam nisi quod exibui dietam frigidam et subtilem et tertia die minutionis fuit sana ex manu lexa. Quapropter debemus incipere a minutione et post cōfortare membrum cum unguentis frigidis et stipticis que dicemus postea sed in declinatione non debemus ita et maxime si corpus fuerit plenum quoniam forte materia ad mēbrum nobile conuertetur et fiat peius et forte unguenta et emplastra calida addent i dolorem neque fiet quando fuerit posita super locum dolorosum et materia fuerit multa et non potuerunt medicine materiam mouere a loco quoniam clauduntur pori membri et proibetur dissolutio et sic emplastra et unguenta inducunt colorem et ponemus illa non supra locum dolentem: sed retro supra locum ut inbibeant fluxum et non proibeant. uerbigratia quando lolor fuerit i genu ponamus emplastra super coxam: ita quod finis emplastri attingat pricipium loci dolorosi et similiter in omnibus passionibus iuncturarum. Si autem dolor non crescit propter emplastra superposita non indigemus superponere iuxta locum pacientem et debemus uti illis medicinis donec cesset dolor apostematis et eius calor et pulsatio et tunc cessabimus ab eis et quoniam si uoluerimus magis uti eis incrossabitur materia et fiet dura et inepta dissolutioni. Sed si uiderimus quod ipsa pauce est materie et declinās ad superficiem corporis dimittemus nature quoniam per se curabit: sed si in contrarium fuerit utemus mollificatiuis et dissolutiuis et medicinis ex his compositis quoniam in membro remansit parum caliditatis: et spissitudo materie.

Capitulum de dieta.

Sufficiant ergo nobis que diximus in capitulo. Dicendum est modo de dieta infirmi generaliter sed in illo tempore: scilicet in pricipio sint cibaria eius subtilia et inspissantia sanguinem et infrigidantia et caueat a carnibus et uino et rebus dulcibus et acutis et putrefactiuis et declinet ad acria et stiptica et bibat aquam frigidam claram cum oximelle acetoso aut cum rob de sucis fructuun macianorum uel malorum granatorum uel coctanorum aut acumen pomi citri et agrestam et cotidie sumat aliquid istorum et dimittat motum et proprie iuncture infirme et dimittat coitum et balneum omnino donec cesset fluxus humorum et quiescat dolor et tunc utatur balneo et motu illius iuncture mediocriter. Et si dolor augumentatur in tantum quod timeatur de egri deffectu pone aliquid de medicinis sedantibus dolorem et ungamus cum mortificatiuis et hoc fiat in apostematibus calidis sine magno timore. In passionibus autem frigidis stomachi et matricum fit hoc cum magno timore et cautella. Si autem materia fuerit colerica in primo incipiamus cum euacuatiōe

colere cū medicinis laxatiuis ⁊ elligemus conuenientiores secundum uirtutem corporis ⁊ quantitatem caloris. ¶ Si autem corpus fuerit calidum ⁊ debile ⁊ tempus estiuum laxabimus cum aqua prunorum ⁊ manna ⁊ sirupo acetoso ⁊ rosarum : ⁊ sero caprino. ¶ Si autem corpus fuerit forte laxabimus cum mirobalanis citri ⁊ aloe ⁊ scamonea ⁊ uices laxandi erunt secundum quantitatem materie. Et sicut minutio curat infirmū sine alia cura ita purgatio colere ⁊ post ponamus emplastra ⁊ unguēta frigida que attineant humiditati partium uel cum eis que non multum desiccant ⁊ utaris his donec cesset uehementia doloris ⁊ tunc dimittemus curam aliam quia non est necessariū ponere desuper dissolutiua materia enī ista non solebat petrificari nec indurari.

Dieta autē sit frigida ⁊ humida sicut aqua ordei ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris : ⁊ atriplex ⁊ huiusmodi : ⁊ caueant a calidis omnino ⁊ in diebus quietis dabimus aliqua que attineant complexioni frigide sicut sirupus acetosus ⁊ aqua ordei ⁊ uiscositas psillij ⁊ sucus mali granati ⁊ sit eius dieta frigida ⁊ humida ⁊ stratus eius in quo iacuerit sit frigidꝰ: ⁊ si fuerit hyems cooperiatur caput ⁊ totum corpus ⁊ fugiat uigilias ⁊ cogitationes ⁊ iram : ⁊ si fuerit necesse dare medicinas sedantes dolorē dabimus sine timore. ¶ Si autem fuerit flegmatica ⁊ humores crudi laxabimus si debilis fuerit cum semine urtice ⁊ aqua mellis ⁊ cum baurach. ¶ Et si infirmus fuerit fortis ⁊ materia multa ⁊ spissa laxabimus cum colloquintida centaurea: cyrugem: turbit: ⁊ testiculis uulpis: ⁊ erunt uices laxandi secundum quantitatem materie ⁊ utemur uomitu cum oximelle ⁊ semine raffani ⁊ selgie ⁊ sinapis ⁊ salle ⁊ aqua mellis aut cum medicinis fortioribus istis sicut nux uomica: oleum. Et uomitus est ualde bonus cum egritudo fuerit in iuncturis inferioribus aut in ancha. Et in diebus in quibus non utimur uomitu uel potione dabimus diacu. ⁊ diatriton pipereon uel tiriacam de quatuor speciebus ⁊ sirupum subtiliantem materiam ⁊ caueat minutionem sanguinis maxime in egritudinibus frigidis ut non debilitetur digestio ⁊ multiplicentur superflua : ⁊ ponemus super membrum a principio usque in finem emplastra calefacientia sed in principio erunt desiccatiua ⁊ in fine mollificatiua ⁊ desiccatiua fortiter ⁊ debes cauere ne materia lapidetur in iuncturis: quoniam ista materia est obediēs lapideitati totum illud debemus facere cū magna cautella non sicut faciunt multi medicorū qui ponunt fortes medicinas ad dissoluendum unde subtile dissoluitur ⁊ remanet crossum ⁊ petrificatur : sed debemus ponere una uice mollificatiua ⁊ postea dissolutiua ⁊ quando uidebimus quod apostema minuitur multum respiciemus utrum duricies permaneat sicut prius ⁊ tunc non ponemus dissolutiua sed potius mollificatiua.

Dieta autem infirmi sit ut comedat una die sic ⁊ altera non: utatur somno absque cibo : sed non debet cibari usque ad repletionem nisi cum satisfaciat appetitui ⁊ famem remoueat ⁊ digerantur humores qui remanserunt in corpore ⁊ non debet satiari aqua : sed cotidie bibat aquam mellis cum speciebus ⁊ medicinis quas dicam postea quando cessauerit fluxus materie ⁊ uidemus qđ apostema non augumentatur ⁊ corpus purgatum est tunc utatur exercitio balneo calido ⁊ prouocantibus urinam. ¶ Si autem materia fuerit secundum proportionem humorum in corpore ⁊ non apparet multa uictoria aliquorū nec in colore nec in tactu tunc scias quod dolor est ex plenitudine ⁊ tunc incipe curam per minutionem sanguinis ⁊ postea per fluxum uentris cum medicinis que possunt purgare diuersos humores sicut pillule cochie. Galieni : ⁊ huiusmodi ⁊ debes ponere supra membrum aliquam medicinam donec purgetur corpus ⁊ minuere de cibariis suis scilicet facere paruum ⁊ subtilem ⁊ non indiget alio regimine preter illud. ¶ Si autem apostema quod est in iūcturis fuerit ex sanguine ⁊ colera aut ex sanguine ⁊ flegmate tunc debes ipsum curare ex compositis: uerbigratia ponamus quod apostema sit in aliqua iunctura forti tactu ⁊ sine extensione ⁊ pulsatione ⁊ rubedine multa quoniam solet esse in apostemate sanguineo ⁊ ponitur dolor cum pulsatione ⁊ aliquando cum punctione. dico quod materi

am medicanduȝ est ex sermone nostro quod illud apostema est compositum de sanguine ⁊ colera ⁊ debemus incipere a minutione ⁊ purgatione colere curas quas diximus: de melancolia autem iam diximus quod nō accidit ex ea passio iuncturarum ⁊ propter hoc ð ea dimittemus sermonem.

De medicinis mundificantibus sanguinē ⁊ coleram.

Laxationem in doloꝛe iuncturaruȝ ex sanguine ⁊ colera quando iuncture fu erint calide:⁊ uolueris soluere solutione me dia accipe suci mali granati dulcis lib.S. ⁊ iulep lib.S.mirobolanoꝛum citrinoꝛuȝ.ȝ.v. commisce ⁊ mitte simul ⁊ moꝛentur ibi una die ⁊ una nocte postea cola ⁊ bibe. Et debilius sed magis infrigidat. Recipe lib. i.iulep ⁊ appone .ȝ.x. mirobolanoꝛum citri noꝛum ⁊ dimitte sic per unam diem ⁊ unam nocteȝ postea cola ⁊ appone ibi.ʒ.i. de mus cillagine psilli) ⁊ da patienti. Aliud ac cipe pꝛuna sicca ⁊ passa numero .xxx. tama rindoꝛum .ȝ.xv.coque in tribus libris aque donec remaneat libꝛa media postea expꝛie ⁊ cola ⁊ adde colature mirobolanoꝛum ci trinoꝛum.ȝ.decem ⁊ una die ⁊ una nocte di mitte ⁊ iterum cola ⁊ additis.ȝ.deceȝ zucba ri sumat patiens. Sirupus mirobolano rum citrinoꝛum:qui ualet iuncturarum dolo ri ⁊ febꝛibus acutis ⁊ terciane ⁊ purgat ēt coleram. Recipe mirobolanoꝛum citrino rum.ȝ.centum ⁊ ablue cum aqua calida:reu barbar.ȝ.centum mitte cū aqua frigida :ita quod aqua superemineat duobus digitis po stea in estate pone ad solem per quatuoꝛ di es deinde aquam accipe iterum ⁊ remane ant mirobolani ⁊ iterum mitte in aliam aq̄ ⁊ dimitte tamdiu donec amittant sapoꝛem suum ⁊ albescant deinde aggrega pꝛimam ⁊ secundam aquam cum.ȝ.centum manne al be coque ad ignem ⁊ remoue spumaȝ donec fiat sicut iulep:⁊ si uis acue eum cum scam̄ cuilibet lib. appone .ȝ. unam scam̄ ⁊ supꝛa quamlibet lib.appone.ʒ.i.aque ro. ⁊ utere quando uolueris. Pill' ad doloꝛem iūc turaruȝ calidum ⁊ sunt iohāmicij. ℞.aloe su cotrini.ȝ.terciam partem ȝinȝiberis .ȝ.i.mi robolanoꝛum citrinoꝛum .ȝ.i.scam̄. sextam partem.ȝ.i.esule quintam paꝛtem.ȝ.i. mas tic septimā partem.ȝ. fac pill' cum aqua cito nioꝛum uel macianoꝛum ⁊ sume totuȝ semel iste pillule purgant coleram rubeam ⁊ pa rum bumoꝛis aquosi ⁊ bene operantur in doloꝛe calido iuncturarum. Pillule op time in pꝛincipio egritudinis. Recipe alo es.ȝ.decem ȝyrunge mirobolanoꝛum citrio rum ana.ȝ.quinque confice cū suco uue cani ne ⁊ sume qualibet uice.ȝ.i.⁊.S. ⁊ duas pill' Item pill' al' recipe scam̄ pulueriȝate.ȝ.quin que mitte in aqua citonioꝛum .ȝ.x. dimitte donec desiccentur ⁊ mitte cum.ȝ. decem ȝu cbar ⁊ cubebe.ȝ.S. confice cum iulep ⁊ fac pill' ad modum ciceris ⁊ sunt optime i qua libet dispositione ⁊ maxime cum stomacbus est impeditus ⁊ non egerit ⁊ sume in quali bet boꝛa qua uolueris. Electm̄ quod pur gat coleram ⁊ stomacbum confoꝛtat bonis sapoꝛis ⁊ odoꝛis. Recipe citonioꝛum fru stratim incisoꝛum.ȝ.lx.pone in aceto per di em ⁊ noctem unam postea strae ⁊ pista scam̄ ȝ.decem cubebe.ȝ.ii.cardamomi.ȝ.ii. spice nardi aur̄.i.ro.ȝ.vi.confice cuȝ.xl.dragmis mellis ⁊ aceto cum uolueris da.ȝ.ii.ualent in bac causa trocis.ros. uel uiol' uel troscisci rotundi scamoneaci.

Capitulum de medicis que purgant fleg ma ⁊ crudos bumoꝛes.

Medicamen laxatiuum mundificans intestina a fecibus ⁊ a flegmate salso ⁊ extrabit flegma a iuncturis. Recipe tur bitb.ȝ. decem ȝinȝiberis.ȝ.ii.ȝucbari.ȝ.xx. ⁊ fac pillulas:⁊ da.a.ȝ.iii.usque ad.iiij. Sirupus de turbit educit flegma de iunctu ris ⁊ ancba foꝛtiter ⁊ est aptum ⁊ optimum eis qui odiunt medicinas. Recipe turbit libꝛā.i.mitte in tribus libꝛis aque frigide ⁊ moꝛetur.iiiᵒ.diebus ad solem deinde cola ⁊ deinde si sapoꝛem amiserit pꝛoice ⁊ aquam serua. Sin autem appone aliam aquam ⁊ iterum appone ad solem donec amittat sapo

rez postea aggrega illas duas aquas ꝛ mit te libram unam ℥i℥i. ꝛ coque donec fiat sicut iulep educit multotiens humorem flegmaticũ ꝛ si nolueris citius facere coque ad ignẽ quoniã est debilior a principio sed postea non est ita clarus. ¶ Aliud laxatiuum ad dol' iuncturarum ex flegmate: purgat fortit ꝛ educit sepe. Recipe ℥irunge.℥.i.ꝛ.S. esu le.℥.iii.turbith.℥.i.ꝛ.S.℥i℥iberis septiaꝫ partem ℥uchari quantum omnes alie species. Pill' que flegma iuncturarum purgant. ℞. turbith.℥.i.ꝛ.S.colloqntide.℥.iiij. bdellij.℥. iiij.forma pill' ꝛ sunt mirabiles in attrahendo flegma crudum ab anchis. ¶ Medicamen quod. ℞.sarcocolle ru.℥.iij. ℥irunge nitri ana aur.ii.distempera in.ʒ.i. olei nucuꝫ ꝛ.ʒ.i.decoctionis aneti ꝛ bibat pa. purgat sine nocumento dol' aufert anche omnino. Medicine ad dolorem anche generaliter sunt iste colloquintide centauree minor' suc' cucumeris asinini ℥irunge esule piretri serapini oppoponacis amoniaci ex istis cõponũtur medicine ad doloreꝫ anche ex flegmate. ¶ Medicine ad dolorem anche ꝛ dolorem iuncturarum ex flegmate. Recipe corticis colloquintide.℥. quique passas sine armillis manũ plenam coque in tribus lib aque donec remaneat tertia pars ducit.x. uicibus magis flegma crudum ꝛ humidũ. Pill' fortiores ualde purgant flegma ex iũcturis ꝛ ancha. Recipe ℥irunge.℥.S.esule.iii partes.℥.cucur.ii. partes.℥. colloquintide quartam partem.℥.euforbii.iiii. parteꝫ.℥.sumatur uice una sunt enim fortes ꝛ loco istarum utimur pillulis fetidis ꝛ pillulis ℥irunge ꝛ aliis pillulis que scripte sunt in aliis libris. ¶ Decoctio que facit homines surgere de lecto qua utimur in podagra ꝛ dol' anche ex flegmate ꝛ est mirabilis. Recipe corticis radicis apii feniculi ana.℥. decem colloquintide centauree mi.ameos anisi ℥irunge esule ana.℥.quinque coquantur i.iiij. lib.aque remaneat.i. ꝛ sumat cotidie.ʒ.i. et iuuat. ¶ Pillule fortes que purgant flegma ꝛ remouẽt illud de ancha ꝛ iũcturis Recipe turbith.℥. decem colloquintiđ.℥.x. ꝛ.S.suci cucumeris asinini.℥.iiij.centauree. ℥.iii.euforbij aur.i.esule.℥. quinque sarco. sarapini ana.℥.ii.armoñ oppoponacis ana. ℥.ii.ꝛ.S.carui sinapis nasturtii ana.℥.iii.confice cum suco feniculi uel porrorum dẽtĩ fortiter.℥.iii.multotiens ducit ꝛ debes eo uti cuꝫ corpus est plenuꝫ crudis humorib' flegma. In tali casu potes uti yeralogondion uel yeraruffini sed utilius est ut utaris yeraruf.

¶ Capitulum de medicinis purgantib' dolorem.

Quando sciueris quod iuncturarũ dolor prouenit ex melancolia uter' his medicinis. Recipe epithimi noui.℥.quique pulueriza cum.ii.℥.aque mellis purgat multotiens. ¶ Aliđ. ℞.polipodij.℥.xx.℥uchari. ℥.i.pulueriza ꝛ bibe cum iulep. Aliud mirobolanorum indorum.℥.xx.epi.℥.xv.mitte in libra una aque frigide ꝛ morentur ibi tribus diebus postea exprime ꝛ bibe cum.℥.x ℥uchari purgant etiam melancoliam. Decoctio epithimi purgat fortiter mĩam. Recipe mirobolanorum indorum.℥.xx. polipodij sticados ana.℥.v.sene.℥.vii. coque tamdiu in tribus libris aque donec una remaneat postea mitte.℥.x.epithimi deinđ remoue ab igne ꝛ dimitte sic per unam noctẽ postea exprie ꝛ cola postea accipe.℥.i. agarici.℥.iij.salis idi.℥.iiij.ell'i nigri aggregen' simul cuꝫ oximelle ꝛ sume in sero ꝛ decoctionem superius dictam in mane. ¶ Pill' purgantes melancoliam ex iuncturis. ℞.epi.℥. i.polipodii.℥.i.agarici.℥.i.ꝛ.S.tertiam ꝛ duas tertias ell'i nigri.℥. quartam aggregen' ꝛ fac pillulas que uice una sumant'. ¶ Et caue in purgando melancoliam qꝛ ñ debes semel purgare sed sepe isti.n. humores non ducentur in multa quantitate in una purgatione. ¶ Et nota quod purgationeꝫ hu. melancolici semp debet precedere balneum ꝛ digestiuum.

¶ Capitulum de his que purgant flegma ꝛ coleram simul.

Dolores iuncturaꝝ pro maiori parte sunt ex flegmate admixto co. quoniã dieta plurimorum hominum est crossa pp q̃ humores crossi augumentantur qui ad iuncturas discurrere non possunt nisi subtilietur

ab aliquo calore et exercicijs uel usu rerum calidarum cum ipsi de natura sua sint cōpacti et inepti ad fluxum et propterea uidemus in illis qui patiunt dolorem ex humoribus crudis ipsa quietis inter duas actiones esse breuiora cum uigillant uel laborant uel reb⁹ utantur calidis. In aliis uero fit contrariū propter hoc tñ non preseruantur ab actione: quoniam quando multiplicantur isti humores claudunt meatus: et quoniam destructi sunt aut corrumpuntur et putrefiunt unde acquirunt acuīā quo subtiliantur et habiles fiunt ad fluxum et propter hoc medicīe que attrahūt flegma et coleram sil' meliores sunt quam que coleram tm̄ ul' flegma attrahunt et medicine que istud operantur principaliter sunt omnes species titimali et scamōea et turbith et colloquintida et aloe cuȝ turbit attrabit humiditates cum colera. Trocisci qui purgant coleram et flegma confortant substātiam et ducunt sine labore. ℞.scamonee.ʒ.i et.ʃ.et duas tertias.ʒ.turbit.ʒ.i.ʃ.roxaruȝ.ʒ.i.ʃ spice nardi.ʒ.i.ʃ. confice cum suco coctanorum uel macianoruȝ et faciat.x. trociscos et bibat unum trociscum cū dimidio et forte duos. Decoctio purgās flegma et colāȝ mediocriter. ℞.mirobolanorum citrineꝝ.ʒ.x. usqȝ ad.xv.turbit.ʒ.v.usqȝ ad.x.Coque i tribus libris aque donec remaneant due ſcte libre et appone zuchari albi.ʒ.x. colla et bibe. Pillule purgantes flegma et colāȝ fortiter. ℞.sca.ʒ.i.colloquintide.ʒ.ij. aloes.ʒ.iij.suci absintbij draganti masticis ana.ʒ.ʃ. bibat.ʒ.i.ʃ.sunt.n.electe et optime.

Capitulnm de medicinis que faciunt cessare dolores iuncturarum.

n Ota qđ zurungem habet magnā uirtutem in oībus doloribus iuncturaꝝ sed destruit appetitum et desicat iuncturas cum in magna quantitate sumitur et ppea si fuerit necesse de eo accipere in magna quātitate accipiat postea medicinas confortantes stomachum. Quapp admisceamus semp anisi ȝinȝiberis masticis et mollificamus iūcturas cum aqua calida: et pinguedinibus et oleis. Sȝ nota quod istis non debemus uti nisi cum magnus et uehemens fuerit dolor uel timuerimus de defectu egri qȝ iste medicine inspissant sanguinem et prohibent descensum humorum ad iuncturas. Quapp nō debemus eis uti nisi cum dolor fuerit fortis et corpus uacuū et tunc debemus uti ad mortificandum parum et prohibendum cursum. Ego enim scribam eas quas expertus suȝ sepe. Medicamen ad potandum cum dolor fuerit fortis: zurungem et zucharum bibat cum aqua frigida. Aliud bibat semen: et sucus coriandri cum.ʒ.iij.zuc. Aliud pone glandes die et nocte in aceto postea desica et molle et da.ʒ.iij. Aliud lentes excorticatas semen coriandri glandes zurungem ana molle et bibe.ʒ.iij. Cibi eorū sint agresta: lentes ī aceto et poma citrina acria et generaliter oīa inspissantia sanguinem. Et si uehementia doloris duxerit nos ad danduȝ res mortificatiuas faciemus hoc medicamē ℞.se.lactuce.ʒ.decem iusquiami albi.ʒ.x. aggrega cum suco lactuce et fac pillulas sicē cicer sed si dolor fuerit in pedib⁹ pone suppositorium de opio et statiȝ dormiet hoc est faciendū cū dolor fuerit ex causa calida. Si autem fuerit ex frigida utaris istis alijs: zurungeȝ.ʒ.x seme.ʒ.x.asſ.ri ȝinȝiberis cimini piperis longi spatane ana.ʒ.xii. Confice cum melle et sumat ex eo pondus aureorum.ii.cum tepida. Aliud.℞. zurungem.ʒ.x. mirre: cimini seminis agni casti ana.ʒ.v.opii.ʒ.ii.confice cuȝ melle et sumat.ʒ.iiii. Et si materia fuerit composita cum pauca colla dyafaē est optimum ad huc si sit nouum. Cibus eorum debet esse sicut carnes cocte et postea assate panis coctus cum seminibus calidis et sitim sustineant inquantum poterunt. Aliud ad cessandum dolorem podagre frigide. Recipe zurungem olibani ana.ʒ.xx.cimini.ʒ. decem sume ex eo.ʒ.iii.et considera quod aliquādo fit fortis dolor ex distensione membrorum propter humores quod est cognoscere ex membri dispositione et tunc debes iungere ex oleo camomillino et facere emplastra ex se.bismalue et malue et dyaltea et pone super iuncturas medicinas constringentes.

Capitulum de clisteriis in usu anche.

p Ost purgationeȝ maior cura sunt clisteria fortia que attrahūt materiam

tali attractione quod uulnerant intestina et exire faciunt sanguinem et tunc cesset dolor eadem die quod ego uidi in plus quam mille hominibus τ nunquam uidi hominem qui uteretur istis medicinis quin ex toto sanaretur τ alleuiaret nisi sit ita fortis quod indigeat adustione: τ ego de istis clisteris aliquas maneries pulcras et expertas dicam. Clistere forte ualde attrahens flegma crudum τ aufert egritudinem. Recipe corticis radicum capparis corticis colloquintide centauree minoris cucumeris asinini corticis agarici: ana.ʒ.v. coque in tribus libris aque donec remaneant due colla τ appone mel τ oleum et fac clistere et substineat quanto magis poterit et antequam fiat illud clistere procedat clistere factum de herba que dicitur atelgas uel cum salle τ aqua τ melle ad mondificandum intestina ex fecibus deinde sequatur clistere predictum. Aliud. Recipe ellebori nigri: exule: colloquintide: nasturtii centauree camedreos ana manipulum unum: coque in tribus.lb.uini τ mitte.℥.v.olei uetusti τ fac clistere. Istud autem est minus forte et calidum τ non debes eo uti nisi in corporibus flegmaticis τ pinguibus. Aliis uero sufficiet aqua antelgas et nitri et aqua salis. Aliud accipe nasturtium anixum mitte in aqua die τ nocte τ fac clistere cum fuerit calefacta est enim optimum.

Aliud accipe tres.lb.aque τ mitte.lb.i. nitri τ coboperias τ mitte ad solem duabus septimanis et cum opus fuerit fiat clistere. Aliud. Recipe corticum colloquintide coque in aqua calida τ mitte parum nitri τ olei τ fac clistere.

¶ De emplastris τ unguẽtis dissoluentibus τ dolorem sedantibus.

Iam diximus quod unguenta que prohibent fluxum non debes apponere super iuncturas nisi cum corpus fuerit mundum post purgationem tunc debes ponere talem medicinam super iuncturas ad confortandum membrum et claudendum poros ut non recipiat multa superflua et iam diximus conditiones istius cure: sed modo uolo dicere curas particulares. Unguentum prohibens materiam τ sedans dolorem et ualet apostematibus sanguineis τ infrigidat ea τ confortat membrum. Recipe spodii: camphore: memithe. acatbie: ana.ʒ.i. opii quartam.ʒ. confice cum aqua solatri uel lactuce uel portulace τ ponende sunt super. ¶ Aliud. Recipe memithe: sandalorum rubeorum τ ro. corticis papaueris nigri ana.ʒ.x. opii.ʒ.i. fiant trocisci et cum uolueris dissolue unum cum aqua rosata uel camphora. ¶ Aliud unguentum mirabile quod confortat membrum τ sedat dolorem. ¶ Accipe ossa combusta sicca ablue prius in aqua postea sicca.ʒ.ii. surungen.ʒ.iiii. amidi.ʒ.ii. ceruse.ʒ.ii. aggregentur cum aqua τ camphora. ¶ Aliud quod confortat magis et prohibet fluxum τ infrigidat τ debes eo uti cum materia fuerit multa: τ cũ tumueris ne apostema augumentetur. Recipe sandalis rubei boliarmeni: memithe corticẽ mali granati opii ferugints: ana.ʒ.ii. confice cum suco mirthe est enim unguentum forte ad reprimendum humorem. ¶ Aliud ad idem. Recipe acatbie: galle: mirtẽ memithe trium sandalorum roxarum ana confice cum aqua mirte τ unge. ¶ Aliud infrigidans cum apostema fuerit in augumento τ est de materia furiosa in qualitate et non in quantitate. Recipe amidi camphore ana molle τ confice cum aqua rox. τ superpone. Aliud quod facit sedare dolorem statim τ est expertum. Accipe micas panis albi τ mitte in lacte uaccino τ dimitte donec fiat ipsum unguentum et pone decimam partem opii τ molle cum lacte τ superpone et cum calefactum fuerit remoue et appone aliud. Aliud. Recipe cerusam et oleum rosatum sed minus sit de cera quolibet et appone.ʒ.ii. cere et.ʒ.ii. opii molle τ totum pone desuper et coperi cum foliis lactucarum. Medicamen ualde forte et debet eo uti cum fuerit magna necessitas. Recipe opii corticum radicum mandragore ana.ʒ.v. molle et confice cum

aqua portulace lactuce uel iusquiami et in forma grana ꝛ serua sed dolor quādo adeo fortis fuerit quod istis medicinis non seda bitur.unge diu cum aceto forti calido.

De medicinis quibus debes uti cū apo stema fuerit in statu ꝛ calor fuerit fortis aliquantulum.

c Um apostema fuerit in statu ꝛ ca lor fuerit aliquantulum fortis. Re cipe sandalorum rubeorum croci ana confi ce cum suco coriandri uiridis. Aliud accipe memithe aloe ana confice cum suco sanō. et apii. Aliud bolumarmenum aloem crocum rox.mentam confice cū aqua coriandri.

Capitulum de medicinis quibus debes uti in declinatione apostematis.

h Ec sunt medicine quibus uteris in declinatione apostematis fur.far.bi sinalua: flores camomille conficiantur cū aqua furfuris et ponantur super cartam de panno. Aliud farina tritici ꝛ semen lini conficiantur cum aqua furfuris. Aliud farine fenugreci aneti suci seminis lini con fice cum suco caulium. Aliud aceti par tem unam olei aneti sextam partem fac ce rotum et appone camomillam puluerizatā sed si uolueris facere magis forte appone axungiam galline uel anatis. Aliud dia quilon cum oleo camomille est ualde bo num. Aliud storax liquida laudanum mastix semen caulium aggregentur cum fe cibus olei yrini et cum uolueris uti his me dicinis primo abluas membrum cum aqua calida tamdiu donec rubeat et sic pone me dicinas et permitte decem horis postea re moue et iterum appone et sic tamdiu faci as donec apostemata soluantur ꝛ sic reman serit aliquid de apostemate integrum medi cabam sicut dicetur in sequentibus. Et iam diximus superius quod emplastra que dissoluunt non sunt necessaria nisi in dolore iuncturarum ex sanguine et melancolia: di co quod sunt necessaria in apostematibus quorum materia est sanguis crossus melan colicus uel flegmaticus:sed apostema quod est ex colera pura istis omnino non indiget et non debes mirari si mora sit in dissoluen do quod remansit ex apostematibus in iun cturis ex calida causa quoniam materia co lerica est in corpibus duris atque connecta in iuncturarum ligamentis quapropter difficilior est ad dissoluendum quam si fue rit in carne tamen si istud apostema curatū fuerit secundum quod debuerit et non fue rit error in medico nec infirmo nec aliqua materia super aliam fluxerit dissoluetur in quadraginta diebus et plures medici putāt quod contineatur in iuncturis deinde in li gamentis sed etiam in cordis quod falsum est quoniam si materia esset in cordis acci deret spasmus propter continuitatem nerui uicinantis musculo in cuius corda est mate ria:quod ergo materia discurrit ad ligamen ta ꝛ non ad cordas cum ligamenta sint du riora iam declaratum est in libro nostro qui continens appellatur:sed illud ignorare nō impedit curationem. In principio post purgationem debemus confortare membrū ut non recipiat multa superflua.sed qꝛ cōfor tare est cum medicinis frigidis nō debem⁹ infrigidare omnino:sed aſn aliquantulū ca lefaciemus ꝛ illud tale est faciendum cū ca lor fuerit in augumento. Sed si aſn uigore tur dolor utemur medicinis sedantibus do lorem mixtis ex illis medicinis que alterāt complexionem ꝛ mortificant ꝛ cum cessaue rit dolor ꝛ fuerit declinatio utemur dissoluti uis ꝛ si materia fuerit crossa ꝛ dura utemur medicinis fortibus:sed si fuerit moll'ꝛ subti lis utemur debilioribus. Unguentum quo debes uti in principio dolorum iunctu rarum in frigida causa acatia:aloe:mirra: aggregentur cū aqua mirte. Nuces cipressi iuniperū mirra aggregent̄ cū aqua gallaꝝ coctaꝝ. Aliud spica nardi:galla cōfice ꝛ ap pone unguenta alterantia ꝯplexionem ꝛ se dantia dolorem: storacem liquidam misce cum oleo laurino. Aliud. ℞. castorey: costi mirre ana aggregētur cū oleo antiquo et oleo yris et cuilibet cum necesse est ap pone.ʒ.ii. euforbii: istud magnum facit

ascendere calorem in loco statim. Aliud quod calefacit membrum. Recipe piperis: castorei euforbii ana aureum unum. pire. aurei duo molle ꝛ appone .ʒ.i. olei costini ꝛ unge locum fortiter. Unguentum ad mortificandum. Recipe opii: castorei: ana croci media pars aggrega cum aqua ꝛ pone et si dolor uigorauerit cum medicinis et non cessauerit ungatur cum aceto forti in quo sit decoctum origanum mentastrum ꝛ alie herbe calide. Medicina dissoluens apostema molle: scilicet undimiam. Accipe cinerem uitum cinerem querci ꝛ mitte in aquam cole ꝛ misce tantumdem aceti ꝛ inunge panum ꝛ appone. Aliud salgema mole ꝛ confice cum oleo ꝛ frica locum. Aliud mirram ꝛ aloem simul commisce ana ꝛ superpone. Aliud cretam alumen confice cum aceto ꝛ unge membrum cum oleo et superpone pluries.

Aliud litargiri pulueriȝati.℥.i.olei.℥.i. coque donec fiat spissum postea mitte radices caulium et misse donec incorporentur.

De duratiōe duri apostematis ꝛ lapidacque fit in iuncturis.

Cum apostema incipit indurescere utaris medicinis mollificatiuis secundum duritiem apostematis et tamdiu donec uideris remoliri ꝛ rarefieri ꝛ in latitudinem augumentari tunc reuertaris ad dissolutiua et utere eis secundum quantitatem et duritiem ꝛ non cesses quandoque mollificare quandoque dissoluere donec totum dissoluatur et ex eis que mollificant est Gal. et cibi subtiles ꝛ molles ꝛ purgatio melencolie proprie. Et caue ab his que inspissant sanguinē ꝛ uniuersaliter ab omnibus cibis uiscosis ꝛ siccis sicut ordeo et lentibus et adburentibus sanguinem sicut aliis salsis ꝛ similibus et ab omnibus inspissantibus sanguinem sicut uinum nouum ꝛ panis aȝimus oua dura ꝛ sufficiant eis omnes aues parue et eduli ꝛ arietes et oua molia commista cum sale et cum uino ꝛ panis fermentatus cum multo sale ꝛ uinum subtile et non cesset uti istis donec dissoluatur apostema: ꝛ si lapideum est ex eo aliquid medicabimur cum istis medicinis. Unguentum mollificans ablue membrum cuȝ aqua calida donec inflet postea unge cum cera et sic permitte sex uel septem horis et totti die similiter fac donec appareat mollificatio uel radices maluauisci radicis cucumeris asinini coque in oleo ꝛ fac unguentum.

Aliud forte mollificans pinguedo galline et anatis uel anseris medulle cruris uituli ceram ꝛ oleum misce ꝛ fac unguentum et pone desuper nocte ꝛ die postea ablue ꝛ iterum appone. Aliud magis forte bdellium storax liquida armoniacum misce cum oleo yrino ꝛ superpone. Aliud expertum quod non fallit fecis olei yrini et fecis olei se. lini muscillago fenugreci pinguedo anatis ꝛ superpone. Aliud mollificatiuum cere.ʒ.v.olei irini.℥.i. medule cruris uitelli armoniaci ꝛ storac̄ liqde: bdellii galbani.ʒ.v. liquefiat cera cū pauco oleo irino ꝛ alie medicine pulueriȝate addantur ꝛ conficiantur. De medicinis resolutiuis simplicibus: farina fenugreci cum aqua mellis: ꝛ calx cum pinguedine antiqua stercus caprinum cum oximelle cinis caulium cum armoniaco armoniacum cum oleo antiquo uel cum aceto. Emplastrum compositum: radix ireos aristol: elleborus piper: conficiantur cum oleo. Aliud farina lupinorum fenugreci stercus columbinum confice cum oximelle et superpone. Emplastrum forte: aristol: piretri: radicis capparis lupinorum ireos stercus columbinum calx et de ficubus nigris quantum de omnibus conficiantur cum oleo antiquo: diaquilon forte ad dissoluendum litargiri olei antiqui ana decoquantur donec inspissetur deinde pone uiscositatem sinapis quātum est oleum et moueatur donec coaguletur est enim ualde forte. Aliud litargirum coque ꝛ appone uiscositatem fenugreci postea misse cum oleo calcem et nitrum piretrum aristologiam sulfur ana de omnibus sit tantum quantum de uiscositate. Emplastrum mollificans et dissol

uenes ꝛ est mirabile ermoniaci bdellij stora cis liquide ana.ʒ.x.olei irini quantum suffi cit ad mollificandum gume conficiantur cū ficubus nigris.

De cura propria lapideitatis.

c Ura propria ad lapideitatem ablue cum aqua in qua decocta sint radi ces maluauisci anetum camomilla donec rubeat quod est in circuitu lapideitatis quo niam quando fortis est locus lapideus non rubet: deinde ponantur pinguedines ꝛ me dulle die ꝛ nocte: postea accipe lapidem marcasite ꝛ pone in ignem donec rubeat postea rore cum aceto forti ꝛ pone mem brum desuper ꝛ stet super uaporem una ho ra postea laua cum aceto forti calido ꝛ fiat comunis ista cura per aliquot dies postea molle armoniacum cum aceto forti ꝛ pone desuper per aliquot dies ꝛ postea reuerte re ad mollificatiua donec resoluatur. Emplastrum proprium ad resoluendum la pidem. Armoniacum oppoponacum bdel lium: galbanum: nitrum: sinapis: pire trum sulfur: ana litargirum quantum de om nibus. Coque litargirum cum oleo donec fiat spissum: deinde ꝯfice cum aliis medici nis: sed mollifica membrum ꝛ postea pone medicinam istam desuper. Dixit .G. acci pe caseum antiquum longi temporis ꝛ na sturtium ꝛ pulueriza simul postea accipe pe des porci antiqui salsi ꝛ coxit ꝛ cū illa aqua accepit nasturtium ꝛ miscuit caseum ꝛ fecit emplastrum super iuncturas lapideas ꝛ rū pebatur cutis ꝛ exibat uenenositas omnis ꝛ sic paciens sanabatur ꝛ expertus sum il lud sepe.

De medicinis que adburunt ꝛ eis nō de bemus uti nisi in fine egritudinis.

q Uamuis istis medicinis utantur me dici in pluribus egritudinibus iun cturarum post purgationem ad attrahendū illud quod est in profundo iuncturarum ad superficiem corporis propter uehementi am adustionis istarum medicinarum attra bitur materia ad superficiem nimis forte et ampullatur locus ꝛ in illis ampulis ag gregatur totum uenenuꝫ unde fortius attra bitur materia quia quanto magis debilita tur ipsa pars tanto magis declinat ad ip sam materia ꝛ iste medicine sunt ualde for tes et eis non debes uti nisi post plenam purgationem. Emplastrum attrahens materiam ex profundo iuncturarum et an che comburens. Nasturtium piretruꝫ cap paris ana conficiantur cum aqua cineris ligni ficus ꝛ pone ligaturam donec com burat: postea solue ꝛ si nigrescit locus sua uiter pone donec ampulauerit ꝛ apperian tur ampulle ꝛ tunc laua locum cum aqua calida ut cesset dolor et unge cum butiro ut non consolidentur uulnera tam quanto diucius fuerit aperta tanto melius erit. Aliud forte feces uini adbusti cataputie cantarides nasturtium: ana conficiantur cum suco squille. Aliud simplex: un ge locum cum melle anacardino donec am pulletur: uel anacardi sic fit pone in for ti aceto anacardos ad ignem et permit te diu bulire et mel quod continetur in anacardis exibit et inuenietur in aceto et uiui conseruetur.

Capitulum de dolore anche et ar tetice.

c Ura ad dolorem anche ꝛ artetice quam composuit Galienus et eam laudauit ualde et dixit quod non est neces saria alia medicina et semel apposita curat ita efficaciter quod si ad bal. dellatus fue rit paciens in mula uel in lecto sine alicu ius adiutorio ad propria reuertetur. Ac cipe fumiterre uiridem in estate ꝛ con quassa bene cum sepo et pone super do lorem anche uel iuncturarum et dimitte duabus horis ligatum et cum sudauerit

patiens in balneo emittet aquam et dissol ue emplastrum q2 tunc necessaria est alia cura ꝛ si remanserit aliquid cum dolore fac eandem curam per.x.dies.

¶ De cura uniuersali ad dolorem anche .

Signa autem materie existentis in ista iunctura nō sunt diuersa a signis aliarum iuncturarum sed in modo cognoscē di et cura est aliqua diuersitas ꝛ propter hoc locutus sum de ea separatim. ¶ Dico er go quod ista iūctura est profunda cooperta multa carne . ¶ Unde medicus non potest bene cognoscere nec ex calore nec ex colo re loci si autem apparuerit in eo aliquod si gnum multum significatur quod materia est ualde habundans ¶ Uerbi gratia quod si calor uel frigus apparuerit in tactu signifi catur quod maior est in duplo quam appa ret propter profunditatem illius iuncture sed pro maiori parte non manifestatur nec in colore uel calore nec in tactu illud quod discurrit ad illam iuncturam scilicet humo. flegmatici ꝛ quandoque clauduntur ibi et tandem resoluuntur ¶ Quapropter multo tiens relaxantur ligamenta istius iunctu re propter humiditatem in tantum quod si moueṫ resillit ascia ꝛ hoc est maius malum quod potest accidere in hac egritudine .

Lapideitas uero non contingit nunquam quia nec ego uidi nec aliquem magistrorū uidisse audiui . ¶ Cura huius egritudinis hec est si uidimus quod sanguis habundet in corpore minuamus de basilica de manu opposita anche infirme ꝛ extrahamus san guinem sepe si sanguis non habundauerit sed infirmus habet ex uirtute ꝛ calore natu rali quod non infrigidatur per minutionem eius corpus minuemus etiam quoniam ma neries istius cure est perfecta ꝛ ualde bo na postea dabimus uomitum uel fluxum uē tris ꝓuocabimꝰ uel clisteria fortia faciemꝰ ꝛ postea emplastra fortia ꝛ postea que ad hurunt si fuerit necesse ꝛ si apparuerint si gna flegmatis in corpore egri tunc caue minutionem ꝛ utere uomitu deinde fluxu postea ab aliis secundum ordinem ꝛ non pone super ancham emplastrum nec unguē tum . ¶ Ante euacuationes corporis po nemus medicinas habentes calorem tem peratum que possunt sedare dolorem ꝛ non attrahere materiam ut camomilla ꝛ semen lini ꝛ ungemus cū oleo de alcana uel oleo aneti . ¶ Quoniam unguenta ꝛ empla stra quando corpus fuerit plenum multis humoribus attrahunt humores ad iunctu ras ꝛ nocent multum quoniam magis attra hunt quam dissoluunt:ꝛ hec est causa quare non debemus aliquod emplastrum frigidū in passione sciatica quamuis sit ex frigida causa ¶ Emplastris frigidis non indige mus in passione huius iuncture quamuis comburatur ex calore quoniam ista medici na est tam fortis quod possit expellere ma teriam a loco suo sed inducit maius malum quia claudit poros ꝛ retinetur materia et facit accidere maiorem dolorem ꝛ sollicitu do non debet esse nisi circa attractionem eius quod est in profundo illius iuncture ad superficiem corporis ¶ Quapropter utimur emplastris comburentibus uel cum igne ipso si necesse fuerit sed postea cū cor pus fuerit euacuatum per uomitum utemur medicinis laxatiuis que attrahunt flegma ꝛ superfluitates muscillaginosas ut cucume re assinino:colloquintida:centaurea ꝛ huius modi:ꝛ aqua aloes mirabilr̄ ē ad hoc quoni am non frequenter accipitur donec sit dis sinteria:sed tamen ante quam fiat curatur egritudo et sis memor ut utaris medicina laxatiua antequam fiat curatur egritudo : et sis memor ut non utaris medicina laxa tiua ante uomitum in hac egritudine omni no quoniam multotiens est dolor per attrac tionem materie inferius ¶ Unde debes primo prouocare uomitum post repletionē a cibis diuersis quibus preparantur hu.ad uomitum ꝛ quando infirmus usus fuerit ad uomitū sepe.n.prouoca uomitū in mane cū medicinis leuibus ꝛ debes interponere ali quos dies īter utrāq3 euacuationē ut qescat corpꝰ ꝛ ꝑpares illō ad euacuationē ꝛ max. ī fine egritudis qm̄ tūc debes poneṙ spaciū ī ter duas eūones lōgiꝰ qm̄ tūc uirtꝰ est debi

lis eſt ⁊ ſi uirtus fuerit debilioꝛ adhuc ma
gis longum ſpacium ponemus ⁊ dabimus
cibaria multi nutrimenti pauce ſuperfluita
tis ſicut panis calidus bene fermentatus
et bene coctus et uitelli ouoꝛum et carnes
minoꝛū auiū ⁊ uinum claruꝫ tēperatū ī quali
tatibus quoniam iſta egritudo eſt cronica
⁊ in diebus quietis da medicinas quas in
cura maſe flegmatice diximus ⁊ eliges ex
eis foꝛtioꝛes uel debilioꝛes ſecundum foꝛ
titudinem uel debilitatem materie et caue
a cibis multa ſuperflua generantibus et
ab ebꝛietate . ¶ Et ſuſtineat famem quan
tum poterit ⁊ cibum ſumat in tali quantita
te in qua maioꝛ fiat reſtauratio quam fac
ta fuerit deperditio . ¶ Et caueat ab am
bulatione ⁊ balneo ⁊ equitatione ⁊ reten
tione urine ⁊ ſtercoꝛis ne declinent ſuper
fluitates ad anchas ⁊ inter duas euacua
tiones utatur uomitu . ¶ Et quando in
tellexerimus quod ſufficienter fuerimus
uſi medicinis laxatiuis faciemus cliſteria
ſanguinem educentia ⁊ apponemus empla
ſtra comburentia ⁊ ponemus in balneo ca
lido ⁊ ponemus uentoſas inter anchas cuꝫ
igne .

¶ Capitulum de curatione ſciatice paſ
ſionis .

i Nfirmitas enim hec eſt doloꝛ foꝛtis
in longitudine pedis ſimilis coꝛde
extenſe ⁊ foꝛte non peruenit ad pedem
ſed terminatur apud iuncturam anche aut
in medio iuncture cruris aut apud genu ⁊
fit ex repletione uene ad utrumque pe
dem uenientis ex parte inferioꝛi duarum
partium uene uenientis a gibbo epatis et
foꝛte erit repletio eius ex puro ſanguine ſi
cut alterius ſanguinis qui eſt in coꝛpoꝛe et
fit foꝛte ex ſanguine croſſo ⁊ nigro ⁊ foꝛte
erit ex humoꝛibus deſcendentibus ad infe
rioꝛa coꝛpoꝛis. Pꝛimus auteꝫ modus acci
dit in coꝛpoꝛibus multi ſanguinis quando
utuntur ambulatione ⁊ equitatione ⁊ carni
bus ⁊ uino ⁊ rebus aliis dulcibus ⁊ ſentit
infirmus caloꝛem intenſiuum cum extenſio
ne caloꝛis ⁊ foꝛtem ſentit calꝛ . in loco per
quem extenditur illa uena maioꝛem apud
tactum ⁊ hoc eſt quia multum repletur iſta
uena quare ſpūs conculcantur ⁊ fit putrefac
tio. ¶ Et cura iſtius paſſionis eſt minue
re ſanguinem ex uena anche ubicūqꝫ appa
ruerit ex parte ſiniſtra ſi autem non appa
ruerit minue aliquem de ramis qui ſunt in
doꝛſo pedum ⁊ in medietate extrinſeca ſci
licet in parte auricularis ⁊ media digito
rum pedum quoniam rami qui ſunt in iſta
parte ramificantur ex uena illa . illi autem
qui ſunt in parte intrinſeca ramificantur
ex uena que dicitur ſaphena :et iſte due ue
ne.ſcilicet ſaphena et anche uena quamuis
ambe diuidantur ex eadem uena apud ge
nu tamen melius eſt minuere ex uena an
che aut ex eius ramis quam ex ſaphena .
Immo melius quam ex uena que in genu
eſt ex qua uena iſta et ſaphena diuiduntur
⁊ ꝓpter hoc medici utuntur minutione iſti
us uene per experientiam nos autem iam
conſiderauimus ⁊ experti ſumus multoti
ens et inuenimus ipſum eſſe ſicut diximus
et laboꝛauimus multum ad inueniendum
rationem in ipſo ⁊ credimus quod iam in
uenta eſt ſed non eſt locus eam dicendi : et
debemus ex iſta uena minuere poſt minu
tionem de baſilica ex manu pedi oppoſita
⁊ maxime quando coꝛpus plenum fuerit :
poſtea ſubtiliamus dietam et pꝛohibemus
motum et equitationem et iſte modus non
indiget alia cura . ¶ Secundus modus
eſt : ut minuas in pꝛincipio de eadem ue
na poſtea damus medicinas laxatiuas que
attrahunt mˡiaꝫ ſicut eſt epith.polip.miro
bolani indi agaricū ⁊ huiuſmodi abſtineant
a cibis generantibus melencoliam ſicut eſt
panis opi⁹ non bene fermentatus ⁊ fabe
⁊ lētes ⁊ panis oꝛdeaceus ⁊ carnes uacci
ne ⁊ ſalite ⁊ ſalſa ⁊ uinum ſpiſſum ⁊ caules
et huiuſmodi et ciba eum cum his que ge
nerant ſanguinem ſubtilem ſicut pulli edi
⁊ uinum album et utatur balneo ut minus
generetur de ſpiſſo ſanguine. ¶ Tercius
autem mod⁹ raro conuenit et eius ſigna
ſunt iſta ſicut moꝛtificationem ⁊ frigus in
pedibus ⁊ alleuiatur fame et motu et ſiti
et ſudoꝛe et grauatur cibo multo et pota

cioe multa aque frigide τ uino limphato τ incipiemus curare cum uomitu τ medicina laxatiua que educit flegma sicut diximus in cura anche τ dabimus oximel τ in diebus quietis propinabimus ellia antiqua sicut yerarufi. τ tiriaca.iiij.specierꝫ aut leuiora istis τ si aliquid ex egritudine remāserit comburemus cum igne.s.una cōbustio fiat super iuncturam anche alia in coxa sup locū dolentē τ reliqua sup dorsum pedis qd̄ quidam faciunt in digitis pedum subtus.

¶ Cause quibus fiunt dolor iuncturarum sunt in prima est augumentatio humorum secunda est fortitudo membrorum principalium potentium expellere superflua tercia est debilitas membrorum recipientium secunda autem istarum trium causarum: scilicet fortitudo membrorꝫ prohiberi non debet sed debet conseruari in sua dispositione. ¶ Tercia autem scilicet debilitas membrorum non debet curari nisi post mundificationem corporis cum fueris securus ne superfluum decurrat ad aliquid nobile membrum τ hec est radix ad conseruationeꝫ dol' iuncturarum. ¶ Dicimus ergo quod conseruatio ab egritudine.i. dol' iuncturarū ex sangui.est abstinentia a carnibus a uino τ rebus dulcibus τ cibis multi nutrimenti τ usus aceti τ lentium τ agreste τ componas sua cibaria ex his rebus sicut illud quod fit ex aceto τ lentibus τ ut illud quod fit de carnibus uituli cū aceto pullis τ agresta τ similibus τ utatur frugibus ut mal' ḡ τ dimittat ficus uirides τ uuas dulces τ si infirmus non potest abstineri a carnibus dabimus ex eis que minus nutriunt sicut sunt galli perdices τ edi cocti cum aceto τ si uoluerit uinum bibere bibat parum temperatuꝫ quod non sit nimis forte nec nimis antiquum τ si biberit aliquantulum forte bibat postea succum agreste uel acumen pomi ci. τ aquam mellis cum aqua rosata τ caueat saturitatem:τ si etiam acciderit statim euomat τ hec est eius dieta in cibo τ potu: sꝫ in somno τ uigiliis τ motu τ quiete debet esse mediocris sanguis multiplicatur ex multo somno τ nimia quiete τ acuitur τ calefit ex multitudine exercitii quapropter nō debet uti aliquibus istorum. ¶ Coitus autem est pessimus omnibus passionibus in iuncturis τ si aliquando acciderit fit ante cibum τ potuꝫ τ caueat a balneo. ¶ Et consideremus cotidie pulsum τ col' faciei τ corporis τ si uiderimus signum augumentationis sanguinis ex multo cibo minuem' ex eo τ si fuerit ex multo somno τ quiete reuocabimus eum ad motum τ uigilias.

Cum autem adhibuerimus circa infirmum considerationem istam τ fuerit obediens non aggregabuntur in corpore eius superflua τ si superuenerit aliqua accessio debemus considerare in ipsis temporibus accessionis τ si uiderimus signa repletionis minuemus. Si signa fuerint fortia si autem signa fuerint pauca τ debilia nō minuemus. Si accessio uenerit cito minuemus τ confortabimus membrum τ dabimus inspissantia sanguinem τ proibentia fluxum eius ut accessio cito recedat τ fiat leuis. ¶ Et ego curabam quendam hominem ex passione crossa iuncturarum cui etiam solebat uenire accessio τ in fine ueris τ preseruaui ipsum ab accessione in annis in decimo anno contingit eum agere iter quod non potuit cauere a contrariis τ postea uidi ipsum τ dixi ei quod si non minueret sibi ueniret sibi accessio ipse uero credebat se sanum esse ab egritudine τ ideo non curauit: post paucos autem dies sentit dolorem paruum in nocte in genu quod non curauit sed uinum bibit cum peruenit in nocte arripuit eum dolor fortis τ mane ego ueniens extraxi de sanguine.lb.mediā τ permisi sic duabus horis τ posui desuper sandal' rube. τ acetum τ aquam rosatam τ extraxi de sanguine iterum .lib. S. postea addidi cum eo emplastro balaustias et nocte illa cessauit pro maiori parte dolor τ alia die extraxi de sanguine.lb.S. τ omnino cessauit dolor τ multociens similibus isti:istō accidit. In preseruatione a passione iuncturarum de colera: debemus prius considerare uicium humoris si est seruans qualitatem colere naturalis: aut si est magis acutus τ uehementioris qualitatis. ¶ Si autem signa que apparuerint sint signa apostematis colere propꝛie scias quod illud superfluuꝫ est colericū naturale:τ si in iūctura fuerit maior dolor τ calor fortis τ nō appuerit corp' ap'atis τ dolor fuerit fortis scias qd̄ illud supfluū ē

uebementioris caliditatis quam co. naturalis. ¶ Et dixerūt quidā medici quod quidam est mod⁹ dolo. iuncturarum ex malitia complexionis tantum ꝛ nos iam fecimus librum prolixum ꝛ adhuc fecimus inquirendo istas questiones dico ergo quod in tali loco debemus uti euacuatione ꝛ alterare cōplexionē sed in ipsa dispositione debemus magis euacuare quam in secunda ꝛ in dispositione secunda magis debemus alterare quam in prima dispositione. ¶ Quando vo nos sciuerimus quod materia descendit in iuncturis euacuabimus co.max. in dispositione sanitatis propter accessionem ꝛ cauebimus ab eis que generant co. sicut a reb⁹ dulcibus ꝛ grossis sicut uinum coctum mel: zucharum butirum oleum nuces ꝛ similia. ¶ Generaliter sit eius dieta quam nos diximus in pa. iuncturarum ex sanguie sꝫ magis humida ꝛ utemur aqua or:cucur. cucu. portulace ꝛ permittemus eum uti rebus acribus quamuis enim acria desiccent tamen furiositatem co. imprimunt ꝛ mortificant eius acumen ꝛ utantur balneo dulci magis quam in dolo. ex san. ꝛ aspiciemus quotidie eius pulsum ꝛ urinam ꝛ si uiderimus signa co. dabimus medicinam. ¶ Si autē materia fuerit accuta superflua ꝛ corpus fuerit macrum non utemur euacuatiōe prius nisi intellexerimus quod hu. ille cum malitia eius est multus ꝛ hoc declarabitur ex dispositione eius. s. iuncture. quoniā quādo nō appuerit aposiema significatur quod hu. operans non est multus ꝛ econtrario. ¶ Sit autē cibus eius aqua ordei cū uiscositate psillii ꝛ dabis ei aquam cum uino ꝛ ablue membrum cum aqua dulci tepida ꝛ in ea intrare permittatur post comestionem ꝛ comedat parum in die ꝛ sepe ꝛ dormiat multum ꝛ non laboret omnino sed sit i quiete ꝛ utetur aliquando euacuatione co. pure ꝛ quotidie pone emplastrum fri. super epar ꝛ dabimus bibere aquā de sandalis ꝛ uuā camnā ꝛ cum cessauerit acumen ꝛ calor dabimus plus de cibo ꝛ uinum limphatum et dietabimus dietā illius qui uult impinguari ꝛ cum corpus eius fuerit pingue ꝛ susceperit carnem tunc sanus erit. ¶ Si materia fuerit fleu. caueat a cibis multe superfluitatis sicut a carnibus arietinis ꝛ ouinis ꝛ uino nouo ꝛ lacte ꝛ piscibus fructibus humidis ꝛ sufficiant ei res assate ꝛ carnes minorum auium ꝛ que sunt pauce superfluitatis ꝛ utat salsis subtilibus iuuantibus digestionē. s. que fiūt ex carui simino origāo anet ꝛ sinapi ꝛ huiusmodi ꝛ utatur electuariis calidis ꝛ uino antiquo pauco ꝛ caueat a repletione cibi ꝛ potus ꝛ si aliquando comedat multum prouocet uomitum ꝛ ludet in balneo multum ante cibum ꝛ non comedat post motum statim sed parum postea ꝛ fricētur eius iuncture in balneo fricatione forti cum nitro ꝛ non dormiat in die omnino sed dormiat nocte tota quoniam si uigilauerit de nocte corrumpetur digestio ꝛ multiplicabuntur superflua ꝛ cum itellexerimus quod in corpore multipli. superflua dabimus medicinam extrahentem ea secundum necessitatem ꝛ incipe prope tempus actionis. Et nulla medicina est ita iuuatiua in conseruatione a dol' iuncturarum sicut prouocatio urine: ꝛ medicine quas debemus dare ad remouendam istam pas. sunt yeraruff. ꝛ tyriaca mi. specierum ꝛ huiusmodi quoniam iste sepe abstulerunt pas. hominibus q eas sepe tollerare noluerunt: ꝛ generaliter dico quod omnes maneries euacuationis ut uomitus minutio potio laxatiua prouocatio urine sudor quando fuerint suo use loco auferunt dolorem omnino nisi infirmus cum hoc fuerit usus repletione cibi ꝛ potus quomaꝫ si membra fuerint uacua ꝛ uenter plenus fuerit attrahunt superfluitates magis quam solent attrahere. ¶ Quapropter precepit galienus quod nullus medicorum susciperet aliquem istorum qui patiūtur in cura nisi sit sapiens ꝛ obediens medico sed si aliquando contingat accipe aliquem nolētium obedire eorum medicina melior est uomitus per istum enim euacuatur fleu: ꝛ consumitur sed tamen non debes frequēter eo uti ne stomachus debilitetur ꝛ similiter da medicinam fleg. purgantē fortiter ꝛ species flegmatis purgantem si infirmus non potest sustinere a uino ꝛ cibus eius non bene digeritur absque eo apponemus uinum ex uuis pas. ꝛ melle ꝛ se. apii. ¶ Dixit ēt galienus quod illa potio ualet nimis pas. iuncturarum ꝛ qui solet pati in iuncturis quando parum hu. in eo augumentatur debet uti euacuatione in diebus quietis ꝛ fricare iuncturas cum oleo forti fricatione

hoc enim est ualde utile ut iuncture non recipiant superfluitates et in dissoluendo quod est in eis fluxum et si remanserit aliquid post egritudinem mutabimus a uilla in qua iacet ad illam uillam calidiorem. Et caue quod si aliquando feceris cauterium et prohibueris membrum ne recipiat superfluum euacues corpus paulatim ne superfluitates que solent currere ad illud membrum reuertantur ad aliquod membrum nobile. Ego uidi plures mori subito eo quod non fuerant euacuati post cauterizationem.

De preseruatione a dolore iuncture anche et sciatice.

c Ura istius iuncture eadem est cum cura aliarum sed uomitu in ista debet magis uti et potiones lassatiue debent esse et cauere a coitu equitatione et ambulatione et maxime proprie tempus accessionis et quod non dormiat eger super lessam ancham. Modus autem sciatice que contingit ex repletione sanguinis debet curari sicut curatur passio iuncturarum ex sanguine et magis quia non debet ambulare nec bonus magnum ferre nec erigere a terra lapidem modus autem qui contingit ex humiditate ad uenam illam proueniente debet curari sicut curatur passio iuncturarum ex flegmate. Medicamen nobile quod sumat eger nec dimittat una die in omnibus diebus anni excepto mense iunij et iulij et excepta medidietate augusti et sumat ex eo aureum unum aque mellis postquam mane assellauerit et si aliqua die non assellauerit non sumat medicinam donec assellauerit per clistere uel per aliquod tale et non comedat post medicinam per decem horas et debes eum custodire sicut diximus in passione iuncturarum ex flegmate. Recipe camedreos: centauree minoris ana. ʒ. viij. aristologie. ʒ. vij. genciane. ʒ. vi. petrosel. ʒ. iiij. spice nardi: spice romane ana. ʒ. i. agarici. ʒ. ii. aggregentur cum melle. Aliud nobile et expertum. Recipe seminis apii. ʒ x. petroseli et rubee tinctorum ana. ʒ. decem assari aristologie ro. radic capparorum genciane ana. ʒ. decem agarici: zurungem ana. ʒ. v. iuniperi cinamomi ana. ʒ. decem aggregentur et sumat cotidie per totam hyemem aureum. i. hoc. n. tempus melius est et perfectius istis medicinis. Medicamen dyacessaron expertum. Recipe camedreos campiteos genciane se. rute ana sumat cotidie per hyemem aureum unum et dimittat in estate. Aliud quod aufert dolorem iuncturarum. Recipe reubarbari: peonie mirre spice nardi ana. ʒ. xx. folij. ℥. i. gariofilorum grana. xv. aristologie genciane ana. ʒ. 30. sumat cotidie aureum. i. post digestionem cibi et debet incipere in equinotio autumnali et sumat per. l. dies et interponat. xv. tam sic interponendo. xv. et sumendo. l. donec sumat. ccc. et. lx. uicibus et dimittat accipere a medietate iulii et per totum iulium et medietatem augusti et non comedat nisi post nouem horas. Cura que fit ex oleo uulpis quo utimur in passione iuncturarum sic fit accipiatur caro uulpis et ponatur in caldario magno pleno aqua et appone sal et anetum et bulliat donec caro dissoluatur et solummodo ossa remaneant et aqua illa ponatur in tina et intret eger et ponatur in ea per duas horas et postea exeat et in meridie aquam eandem intret sicut primo et in nocte similiter et sic illud fiat in principio mensis tribus diebus. Unguentum ad dolorem iuncturarum quo debes uti per totam hyemem. Rx. salis geme aluminis tartari ana confice cum oleo antiquo. Aliud allumen: sal. oleum antiquum: aliud almuri oleum antiquum et si ampulauerit locus melius est.

De medicinis simplicibus ualentibus in suis casibus uirtutibus suis.

q Uam uis ego declino paruum ad has res tamen bonum est scribere in libro nostro ut non remaneat tractatus sine eis que dixerunt antiqui. Dixit tortor. si scinderis pedem rane et ligaueris super pedem podagrici per tres dies curatur ita quod dextrum pedem rane ponas super dextrum pacientis et econuerso et dixit fiticinus qui composuit librum de lapidibus quod magnes si fuerit ligatus in pede podagrici curatur. Et alius philosophus dixit si accipiatur calcaneus aquile et ponatur ligatus super pedem egri curatur ita quod dexter super dextrum et econuerso et iurauit quod sit

uerum ꝛ dixit tortoꝛ quod si ponatur pes te studinis super pedem podagrici curatur.

De uentosa que ponitur super ancham.

a Ccipiatur uentosa cuius caput sit ad mensuram palmi ꝛ accendatur cum igne ꝛ sit figura amplitudinis ad mensuraꝫ anche ꝛ claudatur os angustum bene ꝛ ponatur super ancham ꝛ statim adherebit ꝛ sic dimittatur duabus hoꝛis ꝛ post remouetur ꝛ abluatur locus ꝛ iterum superponatur donec uesicetur. Modus cauterizandi ancham cauterizatur multis modis sed leuioꝛ est iste. Accipiatur instrumentum ad modum coclearij ferei ꝛ sit diametrum eius sicut medietas palmi ꝛ fiant i circuitu eius quinque eminentie ad foꝛmam ossium dactiloꝛum ꝛ mittatur in ignem donec rubeat deinde ponatur super pixidem anche ꝛ eger iaceat super latus sanum ꝛ cauterizetur qui que cauterius una positione instrumenti postea ponantur emplastra de butiro ut uulnera permaneant aperta donec uenenositas tota exierit ꝛ cum uolueris cauterizare debes egrum ponere tali modo quod acumen anche apparere possit deinde fac super ipsum circulum post cauterizabis. Emplastruꝫ ualens podagre sedat doloꝛē prouocat somnum. Recipe amidi .ʒ. decem sandaloꝛum rubeoꝛum.ʒ.quinque acatie ʒ.iii.mirre croci opii aloe ana.ʒ.i.molle ꝛ confice cum aqua uue canine uel plantaginis mitte guttas olei ro.ꝛ utere a pꝛincipio egritudīs.

Ad podagricos calidos aliud expertum ꝛ ad foꝛtem doloꝛem ꝛ ad apostemata sanguinea repellit materiam ꝛ confoꝛtat locum sedat doloꝛem. Recipe seminis nasturcii farine oꝛdei psillij:mice panis bene fermentati candidissimi aque ro. ana confice cum suco plantaginis uel poꝛtulace ꝛ mitte oleum roxatum cum albumine oui ꝛ pone desuper quando incipit quiescere doloꝛ adde quartam partem uitelli oui ꝛ paꝛum croci.

Ad uehementiam doloꝛis emplastrum mirabile. Recipe rob de musto aque plantaginis maluauisci albuminis oui ana.℥.ii. confice ꝛ mitte semen citonioꝛum farine fabarum: ꝛ farine oꝛ.ana.ʒ.i. acacie lapidis armoniaci sandaloꝛum citrinoꝛum memithe aloes sucotrinj croci ana aureum unum aggrega totum ꝛ mitte cere ꝛ olei rosati.ana ℥.S.commisce crocum ꝛ utere ꝛ cum cessauerit doloꝛ adde olibani ꝛ mirre ana aureum unum ꝛ duo uitella ouoꝛum. Emplastrum foꝛmicarum ad doloꝛem podagre calide ꝛ multotiens pꝛobaui ipsum ꝛ inueni mirabile. Accipe de terra foꝛmicaruꝫ a loco limpido.℥.iii.farine oꝛdei.℥.i. folij rosꝛ. ℥.S.farine fabaꝛum.℥.S. malue mandragore ana.℥.vi. Coque maluam ꝛ mandragoram in tribus libꝛis aque usque ad medietatem cola ꝛ confice alias medicinas pulueriza postea mitte in moꝛtario ꝛ misce cum eo tria albumina ouoꝛum ꝛ duo uitella ꝛ tres. ʒ.croci pista totum bene ꝛ superpone ꝛ non est necessarium aliud emplastrum nec alia cura. Emplastrum de creta quod confoꝛtat membꝛum ꝛ sedat doloꝛem ꝛ debes eo uti cum uehementissimus fuerit doloꝛ.

Recipe crete mollite ꝛ resolute .℥.i. amidi de oꝛdeo facti cum aqua rosarum uel cum aque cucurbite .℥.S. misce totum ꝛ pone in moꝛtario ꝛ pista bene ꝛ remolli cuꝫ albumine oui fac cerotum ꝛ superpone. Emplastrum psillij quod pꝛodest caloꝛi ꝛ doloꝛi podagre ꝛ debes eo uti in coꝛpoꝛibus calidis ꝛ tempoꝛe calido mitte psilliuꝫ in caldario ꝛ cooperi aqua ꝛ coque diu postea repone i moꝛtario ꝛ appone micas panis remollitas in aceto mixtas cum aqua roxarum cōgrega ꝛ misce cum pauco oleo ꝛ utere.

Emplastrum bonuꝫ mirabile quo potes uti a pꝛincipio egritudinis usqꝫ in fine ualet nimis. Accipe fabas cum coꝛticibus suis ꝛ iuiube coque in aqua ꝛ postea colla ꝛ aquam reponas in caldario nouo postea accipe seminis maluauisci:seminis citonioꝛum: seminis poꝛtulace:seminis lactuce: seminis papaueris albi ana.ʒ.ii.seminis plantagis aneti ꝛ feniculi:folioꝛum rosarum ꝛ seminis caulium mandragoꝛe sanđ. citrinoꝛum ana ℥.i.coque totum in aqua plantaginis ita quod cooperiantur medicine donec remaneat medietas ꝛ colla ꝛ misce tantumdem olei rosarum coque quousque conseruatur aqua ꝛ remaneat oleum postea pondera oleum ꝛ cuilibet ponderi.℥.iii.appone.ʒ.iii. cere albe et.℥.iii.de sepo de renibus uituli misce totum ꝛ utere ex eo cum opus fuerit ꝛ si po

dagra fuerit ex frigida causa appone mirre croci ana.ʒ.i.ꝛ.ʃ.cuilibet.ʒ.iii.ꝛ si fuerit ex calida pone acacie opii ana.ʒ.i. est enim mirabile ꝛ si uolueris ponere opiū pone quartam partem.ʒ.i.camphoꝛe ꝛ si uolueris soluere duritiem pone emplastrum simplex.℥.ii.ꝛ pinguedinis aquile bdellij dissoluti in lacte uel rob de musto.℥.i. misce ꝛ pone sup duriciem. Unguentum ualens ad podagram calidam ꝛ frigidam ꝛ sciaticam ꝛ duriciē ꝛ ad apostemata dura. Accipe septem uespertilliones ꝛ pone in caldario ꝛ cooperi in aqua coque usque ad medietatem: postea cola ꝛ pone tantumdem olei ro. ꝛ frustra sallicis ꝛ coque usque ad consumptionē olei ꝛ utere ꝛ in passionibus frigidis adde medicinas calidas ꝛ econuerso scias quod istud unguentum in causis calidis ꝛ frigidis ualet non ex qualitate sua sed quadam uirtute oculta. Emplastrum de seminibus ualens in talibus causis. Recipe seminis papaueris albi:seminis cucurbite: seminis aneti ꝛ lini ꝛ maluauisci ana.℥.i.ꝛ.ʃ. Coque totum cuꝫ media libra aque usqꝫ ad medietatem:deinde colla ꝛ appone oleum antiquum si fuerit hyems si estas oleum roxaꝝ secundum pondus aque deinde coquatur ad ignem donec consumatur aqua ꝛ remaneat oleum:deinde colletur ꝛ mitte ceram albaꝫ ꝛ pinguedinem renum uituli tertiam parteꝫ ꝛ cuilibet.℥.pone.ʒ.i.acacie ꝛ.ʒ.i.aloes ꝛ.ʒ.i.croci confice ꝛ quando uolueris uti eo ī podagra calida. Accipe aquam ꝛ mitte in ea.℥.i. conche puluerizate lapidis ar.℥.i. farine oꝛdei.℥.i.seminis bismalue.℥.i.ꝛ aurea duo cere aureuꝫ.i.ʃ.cum aqua rosaꝛum conficiantur ꝛ terantur. Et dixit michi quidam philosophus ꝛ monachus quod cum quidem hoc fecimus filius eius esset podagricus ꝛ fuisset multo tempoꝛe in cura eius uidit in somnis. Galienuꝫ qui dixit ei accipe colloquintidam ꝛ puluerisa cum bdellio confice cum aqua caulium ꝛ maioꝛane ꝛ pone desuper tepiđ qui altera die idem fecit ꝛ curatus est ex podagra frigida. Aqua qua abluitur membꝛum ex frigida causa podagricum. Accipe folia salicis ꝛ medietatem ꝫurungem:fabarum lupini ana plenam manum cum aqua coque ꝛ inunge panum ꝛ membꝛum ablue. Hyaquilon ualens apostemati duro ꝛ podagre. Accipe psillij aurea uiginti fenugreci seminis lini ana aurea uiginti seminis cucurbite seminis papaueris albi ana aur̄ decem ꝛ misce cum aqua calida:ꝛ maneat in ea die ꝛ nocte ꝛ postea accipe eius spumam in mane ꝛ coque cum oleo ꝛ litargiro ꝛ bdellio ana aurea uiginti ꝛ de oleo quantum sufficit. Coque quousqꝫ illud fiat durum ꝛ utere in duriciebus ꝛ nodis. Emplastruꝫ ad apostemata dura melancolica ꝛ flegmatica ꝛ nodos podagre ꝛ spasmum qui contingit in iuncturis dissoluit nodos ꝛ remouet spasmum. Recipe bdellij ʒ.xxx.pone in olla terrea cuꝫ aceto.℥.i. rob permitte donec remolliatur deinde mitte.℥.ʃ.mellis pista donec fiat sicut medulla ꝛ tūc adde olibani op popona.armoniaci: mirre. ana aureum unum postea pista in moꝛtario deinde misce olei camomille.℥.iij. olei antiqui.℥.i.pinguedinis galline ꝛ anseris.℥.i. pinguedinis aquile.℥.i.pinguedinis uitule ℥.iii.confice ꝛ utere ꝛc̄.

¶ Capitulum de curis pueroꝛum in prima etate.

Sabafati accidit pueris ꝛ foꝛte accidit in facie ꝛ in capite ꝛ generatio eius est pꝛopter multitudinem sanguinis ꝛ humidita tem cutis ꝛ signum eius est uulnera parua ex quibus exit humoꝛ qui expanditur in facie ꝛ in capite ꝛ cum eis accidit pꝛuritus quare puer plangit uigillat ꝛ conqueritur ꝛ incipe in eoꝛum cura coꝛigendo cibuꝫ nutricis:deinde tonde caput pueri cum psillotro deide superpone desuper folia triplicis quoniam foꝛte curatur per hoc tantum. quoniā ista folia sugunt uenenum: aut pone desuper unguentum. ¶ Unguentum ualens ad sabafati que accidit in capitibus pueroꝛum. ¶ Recipe ceruse litargiri ana .ʒ. quinque lixiuij de cineribus uitum.ʒ.iii.olei ro. ℥.i.cere.℥.ʃ.liquefiat cera cum oleo rosato ꝛ terantur medicine ꝛ conficiantur cum uitellis duoꝛum ouoꝛum assis deinde unge cū eo caput pueri.

¶ De fauossitate pueroꝛum.

p Assio que dicitur fauossitas mel, est species sabafati: τ tunc super uulnera apparent quedam squame τ scalpitur cutis cum magno pruritu τ exit ex eis quod est quasi mel τ cura eius est ut cotidie tondatur caput τ abluatur cum aqua mentastri τ maiorane τ saturegie: deinde ungatur cum isto unguento: accipe litargiri ceruse ana auř.ii. sulfuris τ argenti uiui aureum unum olei rosati partes duas aceti partem unam misceantur τ conficiantur cum oleo rosato τ aceto donec fiat unguentum τ unge cum eo sero τ mane τ caput ablue cum illa aqua.

De magnitudine capitis puerorum.

Ecidit quibusdam pueris quod exeant cum magno capite τ post exitum augumentatur ultra mensuram debitam. Et ego uidi puerum cuius caput adeo augumentatur in longitudine τ latitudine quod corpus eius sufferre non poterat τ non cessauit augumentari quousque mortuus est puer. Magnitudo autem capitis aut erit ex uentositate generata in ossibus capitis aut ex aggregatione aque incluse in eo que non inuenit uiam exitus τ incipe in cura eius purgando caput nutricis cum yeris magnis τ caueat ab omnibus cibis generantibus uentositatem τ superflua crossa: deinde incipias in eius cura cum eis que mittuntur in naribus pueri sicut de oleo amigdalarum amararum aut de oleo anetino aut deben optimo aut de aqua maiorane τ si sit curatus sufficit. Sin autem pone super caput emplastrum de olibano: sarcocolla serapino gumi amigdalarum: si sanatus fuerit sic sufficit: sin autem accipe arcam nucum τ pista cum testa sua donec fiat quasi unguentum misce cum eo parum olibani τ pone super totum caput post rasuram τ permitte aliquot diebus ista medicina restringit caput τ redire facit ad mensuram debitam: deinde mitte in naribus eius fel lupi uel cerebrum τ parum mirre uel ambre τ fac hoc in quolibet mense. paruitas capitis si fuerit naturalis non curatur.

De inflatione uentris puerorum.

m Ultotiens accidit eis cum magnitudine capitis inflatio uentris τ cura eius est quod accipiat mirram τ aloen τ e conuerso τ conficiantur cum aqua karaborum τ pone super caput τ si cum inflatione uentris in magnitudine capitis macrescit corpus. Accipe mirti len.ʒ. quinque auellanarum.ʒ. septem amigdal. τ feniculi aureum unum. Terantur τ extrahatur ab eis oleum deinde mitte in naribus usque ad.ʒ.iiij. τ unge caput τ mitte i naribus τ da bibere nutrici cum lacte.

De sternutat. puerorum.

s Ternutatio accidit in cerebro uel in tunicis eius τ signum eius est quod oculi profundantur τ superuenit febris. Cura eius est quod ponas super cerebrum folia portulace aut rasuram cucurbite cũ oleo ro. τ farina or. aut unge caput cum uitello oui τ oleo.

De uigilijs puerorum.

u Igilie accidunt pueris in prima etate ex corruptione lactis. Et cura eius est ut mittatur in naribus pueri oleum uiolatum cum aceto aut oleum anetinum cum suco lactuce τ unge caput τ stomachum cum istis oleis τ sit sollicitudo nostra in corectione lactis τ da sugere sirupum papaueris τ unge timpora τ frontem cum oleo opii τ croco.

De epilensia puerorum.

e Pilensia accidit duobus modis aut nascitur puer cum ea τ est ex malitia complexionis naturalis in cerebro humida τ frigida. Aut erit eis accidentalis. Et signum naturalis est quoniam cum ea nascitur. Signum accidentalis est quoniam aduenit post partum. Et cura naturalis est quoniam si non mutauerit etatem sanabitur ab ea si autem non fuerit sanus sectabitur eum usque ad mortem. Et curatio accidentalis est solicitudo circa corruptionem lactis

uerbi g̃.cap̃ et corpus nutricis purgetur: et caueat ab omnibus cibis generantibus fleg ma et non lactetur puer nisi in ea quantita te qua possit digerere uel minus et mitte in naribus medicinas calidas et odoret assam fetidam et rutam et unge cum oleis calidis et suspende peoniam in collo eius et liga ad pedem eius lapidez smaragdi et non accidet eis epilensia et si durauerit post hoc da tiria cam magnam.

Sequitur de quadam passione que di citur mater puerorum.

Sequitur de quadam ipassione que di citur mater puerorum: hec infirmitas accidit pueris in prima etate frequenter et signũ eius est planctus magnus uel multus timor in somno et uigilia augumentatur ca lor et ex ore eius egreditur odor fetidus et causa huius egritudinis est aceptio lactis plus quam possit digerere. Et cura eius est quod in exibitione lactis quod detur dyapli ris diamuscum cotidie sexta pars. ʒ. cum lacte et precipua medicina est in hoc tiria ca magna.

De sanie aurium puerorum.

Sequitur de humiditate fluente in pu eris ab auriculis: hec infirmitas acci dit pueris in prima etate ex humiditate ce rebri. Et cura eius est ut mittatur in eius auriculis licinium bombacinum antiquuz et cum fuerit humore plenum extrahatur et ali ud intus mittatur et forte cum hoc tantum curatur sin autem accipe alumen et dissolue cum uino et intinge in licinio et intromitte: humor enim desicabitur: aut accipe croc̃ et nitrum contere cum aqua et aceto et intro mitte.

De ueneno fluente de aure.

Sequitur de ueneno et hoc accidit pue ris ex uesica uel plaga accidente in auricula sufficit eis intromittere mel bulli tum cum aqua purgat enim uenenum ab auriculis: aut accipe folia mirte aut galle et distemperetur cum aceto et intromitte.

De morbis oculorum in pueris.

Sequitur de egritudinibus puerorum in oculis accidit pueris in oculis di uersitas egritudinuz et ex eis est inflatio et clausura palpebrarum et forte hoc accidit ex medicinis stipticis quas mulieres ponũt super capita puerorum sicut alkana et huius modi quoniam superflua capitis conuertun tur ad oculos et forte accidit eis ex fluxu materie calide et frigide: et cura huius egri tudinis est quando rubor est in facie et ca lor in fronte ut accipias sucum memithe et foliorum roxarum ana. ʒ. i. croci memithe a na. ʒ. i. et. S. mirre. ʒ. i. et. S. pulueriza et confi ce cum aqua cartuliarum et lacte mulierum et superpone oculis et fronti cotidie renouã do quousque aperiantur oculi et est exper tum in pueris. Si autem in oculis non fue rit rubedo nec calor in fronte. Accipe mir ram et crocum et aloem et folia roxarum con fice cum bono uino et super oculos pone. Et probatius ad hoc quod sepe probaui mitte in naribus parum ambre et distempe ra cum lacte mulieris. Si autem accidat eis aliarum egritudinum aliqua sicut scabi es et albedo et huiusmodi curentur cum me dicinis que dicuntur in etatibus adolescen tium et iuuenum et aliorum: sed tamen cum leuioribus.

De morbis dentium.

Sequitur de egritudinibus que acci dunt pueris circa natiuitatem denti um sicut dicit Galienus. quando dentes nascuntur cito natiuitas eorum et lenitas ẽ minoris doloris: sed dentes erunt debilio res: et cum tardauerit eorum natiuitas erit dolor fortis sed dentes erunt fortiores et duri et si origo fuerit in uere nascuntur statiz et sine dolore et econuerso si fuerit in hyeme sed gingiue non inflabuntur et si fuerit in e state accidit eis paruus dolor et accidit eis in hoc tempore plurimum apostema in ma xillis et gingiuis et glandule et pruritus in auriculis et fluxus sanguinis et ueneni et for te accidit quibusdam feb. et fluxus uentris

aut constipatio. Et cura eius est quando inflatur gingiua ut scalpetur parum cum digito ꝛ postea cum oleo uel pinguedine galine aut cerebꝛo leporis: aut lacte canis: ꝛ pone super caput pueri aquam in qua decocta fuerit camomilla ꝛ anetum ꝛ super eius mādibulas pone emplastra dissolutiua ꝛ si doloꝛ augumentetur post hoc apud oꝛiginem. Accipe butirum oleum laurinum misce totum ꝛ pone super locum. Uel accipe butirum uacce ꝛ medullam cruris ꝛ pone desuper ꝛ cum apparuerit pone super caput totum ꝛ collum lanam mundam ꝛ spargatur cotidie super lanam aqua tepida ꝛ si acciderit fluxus uentris medicabitur cum eis que dicemus.

De pustulis que accidunt in oꝛe puerorum.

u Esice que accidunt in oꝛibus puerorum im pꝛima etate quandoque accidunt ex coꝛruptione lactis uel ex acumine ꝛ illa uesicatio aut erit nimis acuta aut parum. Signum acute est rubedo ꝛ foꝛtitudo doloꝛis ꝛ fluxus saliue: ꝛ signum parum acute est ut uesice declinent ad albedinē ꝛ sint parui doloꝛis ꝛ humoꝛ qui ad os descendit sit multus. Cura uesicarum acutarum est coꝛigere lac nutricis cum cibo frigido ꝛ humido deinde masticare parum denticulis ꝛ ponat mulier in oꝛe pueri: aut accipe paruꝫ amidi ꝛ distempera cum aqua roxarum ꝛ superpone ꝛ pone in oꝛe pueri aquam macianorum uel maloꝛum granatoꝛum: ꝛ si acuta fuerit minus colerica misce cum istis sucum lactuce aut poꝛtulace aut uue canine. Et cura uesicarum parui acuminis ꝛ declinantis ad albedinē est ut accipias mirre croci ana.ʒ.i.ꝫucbari duplum pulueriꝫa ꝛ mittantur in os ꝛ si plage fuerint nigre aut putriđ medicabimus cum medicinis dictis in etatibus iuuenum.

De uomitu in pueris.

a Ccidit pueris in pꝛima etate uomitus multis ex causis: aut pꝛopter lactis multitudinem magis quam digerere possit aut pꝛopter coꝛruptionem eius: ꝛ maxime si puer fuerit humidi ꝛ debilis stomachi. Et cura est ut uetes multitudinem lactis: ꝛ post considera in uomitu si sentitur odoꝛ acetosus: ꝛ fuerint in eo humoꝛes al. Accipe olibani sextam partem.ʒ.i. ꝛ rute ste: tertiam partem.ʒ.i. pulueriꝫa ꝛ misce cuꝫ sirupo roxarum ꝛ da puero aut accipiat mater parum cimini ꝛ sumac ꝛ masticet ꝛ ponat in oꝛe pueri. Aut detur puero sirupus maloꝛum granatoꝛum cum menta: aut quod sepe pꝛobaui accipe ligni aloes ꝛ masticis .ʒ.S. galle sextam partem .ʒ.i. Molle totum ꝛ confice cum sirupo roxaruꝫ ꝛ modico algabe ꝛ da puero ante quam sugat lac ꝛ pone super stomachum hoc emplastrum mastix: aloe: acacia galla olibanum panis usti ana confice cum oleo rosato: ꝛ sirupo roxarum ꝛ pone super stomachum: est eniꝫ expertum ad uomitum ꝛ saliuam pueroꝛum. Et si in uomitu non fuerit odoꝛ acetosus sed acutus ꝛ caloꝛ declinet parum ad acumen uł coloꝛ ad paloꝛem pꝛopina puero parum de rob agreste uel citonioꝝ uł coctanoꝝ aut de istis. Trocisci ualentes ad uomitum pueroꝝ. ℞.ro.spodij ana.ʒ.iiij. galle.ʒ.ii. seminis poꝛtulace seminis lapacii ana .ʒ.i.ꝛ.S. cacabꝛe conficiantur cum aqua agreste uel cum aqua maloꝛuꝫ granatoꝛum ad pondus .ʒ.i.ꝛ da trociscum puero cum sirupo roxarum: ꝛ pone super stomachum istud emplastrum quod ualet uomitui ꝛ fluxui uentris qui accidunt pueris. Recipe farine oꝛdey rubi uiridis coꝛticis mali granati ana confice cum aqua roxarum ꝛ pone super stomachum.

De fluxu uentris pueroꝛum.

m Ultotiens accidit fluxus uentris pueris pꝛopter nationem dentiuꝫ sicut diximus. Uel pꝛopter frigus cum ligatur puer. Aut pꝛopter coꝛruptionem lactis ex colera aut flegmate. Et signum colere est quod inuenitur in egestione pueri citrinitas ꝛ acumen ꝛ quod exit sine moꝛa. Et signum frigoꝛis ꝛ flegmatis est albedo in egestione ꝛ toꝛtio in uentre cum egerit

ꝛ nisi flegma sit uiscosum exit statim. Et cura est ut detur puero sirupus roxarum uel macianorum uel mali granati cum menta: ꝛ accipiat de spodio in aqua posito ad bibendum: aut accipiat fermentum dissolutum in aqua ꝛ colla ꝛ mite sextam partem .ʒ. spodii ꝛ tres partes .ʒ. galle ꝛ .ʒ.S. croci ꝛ da bibere. Accipe semen lapacii ꝛ uiolarum ꝛ misce cum uitello oui assati ꝛ da puero: aut da ex hac medicina experta. Recipe seminis lapacii: arilli usti uuarum passarum ana .ʒ.iiij. glandiuꝫ seminis papaueris albi ana .ʒ.ii. croci aurea quatuor pulueriza ꝛ detur ex eo puero cum rob de citonijs uel sirupo roxarum: ꝛ pone super stomachum emplastra stiptica: ꝛ accipe aquam decoctionis sumach ꝛ malassa cum farina ordei: uel farina milij ꝛ superpone si cessauerit fluxus bonum est. Sin autem accipe acacie ceruse ana .ʒ. unam. opij septimam partem .ʒ. ꝛ forma licinium ꝛ superpone ꝛ statim cessabit fluxus. Si autem fuerit ex frigore uel flegmate detur puero octaua pars .ʒ. galle cum suco coctanorum uel detur pars quarta .ʒ. olibani. Emplastrum constipans uentrem ualet stomachis puerorum. Accipe crocum: mirram: ceram confice cum uino ꝛ pone desuper.

De constipatione puerorum.

Multotiens accidit pueris constipatio. Et cura eius est ut des nutrici parum cucumeris assinini: deinde alia die lactet puerum: aut acipe laterem de terra ꝛ fac cerotum: ꝛ pone desuper: aut accipe mediam partem stercoris soricini ꝛ tere cum pinguedine renum yrci ꝛ fac licinium paruum ꝛ superpone ꝛ si acciderit puero duorum mensium ut constipetur eius natura ꝛ altereretur in calore ꝛ non potest uomere. Accipe sarcocolle tertiam partem .ʒ. uni⁹ ꝛ da cum lacte matris eius: aut fac clistere cum oleo uioľ.

De tussi puerorum.

Tussis accidit pueris in prima etate. Lingue autem eorum non possunt claudere epiglotum ꝛ sic infrigidatur pectus ꝛ eius instrumenta ꝛ cura eius est cum eis que sunt sicut cibus ꝛ medicina. Isti enim non debent curari cum forti uel uehementi medicina: sed accipe amigdalas dulces pista ꝛ confice cum aqua feniculi ꝛ coque cum ea ꝛ propina puero sero ꝛ mane: aut accipe aquam feniculi ꝛ misce cum lacte ꝛ da puero ꝛ si cum tussi fuerit asperitas ꝛ siccitas. Accipe semen citoniorum ꝛ resolue cum aqua calida ꝛ extrahe uiscositatem coque super ignem cum penidiis ꝛ oleo amigð. ꝛ da. ꝛ si fuerit calor misce sucum mali granati dulcis. Medicamen ad tussim puerorum cum calore. Recipe papaueris albi: draganti ana .ʒ.S. seminis cucumeris .ʒ.i. Confice cum aqua decoctionis sebesten. Aliud ad tussim puerorum. Recipe passas sine arillis fac bulire i uase ferreo: sed caue ne adurantur pista ꝛ misce tantumdem penidiorum ꝛ da puero sero ꝛ mane ad modum nucis. Aliud ad tussim frigidam. Accipe mirram ꝛ misce cum oleo amigð. ꝛ propina ꝛ si pect⁹ pueri fuerit pletorium accipe dragantum galbanum ana mitte in uitello oui assati. ꝛ da ꝛ si accidit strictura anhelitus accipe semen lini pista ꝛ confice cum melle: aut accipe se. Lōbacis ꝛ confice cum uitello oui assati: ꝛ si cum tussi fuerit fluxus uentris da sirupum mirti cuꝫ lacte coctum: Aut coque dactilos cum farcacibus ꝛ lacte ꝛ propina.

De pruritu ꝛ uesicis puerorum.

Pruritus ꝛ uesice accidunt in corporibus puerorum ex corruptione lactis in stomacho pueri uel in se. Ex illis autem uesicis quedam sunt albe quedaꝫ rubee quedam nigre: ꝛ quedam uehementis doloris ꝛ quedam parui ꝛ si nigre fuerint cum febre significant mortem. Et cura generalis est ut primo incipiat in correctione lactis ꝛ ponat puerum in caldario pleno aqua calida ad contrahendum superflua ab interioribus ad exteriora ad superficiem cutis uel corporis ꝛ da puero medicinas ad expellendum superflua ab interioribus ad exteriora ad superficiem cutis siue corporis ꝛ puero medicinas adhibeas ad expellen

dum superflua ab interioribus ad exteriora sicut est decoctio: dactilorum aut ficuum cũ aqua feniculi. Et cum intellexeris quod omnes superfluitates sunt extra balnea cotidie in aqua decoctionis foliorum roxarum ⁊ mirti ⁊ huiusmodi. Cum autem puer exierit ab aqua ungatur oleo rosato: ⁊ si uulnera fuerint sicca oleo uiolato. Si humida multitudine ueneni pone desuper cerussam mixtam cum cera ⁊ oleo rosato. Et si puer transierit sex uel septem menses ipsum balnea in aqua decoctionis uiolarum siccarum ⁊ or. excorticati maluauisci fenugreci feniculi cucurbite: sed non unges aliquo unguẽto: ⁊ da nutrici sucum fumiterre mirobolanos: ⁊ abstineat nutrix ab omnibus dulcibus ⁊ salsis adurentibus sanguinem: ⁊ si acciderint in cura aliqua uulnera post balneum superasperge puluerem amidi spodii alkanne. roxarum mirte ⁊ farina ordei.

19 ### De lumbricis puerorum.

Non oportet nos dare medicinas fortes pueris ad potandum contra hanc passionem sed elligemus ex eis que apponuntur extra. Medicamen extrahens lumbricos ab intestinis. Accipe ciminum pista cum felle tauri recenti ⁊ pone ad umbilicum. Aliud accipe lupinos assininos. ℥.i. alipadi: ⁊ bacarum lauri ana conficiantur cum felle tauri recenti ⁊ da cotidie ad bibendum. ℥.i. aut aquam sebesten aut oliue aut comedat amigdalas dulces.

20 ### De inflatione umbilici puerorum.

Eminentia umbilici accidit pueris quando multum plangunt uel uociferant aut ex tussi magna: aut forte accidit ex casu uel percussione ⁊ cura est ut accipias lupinos ⁊ pecias pani liney combure ⁊ cõfice cum uino ⁊ interpone stupas ⁊ pone super umbilicum: ⁊ si fuerit flexibilis cauterizetur ab in circuitu umbilici: ⁊ non in loco flexibili propter tenuitatem cutis ⁊ si non indigueris forcioribus medicinis pone medicinas quas dicemus in crepature capitulo.

De crepatura puerorum. 21

Iam diximus superius quot modis accidit crepatura: sed modo non indigemus nisi medicinis pueris necessariis. Emplastrum ualens crepature puerorum. Recipe aluminis aur. xv. galle aurea duo terantur ⁊ conficiantur cum uino quousque inspissetur ⁊ pone super locum: ⁊ superpone spongiam intinctam in aceto mixto cum aqua ⁊ cum ceciderit aliud reponatur. Aliud leue ponatur super pannum aliquem glutinum de corijs ⁊ super locum ponatur ⁊ permitte quousq; adhereat: ⁊ si ceciderit aliud reponatur.

De lapide in uesicis puerorum. 22

Lapis q generatur i uesicis puerorum facit stranguriam dolorem magnum ⁊ tenuitatem urine ⁊ pruritum in uirga ⁊ forte erit uirga sp erecta. Et cura eius ẽ in balneis ut balnees puerum cotidie in aqua calida: ⁊ da ex ista medicina. Medicamen prouocans urinam: ⁊ frangens lapidem. Recipe olibani unche ana confice cum melle ⁊ detur ad modum auellane mane ⁊ sero. Medicamen expertum ad grauitatem lapidis ⁊ difficultatem urine. Accipe septem uites uirides ⁊ pista cũ cortice exteriori ⁊ accipe manipulum unum porrorum non lotorum ⁊ extrahe sucum ex utroque in uase uitreo ⁊ colla ⁊ da puero omni mane septem diebus: ⁊ quando ibit dormitum unge uirgam ⁊ testiculos oleo antiquo uel oleo de ben.

De relaxatione puerorum. 23

Relaxatio accidit pueris: uel in uno membro uel toto corpore: ⁊ prohibet ipsum ab ambulatione ⁊ motu: ⁊ prouenit propter uiscosum humorem relaxantem neruos. Et cura eius est si non fuerit naturalis ut des nutrici sirupum factum de medicinis subtilibus. Et sit eius cibus

siccus sicut res assate ꝛ non comedat lac nec carnes duras ouinas nec pisses nec uinum limphatum ꝛ antequam lactetur puer ponatur in balneo ꝛ inunge eius iuncturas cum oleo de costo uel de castoreo ꝛ utatur cottidie isto electuario. Electuarium quod composuit Galienus cuidam puero qui paciebatur spasmum in toto corpore. Recipe mentastri.rox.cinnamomi masticis fu:meu.ameos:doronigi zedoarie: gariofilorum ana aur̄.i.sandalorum ligni aloes an̄ ʒ.i.musci.ʒ.ß.unge omnes medicinas balsamo: ꝛ confice cuȝ melle ꝛ da cottidie quartam partem.ʒ.i.uel .ß. ꝛ si spasmus fuerit in toto corpore: pone super spondiles dorsi emplastrum euforbii.quod sic fit. Accipe cere.℥.i.olei.quod sufficit ꝛcetera.

Deo gratias amen.

Experimenta rasis de doloribus iuncturarum et egritudinibus puerorum completa sunt.

Liber rasis de secretis in medicina qui liber amphorismorum apellatur.

Congregaui in diuisionibꝰ egritudinum ꝛ ostendi curas de curarum naturas ex canonibus antiquorum ꝛ ex tractatibus ꝛ sermonibus secunduȝ possibilitatem meam:ꝛ deum exoro ut mihi tribuat complementum ꝛ possibilitatem perfectionis huius libri ut ex eo utilitas proueniat. Jam compleuimus librum congregationuȝ in artibus rerum expertarum. scilicet philosofe ꝛ phisice duoruȝ in quibus sunt uerba ꝛ facta infinita. Nec etiam homines in eis complementum habere possunt. Sed intentio nostra est in hoc opere ostendere utilitatem hominum. Et diuersificamur in hoc ab antiquis qui occultauerunt res que scire erant necessarie ꝛ uiam scientie ꝛ uirtutis priuabant lumine. Et testis huiꝰ rei est liber noster magnus scientia diuina qui est liber de spiritualibus ꝛ noster liber de spiritu. Et sermo noster in libro dietarum qualiter scilicet ab eis ueniam remoueretur in omni tempore. Et abreuiaui uerbum ut ad res quis facilius posset attingere. Et retributionē a deo expecto qui mihi prestabit auxilium. Sine ipso enim nulla res habet effectum.

i Nquit albubert non est occultus homo sapiens et in omni tempore super fraudes ꝛ occultationes uiarum scientie artium antiquarum quas rationes congregauerunt compilatores et inuenerunt uias tam occultas quam manifestas. Et hic noster liber est primum ꝛ est secretum et est conueniens. Et non monstretur ei qui non meretur. Et in eo continetur ratio et complementum antiquorum et quamdiu dies et anni fuerint per hunc meum librum uiuam et lucrabor ꝛ non dubito: quin hic meus liber sit

res secreta. Ego enim proposui quedam secreta in eo dicere ꝛ in pronosticis rerum futurarum ꝛ in confidentiis ꝛ casibus qui mihi acciderunt. Quas confidentias a sapientibꝰ lucratus aggregatas a libris eorum quas ipsi non pfecte manifestauerunt. Et ex rebus quas in me ipso sum expertus ꝛ acquisiui per meam rationem. Et testis est mihi sermo meus rationalis ꝛ locutus sum in medicinis ꝛ dietis congregatus: ꝛ uolo ex eis temperamentum facere ꝛ uolo ut accidentibus sint remota uerba mea. Et dico quod hic meus sermo est res breuis utilitatem magnam continens in scientia medicine ex utilitatibus eorum que hominibus accidunt. Et scias quod ipse est totius utilitatis medula ꝛ margarita claritatis que a tenebris ad lucem lucescit. Quem librum antiqui laudarent si uiuerent et ipsum diuisi in sex sermones absque alia superfluitate cum complemento ꝛ breuitate nunc loqui incipio cum uirtute mea nimia ꝛ scientia occulta. Sermo primus de pronosticis rerum futurarum. Secundus de experientiis ꝛ confidentiis. Tertius de casibus qui mihi acciderunt. Quartus de dietis medicinis ꝛ cibariis. Quintus de uerbo ypocratis. Sextus de scientiis ꝛ de intellectibus sine quibus rectus medicus esse non potest.

Liber primus de pronosticis rerum futurarum capl'm de nebulis.

Inquit rasis cum in ciuitate fuerit multitudo nebule cum pluuia permanēte pronosticat algidri pūcturas rubeas ꝛ uocantur in arabico alchiteba. Quasi sine apostematibus fuerint significat ꝛ pestilentias ꝛ lupos. Sed qualiter est cura earum rerum purgabitur homo ante tempus estiuum cum rebus subtilibus ꝛ rob fructuū ꝛ odorabit odores delectabiles ꝛ comedet alkenebir .i. columbas siluestres que in domibus non nutriuntur ꝛ aues uolatiles. Et quod comederit ꝛ biberit sit temperatum cum rob lapacii ꝛ cum agresta et cum his rebus euadet. Et si nebula aduenerit absque pluuia: ꝛ autumnus qui precessit etiam fuerit siccus pronosticabunt egritudines capitis tantum ꝛ pronosticatur epilempsias ꝛ egritudines melencolicas. Et tunc balneamini balneis calidis temperatis ꝛ utamini rebus somnum prouocantibus. Et mollificet naturam corporis et continuamini cum uino claro boni odoris quod sit temperatum. Et post cibum odoret rosas ꝛ uiolas ꝛ nenufar ꝛ accipiat bolumarmenum.

De uentibus.

Quando fuerint uenti colaterales ꝛ aliquibus aliis corrumpuntur complexionibus temperate ꝛ melius in hominibus uolentibus reduci a ꝯtraria cōplexione ꝛ crescunt egritudines timoris ꝛ paralisis ꝛ torture faciei. Et cura harum est una cum suffumigatione turis ꝛ ciperi aut lubrie ꝛ storacis gume.

Quando in hyeme fuerint pluuie multe ꝛ in uere durauerint hec preparātur gentes morti. ꝛ omnes illi qui sunt debiles ex natura ꝛ qui sunt complexionis humide. Et preparatur egritudo capitis ꝛ nausea ꝛ fluxus. Et uia euasionis huius rei est ut utantur in duobus temporibus cibariis in quibus sit acetum ꝛ potius cibis complexionis sicce sicut arabibic. i. kalandris ꝛ alkenebit ꝛ adeodorec. i. calamnibus ꝛ caueat a laxatiuis. Et utatur rebus frigidis ꝛ siccis sicut citoniorum ꝛ pirorum ꝛ maneat in locis altis soli oppositis non parum spaciū: sed in illis locis immoretur diutius uel commoretur.

De fructibus.

Quando arbores maturantur ꝛ ueniantur ꝛ uermes in eis nascuntur non

debent fructus eorum comedi quia sunt uenena mortalia. Et minus quod ex eo accidit est quod putrescit sanguis et febris mortalis fit.

q Uando uidebitis tempus nebulosum i uere ⁊ i estate durauerit caueatis a spasmo ⁊ amissione memorie ⁊ obliuione. Et cura huius est inungere caput aut temperatis aut facere babica temperata ⁊ post hoc facere gargarismum ex succo endiuie ⁊ aqua rosaru3 temperatis cum secaniabin 3ucbari simplicis acri.

Qui accipit medicinas lassatiuas in autumno ⁊ fecerit minutiones per uomitus ⁊ masa eius temperari non possit si corpus cum adhuc sanum non fuerit caueat stati ne amplius utatur.

Qui multu3 fuerit usus minutioni in autumno dicatis ei quia accidit ei timor et amissio luminis.

Pulsus cum est fortis ⁊ cum tentas est mollis ⁊ mutatur facies ⁊ sudor multus et grauedo dorsi ⁊ oculi graues cura eius est in confidentiis.

Quando infirmus sensit egritudine3 stomachi sui ex nausea ⁊ amisit appetitum ⁊ i ore uapores malos senerit ⁊ in narib⁹ fetorem urine ⁊ stercorum sciatis q̃d hec febris est mortalis.

de cat. ver fr̃m

Quando hyems fuerit calida ⁊ uer frĩm accidit capitibus catarr⁹ ⁊ timet homine ad membra ueniat principalia. Et uia euasionis hec est sparare materiam cibis medicantibus ⁊ cum medicinis ad cibaria pertinentibus ⁊ confortare cerebrum cum rebus odoriferis temperatis in frigiditate ⁊ caliditate ad siccitatem pertinentibus.

Cum facies fuerit facta dura ⁊ nigra ⁊ fuerint in ea uene ⁊ in oculis rubedo ostendit sanguinem esse corruptum. Et si forte pili cadunt ⁊ guttur inflatur ostendit lepre inicium. Propereter ergo corpus ad curandu3 cum decoctionibus tamarindoꝝ ⁊ prunoru3 ⁊ aliaꝝ reꝝ lassatiuaꝝ.

Constipatione accidente ⁊ simul egerere ⁊ tarde ⁊ egritudinem non amittere ⁊ egestione fetida existente dicatis quia egritudo est mortalis ⁊ tamen diu durat uita ⁊ nihil isti prodest nisi ius auiũ ut' nõ deficiat cum fluxus fuerit.

Dies crisis

Cũ quis fuerit in die crisis ⁊ oculi eius fuerint minorati ⁊ nares tortas habuerit sine dubio moritur ⁊ alie egritudines nõ sunt timorose quãuis fuerint multe.

Ipatientia .i. die

Qui in die primo egritudinis impatiẽs fuerit ⁊ suspirauerit ⁊ fractus fuerit mente amittet somnum superflue ⁊ magis spera mortem nisi fuerit melencolicus naturaliter.

Cum palpebre oculorum amboru3 mouent̃ ostendit quod humores adeo ascendunt ⁊ dico quod accidit eis emigranea.

Cum alia membra tremunt ostendunt uaporem superfluum in corpe existentem: ⁊ sudor balnei eum remouet.

Totum corpus saltare ⁊ tremere ostendit uapores crossos in corpore ⁊ dieta ⁊ balnea eos remouent.

Membra inferiora saltum habere demonstrat humores descẽdisse ad eos ⁊ utatur uomitibus. Et curatis dixit quod illõ demonstrat motum uel uiam.

Uentositates in corpore absque uaporibus que non minuuntur ⁊ in corpore mouentur nimium ⁊ dolor aut motus si multus fuerit dico quod temperamentum nõ existit. Et cura corporis quamuis multus sit facit in fine quod diximus ⁊ econuerso non noui aliquem qui hec dixisset p̃ter galienum solũ.

Qui impatiens fuerit propter dormitionem membrorum inferiorum habebit podagram ⁊ opilationem in uia spiritus ⁊ accidet ei hoc propter malam curam quam habuit ⁊ accidit ei hoc propter spiritus paucitatem.

Cum aliquando alicui accidit dormitio membrorum suorum dicat ei quod mortem habebit subitaneam uel poterit latus unum amittere propter uentositatem que loca illa opilat. Et comedere cinnamomum cum oleo alsalforat: illud remouet alforat. idest fisticus est arbor cipresso similis.

Cum ascenderit uapor ad caput ex caliditate ⁊ qui hẽt alices uel consequenter amittit uisum uel cadit in terram. dicatur ei quod habet corruptos humores qui in

De uicinis mari

corpore eius mouentur et aptetur statim ad soluendum eos ab intus cum uino temperato: ⁊ exterius cum balneis temperatis et dietis equalibus. Non euadit homo qui mari uicinus existit ⁊ lacunis et prolongatur in etate a debilitate membrorum inferiorum ⁊ amissione luminis ⁊ post hoc accidit his qui in his locis nati sunt et a terra recedunt quamdiu uixerint: ⁊ ungant corpus suum rebus odoriferis ⁊ exercitetur ⁊ non utatur carnibus crossis ⁊ comedat aues cum agerebre et mucharoga sparsis cum agresta et aqua rosarum et colet aquam cum bolo ⁊ choabori ⁊ faciat instrumentum ex auro ⁊ intingat in aqua rosarum et in spica que est intrita cum agresta et ponat in oculis mane ⁊ sero postquam suffumigauerit faciem cum uapore aque calide. Non comedat pisces et accipiat trociscos muscatos factos cum secaniabin zuchari albi tempus uero autumni in ripis marium magis temperatum existit quod est stabile. Sed properet homo ad odorandum odorabilia et maturandum humores ante aduentum frigiditatis. Cum pilli palpebrarum ceciderint ⁊ pilli capitis ⁊ scisi fuerit dicatur quod habet putridos humores et ideo properat hui⁹ damnum. Sed debet custodiri in locis altis et debet custodiri hec putredo: ⁊ faciat res quas ante diximus ⁊ purget corpus eius cum pillulis aloe que sunt experte ⁊ cum sirupo prunorum cui misceatur aqua fabarum ⁊ aqua enduuie.

Quando in ore stomachi febres fuerint in calore superfluo corrumpitur ⁊ minuuntur carnes: ⁊ exsiccantur propter inconuenientiam colere ad naturam que ibi est: et exprimitur ⁊ cadit in uenas: ⁊ propter hoc apparent uene in ethicē ⁊ fiunt sicca corpora. Et signa febrium oris stomachi sunt ira ⁊ ire facilitas: ⁊ sitis statim. Et ex eis que magis ipsis conferunt est ut capiat .lb. i. zuchari rosati ⁊ pistetur cum rob. Acetositatis citri acris ⁊ fiat sicut massa: ⁊ bibat ex ea terciam libre ⁊ comedat ex eo .ʒ. i. post cibum tribus horis. Si fuerit in ore stomachi frigus facit oscitationes maxime. Si comedit res frigidas ex cibariis ⁊ potibus ⁊ facit acetositates multas ⁊ rugitum ⁊ uentositatem. Res autem que maxime eis conferunt est quod post cibum accipiat diacitoniton in quo est multum de cinnamomo: ⁊ de musco ⁊ bibat post ipsum uinum coloris aurei ⁊ comedat post hoc fisticos positos in aqua rox. ⁊ extergatur desuper piper. Omne cibarium calidum uel frigidum facit sine dubio tres maneries uaporis. scilicet uaporem sanguineum temperatum in quo uiuit spiritus naturalis: et uaporem frigidum ex quo multa generatur egritudo uaporem calidum ex quo hu sen generatur. Vaporem autem temperatum ut ostendit subtilitatem spiritus in cogitando tam in tristitia quam in corporum liberalitate uaporem non frigidū monstrat tristitia ⁊ ponderositas ⁊ fractio ⁊ ira in somno ⁊ mala cogitatio ⁊ uaporem calidum ostendit frigiditas extremitatum faciei macies ⁊ oris amaritudo ⁊ oculorum ardor ⁊ desiderium aeris ⁊ aque frigide ⁊ maxime. Si in urina habet tinctam croceam. Et cura hec est ut accipiat acetositatem citri acris partem unam ⁊ aque tamarindorum partem aliam ⁊ aque fabarum aliam ⁊ aque enduuie partes duas post decoctionem et decollationem collature apponantur due partes zuchari tabarzet ⁊ ponātur ad ignē uel non fiat siccum ⁊ administretur ex ipso .ʒ. ii. cum tanto aque: ⁊ cum. ʒ .i. sirupi prunorum ⁊ iuiubarum quod fit cum succo pomorum acrium ⁊ temperata utatur dieta et balneis temperatis ⁊ bibat uinum temperatum in aqua in qua sunt positi emblici et sit aqua niuis: ⁊ ex aqua ista accipiatur pond⁹. lb. i. ⁊ sit hec aqua i uase paruo uirtus huius sirupi est urinam prouocare ⁊ coleram extrahere ⁊ corpus purgare. Quod autem uaporem expellit frm̄ est aqua maiorane ⁊ aqua forēgomes ex quibus .lb. i. accipiatur ⁊ aque enduuie. lb. i. ⁊ saluie. lb. i. misceantur coquantur ⁊ colentur et zuchari tabarzet ⁊ mellis ana partem ponantur aque cum melle zucharo que in olla ad ignem leuem ⁊ misceantur multum cum ligno uitis ⁊ dum bulierint ponatur intus sticados recens usque quo fiat sirupus. et ponatur in eo dauich .i. caph. ⁊ medietas unius mekali musci rubei et dentur ex eo .ʒ. ii. cum duplo aque frigide et post accipiat ieiunus ex istis trociscis. Reci

pe kebulorum emblicorum ana partes du as cinnamomi partem unam gariofilorum asari bdellii ana partem mediam terantur et conficiantur cum succo pomorum acrium et fiant trocisci. Non fiunt egritudines propter superfluitatem humorum amplius quam propter deffectum humorum: et error magistrorum ut hic est nimis testificatus ꝛ hoc est propter experientiam.

Qui somnia terribilia multa ꝛ cum euigilat somnum obliuioni non tradit et dicit omnia sic quod ex eis nihil dimittit: et integre dormit de nocte plenus est humoribus: properet ergo ad purgationem. qui uiderit huiusmodi somnia ꝛ cũ excitaẜ obliuioni tradit et cum hoc bene non dormit ꝛ pulsus ipsius est debilis egritudo ex deffectu humorum ei prouenit. Dieta huius sint cibaria subtilis substantie et bona que corpus confortent et fugiat euacuationem et omne quod eum esiccauerit. Qui ab aleis ꝛ poris abstinuerit nocumenta malorum humorum euadet: ꝛ maxime si mel mirobolanorum kebulorum comederit: et electuarium de cinnamomo successiue. Cui dolor fluxus sanguinis narium euenit superflue quinta die sue febris in die crisis euadet ab egritudine. Cui dolor capitis durauerit sine aliqua causa quam ipse cognoscat et fuerit nimius stomachum purget suum ab humoribus calidis.

Qui quinquaginta annos transierit et dolores renum habuerit a dolore non potest euadere antique enim egritudines cum antiquis accidunt durant in eis dum uiuunt ꝛ huic prodest egritudini medicina albica quam nominauimus iam. Qui quinquaginta annos euaserit: ꝛ egritudo ei acciderit alkabitus cito moritur. Similiter accidit iuueni si ei fortis paralisis acciderit ꝛ si fuerit complexionis calide minuitur. Qui impatiens fuerit ex dolore pectoris: et absque cognita causa eius fit unum est ex duobus uel crossa uentositas que pectus extendit. uel sunt humores putridi qui sub costis existunt: uel in pectore uel tusis absque dubio uentositatem autem demonstrat motus et humores ꝛ remanentiã pondus. Cui tussis et febris euenerit et cito eam amittit dicatur ei quod apostema accidet ei in iuncturis dolores acuti fortes in renibus lapidem portendunt et pondus in ipsis. ꝛ apostema ꝛ pũcturas. Cui egritudo cum uomitu cessauerit: ꝛ intestinis habet egritudinem et eis prodest anates comedere solas cum medicina cognita. Et si egritudo in ipso cessauerit post duas horas uel tres egritudinem in uenis habebit sua autem medicina est eadem cum premissa prius comedat sebesten: et auelanas. Et cura secundi comedere fisticos cum casia. Lassitudo sine causa exercitii egritudinem futuraꝫ portendit priuationes euacuationis rei solite sicut sanguinis uene tam narium uel urine uel fluxus urine uel emorroidarum uel aliarum rerum demonstrat egritudines.

Plato intimeo de rebus futuris cognitis cum apparuerint ꝛ in sanis ꝛ in egris: cum in egritudine apparuerint sanitatem significãt. Et quibus est somnus prolixior solito et si sanis euenerit credo egritudinem euenire et si egro contingit saluteꝫ ostendit. Et sic de siti cum homini acciderit qui causa habere non consueuit in sanitate res est ostendens egritudinem et radix doloris existit in cerebro. Et cum egritudo aduenerit fortitudinem nature ãnuntiat: ꝛ sanitatem ꝛ status eius ad salutem euenit: et fortior est ꝛ idem accidit etiam pati somno irato: ꝛ fracto absque labore et pena ꝛ ostẽdit egritudinem capiti uenturam. Et cum huiusmodi egro in fine egritudinis contingerit exitum ab egritudine nuntiabit: et impatientia in somno primo ostendit quod somno indiget. Et impatientia mane post somnum: ꝛ post somni mensuram portendit egritudinem: et laxationem neruorum.

In cuius corde euenit membrorum nimia molificatõ dicatur ei quod moritur. Spiritus enim patitur paucitatem et accidit hoc accipienti medicinam uiolentaꝫ: uel cui sanguis a naribus fluxerit superfluus: uel cui nausea contineret superflua. uel qui nimio utiẜ coitu uel q fluxuꝫ uẽtris patiẜ utaẜ ergo cibariis cibũ uel corp⁹ augumẽtãtib⁹ sicut uitelis ouor ꝛ iure auium ꝛ uino optimo.

Cui inflammatio et rugitus uentris eueniret timpanitem significat propter egritudinem epati. utatur ergo cibarijs cum pre

paratione ex cino et camelis: τ comedat alkatonas cum medulla fisticorum τ caueat ab herbis frigidis τ humidis τ fructibus. Qui conqueritur propter sudorem sub brachijs et est si superflue fetidus: τ huiusmodi habere non est solitus timeat de lepra comedat ergo alkaneat et sunt alorpf. τ laxetur cum succo eius: τ accipiat ex eo. lb.i. et aque fumiterre de aqua maiorane postquam bulierint: et collete fuerint: et bibat ex ea per unum mensem τ nunquam sumat carnes salitas: nec etiam quicquid fit de lacte: et cum hoc uene ipsius cessabunt τ habeat balnea temperata: et exercitetur. Qui panem azimum comedit crossas egritudines magnas habebit corda parua et epata in eis que sunt timidi exercitio superfluo indigent cibarijs utantur temperatis et potibus conuenientibus et aere equali. Qui spatulas amplas habentes et brachia tenua comedant res subtiles τ frigidas: τ res frigiditati attinentes et sint in quiete: τ caueant a frigore et calore superfluis: et non comedat fructus etiam frigidos τ humidos.

Liber secundus de experimentis τ confidentijs.

Omnis egritudinis sicce canon cure ipsius est odores boni et aues et uina conuenientia.

Inquit abubert. omnis res naturaliter in hoc introitu existunt post inuentionem medicinarum et custodiam: et preparationem earum etiam intellectum doctorum τ custodiam planetarum τ lune τ temporis quod aptum est ad medicine cognitionem: τ administrationem. Et dicemus uerbum qnod ypo. dixit in libris ubi dicit. Qui dixerunt quod scientiam habuerint medicine τ habuerunt in se partem intelligentie et scientie et cognitionis festine non reputet astronomiam partem esse paruam eorum quibus indiget medicina. Et dixit astarobt. Sapiens in libro scientie sue de signis τ lune effectibus quem librum alter non precessit in expositione libri: quia philosophi τ sapientes alijs preter astronomos conueniunt in hunc librum quod preparatio et cursus eorum que sunt in terra. Planetarum cursum accidit: τ sermo eius est in luna. Et conueniunt naturales et astronomi: quia preparatio eorum in terra sunt a luna accidit τ luna respectu solis sicut excelsi regis maior dominus est. Et mutatio temporum propter lune stationem euenit cum retinetur: τ non apparet: uel cum ipsius apparentia fuerit manifestata. Et hoc eis est manifestum qui in mari uersantur: et qui uineas plantant. Et conueniunt sapientes medicorum quod res omnis temporum et aeris et aquarum et complexionum et egritudinum ex motu planetarum mutantur cum in longitudine τ latitudine consistant. Decens est cum medicinas coquere uolueris quod eas in aqua clara boni saporis excoquas: τ cum lignis siccis et ramorum uitium τ ramorum raminis et cum ramis rosarum: τ cum arundinibus siccis τ cum herbis boni odoris optime desiccatis. Et nunc intremus ministrare res quas diximus uirtuosas et scire admirandas. Confortatio ad febres adurentes mirabilis. Quod mirobolanorum kebulorum citri: ana mechal.i. cinnamomi acuti: zinziberis recentis ana mechal.S. stephi. bone mechal.i. terantur bene et exibentur et soluatur. Ambra in oleo fisticorum: et misceantur cum eo relique medicine cum triplo sui de melle iuiubarum dosis mechal .ii. lb.i. τ.S. cum sirupo pomorum dulcium. Medicina ad easdem febres mirabilis. Recipe mirobolanorum indorum citri emblicorum omnium ana mechal bedegert seminis papaueris cassie fistule ana mechal.S. terantur τ cribellentur inuoluantur in oleo pomorum: τ conficiantur cum triplo sui de melle cassie fistule dosis mechal.ii. cum.ʒ.ii. sirupi malorum granatorum dulcium. Medicina mirabilis ad quartanas. Rx. sene assari omnium ana mechal.i. cinnamomi odoriferi mechal.iii. seminis endiuie secege mis. sisimbrii sebatele oium ana mechal.S. conficiantur cum triplo sui de melle mirobol kebul uel tamaridorum potio est mechal iii. cum.ʒ.i. sirupi sanabi facti in zucharo in quo

fit muscus. Medicina quam laudaui ad febres: et est breuis. Recipe oes. i. corpus sene assari yreos omniū ana mecbal terantur bene et cribellentur: et conficiantur cum melle ceraugebini mecbal.i.S.cum .ʒ.ii.secaniabim de zucharo facte: et de semine enduie. Oleum mirabile quod confert istis rebus desideriis aliquarum reruz et tremori cordis et melencolie et excusat diamuscbam. Recipe olei citri. boni odoris .lb.i.olei nucum .lb.i.ponantur in olla limpida: et coquantur tamdiu quod suci consumantur et oleum remaneat: et deinde ab igne amoueatur: et misceatur pondus mekal .S.de musco boni odoris: et ex hoc oleo bibat paciens cuz necessitas incubuerit a duabus mecbal ad medietatem.ʒ.i. Oleuz predicto simile mirabile. Recipe olei pomorum dulcium.lb.i.olei alkeiri palidi.lib mediam ponantur in olla uel caldaria: et cu ftodiantur: et misceantur cum eis he aque suci maiorane: et enduie cauear omnium: ana libram mediam postquam bulierint: et collata fuerit coquatur totum quousque aqua consumatur: et oleum remaneat: et commisceatur mecbal medium. Ambre: et misceatur et bibantur tantum quantum precipimus ex premisso et ungatur pectus ex oleo: et storaci orificium. Olei oculte ualens febribus effectus mirabilis. Recipe seminis enduie: et seminis plantaginis et bedegart: et seminis maiorane omnium: ana mecbal.S. Cinnamomi acuti mecbal. i.et.S.terantur et cribellentur cum triplo de rob citri acris uel malorum granatorum acrium et conficiatur potio mecbal.ii.cum .ʒ.i.sirupi prunorum. Recipe seminis lactuce cucurbite papaueris portulace bateke ana mecbal.i.S.sandalis citri camphore albissime recentis: ana mecbal duo conficiantur cum triplo sui de melle sebesten et sumant patiens quottidie mecbal.i.et.S.cum sirupo uiolarum uel sirupo prunorum.

Oleum ad emigraneam calidam. Recipe amigdalarum dulcium seminis papaueris lactuce cucurbite dulcis cucumeris bateke ana cum suco florum nenufaris terantur decies post exprimantur: et administrentur. Trocisci muscati conferentes epithimi et interioribus. Recipe zinziberis mecbal duo musci boni odoris dauicb. ii. zuchari ad pondus omnium conficiantur cum sirupo maiorane: et fiant trocisci mecbal.i.dosis trociscus.i.cum sirupo pomorū dulcium .ʒ.et suci enduie buliti et collati. ʒ.ii. Ad retentionem urine: et humorum in uesica. Recipe mirre ciperi squinanti cinnamomi ana partes equales: et partem superficialem glandium partes.ii. conficiantur cum oleo balsami dosis mecbal. Ad ulcerationem oris. Recipe papiri combusti ciperi yreos celestis. ana terantur et ponantur in ulcere et coluat os cum aqua roxarum in qua sit positus sumacb. Medicina experta apostematibus corrodentibus et aliis. Recipe anagellas: et est mater silua: et foliorum aluala: et est anataria masticis ciperi seminis spatule ana partem unam lapis lazuli sani partem mediam conficiantur cum triplo sui cuz succo citri acris cocto et coagregato cuz dā sesaban: et ponantur in apostematibus: et eradicat radices eorum et remouet ipsorum uenas. Et postquam apostema eradicatum fuerit ponatur hoc medicamen quod carnem generat. Confectio medicine generatiue carnis. Recipe foliorum farasie .i.camforum et foliorum alkebul et puluis papiri combusti seminis roxarum: ana partes equales terantur et admisceātur: et supponantur folia eiusdem uel plantaginis intinta melle. Medicina que extrabit secundinas et fetum mortuum. Recipe castorei cinnamomi mirre ana fiant fortiter glandibus similes et inuncto balsamo supponantur: et si forte cum hoc secundina non exierit detur cum hoc de isto sirupo Recipe faseoli ciceris nigri enduie: ana partes.i.berberis onciam mediam coquantur in tribus libris aque usque quo remaneat una coletur detur patiēti: quarta pars libre unius cuz oncia una de radicibus berberis et positio altamie in manibus et pedibus confert nimiuz prouocationi menstruorum. Item ad apostemata corrodentia cui non est par. Recipe enduie plantaginis bezei.et.i.zarmacb ana partem becbar farine fabarum ana partem.S.conficiantur cuz melle et postq̄ carnez corruptā remoueris supponat hic puluis. Rx.corali ru

bei lapidis lazuli ſani ana partem . i.radic̄
piſtacce bedegart fauſel ana partes .ii.⁊ ſi
mul pulueriȝentur ⁊ adminiſtrentur. Em
plaſtrum ualens ad idem. ℞.aloes boni ka
bare egiptie adep : indi ſanguinis draco
nis ana partem unam ſeminis baſiliconis
garet ſeminis baſiliconis maioꝛis quod uo
catur burungi:ana partem mediam:fiat em
plaſtrum ⁊ ponatur ſuper locum leſum:poſt
quam lotus fuerit cum aliquibus habenti
bus uim exſiccandi ut aqua plantaginis uł
mire :uel uino ſtiptico ⁊ ſimilibus. Em
plaſtrum ad umbꝛa ⁊ eriſipilā:⁊ eſt expertū
quod. ℞.nucum cipꝛeſſi folioꝛum ſpice albe
.i.rubei maſculi folioꝛum ſilue capꝛine iuſ
quiami ana partem unam acatie bedegar
aſſe mirti:ana partem unam conficiantur cū
rore inuento ſuper folia acundimi . Vel ſu
co ipſoꝛum folioꝛum:⁊ aquam rox .⁊ ſuper
ponantur ⁊ ſi cum rubedine fuerit miſceał
boluſarmenus cum predictis. Medici
na mirabilis ſilio carens ⁊ eſt breuis confe
rens lapidi. ℞.cog mizi e yꝛeos ſeminis en
diuie ciperi ſquinanti cinnamomi mechal.i
ſeminis ſpatule batike capparis ſpargi: pe
troſ ana mechal.i.ʒ.S.conficiantur cuȝ mel
le caſſie fiſtule:⁊ detur ex eo mechal .i.cum
ſirupo cog.⁊ ȝucharo.⁊ ʒ.ii.aque. Me
dicina ad diſtillationem urine.⁊ ad lapidem
addens in ſpermate. ℞.galle in alio gallā
ge contrite ⁊ cribellate ⁊ confecte cum bu
tiro uaccino ⁊ melle diſpumato : ⁊ detur cū
aqua iuiubarum uel lebeſten . Ad fe
bres occultas. ℞ . bedegart ſeminis endi
uie plantaginis lactuce bateke ana mechal
.i.ſe.mirte ſandali albi ana mechal. i.cina
momi mechal.iii.ſpodii mechal.S. muſci cā
phoꝛe ana quartam partem mechal.i.confi
ciantur cum ſuco maloꝛum granatoꝛum uel
pomoꝛum ⁊ doſ mechal.i.S.totidem cum ſi
rupo uiolarum . Oleum contra quarta
nas. ℞.aſſari ſene cinnamomi mechal .S. ſe
minis maioꝛane uerbeuent feri gemuſi me
chal.i .ſeminis endiuie lactuce poꝛtulace
plantaginis ſandaloꝛum alboꝛum ana : me
chal.S.lapis lazuli loti multotiens cū aqua
camphoꝛe ana mechal.ii.cum ſirupo pomo
rum dulcium . Ad tipum febꝛium ⁊ ri
goꝛem. ℞.radic̄ lilii:⁊ cinnamomi pollipo
dii:ana partē.i.ȝinȝiberis partē.S.conficia
tur cum oleo balſami uel fiſticoꝛum ⁊ detur
ante periodum mechal.i.S.cū aqua calida.
Ad doloꝛem renum:⁊ retentionem humo
rum in eis. ℞.mitte amomi granoꝛum fiſti
coꝛum ana partem.i.cinnamomi ad pond⁹
omnium conficiantur cum melle de cog:de
tur mechal.i.S.cum ſirupo ȝucharino de ra
dicibus. Suffumigium ad cataꝛrum ca
lidum. ℞.rox.mechal.x.faufel ſandaloꝛum
alłō ligni ał:ana mechal.ii.muſci dauich.i.
camphoꝛe dauich.ii.conficiatur cum aqua
rox.in qua fuerit diſſolutuȝ mechal.i.anidi.
⁊ fiant trociſci ex quibus ſuffumigetur pa
tiens. Aliud ad cataꝛrum frigidum. ℞
rox.ſandalis albi turis ana mechal.i . ligni
aloes mechal.ii.coſti mechal . S . muſci da
uich.ii.conficiantur cum ſuco amigdalaruȝ
dulcium : ⁊ cum ſtoꝛace malaſſentur fiant
trociſci parui cuȝ quibus ſuffumigatio fiat.
Suffumigium contra peſtilentias . ℞.be
degart ſandalis in floꝛe mirti ana mechal.
i.ligni ma ioꝛane ſem. gemiſe ciperi gar̃ :
ȝinȝib.almuſci boni ana mechal . S . funda
mie.ii.conficiantur cum aqua rox . in qua
diſſoluta fuerit ſtoracis ambꝛe ana mechal
.S. Medicina paraliſi conferens exp
ta. ℞.caſtoꝛei ȝinȝiberis coſti dulcis cog :
acoꝛi:bachaꝛum lauri ana mechal:an. muſ
ci mechal.S.terantur ⁊ inuoluantur in oleo
alkeiri al : ⁊ conficiantur cum melle albo
claro detur ad magnitudinem nucis .
Et ad paraliſim calidam. ℞.lac ouium no
uarum ſanarum quod in olla limpida po
natur ⁊ miſceatur cum eo oleum nenufaris:
⁊ cucurbitaruȝ dulcium ana.lb .i.coquantur
ad ignem leuem donec oleum conſumetur ⁊
miſceatur cum eo.lb .i . ȝuchari teramabin
albi ⁊ coquatur quouſqȝ ad coagulationem
perueniat:⁊ egro adminiſtretur quouſqȝ ſa
nitati integre ſit reſtitutus. Et i babico fri
gidas herbas habente ponatur:⁊ oleis fri
gidis inungatur. Ad ſputtum ſanguinis
quod ex apoſtemate ſtomachi:uel inteſtino
rum accidit. ℞.bedegar:ſuchaa.i.ſapia al
ba capilluſueneris.ſeminis memithe rox .
ana.ʒ.ii.karabe boliarmeni .floꝛis ſquinan
ti rarieſachan raſine amigō.ana.ʒ.ii.farine
arnuclinum ad pondus omnium conficiant̃
cum melle maſticis detur ad quantitatem
auellane. Ad uenena . Recipe amomi
ariſtologie rotunde baccarum lauri raſine
ruthe ana mechal.i.S.⁊ inungatur cuȝ oleo

nuē. τ conficiantur ex melle ficuum: τ sumatur quotidie ad magnitudinem nuē.

Ad tussiz. ℞. suci liquiricie cog. seminis cucurbite dragagāti albi boni ana mechal .ii. m. penidiorum. ad pondus omnium conficiantur cum. ℥. i. muscilaginis seminis citoniorum facta in aqua rox. τ. ℥. ii. mellis iuiubarum.

Medicina ad fluxuz experta. Recipe gale fausel. i. auellana inda: se. acetox. farie glandium: ana. Conficiantur cum melle uel cum diacitoniton acri. τ administref.

Medicina conferens epilēcis extrahens putredinem a corpore. Recipe ellebori: cancar. i. catapucie suci maiorane: endiuie ana lib. i. suci sticados: suci spine masculi: al. τ rubei: pomorum dulč. ana. lib. S. Postquam bulierint τ collata fuerint. τ apposuerint endiuie polipodi: sene: aristologie rei: pistate omnium ana partem unam buliat totum in aqua predicta τ misce suci malorum granatorum: τ mellē cassie. f. τ penidiorū ana partes equales fument usq3 quo fiat sirupus τ apponatur musti ambre ana mechal. S. τ ab igne remoueatur. dos. iij. pars lib. cum equali pondere suci fumiterre: τ si ñ possit bibere cum hoc suco detur cum aqua frigida.

Gargarisma apostema gule remouens τ dolores: τ facit anhelitum habilem. Recipe de rob prunorum confectorum cum uino mirtino: τ diamoron: τ mellē ficuum cōfecti cū teraniabin: ana partes equales: soluatur in eis τ quarta pars aluminis iamēi: τ mellē cassie. f. τ medietas partis unius fiat gargarisma: τ detur ex eo uncia media τ tantumdem acetositatis citri collate.

Medicina mirabilis experta ad coitum. Recipe prunorum pinee maioris infuse per diem τ noctez lib. i. τ molantur in lapide molendini. Et accipe cinamomi: seminis eruce pastinace: rape mulge: stipitum: palme uiridis: ñ ut que comedūtur τ lingue auis: τ granoruz zelei: τ secacul: τ bubumen: costi dulč zinziberis renum passeř cobire desiderantium: omniuz ana .3. iii. penidiorum bonorum. 3. xxx. terantur bene: τ conficiantur ad ignem: τ misceantur cum melle de satirion: τcum tantumdem mellē albi: τ misceantur cum eis relique medicine usq3 quo fiat res ellectuario similis: τ misceaē mirti τ ābre: ana .3. i. τ remoueatur ab igne. Si quis calide complexionis fuerit detur ad magnitudinem auellane. Si frigide in duplo cū sirupo mellē muscati: uel cum uino calido odorifero.

Alcofol eradicans albedinem in oculo existentem. Recipe succi rubi albi mada clux ana. lib. S. misceantur cum eis mirobolanorum ana. 3. iiij. τ fiat puluis subtilissimus: τ scias quod hoc est ultimum in albedinem eradicandam.

Aliud ad pruritum oculorum τ scabiem τ pannum: τ amissionem uisus. Recipe granorum paruorum malorum granatorum uiridium florum coctani: mīni: boli armeni: se. rox. ana. 3. ii. separatim per se pistentur: τ accipe lapidez teneg: τ tutie ana. 3. i. τ. S. limature auri posite in aqua roxarum per duas ebdomadas: τ ter in die mixte τ exacute: τ pistate conueniēs sit: τ misceatur cum reliquis medicinis τ ponantur omnia ī acetositate citri acris τ misceantur cum muscilagine citoniorū τ aqua roxarum: τ misceatur sic tribꝰ diebus: deinde teratur optime τ ad umbraz exsiccetur. τ misceatur musti rubei dauic. i. τ seminis plantaginis optime triti. 3. S administrentur.

Aliud conferens descensui aque uisum augmentans τ confortans. Recipe mirobolanorum. 3. i. nucleorum tamarindi. 3. S sarcocolle: mechal. i. lapidis lazuli. 3. i. aloes dauicb. fiat puluis subtilissimus τ ponatur in equalibus ponderibus tabo lanorum. kebulorum: τ mellis maloruz dulcium granatoꝝ tribus libris suci endiuie τ in tanto suci plantaginis. Postquam omnia bulierint τ collata fuerint misceatur puluis predictus cum sucis nominatis: demum exsicetur: τ in eisdem mellis ponderibus iterum ponatur: τ sucorum τ predicta multa imbibitione secunda cum aqua roxarum temperentur: ad ignem ponantur leuem: quousque misceantur τ bulliant In quibus puluis iacinti rubei optime pistati ponatur. 3. S.

musci optimi dauich .ii. deinde ab igne remoueatur ꝛ in uitro conseruetur : ꝛ ad ministretur stomacho : uel ciborum dige stione celebrata .

Liber tertius de casibus qui ipsi rasi acciderunt .

A parte mei temporis in philo sophia ꝛ medicina studens mul tum uigilaui noctibus : ꝛ som num amisi : ꝛ feci res que mihi non ualuerunt : ꝛ nichil inueni quod tan tum conferret quam oleum nenufaris : quod in nasum trahendo aerem profeci ꝛ lactuce quas coctas ꝛ crudas comede bam. Uisus tamen debilitatem ꝛ mino rationem coitus in me generauerunt : ꝛ non inueni quod conferret tantum mihi quantum passerum comestio ꝛ ipsorum brodium cum ouis ꝛ almuri ꝛ cinamomo ꝛ pipere ꝛ pulorum columbaꝝ prepara torum ꝛ in me uis ꝛ memoria fuit optie restituta .

Ad hoc oleum feci quo nullum melius inue nitur. Recipe olei granorum pinee oῦ albi: olei alkeiri olei pomorum dulcium ana partem unam feliuꝫ passerum cuꝫ uo luntatem habent coeundi: partem mediã seminis alkeiri palidi: mechal.i. buliant omnia ad ignem leuem. Cui ab igne re mouendo musti mechal.s. misceatur cum quo genitalia ꝛ pectus post balneum un gantur prouocat uirtuteꝫ ꝛ delectationeꝫ uigorat .

Aliud in ciuitate ʒelergebani: ꝛ quidam uir desideria habens sine causa ꝛ timorem ꝛ cordis tremorem accessit ad me . Nam inter medicinas nihil inueni tantum con tulisse : quantum carnes ancipitris cocte cum suco maiorane : ꝛ uinum album sub tile ꝛ inunsi corpus eius oleis odorife ris ꝛ restitutus ẽ sanitati prorsus .

Contingens aliud. non habent antiqui debi les ꝛ ethici ꝛ carentes sanitate rem que magis eis proficiat quam auium come stio ꝛ turtuꝛ pullorum columbaꝝ passerũ in uino odorifero coctorum ꝛ uinum bo num bibere .

Contingens aliud rex albomet balisilius extraxit sanguineꝫ in quantitate nimia ꝛ erat tempore autumni ꝛ bibit uinum : ꝛ post somnum sanguis exiuit ad quanti tatem trium librarum ad quem de nocte fui uocatus : ꝛ cum sincopisantem inueni ꝛ oculi eius propter extasim leuabant in oculum . Et precepi mihi afferri quin que pullos columbarum albarum quos precepi optime preparari : ꝛ membra per se separari feci : ꝛ in quatuor libris uini odoriferi eas coxi : quousqꝫ carnes ab ossibus segregate fuerint ꝛ multum in decoctione posui de gariofilis ꝛ cina momi: quam decoctionem colaui postmo dum ꝛ eam posui in uase rostrum haben te ꝛ regi ad bibendum ministraui : ꝛ an te solis ortum loqui incepit quam decoc tionem triginta diebus sumpsit ꝛ uirtus eius ad eum reuersa est ꝛ sanguis in eo fuit optime restauratus .

Contingens aliud . Casus accidit errifide ni regi scilicet iuxta cerebrum apostema: ꝛ cognoscebat me ꝛ uenerabatur extraxi ei sanguinis lib.iij. usque quo sincopiza uit sincopi timorosa : ꝛ postmodum cogi tare cepi : ꝛ inunxi corpus eius ex alga lia ꝛ ex ea posui ad nares : ꝛ lib.i. uini o doriferi temperaui cum equali pondere sui ex iure pullorum gallinarum ꝛ colum borum in quo muscum posueram : ꝛ hoc in os eius misi succesiue . Et cum a sin copi fuit liberatus seruientes eius plo rare ceperunt . Et quidam ex eis obli quo me respicientes uultu: in mortem me am conspirauerant . Cum uero rex inte gre restitutus esset mihi dixit quod dum in sincopi perueniebat de egritudine sua non dolebat quam plurimum: sed tota in tentio sua circa me uersabatur timens ne astantes mihi mortem inferrent . Cre debat enim quod ego ipsi hanc non adhi berem curam nisi esse crederem salubrem precepit igitur mihi ut nunqnam eum co ram aliquibus minui facerem nisi fortaſ se femine sole astarent . Et scias quod iste rex a magno hirsen euasit hac egritu dine .

Contingens aliud de fluxu diuturno. quidaꝫ

amicus meus in medicina parum instructus a fluxu longo uexatus fuerat tempore cui plures res etiam plures ostendi. Et dixit tandē mihi quod nihil proficiebant. Unde ut curam egritudinis certificarem per unam noctem secum mā si: ꝛ cognoui quia post somnum fortius uexabatur a fluxu: ꝛ perpendi causam egritudinis esse humorem calidum ꝛ acutum a cerebro cadentem qui quidem cuꝫ ī stomacho ueniebat fluere cogebat. Cuꝫ uero patiens excitabatur fluxu carebat ꝛ sputum assiduum habebat precepi ergo ei ut caput raderet ꝛ ut ipsum cum sinapi ꝛ musto fricaret fortiter ꝛ sanitati fuit postmodū restitutus: nunq̄ꝫ capitis ei tedium fiebat.

Apoplesia accidit regi hamech filio hali ꝛ in pricipio curaꝫ ꝯuenietem non habuit: sed dimiserunt eum sicut erat: ꝛ nullus ex eius magistris ei aliud precepit fieri nisi inungi corpus rebus odoriferis ꝛ subfumigari: quod sufficiens ei non credidi. sed feci uentosam collo eius apponi: ꝛ uelociter ab illa egritudine exiuit: ꝛ est res in qua confidentia esse debet.

Quod si homini qui feminee complexionis non sit ꝛ sit molis corporis hec euenerit egritudo: in colo ut prediximus uētosetur. Et nihil ex eis que alii preceperunt facere uolui: sed in nasum eius oleuꝫ nenufarinum proieci.

A perditione multorum multos euadere feci qui siccitate ꝛ ardore stomachi uexabā tur: cum ellectuario nenufarino ꝛ sirupo eiusdem: quibus ad potandum dedi uinum album limphatum: cum aqua niuis temperatum. Et faciebam eos comedere pullos pingues in quorum decoctionibus muscilagines seminis citonioꝝ ponebam ꝛ oleum nenufaris.

Quidam amicus meus bone rationis qui mecum in libris galieni studebat ardorem patiebatur in stomacho qui ardor augumentabatur amplius cum cibaria a stomacho recedebant docui autem eum res quas faceret: ꝛ dixit mihi iam eas fecisse: ꝛ precepi ei ut reciperet .iii.ℨ. zucbari roxati: ꝛ tantumdem zucbari uiolati ꝛ precepi hec optime permisceri quibus mechal.ʃ.ambre apposui: ꝛ.ℨ. olei nenufaris ꝛ electuarium in eo comiscui ꝛ eo fuit usus: ꝛ ab egritudine euasit iussu dei.

Contingens aliud. curaui quamplures a febribus a sole prouenientibus! cum balneis temperatis ꝛ cuꝫ aqua frigida que adeo erat frigida quod patiens ex ea frorem habebat.

Contingens aliud. curaui homines ab occultis mortiferis febribus cum rob fructuuꝫ laxatiuorum: ꝛ cum bonis odoribus frigidis ꝛ cum rebus temperatis: ꝛ infrigidaui eos ꝛ humefeci: quod si hec non adhiberetur cura patiens succumberet.

Aliud contingens alicui homini in estate tempore crisis accidit: quod cum intus egrederetur febris cum occulta multum occulta inuasit ꝛ caliditas in ipso fuit augumentata: ꝛ color eius incepit rubeus fieri: ꝛ complexio ipsius mutata fuit: ꝛ egritudo eius augumentata est: ꝛ spiritus ipsius erat ualde calidus ad modū ignis ꝛ perpendi in ipso signa fluxus sanguinis: ꝛ tremorem cordis habebat. Et perpendi uel fluxum sanguinis pateretur uel eum fluxus inuaderet: expectaui igitur per unam horam uel duas credens eum aliquem fluxum habiturum ꝛ nihil ei accidebat: precepi ei nares fricare fortiter ꝛ non exiuit sanguis: ꝛ caliditas ꝛ impatientia: ꝛ dolores in ipso ceperūt augumentari. Dedi ergo ei decem lib. aque frigide: ꝛ calor est temperatus: ꝛ urinaꝫ fecit in quantitate nimia: ꝛ febris eius minui incepit: durauit tamen in eo febris quadraginta diebus. Et seruum quendam quia nullus ei aquam porrexit sicut porrecta fuit domino propter intentionem quam erga deum habebant. Et seruus ante horam uespertinā decessit: ꝛ casus in mane acciderat.

Liber quartus de dietis medicinis et cibarijs.

Omne cibarium ex animalibus uel ex nascentibus non euadit quin aliquid utilitatis uel corruptionis habeat. Et naturales philosophi secreta eorum inuestigauere quamplurimum et non attigerunt aliquid nisi debili inuestigatione quo ad ueritatem. Et scientes in hac re uerbum stabile debent preponere. Et ego quidem sicut et philosophi consulo: ut ex his rebus minus quam unquam poterit accipiat. Et consulo ut ex eis quis utatur quibus complexioni sue dissonantia non existat. Et hoc antiqui laudauerunt sine hoc quod secreta sua detegerent. Et scias quod omne quod occultam habet uirtutem aliquid forte in corpore uel utilitatis uel corruptiōis operatur: et ex quibuscunque uti non debet. Et ex his occultis nesciunt homines neque intelligunt neque etiam possunt nominare. Intellectus enim eorum occultus. Sed dieta et medicatio re subtili et spirituali debet fieri quia odor et odoris uapor ostendit absque his que per comestionem et potum noscuntur. Et ob hoc consulo ut ex medicinis quis minus accipiat. Et ego detexi hic ueritatem. Experta enim sunt ea que in hoc loquendi methodo apposui in hoc meo libro: quem equidem ad humanam utilitatem composui: que inter alias dignior existit. Et ideo ciborum et medicinarum uirtutes inquisiui amplius in hoc uerbo ut maiorem possent homines utilitatem habere: et nos hic uerborum multitudinem abicimus et multa relinquimus propterea: quod homini esset difficile intelligere: et ob hoc librum nostrum laudamus quia continet ueritatem. Si ex rebus uiuentibus quis utetur recentibus cum suo sanguine maior et uelocior ad utilitatem fertur dieta: quam qui rebus subtilibus uti uoluerit et calidis: sed tamen ad hoc accedere non poterit propter suam complexionem et necessitatem et propter consuetudinem nō excusatur quin spectet et abstineat tempore mortis ipsorum ut ipsorum uirtus frāgatur que fortasse per unam diem debet dimitti: et sic conuenientia ipsorum melior est. Et reges eligerunt aquillas et ancipitres: lupos et canes et reliqua rapientia ad hoc uidelicet ut non tantum delectentur: uerum etiam utilitatem ex captione habeant et salutem: et ut ipsorum carnes que dure sunt per motum frangantur: et etiam quia mors eorum existit proxima. Et ob hoc naturales precepiunt ut cum ex his rebus quis uti debeat prius uirtus carnis eorum debilitetur per motum. Et si prius hoc eis uiuentibus factum fuerit: et postea interfecte fuerint carnes ipsarum habiliores fient. Etiam dixit .ii. p. Ex eis que carnes habiles ad comedendum faciunt est artum uel nitrum: uel nitri frustra uel rami ficuum: hec enim omnia aperte preparant: et ex hoc precipimus ut coclearia ex ficubus fiant: hec enim coclearia carnes reddunt habiles: et in libro coquinarum cagizen abusamen: dixit Johemor cum corpora non nisi per cibaria degant et uegetantur: deberent reges inuestigare res que appetitum prouocarent et sufficienter comederent ex rebus uiuis. Et debent res diuersas comedere cum rebus saporiferis et boni odoris et bonas debēt ollas habere: et coquinarius eorum debet esse medicus.

Sermo in rebus que electe sunt ex rebus uiuentibus quadrupedibus et auibus: et ex domesticis et ex montanis melior ex carnibus pillos habentibus: saporosior et aptior et tēperatior ē cū aceto et agresti Et ex eis que coquunt et assantur ad prunas. Et assate ad prunas ponderosiores sed almuri eos preparat. Sed a capitibus homines precauere debent et a caudis: philosophi enim dixerunt quod carnes pillose uenena non euadunt naturaliter et maxime capita eorum et caude: et ideo comedi non debent.

Capita non comedas

Melior ex carnibus montanis et absque nocumento minori: et absque uentositate. Caro gazelis et caprioli existit. Parum tamen est sicca cuius siccitas cum oleis

humidis remouetur ꝛ i comestione eius uirtus accidit mirabilis. Prodest para lisi frigide: ꝛ interiora ipsius comedere est austerum tenasmum enim generat. Et pedes eoꝝ assidue comedere hoc idē efficit propter superfluam siccitatē: ꝛ hec membra comedi non debent.

Caro edina est frigida ꝛ humida mirabilis: sed i ea odor existit: ꝛ ideo comedi debēt edi non magni: ꝛ apti sunt ad salutis cu stodiam.

Arietina caro bona est: cum non est antiqua euasit malitiam eius cui iaȝ cornu creuit Cum enim cornu ipsius nascitur humidi tatem amittit: ꝛ medulla ipsius usui non est apta proprietate enim habent obliui oneȝ facere: aries temperatus est in esta te. Temperatior enim calidior est ꝛ in estatis tempore usus ex eo non est conue niens. Ex calore enim superfluo inaniā facit ꝛ affati maxime ꝛ in omni re alia e uadit malitiam.

Pulli gallinarum temperati ad frigiditatē decliues parumper: digeruntur uelociter usui conuenientes sperma augumentan tes ꝛ sanguinem. Etaȝ philosophus dixit habent uirtutem calorem innatum uigorandi.

Galline que nimium non sunt antique nec nimium pingues mirabilis cibus existit: ꝛ temperatiores aliis existunt ꝛ pullis approximant: ꝛ earum medulle uirtutem habent generandi uertiginem ꝛ dixerunt philosophi quod earum axūgie inter cete ras optinent principatum: in mollifican do duriciem: quod axungie anserum effi ciunt: ꝛ galinas comedere generat lum bricos.

Galli ueteres diuisioni non conuenientes humiditate priuati sunt: ꝛ cum ad affel landum dantur dubium est. Nitrosi tas enim que in eis existit: putredinem generat. Et dixit galienus in libro suo secretorum quod ossa gallorum subeth ef ficiunt propter proprietatem cum come duntur uel excitantur: ꝛ melius est ut di mittantur.

Pulli columbarum cibus mirabilis ad cali ditatem declinans: ꝛ philosophi dixerūt quod in eis est uirtus mirabilis: ꝛ prece perunt quod hi qui parum habent san guinis: ꝛ quibus deficiunt uirtutes: ꝛ ca lor innatus debent eos comedere: ꝛ ex proprietate dolori renum conferunt san guinem colant corruptum. Et he due res sunt mirabiles. Et habent proprie tatem egritudinem capitis cronicam ge nerandi: quare capita eorum cum interfi ciuntur auferri debent: ut eorum malitia reprimatur.

Perdices cibus bonus ad frigiditateȝ ꝛ sic citatem tendentes. Ius earum boni o doris ꝛ boni saporis naturaliter tempe ratum: ꝛ ad comedendum sunt apte: quā do cum oleribus comeduntur: scilicet cuȝ yapistro yameni. Et eorum uirtus mi rabilis quam dixerunt philosophi ē: qđ humiditatem exsiccant stomachi: ꝛ putre dinem extrahunt ꝛ scilicet hoc non est du bitatio: maxime tamen si cum suco pomo rum dulcium excoquantur. Et sic cocte euadunt malitiam: ꝛ earum uirtus se cunda est retentiuam confortare uirtu tem.

Fasianos cibus conueniens laudabilis sub tilis pullis affines quo ad esum ethicos confortant qui ab egritudinibus ethici fi unt. Et habent proprietatem uigoran di uirtutes que digerūt. humores corrup tos in stomacho preparant.

Alchadareg bonos efficit humores: ꝛ est conueniens cibus ꝛ subtilis: ꝛ est calidi or aliis auibus ꝛ caliditati innate affi nis existit. Et mala acetosa ꝛ coctana: ꝛ mala granata acria: ꝛ citri quodcumqȝ ipsorum cum ipso miscetur ipsius calidi tatem reprimit: ꝛ habet proprietatem augumentandi intellectum: ꝛ remouet damnum quod medulla arietum ope ratur.

Areching: facilius a stomacho uincitur quā alie aues que sunt post alchadoreg: sed sunt humidiores in autumno quare uirt⁹ in ipsa cognita est que sunt apposite cum comesta fuerit.

Anates proprietatem habent soluendi hu mores in intestinis ꝛ purgant ea. Eoꝝ epata proprietatem habent priuandi flu

xū ex debilitate epatis accidentem.

Turtures cibus conueniens bonos efficit humores caliditati attinent: ꝛ conferunt plus post pulos columbarum: ꝛ habent uirtutem mirabilem ꝛ augumentant sanguinem in omnibus in quibus est paucus. Et dixit philosophus proprietate uigorant uirtutem retentiuam ꝛ in hoc maxime preualent.

Atleiar ꝛ dicitur quod sit merulus auis humida laudata bonos efficiens humores cito digeritur: ꝛ dicit cratem spintalis in libro suo quā compoſuit quod est melior cibus ꝛ conuenientior eis in quibus melancolia incipit generari.

Alkenebit ideſt columbus similiter leuis est cibus ꝛ subtilis: ꝛ habet proprietatem ad fluxum: ꝛ ius ipsius preparat humores: ꝛ eos facit habiles ad soluendum: ꝛ est laudabilis eis qui ex egritudine deficiunt: ꝛ hoc dixit philosophus: quod carnes eius habent proprietatem remouendi tenasmum.

Lac a quo butirum non est tractum: ꝛ maxime recens ꝛ butirum crudum intestina humefaciunt ꝛ lubricant: ꝛ ea ledunt. lac coleram incendit ꝛ ardorem: recens somnum prouocat ꝛ uigore caliditatem innatam confortat.

Oua meliora sunt oua galinarum earuꝫ que cum gallis uiuunt: ꝛ dixit arzicon: quod oua galinarum uirtutem augumentant: et maxime in uirtute coeundi: humectant: ꝛ ethicis conferunt ꝛ sanis hominibus.

Pisces meliores sunt fluuiales ꝛ marini sunt illi qui habent asperam cutem: ꝛ nō sunt muscilaginosi: ꝛ naturaliter albi sunt admodum argenti. Et pisces nigri ꝛ rubei in quibus sunt pene diuerse: ꝛ qui habent colorem pauonis: ꝛ in quibus macule sunt nigre: ꝛ palide: naturaliter mali sunt: ꝛ ab eis est cauendum. Apostema enim generant in membris anterioribus ꝛ intestinis: ꝛ puncturas: ꝛ orripilationem generant: nocumentum usui inferunt: malum sanguinem generant: ꝛ frigidos naturaliter humectant.

Olera humores humectant non sunt cibus conueniens ꝛ melior eis est endiuia ꝛ acetosa: arcula ꝛ rapistrum ꝛ colus samenum ꝛ lactuce: ꝛ eorum comestio usuꝫ debilitat ꝛ calorem innatum.

Cucurbita si ex eis nimis comedatur tenasmum generat: sed si aceto ꝛ aliis preparetur melioratur.

Lentige habent uirtutem cancrum generandi humido stomacho conferunt cum nimium cocte fuerint: ꝛ confecte fuerint cum oleo amigdalarum uirtutem expulsiuam confortant.

Napi bonum uisum efficiunt: ꝛ sunt cibus conueniens.

Rafani ꝛ eorum stipites in stomacho durāt quam plurimum caput replent gutturi ꝯo conferunt.

Preparationes. Piper urinam preparat zinziber uentrem humectat. Galanga stomachum confortat aracos: frigiditati ꝛ retentioni urine confert. Cinamomū uirtutem habet bonum faciendi odorem ꝛ bonum saporem ꝛ confortat cor: ꝛ addit in sperma. Grana fabarum coctarum remouent calorem gutturis: ꝛ remouent damnum quod tubera ꝛ panis azimus faciunt ꝛ conferunt tussi. Sicera bonam faciunt urinam: ꝛ bonum colorem: sed maxime si cum carnibus comeduntur ꝛ cum cinamomo q̄ꝫ plurimum.

Ficus cum comeduntur recentes putredinem remouent: ꝛ dixit gratim quod ficus putredinem efficiunt: ꝛ non debent comedi propter lactis sui uenositatem.

Uue albe subtiles leues cum cortex eis remouetur extremitatibus conferunt ꝛ addunt in spermate.

Pira appetitum non uerum remouent: ꝛ intestinis nocent: ꝛ maxime longaono: ꝛ tenasmum efficiunt.

Pruna coleram remouent ꝛ eam expellunt maxime pruna palida.

Mala usus eorum stomacho nocet: ꝛ maxime usus recentium que cito nascuntur ꝛ ꝛ ea que in estate nascuntur: ꝛ in autumno orificium confortant stomachi: ꝛ ipsum uigorant: ꝛ acetosa acria obliuionem efficiunt.

Coctanum stomachum confortat: ꝛ epar: ꝛ

usus eius putredinem in intestinis generat.

Persica febribus urentibus ꝯferunt in principio ꝛ sucus eorum in fine facit febres putridas si materiam habilem ad exeundum non inuenerit.

Iuiube ardorem sanguinis extingunt coleram expellunt humiditates temperant: ꝛ maxime recentes ꝛ mature: ꝛ dicit Gratim quod est mirabilis eorum natura.

Citrum fore numero ipsum inter herbas ꝛ flores boni odoris. Et habet uirtutē folium eius ꝛ cortex remouendi uenenum ꝛ confortant cor.

Cucumer frigid⁹ bonus stomacho meliores sarraceni q̄ȝ gallici proprietatem habent remouendi coleram.

Mala granata dulcia: leuia bonos humores generant: expellunt humores putridos ab orificio mouent appetitum comedendi. Et eorum acetosa stomacho nociua sunt ex proprietate.

Nuces ꝛ auellane male stomacho ꝛ epati humores malos efficiunt in ieiuno.

Fistici proprietatem habent confortandi epar humores crossos expellunt. Et ex philosophis sunt qui dicūt qđ quando cū musto sumpti fuerit humores a uenis expellunt.

Grana pinee calida ꝛ humida sunt: opilationes uenarum aperiunt in pectore: ꝛ uesica ꝛ renibus: ꝛ habent uirtutem mirabilem. Inquit cratin ꝛ concessit Gr. quod grana pinee humiditatem antiquam expellunt: ꝛ promouent humiditatem naturalem ꝛ hec est uirtus mirabilis.

Uue passe habent uirtutem cognitam secundum doctores naturales: quod prosunt egritudinibus intestinorum cum comeste fuerint: ꝛ intestina impinguant: ꝛ epar debile.

Hec sunt medicine salue: cognite: mirobolanis citrini. kebuli: belerici: emblici: fudi berberum: reubarbarum: draganti: gummi arabicum: aloes: acatia: cassia fistula: Terraniabin: cinamomum: amomum: squinantum: calamus aromaticus. cos. costus: darsesaban: tralacta: mastix: sandaraca: karabe: lignum aloes: muscus: camphora: ambra: geriofili: sandali: spodium fausel: carui: nanoti: setbet: nux muscata bolus armenus: neikaberi: lapides ferri ruȝubet beȝari. thenet: lapis laȝuli: lapis iacintus.

Sisimbrium: menta: almarda: dux. fumus terre: fenigemisch: seleni: liliū albū: liliuȝ cel. nenufar celeste: ꝛ palliodium: aliothinum: rose: uiole: uirgeris: ladion idest oculus bouis. uirga pastoris: iusquiamus Iste sunt tres res medicinarum: in quibus non euenit timor. Et sicum cera uel sepo uel ȝucharo misceantur raro uel nūquam egro lesionem efficiunt magnam. Nunquam enim uidi uel audiui quod aliquis qui his rebus medicaretur magnaȝ lesionem inferret egris. Sed res que cognite non sunt quas quis uult experiri audaciter cuȝ eis medicari non debet. Et quando aliquis in antidotariis confectiones inuenit: cum eis medicetur cum rebus inuentis ꝛ cognitis: ꝛ in cibariis sic faciat: ꝛ cum doctor hoc faciat fortunabitur in suis operibus ꝛ habebit complementum rationis: ꝛ omnia que natura humana abhorret ꝛ timet omnino dimittat. Et deum exoro ut super his mihi tribuat adiutorium.

¶ Liber quintus de uerbis ypocratis.

Introitus ad tractatum quintum in salute que nobis accidit: propter uerbum ypocratis. Inquit abubr medicina tota est dei ꝛ res uenerabilis. Et grates deo reddimus eo quod nos fecit aptos in ea ut ueneratores ipsius: ꝛ custoditores ipsius: ꝛ fecit nos imunes a scijs uilibus: ꝛ fecit rusticos remotos ab ea propter longitudinē temporum ꝛ dierum. Et quia quisitores scie ꝛ translatores pauci inueniuntur: ꝛ etiā quia illa angusta: ꝛ etiā illi qui scientiam habent apud se enim amplius augumentant eam respectu sui quam respectu amicorum suorum. Et deo grates reddimus: ꝛ laudes ei referimus ꝛ exoramus ut nobis scientiam augumentet ꝛ ipse dominus diues magnus preter quem non est alius.

¶ Inquit ypocras cum in die sexta acute egritudinis apparuerit apostema magnum uel liuidum post aurem: in decimoseptio die patiens moritur.

¶ Cui in iuncturis nascitur apostema: ꝛ habet tumorem ꝛ scabiem in pedibus ab egritudine usque ad mensem unum euadet.

¶ Quando in naribus apostema natum fuerit ad lenticule similitudinem ꝛ est uiride uel nigrum moritur homo usque ad annum.

¶ Qui dolorem in ypocondrijs habuerit: ꝛ maxime sinistra: ꝛ inflatio fuerit manifesta ꝛ cito consumitur: moritur usque ad tertium diem.

¶ Cuius alicui yctericia superuenerit ꝛ uniuersaliter corpus occupauit: purgetur cū aqua alacaculc ꝛ fumiterre: ꝛ ponatur michilus: ꝛ bibat uinum temperatum.

¶ Cui apostema apparuerit nigrum uel liuidum in digito: pedis magni sinistri similiter scias esse apostema: ꝛ si anteriores fuerint infra tres dies aut septem moritur.

¶ Si in corpore hominis fuerit alkasar idest bertoga ꝛ sunt apostemata parua minuta rubea que de facili resoluuntur: dicatis ei quod habebit egritudinem leonis: ꝛ cum apostema nigrum apparuerit in lingua patientis febrem continuam in die non cretica: dicatis quod moritur: ꝛ est signum pronosticum quod memoriam amittit.

¶ Corporis dolor ꝛ cordis tremor cum quis a somno surgit repletionem humorū in corpore signat: ꝛ est signum pronosticū mortis subitanee.

¶ Cui intra oculum apparuerit apostema ad auellane magnitudinem ꝛ dolorem non sentit nec pondus usque ad triginta dies moritur.

¶ Qui in somno multa loquitur apostema habebit. Cui dolor in pedibus euenerit usque ad menses non moritur.

¶ Si in febribus non adurentibus quis sitim non patiatur ꝛ pedes eius frigidi extiterint ꝛ oris habuerit amaritudinem infra xx. dies moritur.

¶ Cui in principio nasi apostema nigrum apparuerit uel acciderit cū forti dolore uelocit ante duos menses moritur.

¶ Qui uelociter olfatum amisit absq; catarro habebit febrem.

¶ Cui dolor in genibus acciderit: ꝛ lassitudo cum surgere uoluerit dolor fortis fuerit paralisi capietur.

¶ Dolor iuncturarum sine causa paruam uitā pronosticat.

¶ Cui in ancha apostema calidum nimio ardore euenerit usque ad septem menses moritur.

¶ Cui ī digito magno pedis dextri apostema apparuerit ad nucis similitudinem fedū tam in colore quam uisu: ꝛ cum ardore nimio fuerit usque ad annum morit̄.

¶ Lingue grauitas si iuueni acciderit post ipsius humiditatē mortē pronosticat subitaneam.

¶ Cui apostema in molitie auris euenerit cū forti dolore usque ad tres menses moritur.

¶ Cui febres quartane acciderint ꝛ fluxum sanguinis ex naribus passus fuerit ī die non cretica ante tres dies moritur.

¶ Cui in palma dolor cum ardore usque ad

octo menses moritur.

Qui cum oculis apertis dormit epilensiam habebit.

Qui a somno territus surrexerit: et hoc multum ei accidit: uel moritur uel pecuniam amittit.

Qui manus suas mouerit quasi aliquid accepturus et mortui ei apparuerint infra dies .xv. moritur.

Qui post septimanam primam febrem habuerit facere res quas non consueuit sicut si detexerit uel uentositatem emiserit uel uerba enormia dixerit sine dubio morietur.

Qui in aliqua egritudine memoriam amiserit habet signum mali pronosticum.

Cui in corpore serpigo liuida cum ardore nimio acciderit: et serpigo cui coloris ad pruritum corruit usque ad sex menses moritur.

Cui apostema nigrum liuidum uel rubeum euenerit morietur maxime si egritudinem acutam passus est.

Cui facies torta fuerit: et febrem acutam habuerit cito morietur.

Cui articuli cito mortui fuerint: cito rationem amittit.

Qui appetitum habuit superfluum: et in oris quibus comedere consueuit humores uenenosos habuit in stomacho et si augumentati fuerint moritur.

Qui auditum amiserit superflue: surdus est effectus.

Qui studere contra uoluntatem sui uoluerit et in studio non delectatur: uel somnum uel rationem amittet: uel melancoliam habebit.

Qui cibaria appetierit: que in stomacho corrumpuntur principalia membra habebit debilia.

Sitim superflue qui sustinet homo est nature sustinibilis.

Famem sustinere non est signum bonum fortitudinis nature.

Qui naturam habet debilem in acquirendis rebus altis et magnis moritur.

Corporis ponderositas propter cibaria cibos superfluos et potum superfluum sumit.

Crudelitas male intelligentes generat habiles.

Temperantia saluos et saluandos generat.

Liber sextus de scientiis et intellectibus sine quibus rectus Medicus esse non potest.

Aquit abubertb res in medicina expertas non potest quilibet homo intelligere alias attingere. Operari cum fiducia que in libris reperitur absque sapientia doctoris res est casualis. Complexio boni ingenii hominis: et opere medicine: et philosophice et cogitatiue preualet.

Quamplures doctorum libros legere: et secreta eorum inspicere nimium confert: quilibet enim philosophus aliquid habet sibi conueniens.

Sarchi tempus paruum est in cognitione herbe cuiuslibet et terre nascentibus: sed cognitis est utendum ex quibus copia haberi potest: et quas non es expertus dimittas.

Non sunt culpandi doctores antiqui: eo quod de rebus altioribus sunt locuti: et eorum facta dubitanda non sunt: et in his dubitandum non est: quamuis causam factorum non ostendissent. Res enim rationabiles sunt: de quibus locuti sunt philosophi. hominis natura non euadit errorem maxime in rebus difficilibus.

Qui ex scientia naturali et philosophia adiutus non fuerit nec ex canonibus logice: neque ex orizontibus sapientie et in rebus secularibus delectatur: dubitabilis debet esse et maxime medicine.

Cum galienus et aristoteles fortasse in re aliqua non concordarent: graue est eorum rationem concordare.

Bestie frigide et humide cibus earum calide et humide res.

Temperantia rationum earum est cognitio.

Uirtus spiritualis: et uirtus naturalis: et uirtus animalis non solum in libro

nostro sunt diuerse: uerum etiam in intelectu.

Quemadmodum in moribus ꝛ faciebus ꝛ membris homines patribus ꝛ auis similes existunt: ita etiam in antiquis egritudinibus hereditantur: ꝛ maxime in egritudinibus membrorum principalium.

Cum infirmuꝫ curaueris cum rebus ad temperantiam pertinentibus cura: ꝛ cū odoriferis cum potueris cum his egritudinē uince: ꝛ hoc est rationale.

Ligamentum spiritus cum corpore cum est debile caueas ne cum fortibuꝫ medicinis destruas.

Spiritus uitalis fit destructio: cum propter egritudinem membrorum non principalium medicina quis utitur uiolenta principalia membra resoluens: ꝛ complexionem eorum destruens.

Cibaria confortantia odoris boni temperātie affinia uirtutem naturalem conseruāt ꝛ membra principalia confortant.

Cum egrum curas uirtutem naturalem uigora: si enim uigoraueris eam: egritudines quam plures remoues. Si uero eam dimiseris medicinis quibus uteris eam destruis.

Epar ꝛ stomachus medicinas cicius rapiunt naturaliter ꝛ cibaria: ꝛ si res incōuenientes recipiunt patiuntur.

Dolores acuti calidi uelocius frigidis corrumpunt propter caloris acumen.

Quando corpus egritudine inuasum fuerit non curetur cum rebus principalia membra ledentibus: ꝛ si feceris nocebis: cum conferre te credis.

Spiritus naturam corporis sequitur maxime: si dolor in membro extiterit principali ꝛ cum dolor hoc modo fuerit confortetur spiritus cum odoribus: ꝛ in similibus placentibus: ꝛ hec cura corpori existit conueniens.

Medicinas accipere que caput purgant post cenam cum dormiendi est tempus magis est conueniens: ab extremitatibus enim melius seducuntur humores: hac enim hora interiora membra uigent fortitudine.

Cum egritudo a complexione corporis diuersa fuerit: curari non debet cum rebꝰ complexioni contrariis: maxime si egritudo fuerit in membro principali.

Egritudo complexioni membri similis: cum medicina complexioni affini curari non debet: sed potius dimittas quam cures egritudinem cum mala complexione affini ut dictum est: melius est enim cum medicina membro contraria eam curare.

Ethicos cum rebus uigorantibus complexionem cura: et a temperantia non remotis.

Cum paucioribus medicinis humorem a corpore remouerē que cognite sunt: sanꝰ est quam si cum pluribus eum expellas.

Singulares medicine non sunt dubitabiles: ꝛ conuenire in uirtutibus dubitatur. Antiqui enim philosophi in compositis medicinis dubitabant ut singulariuꝫ uirtutes cognoscerent.

Cum his medicinis debemus operari quorum uirtutes scimus: et quarum operationes erga naturam nouimus manifeste.

Utile est medico nouisse quod humores hyeme ꝛ uere plures sunt: ꝛ estate ꝛ autumno pauciores: facilius ergo estate ꝛ autumpno curantur egritudines.

Egritudinem in membro radicali existere signum est dissolutionis corporis.

Cum humoris innaturalis effectum reprimis ꝛ naturam quietari dimittis conuenientius operaris: quam si cum uomitu ꝛ fluxu eum curaueris. Omnis enim fluxus uel uomitus debilitatem nature operatur. Et hoc consilium tibi affectuose presto: cum humorem membrum principale noueris non petere. Quod si fortasse membrum principale petierit omnino apostemata debilium ex egritudine non repercutiantur: membra enim principalia eorum sunt debilia: ꝛ hec eorum membra debent pocius confortari quaꝫ putredinem apostematis recipere ꝛ quāto amplius apostema creuerit tanto eorꝫ membra interiora iuuantur.

Homines in sexto uel in quinto climate de

gentes debent flebotomari pocius quã qui in primo uel in septimo existunt et minus omniũ qui sunt in secundo tertio ꝛ quarto climate.

Cum apostema in membro fuerit principali ꝛ dolorem egrotans non senserit: nec defectũ pretendit ꝛ maxime si ex sanguie uel colera fuerit generatum ꝛ raro huius modi egritudines contingunt.

Frigida ꝛ humida corpora naturaliter parum ex cibis pro nutrimento recipiunt: et quod expellunt est nimis. sed eorum fluentia sunt humilia ꝛ egritudines quas habent difficiles ad curandum.

Corpora calida et sicca ex cibariis multum recipiunt pro nutrimento: ꝛ multum appetunt: quorum uentres sunt sicci ꝛ eoꝝ cure habiliores sunt.

Ethici ex egritudinibus cum cibaria necessaria desiderant medicus ea sic preparet ut eorum malitia auferatur ꝛ appetenti ea ministret.

Doctores medicine egros debent consolari etiam si signa mortis perpendant. Corpora enim hominum spiritus eorum sequuntur.

Spiritus doctoris humilis adiutorium prestat egris ꝛ eius contrarius non prestat.

Layci ꝛ qui ex ingenio proprio uolunt iudicare ꝛ iuuenes qui res non sunt experti interfectores existunt.

Decet magistrum egrum interrogare: ut causam egritudinis interiorem cognoscat: ꝛ postmodum rationale iudiciũ prestare poterit.

Decet magistrum ut ab aliis urinarum indicia inquirat: et eorum uerba audiet nec uerecundetur egrotũ interrogare: ut sciat an egritudo inter uenas: uel extra existat uel consistat.

Dubitabilis est doctor qui iudicat facile.

Decet magistrum egri consuetudinem cognoscere in sanitate: ut cum res ipsi placentes in sanitate cognouerit ei promittat cum ab egritudine ereptus fuerit.

Decet paraliticos ut corporibus suis naturalem caliditatem approximent cuꝫ cale factura que non est ignis caliditate: sed sic interruptarum uirginum.

Homines a consuetudinibus remouere si usus fuerit antiquus dubitabile est.

Quemadmodum res crude absque ignis caliditate ꝛ humiditate non possunt excoqui sic nec digestio celebratur absque humiditate ꝛ innato calore.

Nobis est conueniens ut homines in egritudinis principio reliquamus. Sed si ualde distemperati naturam uiolauerint eos omnino remoueamus.

Decet magistrum cum humores contentos inter uenas purgare uoluerit ut medicamen cibo simile faciat: ut ad uenas accedat ꝛ a natura non existat diuersa: quod si fecerit humores ad purgandũ aptos faciet ꝛ si uim fortasse inferre uoluerit naturam uariat.

Cum humorem purgare uolueris materiam prepares cum medicinis et cibariis placentibus que cibaria naturam medicine habeant.

Non est opus balnei calidꝰ infrigidare aut frigidꝰ calefacere: sed soluere ꝛ humectare ꝛ abstergere ꝛ sudare.

Potius opere hir iace indigemus cum sudorem prouocare uolumus: ꝛ expellere et soluere tam in iuuenibus quaꝫ in antiquis ꝛ debilibus ab egritudine ꝛ maxime in iuuenibus fortis uere.

Facilius egritudines exteriores uere ꝛ estate curantur ꝛ econtra interiores.

Non sunt pauciores egritudines que cum defectu accidunt: quam que cuꝫ superfluitate procedunt: ꝛ in hoc magistroruꝫ error existit quia statim ad purganduꝫ sunt prompti.

Cui medicinaꝫ ministraueris: ꝛ humorem purgaueris: cessa purgatione non utaris: corpori enim nocebis ꝛ egritudines generabis.

Ossa ꝛ membra hominum frigide complexionis ꝛ humide sunt debilia ꝛ egritudinibus preparantur: sed facilius curam recipiunt.

Apostema puerorum expellas exterius. Caueas enim ne materia interius dissoluatur: et maxime si materiam a matre reduxit.

Contra usum egri in omni medicina proce dere non est conueniens sicut in die quo dam aeri frigido exponatur τ in die reli qua uento calido.

Egritudines calide in antiquis timorosio res sunt quam in iuuenibus et in eis fa cilius terminantur uel ad bonum uel ad malum. Nutrimenta enim que ex ciba riis suscipiunt frigiditati attinent et de his non est timor nisi propter innate ca liditatis debilitatem.

Egritudines frigide in antiquis cure diffi cilioris existunt. In iuuenibus econuer so faciliores.

Balnea τ medicine prosunt egritudinibus sibi contrarijs.

Homines qui cibarijs usi sunt τ debiles sunt post labores statim cibum sumant: et uirtuosi ante cibum laborent.

Qui cibarijs abstinet si laboret egrotat et hec egritudo est difficilis.

Paralitici et spasmati in primo secundo tertio quarto τ septimo climate non fi unt nisi ex deffectu caliditatis innate et propter remotionem temperantie. Uel fiunt huiusmodi propter superfluitatem frigoris: et ideo statim purgari non debent.

Cum a capite τ cerebro et extremitatibus purgare uolueris pillulas in quantitate magnas informa: τ post cenam ante som num ministra.

Cum humores in stomacho fuerint super flui medicinas redactas in puluerem mi nistra qui bene sit cribellatus.

Cum membra principalia debilia uel egra fuerint: et tu uis medicinam tribue re laxatiuam ante egritudinem cogno scas.

Cum humores ab intestinis remouere uo lueris in ieiunio medicinam ministra: et pillulas in forma minutas τ humidas τ precipe egro ut moueatur.

Sit cum pillulas formatas inueneris nemi ni ministres nisi prius in aqua calida hu mectaueris.

Sit omnis medicina laxatiua omnino pur gat coleram cum qua caliditas innata et humiditas expelluntur.

Sit qui membra principalia habent debi lia a medicinis abstineant: τ preparen tur ut non sint uiolente sed temperamen to affines.

Sit ab egritudine conualescens abstineat labore secundum comparationem sue egritudinis: et cibarijs illis utatur quibus uti consueuit antequam infir maretur.

Decens est magistrum ut a cura propria nō recedat propter egritudinis diuturnita tem: nec a cura diei nec propter malum irrationale quod acciderit.

Egro erit conueniens: ut unum tantum me dicum elligat: error enim unius magnaꝫ infamiam non inducit. Et unius utilitas quam in egro efficit colaudatur.

Qui quamplures medicorum interrogaue rit in errorem incidit plurimorum.

Sit apostemata antiquorum non repercu tiantur. principalia enim eorum mem bra sunt debilia ad recipiendum τ cor rumpitur corpus si propterea male mate rie diminuatur natura.

Sit quamuis superfluos humores pueri τ senes habeant: non propter hoc purga ri debent uiolenta medicina: debiles .n. naturas habent.

Sit ad eam temperantiam egrum reducas si potes quam ante egritudinem habere consueuerat.

Sit nisi sanitatem alicuius agnoueris reces sum a sua temperantia non cognosces: nec egrum perfecte curabis.

Sit multotiens complexiones ad tempera mentum credes reduci que ad egritudi nes potius reducuntur.

Sit habitudinem bonam cum forti uirtute si superflue soluere nolueris errabis: sed cum laxatiuis temperate procedes.

Sit si recte operari uolueris unicuiqꝫ egri tudini curam propriam exhibeas ꝫm in genium tuum τ intellectum.

Sit quod sub spera lune continetur secundū uniuscuiusque gradum lune diuersitatem minuitur uel augetur uel aliqua mutatio ne mutatur nunquam in eodem statu po terit permanere.

Sit nichil enim extra naturam existit faci

le. Si enim paruam egritudinem non consideraueris fortassis cura erit difficilima & si uiolentā egritudinem recte perpenderis: forte magis cure approximabit quam faciat parua.

Ait in egritudinibus non facile proferas iudicium. Non urinam habeas nisi postquam egrum uideris in presenti: & eum interrogaueris & examinaueris.

Ait in omni egritudine egrum interroga.

Ait omnis febris naturam excedit: sed in quibusdam fortiores sunt & hoc secundū humorum diuersitates: & ideo febris colerica a frigiditate superflua non debet extingui neque febris quartana cum frigiditate humectante curetur.

Ait cui apostema ad similitudinem rose que malo granato est similis natum fuerit: & corpus ob hoc infirmum fuerit si exterius ad albedinem decliue fuerit nunquam membrum ad temper antiam reducetur.

Ait dolores antiquos & debilitates membrorum filii a parentibus contrahere consueuerunt: sed fortasse in filiis uel diminuuntur uel augumentantur.

Ait qui egritudinem habet diuturnā & urina eius fuerit similis urine sanorū sanari non poterit.

Ait medici complexio temperata debet esse ut nec rebus secularibus intendat omnino nec expers eorum existat.

Ait cum tempus corruptum fuerit propter ueris humiditatem superfluam in estate procedunt egritudines.s.secundum serpiginem & uertiginem scabiem & apostemata: sed has euadit egritudines qui fluxū uentris habuerit.

Qui patres & auos in sua generatione. Iuuenes habuerunt membra principalia fortia sunt et eorū uirtutes maiores sunt. Et his contrariis contraria accidunt. Si tamen patres & aui senes fuerint humiliores habent memoriam & rationes.

Ait hominibus calide & humide complexionis cito tristitie eueniunt: & sic ī eis citius egritudines generantur.

Ait qui odorabilia & res saporiferas abhorruerint habent humorum copiā putridorum.

In omni ciuitate in qua nubes esse consueuerunt capita in eis degentium a uaporibus replentur: ex quibus uaporibus catarrus consueuit generari: et in hoc tempore extremitates corrumpuntur.

Ait cum in ciuitate in estate fuerit nebula in eo anno febres putride generantur.

Ait ieiunium in estate corpus affligit et colorem palidum efficit & melancoliam generat & uisus debilitatem.

Ait sanguis qui cito ad aerem coagulatur terrenis humoribus est contrarius.

Ait in omni ciuitate a mari elongata homines degentes habent corpora sicciora.

Ait in omni terrarum genere corpora quatuor non sunt eadem cum sol existit in aliqua quarta circuli signorum. Cum enim frigus euenerit in quibusdam terris. In aliis estas eueniet. Et cum in quibusdam uer euenerit accidit in alia autumnus: & quemadmodū mutantur tempora: ita et mores et uoluntates diuerse sunt. sicut cum hi qui in egipto sunt habent uer: illi qui in india uersantur habent estatem. Et illi qui morantur sub equatore diei duas habent hyemes & duo uera & duas caliditates & duas autumnos in omni anno: et ideo arbores eorum plures: et eorum fructus meliores et acutiores similiter.

Ait mulieres que multum dormire consueuerunt supra dextrum latus uix pariunt feminam.

Si aliquis cum muliere cobeat retro filii qui nascentur si masculi sint fient sodomite. Si uero femine erunt ualde in cōtinentes.

Ait dubitabilis esse debet qui a societate feminarum omnino non est remotus & in iuuenum societate gaudet.

Ait non accidunt egritudines minus ex humorum paucitate quam ex ipsorum habundantia et in hoc est error doctorum qui statim farancus uti uolunt.

Omnia uenenosa ⁊ maxime ea que uapo rosa sunt capiti cerebroque sunt no cіua.

Et quemadmodum plante in longitudine latitudine et altitudine diuersificantur: ita uoluntates ⁊ complexiones uariant.

Et diuersitas latitudinis terrarum comple xiones ⁊ mores ⁊ cibaria diuersificant usquequaque plura fiunt a secundo in quartum et a quarto in secundum gra dum. Et he diuersitates similes sunt diuersitatibus que in his acciderunt ex eo quod quedam sunt ortulane et que dam montane et quedam nascuntur in campis.

Et decet medicum unguenta diuersificare secundum diuersitatem naturarum mem brorum.

Et melancolia in iuuenibus cum medicina forti purgari non debet: pauca enim est in eorum corporibus ⁊ non bene adhe ret corpori. Et ob hoc si medicina uio lenta fuerit de principali natura mēbro rum totum remouet.

Et bonum est doctori quod cū dietis egri tudinē remoueat uel curet si potest ⁊ nō cum medicinis.

Et si cum longo tempore quis medicina uel uomitu usus non fuerit ⁊ uomitus uel fluxus uentris ei acciderit non est pri uandus.

Et parum diuersificantur uentositates in corporibus que absque uapore sunt.

Et urine que sanitatem ostendunt in homi nibus non commutantur in substantiis ⁊ coloribus.

Et complexionum caliditas in sanitate in hominibus non est eadem in eorum mul titudine in corporibus.

Et qui in salute urinam egri non respicit in egritudine eam perfecte cognoscere non potest: neq̄ ipsius cura ueritati pror sus erat affinis.

Et debiles ex egritudine ⁊ ex iuuenibus et antiquis cum habuerint apostemata non repercutiantur cum medicinis uio lentis et fortibus sed cum medicinis tē peratis.

Et cum ratione hominis fuerit perturba tio cum frigore ⁊ siccitate utaris calidis rebus ⁊ humidis odoriferis que cerebrū per eius attractionem alterant interius: exterius ligetur patiens ne iuncturas ex terius exponat aeri.

Antiqui qui ex consuetudine quater in an no minui consueuerunt cum ad quadra ginta annos ter in anno minuantur: et cum ad sexaginta bis: ⁊ cum ad septua ginta semel: et post hec a minutione caueat.

Et senes post annos sexaginta a minutio ne capitalis uene caueant neque qui sep tuagintaquinque annos habent minuan tur a uena basilica.

Et qui in iuuentute multotiens minui con sueuerunt cum ad sexaginta annos per ueniunt infrigidantur: et paralisi capi untur et maxime qui frigidi et humidi sunt natura.

Et principaliū membrorum uirtutem ma xime custodias: humiditates enim reci piunt ⁊ non expelluntur de facili ⁊ iter̄ uirtus minuitur.

Et usus magistrorum in causis egritudi num et in eorum experimentis laudan dus est.

Libri amphorismorum rasis finis.

Liber Galieni de medicinis experimen tatis: qui intitulatur medicinalis experimē tatio Galieni.

d

Dixit Galien⁹ q̄d ignis qui descendit super al tare combussit libros regis et cum his com bussit plurimos libros medicorum. Mihi autem combussit pluri mos quorum quedam erant completi ⁊ qui dam quos inceperā componere: ⁊ nō doleo tm̄ de illis libris quantum de quibusdā ex

perimentis medicine que erant ibi que ac quisiueram a quibusdam bonis uiris experimentatoribus: et forte pro uno experimento acquisito dabam multa bona experimenta: et forte dabam pecuniam. Et scio uirum qui curabat lapidem in uesica perfecta curatione: et hoc in multis hominibus et lucrabatur infinitam pecuniam per hoc et solummodo per hanc medicinam acquisiuerat sibi nomen optimi philosophi.

Et scio alium qui curabat ficum in ano perfecte: et lucrabatur infinitam pecuniam: et aliquam docere nolebat. Et alius qui curabat morsum rabidi canis perfecte et alii medici uocabant balzar illa morte liberantis. Et forte medicus ex istis medicinis poterit congregare multa. Et bonus medicus ex grecis cum sciuit aliquem hominem scire aliquod experimentum tribuit illi magnam pecuniam ut ab eo doceretur.

Et thamor de regione ethica qui fuit ex bonis experimentatoribus habebat bona experimenta experta qui sic custodiebat quod nullus in tempore uite sue potuit ea habere qui postquam mortuus fuit peruenire ille medicine in manus satyriorum qui per ea mirabilia faciebant et exaltauit eis nomen inter medicos. Et nos non laudamus hominem ignorantem artem ut habeat has quoniam uelet prodesse forte: et nocebit. Et propter hoc oportet hominem scire complexiones causas et accidētia: et cognoscat egritudines et earum accidentia quoniam qui ignorat. Hic non est securus quin noceat plurimum: et pro maiori parte. Et si aliquando proderit etiam hoc erit ex fortuna. Et fortassis est aliqua medicina composita ex magna scientia experti uiri aut ad fluxum uentris aut dol. pa. aut ad quiescere dum dol. aut ad alias egritudines et quoniam utebatur illa medicina non in suo tempore nec in suo loco: ideo nocebat uerbigratia ponatur quod aliquis patiatur fluxuz uentris iam diu donec corpus extenuetur: aut ex humore: qui alterat cibum: aut ex frigore interiorum membrorum. Ita quod non attrahant cibum: aut ex debilitate cistis fellis in attrahendo coleram. Ita quod colera impellitur ad intestina et facit fluxum: aut ex apostemate duro ex genere apostematum melencolicorum in concauitate epatis quod cibus non potest pronosticare ad ipsum sed ad intestinum facit fluxum uentris uideret tibi quod cura sit eadem tamen non est. Ego dico quod medicina experta laudata quando usa fuerit ubi non conuenit cum eo quod non prodest etiam nocet. Quare nos laudamus medicos altarium qui curant cura cum cibis sacrificiorum quoniam error .ue lociter corrigitur error autem medicine forte ducit ad mortem quare oportet ut medicus consideret complexiones et curationes consideratione perfecta. Et ego composui hunc librum ex medicinis expertis quas ego probaui: et acquisiui ex bonis medicis et magne solicitudinis. Et non ponam in hoc libro id quod notum est iam medicis sicut yere: et opiate: et tiriacha: et alie medicine que sunt note omnibus hominibus: et nō ponam in eo nisi medicinas quas fere omnes ignorant hunc etiam librum fecimus unius tractatus. Et si accidat postea quod experiar aliquas medicinas scribam eas.

Prima cōpositio ex eis est: medicina quam accepi ab afloia experimentatore qui erat de ciuitate teriste et curabat cum ipsa febres antiquas et ualet ad complexionem corruptam: et aperit uenas: et prouocat urinam: et adiuuat digestionem cuius confectio. Recipe ceruia. ℥. i. spice nardi. ℥. ii. anamomi spatane acori: ana xiloaloes. ℥. ß. masticis. ℥. i. anisi. ℥. ii. ℥. i. et. ß. conficiatur cum melle optimo et accipe ex eo auellane unius cum aqua calida et qui est frigide complexionis et habet opilationes cum aqua decoctionis feniculi anisi. Et iste astoraci quando aliquis patiebat dol. acute coquebat canis et dabat aquā ad bibenō et curabatur et nos experti sumus multotiens et inuenimus esse uerum: et experti fuimus medicinam primam sepe: et non fefellit qui nominati sunt in laude et testificatur hec ratio ex compositione eius quoniam cerua cōtra operatur putrefactionem illi aūt ē bon⁹ odor quare confert mēbris iteriorib⁹ et subtiliat et habet bonum odorē et stipticitatem et operatio eius est quasi propinqua operationi cina. sed cina. est subtilius: lignum aloes cuz eo ualet ad hoc quod ualet cina.

Curatio feb. antiq.

est utilissimum ad frigiditatem stomachi pur gatur id quod est in hu. per mirabilem eius proprietatem. τ mastix dol' sedat in stoma cho τ digerit hu. anisum prouocat urinam τ aperit opil': est enim ualde subtile: τ lique facit superfluitates τ facit dol' quiescere. spatana aperit opilationes τ ualet spleni utilitate magna. gariofili desiccant humidi tates extraneas: τ confortant membra inte riora: τ dabat ad potandum aquam in qua decocta fuerit radix yris patientibus opila tionem crossam: τ prima hora curabantur. Et ego dico quod decoctio absin. τ cētaur. iiij. faciunt sed radix yris fortius operatur. Alia medicina quam accepi ab aduena egi ptiaco qua curabat opilationes antiquas τ febres: τ asma antiquum: τ non est ei simi lis: τ iste aduena acceperat ab uno medico rum actiones altaru. Contra rad yris ari stol'. lon. τ ro. succi marubij: ana. ʒ. iiij. suci gasith: mirre camedreos τ camphore. ana. ʒ. i. spice nardi spatane. ʒ. ii. ℥. balsami ligni al'. ana. ʒ. ii. τ. S. puluerizentur τ conficiātur cum succo mell' qui fit: s'm hunc modum. ℞ gar' cina. carda: mirre ana. ʒ. i. S. liga has medicinas in panno raro: τ pone in una. lb aque die τ nocte: deinde cola colature ad misce. lb. i. mellis boni: τ coque super pru nas sine fumo: τ flāma: τ coque donec fiat sirupus: postea confice cum eo alias medici nas τ serua: τ da ex eo in egritudinibus quas diximus in modū electuarij hoc el'cm est de egritudinibus melioribus medicinis quas uidimus. Et uidi hunc medicum cu rare multas egritudines per medicinas sim plices ex eis quas dabat. ʒ. ii. aristol'. ro. as matico: τ dabat decoctionem epith. epitī. co mita τ accipiebat. ℥. i. ex. eo: τ ponebat in aqua calida per noctem mane collabat et apponebat aqua. vi. ʒ. scam̄ usque ad octo. ʒ τ nos alij addimus agar'. ʒ. i. τ dabat ad bi bendum decoctionem agar' contra dol' capi tis. τ dabat amōn contra dolorem iunctura rum ex humore crosso τ sepe curabat taliter Ego autem semper soleo dare de suco ma rubij τ sticados mixtis cum aqua in qua de coctum fuerit marubiū uiride τ camedreos τ dabam asmatico: τ ex eo sanaui multos. Medicamen quod accepi ab aduena cui non est simile ualet epilensis ualet hanelo sis: τ tussientibus τ est expertissima ad epilē

siam. ℞. ysopi sicci yreos mirre piperis. iii τ lon. carda. sed in loco eius ponitur nastur. cam. ana. ʒ. ii. spice nardi costi ameos ana. ʒ. i. confice cum aqua in qua decoctum sit squinan: τ si uolueris quod purget cum mel le confice: τ da ex eo tm̄ a. ʒ. ii. usque ad. iii. ultimum est ad hoc. Et dicamus decoctio nes quas probauimus: τ lucrati sumus ab isto medico decoctio squinanti: τ grana bal sami quando biberit ex ea epilticus: τ qui habet hu. crossos cottidie confert ei. Aqua in qua decocta est assa quādo biberit tristās curabitur. Decoctio agarici quam si qs biberit qui habet dolorem antiquum capi tis sanabitur. Decoctio carui se. apii: prouocat urinam: τ mestrua fortiter: τ subti liat humores crossos. Decoctio cen taur: curat sciaticam. Decoctio corticis fistici confortat stomachum τ mundificat ca nales pulmonis τ epatis: Decoctio assari prouocat urinam: τ mestrua fortiter. Decoctio masticis confortat stomachum debilem ualde. Istas ergo decoctiones ac cepimus ab aduena egiptio expertas: τ probauimus eas: τ inuenimus esse ueras. Medicina quā accepi a quodam sene cu rat splenem durum. Et si positum fuerit su per scropbulas dissoluit. τ est sublime ualde. ℞. amōn. ʒ. quatuor dissoluat in suco camo. aut in suco aneti: aut in decoctione floris camo. τ misce cum eod rad. capparis confi ciantur τ da ad bibendū. ʒ. ii. cū decoctione carui. Medica. expertum quod ha bui τ accepi a quodam uiro experimentato re ualens ad splenem. ℞. scolop grana bal sami grana tamarisci rubee ana. ʒ. ii. confi ce cum melle: τ dentur ex eo. ʒ. iii. τ postea bibat acetum in quo cocta fuit spatana. i. scorus ita quod de spatana. ʒ. ii. mittantur iii. uni. ʒ. aque τ coque usque ad quatuor. ℥. Medi. quod accepi ab eo etiam τ ualet stomacho frigido prouocat urinam aperit opilationes τ est nimis forte. ℞. cinnamo mi. ʒ. i. folii corticis fistici cardamomi ab sinthij: gar'. squinanti: grana balsami ana. ʒ. ii. suci sticados se. feniculi: anisi assari: ana. ʒ. iii. mirre aristologie ro. rad. yris masticis ana. ʒ. i. confice cum melle bono τ sume. ʒ. ii cum aqua in qua decoctum sit assarum: τ se. feniculi. Al' medicamen quod recepi gar geo confortat membra. f. τ ualet spasmo: τ

mortificationi membrorum: τ generaliter omnibus pas.cerebri frigidis. ℞. agar.suci sticados pp trium generum squinanti carui ana .ʒ.ii. castorei assari squille assate ana.ʒ.i.rad.yris τ masticis τ se.apii ana.ʒ. ʃ.spatana floris alii agrestis zinziberis ana .ʒ.i.τ.ʃ.confice cum melle bono: τ sumat ex eo.ʒ.ii.cum aqua calida: τ iste agarge fuit do. sapientibus qui fuerint tempore suo erat qui habebat unam medicinam quam neminem docere uolebat dabat eam habentibus fortem dol. τ statim prouocabat urinam τ uentositatem: ita quod mox auferebatur dolor cuius confectio. Recipe yres camedreos se.fenic.li:anisi apij: assari ana.ʒ.ii.cinamomi:zinziberis: carui foliorum camo.ana .ʒ.i.suci sticados gentiane marrubij ana.ʒ. ii.pulueriʒentur: τ conficiantur cum decoctione assari squinanti:se.feniculi: fac pillul. ʒ.i.τ da cum aqua in qua decoquitur floris cam hec etiam medicina est fortis ualde: τ non est ei similis in prouocando urinam: τ subtiliando humores τ aperit opilationes: τ stomachum frigidum temperando τ cōfortando. Aliud medi. quod accepi ab eo τ ualet ad febres compositas: τ digerit humores crudos. ℞.seminis apii: semis feni. radicis yreos radiū aristol. lon. τ rotunde fol.camep.troc.men.fa. ana confice cum oximelle squill. τ sumat ex eo cum aqua calida in qua decoquitur semen apii. Aliud ad febres compositas: τ cronicas expertum: τ iam probaui multoc. ℞.asse.fetide bone pp .iij.τ lon.τ se.apii:anisi feniculi:pulueriʒentur τ conficiantur cum uino antiquo: τ da ō eo cum aqua decoctionis feniculi. Aliud expertum prouocans urinam. Recipe assari se.feniculi ru.costi. Aliud castorei ana ʒ.i.saturere ysopi sicce: ana.ʒ.ii.pulueriʒentur: τ formentur pillule: τ detur ex eis.ʒ.i. cum aqua decoctionis feniculi anisi. Aliō ad puncturas scorpionis. ℞.asse fe.scordeon centaur.iiij.ana.ʒ.ii.seminis rute: castorei ana.ʒ.quatuor pulueriʒentur: τ conficiātur cum uino antiquo. Experimentum probat quod laxat humores uiscosos est optimum contra sciaticam τ est. τ ē de experimentis yrini pigami romani. ℞. saturne mastič radič yreos suci sticados:zirunge ana.ʒ.agar. turbith ana.ʒ.iiij. conficiantur cum suco feniculi:fac pillulas:τ da secundum uirtutem patientis. Aliud constipans naturā arostro camet ualens ad fluxū uentris qñ fit ex debilitate uirtutis retētiue confortat intestina τ mēbra inferiora. ℞.ros.pul.granorum mirte fumas tuci armenici añ. conficiantur cū suco plātaginis: τ fac pillulas.ʒ.ii.τ.da cū aqua ōcoctionis granorum mirte. Aliud ualens ad fluxum ex debilitate epatis: τ est expertum. ℞. ligni al.ros. spicenardi cinamomi berberis ana.ʒ.ii.lacč reubarbari: gariofil. ana .ʒ.ʃ. conficiantur cum aqua decoc.rosarum: τ da.ʒ. ii. Aliud ad fluxum prouenientem ex causa frigiditatis membrorum: τ iste medus fluxus qñ acciō uis separat: τ ista medicina est nimis util. ad hoc. ℞.cinamomi ligni al. gariofil. aur.carui camedreos aristol.co. spatane añ .ʒ.i.pulueriʒent τ conficiant cum aqua: decoctionis ligni al. Medicamen aliud qō accepi acostror: quia fuit sotius astrocani: τ uocabat ipsum. Elīm ligni al. τ non est ei simile τ iam probaui eum sepe τ ualet ad debilitatem membrorum interiorum: τ ad fluxum epatis τ aperit canales: τ subtiliat humores τ confortat epar ualde. ℞.reubarbari lacte spice nardi assari camepitheos gallange gariofil.anisi añ.ʒ.quatuor rof. maiorane mastič granorum ballsami fumi fu.meri.añ.ʒ.i.squanti ʒ.i.τ.ʃ.ligni al.camedreos suci sticados ana .ʒ.i.conficiantur cum aqua decoč. ligni al. τ spicenardi: postea misce mel quod sufficit τ malaxa: τ sume ex eo.ʒ.ii.uel.iii.cum aqua decoctionis ligni al. τ spicnardi: τ hec medicina: est de nobilioribus medicis ad ea que diximus qm̄ prouocat urinam: τ confortat membrū τ aperit canales. τ ualet ad lapidē τ iste castrot dabat decoctionem utriusque aristol. asmatič τ ad prouocationem menstruorum τ dabat zucharum ro.habentibus flammam in stomacho. Medicine breues qbus utebatur casion qr erat armenia anteriorum τ fuerint ex parte τ bone inuente fuerint.

Medicamen ualens ad morsum scorpiōis. ℞.asse fe.galbani conficiantur cum decoctione scordeō: τ aristol.ro. τ accipe ex eo auel lanam cum aqua calida. Medicamen ualens asmaticis. ℞.marubij aristol.ʒ.ii.lacce .ʒ.iii.conficiantur cum melle: τ da.ʒ.iii. Aliud subtilians humores: τ ualet cotra pūctionem. ℞.spicnar.cinamomi gariofil. aristol.ro. τ gasit. Aliud ualet ad epar: τ canales eius extenuat pingues homines. ℞.

aristol.ro.lacte reubarbari spicenardi ana. ʒ.iii.conficiantur cum melle: ꝛ da.ʒ.iii. Medicamen prouocans urinā fortis ꝛ est ualde bonū contra fe.flegmaticas ꝛ melācolicas ℞.casie lacte an.apii.ana conficiantur cū melle ꝛ da.ʒ.iiij.cū aqua calida in qua coctū fuerit anisum. Medicamen dissolues naturam subito cito:ꝛ dissoluens uiscositates ℞.masticis añ.ana.ʒ.i. turbit.ʒ.iii. puluerizentur ꝛ conficiant cum melle bono:ꝛ da. ʒ.iii. Aliud huiusmodi exptum.℞. turbit agarici ana.ʒ.i.masti.ana.ʒ.ß. conficiantur cū melle:ꝛ da.ʒ.iii. Aliud purgans co. puram:ꝛ dabit in qualibet hora: ꝛ dissoluit cito accipe: scamonee.ʒ.ii. mitte i coctario: ꝛ assa sub cinere ca. Postea extrahe ꝛ mitte cum scamonea ꝛ cocleario.ʒ.i.mastic. postea pista:ꝛ fac trocos ab.ʒ.i. usque ad.iii. ꝛ da.i.iste ergo sunt medicine confecte: ꝛ sunt ualde bone:ꝛ confecte.

De medicinis cateline.

Medicine cateline. Qui fuit medicꝰ lithos regis. Medicamen expertum ualens ydropisi dissoluens uentositates grossas ꝛ confortans stomachum debilem:ꝛ est sicut bedzahar ad has egritudines quas diximus. Recipe anisi yris lacte spicenardi ligni al. gariofil. agar.ana.ʒ.iii. carui barmel feniculi ana.ʒ.ii.aristologie longe ꝛ rotunde. Centauree minoris saturele ameos mirre origani ana.ʒ.quatuor mastic.ro. ana.ʒ.viii.reubarbari gentiane ana.ʒ.quinque squinanti mirte sicce ana.ʒ.quinque conficiantur cum melle bono:ꝛ sume.ʒ.ii.usque iij.cum aqua decoctionis carui:ꝛ aristol: ꝛ hec medicia est nimis nobilis ad ea que diximus ꝛ eius compositio hoc ostendit.

Electuarium expertum ualet fe.antiquis:ꝛ uentositatibus grossis purgat urinam. Recipe floris camomille añ. lacte aristologie ro.ana.ʒ.quatuor mastic.ʒ.i.ros.ʒ.ii. rubee. ʒ.i.conficiantur cum melle: ꝛ utere.

Aliud.℞.floris camomille anisi rubee:feniculi assari ana conficiantur cum melle: ꝛ sume ex ea.ʒ.ii.cum aqua decoctionis añ.

Aliud prouocans urinam. Recipe assari rubee semen cucumeris ꝛ cimini:semen apij ana conficiantur cum sirupo facto: ꝛ marubio:ꝛ melle. Medicamen expertum ualde ydrop.dissoluit inflationem. Recipe yris aristol.agar.ana ꝯficiantur cū sir.facto ex assaro carpob. ꝛ melle: ꝛ sumat.ʒ.ii.cū decoctione feniculi. Aliud prouocans urinam amigd.duri.semen cucumeris assari aristologie longe ana.ʒ.i.conficiantur cum aqua decoctionis rubee: ꝛ detur cum aqua decoctionis feniculi ꝛ apii. Aliud ad ydropē. ꝛ ad asma. Recipe yris succi marubii:aristologie longe:ꝛ rotunde lacte ana ꝯficiantur cum aqua decoctionis yris ꝛ detur cum aqua calida decoctionis gentiane.

Aliud prouocans urinā. Recipe salnice semen cucumeris lacte rubee ana: confice cum melle:ꝛ dentur ex eo.ʒ.iii. Aliud confortans epar confortatione in aqua: ualet complexionis frigide ꝛ humide: ꝛ mirabilis. Recipe reubarbari lacte:gariofil.ligni al.ros.rubee ana conficiantur cum aqua decoctionis corticis fistici:ꝛ gasit:ꝛ dentur ʒ.ii.ex eo cum aqua decoctionis aristol.ro. ꝛ gasith. Aliud expertum ad splenem. Recipe scolop.armoniaci radicis cappariis ana confice cum melle: ꝛ aceto:ꝛ detur ex eo.ʒ.iii.cum decoctione aristol.ros. Aliud ualens contra lapides.℞. sanguinis yrci sicci lapidis iudaici saluince lapis q inuenitur in cisti fellis uacce citrini añ assari amigd. ana.semē cucu.bdellij cocti ana conficiant cum aqua ꝛ melle in quibus sunt decocta rubea:ꝛ costum:ꝛ dent.ʒ.ii. cum aqua decoctionis assari ꝛ floris camomille. Aliud expertum renū.℞. sanguinis yrci sicci lapidis citrini qui inuenitur in cisti fell: uacce feniculi:saluince amigdal.amar ana:confice cū uino antiquo: uel aqua decoctionis radicū apii ꝛ feni.forma trociscos unius.ʒ. Et da.i.cum sirupo de salmenta.

Medicine socion. Iste fuit de medicinis socion:maximus medicorū grecorum qui habebat experimenta plurima i fine nobilitatis que nos acquisiuimus a discipulis eius.s.terano:ꝛ bergemez. barcoz medicamen magne nobilitatis:ꝛ utilitatis:laxans:ꝛ dissoluens grossas uentositates:ꝛ nō est ei simile:quod etiam iam probauimꝰ.℞. agarici.ʒ.iii. ellebori nigri.ʒ.ii.ꝛ.ß. masticis.ʒ.decem folij ligni al.assari radicis yris turbith squinanti ana.ʒ.ii.añ.carui feniculi armoniaci ana.ʒ.i.squille assate.ʒ. quatuor

rosarum.ʒ.vi.scamonee.ʒ.i.confice cū melle bono ꝛ da de eo quasi auellane pondus: uł quantitatem cum aqua calida. ¶ Decoctio purgans matrices mulieꝝ ꝛ dissoluens uentositates ꝛ prouocans menstrua. ℞. florum ameos: barmel: assari floꝝ camomille: feni. gentiane spicenardi: squināti camepitheos camedreos anisi: rubee aā.ʒ.x. coquantur in iii.lib. aque donec remaneat lib.i. deinde amoueatur ab igne: ꝛ dissoluať in eadē aqua calida.ʒ.i. armoniaci ꝛ deť de eo quoniaꝫ ē mirabile. ¶ Decoctio ualens nimis in declinatione febris cottidiane. ℞. gentiane radicis apii radicē feni. rubee agarici turbit assari rosaꝝ spicenardi aā.ʒ.i. ponantur in caldario cum tribus libris aque: ꝛ coquantur sup igneꝫ leuem sine fumo: ꝛ flāma donec remaneat lib.i. Et dissoluať in ea calida.ʒ.i. lacce ꝛ utať. ¶ Aliud prouocans urinā cito ℞. fu. rubee terantur: ꝛ denť ex eis.ʒ.ii.ꝛ.ſ cum aqua decoctionis ysopi: ꝛ satureie calida. ¶ Aliud dissoluens omnes durities curat ꝛ duritiem splenis: ꝛ scrophulas. ℞. dragaganti floris camomille piē liquide armoniaci medulle cruris uitelli galbani ana: cōterantur: ꝛ dissoluatur armoniacum in aceto antiquo liquefiat medulla ꝛ pix: ꝛ conficiantur plures: ꝛ misceantur ꝛ super locum ponantur. ¶ Aliud huiusmodi. Recipe folioꝝ capparis armoniaci galbani capillorum ueneris floris camomille: ꝛ cruris corui uituli ana: conficiantur: ꝛ ponantur super locum durum. ¶ Aliud quod cito laxat: ꝛ dissoluit inflationem: ꝛ prouocat urinam: ꝛ ualꝫ ydropicē. ℞. turbith: agarici feniculi anisi: aā.ʒ.i. scamonee octauam partem.ʒ.i. radicē yris lacce spice: romane rubee fu. ana.ʒ.ſ. conficiantur cum sirupo facto cuꝫ melle ysopo origano satureia ꝛ utať. ¶ Aliud ualde boū subtilians humores bonum cōtra asma ꝛ laxat humorem uiscosuꝫ. ℞. aristoł. ro. reubarbari: suci marubii lacce turbith ana.ʒ.i. mastiē.ʒ.ii. agarici.ʒ.i. conficianť cuꝫ sirupo facto ex melle: ꝛ marubio ꝛ utať. ¶ Aliud ualde bonuꝫ: ꝛ est ualde mirabile ꝯtra ydropisim: ꝛ contra debilitatem epatis ꝛ prouocat urinam: ꝛ menstrua: ꝛ laxat humores diuersos. ℞. aristoł. ro. lacce squināti marubij ana.ʒ.iii. ligni ał. rosarum ana.ʒ.iiij. agarici.ʒ.viij. ꝛ radicis yris.℥.i. conficiantur cū bono melle: ꝛ detur secundum uirtutem cuꝫ aqua decoctionis spatane: ꝛ satureie. ¶ Aliud electuarium aristoł. ad remouendum typum in febribus cronicis. ℞. asse fetide: zinzib folii canelle piperis nigri ꝛ lon. centauree barmel ana.ʒ.i. aristologie rotunde: ad pondus omnium. Conficiantur cum sirupo facto ex melle: ꝛ aristoł. ꝛ utatur secundum uirtutem patientis a.ʒ.i. usqꝫ ad.ʒ.ii. ¶ Aliud dissoluens uentositates. ℞. asse fetide rutbe: satureie castorei ana.ʒ.ii. anisi feniculi ana.ʒ.i. conficiantur cum melle: ꝛ utatur cum uino puro. ¶ Aliud dissoluens uentositates: ꝛ prouocans urinam fortiť: ꝛ menstrua. ℞. anisi lacce aristoł. ro. rubee gentiane: men. fu. spicenardi: costi conficiantur cuꝫ melle: ꝛ dentur ex eo.ʒ.iii. cum aqua calida decoctionis feniculi.

¶ De medicinis azaricon.

m Edicine azaricon. Iste uir quamuis non habuerit nomen inter medicos recepi tamen ab eo quatuor medicinas nimium expertas: primum medicamen ualet ad fe. cro. que fiunt ex humore: ꝛ aufert typum: ꝛ soluit uentositates: ꝛ laxat humoreꝫ uiscosum: ꝛ uꝫ paralisi. ℞. yris.ʒ. decem piperis nigri ꝛ lon. albi: asse fetide: scordeon castorei folij seminis rutbe assari armoniaci galbani satureie sanguinis anseris suci serapini xilobal. carpob. ana.ʒ.ſ. spicenardi: croci ana.ʒ.iii. camepith. camedreos ameos mente maiorane folioꝝ rubi agresti carui: gariofił. ana.ʒ.iij. turbith ad pondus omnium agarici.ʒ.x. confice cum sirupo facto ex melle gariofił. ana.ʒ.iii. turbith ligni aloes cinamomi anisi: terantur: ꝛ denť ex eo.ʒ.i. ꝛ.ſ. cum aqua calida decoctionis gentiane: ꝛ assari. Item medicamen est ualde experta contra infirmitates iuncturarum ꝛ asma: ꝛ dolores frigidos ꝛ dissoluit uentositates ꝛ sepe probauimus ipsam. ¶ Medicamen confortans membra interiora ꝛ ē ualde bonum ad fluxum cronicū ꝛ confortat stomachum: ꝛ aufert uomitum. ℞. nucē cipressi. ligni aloes tamarisci ana.ʒ. quatuor rosarum masticis lacce cinamomi ana.ʒ.ii. confice cuꝫ aqua cucu. ꝛ mirte ꝛ cum aqua decoctionis cipressi. ¶ Tertium medicamen ualet ad lapid. renum ꝛ uesice ꝛ aperit opilationes: ꝛ expellit feces per urinam ꝛ est exper

tum. ℞. capillorum ueneris cineris scorpionis gentiane inter adusti lapidis iudaici semē cucu. ⁊ cucur. anisi radiē lilii cellestis puluerizentur ⁊ conficiantur cum aqua decoctionis camomille: uel mellis. ⁊ melle: ⁊ sumat cum decoctione agari. ¶ Quartum medicamen ualet ydropiē: ⁊ frigiditati epatis: ⁊ citrino colori. ℞. agarici lilii cellestis lacce aristologie lō. ⁊ ro. suci sticados suci marubij olib. fu. camedreos camepitb. cinamomi añ. ʒ. ii. foli. gariofil: ana. ʒ. v. reubarbari añ. ana. ʒ. iii. ligni aloes ad pondus omniū puluerizentur: ⁊ conficiantur cum melle: ⁊ dent ex eo. ʒ. iij.

¶ De medicinis gereon.

Medicine Gereon greci ab isto uiro babuimus. xi. medicinas expertas ad diuersas egritudines. quas nos probauim⁹ ⁊ inuenimus ipsas esse mirabiles. Primum medicamen ualet ad infirmitatem stomachi frigidi ⁊ confortat ipsum: ⁊ est nimis mirabilis. ℞. trium pipum spicenar. zinzib. ro. ana. ʒ. x. ligni al. ad pondus omnium cōfice cum melle: ⁊ da cuꝫ decoctione ameos ⁊ mente: ⁊ gariofil. Secundum ualꝫ ad dolorem fortem: ⁊ iā probauimus ipsuꝫ. ℞. floris camomille squinanti centauree aristol. ro. confice cum melle ⁊ da. ʒ. quatuor cum aqua. Tertium buiusmodi est sed precedens securius est. ℞. croci spicenar. di. opij thebacij ana. ʒ. ii. camomille. ʒ. ii. confice cū melle ⁊ da. ʒ. S. cum aqua calida. Quartum buiusmodi ⁊ est mirabile. ℞. suci corone regie camomille cum fuerit uiridis ana. ʒ. iiij. Et si iste berbe non fuerint inuente uirides accipe earum decoctiones ⁊ pone. ʒ. viij. croci: ⁊ squinante. ʒ. iij. ⁊ buliant usque ad medietatem: ⁊ da bibere collaturam. Quintum ualet ad dolorē ex opilatione. ℞. radi č lilij celestis agarici ana. ʒ. iiii. aristol. lon. ⁊ ro. camepitb. ana. ʒ. v. coquātur ⁊ ponantur in lib. iii. aque ⁊ buliant sup ignem leuem donec remaneat lib. i. ⁊ appone lacte ʒ. i. ⁊. S. ⁊ da bibe tepidum. Sextum dissoluit uentositates ⁊ ualet colice ex uentositate. ℞. cimini feni. carui anisi ana terantur ⁊ conficiantur cum sirupo facto ex melle: ⁊ ameos: ⁊ satureia: ⁊ origano: ⁊ sumantur ex eo cum aqua decoctionis radiē apii ⁊ cimini. ʒ. i. agarici. Septimum buiusmod ℞. anisi cimini agarici absintbii centauree terantur ⁊ detur de illis. ʒ. iii. quando uētositates fuerint multe: ⁊ passio fortis. Octauum laxat bumorem uiscosum ⁊ est nimis bonum contra epilensiam ⁊ paralisim: quo ego semper utor. ℞. agarici absintbii collo quintide ana. ʒ. i. anisi: ligni aloes: masticis ana. ʒ. ii. spatane armoniaci serapini asse fe. radicis lilii celestis ana. ʒ. i. ⁊. S. aggregent ⁊ conficiantur cum aqua decoctionis anisi aristol. lon. ⁊ ro. ⁊ melle: ⁊ sumat ex eo quasi auellana. Nonum ualet tristibus: ⁊ timidis. ℞. radicis aristologie rotunde gagariofil. ligni aloes: ana. ʒ. iii. conficiantur cum melle: ⁊ aqua maiorane: ⁊ da de eo. ʒ. iii. Decimum ualet lapidi renum ⁊ uesice dissoluit uentositates: ⁊ laxat diuersos bumores ⁊ est betbeꝫabar. Recipe turbitb agarici nitri usti zinzib. lapidei iudaici sanguinis yrci sicci añ. feni. trium piperum camedreos camepitb. bdellii ana. ʒ. iiij. confice cuꝫ bono uino decoctionis agarici ⁊ carui. Undecimuꝫ ualet ad asma. ℞. turbitb agarici aristol. ro. ana. ʒ. i. confice cuꝫ decoctione marubii: ⁊ da cum decoctione assari. Iste sunt medicine quas probauimus sepe ⁊ inuenimus eas optimas.

De medicinis betarnem.

Modo dicam medicinas betarnē excelle ⁊ tres quas probauimus sepe: ⁊ inuenimus eas esse ueras. Prima ualet contra medicinas mortiferas: ⁊ est nimis experta. ℞. laureole bacci sigil. fu. men. apii cinamomi ana. ʒ. i. rutte xilobalsami: carpob. ana. ʒ. ii. confice cum melle: ⁊ da. ʒ. i ⁊. S. debilibus: uel. ʒ. ii. fortibus. Secundum ualet ad morsuꝫ scorpionis ⁊ calefacit corpus ⁊ aufert tremorem in febribus. R. castorei. ʒ. i. scordeon. ʒ. ii. costi amari. ʒ. i. ⁊. S. conficiantur cum melle: ⁊ det. ʒ. i. ⁊. S. cuꝫ uino. Tertium prouocat urinā ⁊ mēstrua ℞. pulegii cimi radicis lilij celestis aristol. ro. Conficiantur cū melle: ⁊ dent. ʒ. iii. Medicamen qd ꝯposuit animalem de macedonia ualꝫ ad fe. fleg. ⁊ dissoluit bumores liquefacit eos ⁊ est bonum duritiei splenis ℞. scolop. squinanti camepitb. castorei triū pipeꝝ spicenar. ⁊ folii assari ana. ʒ. i. turbitb

radic lilii celestis carpob. xilobal. pulverizē tur: et conficiant cū melle decoctiōis assari squinanti opoponac et det de eo quasi auel lana. Medicamen squillatū qd̄ ualet morsibus scorpionis. R. aristol. lon. et ro. ana aur. i. cimini. ʒ. i. asse fetide cozni seminis ru the ana. ʒ. ii. castorei. ʒ. iiij. Confice cum melle et da. ʒ. ii. cum aqua calida decoctiōis gentiane uel aristol. uel cum uino bono. Medicamen melius pleno ad dolores fortes: et iā probauimus ipsum: et inuenim⁹ melius q̄ tiriaca. R. cimini carui asse fetid aristol. camomille corone regie absinthii agarici ana. ʒ. x. trium piperum opii ana. ʒ. i. croci carpobal. squinanti cinamomi ana. ʒ. ii. assari gentiane ana aur. i. pulueriza et ɔfice cum sirupo facto ex melle et squanto et camomilla et corona regia et aniso. Et da cum aqua decoctionis anisi.

De medicinis acbaason.

Medicine experimentatore. de ciuitate athenaꝝ ab isto nobilissimo medico accepimus tres medicinas compositas quibus semp usi sum⁹: postq̄ nouimus eas sunt enim mirabiles. Et ab eo acquisiuim⁹. xx. medicinas simplices expertas in diuersis egritudinibus. Primum medicamen ɔpositum ualet ad asma antiquū et aperit opilationes. R. assari aureum. i. suci marubii ysopi storac sicce castorei. ʒ. S. ana trium piperum anisi ana aureos duos conficiantur cum oximelle squillitico: et detur ex eo a. ʒ. iii. usque ad quatuor. Medicamen scd̄m ualet ad fluxū antiquū qd̄ continet ex frigiditate mēbroꝝ. R. nuc cipressi folii ligni al. spicenar. rosaꝝ ana. ʒ. ii. Confice cum aqua decoctionis ligni al. Et da de eo. ʒ. iii. cū decoctione rosaꝝ. Medicamen tertiū confortat uirtutē retentiuam. R. gallaꝝ sumach bber ana gumi arabici usti ligni al. ana. ʒ. i. reu barbari. ʒ. iii. confice cum decoctione semis lappacij. a. et granoꝝ mirti: et detur cum decoctione cipressi. Iste uir curabat egritudines multas cū medicinis ex quibus ellegimus. xxx. medicinas ueraces. Primo dabat mastic ad dol. stomachi. ʒ. iii. Secundo dabat aceti forti calidi ɔtra morsū tyri et est fortis operationis. Quarto mittebat suci yrci: et intromittebat contra maculā oculoꝝ: et sepe hoc faciebat. Quinto dabat ad purgandū pectus. ʒ. iij. radicis lilij celestis. Sexto dabat. ʒ. assari: et curabat stranguriam. Septimo dabat camomillā puluerizatam et malaxatā cum melle ad dolorem uentris et renum pp frigidos hūores existentes in illis instrumentis et ɔuocabat urinam: et curabant. Octauo dabat. ʒ. ii. lacce contra opilationes epatis. Nono dabat. ʒ. iii. armoniaci splenetico: et curabat eum omnino in paucis diebus. Decimo dabat lac lepros. et curabat multos. Sed hic competit sciā in cognoscendo causam lepre in qua lac conueniat. Undecimo dabat reubarbaꝝ ad debilitatem epatis de frigida causa: et curabat oēs omnino. Duodecimo dabat. ʒ. ii. cubebarum ad apiendū opilationes que accidunt in membris interioribus. Tertiodecimo dabat. ʒ. iii. maiorane cum. ʒ. ii. rubee ad prouocandū menstrua. Quartodecimo dabat. ʒ. ii. assari ad prouocandū menstrua. Quintodecimo dabat carui rōanum contra sciaticā cū calida et curabant. Sextodecimo dabat cor carui contra lapidem renum. Decimoseptimo dabat. ʒ. quatuor laureole cum aceto: et curabat morsus scorpioñ. Decimooctauo dabat. ʒ. iii. ʒinʒib. ad infirmitates frigidas et calefaciebat: et est nimis forte. Decimonono dabat aloe contra tristitiam: et confortandū os stomachi: et curabantur usitando. Uigesimoprio dabat puluerem gariofil. contra debilitatē uirtutis digestiue. Uigesimo secundo dabat decoctionē gasith contra debilitatē epatis et opilatiōes: et curabat oēs. Uigesimotertio dabat ellectuarium mētilem contra frigiditatē ex siccitate. Uigesimo quarto dabat decoctionē agarici cōtra egritudines cerebri et epatis. Uigesimoquinto dabat alfelin: contra infirmitates pector et curabat asma. Uigesimosexto dabat decoctionē centauree et ruthe contra uiciū ruthe. Uigesimoseptimo dabat decoctionē iuniperi ad prouocandum menstrua. Uigesimooctauo dabat decoctionē squināti ad dol. mulieris post partum. Trigesimo dabat galbanū ad prouocandū urinam: et ad extrabendum embrocationē. Nos autem ñ scripsimus has medicinas q̄uis plures eaꝝ cognoscantur ab oibus nisi ut non negligantur ab eis: qm̄ si utat de illis ut oꝫ erunt mi

rabiles. Et quotiens usus fui de decoctio
ne facta ex ysopo ⁊ assaro: ⁊ duabus aristol.
carui de ep.lia. Et cum decoctione solius
ysopi ex asmate. Sed oz medicum scire
qn̄ oportet dare has medicinas: ⁊ in quo tē
pore: ⁊ in quibus ꝯplexionibus ualent. alit
non ualent.

De medicinis andrezeos.

m Edicine andrezeos sunt he. iste fuit
phus in tempore suo: ⁊ habebat mlt
tas medicinas cōpositas ex quibus ellegi
qnque exptas: ⁊ dimisimus has que cognos
cunt a pluribus. Primuz medicamen uz
ydropisi: ⁊ frigiditati epatis: ⁊ prouocat uri
nam generalit ⁊ fortit: ⁊ dico quod natura
materie: est ei similis in operatione epatis
℞.radicis lilii celestis agarici calami aro
matici lacce assari rosaꝝ spicenar.cinamomi
ligni al.ana.ʒ.i.gazit phisici ana.ʒ.i.masti
cis anisi ana.ʒ.ii.pulverizent cū uino ⁊ mel
le: ⁊ dent.ʒ.iiij.cum decoctione radicis lilij
celestis ⁊ gasith. Secundum medicamen
uz ad asma cuius causa est humor crossus.℞
gentiane ysopi agarici ana .ʒ.i. turbith.ʒ.
iiij.suci marubij suci sticados ana.ʒ.ſ. masti
cis.ʒ.ii. Confice cum melle ⁊ da.ʒ.v. Et
non est simil materie isti laxat.n. humorem
crossuz: ⁊ uiscosum: ⁊ scindit hūores crossos.
Tertium uz ad dol.membroꝝ interiorum: ⁊
liberat a colica pass.ōe que fit ex crossis hu
moribus in intestinis. ℞. agarici.ʒ.viii.ra
dic̄ lilij celestis aristol.ro. ysopi mastic̄ squi
nanti carpob.anisi ana.ʒ.i. turbith ad pon
dus oiuz. Confice cuz decoctione agarici
⁊ da.ʒ.iij.cum calida. Quartum tn̄ ualet
ad extrahendū embrocationē: ⁊ est ualō for
te.℞.aristol.lon.⁊ ro.asse fetide ana .ʒ.v.
spicenar.agarici ana.ʒ.iii.mirre.ʒ.i. Con
fice cum decoctione aristol.ro.⁊ da.ʒ.ii.
Quintum est laxatinū diversoꝝ humoruz.℞
turbith agarici radic̄ lilij celestis ana.ʒ.i.el
lebori nigri mastic̄ squille assate ana.ʒ.i.col
loqntide.ʒ.ii.scamonee.ʒ.ſ.Confice ⁊ da.ʒ.
i.⁊ non plus. Eltm quod ualet ad morsuz
scorpionis.℞.ruthe sulphuris uini n̄ positi
ad ignē ana aur̄.vi.castorei aureuz.i. asse fe
tide aureū.ſ.piretri:storac̄ liquide ana aur̄.
i.confice cum melle: ⁊ da.ʒ.i.⁊.ſ. cum uino
pos.to. Eltm bonum ad dol.membrorum
interioꝝ qd̄ habui a quadaz muliere que ac
quisiuerat illud a medic̄ altarium.℞.croci:
aur̄.v.opii aur̄.ii.spicenardi aur̄.iiij.spatāe
aur̄.ii.radicis lilii celestis aur̄.vi. floris ca
momille aur̄.ii. Conficiantur cum bono
melle ⁊ utat de eo. Aliud optimum ex cō
positione games ⁊ est nimis forte.℞. cina
momi aur̄.vi.croci aur̄.iiij.⁊.ſ. piperis al.
aur̄.iiij.⁊.ſ.galbani aur̄.quatuor costi aurea
ii.⁊.ſ. Confice cum melle: ⁊ da.ii.ul tres
in maiori fortitudine. Ellectuariū zacha
ron de babilonia contra uentositates ⁊ pas
sionem colicā ⁊ frangit lapid: ⁊ laxat uentrē
⁊ iam probauimus ipsum: ⁊ est ualde bonū
cum dubitamus in egritudinibus utrum sit
lapis: uel colica: qr cōe est ambobus.℞.tur
bith: spatane ana aur̄.vi.cimini carui ana
aureuz.i.agarici radicis lilij celestis aristol
ana aur̄.vi.origani ysopi ana aur̄. ⁊ squinā
ti masticis ana.ʒ.i. Confice cum melle: ⁊ da
quasi auellanam. Tiriaca ualens ad dol
capitis cronicuz ⁊ uentositates: ⁊ est mira
bilis.℞.suci sticados suci marubii absinthii
masticis reub.camed.camepith. ana .ʒ.xii.
ysopi aur̄.i.agarici ad pondus omnium pul
ueriza: ⁊ confice cum melle. Et da de eo ad
infirmitatem cerebri cum aqua calida decoc
tionis sticados: ⁊ ad asma cum uino bono ⁊
ad prouocandum menstrua cum suco iunipi
⁊ feniculi. Et ad dol fortem cum aqua de
coctionis camomille. Et ad opilationē cuz
decoctione absinthii. Et ad epilensiam cuz
decoctione piretri. Et ad sciaticam cum de
coctione centauree minoris. Et ad lapidez
cum decoctione radicis lilii celestis. El
lectuarium lacce ualens contra opilationes
cronicas ⁊ prouocās menstrua: ⁊ est bonum
ualde. Et etiā utile ad asma cronicum: ⁊ ad
tussim cronicam.℞. lacce aur̄.xx.piperis lō
gi: ⁊ nigri cētauree minoris aristologie ro.
costi galbani armoniaci anisi. camedreos ca
mepith asse fetide sticados ana aurea.decez
marubii assari ana aurea quatuor folii radi
cis lilii celestis liquiricie ana aurea septem
pulueriza: ⁊ confice cū bono melle ⁊ da qua
si auellanam cum aqua calida. Ellectua
rium lacce magnuz: quod habumus ab ardi
on phisico meliori: ⁊ est expertum: ⁊ est
multe utilitati ualz asmati ⁊ tussi ⁊ prouocat

urinam τ sedat dolorem fortem liquefacien do flegma:τ auffert tristiciam: τ dissoluit uẽtrem:τ est mirabilis ad tremorem cordis:τ melancoliam: τ aquam oculorum : τ contra morsum canis rabidi:τ contra pũcturez cyrci. Et generaliter dico quod ualet omnib⁹ pũcturis mortiferis. R℞.aristol.ro.radic lilii celestis ana aur.x.sqnanti aur.ix.assari aur.xv.piperis nigri : τ albi ana aur.vii. camepith. suci marubii suci sticados ana aurea octo spicenardi spice romane masticis aromatici galbani squille assate ana aur.decem rosarum granorum iuniperi ana aur.ii.turbith.agarici ciperi ana aur.decez folii ligni aloes reubarbari croci olibani centauree minoris ana aur.xx.lacce aureum unuz conficiantur cum melle ro . Et detur ex eo secunduz quod conuenit egro. Et est hec medicina nimis mirabilis ad dolorem fortem τ laxat humores sine labore : τ confortant cor:τ epar:τ stomachum. Ellectuariuz assistri . calefaciens corpus ualens opilationibus epatis τ splenis . Recipe aristologie mirobol. ana aur.xx. marubii : camedreos ana aurea.τ gasit aurea quinque asse fetide cõsti trium piperum ana aur . decem mastic aur.viij.piretri aur.quatuor . Confice τ da cum uino. Decoctio squinanti ualens ad febres cronicas: τ aperit opilationes:τ prouocat urinam:τ soluit uentrem. Recipe sqnanti.ʒ.viii.marubij.ii. absintbii radicis lilii celestis ana.ʒ.iii. aristologie rotunde aurea .vi. agarici aur.iii. radicis feniculi carui ana aur.decem costi aurea duo masticis aur.quatuor ponantur in caldario Et cum lib.iij.aque decoquantur donec remaneat tertia pars . Et dentur de eo.ʒ.iij hec decoctio est ualde mirabilis habẽtibus egritudines flegmaticas:τ debilitatem interiorum membrorum ex causa frigida.

Decoctio assari confortãs membra debilia ex frigore : τ auferens dolores τ scindens humores crossos:τ aperiens opilationes . Et est expertissima . Recipe assari aurea quatuor anisi aur .viij. absinthii gentiane ana aur.iii.seminis feniculi centauree minoris ana aur.ii. ponantur cum tribus libris aque:τ buliãt donec remaneat tertia pars τ da de eo.ʒ.quatuor . Decoctio aristol. ualens ad lapidem . Recipe aristologie aurea decez assari aurea duo marubii aureũ radicis lilii celestis aurea quatuor salunce semen cucumeris anisi ana aur .vi. coquantur cum duabus libris aque donec remaneat tertia pars. Et da de eo.ʒ.quatuor.

Decoctio agarici ualens ad epilensiã τ purgans matrices:τ prouocans urinam . Recipe agarici.ʒ.x. turbith.ʒ.i.anisi.ʒ.iii. barmel.ʒ.ii.radicis apii.ʒ.quinque radicis lilii celestis.ʒ.iii.masticis.ʒ.ii. radicis peonie . ʒ.vii. coquantur cum tribus libris aque donec remaneat medietas . Et dentur qualibet die quatuor utilis enim est ualde : τ in epilensia expertum est. Decoctio asse fetide:ualens ad opilationes aperiendas : τ est utilis ualde. Recipe asse fetide radicis lilii celestis radicis apii radicis feniculi aristologie rotunde ana.ʒ. decem coquãtur cum lib.quatuor aque sufficient: τ dentur ꝺ eo.ʒ.quatuor. Decoctio peonie que aperit crossas opilationes τ est ualde expta. Recipe peonie.ʒ.decem radicis pentaphilon.ʒ. quinque aristologie rotunde.ʒ.vi.coquantur in lib.iii.aque sufficient: τ dent.ʒ. quatuor . Decoctio perfecta aristol.ẽ mirabilis ydropic.τ cito curans eos . Recipe duarum aristol. centauree minoris camedreos squinanti lacce ligni aloes ro.ana aurea decem spicenardi:su.meu. apii anisi: radicis lilii celestis radicis apii fistici cubebarum ysopi gariofil.marubii sticados cinamomi ana aur.viii.ameos mirre ana aurea quinque costi aurea duo decoquantur in lib tribus aque sufficient.Et dentur.ʒ.quatuor cum.ʒ.quatuor istius ellectuarii . Recipe aristologie rotunde granorum iuniperi centauree ana .ʒ.ii. ligni aloes aureum unum spicenardi.ʒ.i.marubii.ʒ.quatuor. Conficiantur cum predicta decoctione . Decoctio camomille prouocans menstrua: τ auferens dolorem fortem . Recipe camomille aur.ix. aristol.aur.quatuor lacce.ʒ.ii. spicenardi cinamomi radicis lilii celestis ligni aloes ana.ʒ.i.corone regie.ʒ.decem. Decoquantur cum libris decem aque in igne lento τ sufficient dentur.ʒ.quinque. Decoctio ysopi contra passiones pectoris τ tussis cronicas:τ egritu. asma:τ anhelitũ malum. Recipe ysopi agarici radicis lilii celestis liquiricie:squinanti peonie assari aristol.rotunde

armoniaci feminis feniculi: suci sticados su ci marubii lacce ana aurea duo decoquant in libris tribus aque sufficienter. Et den tur.ʒ.quatuor in mane. Ellectuariuz op timum contra egritudines diuersas ⁊ ualet scotomie: ⁊ uertigini: ⁊ scindit flegma uisco sum: ⁊ purgat ipsum: ⁊ auffert dolorem frigi dum. Et est bonum contra uenena: ⁊ ape rit opilationes: ⁊ prouocat menstrua ⁊ uri nam: ⁊ calefit corpus ⁊ ualet ad febrem cro nicam ⁊ purgat matrices. Recipe agarici aristologie rotunde suci marubii lacce aā.ʒ. quinque asse fetide: galbani reubarbari spi cenardi su.feminis feniculi radicis apii tri um piperum ana.ʒ.vi.ligni aloes ana.ʒ.iiij turbith aurea decem. Confice cum sirupo facto ex melle ⁊ assaro: ⁊ agarico ⁊ spicnar. ⁊ lacca. Et dentur.ʒ.quatuor cum aqua ca lida. Ellectuarium expertum contra opilationes matricis. Recipe aristologie lacce radicis lilii celestis ana. Confice cuz decoctione gasith.⁊ dentur.ʒ. quatuor cum aqua calida. Ellectuarium expertum contra opilationes matricis. Recipe ari stologie rotunde lacce radicis lilii celestis ana. Confice cum decoctione gasith: ⁊ den tur.ʒ.quatuor cum calida. Ellectuarium curans lapidem in uesica. Et est expertum ℞.squinanti sticados ana.ʒ.i. sanguinis yr ci sicci.ʒ.vi.lapid iudaici.ʒ.ii. anisi.ʒ. iiij. pulueriзentur ⁊ confice cū decoctione radic apij. Aliud ad lapidem. Recipe sangui nis yrci sicci anisi aristologie rotun de lapid inuenti in felle tauri nitri combusti salmēte agarici lapid iudaici amigdal. amararum: ana pulueriзentur: ⁊ conficiantur cuz melle. Et dentur.ʒ.quatuor cum aqua decoctionis feminis apii. Aliud mirabile contra uen tositatem fortem ℞.anisi cimini satureie car ui ana conficiantur cum melle: ⁊ dentur cuz decoctione agarici. Qd sic fit. ℞. agarici ci peri folii radicis squinanti aristol.lon.⁊ ro. radicis apii.ʒ.vi.ponant in caldario in lib. i.aque super ignem leuem. Et dentur.ʒ.iiij cum duabus ⁊ medicine predicte. Me dicamen bonum contra asma cronicum. ℞. lacce aur.decem aristol.lon.aur.vi. suci ma rubii aurea.vii. Conficiantur: ⁊ detur qua si nux cum aqua calida. Medicamen qd accepimus ab atricon contra frigiditatē sto machi: ⁊ contra humiditatem eius. Recipe ligni aloes cinamomi reubarbari: spicenar di masticis cardamomi. Confice cum decoc tione rosarum ⁊ nucuz cipressi. Et detur quasi nux. Aliud ualens ad colicam ex uentositate: ⁊ humore crosso. Recipe a nisi cinamomi absinthii cimini althi. floris camomille ana.ʒ.decem agaric.ʒ.xx.scamo nee.ʒ.i.masticis.ʒ.quinque. Conficiantur cum decoctione carui. Et dentur.ʒ.iii. cum aqua decoctionis gasith. Aliud ad dol. capitis ⁊ contra cephaleam quod est exper tum. Recipe suci sticados.ʒ.viij. gasith. spatane ligni aloes ana.ʒ.quatuor masticis.ʒ.vi.agarici ad pondus omnium. Conficiantur cum decoctione rosarum ⁊ mastic. Et detur a.ʒ.ii.usque ad.iii.dragmas. Aliud qd ualet descensionis aque ad oculuz cum quo sepe curaui multos. Et est exper tum: ⁊ uelocis curationis. Recipe spice nardi aurea decez cinamomi aurea.viii.aga rici aurea.ix.masticis ad pondus omnium. Conficiantur cum bono melle ⁊ sumantur de eo cottidie.ʒ.ii.est enim mirabilis opera tionis.

d E medicinis зenonis. Medicine зe nonis de athenis. Iste fuit unus de magnis medicis ego autem non uidi ipsum quia non fui temporaneus eius. Sed magister meus uidit ipsuz ⁊ ille habebat ex perimenta bona ex quibus зenon dedit nob uiginti experimēta experta. Et nos proba uimus ea sepe ⁊ inuenimus ipsa optima. Primum medicamen quod dicitur oleum spicenardi confortat epar debile ⁊ cor ⁊ ua let contra uomitum cronicum. Recipe spi cenardi aurea.c.spice romane aurea decem absinthii aurea.viij. cinamomi aurea quin decim lacce mundate aurea.ix.gario. aurea quinque gasith: aurea sedecim marubii aur. duodecim.aristologie rotunde reubarbari. ana aur.sedecim. Confice cum melle: ⁊ da aurea duo cum aqua calida. Medica men secundum quod dicitur ellectuarium centauree ualet ad podagram: ⁊ ad omnes passiones iuncturarum cui non est simile

in hoc. Nam prouocat urinam ꝛ lassat crossos humores et diuersos. Et sedat dolores et aperit opilationes: et est optimum ad lapidem: et liquefacit flegma: et mundificat superflua a pulmone: et pectore: hoc medicamen dedit zenon de scriptis zenonis quod composuerat per uersus. Recipe centauree minoris aureū.S.zyrungem aurea decem anisi feniculi apii ana aurea. vi.olibani gariofil'.ana .ʒ.i.agarici radicis lilii celestis ana aureum unum cubebe galbani armoniaci castorei trium piperum spice romane ana aurea uiginti spicenardi turbith ana aurea uiginti aloes cicotrini aurea.xvii. carpobalsami xilobalsami squille assate ana aurea.xvi.masticis croci ana: aurea decem scamonee aurea.viii. puluerizentur: ꝛ conficiantur cum melle ꝛ submittantur in ordeo per sex menses. Et dentur ex eo.ʒ.quatuor. Et hoc medicamen est de maximis medicinis quas habebat ille medicus. Medicamen .iii.quod dicitur electuarium colloquintide quod laxat humores aquosos: ꝛ flegma ꝛ melicam: ꝛ cum hoc prouocat urinam. Et uere dico quod non est ei simile ad acuendum uisum: quia est in hoc mirabile. Recipe colloquintide squille assate assari trium piperum: ana aurea.vi.spice romane anisi apii feniculi carpobalsami gasitb: croci anisi aurea duo spicenardi: camedreos camepitheos aristologie rotunde gentiane ana aurea.vii. puluerizentur ꝛ conficiantur cum melle: ꝛ submittantur in ordeo per sex menses ꝛ detur a.ʒ. ii.usque ad tres. Medicamen. iiii. quod dicitur electuarium squinanti ualet ad dol'.fortes ꝛ prouocat urinam: ꝛ aperit opilationes: ꝛ confortat epar confortatione maxima: et frangit lapidem ꝛ ualet ad febres cronicas. Recipe squinanti.aurea. ccc.aristologie rotunde aurea sex ligni aloes aurea.xiii.gasitb.aurea.xiii. croci spice cenardi carpobalsami opii ana aureum unum masticis aurea.iii.trium piperum folii camepitheos: ana aurea .vii. Conficiantur cum bono uino et detur de eo quasi auellana cum eo quod conuenit tali egritudini. Medicamen. v. quod dicitur electuarium capillorumueneris ad purgandum quod est in pectore: ex humore crosso: et est nimis expertum. Recipe capillorum ueneris aurea. xxv. radicis lilii celestis liquiritie pinee carpobalsami marrubii floris camomille aristologie rotundē: ana aurea.xv.pulueriza: ꝛ confice cum siru po facto cum melle: ꝛ capillorum ueneris. Et dentur. ʒ. quatuor cum decoctione camomille. Medicamen.vi. quod dicitur electuarium folii ualet ad egritudines fortes que accidunt mulieribus in matricibus earum: ꝛ prouocat menstrua ꝛ ualet ad dolorem matricis: ꝛ calefacit renes. Recipe folii indi aurea uiginti cinnamomi spice nardi spice romane rubee castorei trium piperum gariofil'.ligni aloes ana. ʒ.xx reubarbari masticis cinnamomi alithimi: ana aurea.xvi.confice cum melle: ꝛ detur quasi auellana. Medicamen .vii. quod dicitur electuarium aristologie ualet contra dolorem matricis ualde prouocat menstrua: et confortat stomachum debilez ꝛ intercipit fluxum cronicum: ꝛ est mirabilis operationis. Et non est ei simile: et sepe probauimus ipsum: ꝛ istrobioz utebatur de ipso. Recipe aristologie longe et rotunde ana aurea uiginti radicis lilii celestis lacce squinanti marrubii ana. ʒ. viiii. reubarbari.ʒ.xxv.spice nardi ligni aloes ana aurea uiginti puluerizentur ꝛ conficiantur cum melle. Et dentur. ʒ.quatuor cum aqua calida. Et ad fluxum intercipienduz cuz decoctione ligni aloes. Et ad menstrua prouocandum cum decoctione aristologie rotunde. Et ad dolorem matricis cum decoctione camomille ꝛ assari. Medicamen.viii.quod dicitur electuarium olibani quod est ualde utile contra humiditatem stomachi ꝛ liquefacit flegma: ꝛ conuenit senibus quia confortat calorem naturalem in corporibus eorum. Recipe olibani aurea decem masticis aurea quatuor squinanti aristologie ana aureum unuz ligni aloes lacce ana aur̄.i.rosarum reubarbari ana aur̄. vi. anisi aur̄.vi.puluerizentur ꝛ cū melle conficiant: ꝛ det ex eo quasi auellana. Medicamē.viiii.qd̄ dr̄ el'rium gasitb: uz ad epar qꝛ cōfortat ipsum ꝛ aperit opilationes ei⁹ ꝛ uz ydropicē: ꝛ cōtra corruptionē ꝯplexionis Recipe gasitb.aurea uiginti lacce: aurea.x ligni aloes aurea.vi .gario. aurea duo cin

namomi aurea.xxi.aloes:non abluti aurea duo agarici aurea tres masticis aurea decē puluerizentur ꝛ confice cum sirupo facto ex melle ꝛ agarico. Et est medicamen uel de nobile. Medicamen.x.quod dicit electuarium reubarb.maxime ualet fluxibili tati stomachi ꝛ confortat epar.ꝛ uz ydropicē ꝛ nō est neque fuit aliquod simile in hoc.et zurion nemini uolebat dare. Cuius compositio non lateat medicos quoniam eius compositionem acquisiuit eius compositor cum magna sollicitudine. Recipe reubarb. aureū cum lacce aurea uiginti ligni aloes: aurea.xxxvi.cinnamomi aurea.xi.aristol. lon.ꝛ ro.aurea.xxx.fistici aurea.li.squinanti aurea.lxxx.maiorane anisi.luti sigillati: ana aurea uiginti.agarici folii ana aurea. vi.gasitb:aurea.xxx.spicenardi aurea.xvi. trium piperum.zinziberis ana aurea decez sticados origani ana aurea.viiii.radicis lilii celestis radicis endiuie ana aurea.vi.ysopi sicci masticis croci:ana aurea.vii.carpobalsami:xilobalsami:ana aurea.xvii.puluerizentur:ꝛ conficiantur cum melle: et detur a.ʒ.iii.usque ad quatuor. Medicamē.xi.quod dicitur ellꝰum capparis ualet ad duritiem splenis ꝛ aperit opilationem eius ꝛ est optime operationis. Recipe capparis aurea uiginti opoponacis scolop.marrubii ana aurea quinque gasitb:aurea.xvii. armoniaci:aurea decem serapini aurea.viii puluerizentur ꝛ conficiantur cum bono acete. Et da.ʒ.ii.cum decoctione carui: et capparis ꝛ gasitb. Medicamen.xii. quod dicitur electuarium scollop. ualet ad duritiem splenis ꝛ est expertum. Recipe capparis.ʒ.xx.aristologie rotunde.ʒ.xx. marrubii.ʒ.v.scollopendrie aurea.xvi.confice cum aceto:ꝛ fac trociscos:ꝛ da.ʒ.ii. cum decoctione tamarisci ꝛ gasitb. Medicamen.xiii. quod dicitur electuarium turbitb ualet ad febres cronicas ꝛ laxat humores uiscosos.ꝛ calefacit renes. Et est optimum ad passionem colicam ex uentositate ꝛ prouocat urinam ꝛ est mirabile. Recipe turbitb: aurea.l.agarici aurea.xvi.croci masticis ana aurea.vi.squinanti aristologie rotunde sticados ana aurea.viii. Confice cum melle.ꝛ detur.a.ʒ.ii.usque ad.iii.

Medicamen.xiiii.quod dicitur electuarium ellꝰrii ualet contra uertiginem. Recipe electuarii nigri aurea.xx.ligni aloes aureum unum.ꝛ se.croci aureum unum anisi. aurea duo masticis aurea quatuor maiorane aureum unum agarici aurea.vi. radicis lilij celestis sticados ana aurea.viii.turbitb albi ꝛ gumosi aurea.iiii. Confice cum melle:ꝛ da.ʒ.quatuor. Medicamen.xv. quod dicitur electuarium agarici uz contra cephaleam uentrem:ꝛ stomachuz confortat ꝛ epar.℞.agarici aurea.xvi.peonie centauree minoris ana aurea.vi.lacce ligni aloes cū aurea.viii.gasitb anisi camedreos camepitb.ignanti floris camomille masticis ana aurea.vii.reubarbari spice nardi ana aur.ii turbitb aur.iii.confice cum melle ꝛ da a.ʒ.i ꝛ.S.usqz ad.ʒ.ii.cum aqua calida. Medicamen.xvi.quod dicitur electuarium squille uz ad asma ꝛ ad opilationes ꝛ uentositates.Sed non debet dari habentibus ulnꝰ in membris interioribus.℞.squille assate: aur.vi.in al aureū.i.sticados aur.iii.agarici ʒ.xvi.masticis.ʒ.ii.gasitb:costi trium piperꝫ aā aurea.x.radicis lilij celestis au.v.capill' ueneris aur.iij. floris camomille aur.iiii. confice cum decoctione agarici ꝛ melle: ꝛ da.ʒ.ii.cum aqua ca. Medicamē.xvii quod dicitur ellꝰum gasitb uz contra passiones frigidas ꝛ uētositates crossas: ꝛ ad dol' iuncturarum ꝛ sciaticam.℞.armoniaci serapini oppop ana aur.x.eufor bii.ʒ.ii.aristol. lon.ꝛ ro radicis lilij celestis ana aur.iii.pone gumi in suco feniculi uel i decoctione eiꝰ ꝛ illa conficiātur cuz melle:ꝛ da a.ʒ.ii.usqz ad.iij.cum aliquo quod conueniat passioni. Sarcocolle aur.ii.masticis aur.iiii.anisi cimini asse fetide ana aur.iii. Medicamē xviii.quod dicitur electuarium luti:ꝛ est utile contra uenenum.℞.luti sigillati anisi sal' idi agarici ana.ʒ.ii.reubarbari auellanaruz radicis peonie ana aur.iii.puluerizа ꝛ confice cum melle:ꝛ det quasi auellana. Medicamen.xviiii.quod dicitur electuariuz rute ualet contra morsum scorpionis:ꝛ contra febres cronicas ꝛ liquefacit flegma uiscosum ꝛ dissoluit uentositates.℞.asse fetide costi. amari ꝛ dulcis ana aur.v.aristol.ro. zinzib asari ana aur.ii.cinnamomi alitbi ana.ʒ.iii. radic lilii celest sarcocoll ana.ʒ.i.ꝛ.S.aristol gētiane aā.ʒ.vi.puluerizа ꝛ ꝯfice cū bono ui

no ꝛ melle ru. ꝛ den̄t. ʒ. iii. Medicamē .xx. qd̄ dr̄ ellr̄ium rosaꝝ uz i fine cottidiane ꝛ ydropicē ꝛ dissoluit uentositates. Recipe rosarum. ʒ. lx. radicis lilii celestis. ʒ. i. ꝛ. ς. agarici aurea. ii. marrubii. ʒ. iiii. lacce reu barb. ligni aloes: cinnamomi anisi seminis feniculi cimini absinthii masticis ana. ʒ. vi. spicenardi. aristol. ro. ana aur̄. i. confice cum melle: ꝛ da. ʒ. iii. Iste ergo sunt medicine zenonis. ꝛ iam probauimus ipsas nunc uo lumus scribere medicinas quas multotiēs experti sumus: ꝛ deinde abscindet̄ tractat⁹.

m Edicamē subtilians humores ꝛ pre parans ad exituz in principius egri tudinum frigidarum ante conceptionem la latim. Recipe absinthii anisi seminis feni culi aristol. ro. squinanti carpobalsami folii ciperi agarici radicis lilii celestis ana pul uerisa ꝛ confice cum melle: ꝛ detur quasi auellana. Electuarium quod dicitur euadens ualet ad dol̄. cronicos ꝛ confestim Recipe spicenardi aur̄. xvi. mirre opii lacce opoponacē castorei olibani ana. aur̄. vii. gal bani aur̄. vi. masticis. aur̄. v. folii. aur̄. vi. pi peris lon. aur̄. ii. cc̄. aur̄. x. squinā̄ti aur̄. viii ameos cinnamomi ana aur̄ quatuor scordeō aur̄. ii. bdellii aur̄. i. radicis lilii celestis aga rici ana aur̄. xvi. puluerisa ꝛ confice cū mel le. Istud ellr̄ium expertum est multotiens ꝛ confestim aufert dolorem. Sed non de bes dare plusquam. ʒ. ii. Medicamen amarontegis. ualet contra podagrā: ꝛ dol̄. iuncturarum ex flegmate uiscoso quo destrui tur motus. Et ualet ad repletionem: ꝛ ad debilitatem neruorū. Et est optimū mlr̄ieri bus in quibus habundāt superfluitates fleg matice. Et etiam uz contra lapidem ꝛ ge neraliter dico quod compositio huius ellr̄ii est per adiuuamen diuinum quod infinitis uicibus probaui: ꝛ ame non separaui: nec i ciuitatibus: nec in uiis. Recipe radicis li lii celestis aurea. xx. galbani aur̄. vi. ꝛ. ʒ. quatuor armoniaci. aur̄. x. ꝛ. ʒ. ii. ellr̄i nigri aurea. vi. aristol. lon. aurea. v. rosaruz aurea .xx. turbith aurea. vi. liquiritie aurea. x. sticados: aurea. viii. satureie centauree mi noris ana aurea. viii. ʒ. ς. squinanti aurea. viii. croci aureum unum meu. aurea. vi. fu. aurea quatuor gasith: aureum unum. Eu patorii aurea. xvi. zirungem aurea uiginti. ꝛ. ʒ. viii. xilobalsami. carpobalsami ana aur̄. viii. agarici aurea. xxx. olibani aurea. ii. ca mepith. aurea. xvi. camedre. aurea duo ma sticis aurea. vi. anisi assari granorum iunipe ri ana aurea. v. spatane ysopi ana aurea. v. barmel. ciminis agrestis maiorane squille assate ana aurea. viii. serapini armoniaci al̄ cicorni ana aurea. v. costi gentiane ana aurea duo origani aurea. vii. nasturtii calla mi aromatici ana aurea quatuor. Confice cum melle: ꝛ submittatur in ordeo per sex menses. Et detur quasi auellana cum a qua calida decoctionis satureie: ꝛ duarum aristol. Medicamen aureon romani ualet ad lapiđ uesice: ꝛ prouocat urinam. Recipe amigdalaruz dulciū seminis cucur. ꝛ cucu. lapis iudaici agarici floris camomil le gentiane ana. ʒ. iiii. aristol. capill. ue. sal mente sanguinis hyrci sicci nitri combusti lapiđ. qui inuenitur in felle uacce anisi: ra dicis apii bdellii mirre ana aurea quinque puluerisa: ꝛ confice cum melle. Et den tur. ʒ. iiii. cum aqua decoctionis radicē apii ꝛ feniculi.

d Ixit galienus. iam diximus in hoc li bro quam uocamus librum experi mentationis medicinarum quas probaui mus: ꝛ accepimus a sapientioribus homini bus. Et notandum quod medici alta rium curabant per cibos sacrificiorum. un de nobiliores reputabantur aliis medicis. Optime enim debem⁹ laudare uiꝝ qui illa facit per cibum: ꝛ plusquam ille qui curat per medicinam quia corpora que curantur per exibitionem diete redducuntur melius ad temperantiam: quam que curantur per medicinam. Et medicus pro posse suo de bet considerare ut cibus ꝛ materie que de bent propinari sint propria nature patiētis uel accipientis. Et sint boni saporis ut eger delectetur in ipsis. ꝛ diligat. Et non debēt uti eadem medicie diu ne fiant ei qua si naturalis. Et caue ne prebeas medici nas mali saporis quoniam medicie quā in firm⁹ hēt in odio pl⁹ nocet q̄z prosit unde ꝛ medici dignum dixerunt cum medicinis mi

scere res dulces:ꝛ res saporatas. Et simili ter ingeniati fuerint i medicinis laxatiuis ponere aliqua que stomachum confortant: ꝛ debes cauere in curatione malitie com plexionis sine materia ab euacuatione:ꝛ e conuerso. Et debes laxare naturaȝ a leuio ribus consuetis generaliter:sicut diximus i libro interiorum. Sed semper cum uolue ris euacuare:primo subtilia post euacua. parum deinde mediocriū.deinde fortius. Et caueas a medicinis non expertiū. Sed utaris expertiū ꝛ usitatis a bonis phicis ꝛ expertiū. Et scias quod omnes iste medici ne sunt bone in locis suis.scilicet ubi conue niunt. Et sunt uenena in suis contrarijs.

Expliciunt experimenta Gal.

S Ecreta ypocratis gloriosissimi medi ci.dixit ypocras. Cum in somnis ap paret āpulla nigra:ꝛ in posteriori parte au ris morietur infirmus.xviii.die. Cum i iun cturis ydropicis exiuerit apostema aut in pede liberabitur post menseȝ a die qua apa ruerit ampulla. Cum super nasum apparu erit pustula liuens:uel magna morietur in fine anni a die aparitionis ampulle. Si febriens habuit doloreȝ super ypocundriis sinistris:ꝛ apparet in loco apostema .ꝛ eua nuerit subito morietur in die tercia. Si pu stula nigri coloris uel coloris pauonis i po lice pedis sinistri apparuerit scias quod pe stilentia est. Si patiens allienatus fuerit añ tertium diem morietur ante septimuȝ di em. Si exitura pustule nigre apparuerit in lingua febriētiū in die non cretica prono sticat ꝛ mortem. Alienatio cito post dol. totius corporis ꝛ cardiaca post somnuȝ sta tim significāt habundantiam humorum in corpore:ꝛ pronosticat mortem subitaneaȝ. Cum exierit in palpebra patientiū aposte ma quasi auellana sine dolore ꝛ grauitate morietur.xxxiii.die. Cum exierit in summi tate nasi apostema nigrum subito cum forti dolore morietur in.iii.mensibus. Qui carent odoratu sine resistēte febrem prono sticat:dolor iuncturarum in iuuentute breui tatem uite significat. Tremor genuum post somnum cum remanentia uirtutis pronosti cat paralisim. Cum in ancha apparuerit apostema acutum morietur in tribus mensi bus. Grauitas lingue post eius leuitatem in iuuentute significat mortem subitaneam. Cum in cartillagine auris exierit apostema fortis doloris morietur in.iii.mensibus. Qui patitur effimeram ꝛ fluxerit sanguis ab eius naribus morietur. xxxiii.die. Qui dormierit oculis apertis absqȝ consuetudi ne epilensiam significat. Quando fe briens manibus huc ꝛ illuc quesierit ꝛ uide rit mortuos in ymaginatione uel in fanta sia morietur.xv.die. In quo febriente appa ruerunt dispositiones insuete:ut si discoho periunt pudenda absque pudore: ꝛ loqua tur illa turpia morietur omnino. Alie natio in omni egritudine pessimum. Et permanentia sensuum adhuc non significat eualionem omnino. In cuius crure appa ruerit pustula coloris celi inflāmei omnino morietur mense primo. Et si fuerit sine ar dore ꝛ pruritu morietur in .vi. mensibus: pustule nigre ꝛ uirides mortales sunt et ma xime si fiant cum febre. Tortura man dibule:uel obliquitus uisus in febre acuta significat mortem statim. Cuius oculi fue rint obliqui cito alienationem significat. Qui appetit comedere in horis non con suetis humores in stomacho eius pronosti cat:qui si fuerint sparsi uelociter inferunt mortem. Qui multum studiunt in li bris philosophorum pronosticat uigiliam: uel inaniam:uel melancoliam. Qui lo quitur subito turpia:ꝛ appetit cibaria noct ua debilitatem significat membrorum prin cipalium. Qui multum sufferunt fortis cō plexionis sunt. Acuitas malitiam in telligentie significat. Sed temperantia ma gis conueniens est qui si transierit secundū annum. Et acciderit eis dolor renum nō cu rātur. Sed que magis prosunt istis sunt me dicine a uirtute occulta operantes. Qui si transierint primum ꝛ acciderit eis frenesis mouentur. Iuuenis cuius acciderit ptesis magna morietur. Cui acciderit febris cū tussi:ꝛ subito tussis recesserit pronosticat apostema in aliqua iuncturarum. In cu ius corpore acciderit sepe deortatio mem brorum pronosticat ipsuȝ mori subito prop ter paucitatem spirituum in corpore suo. Qui piger ē ad motum pronosticat dolorem iuncturarum. Cuius sudor assellarum fe tet lepram pronosticat. Quicunque iuue

nis habens febrem cum dolore capitis in currens cardiacam morietur quasi subito per tres uel quatuor dies post principium febris.

d E aptitudine medicinarum : & sine hyrubilitate possint sumi secundum rasim pillule mirobolanorum que sunt composite non uolentibus sumere decoctionem Recipe.c.mirobol.citrinos et concassatos submerge in aqua : ita ut cooperiat aqua & exprime soli septem diebus:deinde colla & aquam reserua:& super eosdem aliā aquā mitte:& permitte tamdiu donec fiat absque sapore:deinde repone utramque aquam in uase uitreo & obtura os cum panno lineo : & permitte donec inspissetur aqua . In modum mellis. Postea serua tamdiu donec pillule formari possint & accipe ex eis . v. pillulas.uel quatuor:& resolue cum zucharo. Si uolueris remouere asperitatem confice cum uiscositate psilii purgant enim sine labore:& sine horribilitate surar. Medicamen ad epilensiam detur pueris & debilitatē. Recipe suci squille penid coque & mitte piperis quantum est medietas penid:& da.ʒ.ii. Medicamen aliud Recipe sticados partem unam siseleos.ii. partes spatane partem mediam zinziberis piperis añ.vi.partē squille assate partem mediam congregentur.iii.puluerem & amigdalarum dulcium ad pondus omnium confice cum melle uel penidiis :& cum zucharo pueris cum alphilla aut in forma stomaticon. Medicamen ad tussim siccam & uigilias : & fluxum humorum:& ad pulmonem accipe semen papaueris albi:& mola & misce cum rob uiri & coque & mitte oleum amigdalarum dulcium & buliant donec inspissentur:& da quottidie quasi unum. Ad lencosleg maticam oximel purgans aquam. Recipe aceti fortis.lb.ß.aque.lb.ß .esule.ʒ.i.infunde in aceto & aqua:per septimanam . i . postea buliant usque ad consumptionem medicine partis :& adiunge. ʒ. i . zuchar & coque donec fiat sirupus purgat sine nocumēto:& est sine horribili sapore :& si habuerit epar calefactum mice aque aquam ro . & si stomachus fuerit debilis mitte succum citoniorum acrium. Sed debes considerare quantitatem fluxus a prima die:& secundū hoc minues uel addes:& si aliquando dederis:& non laxauerit dabis primo pill quas dicam:postea & post quatuor uel . v. sellas dabis istū sirupum . Et si eger debilis fuerit & sirupus:duxerit ter:uel quater noli addere in quantitate plusquam quottidie purgabit paruum:& paruum & des quottidie de sirupo qui feces prouocat & urinam. Pillule laxantes aquam citrinam fortiter: & sine horribilitate saporis infunde esulam in forti aceto per unam septimanam:postea sicca:pulueriza & accipe ex eo.unam partē: & squame eris usti mediam partem & euforbii.viii.i.partis zuchare ad pondus omniū dissolue zucharum: & confice cum ea alias medicinas:& informa pillulas. Si autem uolueris quod sit in forma ellti bene poteris. Sed debes considerare quod in qualibet dos sit ō esula.ʒ.ß.& squame eris quarta pars .ʒ.i.euforbii.vi.pars. Et si uolueris poteris dare sicut stomaticum uel alphila. Oximel prouocans urinā & ualē ydropisi. ℞.semen cucu.& cucur. semen endiuie ana.℥.ii.semen apii.℥ .ß. infunde in aceto & aqua.vii.diebus postea cola & mitte tantundē zuchare & cuilibet.lb.appone .℥.i.aque cucu.al.& coque & fac sirupum. Medicamen dissoluens uentositatem in colica passione:& ē absq horribili sapore. ℞. zinzib piperis ana partem .i.ciperi masticē ana due partes zuchare ad pondus oiū cōfice & dentur.ʒ.iii.cum calida:& in ista pas. ualent calcanei bestiarum combusti. Sed multo magis stercus lupini al.cum zucharo quia he medicine absque sapore sunt. Medicamen prouocans uomitum . ℞.se. atriplicis partem.i.sal partes.vi. mell aut māne que magis uomica est & dentur ex eo quasi tres doses de semine atriplicis sicut.ʒ iii.& unius quarta. Oximel prouocans uomitum. ℞.radi candi que solet comedi.ʒ. ii.pulpe melonis.ʒ.ii.infund.in.lb. i.aceti & in una aque & malaxa cum manu & buliat cum tantund penid:aut duabus .lb. mellis & fac oximel & propina. Medicamen dulce ad ydropicos. Accipe esulam & pista cū dragagāto & amido sed esule sit.i.pars & amidi.iii.partes dragganti pars .ß. & de zucharo.quantum sufficit da.ʒ.ß.purgat enim aquā fortiter & si fuerit arsura i gutture hi

bat parum olei amigdalaꝝ dulciuȝ: ⁊ si su
perueniat nausea bibat parum de succo cito
niorum donec incipiat fluxus: ⁊ tunc absti
nendum est a succo. Ad mictum san
guinis cum urina ex plaga in uesica: uel
uirga sicut cum in primo mictu cum urina
exit sanguis: accipe de uino: ⁊ buliat do
nec coaguletur: postea sume ex eo.lb.i. et
misce cum fa. siliginis: et da quottidie in
mane.ʒ.i.est.enim sepe expertum.
Ad restringendum uomitum probatum ac
cipe moram celsi niuē perfecto mocturam:
et desicca ad umbram pulueriza ⁊ da.ʒ.ii.
post illius puluerizationem: ⁊ aufert uomi
tum. Penid quibus medicus uteba
tur apii succi ad tussim et fluxum insimul.
Recipe sirupi in quo pulat sit.lb.i.coque
super ignem donec coaguletur: postea mi
sce gumi arabici usti.℥.i.amili usti quartam
partem: postea extende ⁊ fac penid.
Ad constipationē potū quod debet in manu
sua passione retinere: ut odoret ⁊ assellabit.
Recipe scamonee aloes mirre nigre ana.
ʒ.i.⁊.ʃ.puluerizētur: ⁊ cribellentur per pan
num spissum et conficiantur cum suco corian
dri uiridis: et ex eo informa duo poma quo
pa. teneat in utraque manu sepe ad inui
cem mutando: ut per motuum calefiant: et
aer fortius immutetur: et sic fortiter laxa
bit. Sed caue quod precedat mollifi
cantia: uel aliquod digestiuum. Ad
confortandum cerebrum ⁊ reuma intercipi
endum. Recipe spice nardi: gario.laureo
le cariei lignorum storacis sicce ana.℥.i.
rute camputie ana.℥.ii.piretri.℥.iiii.capini
alliorum.x.gasit.℥.i.euforbij.quartam par
tem.℥.masticis.℥.ii.olei antiqui.lb.ʃ.cice
ris nigri quantum ellicitur a mi asimidis:
quod oleum sic fit coquantur ciceros: ⁊ po
nantur in olla noua obturetur os eius: po
stea cum panno forti: postea accipe aliam
ollam uacuam cuius orificium sit amplius
⁊ pone orificium alterius in orificium no
cue ⁊ lini trito ⁊ fac in circuitu leuem focuȝ
quod emanat est oleum citrinum.

c Apitulum de medicinis que ornant
faciem. Medicamen ad maculas
remouendas magnas: et ad cutem subtili
andam ⁊ albificandam. Recipe farine lu
pinorum quatuor partes farine fabarum.
ii.partes farine ordei.i.partem seminis ra
fani partem mediam farine lentium amidi:
ana partem unam orobi quod dicitur car
thena partem unam ⁊ dragantum partem
mediam seminis cucumeris.iii.partes pul
uerizetur ⁊ confert cum lacte mulieris: ⁊ su
perponitur in fatie per noctem: ⁊ abluatur
cum decoctione uiolarum: ⁊ semie cucume
ris. ¶ Trocisci ad faciem mundifican
dam ⁊ cutem. Recipe farine fabarum si
mile tritici: ana.ʒ.quatuor.cē.ʒ.i.baurach.
ʒ.quatuor conficiantur cum decoctione fe
nugreci furfur: ordei ⁊ fiant trocisci qui
desiccentur ad umbram: et cum uolueris
dissoluere: dissolue cum aqua dulci ⁊ unge
faciem. ¶ Aliud forte experimentum.
Recipe lupini fabe semen cucumeris len
tium: ana amigdalarum amararam farine
orobi partem mediam rad canne sicce ami
di partem.ʒ.ʃ.minus quarta rizi loci par
tem unam costi mirre aristol.lon. ana par
tem mediam.rad.lilii celestis partem medi
am confice cum aqua furfuris: ⁊ pone su
per faciem per noctem ⁊ mane ablue.
¶ Aliud faciens faciem rutilare expertum.
Accipe lutum ex quo aurifabri abluunt au
rum: ⁊ argentum.ʒ.viii. rad lilii cel. gumi
arabici: ana.ʒ.xii. confice cum aqua furfu
ris ordei: ⁊ informa trociscos: ⁊ sume unuȝ
⁊ discoboperi cum aqua: ⁊ unge faciem
nocte ⁊ mane ablue cum aqua frigida.
¶ Aliud accipe aquam furfuris cocti spis
sam sicut sirupus ⁊ pulpam melonis. Et
mitte in eandem aquam. Ita quod aperia
tur.⁊ manu malaxa ⁊ exponi soli appone:
postea de baurach: quantū est quarta pars
citruli: ⁊ dimitte sic donec exsiccetur: et ex
eo fatiem unge ⁊ mane cum frigida ablue.
¶ Aliud faciens faciem rubicundam sicut
raffani. Recipe lupinorum orobi ciceris
albi septem partes simile triticia partē pul
ueriza ꝯfert cū albumine oui īforma trocos
pone ad umbram parum: ⁊ ex eo distempe
ra cum aqua rosarum ⁊ faciem unge: ⁊ per
mitte duabus horis. ¶ Medicamen ad
moctulas in mundificando cutem ⁊ colorat
faciem. Recipe scorie argenti aur.i.cē.ʒ.i.
auripigmenti rubei aur.ʃ.confice cū aqua

rosaꝝ ⁊ inunge:⁊ cum desiccatuꝫ fuerit per
se cadet:⁊ tunc accipe duas testas nouas
⁊ accipe aquam melonis:⁊ frica cum aqua
illa testas ad inuicem:⁊ si non habes melo
nes. Accipe lac cum puluere ossium ute
rum que inueniuntur in parietibus donec
inspissentur:⁊ unge. ¶ Aliud ualens ad
omnes maculas in facie:⁊ ad uestigia ua
riolaꝝ. ℞. palearum ueterum inuentarum
in parietibus rad. canne sicce:⁊ testas lu
ti albi amidi:ana.ʒ.xx.lupini.ʒ.xvi. semen
cucu.ʒ.i.rixi.ʒ.xx:cap.ue.ʒ.xx.aristol. lon.
costi:ana.ʒ.x.confice cum aqua melonum:⁊
faciem unge:⁊ ablue post .vii. horas cum
decoctione uiolarum. ¶ Medicamen
ualens ad multa albificat faciem ⁊ rubedi
nem inducit:⁊ multum indurat. Recipe
farine fabarum .ʒ.x.farine ordei.ʒ.xx. se
men cucu.ʒ.xv.amigdalarum dulcium. ʒ.x.
simile tritici.ʒ.xv. stercorum passerum. ʒ.
viii.lupini.ʒ.vi.conficiantur cum aqua fur
furis:⁊ appone:⁊ ablue cum decoctione
uiolaꝝ ⁊ camomille. ¶ Dixit .d.si quis
acciperet semen cucu.⁊ pistaret cum tritico
croco:⁊ mirra:⁊ pulpa mellonis: et infor
mauerit trocos erunt mirabiles in abluen
do faciem uultus ⁊ medicando corpus.
¶ Medicamen ualens ad crossitudinem
cutis faciei: ⁊ manus. Recipe cere pin
guedinis yri ana.lb.i.medulle cerui.ʒ.iiii.
mirre.ʒ.i.uitellis ouorum.ʒ.viii. liquefiat
cera cum oleo uiolaꝝ et confice alias speci
es:⁊ pone super locum notum. Sed no
tum quod debemus uti istis medicinis pre
cedente balneo uel ablutione cum aqua ca
lida donec rubet. ¶ Aliud faciens capil
los odoriferos ⁊ confortans radices eo
rum. Recipe spice nardi sandalis albi:co
sti cardamomi folii ana aureum unum con
fice cum uino odorifero: deinde accipe ol
lam habentem orificium strictum in fundo
perforatam quam limes intus supradicta
confectione.postea suffumigabis cum mira
bolanis liob:zucharo ungula cabalina uel
sandal:ana ⁊ cum fuerit desiccatum ex fu
migio rad.⁊ puluerizabis. Postea omnia
confice cum uino odorifero et iterum limas
sicut prius:⁊ suffumiga storacis sicco sanda
lis albi:⁊ camphora:⁊ desiccatum uides et
ad usum reseruabis. Ex quo parum resol
ues in uino ⁊ caput unges. ¶ Medica
men faciens oriri capillos statim:⁊ ad eo
rum ualens fixuram. Recipe succi folio
rum salicis succi mirre ana.ʒ.iiii. ponatur
in olla super ignem leuem: et tamdiu buli
at donec remaneat tertia pars: deinde
pulueriza.℥.i.tadōi:⁊ mitte cum eo oleum
mirte:⁊ mitte totuꝫ insimul.de quo radices
capillorum inunges. ¶ Dixit galienus
quod si caput fuerit lotum cum aqua mirte
confirmat capillos: ⁊ eorum prohibet ca
sum. ¶ Medicamen denigrans capil
los:⁊ facit eos redolere confortans cere
brum. Recipe papaueris nigri.℥.ii. cor
ticis nucum uiridiuꝫ.℥.iii.tadani.℥.ii.ligni
aloes.℥.i.gariofiloꝝ masticis nucis musca
te ciperi cinnamomi ana.℥.ß.mirab.erub.
℥.i.⁊.ß.nucis cipressi.℥.iii.puluerizentur:
et confici.cum muscillagine maluauisci: et
cum quatuor aureis alcanne:⁊ plus ablue
cum decoctione corticis nucuꝫ:et mirre:po
stea ungas: et suffumiga cum laudano ⁊ mo
retur sic per noctem mane unge cum oleo
mirte:⁊ sic ablue caput: ⁊ hoc est facien
dum aliquibus uicibus in longo spatio tem
poris. ¶ Aliud denigrans capillos et
faciens pulcros:⁊ sine nota. Recipe gal
le frixe in oleo.℥.i.tartari combusti.℥.ß.
nucis cipressi.℥.ß.dragantum.℥.ß. laudani
aurea.iii.trociscoꝝ nigrorum combustorum
aurea tres baurach aurea septem pulueri
za:et confice cum tertia parte: ⁊ ad pon
dus omni alcanne ⁊ confice cum uino odo
rifero: et superpone capiti per noctem: et
mane abluas cum iur cicerum nigrorum:⁊
inuenies capillos nigros quod non est fa
ciendum nisi in longo spatio temporis se
mel est enim expertum. ¶ Aliud deni
grans capillos. Recipe suci corticis nu
cum uiridium.℥.iii.glandium.ʒ.vi.ulmi.℥.
viii.buliant ad ignem donec remaneat ter
tia pars:⁊ mitte calcanti.℥.i.olei oliue.lb.
ß.confice ⁊ unge. ¶ Aliud ad hoc. Re
cipe suci papaueris rubei suci nucum uiri
dium olei mirte in cōtum conficiantur ⁊ un
ge. ¶ Aliud denigrans capillos. Reci
pe galle frixe in oleo.℥.i.cane.℥.ß.eris cō
busti.ʒ.ii.salisgemme.ʒ.ii.puluerizetur ⁊ cō
fert cum aceto mixto cum aqua: ⁊ super
pone capiti: ⁊ desuper pone folia attripli
cis mane abluas cum uiscositate maluaui
sci aut psilii aut granoruꝫ. ¶ Aliud deni

grans capillos. ℞. litargiri calcis ana po ne in .vi. libris aque: et expone soli . iii . diebus: et quottidie moueas ter deinde inũge lanam et si nigrescit serua. sin autem mitte in aquam .vi. partem litargiri et calcis : et pone ad solem per alios tres dies et cola: et sic facies donec nigrescat lana postea cum illa aqua confice alceranam : et appone capill.

Aliud denigrans capillos quod est mirabile in hoc. ℞. mirab. ni. ana. ʒ. i. litargiri : aur. i. emb. ʒ. i. ntri aur. S. aluminis aur . S. eris combusti aur. S. salgeme draganti . ana aur. i. pulverizentur: et conficiantur cum decoctione dactilorum: et superpone capiti. est enim ualde mirabilis . Aliud faciens renasci capillos in supercilijs et in barba : accipe plumbum. c. fiat ex eo mortarium : et pistellum: et pone intus oleum ro. et mirtum et pista tamdiu donec mutetur in col plumbi et fiat spissum: et inunge locũ quo uis facere oriri capillos : et dimitte per noctem mane ablue . Aliud breue denigrans capillos. Recipe alcanne ossium dactillorum aã confice cum decoctione corticis fabarum et galle. Aliud faciens renasci capillos et pilos in supercilijs et in barba et forte denigrans. ℞. papaueris ru . foliorum mirte caprine spice nardi ciperi feniculi apii emblicorum nucis cipressi ana. ʒ. i. decoquant in. iii. lb. aque donec remaneat. lb. i. colla: et collature addatur. lb. i. mirte: et coque in caldario pleno usque ad consumptionem aque deinde acc cortic pini laudani ana in partẽ . ʒ. pulverizetur subtilissime et mitte in oleo miscendo unge mane et sero . Aliud breue expertum ad oriendu3 capillos. Recipe ossium dactilorum laudani ana pulverizetur et confice cum oleo mirte: et unge locum .

Aliud denigrans capillos: et confortans causas illorum et est breue. ℞. nucis cipressi: et decoque cum uino et aceto : et ablue eo capillos. Ad destructionem ortus capillorum omnino remoue caput de loco postea unge cum uiscositate psilii et aceto sepe aut cum opio et aceto aut cum tartaro et melle quod est expertum . Aliud ad ide3 unge cu3 sanguine rane uel testudinis.

Aliud ad furfura capillorum si caput fuerit calide complexionis accipe ciceres pulverizentur confice cum aqua atriplicis et caput in ea ablue. Aliud ad idẽ si caput fuerit frigide complexionis ablue caput cũ aqua colloquintĩ cum aqua lupinorum aut cum aqua in qua resolutum fuerit nitrum : et fel tauri. Ad idem accipe furfuris. lb. ii. remollantur in aqua per diem et noctem: postea exprime et colla colature admisce. lb .i. aceti buliat: et ex eo caput ablue. Aliud ablue caput cum aqua atriplicum et fenugreco et unge cum oleo lilii cet. Aliud . ℞. lupini absinthii ana pul. et confice cum aceto et caput ablue. etc.

Oleum uiruleni sic fit accipe uiruleni et folia multa in simul frica manu sepe uel cum ligno alio die tribra et folia super tribrum et remanebunt uiruleni inferius cadet: postea appone alia folia et fac sicut prius per ordinem per. x. diebus postea pista uirulem et extrahe eius oleura cũ aqua calida. Et si uolueris clarum facere adde pum salis pulverizati: hoc autem oleum est ca. et humidu indissoluit: et humefacit cutem et capillos et aufert fissuras accidentes in manibus et pedibus ualet ad prurit siccum et ad spasmum: de inanitione et bibitum expellit lapidem a renibus. Sed nocet stomacho quoniam remollit eius uiles propter eius humiditatem et neruos eius relaxat : et debilitat operationem uirtutis retentiue: et digestiue et cito conuertitur in coleram: et inducit sitim. Si autem aliquis sumpserit ex eo ad pondus. ʒ. iii. cum. ʒ. ii. de aqua ligural. et. ii. ʒ. passul. ieiunus ualebit ad asperitatem corporis: et ad pruritum accidentem ex sanguine et flegmate salso et si addideris. ʒ. i. peniđ erit utilius et ualet senibus et frigidis a complexione et cephalee: et mictum in nasum ualet emigranee: et torture faciei et epilensie et si ex eo factum fuerit emplastrum cum cã citrina et ponatur sup apostema durum digeret et dissoluet. Oleũ rosa. fit sicut diximus i. io. cimino. Sed amitteret uirtutem. fit autem tribus modis quorum primus est iste accipe olive loti . lb. i. et pone in uase in tanto et pone in eo quartam partem ro. uiridium et opilla caput uasis et suspende ad solem per tres dies : postea colla: et in uitro repone et iste modus est melior omnibus aliis et subtilioris substantie . Secundus modus est iste accipe

oleum ⁊ ro. in eadem quantitate pꝛedicta :
⁊ suspende in puteum ita quod non tanga
tur ab aqua: ⁊ dimitte sic per duos menses:
deinde cola ⁊ reserua. Tertius modus
sume oleum ⁊ ro. in eadem quantitate ⁊ po
ne in uase uitreo itus melle illinito ⁊ opila
caput uasis ⁊ submitte in pꝛofundo terre in
loco ubi non tangatur ab aqua: nec alia hu
miditate ⁊ dimitte sic per duos menses : ⁊
oleum sic factum magis acquirit odoꝛeȝ a
rosis quam pꝛima ollea . Laus hoc ole
um hȝ ponticitatem mediocreȝ est etiam fri
gidum est tamen eius frigiditas nõ manife
sta nec eius ponticitas. Et si aliqs sumpse
rit ex eo in maioꝛi quantitate quam debeat
maxime. Si fuerit admixtũ cum rebus mol
lificantibus : ⁊ constrictiuis sedat oẽs dolo
res calidos. Et si fuerit sumptum ualebit
cõtra arsam stomachi. Et similiter si ex eo
stomachus fuerit unctus . Et si sumptum
fuerit cum psilio abluto: ⁊ parum ad ignem
callefacto ualet fluxui : ⁊ uulneribus intesti
noꝛum. Et si sumatur cuȝ lacte capꝛino ua
let arsure urine ⁊ uesice : ⁊ ualet ulceribus
renum: ⁊ caloꝛi eoꝛũ: ⁊ est mirabilis in pas.
dyabertica. Et si admixtuȝ fuerit cucu. ace
to: ⁊ infusum supꝛa caput ualet cephalee ex
caloꝛe solis: ⁊ fumositatibus febꝛis: ⁊ frene
si non ʄe: ⁊ admixtum cuȝ aceto: ⁊ ex eo coꝛ
pus inunctũ ualet pꝛuritu: ⁊ scabiei. Sed
hoc non debet fieri nisi post purgationem ⁊
cum capiti accidit percussio cum fractura os
sis in qua appareat tella capitis tep. erit in
loco san. columbe uel tartare : ⁊ sedabit do
loꝛem: ⁊ admixtum cum uitello oui decocto
Et super oculum imposito sedabit doloꝛem:
⁊ cerotum factum ex eo cum cera alba: ⁊ su
perpositum fisuris manuum ⁊ pedũ curabis
eas. Similiter fisuris labioꝛum ⁊ nasi cuȝ
suco plantaginis mixtum: ⁊ oꝛe abluto ualȝ
eius uulneribus ⁊ uenis ualet etiam combu
stioni ignis. Oleum uiol' fit sicut ro. ualet
ad pꝛuritum coꝛpoꝛis : ⁊ membꝛa extendit
spasmata: ⁊ lenit asperitatem ualet fisuris la
bioꝛuȝ ⁊ nasi ⁊ cephal' ex caloꝛe ⁊ frenesi ⁊
mixtum cum lacte mulieris statim mucto uȝ
frenesi non uere ⁊ uigiliis: ⁊ iniectum in au
riculis per se solum cum lacte mulieris ualȝ
⁊ per siringam in uirgam iniectum ualet ar
sure urine ⁊ mixtum cum pti : ualet tussi sic
⁊ asperitati pectoꝛis ⁊ canne pulmonis. mix
tum cum cera alba : ⁊ positum super combu
stionem ignis sedat doloꝛem: ⁊ apostema: ⁊
mixtum cum farina oꝛdei: ⁊ superpositũ he
risipille : uel pleuꝛesi doloꝛem sedat. Oleum
nenufarinum: fit sicut oleum rosarum : ualet
cephal'. ca. uapoꝛibus cerebꝛum ascendenti
bus uigiliis frenesi mixtum cum cera alba :
⁊ oleo rosato: ualet apostematibus stomachi
⁊ epatis talis ⁊ uehementi siti potatum cuȝ
psillio abluto ualet uulneribus uesice ⁊ re
num clisterizatum ⁊ ualet arsure urine .
Oleum lilii celestis fit sicut ro. est autem ca
lida ⁊ humida: ualet ad doloꝛem stomachi :
lana in eo intincta: ⁊ in matrice missa ualet
contractioni oꝛificij matricis : ⁊ eius spas
mo ⁊ apostematibus que fiunt in ea: ⁊ ualet
cephalee ex frigoꝛe admixtum cum litargi
ro. Et cerusa inducit cutem in uulneribus
senibus. Fit autem alio modo. Recipe
stoꝛacis sicce costi camphoꝛe: masticis .ʒ.ʃ.
croci aur'. gar'. cinamomi ana .℥.ʃ. conquas
sentur : ⁊ ponantur in uase uitreo cum oleo
abluto ad pondus omnium ⁊ floꝛes lilij al
bi per diem unam desiccati triginta nume
ro pone in umbꝛa per tres menses : ⁊ po
stea utere. Oleum mirtinum. Accipe folio
rum mirti humidi lib. quatuoꝛ quasse pone
in uino die ac nocte: deinde colla: ⁊ pone in
olla cum quatuoꝛ guttis olei oliue : ⁊ deco
que super pꝛunas donec consumatur uinum
colla: ⁊ utere fit autem ex floꝛibus eius sic
accipe ex eis quatuoꝛ .℥. ⁊ pone in. lib. una
olei: ⁊ suspende ad soleȝ duobus diebus col
la : ⁊ utere . Fit autem ex foliis tribus
modis : quoꝛum pꝛimus est talis accipe fo
lia mirti uiridis ⁊ pista: ⁊ extrahe succum: ⁊
misce cum tantumdem olei oliue: ⁊ decoque
usque ad consumptionem suci . Secũdus
modus est ut decoquantur folia cum uino
donec accipiat uirtutem folioꝛum colla ⁊
misce cum tantumdem olei ⁊ decoque in ua
se duplici donec aqua : consumat'. Terti⁹
modus est ut accipiantur folia mirti uiri
dis : ⁊ mitantur in oleum: ⁊ exponantur so
li per decem dies: ⁊ utere ualet ad fluxibili
tatem stomachi ⁊ epatis est eniȝ ualde pon
ticum ⁊ frigidum. Sed illud est melius in
cuius gustu inuenitur amaritudo ⁊ uiridi
tas : ⁊ eius odoꝛ est sicut odoꝛ mirti quo si
coꝛpus ungatur pꝛohibet sudoꝛem : confoꝛ
tat membꝛa debilia: ⁊ fluxibilitatem iunctu

rarum curat fisuras anni ⁊ ficum ualet com
bustioni cum ceꝛa alba ualet uulneribus om
nibus ex quibus manat humiditas ⁊ posi
tum super uulnera inducit carnem cum lada
no impetum ⁊ capiti superpositum facit ad
oꝛtum caput eoꝛum radices confoꝛtat ⁊ ip
soꝛum pꝛoibet : pꝛoibet casum ⁊ eos deni
grat iniectum in aures in quibus est uene
num ipsum desiccat . Oleum camomille
sic fit. Accipe floꝛes eius ⁊ mitte in oleum
⁊ suspenō .ad solem decem diebus : deinde
colla ⁊ serua. fit etiam alio modo accipe ca
pita camomille uiridis ⁊ pista : ⁊ accipe su
cum et tantumdem olei :⁊ decoque super
ignem in uase duplici:donec sucus consuma
tur:⁊ remaneat oleum : ⁊ in illo oleo . Ite
rum mitte sucum . Et iterum coque sicut
pꝛius:⁊ hoc fac sepe donec fiat oleum foꝛte
odoꝛiferum ualet lassitudini : ⁊ cephalee ex
melancolia : ⁊ generaliter omnibus doloꝛi
bus : ⁊ est conueniens omnibus opilationi
bus:⁊ est ualde subtile . Sed melius est ex
quo resoluitur odoꝛ maloꝛum macianoꝛum.
Oleum citri non fit multis modis . Accipe
olei zambac.lib.i.coꝛtic̄ trium citroꝛum po
ne in oleo : ⁊ moꝛetur per tres dies postea
remoue illos coꝛtices: ⁊ appone alios ⁊ sic
facies donec tota uirtus mandetur oleo.fit
alio modo. Accipe citrum uiride ⁊ rade
eius coꝛticem superioꝛem cum uitro uel fer
ro subtili : ⁊ pone in olla noua cum aqua ro
sata ⁊ oleo zambac: ⁊ decoque donec citruꝫ
albescat ⁊ mandetur eius uis oleo : tunc re
moueatur ab igne : ⁊ dimitte per diem : po
stea colla collature adde sucum camphoꝛe :
⁊ usui reserua.fit etiam alio modo. Accipe
citrum cum benefuerit maturum:⁊ rade coꝛ
ticem superioꝛem : ⁊ pone in uase subfumi
gato ambꝛa:⁊ pone : ⁊ moue decem diebus
colla ⁊ adde alias rasas uasi pꝛimo suffu
migato : ⁊ repone in uase stricti oꝛificii clau
si cum cera: hoc oleum nobilissimum est et u
tuntur eo reges ⁊ duces ualet ad egritudi
nes secun . ⁊ ad tremoꝛem accidentem in
quartana ⁊ cottidiana : ualet ad doloꝛem
iuncturarum:quia eadem hoꝛa facit quiesce
re egrum ualet paralisi : ⁊ tremoꝛi capitis
cardiace ⁊ sciatice:⁊ doloꝛis doꝛsi ⁊ iniectū
in naso ualet epilentie:⁊ emigranee .
Oleum macianoꝛum sic fit frica intus ma
la maciana cum uirulem . Postea extra
he oleum a uirulem aut accipe coꝛtices uiri
des ⁊ pone in oleo ⁊ suspende ad solem do
nec ius macianoꝛum mandetur oleo confoꝛ
tat animam parilium bonum odoꝛem ualet
egritudinibus melancolie bibituꝫ uel extra
inunctum. Oleum endiuioꝛum fit duo
bus modis ualꝫ emoptoyce pas. ⁊ cephalee
⁊ catarro calido : ⁊ calido apostemati epatis
⁊ fluxui cꝛonico qui fit ex caloꝛe clisteriza
tum ualet uulneribus intestinoꝛum manife
ste. Oleum costi accipe costi .ʒ.xxx. ⁊ po
ne in uino per unum diem: ⁊ postea mitte.
libꝛas quatuoꝛ olei: deinde coque donec cō
sumatur uinum colla ⁊ utere:bibitum uel in
unctum ualet frigiditati stomachi ⁊ epatis:
⁊ tremoꝛi qui fit in actionibus febrium ⁊
pulcros reddit capillos. Oleum masticis
accipe masticis.ʒ.vi.tere.⁊ coque cum dua
bus guttis olei abluti donec cōsumatur ter
tia pars ⁊ conserua ualet ad doloꝛem matri
cis quoniam calefacit.⁊ adiuuat retentionē
mediocriter ualet fluxui cꝛonico : ⁊ debilita
ti epatis:⁊ uulneribus intestinoꝛum:⁊ facit
coloꝛem pulcrum:⁊ curat manuum fissuras
⁊ pedum. Oleum basiliconis gariofi
lati. Accipe basiliconis uiridis.℥.iii.⁊ ap
pone libꝛā unā olei ⁊ claude uas : ⁊ suspen
de per uiginti dies. Deinde colla : ⁊ reser
ua:⁊ si uis facere foꝛtius muta basilicon in
qualibet septimana. Et si uolueris suspen
de ad solem sed quod suspenditur in puteo ē
foꝛtioꝛis odoꝛis : ⁊ quod suspenditur ad so
lem est subtilius ualet cardiacis:⁊ melanco
licis. Confoꝛtat coꝛ:⁊ reddit audax .
Oleum absinthii accipe floꝛes uirides.lib.
i.⁊ pone in tribus libꝛis olei abluti:⁊ suspē
de ad solem:hoc oleum est ualde mirabile :
ualet bibitum opilationibus epatis : ualet
ictericie pꝛouocat menstrua stomachum de
bilem confortat : iniectum auribus insficit
neruos ⁊factum ex eo cerotum ⁊ superposi
tum stomacho debili confoꝛtat ipsum ualet
suffocationi fungi. ⁊ bibitum cum oximelle
aperit opilationes splenis ⁊ epatis .
Oleum zirungem fit sicut oleuꝫ basiliconis
ualet cardiace tremoꝛi : ⁊ tremoꝛi bibitum
aut inunctum . Oleum beꝛis fit sicut
ro.⁊ est temperate complexionis subtile ua
let fugoni lassitudini:⁊ cephalee que fit ex

bu. commixtis. Oleum aneti fit sicut oleum camomille ualet doloribus accidentibus: ex uentositate ⁊ mollificat duritiem apostematis ubicunque fuerit siue in matrice siue in aliis membris ualet lassitudini: ⁊ dolori aurium qui fit ex uentositatibus. ¶ Oleū nucis calidum est ⁊ siccum ⁊ uirtus eius est sicut uirtus olei deben. ⁊ extrahitur post pistationem: ⁊ expressionem sicut oleum de uirulem: ⁊ est fortis dissolutionis: ⁊ ualet dolori renum: ⁊ uesice. ⁊ fissuris ani. Sed nociuum est stomacho. Oleum laurinum calidum est: ⁊ siccum: ⁊ fit sic accipe baccas lauri maturas: ⁊ pista cum aqua: donec super natet oleum: ⁊ aggrega oleum: aut decoque cum aqua donec consumatur aqua: ⁊ remaneat oleum: ⁊ fortius est illud quod est nouum uiride minus amarum: ⁊ est mollificatiuum ⁊ callefaciens: ⁊ aperit orificia uenarum ⁊ ualet dolori membrorum ex frigida causa ualet scabiei pruritui impetigini que fiunt ex flegmate salso ualet alopicie tyrie. Sed debet istud cauere habens caput calidum. Oleum fenugreci cum accipe fenugrecum. lib. i. ellectuarij. lib. viii. ciperi lib. ii. calami aromatici. lib. i. pone in oleo per decem dies quottidie moue ter ⁊ exprime oleum: ⁊ reserua ualet uulceribus faciei mundificat maculas faciem mollificat ualet duritiei: ⁊ apostematibus matricis: ⁊ difficultati partus ⁊ apostematibus calidis ⁊ intestinis ⁊ anno clisterizatum: ⁊ ualet fissuris pedum. Oleum amigdalarum amararum sic fit accipe ex eis lib. i. ⁊ sicca: ⁊ contere in mortario ligni donec fiat sicut medulla ⁊ funde desuper. ℥. ʃ. aque bulientis ⁊ frica manibus: ⁊ si uideris oleum oriens inter digitos sufficit. Si autem adde donec quātum exeat oleum sed caue ne apponas multum de aqua: color enim eius fit sicut color lactis ⁊ corumpitur. Ita quod non potest exire oleum. Deinde exprime in uase ⁊ aggrega illud quod non potest exire oleum. Deinde exprime in uase ⁊ aggrega illud quod supernatat sume. Deinde infunde aliam aquam super massam quam habes in manibus: ⁊ permitte donec cum bibat aquā ⁊ fac sicut primo donec habeas oleum sufficienter. Similiter extrahitur oleum de amigdalis dulcibus hoc oleum ualet matrici bus ⁊ earum doloribus: ⁊ apostematibus: ⁊ suffocationi cephalee: ⁊ aurium doloribus ⁊ earum tinnitui: ⁊ interficit uermes natos in ipsis aperit opilationes splenis: ⁊ epatis ualet asmati: ⁊ dolori renum cum causa mixtum: ⁊ superpositum pectori: ualet apostemati lapidi renum: ⁊ splenis apostemati extendit rugas faciei accuit uisum aufert maculas corporis mixtum cum niue: ⁊ positum super caput ualet uulneribus capitis ⁊ furfuribus. Oleum amigdalarum dulcium ⁊ bonum pectori epati pulmoni lenit asperitatem ⁊ ualet arsure urine ⁊ dissoluit apostema dura ⁊ extendit spasmum.

¶ Oleum sinapis: pista sinapim: ⁊ mitte in aqua calida ⁊ misce cum eo parum olei: ⁊ dimitte per unum diem ⁊ exprime per mantille donec exeat oleum ⁊ reserua ualet dolori bus: ⁊ desiccat humiditatem ualet alopicie ⁊ dolori iuncturarum paralisi tremori morsui scorpionis: ⁊ posterior pars capitis ex eo inuncta tollit obliuionem ualde confortat memoriam dissoluit flegma: ⁊ callefacit neruos. Oleum auellanarum extrahitur sicut amigdalis: ⁊ est temperatum subtile ualet contra uenenum: ⁊ morsus reptilium. Oleum fisticis similiter ualet tussi: ⁊ dolori pectoris ⁊ epatis: ⁊ frigide complexioni. Oleum persicorum similiter fit ualet amigranee ⁊ apostematibus aurium mirabiliter etiam ualet in fissuris anni: ⁊ apostematibus. Oleum alipidi accipe lib. i. combure donec crepet: ⁊ permitte donec infrigidetur: ⁊ pista donec fiat sicut medulla. Deinde accipe fenugrecū: ⁊ pone in aquam per diem colla: ⁊ pone super ignem aquam illam ⁊ cum bullierit mitte in eam nigellam: ⁊ post duas uel tres mundationes remoue ⁊ collige oleum suauiter est. n. ualde calidum ⁊ ualet pleuresi inunctū ⁊ iniectū in naribus ualet catarro: ⁊ emigranee ⁊ frigiditati cerebri: ⁊ dolori iuncturarum: ⁊ generaliter optimum est in egritudinibus frigidis. Oleum mirte fit sicut oleum sinapis laxat flegma ualet dolori dorsi bibitum aut inunctum. Oleum iusquiami accipe semen eius album sicut nouum malaxa cum aqua calida: ⁊ pone ad solem: ⁊ cum desiccatum fuerit misce cum humido tamdiu donec nigrescat ⁊ mollescat: deinde

exprime per pannum lane spissum: ꝛ aggrega oleum suauiter: est autem frigidum: ꝛ ualet uigilie ꝛ inunctum iniectum in naso: sedat cephaleam calidam ꝛ dolorem matricis ꝛ aurium quod si inungantur timpora inducit somnum. ¶ Oleum ouorum. accipe oua ꝛ coque ꝛ uitella pone in caldario ferreo super prunas donec comburantur ꝛ oleum quod manat serua in uitro ualet dolori anni ꝛ eius passioni: ꝛ dolori aurium: ꝛ dentium. Oleum de semine cucurbite fit sicut oleum de amigdalis: ꝛ similiter oleum de melonibus ꝛ citruli: cucumeris ualēt cephalee calide calori asperitati nasi inducit somnum ꝛ bene utitur eo in passionibus lapidis arsure uesice iniectum per siringam ualet. Oleum frumenti. Accipe frumentum ꝛ pone super marmorem ꝛ callefac lannam ferream crossam ꝛ pone desuper ꝛ exbibe: oleum fit autem alio modo ſm quod docet Rasis in almansore ualet impetiginibus. Oleum nigelle similiter fit ualet impetiginibus mag quam oleum furmenti. Oleum storacis sicce accipe storacis sicce .ʒ. quatuor. olei. lib. ii. coque donec ius mandetur oleo cola ualet dolori iuncturarum ex frigida causa parum mortificat quia sedat dolorem.

Oleum piretri fit sicut oleum costi confortat stomachum callefacit membra frigida ualet paralisi flexibilitati neruorum ꝛ iuncturarum dorso cum eo iunctum ꝛ posterior pars colli ante actionem febris quartane ꝛ quottidie aufert tremorem quo corpus iunctum ualet mortificationi membrorum ꝛ reuocat calorem ad membra ꝛ prouocat sudorem iniectum in nare epilentici ualet: ꝛ cephalee ꝛ emigranee frigide.

Oleum euforbij. Recipe euforbij. ʒ. i. pului mittatur in lib. i. olei: ꝛ pone super ignē uel ad solem fortem ualet ad rugitum aurium ꝛ est mirabilis in sciatica passione ꝛ dolorem dorsi ꝛ ancarum non debet per os sumi ipsum enim uulnerat intestina. Oleum formicarum uolantium. Recipe mille ꝛ pone in oleo ꝛ confortat coytum.

Oleum rute. Recipe foliorum rute lib. V. olei lib. quinque aque libras tres coquantur donec consumantur sucus ꝛ oleum remaneat colla: ꝛ serua ualet frigiditati ꝛ renum uesicē: ꝛ dorsi ꝛ paralisi ipsius ꝛ particulari: ꝛ flexibilitati neruorum abscindit coytum dorso ꝛ eo iuncto: ꝛ iniectum in naso ualet uētositati. Et oleum factum ex eo pōticum super apostemata apta attrahit uenenum: ꝛ illud quod fluit ex eis. Oleum salmente pista salmentam ꝛ pone in aqua: coque ꝛ pone oleum: ꝛ coque ignem reserua collatum ualet difficultati urine lapidi dolori renum bibitum: uel inunctum uel iniectum.

Oleum oleandri. Recipe suci oleandri. lib. i. rosarum lib. V. olei onfacii. lib. ii. coque donec consumatur sucus colla reserua ualet scabiei ꝛ aufert eam omnino. Oleum canabi fit sicut alia oleata est ꝛ siccum ualet dolori neruorum duritie matricis dolori aurium cerotum factum ex eo dissoluit apostēata dura ualet uulceribus capitis pillorum.

Oleum maiorane fit sicut aliud cetum ualet lassitudini: ꝛ inunctum in balneo: ualet paralisi torture oris: ꝛ iniectum naribus ualet omnibus infirmitatibus frigidis iniectum in auribus sedat rugitum tremitum dissoluit uentositatem prouocat menstrua ualet morsui scorpionis. Oleum balaustri sic fit mitte balaustrum ꝛ suspende ad solem per sexaginta dies colla: ꝛ reserua frigidum est ꝛ stipticum confortat membra debilia ualet emoroicis emplastrum factum ex eo cum cera alba: curat uulnera ꝛ ulcera oleum mirobalanorum emblicorum. accipe ex eis lib. i. coque cum tribus libris aque donec remaneat tertia pars colla misce cum oleo onfacino. lib. ii. coque donec remaneat oleum colla ꝛ reserua: aut si uolueris contere: ꝛ pone in oleo ꝛ suspende ad solem frigidum est ꝛ ponticum confortat stomachum ualet fissuris ani capillis ex eo inunctis prohibet eorum casum ꝛ confortat rad. oleum raphani. Accipe semen pul. malaxa cum aqua calida: deinde pone in caldario aque calide: ꝛ coque donec supernatet oleum ꝛ collige. quanto antiquius tanto melius erit ꝛ calidius ualet morphee barac mundificat cutem faciei dissoluit fortiter callefacit multum ualet paralisi ꝛ torture oris. Oleum benedictum: accipe oleum antiquum: ꝛ lateres rubeos nouos quos non tetigit aqua frange eos per frustra minuta quasi ad pondus. ʒ. i. ꝛ coque in igne donec fiant rubicundissimi post quodlibet frustrum sigillatim in

ringe in oleo. Deinde conquassa: ⁊ imple ex eis uasa uitreata que possunt sustinere for titudinem ignis: deinde claude cum luto sa pientie: ⁊ in furno suspende sicut suspendi tur uas olei rosati: nihil debet esse inter ip sum ⁊ ignem: ⁊ cum desiccatum fuerit lutum mitte sub uasa illa ignem suauem: ⁊ paula tim ⁊ quanto magis fuerint callefacta tan to maiora ignem donec aqua fluat ab illis uasis: tunc incipias uigorare ignem quousque uideas fluere oleum ualde rubeum. Et caue ne ignem tangat oleum: quia po stea non extingueretur: sed semper minora i gnem: donec cesset fluere oleum: ⁊ tunc per mitte donec infrigidetur fluxus: postea extra he feces a uasis ⁊ appones alios lateres. Si uasa sint sana sinautem accipe alia: ⁊ sic facias quousque habeas oleum sufficienter quod reponas in uase stricti orificii ⁊ clau das cera: hoc oleum est de secretis phisico rum ualet sicut oleum balsami. Sed est sub tilis ⁊ calidus: ⁊ maioris utilitatis in egri tudinibus frigidis: perforat enim manum ci to: ⁊ expanditur lato spatio ualet lapidi: ⁊ e gritudinibus uesice prouocat urinam ualet doloribus frigidis ⁊ pas. aurium frigidis. interficit uermes in eis ualet paralisi ⁊ tor ture oris inunctum aut bibitum ualet sciati ce ⁊ dolori iuncturarum ⁊ dorsi. Em plastrum factum ex eo: ⁊ armoniaco dissoluit apostema splenis: ⁊ durities eius paruo spa tio temporis: ⁊ similiter apostemata dura iniectum naribus ualet epilensie ualet opi lationi narium. Callefacit cerebrum ualet obliuioni sedat dolorem dentium iniectum in matricem menstrua prouocat ⁊ educit em brionem siue uiuum siue mortuum dissol uit sanguinem congellatum: ⁊ ex eo alique gutte posite in syrupo rosato: bibite pulmo nem purgant ab humoribus crossis ut anhelo sis: ⁊ est mirabile aque descendenti ad ocu lum: ualet uenenis frigidis morsui scorpio nis: ⁊ eis qui per os sumpserunt optimum ⁊ iusquiamum. Et si piscatores inungant sua rethia ex eo congregabunt multitudinem piscium: ⁊ melius est quod est ualde rubeus fortis odoris subtilis substantie: si ferrum intingatur in eo ⁊ igni aproximetur statim ascendetur.

d Dixit rasis de lapide qui in renibus: uel uesica generatur breuem sermo nem: ⁊ compendiosum abstractum a perscru tatione naturali. Sed secundum quod ne cessarium est infirmo tantum: dicamus ergo quod primo de hoc diuiditur in duos mo dos: quorum primus est ante generationem lapidis. Et secundus post primus istorum uni cuius est indiuisibilis. Et est de dieta que sit conseruatiua a generatione lapidis. Secundus autem diuiditur in tres quorum unus est ante actionem doloris. Secun dus in ipsa actione. Tertius post actionē aut uero est de regimine quo lapis iam frac tus frangitur in actione uero est de regimīe quo dolor quiescat ⁊ lapis labatur ad uesi cam per canales urine post actionem uero de dieta quasi coralia contingit a transitu lapidis per has uias quomodo curatur. Dicendum igitur in una quaque istarum di uisionum secundum quod apparet: ⁊ secun dum sufficiens dicimus: ergo quod conserua tio a generatione lapidis fit dimittendo ci baria ⁊ dietam generantia ipsum ⁊ uti fre quenter cibarijs ⁊ medicinis ⁊ uniuersaliter regimine quibus mundificentur: ⁊ subtilien tur: qui uero non est paratus ad generatio nem lapidis ei sufficit dimittere cibaria ⁊ dietam generantia lapidem: qui autē para tus ē ad hoc indiget cū his rebus subtiliātibus ⁊ mū dificantibus ⁊ uti eis ne in suis renibus ap plicetur materia que possit lapidari ⁊ indi get infrigidatione renum ne lapidatio festi netur in eis: ⁊ ne illa materia etiam si super ueniret ad uentriculos renum indurescat ci to ⁊ hoc si quidem loco. Dicenda sunt hec duo regimina breuiter ⁊ compendiose ita quod uulgi: ⁊ phisici communicent intelligē do ⁊ sciendo istud. Dicamus igitur quod ex eis que adiuuant generationem lapidis sunt cibaria crossa uiscosa: ⁊ omne quod fit ex fermento azimo ut panis azimus: ⁊ zipulle ⁊ triticum ⁊ farina cocta cum aqua: ⁊ maxi me si facta fuerit cum lacte: ⁊ caseo qui natus est lapidem generare: ⁊ maxime sic cus: ⁊ omnia crossa condimenta generantia humores crudos ⁊ pisces recentes crossi ma gni corporis: ⁊ oua cocta ⁊ frixa: ⁊ cerebra ⁊ pedes: ⁊ cutis assatorum. Qua autem

elixa molia proibenda non sunt: ꝛ maxime si admisceatur abamri: ꝛ acetum ꝛ ruta. de fructibus autem proibendi sunt crossi ut pe rata: aut perata maciana pira ꝛ huiusmodi ex his que in corpore gradant est generare humorem crudum est multum potare aquaꝫ nimis ꝛ turbidam ꝛ salsam ꝛ grauē que tar de descendit: ꝛ aquam ualde frigidam om nia enim ista faciunt lapidem: ꝛ maxime si cum hec fuerit multa spissa ꝛ comedere car nes maxime crossas adiuuat ad generatio nem lapidis: ꝛ somnus super dorsum diu ꝛ in culcitris mollibus: ꝛ multum laborare: ꝛ honus assidue portare super renes ꝛ coitus assiduus maxime post repletionem: ꝛ come stio post aliam comestionem: ꝛ uehemens deambulatio post multum cibum: ꝛ balneuꝫ post repletionem cibi omnia cibaria crossa dura uiscosa omnia ista generant lapidem: ꝛ ut non prolongetur hec dicenda sunt ea que sunt apta ad usum in hoc. Dicamus igitur quod panis frumenti: ꝛ maxime qui factus est ex granis duris uiscosis incongru us est in dieta proibente generationem la pidis. Sed quia aput nos assuetus: et si aliquod nocumentum ex eo possibile est cōn tingi non oportet ipsum pro alio mutare quoniam tunc forte plus nocemus: infirmo debilitando uirtutem: ꝛ corrumpendo com plexionem plusquam corrigeremus. Sed oportet panem accipere ex tritico leui pon dere ꝛ pauce uiscositatis: ꝛ duritiei: ꝛ adde re in eo multum de fermento ꝛ sale: ꝛ come dere cuꝫ condimentis que nos dicemus: hoc enim modo non nocet. Rizi. etiam incongru uꝫ est propter uiscositatem. Et maxime si sit cum lacte: fabe uero ꝛ ciceres: ꝛ lubia u tilia in hoc: ꝛ bona: ꝛ maxime ciceres que sunt medicina non cibaria in hoc uites au tem mediocres. De carnibus utende sunt carnes galinarum iuuenum passerum coturnicuꝫ perdicum anates autem grues non conueniunt bone etiam sunt carnes e dorum caprarum iuuenum ꝛ arietum caro. Vaccine autem non conueniunt omnino ꝛ arietes agrestes neque carnes leporum: ꝛ hoc ē qđ dicit. De uinis autē conueniēs est album subtile nigrum uero ꝛ spissum est dimittendum quod autem fit de uuis passis ꝛ melle ꝛ amigdale amare est ualde utile.

De oleribus autem utenda sunt apium endi uia cuscute paruum de eruca ruta menta ra dix bautie bursos⁹ ualde sunt utilia. Simi liter spargi rapa autem incongrua attripli ces uero: ꝛ spinacbia sunt bone. De fructibus autem ficus: ꝛ maxime sicca que mundificat quod aggregatum est in uiis uri ne amigdale etiam non sunt male ꝛ maxime si paruum habuerint amaritudinis: ꝛ ante ꝛ postea si comedatur una sola amigdala a mara. Mel autem ꝛ ꝫucharum apta sunt: sed ꝫucharum conuenientius: quoniam non ita callefacit sicut mel: ꝛ satis mundifi cat: paucitas autem callefactionis cuꝫ absci sione: ꝛ mundificatione est perfectio regimi nis in mundificatione: ꝛ conseruatione lapi dis. fistici autem ꝛ passi bona sunt congrue dactili vͦ crossi maturi incongrui immaturi autem non nocent. Si igitur in aliqua ho ra dimiserit eger dietam: ꝛ maxime si usus fuerit rebus incongruis non debet assidua re: sed abstinere cito. De simplicibus au tem acetum forte squille est in proibendo generationem lapidis: ꝛ frangendo genera tum spargi bursos. cum aceto: ꝛ abamri pro uocat urinam: ꝛ proibet generationem lapi dis. oculi comesti ante cibum proibent lapi dis generationem maxime si post horam u nam potauerint de oximelle aut ydromelle ficus autem sicce lauant renes ꝛ attrahunt arenam ex eis. Et similiter facit acetum squille: ꝛ capparis: ꝛ aqua ciceris ꝛ potare quolibet mane aquam calidam: ꝛ post bal neum oximel nimis est utile: ꝛ similiter assi duare uomitum: ꝛ fluxum uentris: ꝛ caue re repletioneꝫ: quia est ualde nociua in hac infirmitate ꝛ similiter balneum: ꝛ motus post cibum. infrigidatio renum fit ut iaceat super terram frigidam: ꝛ pone super renes herbas frigidas cum aceto: ꝛ aqua rosata: ꝛ psillium ꝛ talia: cum isto eniꝫ regimine re nes semper erunt frigidi: ꝛ sic materia non lapidabitur cito in eis. Sed remanet hu mida aquosa quapropter medicine faciles trahunt ipsum: quod autem diximus de regi mine conseruationis a generatione lapidis sufficiens est ꝛ uis earum in utendo eis in omnibus horis etiam de medicinis quas di cemus: postea que utende sunt semper. Sed tamen primo debiles earum post actionem

fortiores ista enim infirmitas habet actiones in maiori parte: τ signa que anunciant eas sunt ut constipatio uentris: τ dolor pungens renes inseparabilis: τ difficultas urine: τ forte dolor descendit ad inguem: τ maxime in descensu lapidis per uias urinales.

d Ominus rex hanel filius haly minuit se in autumno quo inebriato solutum fuit ligamen brachii: τ sanguinis fluxit multitudo ad quam in nocte ductus fui: τ inueni ipsum sincopizantem ita fortiter quod apertis oculis palpebras non mouebat tunc precepi iugulari quinque pullos: τ quinque gallinas τ scindere membratim: τ coquere in tribus libris uini odoriferi: τ tamdiu bulire donec ossa separata essent a carnibus: τ apposui mustum gario. cinamomum: τ collaturam propinaui per uas cōiectorium: τ paulo post reddit ei uirtus: τ memoria: τ loquutus fuit: quia usus fuit hac medicina triginta diebus donec recuperauit sanguinem quem amiserat: contingit. Iterum domino regi calidum apostema iuxta aurem ego autem eram sibi ualde notus: τ familiaris τ precepi fieri minutionem ad quantitatem .iii. lib. qui incidit in sincopim post longam moram τ curaui ipsum absque timore unxi corpus eius cum agedra: τ intromisi multum: ex ea in naribus suis: τ accepi .i. lib. uini odoriferi τ .i. iuris pullorum columbarum: τ gallinarum τ addidi muscum bonum rubeum τ proieci in ipsius guttur qui statim est recordatus: non est ergo dubium qui illa uia euaserit a forti frenesi per hanc medicinam secundum minutionem. Et contingit hahamel filio haly appoplesia τ medici presentes preceperunt apponi in naribus aromatica: τ non laudaui. Sed contentus fui ponere uentosam in fontanella colli quod est utile omni habenti apoplesiam que non fit ex frigida complexione: τ non indigui in emigraneis acutis aliqua medicina nisi apponere oleum nenufar in naribus: τ herbam scamonee.
Quidam conquerebatur de fluxu uentris cōtinuo τ precepi uti rebus quibus ante fuerat usus. Sed non preferendum: τ cum moram feceram cum ipso uidi quod non surgebat ad selaz frequenter nisi post longuz temporis spatium. Deinde constipabatur natura eius diu: quesiui tunc ab eo utrum accideret ei post somnum: qui respondit non: τ intellexi quod humor descendebat a capite ad stomachuz: τ mouebat stomachum ad expellenda superflua: τ quando uigilabat spuebat sepe: unde perpendi quod ille humor descendebat in somno sui τ percepi quod tōderet caput: τ fricaret cum sinapi: τ redoleret muscum: τ ablatus est fluxus cronicus. liberaui etiaz quam plures homines a morte qui conquerebantur de siccitate stomachi: τ calore: τ cum receptione. ℥. nenufari: τ eius syrupo: τ uino albo limphato cum tantumdem aque infrigidate super niuem: τ dabam cepulos coctos infrigidatos: τ aspersos cum uiscositate citoniorum τ oleo nenufarino. Et habebam socium qui conquerebatur: de arsura stomachi: maxime in principio digestionis accepi. ℥. iii. zuchari uiolati τ ro. commiscui τ apposui. ʒ. i. aloe τ. ℥. i. olei nenufar. Et iterum commiscui. τ feci ipsum in eo qui curatus fuit curatione completa τ semper fui contentus in effimera solo balneo dulcis aque tepide. Deinde aque frigide cauēdo semper ne pateretur oppilationem: τ semper fui contentus in sinocha syrupis fructuū laxatiuis: τ i omni genere febrium: uti infrigidatione τ humectatione: τ hec est curatio q̄ꝫ adhibui cuidā qui agressus fuit iter in estate qui rediens incidit febrem acutam fortis calida ualde in quarto uero die augumentata fe. est τ rubedo col. τ apparuerunt mala signa τ uapor qui ab eo resoluebatur ualde calidus: τ post horam incurrebat cardiacam. Ego autem expectabam fluxum e naribus: uel fluxum matricis: quia uidi quod hec omnia accidentia superueniebant in hac mala dispositione precepi quod scalperet in naso si forte superueniret fluxus qui cum tardaret: τ calor augumentaretur propinaui decem libras aque frigide: τ statim habuit rigorem τ remissius est calor: τ urinauit: τ sic permansit febris diebus decem τ similiter seruiens eius qui cum eo iuerat. Etiam

hanc eandem passus est se. Sed quia non potauit aquam frigidam eadem hora mortuus est in eiusdem die meridie: non est ergo dubium quin iste liberatus sit a morte per aque frigide potum.

Capitulum tertium de his que prouocant somnum.

Dicit rasis: cum essem sollicitus circa medicinam me oportebat uigilare: et tamdiu feci donec omino somno carui: et usus fui rebus diuersis que mihi nihil profuerunt et non inueni melius quam apponere naribus oleum nenufarinum: et lactucas comedere quibus usus fui omni tempore iuuentutis mee et senectutis parum coctis: quibus usus fui contra debilitatem uisus et molliciem testiculorum et non inueni melius quam comedere passeres et pullos columbarum quousque redit uisus: et inueni mirabile ad hoc: post quod non est aliud in eius operatione. Recipe olei pinearum: olei deben: olei macianorum dul. ana fel passerum: medicia patens bulliant omnia bullitione una: super leuem ignem: post adde .ʒ. sanusci rubei et unge uirgam et testiculos et utere post balneum: hoc electuarium calefacit et temperat spē iuuenis. Socius meus qui mecum erat hyerosolimis conquestus erat mihi de cardiaca et tristitia et timore sine causa manifesta: cui precepi ut esset contentus carnibus ancipitris coctis cum basilicon gariofilato assatis et asper sis aqua ro. et precepi potare uinum album loco aque: et odorare aromatica: et per hoc ipsum feci acquirere audaciam et fortitudinem: et sic curatus est a passione. Et scias quod non potest confortari uirtus senis et conualescentium: et pauci sanguinis nisi per usum columbarum et turturum et passerum cum uino odorifero.

De cardiaca

Summa istius capituli. Post electionem et nutrimentorum bonitatem et prudentiam scientie apertionis est consideranda dispositio stellarum: et lune et temporum coniunctio complexionum: et considera in hoc uerba ypoc. quando dicit quia qui concedit artem medicine: et habuerit subtile ingenium: sciat quod astronomie ars non modica pars est in eis in quibus indiget medicina: et post illud sit decoctio specierum que decoquuntur aqua clara et dulci lignis dulcis et salicis et ramorum rosarum et cannarum et herbarum odoriferarum et modo incipiam. Electuarium ualens ad febres acutas et est mirabile expertum. Recipe mirobolani citri kebul. ana .ʒ. ii. seminis endiuie: basiliconis. gariofil. ana .ʒ. i. cinamomi acuti zinziberis noui ana .ʒ. i. sandali albi ambre .ʒ. ß. camphore .ʒ. ß. dissolue ambram cum oleo fistici: et ex eo unge species: confice cum tantumdem mellis inzub. et ex eo detur febrenti a .ʒ. i. usque ad .ʒ. ß. cum. ii. ℥. sir. macianorum et sirupo facto ex zuchararo. Medicamen ad hanc febrē mirabile. Recipe mirobolani citri in emblici ana .ʒ. ii. cinamomi gariofilorum sandalis albi ana .ʒ. i. seminis rosarum: seminis cucumeris seminis papaueris albi ana .℥. ß. ungantur cum oleo macianorum et confice cum tantumdem mellis: cassie fistule et dentur ex eo .ʒ. ii. cum. ii. ℥. sirupi malorum granatorum. Electuarium ad febrem quartanam. Recipe assari calami aromatici se. et radicis lilii ce. cetarac .ʒ. i. sandali citri a neti capillue. ana .ʒ. ß. cina .ʒ. iiii. confice cum melle dispumato et detur .ʒ. ß. cum .℥. i. sirupi oximell. facti de sirupo endiuie. Oleum bonum ad hanc febrem ualens tristitie cardiace et melancolie. ℞. olei citon. lib. i. olei noui nucis lib. i. ponantur in uno uase et assigna olei quantitatē et appone aquam bullitionis gariofil. lib. ii. et coletur et decoquatur in uase duplici: donec consumetur aqua et remaneat oleum tunc remoue ab igne et mitte in eo .ʒ. ß. musci: et detur ex illo oleo a .ʒ. ii. usque ad. iii. Electuarium mirabile ad sinocham. ℞. se. endiuie se. plantaginis se. portulace seminis cucumeris ana .ʒ. i. se. ro. sandali citri: se. lactuce berberis ana .ʒ. i. confice cum oxizacra et dentur .ʒ. iij. cum sirupo prunorum. Electuarium pulcre compositionis ad phrenesim cum uehementia uigiliarum. ℞. seminis lactuce cucu. melo. papaueris albi portulace iusquiami ana .ʒ. ii. endiuie basiliconis ana .ʒ. i. et ß. sandal. citri. camphore ana .ʒ. ß. cinamomi .ʒ. ii. confice cum sir. sebesten

cum tīdem iuiub detur ex eo.ʒ.i.ɀ. ℈. cum sirupo uiol. ɀ prunoꝝ. Oleum ad emigra neam acutā cum uehementia uigiliarum. ℞. amigd.se.papaueris al.se.cucu.se.lactuce: mell.cucu.ana extrahe oleum ɀ misce cum oleo nenufar.ɀ utere in infirmitatibus ca pitis quoniā est laudabile. Trocisci ualen tes ad debilitatem epatis ex calida causa. ℞.berberis.ʒ.x.ancere se.endiuie.portula ce ana.ʒ.ii.sandal citri.ʒ.℈.musci.ʒ.iii. zu chare ad pondus omnium fiant trocisci cuȝ suco basil auf.ii.ɀ detur unus cum.℥.i.sir. macianoꝝ ɀ aque enð.bullite ɀ collate.℥.i. Medicamē ad difficultatē urine. ℞. mirre squinanti ciperi cina.ana.ʒ.i.croci mediam partē farie glādiū ptes.ii.ɀ sume ex eo.ʒ.ii. Medicamen ad uulnera oris ɀ curationeȝ ℞.cipi.mente combuste lilii.ɀ ana puluerizaɀ pone super uulnera ɀ ablue cū aqua ro. ɀ aqua in qua fusuȝ fuerit sumach. Medi camē mirabile ad uulnera oīa pestifera ɀ ad antracē. ℞.anacardi anisi masticis iunctim añ lapið lazuli partē.℈.cōfice cū tīdē suci ci toniorum acriū ɀ pone sup fistulā ɀ cancrū ɀ oē uulnus malū qm̄ abscindit radicē eoꝝ ɀ consumit materiā:ɀ cū fuerit uiride siue mū dum pone desuper. Medic.ad generā dam carnē mirabile.℞.folioꝝ cāphoꝝ folio rū iuniperi.cipi.cineris iunci se.ro.ana rað lilii ɀ ad pondus oīum pulueriza ɀ pone de super ɀ cooperi fol enð:ɀ unges oleo lique facto uel butiro. Medic.extrahēs secun dinā ɀ embrionē mortuū.℞.castorei.cina. mirre añ fac tentā ɀ intromitte: si forte hoc ualuerit da ei hunc sirupū.℞.cineris aspi. mauum plenam berberis.℥.℈.endiuie.m.i. iuiub.℥.℈.aque lb.iii.coquātur donec rema neat tertia pars ɀ colet ɀ det ex eo.lb.i. ɀ ungantur pedes alcanna. Medic. ad lapidē cui nō ē simile.℞.mirre.rað.lilii.ce. se.enð.squinanti cina.ana.ʒ.iii.cucu.rað. asparagi rað.capparis ana.ʒ.i.gumi pruno rum gumi amigd.amara.ana confice cū mel le ɀ dent ex eo.ʒ.ii.cū.℥.i.sir.end.ɀ.℥.iii. aque. Unguentuȝ ad erisipilam ɀ ad omne apostema ca. Recipe sandali rubei memi the ana.ʒ.ii.farine ordei.℥.iiii.confice cum succo rad.canne ɀ pone desuper. Unguen tum ad idem. Recipe nucis cipressi.ʒ.i. fo lioꝝ rubei ɀ iulep.capillue.uue canine se.

ro.citruli mente acatie ana confice cū aqua folioꝝ uiridiū aut aqua ro.ɀ pone desuper: si aūt fuerit pestilentia adde.ii.partes lapi dis armoniaci. Elcīm ad febrē quartanā: qð ego cōposui ɀ est magne utilitatis.℞.as sari lene:calami aro.gar.cina.se.enð.se.lac tuce se.plantaginis sandali al.basiliconis: ana.ʒ.℈.confice cū zuc.uiol.ɀ oxizacra ɀ ex eo contere lapidē lazuli pᵒ multā ablutionē sepe sume.ʒ.℈.ɀ misce cū.ʒ.i.cāphore ɀ da. ʒ.ii.cum sirupo citonioꝝ.

d Ixit ypocras cum in somnis appa ret apostema nigrum in posteriori parte auris morietur infirmus.xviii.die :ɀ cuȝ i iuncturis ydrop̄ exiuerit apostema aut in pede liberabitur post mensem a die qua apparuit. Super nasum autem si appa ruerit pustula sicut pannus lineus mundus aut nigra morietur in fine anni a die appa ritionis. Et quando febriens habuerit dolorem sub ypocundriis sinistris ɀ appa ret in loco apostema ɀ delicuerit subito mo rietur in die quarta. Et si pustula nigri col aut pauonis coloris i poplite sinistri pedis scias quod est pestilentia. Si pas. alienatus fuerit añ tertium diem morietur añ.vii. Et si exitura pustule nigre i lingua fuerit febri entis in die non cretico pronosticat morteȝ ɀ signum est alienatio cito post dolorem to tius corporis ɀ candiaca statim post somnū significant habundantiam hu.in corpore ɀ pronosticat mortem subitaneam. Cum exierit in palpebra patientī apostema qua si auellana sine dolore: ɀ grauitate morie tur in trigessimotertio die. Cum exierit in summitate nasi apostema nigrum subito cum forti dol. morietur in.iii.mensibus. Qui carent odoratu sine reumate se.prono sticat. Dolores iuncturarum in iuuen tute breuitatē uite significat. Tremor genu um post somnū cū remanētia uirtutī prono sticat paralisim. Cum in aqua apparue rit apostema acutū morieī i.iii.mēsibᵒ. Gra uitas lingue post eius leuitatē in iuuētute si gnificat mortē subitaneam. Cum in au ris cartillagine exierit apostema fortī dol. morietur in.iii.mensibus. Qui patitur ef fimeram:ɀ fluxerit sanguis ab eius naribus

morietur. trigessimotertio die. Qui dormierit oculis apertis absque consuetudine epilensiam significat. Quando febriens huc illuc manibus quiescerit ꝛ uiderit mortuos quintodecimo die morietur in quo febriēte apparuerint dispositiones insuete si discooperit pudenda absque pudore: ꝛ loquitur uerba turpia morietur omnino. Alienatio in omni egritudine pessimum. Permanentia sensuuꝫ non significat euasionem omnino. In cuius crure apparuerit pustula cel'. coloris ꝛ flameus omnino morietur primo mense. Et si fuerit sine ardore: ꝛ prurito in septem mensibus morietur. pustule nigre ꝛ uirides mortale maxime si fiant cum febre. Tortura mandibule: uel obliquitus uisus in febre acuta significat mortem statim. Cuius oculi fuerit obliqui cito alienationem significat. Cuius sensus odoratus uel ordinatus subtilior fit insueto surdum pronosticat. Qui appetit comedere in horis non assuetis humores in eius stomacho pronosticat qui si fuerint sparsi uel congregati inferunt mortem. Qui multum studuerit in libris philosophorum pronosticat uigiliam in anima uel uliaꝫ. Qui loquitur subito turpia:ꝛ appetit cibaria nociua debilitateꝫ significat membrorum principalium. Qui multum sufferunt fortis sunt complexionis. Acuitas malitiam significat intelligentie: sed temperantia magis est conueniens:qui si remanserint secundum animum ꝛ acciderit ei dolor renum non curantur:sed que magis presunt: sunt medicine a uirtute occulta operantes qui si transierit primum ꝛ acciderit ei frenesis morietur. Cum acciderit febris cum tussi:ꝛ subito tussis recesserit pronosticat apostema in aliqua iuncturarum. iuuenis cui acciderit pleuresis magna morietur. In cuius corpore acciderit sepe dormitio membrorum significat ipsum mori subito propter paucitatem spirituum in corpore. Cum piger est ad motum pronosticat dolorem iuncturarum. Cuius sudor assellarum fetet pronosticat lepram.

p Eruenit ad nos quod ypocras cum morti appropinquaret precepit qꝺ uirtutes scripte ponerentur in capsia eburnea:ꝛ poneretur capsia cum eo in sepulcro suo ne aliquis eam detegeret. Cum ergo uoluit cesar uidere sepulcrum ypo. peruenit ad ipsum:ꝛ aspexit ipsum erat autem ualde abiectum precepit ergo ipsum renouari ꝛ fabricari ꝛ corpus eius si integrum inueniret deferri sibi. cumque foderetur sepulcrum inuenta est in eo hec capsia eburnea:ꝛ in ea iste uirtutes. dellata est ergo cesari qui in ea aspiciens intentiones amicho suo:ꝛ fideli tradidit quando in facie infirmi fuerit apostema cui non inuenitur tactus ꝛ fuerit manus sinistra posita super pectus suum scias quod morietur usque ad uiginti tres dies ꝛ precipue quando in egritudinis sue principio palpat sepe nares suas. Quando fuerit in utriusque genibus apostema magnum cum uehementia sitis scias quod morietur usque ad octauum diem:ꝛ precipue quando in egritudinis sue principio sudauerit sudore multo. Quando fuerit super uenam que est super ceruicē generat somnum pusticia parua super ipsaꝫ sicut farina scias quod infirmus morietur secunda die a die quo infirmat⁹ est:ꝛ signuꝫ est quod fit in principio sue egritudis sitis uehemens. Quando fuerit super linguā pustula sicut natanti ꝛ est nausea que dicit̄ musca canina aut sicut grana pētadactili scias quod morietur in illo die primo:ꝛ signū est quod desiderat in principio sue egritudinis res calidas in suis naturis. Quādo fuerit super aliquam digitorum pustula nigra parua similis borobo ꝛ dolebit scias quod morietur in duobus diebus ab egritudine sua. Et signum erat quod fuit in generatione sua grauis corporis. Quando in police manus sinistre pustula parua similis fabe fusci ul' palidi coloris fuerit que non dolet scias quod in septimo die morit̄ a principio egritudinis. Et signum est qꝛ in principio egritudinis assellauit assellationibus multis ualde. Quando in digito medio sinistri pedis fuerit pustula cuius est sicut color tersionis aurificis scias quod habens eam morietur. xii. die a principio egritudinis. Et signum est qꝺ desiderat ī pricipio egritudīs res habētes acrimoniā desiderio uehemēti.

Quādo fuerint ungues fusci uel palidi coloris ꝛ i fronte fuerit pustula sanguinea scias quod morietur.iiii.die a principio egritudinis.ꝛ signuꝫ quod erit multe sternutationis in principio inceptionis sue egritudinis ꝛ multarum oscitationuꝫ. Quando fuerit in pollicibus duorum pedum pruritus uehemens ꝛ fuerit ceruicis fulcus ualde scias quod morietur.v.die egritudinis ante occasum solis:ꝛ signum est quod mingit in principio sue egritudinis urinam multam exuberantem. Quando fuerit super palpebram infirmi pustule:quarum una sit nigra ꝛ alia fusci coloris ꝛ palidi ꝛ alia subalbedini declinis scies quod habens eam morietur.xxvii.die a principio egritudinis sue: ꝛ signum est quod i principio erit sputi multi. Quando fuerit super palpebram unius oculorum pustula sicut auellana leuis fusci coloris: scias quod morietur secunda die sue egritudinis:dormit somnum multum ꝛ grauem. Quando fluit ex naribus infirmi sanguis trahens ad subalbedinem ꝛ ruffedinem ꝛ apparet in manu eius dextra pustula alba que non dolet scias quod morietur tertia die a principio sue egritudinis.ꝛ signum est quod non desiderat cibum omnino. Quando apparebit in coxa infirmi sinistra rubedo uehemens que non dolet scias quod morietur.xiiii.die sue egritudinis ꝛ signum est quod in principio inceptionis sue egritudinis habuit pruritum uehementem ꝛ desiderat comedere holera.

Quando fuerit post aurem sinistram pustula magna scias quod morietur .xxviii.die sue egritudinis:ꝛ signum est quod desiderat potare aquam frigidam desiderio uehementi. Uel si fuerit dura similis grano al. frumenti:scias quod morietur.xx.die a principio sue egritudinis in illa hora in qua apparuit pustula.ꝛ signum est quia mingit in principio sue egritudinis urinam multam. Quando fuerit post aurem dextram pustula rubea ca. similis combustioni ignis scias quod morietur.vii.die a principio sue egritudinis:ꝛ signum est quod uomit in principio egritudinis sue uomitum multum.

Quando fuerit sub mento pustula rubea in magnitudine fabe egiptiace scias quod morietur.lii.die ab inceptione sue egritudinis ꝛ signum est quod spuit in sue egritudinis principio sputum multum. Quando accidit dol' alicui deinde apparet in cubito pustula fusci coloris scias quod morietur .v. die egritudinis :ꝛ signum est quod desiderat unum bibere in inceptione sue egritudinis. Quando fuit super latus dextruꝫ pustula non dolens fusci coloris : scias quod morietur.ix.die egritudinis ante ortum solis:ꝛ signuꝫ est quod in egritudine sua facit multas oscitationes. Quando fuerit i titilico sinistro pustula fusci coloris i magnitudine citoniꝫ:scias quod morietur.xv. die egritudinis ꝛ signum est quod accidit in inceptione egritudinis somnus multus ꝛ grauis. Quando fuerint super calcaneum pustule nigre multe scias quod morieť.xiiii die egritudinis ꝛ signum est quod desiderat in principio aerem frigidum:ꝛ cibos frigidos desiderio uehementi. Quando fuerit supra pectus sinistrum pustula subalbida scias quod morietur.iiii.die egritudinis :ꝛ signum est quod accidit in principio egritudinis pruritus uehemens in oculis ꝛ non sufficit scalpe oculos suos. Quando fuerit in medio capitis pustula nigra sicut nux lenis que non dolet morietur.xl.die a principio egritudinis:ꝛ signum est quod accidit ei in principio egritudinis desiderium melonum ꝛ exuberatio urine. Quando sub ceruice fuerit pustula parua ꝛ in palpebra inferiori oculi sinistri pustula ēt alba scias quod morieť.xl.die egritudinis sue ꝛ signū est quod accidit ei in iceptione egritudinis desiderium dulcium uehemens.

Amphorismi iohannis damasceni.

I

Liberet te deus fili amātissime a deuio erroris: ꝛ in uia conseruet ꝓspe ritatis atqꝫ meum uelle de te mihi dignetur posse concedere teqꝫ in eo͞s agilem facere sic desiderium tuū iunctū meo cōpleat in te.nouerit dilectio tua fili mi qꝛ

petitionem tuam de amphorismis medicine scribendis propter nihil aliud prolongaui nisi quia uerebar ne aliquando fastidires tui desiderij in eam longanimitatem uelle temptare: et considerando cognoscere: iam nunc uero quantum inde cognouerim sufficere uideatur. Quia cum maiores nostros paratissimos uiros quemque fastidio sum noueris sepe arguisse non egre tibi ferendum est. Ceterum ipso presentisse potes me semper utilitatem tuam quesiuisse: et nunquam te deserendo plus aliuz coluisse. Deus omnipotens dirigat mentem tuam in bene placito suo ad utilitatem seruoruz tuorum. Ecce iam amphorismos quos me scribere rogasti tue dilectioni mando.

Certe in medicina immensa profunditas est. Operari autem secundum libros absque perfecta ratione et solerti ingenio molestum est. Ingenium autem naturale adiuuat artem et naturam regentem contrarium autem contraria. Habundanter autem libros peritorum ueterum relegere: et secreta eorum diligenti discutere iuuat omnem sapientem. etcetera.

u Ita breuis est ad cognoscendū uires omnium terre nascentium. Tu autem ea que palam sunt et i quibus omnes cō ueniunt et maxime que probasti tene. Que uero in dubio: et in quibus dissentiūt omnitte. Illud uero non debet nos commouere quod in sapientum dictis habetur. Quedam sunt que non uidetur nobis ad plenum ratio attestari. Sed potius credulos habere. Illud quippe quo medicamur subtilis substantia est. Neque enim humana natura erroris periculum incurrere non potest presertim in subtilibus. Qui deditus omnino secularibus negotiis aliis delicijs negligit fundamentum medicine philosophie: et artium doctrinam non ei fides adhibenda est et maxime in ea .ubi. G. et aristoteles concordant ubi discordant difficile uerum inuenitur. Animal secundum frigidum et humidum nutritur fm calidum et humidum uiuit. uirtus siue uirtutes naturales uel spirituales uaria nomina habentes una eadem que est scilicet uirtus.

Sed secunduz diuersa in subiectis membris officia diuersis uocabulis nuncupantur. Complexio naturalis secundum uicinitatez quidem est separabilis actu tamen est inseparabilis. Quemadmodum tam uicia animi quam figure corporis ab auis: et a parentibus cadit hereditas. Ita quoque morbus diuturnus: et maxime si fuerit in principali membro. Medicina que temperamento uicina est et odorifera si cibus quoque fieri possit optimum est. Colligatio corporis et anime secundum ordinis naturalis consonantiam facta est ut subsistat. Unde cauendum est ne des ei fortem medicinam que fortiter mutet eam: ut ea que est in tertia parte. Complexio corporis animati ad figuram nerui consona est. Non igitur temerarius sis in medicina forti que eam dissoluat: et apperiendo corpus in aliam complexionem mutet. Medicina stiptica et odorifera: et temperamento propinqua custodit et confortat principalia membra et uirtutem naturalem: huiusmodi tibi sit semper utendum ut confortes naturam. Si enim naturam confortaueris morbum medicando iuuat curari. Si uero eam neglexeris: et neglectam defficere permiseris nihil prodest. Epar et stomachus sunt posita inter efficatia nature ut nutriunt sicut instrumenta: quod si accidenti aliquo amiserint cō plexionem et minuit cursuz nature. Calidi morbi plus frigidi sunt mortiferi propter ignei motus uelocitatem. Quando corpori aliquid acciderit non ei dandum est quod noceat principalibus membris quod si feceris inde nociuus eris magnum iuuare non uideris. Uicium animi sequitur cō plexionem corporis cum igitur corpus patitur et maxime principalia membra. Medicinam maxime anime exibere minime negligas. unde uz gaudeat ut odoratu uisu auditu quod nonnulla medicine pars est. Medicinarz quedam et maxime que faciūt in summo capitis post cenam: et quando itur dormitū dande sunt ut natura ad interiora intēta ab altissimis mēbris attrahēdo sensus alleuiet. Similr aūt ubi morb⁹ iā preualuerit et maxime in principalib⁹ mēbris. Nulli medicine membrum committendus ē

Uicium animi seqt̄ cōplex corp̄

aliquod nisi ei que ad complexionem eius aut ex parte aut ex toto: pertineat ad similitudinem medicine nutrientis membruȝ que medicina si nutribilis quoque fuerit utilius est. Medicina contraria ad contrariuȝ deponendum est: ⁊ non secundū complexionem eandem. Infirmis defectis nulla medicina aut cibaria danda sunt nisi ea que facile possit natura pati: ⁊ prope temperamentum in quantitate ⁊ qualitate sit.

Medicamina pauca tibi tenenda sunt nisi quorum iuuamento sepius expertus confidere possis totius eniȝ multitudinis noticia incomprehensibilis est. Neqȝ enim per singula uolueris inquirendo discurrere multiplici diuersitate sensuum distractus in nullo poteris fidem habere. Rerum proprietas dubia est. Eam namqȝ multi olim experientes arbitrati sunt facere a proprietate quod plerique faciebant natura. Unde uidendum est in proprietatū purgatione nec ligat naturam que notior est. Humores in hyeme natura plus dispergit ⁊ uere intus estate autē ⁊ autumno minus tunc ita que oportet ut medicemur quando potior est. Frequentatio morbi in pricipali mēbro dissolutionem corporis pronunciat humores calefaciendo: ⁊ dissoluendo ⁊ naturā confortando salubrius purgantur quaȝ per katarticum aut per uomitum quorum neutrum sine detrimento fit nature. Si tamē eos calefaciendo dissolutos ad principalia membra defluere non pertimetur: quod si timetur ad quodlibet aliud ingenium recurrendum est. Cauendum est ne ab egritudine conualescentibus innatum apetitū ad interiora medicamento reddire cogatur propter principalium membrorum deffectionem. Sed aliter dissolutum expellatur quod leuius fieri potest quam tantum addi nec quod sibi sufficiat ad distributionem minuendorum principalium membrorum.

Habitantes in quinto aut sexto climate plꝰ minuere sanguinem expedit quam in septimo aut in primo aut in secundo aut i tertio. Apostema in membro principali sine dolore naturam in regimen dimisisse significat: maxime si ex co.ru. aut ex sanguine est quod rarum est. Corpora naturaliter frigida ⁊ humida parum in uentre recipiunt minꝰ uero reddunt uentres quoque eorum plurimum liquidi sunt: ⁊ infirmitas diuturna.

Calidis enim ⁊ siccis contrarium conuenit: Ab infirmitate surgentibus cibaria sibi nociua petentibus non neganda sunt sed ingeniandum in qualitatem sibi utilem mutādo. Oportet autem te infirmo salutem promittere semper nec unquam illum a spe deponere: ⁊ si ipse desperes. Complexio eni corporis animi affectui semper inheret.

Ingenium naturale medici cuȝ paruo artis fundamento adiuuat naturam innaturale contrarium. Medicorum illiteratorum simplicium adolescentium luxui subiacentiū ut plurimi homicide. Oportet etiaȝ egrotum de omnibus. unde egritudo nasci solet tā exterioribꝰ: quā interioribꝰ inquiri ⁊ fm potiorē partē iudicare. Gloriolorꝫ supbiā ⁊ ad naturale multiloquiū si sapias cōtēnas nec te egrū iterrogarī p oia pudeat. urina. n. ubi morbꝰ intra uenas existit fallax ē. Si iterrogatꝰ sp uelociter rñdeas dubitādꝰ es. Circa infirmū cōstitutꝰ sui sani qualitateȝ ⁊ animi affectionē cōuenit cognoscas ea ꝙ que illū noueris amasse pceteris aut cōcupiscere ad memoriā reuocādo laudare. Et si licitū sit ante oculos pñtare aut se mox facile habiturꝫ cōstāter ꝓmittere ⁊ sic i eorꝫ spe illū aīare nō desinas. Multū iuuat paliticos ad eorꝫ latera naturalē calorē apponere nō tñ igneū: sed adolescentis puelle.

Unaꝝ medicinaꝝ in iuuamēto equaliū: ⁊ sapore odoriferior ⁊ leuior eligenda est.

Mutare consuetudinem nociuum ⁊ pessimum est ⁊ maxime ueterem. Quomodo nulla conuenientia sit inter aquam ⁊ calorem naturalem. Ita non est purgandum nisi medicina que non sit longe a temperamento. Timendum est enim ne horrens eam natura reiciat: ⁊ non misceatur humoribus nec corroborata: nociuum expellere possit. Oportet ergo ut ad purgandum interclusos humores in similitudinem sibi conuertatur medicina per ingenium ut natura eam recipiat apte et recopertam per uenas deportet ⁊ sic confortata facile inimicum suum excludat. Nam si i qualitate fortior fuerit deficit natura. Nā contrariaē ei. Ante purgationē uero p aliquos dies humores commouendi sunt: ⁊ dis

soluendi cum medicina cibali τ cibo medicinali τ sic cum presentis diei abstinentia sunt purgandi. Balnea non sunt necessaria nobis ad refrigerandum calidum: aut calefaciendum frigidum. Sed ut dissoluant τ sudare faciant desiccent: τ humectent. Tiriacha magna necessaria est ut dissoluat. τ dispergat τ mundet. Sed pueris adolescentibus τ senibus τ defectis parum dandum est inde. Morbi exteriores uere τ estate magis sunt curandi. Interiores uero per contrarium. Morbi ex penuria quantitatis uel qualitatis non minus quam de plenitudine nimia nascuntur. unde medici multi in temeraria purgatione delinquent plerūq3. Medicina data si uicta nata nō eos quos querimus expulerit humores remanet in corpore τ in humoru3 mutata qualitate morbos inde intendit generare. Corpa frigida τ hūida ossa: τ neruos inualidos habent. unde sana egritudini τ egra sanitati habiliora sunt. Apostema in pueris cu3 summa diligentia τ cautella curandum est neque. n. introrsum uiolēta medicina reddigendum est nec natura immodum ualida ex humoris quem habet adhuc a matrice copia repressa succumbat.
Morbido corpori non forte contrarium uel eadem die post nimium aeris cal'. dandum est τ econtrario. Acute egritudines plus in senibus quam iuuenibus timende sunt citius enim in bonum malum ne firmātur cibaria quippe que recipiunt mutat natura eorum in similitudinem frigiditatis suo: unde colerius ad sanitatem reuocantur. Timende uero sunt: quia defectus caloris naturalis acumen egritudinis sustinere nō potest. Frigidi morbi in senioribus difficilius in iunioribus facilius curātur. Balnea τ temperata potio iuuat causam τ contrariu3 cause. In nimio exercitio positos ante cibum parum quiescere ociosos aut parum exerceri oportet. Labor τ exercitium quidam dolor est. unde in eo positi nō dolent de pluribus morbis illaboriosi: τ. n. sunt ad comparationem illius laboris nisi cum dolor morbi laborem excesserit. Iuuenibus spermatis emissio raro ex frigiditate accidit. Iuuenibus epilēsia τ spasm⁹ in primo τ secundo τ tertio τ quarto climate ex naturalis caloris inopia τ temperamenti deffectione est. unde sanitas eorum ex calore: τ temperamento constare debet magis euenit raro ex nimia frigiditate sub qualitate uel quātitate multiplici temperamenti. Unde purgādo preuidenda est medicina calidissima non ad ultimam subtilitatem perducenda. Cum quis uult caput purgare: aut cerebrum aut instrumēta sensuu3 pillulis maioribus. i. grossioribus: τ post cenam emitti dormitum datis faciendum est. Ad nimiam humiditatē i stomacho subtile3 puldemus. Si cui principalia membra defecta habenti: aut debilitata katarticum necessarium fuerit Clistere faciamus. habundantia stomachi pillulis paruis τ recentibus humidis ieiuno stomacho datis purganda est: et his qui biberunt deambulando commouendum est. Pillule ueteres τ desiccate prius quam dentur humectande sunt p noctem in aqua co. Omne katarticum necessario co. ru. commouet. Qui. xl. annoru3 aut plurium sunt in medicina eorum non est insistendum quod co. ru. purget. Quia ipsa p se facit τ humectatio corporis fundamentū est. Principalia mēbra naturaliter deffecta habentibus cauendum est ne acutam medicinam sed ad uicinitatem temperamenti redactam accipiant. Due species si simul mixte bibite sint necessario tāqua3 si separatim utraq3 lacertos τ carnē generādo suū naturalē reddit effectum. Conualescentes ſm infirmitatem sua3 debent quidē tractari non tamen ex toto permittantur haberi prout ante consueuerant sani. Oportet medicinam fieri ad similitudinem operātis nature τ si dura aut tarda fuerit: τ non ſm quod uideatur iuuamentum absq3 ratione. Absq3 ratione quidem fallax est. Eger diu fideli medicoꝝ cōmittēdus ē cui⁹ error a recti distātia rar⁹ ē. Qd si plurimos cōsulit i singuloꝝ errorē plerūq3 cadit. Ap⁹ema in senibus nō retrorsu3 medicamē cogatur. Uidendū est. n. ne natura deficiat ad dispgendū illud: τ qd expulsione totas uires cōsumpserit extrahendū quippe est. Sed nō cū forti medicina ne natura cū eo exiēs corp⁹ exaniat. Mediocriter igit ē extrahendū est nempe qd depditur in senibus multū ad differentiā illius quod restauratur. Simil'r τ i pueris uis namq3 medicie fortior ē natura

eorum. Infirmus ad solitum statuȝ ex quo in egritudine ceciderit tantum reuocandus est non autem ad temperamentum in omni substantia. ¶ Cuius qualitatē complexionis non nouimus sani eius infirmitatem an grauis sit nec ne non bene perpendimus infirmi. unde medicina incerta queqȝ subsequitur reddere enim sanum ad complexionem temperamenti morbus est ad sui sani qualitatꝭ operationem. Nam uirtus est causa motionis. Unde in purgando corpore si forte sit ipsum commouendum est forti medicia: ꝛ illi manifesta. ¶ Singulꝭ infirmitatibus propria fieri medicamina ad ingenium: ꝛ ad arbitrium medici perfectioni propinquū est. ¶ Nulla res sublunari globo uel circulo posita quocumqȝ gradu mutetur circulus ultra reuocabitur in eternū ad illum qualitatꝭ uel quantitatꝭ in quo fuerit in ipso circuli motu. ¶ Nulla medicina leuis est in contemplatione ꝛ operatione: ea enim que leuis uidetur grauem que autem grauis leuem si attentius eam inspexeris cō prebendes. Non igitur leuitꝭ uel absque rationis cōsideratione determinandun est. ¶ Credere experimento sine ratione fallax ē. ¶ Nulla egritudo est que non babeat opꝰ interrogari infirmum. ¶ Omni fe. calor extra naturam est. Sed inter fortem ꝛ leuem differt secundum suam materiam quapropter ei que ex co. ru. est fortiꝰ que uero ex co. nigra lente resistamus oportet.

¶ Quodcumqȝ membrum susceperit detrimentum aliquod seu naturali morbo seu quouis exteriori accidenti non ulterius priori statim perfecte reddi potest. ¶ Morbum diuturnum: ꝛ deffectionem membrorum bereditat quidem filius: sed differenter aut minorem si alter parentum fuerit sanus. Nulli etiam credendum est studioso medico nisi etatis ꝛ probato. ¶ In morbo diuturno cuius urina urine sani similis fuerit: ꝛ in una eademqȝ qualitate permanserit nō euadet egritudinem. ¶ Medicus mediocris qualitatis est: ꝛ ne nimis mundum admiretur neqȝ ex toto aspernetur oportet.

¶ In tempore ueris si ex multa bumectatione fiat mutatio aeris. Estate uero nascuntur uariole apostemata frenesis ꝛ febres: nec solutione purgatiua curantur. ¶ Mulier in dextra parte concipiens raro feminam pariet katartico dato pregnanti defficiunt principalia membra nati omnibus diebus uite sue. ¶ Quomodo nascuntur morbi ex bumorum quantitate uel qualitatꝭ babūdantia. Similiter est ex deffectione: propterea uero medicum purgando ꝛ exinaniēdo errare contingit. ¶ Olfatus ꝛ maxime si saliat fumus in caput celerius quam bibitur cerebrum iuuat. ¶ Ex mutatione stellarum in longitudinem ꝛ latitudinem uicia ꝛ consuetudines: ꝛ nec mutantur. ¶ Ex diuersitate spaciorum regionum uariantur quoqȝ complexiones ꝛ uicia nature etiam: ꝛ cibaria atqȝ medicine adeo ut ea que fiunt in. ii. ascendant in. iiii. ꝛ econuerso: uelut berba ortulana: ꝛ agrestia seu saluatica: ꝛ domesticba differunt. ¶ Emplastra atque unguenta secundum uicitatem qualitatꝭ complexionis in similitudinem illius membri cui apponuntur. ¶ Co. ni. in iuuenibus forti medicina purgare noli. Eorum nam que quantitas parua: ꝛ equalitas. Defecta neque enim corpori coberentia sunt.

¶ Si poterit medicus medicari cum dieta absque potione prospera euenient. ¶ Si quis per multum tempus neque uomitum neque solutionem babuit ꝛ eueniat illi subito impetu uidendum est ne restringere festines. ¶ Fumus in corpore aliud est quam uentositas ꝛ pauci nouerunt discernere. ¶ Urina sanitateȝ significans in omni bomini nō est equalis nec in quantitate nec in qualitate nec in liquore. ¶ Cuius urinam non prenoueris sani in eius medicina non appropriabis uirtutem egroti. ¶ In conualescentibus apostea sic medicare ut nō egrediaꝭ intus. Sed foras nō fortiꝭ quidē: sed leniter extrabaꝭ. Similꝭ quoqȝ in pueris. sed in senibꝰ. Si demētia ex frigiditate ꝛ siccitate procedēs ad cerebrū incutiēs sit fumum odoriferꝫ ca. ꝛ bu. tā intus quam foras ei adbibemus: ꝛ ad exsiccandum calorem adiras quoque interdum patientem prouocamus. ¶ Compositio complexionis sanitatem significans in omni bomini non est equalis nec in quantitate: nec in qualitate. ¶ Quibus in iuuentute quater in anno tantuȝ flobotomari consuetudo fuerit buius el. annorum erunt ad ter. in. l. aut. lx. semel conferendum est. Ulterius nero ex toto dimittendum est. ¶ Senes a

xl. anno cephalicam uenam a.l. medianam post. lx. basilicam incidere desinant.
Qui in iuuentute constituti multum: ꝛ frequenter sanguine minuti fuerint post annos lx. calor eorum in frigidum ꝛ siccum conuertetur maxime si fuerit frigide nature.
Custodia uirtutis principalia membra confortat: ꝛ a membris tuetur. ¶ Principalia uero membra confortata uirtutes quoque uices reddendo confortāt: ꝛ a morbis deffendunt. ¶ Nati a iuuenibus parciatibus principalia mēbra fortiora ꝛ sana naturaliter habent ꝛ econuerso ꝛ ¶ Sicut ignis ad ea que sunt ca. ꝛ hu. semper intendit: ita ꝛ morbus ad huiusmodi complexionem. ¶ Qui aromatum abhorrent odorem: nec saporitam sentiunt dietam: uicium est corrupte complexionis illorum. ¶ In omni regione quibuscūque ex uentis nubes procreari uidentur ex illis habitantium capita fumo replentur ꝛ sic corrize nascuntur: ꝛ sensus aggrauantur. ¶ In quacumqꝫ prouintia quocumqꝫ anno muscule super habundauerunt putredines quorum morborum superhabundabunt in corporibus habitatorum. ¶ Ieiunare in estate corpus desiccat colorem citrinat melencoliam procreat nec non uisum ad deffectum perturbat.
¶ Sanguinem mox ut exierit in aerem conielare terre habundantiam designat: ꝛ quāto magis contrariatur tanto magis contrariuꝫ contingit. ¶ Omnis prouincia que longius est a mari remota non in meridiem protensa habitantium cor. sunt sicciora. ¶ Nō est eadem natura temporis in omni regione quando sol est in quadrāgulo circulo qp pe estas. hic estas: ꝛ hyems al'i. uer quoque in alio loco ꝛ autumnus ī alio ꝛ ad quor diuersitatē similitudinē differunt: ꝛ complexiones ꝛ uicia: ꝛ consuetudines habitatorum quando enim uer est in egypto: ꝛ estas in īdia uero ꝛ apud habitantes sub equali die sunt due hyemes ꝛ due estates: ꝛ duo uera: ꝛ duo autumni in anno sunt. unde illis fructus habundantes procreāt arbores memoria est subtilis: ꝛ alia huiusmodi multa.
¶ Defficiente uirtute defficiūt principalia mēbra ꝛ morb afficiuntur neqꝫ illam deffendere possunt. ¶ Ubi plurimi concordant: ꝛ ratio attestatur: ꝛ experimentum cōprobat illud ante oculos pone contrario uero cōtrarium. ¶ Medicinarum quedam ꝛ maxime que faciunt in summo capitis post cenaꝫ ꝛ quando itur dormitum dande sunt ut natura sit intenta circa interiora ab altissimis membris attrahendo sensus alleuiet: ꝛ sic ubi morbus preualuerit hoc est obseruandū maxime in principalibus membris. ¶ In nullum medicine aliquod committendū est morbum que ad complexionem eius aut ex toto: aut ex parte non pertineat. uel ad similitudinem cibi membra nutrientis que medicina si sic fuerit nutribil' quoqꝫ util' est. ¶ Accipe nunc filij karissime postulatos a te amphos quibus semper fidus permanens ſm eorum auctoritatem operare confidenter. Ad quos prout potui sudans ob tuaꝫ discretionem sollicite laboraui. Nam diligente sapientiam noui per omnia. Preterea ualde ceptum opus non negligere hortor p quod me nimis letificasti. Et qꝛ librū. G. Gloriosissimi transtulisti. cuius tituluꝫ ei placuit uocari megategri: qui liber ē ubi maxima est proprietas medicoruꝫ. Nunc aūt Deo Gratias ago: quia te huiusmodi primum translatorem inueni.

Amphorismorꝫ iohānis damasceni finis.

Ypocratis de humana natura uel de ele mentis liber.

Quicunqꝫ autem consueuit audi re dicentes de natura humana ulterius ꝙ̄ quantum ipsa ad me dicinam pertinet huic quidē nō est conueniens quod audiat hunc sermonem Non.n. esse totum aerem hominem dicēdo esse contra neqꝫ igneꝫ neqꝫ aquā neqꝫ terrā neqꝫ aliquid aliud. Namqꝫ hoc nō manife stum est existens in homine: sed uolentibus hoc dicere permitto. Uidetur autem mihi nō recte cognoscere quid sit q huiusmōi dicūt intentione quidē eadem oēs utuntur: dicunt autem n̄ eadem. Sed intentionis quideꝫ ra tiocinationē eadem faciunt. Dicunt enim quidam qđ est ⁊ hoc est esse unum quidam ⁊ oē secundum uero noīa non confitentur: di cunt.n.ipsoꝝ hic quidē asserens aerem esse hoc unum ⁊ oē: alius autem ignem alius āt aquaꝫ alius vō terram: ⁊ affert unusquisque suo sermoni testimonia ⁊ argumēta que nihil sunt. Quod quidē igitur eadem intentio nem oēs utuntur dicunt aūt non eadem ma nifestum est his qui cognoscunt ipsa. Sciet autem utiqꝫ aliquis hoc maxime adueniens ipsis contradicentibus. Idem.n.homīes sibi inuicem contradicunt eisdē audientibus contrarium. Nunꝙ̄.n. infra consequēter idem hō accedit in eodem sermone. Sꝫ qn̄ qꝫ quidē iste optinet: qn̄qꝫ uero ille: qn̄qꝫ āt contingit lingua labens ad populum ⁊ iustū est uel populum cognoscere recte dicentem prebere sermonem suum spuicentem cum re bus siquidē ea que sunt cognoscit ⁊ recte as serit. Sed mihi qdem uidentur huiusmodi homines dicere se ipsos in oibus ipsorum sermonū ab inscia. Melissi autem ⁊ per menidis sermonem dirigere. De his qui dem igitur sufficiant mihi ea que dicta sunt. Medicoꝝ uero aliqui dicunt qđ hō quideꝫ sanguis solū est aliqui uero hoꝝ aiunt colerā esse homineꝫ: quidaꝫ vō flegma. Rationē non facientes ⁊ isti oēs eādem quidam esse aiunt qđ unusqsqꝫ eoꝝ nomiare uoluerunt ⁊ hoc unum existens permutari sꝫ formam ⁊ potentiā coactum a calido ⁊ frigido ⁊ fieri dulce ⁊ amarum ⁊ album ⁊ nigrum ⁊ omni modum: mihi autem non uidetur hec sic ha bere. Plurimi quideꝫ igitur talia quedā ⁊ adhuc proxima horum asserunt.

Capitulum secundum.

e Go autē dico si unus esset hō nunquā utiqꝫ doleret n̄.n.est a quo doleat unū existēs: si igitur ⁊ doleret necesse est ⁊ quod sanatur unum esse: nunc autem multa. Multa enim sunt in corpore que quando ab inuicem preter naturam calefiunt ⁊ infri gidantur ⁊ desiccantur ⁊ humectantur egri tudines generant. Quia multe sunt qdeꝫ species egritudinum multa autem ⁊ medica tio ipsarum est. Dignior autem ego dice rem sanguinem solum esse hominem ⁊ non aliud ostendere ipsum non paruitatem for mam: neque fieri omnimode: sed aut hoc se cunduꝫ tempus aliquod anni: aut etatis ho minis: in quo sanguis existens uideē solū in homine. conueniens est enim aliquod tēpus esse i quo uidetur ipsuꝫ in eodē esse: hoc aūt dico ⁊ de eo qui dicit hoīem flegma esse: ⁊ dē eo qui dicit coleram. Ego quideꝫ de mor bo quecunqꝫ dixero sm legē: ⁊ sm naturam si hec sunt similia ⁊ iuuene existente ⁊ sene ⁊ tempore ⁊ frigido ⁊ calido existente: ⁊ ar gumenta prebebo: ⁊ necessitates nunciabo: per quas singulum augetur ⁊ diminuitur in corpore. Primum quidem igitur necesse est generationē fieri non ab uno. Quomō enim unū existens unū generabit nisi alicui misceatur: deinde nisi eiusdem generis sint que miscentur ⁊ eandē habeant potentiam non generant: nꝫ in hoc nobis conferunt. Et iteꝝ nisi calidum frigido ⁊ sicū humido: moderate se hēant ad inuicē: ⁊ equaliter: sed alteꝝ alteri multū preemineat: ⁊ fortissimuꝫ īfirmissimo generatio n̄ utiqꝫ fiet quare qūo conueniens est ab uno aliquid generari. Qđ aūt neqꝫ a pluribus generatur nisi ꝯtin gat bn̄ se habentia ꝯplexione que est ad iui cem. Necesse est igitur natura tali existē te ⁊ alioꝝ ⁊ ea que est hoīs humorem n̄ esse unū: sed unūqđqꝫ eoꝝ que conferunt in gene ratione habere aliquā potentiaꝫ in corpore sꝫ ꝙ̄ conueniunt: ⁊ iteꝝ necesse est unūqđqꝫ eoꝝ discedere in sui naturam fiente corpore hoīs: humidū ad humidū: siccum ad siccuꝫ: ca lidum ad calidum: frigidum ad frigidum. Talis autē ⁊ aialium natura est ⁊ aliorū oī um: sunt autem similiter oīa: consistit.n.ipso ruꝫ natura ab ipsis predictis omnibꝰ ⁊ finit secundum predicta in hoc: unde consistit sin

gulum huc: ⁊ accessit: corpus vero hominis habet in se sanguinem: flegma: coleram rubeam ⁊ nigram coleram: ⁊ hec est natura corporis: ⁊ propter hoc dolet ⁊ sanum est. Sanum quidem igitur est: quando moderate se habent hec complexioni que est ad invicem: ⁊ potentie multitudine: ⁊ maxime secundum quod mixta fuerunt: dolet autem quando aliquid horum minus aut plus fuerit in corpore: aut discedat ⁊ non mistum fuerit omnibus. Necesse est.n. quando aliquid horum discedit constat unde discedit in se non solum egregie egrotat: sed quando super funditur super repletum laborem ⁊ dolorem prebere. Et.n. quando aliquid horum extra corpus effluit plus superhabundante dolorem prestat evacuatio. Si autem iterum intus facient evacuationem ⁊ transmutationem ⁊ expulsionem ab aliis necesse est duplicem laborem prebere secundum predicta: unde dixerunt: ⁊ quando superhabundant dixi autem utique: quecunque dixero: hominem asserere esse super hec existentia secundum naturam. Dico autem esse sanguinem ⁊ flegma ⁊ coleram rubeam ⁊ nigram. Et horum quedam primum secundum legem nomina definiata dico: ⁊ nullus eorum idem nomen esse: deinde secundum naturam formas divisas esse: ⁊ neque flegma non assimilari sanguini: neque sanguis colere: neque coleram flegmati. Quomodo enim hec utique assimilantia erunt ad invicem. Horum neque colores similes videntur neque manu tangenti similia videntur esse: neque frigida similiter sunt: neque sicca: neque humida necesse est igitur ex quo iterum differt ad invicem secundum formam ⁊ potentiam ipsa non esse unum. Siquidem ignis ⁊ aqua non idem sunt: scies utique his: quia hec omnia non idem sunt: sed unumquodque ipsorum habet naturam ⁊ virtutem propriam: si enim cuidam homini dederis farmacum quod flegma agat: evomet tibi flegma. Et si dederis farmacum colagogum: evomet tibi coleram. Secundum hoc autem ⁊ co.ni. purgabit: si dederit farmacum quod coleram nigram agat: ⁊ si percusseris partem aliquam ipsius corporis: ita quod vulnus fiat: fluet ex inde sanguis. Et hec omnia faciet tibi tota die ⁊ nocte: ⁊ yeme ⁊ estate: quousque potens fuerit spiritum attrahere in se: ⁊ iterum remittere: ⁊ non potens fuerit: si in aliquo eorum que constiterit privabitur constiterunt hec predicta quomodo enim non constiterint. Primum autem manifestum est: quod homo habet in se hec omnia semper: quousque vivit deinde facta sunt ex homine habente hec omnia postea infinguntur in homine habente hec omnia quecunque ego dico ⁊ demonstro.

Qui autem dicunt quod unum est homo videntur mihi hac intentione uti: aspicientes eos qui bibunt farmaca: ⁊ destruuntur in superflua purgatione: hos quidem coleram vomentes: alios vero flegma: hoc singulum ipsorum cogitaverunt esse hominem: quia cum purgaretur videbant ipsum mori: ⁊ dicentes sanguinem esse hominem: eadem intentione utuntur aspicientes homines iugulatos ⁊ sanguinem fluentem ex corpore: hanc existimant esse animam in homine: ⁊ testimoniis his utuntur in suis rationibus.

Et primum quidem in superfluis purgationibus: nullus mortuus est solam coleram purgatus: sed quando aliquis bibit farmacum quod coleram agit: primum quidem coleram vomit deinde flegma. Postea in colera coacti vomunt coleram nigram: finientes autem ⁊ sanguinem vomunt purum: hec autem patiuntur: ⁊ a farmaciis agentibus flegma.

Primum quidem enim flegma vomunt: deinde coleram rubeam: postea nigram. Finientes autem sanguinem purum ⁊ in hoc moriuntur farmacum enim cum ingreditur corpus primum quidem agit quodcunque eorum que sunt in corpore si secundum naturam maxime fuerit: demum autem ⁊ alia attrahit ⁊ purgat. Quemadmodum vegetabilia ⁊ seminalia: quando in terram venerint attrahet unumquodque secundum naturam quod inest in terra. Inest autem ⁊ accensum ⁊ amarum ⁊ dulce ⁊ salsum ⁊ omodum.

Primum quidem igitur plurimum huius attrahit in se quodcunque utique maxime fuerit sibi secundum naturam: demum attrahit ⁊ aliam. Tale autem quidem ⁊ farmaca faciunt in corpore quecunque utique coleram agunt: primum quidem immixtam purgaverunt coleram: deinde mixtam. Farmaca flegmatis etiam: primum quidem immistam flegma agunt: deinde mixtum ⁊ interfectis sanguis fluit. Primum quidem calidissimus ⁊ valde rubeus deinde fluit magis flegmaticus ⁊ colericus: augetur autem in homine flegma quidem in yeme: hoc enim in yeme maxime secundum naturam eorum que

sunt in corpore frigidissimum est: argumenta autem horum quod flegma quidem frigidissimum: si uolueris tangere flegma ꝛ coleram ꝛ sanguinem: flegma inuenies frigidissimum: existere ꝛ etiam uiscosum est: ꝛ uiolentia maxime ducitur: post coleram nigram: quecunque autem uiolentia ueniunt calidiora fiunt coacta a uiolentia attamē uero ꝛ ad hec omnia frigidum est flegma: uidetur a sui natura: quod yems replet corpus flegmate scies utiqꝫ hi homines spuunt screant flegmaticuꝫ: yeme ꝛ tumores albissimi fiunt maxime secundum hoc tempus ꝛ alie egritudines flegmatice: uere autem flegma quidem est fortissimum in corpore: ꝛ sanguis augetur: ꝛ frigora exeunt ꝛ aque superueniunt. Sanguis autem secundum hoc augetur ab ymbribus ꝛ calidis diebus ꝛ secundum naturam enim ipsorum hec sunt maxime annum humidum autem est ꝛ calidum: scies autem his homines uere ꝛ estate: occupantur maxime a dissenteriis ꝛ ex naribus sanguis fluit ipsis ꝛ calidissimi sunt ꝛ rubei estate uero sanguis potens est ad hec: ꝛ colera excitatur in corpore ꝛ discendit usque ad autumnum. In autumno autē sanguis modicus fit contrarius enim ipsius autūnus naturaliter fit. Colera autem estate continet corpus ꝛ autumno. Cognoscens autem his homines sponte hoc tempore coleram uomunt ꝛ in accessionibus medicinaꝝ colere purgantur. Manifestum autem ꝛ in febribus ꝛ in coloribus hominum: flegma autem estate infirmius est ipsum seipso: contrarium enim est tempus nature ipsius siccum namqꝫ est ꝛ calidum. Sanguis aūt in autumno fit minus in homine. Siccus enim est autumnus ꝛ infrigidare utiqꝫ incipit hominem. Nigra autem colera autumno multa est ꝛ fortissima. Quando autem yems aduenit colera infrigidata modica fit ꝛ flegma augetur iterum a multitudine eorumdem ꝛ a longitudine noctium habent: qui igitur hec omnia semp corpus hominis a tempore autem circum immittente quandoqꝫ quidem plura fiunt ipsis ipsa quādoqꝫ minora singula secundum partem ꝛ secundum naturam quemadmodum annus totus participat omnibus: ꝛ calidis ꝛ frigidis ꝛ siccis ꝛ humidis. Neqꝫ enim utique manet ullo tempore aliquid horum sine omnibus que sunt in hoc mundo. Sed si aliquis deficeret omnia periret: ab huiusmodi enim necessitate omnia constiterunt: ꝛ nutriuntur ad inuicem ita autem ꝛ siquidem ab homine deficiant ex his cognatis non utiqꝫ posset uiuere homo: dominatur enim in anno quandoqꝫ yems maxime: quandoque autem uer: quandoque uero estas: quandoque uero autumnus. Fit autem ꝛ in homine quandoque quidem dominatur flegma: quādoque autem sanguis quandoque uero colera. Primo quidem rubea deinde nigra dicta: testimonium autem manifestius si uolens eidem homini dare id farmacum ter in anno uomet tibi yeme quidem flegmatice: uere autem humidissime. Estate autem colerice: autumno nigerrime: debent igitur his ita se habentibus quecunqꝫ quideꝫ egritudinum yeme augentur: estate finire. Quecunqꝫ uero estate augentur yeme finire. Quecunque ipsarum in peryodo dierum non permittantur: peryodum auteꝫ dierum iterum dicemus. Quecunque autem uere superueniunt egritudines expectare ꝯuenit in autumno permutationem esse egritudinis. Quecunqꝫ uero autumnales egritudines harum permutationem necesse est esse. Quod autem secundum hec tempora excedit morbus scire oportet quod ānus ipse fit: ꝛ medicum sic oportet curans facere: ad egritudines: ut singula harum dominatur in corpore secundum quod tempus quod est secundum naturam ipsius. Maxime autem congruit scire ꝛ hoc cum illis quod egritudines ex repletione fiunt: has euacuatio sanat. Quecunque uero egritudines ab euacuatione fiunt: repletio sanat. Quecunque ab ocio egritudines generantur labor sanat. Uniuersaliter aūt scire oportet medicum.

Ypocratis de humana natura.

Finis.

Ypocratis de aere ⁊ aqua ⁊ regioni bus liber.

Quiſquis ad medicine ſtatum accedere curat neceſſe eſt prius anni tempora ⁊ que in eis generantur attentius requirat. Que quidē non ſolum: diſſimilia ad inuicem ſepe diſtare uidentur: uerum etiam ſingula ſe in ſe uariando ſibimet alterantur: in annis nā q3 ſua tempora in eorumdem complexioni bus ſuum temperamentum cuſtodientibus qui morbi naſcuntur non ab eiſdem degenerare: ſed ſimiles ⁊ concrepare uidētur. Econtra uero tempora intus ſe diſſonantia ⁊ a ſe aliena diſſolui que difficiles procreantur egritudies: yems itaque eſt frigida ⁊ humida. Eſtas uero calida ⁊ ſicca que utraque croſſantur ac decreſcit ſecundum magnitudinem eiuſdem complexionis ac paruitatem in tantum: ut neutra nature ſue familiare exiſtat tempus: quomodo enim eis temporibus que diuerſa ſunt accidere ſolet. Eſt etiam quando yems frigida eſt ſecundū humiditatē ſuam in ſua retinet qualitate. Eſt quando eſtas calidior: ⁊ ſiccior hec omnia contingunt quod a uentis tam calidis q̃ frigidis: ſiue uniuerſales ſiue locales ſint corpora mutantur: oportet autem te eſſe attentum circa uirtutes aquarum ut pote que diuerſe in pondere ⁊ ſapore ſint: de hac enim: qui bibunt eorum uentres calidi ac tumidi fiunt: corpora macra: cubiti ⁊ ſpatule tenues. Similiter facies quia magis caro in alio maximum carnis ad ſplenem confluere cogitur: unde malus ſanguis procuratur. Illam uero bibentes multa ſuperbabundant comeſtione exuries eni3 illis perſeuerat atque creſcit: ſitis quoque ſimiliter: ſuperiora uentrium cum media inflantur: cōtra propter fortibus catarticis utendum eſt illis hac egritudine: yeme ⁊ eſtate continentur accidit aqua illis citrina: ⁊ intereunt: eſtate uero diſſinteria: lyenteria longinqua: quartanna laborant qui morbi namque peruertunt ⁊ mutant: ⁊ in aquam cadunt citrinam pereunt. Iuuenes illorum pulmonis dolore aliiſque paſſionibus eorum mentes perturbantibus affliguntur. Senes acuta febre ⁊ ardenti: ⁊ ex uentrium conſtrictione accidente uexantur. Mulieribus apoſtemata de genere flegmatis albi innaſcuntur: neque concipiunt niſi cum magna difficultate atque moleſtia: corpora eorum: magna ⁊ croſſa: quanto plus intenduntur in longitudine tanto graciliora fiunt: menſtrua non iuſta ſecundum quod oportet profluunt. Pueris ernia .vi. uiri canſon: crurium uulneribus infeſtantur. Sed ⁊ qui huiuſmodi nature ſunt eis impoſibile eſt uitam extendi. Sed intempeſtiua ſenecta prerapiuntur. Mulieres ſibi grauidō uidentur: cum uero partus aduenerit uteri fetus innanes tumore relaxantur: huiuſmodi paſſione decepta matrix quecunque aqua citrine coadunatione intumerit laborat. Ad hanc itaque quam prediximus aquam pertinens eſt ⁊ ea que a calida terra ſurgit: aut a ferro metallo: uel ere ſiue argento: uel auro: uel ſulphure: aut allumine: uel pice: uel nitro: quas omnes ab ingenti conſtat exire calore: hec aquarum uel terrarum generi nulla omnino ſpecies iuuatura uel ſalubris: ſed dure omnes habentur atque bibentibus ſtranguriam nimiamque important ſolutionem. Uerum ea que in altis locis aqua que ſiue puluerulentis ſurgit montibus: uel aliarum optima ⁊ ſaluberrima ſaporata calida: neque multa uini comeſtione indigens eſt: yeme calida: eſtate frigida: ſimiliter queque ⁊ ille quia a profundiuſculo exurgunt forte quarum etiam melior eſt que ab ortu ſolis ⁊ maxime eſtiuo tempore decurrit alba perſpicua atque proculdubio odorifera eſt. Que uero eſt lenta ⁊ grauis currere: ea ſicca atque bibentibus niſi opus fuerit minime eſt iuuatiua quibuſdam enim uiris naturis ⁊ egritudinibus profutura uidetur. Deprehendimus hoc ex lapidibus qui in pueris naſcuntur ſed proptera que urina clara ⁊ ſubtilis eſt emittunt: quod uero croſſum turbidius remanet: ⁊ lapis efficitur: lac etiam ſi malu3 eſt lapidis in ueſica latentis facit. Maxime autem ſi

calidissimuꝫ coleribus rubeis pertinens est: uentrem enim ⁊ uesicam calefacit ⁊ urinam incendit: ⁊ lapides facit: quapropter huius modi infantibus uinum subtile bibere iuuat quod nec uenas scindit nec excoriando disrumpit. Mulieribus autem non crescit lapis quia ea quibus mingunt loca parua sunt larga lata nec fortiter fricant uel scalpunt ea: nec tractando manibus cum illis sicut masculi ludunt: neque enim ad eorum ora que intra uuluam latent longius remota tangere possunt. Ceterum masculi mictorium in summo est uirge. In feminis uero largius est os uesice.

De temporibus uero expedit contemplationem tuam: adhibeas ut anni habitudo salutifera sit uidelicet aut egrota cognoscas Si enim ortus stellarum prout debet fuerit ⁊ occasus: in autumno aque multe. Yems moderata ⁊ in fine uero non ualde tranquilla nec superhabundans tempus in frigido. In yeme uero pauce: neque serenum: neqꝫ frigidum plus opportuno. Uere quoque ⁊ estate aquarum contemperantia annum sanum atque salubrium necesse est esse. Si uero signa syderum in ortu ⁊ occasu non fuerint oportuna: yems uero sicca ⁊ borealis Uer autem pluuiosum: ⁊ australem febres ⁊ cacentia: atque lyenteria in estate necesse est uenire quia uidelicet intrans autumnus uel estas terram uernalis pluuie: non in etate insulam inuenit sic quoque austrinum necesse fuerit propterea quia terra infusa sit ⁊ a solis ardore calida: uentres igitur graues molles humidi: unde ⁊ multa egestione habundant. Cerebra autem tenera fiunt: in hac itaque qualitate. Dum aer habetur mordet carnem ⁊ corpus: acutissime febres tunc ingruunt uel irruunt ⁊ maxime his qui flegmatici sunt. Lienteria uero mulieribus ⁊ quibuscunque uiris naturalis complexio humida est. Si autem caniculare tempus pluuialis fuerit multum ⁊ yemale uentique super ianuas irruunt morbi extinguutur atque autumnus speratur salubris.

Alioquin pueri ⁊ mulieres commoriuntur sed ⁊ senum pauci quorum qui euadunt in quartanam febrem: a quartana uero in aquam citrinam deueniunt. Quod si e contra yems austrina nimisque pluuiosa fuerit. Uer autem siccum ⁊ boreum: mulieres pregnantes i uere abortiunt si tunc eis tempus pariendi fuerit. Si quoque fetus emiserit anichilatos atque defectos emittunt qui autem continuo mouentur: aut uiuunt semper anichilati atque defecti: hominum lyenteria: oculorumqꝫ dolorem.

Alii catarrum de capite in auriculam paciuntur: sed delicatis ⁊ mulieribus lienteriaꝫ: indelicatis namque a capite in uentreꝫ descendit. His autem qui colerici sunt fumus ascendit ad cerebrum ⁊ circumtegit illud. Mulieres eorum semper egrote multifluis menstruis: redundant nunquam pinguescunt uel pigrescunt que uidelicet non illis naturaliter sed ex morbo contingit: sed cum concipitur plurime aborciunt nati uero eorum plurium spasmo anhelitu: morboque ylleos afficiuntur. Hunc autem locum uiri in habitantes colerici lienteria uel dissenteria ephydimon idest febris longa ⁊ uentus ac emorroys affligit: pleuresis uero aut peripleumonia: aut causon: morbus uero acutus propterea qui uentres liquidos habent oculi eorum cacetia infestantur nec tamen fortilis longa nisi quando super illos uniuersalis accidit morbus moto uidelicet austro aeremque mutante eorum capita nebula fumo implente.

Et sciendum qui ad quadraginta: uel quinquaginta annos in eos a capite reuma ipsique in epylensim cadunt que cui aduenerit totum corpus possidebit: ⁊ maxime si caput subito calore ⁊ frigore percuciatur: quisquis uero locus frigidorum uentorum locis oppositus est siue ortui pertinens siue occasui illi uenti sui locales uenti sunt calidis autem obtegitur: aque itaque sue sicce graues digeri plurimum dulces sunt: habitatores duri ⁊ fortes sed eorum crura gracilibus totisque sunt pertinentia: uentrium inferiora habent durissima: superiora uero leuia mollia atque currentia plurimumque de colera non de flegmate capite sana durissima: sed ⁊ ipsi plurimi rumpuntur: unde ⁊ ernia honerantur plurimum uero in pleuresim mor

bosque acutos necesse est incidant quia uen tre constricti sunt sicque ex quocunque mor bo in empima ducuntur eius rei causa est te tanus corporis τ constipatio uentris i qui bus etiam uene rumpuntur ex frigiditate sue aque multum comedunt nec multum bi bunt quia utrisq3 sufficere nequeunt nō illis cacecbia facilis euenit: sed si euenerit oculi concrepantur. Juuenes eorum cu3 ad annorum triginta etatem peruenerint mul tum sanguinis per nares fluxum: que mul tum patiuntur nonnulli in epilensiā cadunt si tamen ceciderint fortissima est aliis diuti us uiuunt quia quecunque exeunt super cor pora eoru3 non infunduntur non dolent ba bitus radix in alio animique minime mode sti sunt quicunque in alio qui utiq3 locales morbi nunquam in buiusmodi morbi loci in colis adueniunt nisi quando uniuersales af fuerint mulieres ibidem steriles ex frigidi tate: aque τ siccitate cum tanta digestione: neque eni3 menstrua illis pro oportuno sed parua cum mala aduenerint que cum conce perint difficiles ex malignitate aque partu riunt: neque enim plurimo abortiunt que autem pariunt filios lac babere nequeunt: sed boc propter coagulon ac frigiditatem a que τ asperitatem spasmus quoque accidit illis: dolor quoque pulmonis atque consum ptio quod grece epilentos nominatur τ ma xime in parturiendo: τ ex eiusdem partus difficultate aqua in alio quia uidelicet ner ui τ uene que in pulmone sunt disrumpun tur: pueri earum τ puelle ex aqua citrina la borant pueri quidem in testiculis: sed cum adoleuerint euanescit ac dissoluitur pueri tā dem poliuntur.

d Euentis calidis τ frigidis cū urbi bus que in eis site sunt eadem inten tionem continentur. Itaque de omni urbe quecunque est inter estiuum ortum τ yema lem sita.

q Uecunque bec contra composita sic accipere omnis urbis quod in ortu solis posita securior est quam que in septem trione est r̄ in calidi uenti flatu sedet: in illa enim calor τ frigus minora τ licciora. Morbus quoque minor τ leuior: necnon τ aqua aut secundum solis est ortum clara leuis τ bumida nempe aer ibi nunquam crossus babent quia nimirum a solis presen tia probibetur quod ex boc datur intelligi quia bumidum ac mane crossior despissare reperitur in alio quia aer bumidior in ma ne crossior τ spissior reperitur ea uero que oposita est in solis ocursu uel ocasu: bumidi tatem semper babet aeris. Habitantium facies pulcre ac leues colores splēdidi per lucentes nisi bis quolibet aliud accidens ob sistat. Masculorum uoces sunt clare τ acute bi uero facile nascuntur nec tempe rantur gramina nascentia loci meliora aliis atque salubria. Aque salsugini perti nentes male sunt ac nociue: aque fontium secundum ortum solis existentium omnium sunt meliores secundo uero omnium eorum que inter estiualem τ yemalem ortum sunt quorum etiam meliores sunt orientis ortu pertinentis. Postea uero que inter occa sum estiualem τ yemalem: sed barum omni um peiores meridiane sunt inter yemalem ortum: τ yemalem occasum existentium ille que in septemtrionis parte: sunt aliis melio res. Quarum illas que currunt quis quis sanus fuerit τ fortis bibere sine timo re pōt quod quibus nimirum sicut egrotan ti bibere opus fuerit illa que sue egritudini conueniat est elligenda quod si ita fecerit non deuiat a salute: uentrem durum ba bentem aqua saporitate uisu clara iuuat. Mollem uero unctuosum atque fleg maticum dura ac tarda digeri atque salsa: omnis aqua cito diggeri uentrem facit molem τ bumidum: tarda autem τ du ra calefacit atque stringit: Praue autem intelligunt palamque delinquunt: qui per aquam salsam uentrem molire ex sue semi

ne paruitate extimant: illa enim contra so lutionem est que dura est tarde digeritur: uentrem desiccat: postquam humide red dat. Aque pluuiales leues saporate ac lucidissime sunt primo namque sol ab a quis quod subtilius et leuius est attrahen do assumit quod inde deprehendimus: quia id quod graue et salsum fuerit in suo modo remanere uidemus: sed sol quod leuius et subtilius est non solum de fluminibus attra bit: sed etiam de maribus et quibuscunque locis humidis: humiditas namque in re bus humidis inuenitur necnon et in homi nibus quod humiditatis subtilius: ac leui us est a sole desiccari sic comprobatur: si quis enim sedeat ad solem opertus etiam uestimentis sudat equaliter. Si uero in umbra iequaliter quia est lõginquus a so le remotus: unde et aque pluuiales pu trent malumque odorem exalant: quia enim ex multis congregate sunt aquis: et ideo leuiores alius putrescere solent: ac mutari: cum autem sol accipit eas et in altum suspendit frigescunt et aeri commis centur turbidum uero suum: quod nigre dinem reddit seorsum in nube se iugun tur quod uero leuius est purgatur atque dulcescit. Quia a sole decoquitur sapori tam ac dulce efficitur. Hac ergo hu miditate sic a sole dispersa in aere atque sus pensa: sed etiam eam in unum coadunatam uenti ex diuersis partibus concurrentes collidant: dissoluens dissimiles corruit: et rursus maxime cum ea tracte: secundum quod oportet: fiunt quod uidelicet pluri mum nunquam fit nisi cum nubibus: gres a uentis in unum perfecte est coactus: at que aliis uentis precurrentibus intercep tus dispergitur: et item cum subsequens nu bes illam autem premittit: et humiditas ca dit. Cum nubibus grossis nigrescentibus spissis: atque granatis: obuiam uenti ueni entes confligendo comprimunt. Humi ditas sicque ac pluuia crebra descendit: He itaque omnes aque putribiles sunt: sed non debet habere odorem: quia si con

tingit odor: bibentes brancosi fiunt: at que tussis: uocisque substinere grauitatem. He aque si coquentur nihil prodest. Aqua uero glacialis atque niualis: om nis mala est. postquam semel fuerint con gellate nunquam in pristinam conuertun tur naturam: quicquid enim aque sapori tum est: et leue clarumque fuerit: ac pu rum. id trontgelua ueniente accessit: quod uero turbidum permanserit: quod sic pote ris probare: si enim aquam in uase ad mensuram positam sub celo congellari di miseris: cumque congellata fuerit in solle: uel quolibet alio calido loco liquefacta ea dem remetieris mensura: multo minus inuenies esse. Similiter autem de gellu et niue: ex quibus nimirum omnibus signatur: quod solla que subtilitatem ac le uitatem accipit et dispergit: gellu super eam nihil põt grossum uero non dissoluitur allio de loco suo remouetur. Omnis aqua de niue peior est omnibus a qua mul tiplicatur bibentibus stranguria: et in uesi ca petra: atque in sub renalibus dolorem et in cossis et erniam in testiculis gingnit: et maxime ea que de magnis fluminibus allio rum lacuum stantia recipientibus: uel ex multis et diuersis riuis fluentibus: similiter et ea que de altis locis currunt: non enim omnes similes sunt: est enim saporita: et dul cis et salsa yemalis: et que de calidis currit locis. harum ergo cum allie alliis commis centur non uincit fortior modo minor se cundum uentos. Hec enim septemtrionali confortatur uento. illa uero meridiano: que quidem si in uase moram fecerit: fecem quoqz necesse est ut faciat: et arenam: biben tes aũt huiusmõi quas diximus morbi effici untur. Quibus uero uenter mollis est. et leuis: neque uesica multum calida: neque in collo iuncta: et sine difficultate mingunt neque quicquid turbidi in uesica relin quunt: et quorum uesica inferiora habet calidissima: necesse est: ut collum habeat tortum: quia ergo illam in calore naturã ex cessit: eius inde collũ intumescit quapropter

ꝛ urina non egreditur : ſed in inferioribus retenta comburitur. Quod itaque leue et ſubtile mictum emittitur : quod turbidum et croſſum eſt congellatur. Sed conglutinatio illa primo quidem anno fit parua. poſtea uero caput augumentum cumque habundantius mingunt : quodque groſſum in ueſica retinetur. et ſic in ueſica in lapide conuertitur. Cum ergo mingere uolunt. in os ueſice. lapis deſcendens obſtruitur : et urine refragatur : tunc uero dolor augumentatur : quamobrem iuuemini pruunt. Unde ꝛ ipſa ſcalpunt : ꝛ excoriant eas : cauſam illam ibidem eſſe putantes : uis autem huius rei uaria eſt. Si quis uero ignotam ſibi adeat urbem : illius ſitum inquirat : oportet quomodo uidelicet : erga uentos. ꝛ ortum ſolis poſita habeatur : non eni in omnibus equaliter eſt ſeptemtrionalis : namque contra meridianam eſt : atque ſitus orientalis non ſicut occidentalis eſt.

Etiam maximum eſt ſtudium adhibendum bonitati aquarum uel malignitati earum. Si paludeſtris uidelicet aut ſtagnea aut mollis aut groſſa aut ne ab orientum locis decurrat : ſiue petroſſa ſiue ſalſa ſit : aut digeri dura. Sed nec in terris negligentiam habeat : ſi ſicca ſit ꝛ inaquoſa uel humida ꝛ aquoſa aut concaua ac recta. utrum edita ꝛ eminens. Similiter autem eſt : ꝛ inhabitantium dieta : utrum illis amabilius uel ſaporoſius ſit potus. neac cibus an quies an exercicium uel labor : uel manducare. De his autem inquirendum eſt. Sciendum namque quis hec omnia uel plurima que diximus ignorauerit.

Si im ꝙ o pide ingrediatur : quod nunquam antea aduenerit uel fierit quodquam ex eo nihil illud latebit : tam de ciuili morbo : quam de habitatorum naturis ꝛ cuiuſmodi ſit : itaque curare poterit neque in ſubtilitatem opportune curationis errabit : neque enim hec ignorās quicquam curare : uel arbitrio poterit operari : poſtquam quoque ad tempore tranſierit crebra a cauſa loci incol' in yeme ꝛ eſtate uentura predicet : necnon ꝛ ſingulos morbos qui ſingulis hominibus accidere debeant : ex eorum dieta : niſi uero morbi ex aeris paruitate procederent : niſi quidem uniuerſaliter ſed particulariter igne erunt. Cum igitur medicus temperantiam aeris : temporumque diſcordiam prenotauerit : ſcientia ſua ſemper utilis : ꝛ ad ſanitatis ingenium conuenerint morbi : qui uero que de re altiſſima tractauimus recta tenent ꝛ credunt norint aſtronomiam non minimam partem eſſe medicine que quippe homines promouens : mutatione partis temporum.

Item que ciuitas que contrapoſita eſt ex calidis uentis ſcilicet que inter ortum ꝛ occaſum equinocialis medium tenent : ea ſemper ab eis incutitur aque uero illius multe et calide ſunt : atque ſalſe caleſiunt in eſtate ꝛ refrigeſcunt in yeme. Habitantium capita humida ꝛ flegmatica uentres ſemper ſalubres defectio ſemper poſſidet corpora multo cibo uel potu : ſufficere propter corporum defectionem non poſſunt : ꝛ ideo multum recipiunt potum : quia eius multus eſt aſcenſus : que quidem ciuitas temporis uniuerſalis eſt ſimilis in temperamento caloris ꝛ frigoris. Egritudo in ea minor : ac inualidior eſt. Similiter autem ꝛ omnis ciuitas in uentos parum caloris ſicca habentes.

Capitulum de diuerſitate aquarum que eſt inter bonitatem ꝛ maliciam ꝛ diuerſitate terrarum.

Hic et dicturi ſumus que aquarum ſunt meliores : uel ſalubriores : que peiores pluſue nociue et quicquid : iuuaminis : uel iuuamenti eas committetur : que uidelicet ſcientia multa eſt : et ad corporee ſanitatis ingenium. Aque igitur turbulente ſtagnantes ſalmares : et paluſtres : eſtate callide ſunt : et groſſe. Auſteri odoris : quia non currunt : ſed permanent : pluuia ſuperueniente : atque ſolis ſplendore. eas

perpetuo comburente. Itaque necessario fi unt male: τ absque coloꝛe coleram rubeam generant. Hec quidem in yeme fri gide congelate atque turbide sunt: ex nubi bus τ earum congelatione: quare flegma tice deueniunt. Branchos τ coleram pro curantes: doloꝛ quoque accidit oculis ex caloꝛis τ siccitatis incorpoꝛibus dominatio ne. senibus cataꝛrus: ex defectione neruo rum: τ consumptione: quidam uero moꝛiun tur alia ꝫ autem non latera desiccantur de stra. Si enim yems calida precesserit: τ austrina: neque anna coꝛpoꝛa indutu erunt τ ue ne. Uere autem subsequitur sic cum: τ septemtrionale: cumque ita: id super flui quod habet cerebꝛum cum reugmate: τ tussi: deberet dissolui: tunc post comella tum redditur uel datur: atque coagulatum: postea uero intrante estate cum suo callo re sic magna mutatio fiat: predicte acci dunt egritudines. Sed τ illi ciuitati que contra solis oꝛtum: ac septemtrionis uen tum siccum habet: τ aqua sapoꝛita: parum inter alia supꝛadicta: τ ab aeris mutatio ne nocere contra uero τ cuiuscunque habi tantes salmares aquas bibunt: atque pa lustres: neque posita est secundum oꝛientem neque liberum habet odoꝛem: eis multum est aeris mutatio nociua. Si uero e stas sicca nimiumque calida fuerit: moꝛbi cito euanescunt: Si uero pluuiosissima ex tendentur: quacumque enim moꝛbus occa sione aduenerit: illum in putredinem ne cesse est conuerti: quos equidem moꝛbos illiciens uentris quam greci uocant: aut aqua citrina: semper consequitur: quia nu triti sunt non cito uel leuiter: nec grauiter desiccantur. Si uero estas nimis plu uiosa fuerit. τ austrina τ autumnus simili ter: yemem egram necesse esse futuram fleg matici ergo: τ qui quadraginta annoꝛum sunt in causon. Colerici in pleuresim ac peripleumoniam cadent. Quod si estas sicca: τ austrina autumnus uero si militer pluuialis sit atque septemtrionalis sit. In yeme doloꝛes capitis: facelatio nes cerebꝛi: atque tusis: raucitas quoqꝫ accidit: τ reugma quibusdam uero τ ptisis.

Si autem septemtrionalis sint: neque diebus canicule: pluat: neque arturi ua dunt. flegmatici τ confoꝛtantur. Similiter autem τ qui humide nature sunt: atque mulieres. Colericis uero est ualde noci uum: quia eoꝛum siccitas suscipit incremen tum: accidit itaque illis sicca caecia: febꝛis que acuta: ac diuturna. Aliis uero col lera nigra: quod enim est ex colloꝛe rubeo subtili τ aquoso: incenditur: quod uero cros sum relinquitur. similiter quoque de san guine: quapꝛopter hec pꝛenotata passio contingit etiam flegmaticis autem contra est. Iuuenum coꝛpoꝛa non mollia sed sunt sicca τ spissa: itaque qui ea que diximus bene perscrutando nouerit perpendere po terit pꝛenunciare qui moꝛbi sunt uenturi: ex tempoꝛis mutatione. Consideran dum ipsam in mutationis essentiam: τ rur sus maxime: que foꝛtioꝛ sit et superans in qua uidelicet medicum non ultro dare carticum oppoꝛtet: neque coquere ante quam decem dies: uel plures: transacti sunt: foꝛtioꝛ autem plusquam nociua ea que mutatio: que solis est: mutatio estiua: mutabilioꝛ yemali τ autumnali. Hec ue ro duabus de causis: considerandūꝫ quoque τ arturi oꝛtum τ occasum pliadum: his namque tempoꝛibus: moꝛbi pꝛolongan tur: sed quidam magis allii uero minus: allii autem mutantur in alliud. Dicen dum quoque est nobis de asie τ erope di stantia: quotque diuersitates ad inuicem habent: in omnibus rebus nature: et in foꝛma in qua etiam pertinet distare nos cuntur: de qua re: quia multa sunt que re ferimus ad eas que pluꝛime sunt: τ foꝛcio res resolutiones sermonem redigere uolo. Asie europe ualde cōtraria est in omnibus nascentium: hominumque naturis. In illa quoque quecumque melioꝛa quam in ista sunt: atque pꝛecipua. hominum uero qualitas mansuetioꝛ: atque modestioꝛ est: ne tamen τ anime uires excelentioꝛes ibi quam usquam locoꝛum sint: quoꝛum itaqꝫ omnium: bona tempoꝛum complexio cā ē il li⁹. n. loci regio in medio solis ortū ē. unde inhabitantes. nꝫ caloꝛe. neqꝫ frigoꝛe super

habundant: quod uero multitudo ibi rez ac magnitudo maior: quam igitur uis locorum est. Inde uenit quod forte est id quod natura est. quia complexio equalis est: non tamen omnis. Asie terra equalis complexionis: sed uaria est. Que uero ciuitas inter calidum et frigidum: ubi media locata est: eius complexio temperata: arbores ingentes et excelse. et aque saporite: et apte siue de celo descendentes: siue de terre fontibus surgentes: neque enim nimio exardens calore neque multa exardent siccitate. Semina quoque et plante eiusdem multiplicantur: necnon et ab ipsa terra. ultro generantur homines: etiam suorum arborum fructus superuescuntur: quia eadem locis suis: ad alia sibi magis congrua: transplantantur: atque uenerare faciunt. pecora sua castrata: et armenta: ideo quia nimis quieta sunt: bonum autem alimentum: homines ipsi beniuoli nobilis habitu. carnosi corpis atque magni. formosi parum dissimiles magnitudine uoce: et pulcritudine. nam loci et regionis illius contemperantia: et temporum uicine uersalis complexionis consimiles sunt: qui ergo huius nature sunt sollicitudini apti. atque labori non inuite: sed uoluntatis affectu.

Et sciendum quod ex temperamento: habundant animalia: et eorum forme uariantur. Egiptus quidem de uberibus: sufficit hec nostra in hoc sententia pertinentiam ad dextram yemalis ortus usque ad illum transitum: qui michonitus: nominatur europe. similis est. Ubi enim multa temporum mutatio. illa regio agrestis: et in equalis longos montes: et altos habens multamque arborum uarietatem. Ubi non parua mutatio. illic inequalis regio est: Si quis autem hominum: qualitate et habitu. timetur quosdam eorum excelsis montibus nimiumque aquosi: similes reperientur qualitate: alios autem subtilibus: parumque aquosi partem uero palustri terre multumque herbifere alios sicce ac grosse. Ad hoc quoque si tempora inter se uariantur: et eorum forme diuerse efficiuntur: degente uero illa que parum inter se distat: uiriliter diximus: restat ut de illis inter quos multum diuersitatis est natura ac similitudine sicut est loquimur: ab his igitur qui capita longa habent exordium capiamus: quod aliis nullis similes sunt. Causa longitudinis est ergo primo mulieribus est habita. idest consuetudo de materia uero natura consuetudinem est consecuta. quod ideo factum: ut illi homines animosi esse: atque audaces insinuarentur: consuetudo autem hoc adoleuit: quod uidelicet mox ut nascebatur infans illum accipiebant: eius quoque caput in longitudinem aptabant: ingeniantes ut rotunditatem admitterent. que res eorum capita in longitudinem adduxit: quia uidelicet ipsam naturam ad hoc cogit: postea uero longioris temporis moram: usum in naturam cauilando inserit. Iam nunc itaque non est causa longorum capitum nisi consueta sola natura est. Quia uero sperma ab omnibus membris corporis descendit: sanum quidem a sanis: infirmum quidem ab egris currere: et rursus: quidem operationes fiunt ut calui caluos: uarii oculos uarios. strabo quoque generet strabonẽ. Cum ergo cui longius est caput: similiter non procuret longum: sed iam parua est capitum longitudo ad priscorum comparationem: eo quod nunc consuetudo remota est: et ipsa gens est aliis commista qui uero habitant in terra phephinos: eorum regio palustris et calida unda filios procreat multos fortes cibaria ex paludibus habentur: mansiones calamis et uiminis in ipsis paludibus moliũtur: quapropter ex ipsis paucis ad quos transeunt regiones: trabes itaque si immis et unis: construentes: minuendo semper inequalitatem loci machinantur: bibunt aquas calidas: non currentes putrefactas a sole ac pluuiarum nimietate: sed et hoc mare quod phephynos dicitur: stans est nunquam curens quam quidem in illud flumina decurrunt: quod si currat: parum ac pingue est: atque subtile: quia maximum chaos illuc currendo: per pluuiam descendit: quare forme habitantium phephynos inter hominum formas prodigales sunt ingresis quam crasse: incorporeis corporee. Iuncture quoque illorum et uene in car

ne latentes: non apparent: collore quasi citrino similes sunt: aquā citrinā bibentibꝰ: huius itaqȝ regionis uenti austrini sunt: habent ēt quēdam alium localem flatum uehementem: ꝛ corrumpentem caliditatem exalantem incole piceon dicunt. Septemtrionalis uero ñ eis insuflat: quia eos plene pertingere minime potest: qđ si suflatur suflat defecte. Hec itaqȝ nostra sententia: de diuersitate naturarum: atqȝ formaꝝ in assia habitantium est.

d De iracundie autem ꝛ audacie paruitate subiungendum est: minus bellatores quam illi qui europam colunt qꝛ qetiores atqȝ modestiores: cuius rei causa tempora sunt que in calorem quidem uel frigus non multum permutantur sed ſm similitudinem atqȝ uicinitatem. neqȝ enim eorum animos perturbant: uel corpus pře de complexione in complexionem permutant: quamobrem non facile irascunť. Mutatio namqȝ aeris causa est cōmotionis hominis ad iraȝ nȝ illum quiescere permittit hac quiđ de cā quasi quieti atqȝ modesti: sed ēt aliqua consuetudo est uniuerse nāqȝ asie non suis dominatur: quidam ergo asii non aliis obsequunť quemadmodū helleni ꝛ trabi sibimet ipsis fortasse dominantes nullis obtemperando discunt prodesse: qui utiqȝ fortiores animosiores ꝛ audaciores omnibus sunt: qui pugnatoribus obpugnātes sibimet capiūt predam unde ꝛ russe dedecus comportant. inueniuntur ꝛ asii diuersi: quidam eñi iusti alii iniusti diuersitatis temporum sicut diximus causam: qui enim nubiam tenent edaces sunt: atque molles pigri pugnare: ex temperantia temporum. In europa quedam gens ~~trancorum~~ tracorum: turachi tamen plusquam quelibet alia gens sibi consimiles sunt. Similiter uero egiptum i calore turachii uigent. In frigore terra turrachorum uiridis ꝛ petrosa: ac molis tempora eorum ac forme ab omni gente diuerse: sibique cō similes sunt: regio misera sub polo est in montibus unde septentrion suflat: ꝛ ad quā sol cum occidit estiuo tempore appropinquat: parumque calore calefaciens eam: ad hanc uenti ex calidis partibus asperantes minime peruenire: nisi minores atque frigidiores ualēt: a parte uero poli frigidi purgent propter niues geluque: ꝛ aquaꝝ multitudinem: sine quibus illa montana non sunt: unde ꝛ inhabitata deseruntur. Aer illius regionis multotiens in die nebula occupatur quapropter hominum forme crosse sunt ꝛ carnose: ut neque iunctura in eis appareat: humidi moles ꝛ inualidi uentres: humidissimi nunqȝ currentes: qđ qđ desicari ipoſſe est: i huius regione natura nostra ꝛ aera: atque tempora habente: que eñi corpora humide atque frigide sunt complexionis ex eis parum dissoluitur: presertim si in humida sunt ꝛ frigida pariter regione ceterumque cibaria in uentre in membris prout expedit non decurrunt: quia colera rubea ad id operis defficiunt: sicque corpora eorum grauissima necesse fiunt: sed ꝛ figuris in utriusque sexi masculus uidelicet masculo: femina uero femine similes sunt: eadem causa qui eoruȝ tempora uicina sunt nullo modoqȝ sperma corrūpitur: nisi habūdantie sue morbi accidens incurrat: hec ita qȝ gens sunt ꝛ lati: quia infantulos suos pānis sicut egiptii non inuoluunt: quod ideo fit quod super equos fixis natis latis prestare possunt: masculi ꝛ enim illorum semper in curribus deportantur: usque ad equitandum peruentum fuerit tempus: fit auteȝ paulatim: eorum de loco in locum incessus: uasorum eorum laterorum iam dictum est esse. Turchorum autem gens rubeum habet colorem: neque super eos sol cum suo ascendit calore. Albedo uero cum a frigore intenditur in ruborem mutatur. hec eutem natura non multum est procuratiua filiorum: neque enim in exu uoluntas in coitum fit: quare ꝛ minus generant: quod uero femine raro pariunt: hinc quod matrix sperma attrahere non potest: in quo etiam subtilius intueri oportet: menstrua enim illis non oportune: sed parum postquam longum tempus aduenerit: uis enim matricum: ex multa eis corrupta est crassicie: ociose nam que ac delicate gentes ex nulla inquietantur motione: uentres uero eorum frigidi ꝛ humidi sunt: i qua re magnam significantiā ſbm deprehendimus: quia clientes ꝛ famulas frequentius mox ut masculo coyerint: grauidas concepisse inuenimus: quod profecto nullis ex multa exercitij commotione

corporumqz attenuatione euenit multi etiam thrachis castris similes sunt: iis coyre pñt feminas quoqz feminei corporis exercitio atqz locutionis modo imitãtes. Quibuscun qz uene de post auriculas inciduntur eis: ultra prorsus ab oi generatione orbantur. Illa uero altera gens europam tenet: multũ ad inuicem magnitudine longitudine atque forma pro suorum temporum uarietate differt quorum quidẽ ipsorum uarietas magna ac ualida est. ac crebra in calore nimio uel yeme forti: multa uero pluuia postmodum uero nebula subsequente crebris uentis. Hac ergo diuersitate perpetua spermatis quoqz coagulatio: atque procreatio diuerse fiunt: aliis namque coagulatur estate: aliis uero yeme: aliis uero pluuiarum effluentia: aliis uero in nebula uel pluuia parua itaque qui europam: plus ab inuicem differunt: quam qui asiam colunt. Differunt quidẽ in uultu: qz forme nimirum in ipsa spermatum conceptione: propter diuersitatem ipsorum diuerse figurantur. Et quemadmodum in forma corporee differunt figure: ita quoqz necesse est eos differe animi qualitate sunt enim iracundissimi duri iculti atqz agrestissimi. Hoc autem ex multa commutatione parua quoque stabilitate: sic habitatores europe: fortiores animi: quam qui asie sunt: ocium quippe ac pigritia ex aeris equalitate prouenit per quam inequale est anime & corporis: laboris exercitij tolerantiam prestat. Quies autem & requies timorem & ignauiam. labor uero: & exagitatio animositatem ministrat: quare europes malitia gaudent: & pugna cuiquam subici: uel humiliari respuentes. Differunt hac primo uarietate: secundo uero quia eiusdem erũp terre pars altera est. & magna: illa uero parua. Hic autem profunditas hic quoqz planicies: rursus & in temporibus mutatio parua. Simili uero modo in paruulis. Uniuersaliter autem quecunque siccam & altisimam multumqz aquosam habitant regionem: tempora quoque multũ habent diuersa: necesse est quoqz hos formas habere diuersas: ad laborem: duriciem animarum ferre & aspera & angustia: qui uero loca profunda incolunt: & petrossa eos calidi plusquam frigidi uenti sufflant aquas tepidas bibunt corpora eorum nõ magna nec bene cõposita: sed lata sunt & carnosa: pilli nigri: similiter quoqz colores nõ albi: flatici animi. colerici aut nequaquã patientes sunt laboris: nissi fortassis consuetudine fiant neque eni naturaliter hoc habẽt. Qui autẽ flumina habent in que pluuiales. & aliis confluant aque. hi magis incolumes sunt illis ac meliores: qui uero non: sed post sibi fontes sunt: pingueque paludes siue sal marum fluit unda: bibentis in usum: omnes hos multe: & uarie faciunt distare figure sunt quoque citrini: uenter eis larg9 multum quoqz & splenis habetur. Qui uero in alta habitant regione: equali odore atqz aquosa: earum forme: & corpora bona: consimiles usu: atqz natura boni temperati audaces. Quelibet uero terra macra atqz subtilis inaquosa & aspera aeris complexio intemperata illi asperi sunt forma & tetano si: colore quasi citrini: & nigri iracundi rigidi. Ubi nimia mutatio: multaqz diuersitas habitantiũ forme & anime: atqz nature: multum diuerse. uariantur enim & nature ex uarietate temporum. deinde regionum: equibus cibus est: postea uero aquarum inueniuntur & forme hominum uarie secundũ qualitatem nature regionis. ubi enim est terra grassa: humida per se & aquosa: ea quidẽ calida est in estate frigida uero in yeme tempora bona: & sibi conuenientia: habent habitantes crossos nature fortes humidos in labore: illis exercitio minimi perdurantes: animi segnis & ociosi: in artificiis: ingenij duri & grauis: non sunt autem acuti siue subtilis. Quibus uero regio leuis & pfunda: profundatur autem in yeme: & a solle incenditur in estate: & corporis asperi sunt & tenuis ad laborem fortis ad immodicam iram ueloces: nihil illis preter siue uidetur asperitati animi uiciniores quam modestie siue quieti in artificiali ingenio subtiles: audaces: atque pugnaces: sed & in regionis nascentia: huic nature sunt uicina. & sciendum quod nature: & forme multum contrarie sunt: atque diuerse. De his autem que diximus ita est scilicet quoque queras: que de naturis restant: illa contemplare ab his & non errabis a ueritate.

Ypocratis de aere & aqua & regionibus finis.

Vene post aures ...

De pharmaciis autem cause non ut extimantur sunt: eadem enim pharmacia purgant: est qm̄ alia purgat quam que consueuit purgare: est aūt qđ superpurgauit: est qđ τ conuenientia fac: quare non ut contingit pharmacie debent dari. Arbitrari.n. oportet τ cibos nutrientes nos pharmacias esse min⁹ autem illis. Homines.n.hos recte quidem appetentes sani sunt: non recte ṽo laborant supdantur aut purgantur sicut a puris medicinis. manifestuȝ igit est τ hos pharmacias minus τ tardius puris pharmacijs. Veruȝ hi tardiores τ consueti nobis sunt quottidie intrantes in corpus. Vane aūt τ negligenter traditi ibi pturbant hoies τ egrotare faciunt quodanmodo τ puras τ acutas si absq3 passione τ absq3 causa tradat aliquis nō debet operari aliquid pferens. Oportet igit primū tradere colericis: quidem qđ coleram purget: flegmaticis aūt qđ flegma: hydropicis qđ aquam: melancolicis ṽo qđ nigram colerā. Si ṽo extra huius purgaueris coueniemtia ṽo ñ purgas: que ṽo non conueniūt purgas: qr̄ ad utraq3 peccare est. Qñ igitur debes alicui medicinaȝ tradere superi⁹ siue inferi⁹ interrogare ipsuȝ o3 si utiq3 bibit medicinaȝ: τ utꝝ uenter in inferiorib⁹ pharmacijs acut⁹ est: τ obedit cito aut durus: τ si acut⁹ τ bene solubil' fuerit: mollioribus τ mioribus pharmacijs idiget: si uero durus fuerit fortioribus eget. Idem aūt modus τ ad superiora: si uero nunq̄ dicat: neq3 superius nȝ inferius purgatū fuisse: aut potasse pharmaciā: scire o3 si ad ingredientia sano existenti bñ solubilis erat uenter ad inferiora: aut bñ uomens ad supiora: τ si ad repletionem quandā factus diaria supuenit ipsi: hui⁹ oia o3 inquiri quō possis recte consulere: malum .n.est accidens tradentē pharmaciā homini interficere. Quicunq3' quidē igitur a febribus uehementibus occupat neq3 o3 his medicinas purgatiuas tradere: ē utique post febrem: si uero ñ in quatuor τ decem dies: colere.n.carnes existentes ipsorum τ uentres accipiunt pharmaciā τ nil purgat τ febris fit maior τ color mutat τ yctericí fiūt: mota.n.corpora τ non purgata neque comedere uolunt neq3 bibere sed omnia horrent: τ ut frequenter pereunt. Si uero accipiatur pharmacia τ ante meridiem nil purgat: a meridie uero purgans subtilis fit τ finit. Si uero hunc diem circum fiat τ simul purgatione post febrem sanus fit. Si uero feb iterum occupet ipsum destruitur: non ꝯuenit fortibus passionibus pharmacias purgatiuas offerre: sed si quē o3 clisterizare congruit quotienscunq3 uolueris uti: periculosum enim est. Secunduȝ autem eandem rationē τ in estiuo tempore a canis ortu dies .l. obseruari oportet non tradere pharmaciam sȝ clisteriis uti idē.n. periculum.

De sectionibus τ cauteriis et uentosis rasis.

Sciendum est quod antiqui in pluribus locis plusq̄ moderni cauteria faciebāt. Modernorū igitur usuȝ imitantes de capite primo post descēdēdo de mēbris singulis cauterizādis dicam⁹. In cōmissura igit fantastice cellule τ rōnalis fit cauteriū duobus modis: aliqñ fit rotundū τ fit ferro candēti: aliqñ in modū crucis cutis incidit ferro frigido: τ caro usq3 ad craneū perforat: τ cum multū sanguis effluxerit mittat ferrū candēs τ imprimat fortiter in modū predictū: deducendo in modū incisionis cutis. Sed hec impressio fortis ferri cādentis cōpetit solis habētibus forte caput ut sunt capita rusticoꝝ: hoc facto seruant apta rotūda.s.immisso sicel loralia immissis tentis τ petiis. Fiunt aūt hec precipue ꝓ mama τ maxime qñ ex uētositate τ fumo fit: hēt fieri ꝓ epilensia ꝓ dolore oculoꝝ: descēdente precipue a superiorib⁹ ad ipsos pro dolore dentium pro dolore aurium: pro omni dolore τ passione faciei qñ materia descendit a superioribus deorsum.

Cauterium in occipitio.

Item fit cauteriū in occipitio capitis ferro rotundo calido τ seruatur apertum ut cetera predicta: maxime: pro litargia: τ etiaȝ ualet pro omnibus doloribus predictis superius.

Cauterium post aurem.

Post aurem fit cauterium pro tinnitu aurium inueterato: pro fistula aurium pro dolore aurium: dentium τ oculorum.

Sectorium per medium auris.

Quandoque per medium auris immittitur

. L. dies obseruandi ī farmacijs post ortū canis

sectorium: quandoqȝ uero per pulpam au ris ⁊ seruatur apertum pro causis pdictis.

Sectorium pro dolore aurium.

Sub mento quandoqȝ ponitur sectorium pro dolore dentium ⁊ pro dolore faciei: ⁊ pro ipsius deturpatione uel tortione.

Sectorium in collo iuxta uenas orga nicas.

In utraqȝ parte colli iuxta uenas organi cas immittitur sectorium pro dolore fauciū ⁊ colli ⁊ pro dolore frigidiorum partium quando materia per partes illas uidetur ab inferioribus ad supiora ascendere.

Sectorium ex transuerso thoracis.

Pro dolore thoracis ut contingit aliquā do ex ictu antiquo: quod comperitur si loc⁹ compressus digitis interius doleat: uel etiā si sit ex ipsius uitio fiunt sectoria ex trans uerso thoracis inter duas costas in longuȝ.

Sectorium inter umbilicū ⁊ furculam.

In medio inter umbilicum ⁊ furculā pec toris fit sectorium obliquatum: aliud in rec tum a summo deorsum pro asmate pro uitio pulmonis ⁊ stomachi pro dolore costaꝝ pro pleuresi ⁊ peripleumonia: ⁊ eodem loco fit cauterium propter causas predictas.

Sectorium posterius.

Posterius fit sectorium propter epar ⁊ anterius pro uitio epatis: ⁊ pro sui duritia inueterata si ratione epatis frigidi incrossa tur illum magis in illa parte ne sequatur hy dropisis ponas germandream ⁊ corticem sambuci cum radice feniculi ⁊ apii si caput non dolet ⁊ coquantur in uino ⁊ bibat ut la xetur fiant suppositoria.

Sectorium in sinistra parte.

Eodem modo a sinistra parte anterius ⁊ posterius fit sectorium prope splenem pro splenis uitio ⁊ pro sui duritie inueterata.

Item in brachijs fit cauterium rotundum ferro calido in quattuor locis fontium ⁊ in quibusdam in quinque locis propter dolo rem humeri ⁊ arthreticam colli. A parte ex teriori fit cauterium extra brachium prope humerum mensuratis quatuor digitis deor sum ut hic apparet.

Cauterium prope cubitum.

Item fit ad eadem uitia ⁊ ad dolorem su perioris mandibule cauteriuȝ prope cubitū mēsuratis. iii. digitis a cubito uersus hume rum in lacerto brachij.

Cauterium prope rascbetam.

Fit etiam cauteriuȝ prope rascbetam ma nus exterius pro dolore cubitoruȝ pro do lore totius brachij: pro chiragra precipue si a superioribus descendit humor faciens chiragram per illum fontem ad manum.

Cauterium in medio brachij.

Item in medio brachii fit cauterium pro dolore ascelle ⁊ pro dolore inferioris mādi bule ⁊ partium adiacentium ei.

Cauterium inter utrumque.

Inter utrumque cubitum mensura quin que digitorū scilicet supra glandulas supra cubitum fiunt cauteria contra omne genus febris erratice ut apparet in sequentibus.

Cauterium contra chyragram.

Contra chyragram ⁊ contra manuum in flationem inueteratam fit cauteriuȝ supra di gitos manuum inter duos digitos ⁊ potest fieri per omnes.

Cauterium propter arthreticam.

In tribus locis spine propter arthreticaȝ ⁊ eius dolorem colli posterioris fit cauteri um inter spondilia dorsi: tamē ne ledatur que dam corda que superiacet spondilibus. Sci endum autem magnum imminere periculuȝ si ledat: ideo in carnoso fiat.

Notabile.

Nota hoc generale esse in omni loco fontium cauterizandum est per quem fluxus humorum transire uidetur ad membrum ali quod siue deorsum siue sursum ad intercipiē dum fluxum.

Cauterium super ancham.

Item cauterium fit triangulatum supra ancham: ubi os rotundum coniungitur ossi concauo: unum superius: secundum uersus dextram partem inferius: tertium uersus si nistram partem inferius ut inter hec tria cō prehendatur iunctura ossium predictorum: fiunt auteȝ hec ferro calido: ⁊ immissis scuel lis seruantur aperta: pro dolore sciatico pro sunt ex frigidis humoribus tamē: dolori ue ro facto ex calido humore nocent. Sed notandum quod si illa duo ossa essent disiunc ta ad inuiceȝ: incurabile esset ⁊ hoc sit gene rale in omnibus iuncturis duorum ossium.

Cauteria supra genu.

Fiunt cauteria duo supra genu mensuratis in digitis sursum: exterius unum pro uitio predicte passionis precipui si fiat ab exteri

ori parte. Interius fit aliud pro causa predicta precipue partis interioris: et pro dolore pudendorum et scabie uesice: pro uitio matricis in muliere. Et nota cauterium hoc multum ualet ad conceptum iuuandum precipue cum abundatque matrix frigidis humoribus.

Cauterium sub genu.

Item fit cauterium sub genu mensuratis iij. digitis deorsum: et fit pro sciatica passione et arthetica genuum: unum exterius: aliud interius tertium posterius: et pro diuersitate dolorum: uariantur etiam loca cauteriorum: ut si dolor sit exterius cauterium fiat exterius: et ita de alijs scilicet interius et posterius.

Cauteria sub cauilla.

Prope pedem fiunt cauteria mensuratis .iij. digitis sub cauilla: fiunt autem hec: unum interius aliud exterius et ita de aliis sub cauilla pro arthetica superiorum partium scilicet genu et scie pro dolore pedum: si fiat discursus humorum ad pedes a superioribus partibus.

Cauteria prope cauillam.

Item fiunt duo cauteria prope cauillam pro dolore pedum et arthetica cauillarum.

Cauteria intra pedem.

Duo cauteria fiunt intra pedem et extra pro predicto uitio cauillarum et totius pedis qualiter autem debent fieri supradicta figuris satis potest perpendi mutato loco cauteriorum.

Cauterium prope radicem digiti pedis.

Item fit cauterium prope radicem digiti pedis interius: aliud exterius a parte opposita et fit pro causis predictis.

Cauterium inter duos digitos pedum.

Cauteria fiunt inter duos digitos pedum per omnes pro arthetica ipsorum digitorum pedis et pro inflatione pedum: et pro alio quolibet dolore pedum.

Cauterium sub planta pedum.

Cauteria fiunt sub pede in media planta pedis pro omni dolore pedis ex humore frigido et calido pro uitio arthetice cauillarum geniculorum et scie et partium adiacentium.

Cauteria sub genu.

Magister rasis fecit cauterizari quendam artheticum cui deerant uiginti ebdomade de septem annis: et habebat genu inflatum per septem ebdomadas: precepit itaque magister rasis ut fieret cauterium super genu paruissimum et minori ferro quam in sene et cum inciperet: posuit emplastrum supra genu de radice bionie et bismalue coctis in aquis et tritis cum assungia: sed in duplo posuit de bionia et bismalua et precepit ut caueret omnes fructus: omnia genera leguminum: caseum: alia: bouem et similia emplastrum posuit ut humores dissoluti melius fluerent.

De uentosa inter scapulas.

Uentositas colice: iliace: nefretie: strofice: dyarie: matricis: uesice: splenis: epatis: cutis: pectoris: laterum: ypocondriorum: extrahitur per uentosam sine scarificatione inter scapulas crebro posita: nunc a dextris nunc a sinistris: spinis nunc inferius nunc superius.

Uentosa ad discrimina capitis.

Antiqui uentositatem capitis extrahebant positis uentosis sine scarificatione nunc ad discrimina capitis: nunc ad commissuram fantastice cellule et rationalis.

Uentosa ad umbilicum.

Uentosa corrigit ineptas positiones membrorum: ut si matrix descendat uersus os penis: ponitur uentosa maior ad umbilicum sine scarificatione.

Uentosa propter matricem.

Si matrix fuerit in alterutrum uertebrum inclinata ponatur uentosa in opposito ilio sine scarificatione.

Uentosa ad renes.

Si colon descendit seu exeat annum: siue intelligatur intestinum esse corrugatum et descendisse deorsum licet non exeat: ponitur ad renes uentosa ualde frequenter sine scarificatione.

Uentosa propter uulnus.

Plerumque extractum intestinum per uulnus: retrahitur per uentosam iuxta uulnus positam: spatio tamen inter uulnus et uentosam unius dimisso digiti uel amplius

ꝛ ad hanc intestini reductionē p raro hodie utuntur uentosa.

Uentosa ad mamillas.

Motus morboꝝ auertit uentosa ut contra fluxum menstruorum ponatur uentosa ad mamillas: sub eis que totam inferiorē partem mamille possit amplecti sic tamen quod inter se totam recipiat mamillam: hic plurimi non scarificant: pauci sed raro faciunt.

Uentosa propter fumum a stomacho.

Cum fumus in febre uel sine febre a stomacho ascendit ad caput ponitur quādoqꝫ uentosa ad umbilicum: qñque ad os stomachi: uentosa amplectens umbilicum uomitū stringit diarriam quoque qñque ibidem posita: quandoque ad os stomachi posita.

Uentosa contra dolorem oris.

Contra dolorem oris stomachi: de uentositate: uel de inuiscatis ibidem humoribus calidis uel frigidis ponitur uentosa sine scarificatione sepius ad furculam pectoris qñque sed rarius ad metafrenum.

Uentosa ad dolorem capitis.

In febribus tertianis: continuis dolente capite ex uapore inferioris corporis ad ipsum ascendente ponuntur uentose ad stomachum: aut ad umbilicum in carnositate coxarum in multis locis ꝛ ad suras tibiarum: ad plantas pedum quandoqꝫ.

Uentosa propter ruborem ꝛ pustulas.

Propter faciei ruborem ꝛ pustulas eiusdem rubras ꝛ oculos rubentes uel de calido humore dolentes: uel contra dolorem capitis de colera uel magis de sanguine cōferunt uentose cum scarificatione: in occipite: in supremo dorsi inter scapulas ꝛ ad cubitos ad rascheias manus extra: ꝛ sub mento.

Uentosa propter asma.

In asmate de sanguine peripleumonia: pleuresi: sinocha: inflatiua sinocho putrido scarificatur cum uentosa inter scapulas precipue cum audemus flobotomare sicut i prima figura de uentosis apparet.

Uentosa contra pleuresim.

Antiqui contra pleuresim ut extrahant materiam ab interioribus ad exteriora uentosabant cum scarificatione uel saltem sine illa locum dolentem: sed pauci sunt qui acquiescunt hodie: timentes superadesse dolorem cum uentosa cum ex pleuresi doleant acutissime patientes.

Uentosa propter humores.

Humores intercutanei frigidi sed magis calidi facientes dolorem uagum: uel magis fixum: siue ex concussione hoc fiat siue non: extrahuntur per uentosam cum scarificatione per totam fere corporis superficiem positam ꝛ tunc ponitur ꝛ ad ipsum locum patientem uel de proximo subtus siue sit dolor in iuncturis licet ad hoc rarius uentosetur: siue extra iuncturas ad quod sepissime fit.

Uentosa ad morpheam.

Cum est ex attractione sanguinis ad superficiem ut i particularibus extenuationibus alba morphea: dormitionibus congelationibus membrorum ab intrinseca causa factis ponitur ad ipsum locum uentosa sine scarificatione.

De sectionibus cauteriis ꝛ uentosis rasis libellus optimus finit.

a Lasef punctus ruber ut pulicis mor sus et fiunt in omnibus membris et p cipue in oculis et cito recedunt.

Algozodie .i. nodi qui fiunt in collo et gula et sub ascellis et inguinibus.
Alguafedi.i.pauxillus.
Afraima.i.cibus de agresta.
Alefinis.i.psillium.
Alamstria est finis os et uetula que ad finez tendit.
Apii silvestris .i. petrosellini macedonii.
Alisero.i.brachium.
Alfesura.i.radix uitis albe.
Almusaragi.i.uuea.
Alalitetb.i.puluinar.
Alcorduma.i. tutbia inda.
Asarum amomum et acorus ad inuicem mu tantur unum pro alio ponendo.
Alabsaf.i.redundatio.
Alcorsofri.i.carda capita.
Adbesia citrina.i.cibus qui fit quib' addit acetum et parum zafarani.
Alembicum.i.factiuum aque ro.
Aderebu.i.corruptio stomachi.
Alguages .i. inquietudo quando scilicet bo mo loquitur secum et non potest dormire.
Alaafati.i.rubor pustulosus qui in fine ap paret.
Alcuabeo.i.piscis magnus salitus.
Acatia fit de suco cuiusdam fructus parue arboris qui uitee similatur in alexãdria .i.alcortaceracb.i.magra arbor.
Altidules.i.assa dulcis.
Albimdacati.i.auellana.
Alcababi.i.calcanei.
Alciet.i.aderis ortulani.
Ademenula.i.carbunculi.
Alcaris boc est sicut caput et pedes agni cũ aceto coquuntur et ꝯgelantur.
Alaragi .i. uirga pastoris: persice uocatur bersciedarij.
Asaniani .i. dies caniculares in estate mo lesti.
Adalaerum.i.dies canicula.
Audacosie.i.sulphurace uel mandragora.
Aliatam.i.edetera.
Algenat.i.paruorum scorpionuz post se tra bentium caudam.i.rastellaꝝ.

Aluenie.i.ameos.
Aloes scortensis in tertialoco.
Alcatim.i.renum.
Altey.i.tamarisci masculi.
Aliculreu.i.scolopendria.
Alobosos.i.caudal' os caude.
Alue.i.palpitatio.
Alme fit zucbaro sicut sisamundũ mellis.
Alusnen.i. fulfucaca s3 quosdã sola ẽ berba de qua fit alcali.
Asuul.i. oculi qui sunt medii inter nigrum et uarium.
Azegi.i.atramentum.
Auabada.i.cibus sicut feludem uisi quia in eo purum butirum crudum.
Alocuten.i.berba similis spatule fetide.
Asamen.i.butirum coctum.
Anuden.i.berba de qua fit ala fetida.
Albetoragi.i.basilicon cum latis foliis.
Almarastam hospitalis.
Adbeem: est laurinum.
Asokir: species lepre.
Algurisen: genus columbaꝝ.
Alguadi.i.bumor egrediens ꝺ uirga cuz ali quis tangit mulierem.
Assenue lubue romana.
Azedarac.i.acetosa montana.
Absinth bumida.i.suci.
Azaruecb.i.auri pigmentuz.
Alalmo.i.rubus qui facit moram.
Azucb.i.fricatio cum corticibus.
Alasce.i.ysopus ortulanus.
Alguaesegues.i.alienatio.
Abub.i.bora mores.
Alesidabegi.i. uinũ uel cibus ĩ quo ẽ caro.
Alazabari.i.plumbum.
Alustasat.i.dilatatio pupille.
Arillarum.i. semen uue.
Alcabes sunt uue panis adarimaci pri' fri xe ĩ oleo et posite in melle et frixe cũ eo.
Alesemati sunt species ut piper.
Almosos boc ẽ sicut columba coqtur cũ aceto in cuius iure ponitur menta.
Aluminis lameni boc est crisi.
Alcbilac ß ponderat tria grana ordei.
Arpebe.i.boni odoris.
Alguabã.i.malus appetitus ut cũ aliqs ap petit carbones et lutum et bis similia.
Akibi.i.res odorifere quibus fiunt subfumi gationes.
Almezered.i.res acetositatem bñtes cũ dul

cedine ut mala granata et muza.
Atrasula. qñ apparent radices albe pilorũ cum ita extremitates sunt nigreq; tinctura tardatur.
Alocazti. i. flos salic quo fictores utuntur.
Aladune. i. ptes mltũ spisse ex aqua et faria
Alenbech. i. sunt parua assata caro.
Alues uel alsegnata. i. dulcia sicut confectiones de melle.
Alginasim. i. strictura narium.
Albosina: tedium uel tristitia de pterito et facit dormire.
Altasia inflãmatio.
Al tanica. i. cillacillacũ non est bocor.
Alsen. i. pannus qd sic opilat os uasis ut p ipsum exire uinũ uel aqua possit et pcipue si in ea fiunt sanguisualcãfati. i. ob longũ multũ utriq; planũ ut coboptura domus.
Alben resugenis. i. oximã cũ florib⁹ nigris.
Alitulz. i. fructus tamarisci.
Alrasin. i. enula.
Alteicet. i. perdix masculi sexus.
Alazeres. i. armoniacum.
Agedeguil. i. uene que protenduntur a fundo stomachi et ab intestinis p quas transmittitur succositas ad epar.
Alesuis uel alessius. i. psillium.
Alhu quidã dicunt qd est fumus ad gnustaz et quidã dicunt qd sunt carbones.
Alcharachi. i. hñs alas.
Alzocol uel amania spice celtice.
Alema parue pustule in ore.
Acenilb herba similis corule.
Alsauregi. i. puluis qui cadit de parietibus salis.
Auricula muris. i. maiorana.
Alcessigent. i. epaticum.
Almerenne qui sunt ut litus aromaticum adeure.
Adubua. i. lupi.
Alcienel locus inf spatulas sub collo.
Alcheil. i. locus ubi coniungit collũ dorso.
Alseman. i. species que sunt ut piper et cinamum.
Attar. i. squinatum.
Abeugi. i. cuiusdã herbe.
Aromat quedam confectio.
Alcadas. i. rose.
Adoch. i. lac.
Aqua casei serum casei.
Alactis caprini. i. seri.
Albeduen. i. incubus.
Albat. i. passio inguinis qñ minuitur caro ul concauitas.
Almazol de lacte acetoso fit cũ faria ordei.
Alfa. i. triticum.
Alcola. i. pustule que in ore fiunt.
Albaasech. i. tribulus.
Almatar. i. marubium lune.
Ascherenade lõnãsi omnibus.
Albelcalcida maior.
Apocrustica. i. repercussiua.
Asedenegi. i. enurates.
Albotin. i. terbentina.
Adoboc. i. lac acetosum de quo extractum e butyrum.
Adebeez. i. satirion ul testiculi uulpis.
Alcol. i. puluis adoculos.
Alcoboma. i. ramex.
Affro. i. sinapis alba.
Aressed. i. nasturcii.
Aluminis iameni. i. scissi.
Alozis. i. centaurea.
Albellidoriũ. i. anacardi indi.
Apium montanũ. i. petrosel maldeb.
Alnoch. i. artarate.
Allesiul. i. psillium.
Almasus. i. cassia.
Aratri confectio quedam.
Allebra. i. mandragora.
Albezard. i. galbanũ.
Albengi. i. species solatri.
Albersandarin. i. uirga pastoris.
Aliada. i. polli.
Acardilon species sileleos.
Altanurait. i. cost barost.
Alfarsũmgi. i. asparagus.
Abrengi semen est.
Albel. i. accis.
Alfel. i. come accis.
Alseme. i. lubrie romane.
Azaruech. i. auri pigmentum.
Almelea. i. almes.
Alsanergi. i. pluis q cadit de parietib⁹ salis.
Alobocat. i. elña que labuntur.
Almelessis. i. nasturtium.
Adaresea. i. assolibus.
Alseies. i. nasturtium babiloni.
Albel. i. calcula maior.
Alluisse. i. aprotanum siluestre.
Alfelen. i. gesif idest est.
Allesuid herba. s. alkaraulalba.

Algizoc.i.armoniacum.
Almebeleb.i.uere.
Alcbecbec.i.citroli.
Aldibic.i.glutinum.
Alfericā.i.ditale quo utunt sutores.
Albered.i. psoramina.
Algaze species fungi.
Albausegi faretio.
Amchamāti.i.auis frangentis os.
Albonsol.i.squilla.
Alocoban.i.ruge.
Albarid.i.ypius ul' fu.uriademoxon.
Alcenocb.i. plumbum.
Albacoara.i.pes corui.
Alcbigita.i.graues laticiniorum.
Alescudrion.i.scordeon.
Artetica.i.fulla.
Artaro.i.lentiscus.
Altir.i.asa.
Alemum.i.alēgibar id de quo fiunt uasa.
Algudemei infirmitas que orit' i palpebris intus et non permittit aperire oculos et rubet.
Acarirab.i.pl'i lotus.
Alsenar.i.aloes.
Amomia.i.armoniacuz.
Alfegekst.i.agnus castus.
Alkarapse.i.apium.
Aleb.i.alumen.
Alobc.i.argentum.
Alnedum.i.anetum.
Alocas.i.amygdale.
Abelesen.i.carpobalsamum.
Arenarimē.i.bolū uel lutum.
Arcul.i.bedeguard.
Asarual.i.cipressus.
Almargen.i.corallus.
Albaiar.i.cerusa.
Alsafar.i.cappari.
Algust.i.costus.
Andal.i.colloq.
Alcamfor.i.camphora gumma est cuiusdaz arboris.
Almuarcā.i.celidoniam.
Algir.i.calx.
Algafit.i. eupatorium.
Aliana.i.enula uel ala.
Adidalarcbois.i.calcecumenon.
Alcmar.i.es ustū.i.flos eris.
Almartacba.i.litargirum.
Atarmus.i.lupinus.
Alnuse.i.passe sine granis.
Alleisines.i.muscus.
Alkenkengia fl'.accīa.
Alboif.i. nasturtium.
Alguarda.i.rosa.
Angarut.i.sarcocolla.
Almea.i.uua sicca.
Alacuies.i.storacis.
Alkiscas.i.papauer.
Alfenid.i.penidii.
Albeladet.i.anacardi.
Astrocculibe.i.grana pini.
Alked.i.citroli.
Almosofat sunt tamarindi.
Alseis.i.nasturtium babiloniē.
Asagen.i.sanguis draconis.
Albabit.i.sulpbur.
Alkibatba.i. terbentina.
Alsarica.i.epil'ia.
Alsetartagi.i.tapsia.
Alsabracati.i.melope.
Alberadul.i.confectio anacardina.
Aduraraci.i.pernix.
Algumur.i. carnes que sunt zinziue.
Alcbikilata.i.granata siluestria uel campestria.
Asuricitum nomē est electuarii.
Almaru.i. medicina inda que est similis cinamo.
Almurid.i.mesaraice.
Alicra.i.lit'acl'a de stagnis.
Alatisca.i.ydropisis.
Almaru l' maru.i.scarlea incremona drōce.
Almulnar.i.intestinum rectum.
Alcrobi.i.cetarac.
Atara.i.flores dactylorum.
Almasire.i.apostema calidum.
Alatbatir.i.siringa.
Algenea.i.contractum.
Albcbir.i.ber.
Alectati.i.apoplecia.
Alkidans.i. lacerationes que in facie fiunt cum unguibus.
Azufere est genus el'i qui embicuraustem.
Alkesisia.i.ruta montana.
Alfaure radix uitis albe.
Alsireg.i.pres que sunt in circuitu ani.
Alceldedi.i.sumac quo preparatur cortia.
Alboburelei: et est spuma que generat in circuitu carnem in mora.
Artarie porotide.i.separate.

Alfula feti.i.uinum coctum ad tertia.
Aldis febris etica minuta.
Alfacá est tremor cordis.
Adbacatamon.i.pulegiuz ceruinum.
Alzangiati.i.cassia lignea nigra.
Acasen.i.mu.
Abuse.i.auellana assata z nigra.
Alibsulidus ante.
Alistolidos.i.alkekegi z ē besulidus.
Artiarides.i.grana iuniperi uel cedri.
Anacardiz ē albelador.
Alsaguassora ē agnus castus.
Almenesi ē calamentum fluuiale.
Algemma est species mezereon.
Attarathi hec ē herba que nascitur in locis desertis sine foliis z cuius stipes est ruber z assimilatur ueretro canis.
Abanexin.i.medicina inda.
Autron:z est eupatoriuz.
Alkarmeti hoc.i.fractus.
Alkel z ē albacus.i.ramus.
Alsucaran z est almarcad.
Astroculibe.i.grana pini.
Almeibuccegi.i.rob de musto.s.tarreno.
Acameli est aqua de fauis.
Auesefucu.i.almucum.
Alkismess.i.pass.
Artanum.i.calamentum.
Almezuen.i.ptes que sunt super anchas usque ad renes.
Alfor.i.crocus ortulanus.
Algmur.i.caro continens radicez dentium.
Alsed.i.emplasmur.
Alramadi.i.cisnicius.
Alnusaragi.i.enna ulcerum.
Alfusoba.i.ungula.s.oculi.
Algasigata.i.tenebrositas].
Alkalati.i.erpes estiomenus.
Alekef preparatores coriorum.
Almesemukl' armurmar.i.clam.
Aruicar.i.borace.
Alnotiati.i.postrema pars capitis.
Alkel.i.medium colli.
Almaliasen.i.iūcta que ē īt brachiū z manū
Alkasasun.i.superior pars narium.
Alkeseb.i.sisamum.
Acriuus.i.tortura.
Alseicbe.i.fricatio dentium z gingiuaruz z labioꝝ interius.
Alfatan.i.cordis motus cum saltu.

b Elefer.i.balsamus.
Berbetis.i.berberis.
Bisbesa.i.polipodiuz uel pulipudia.
Batura eris.i.tubel eris.
Bedenenābiua.i.quedā māeries basiliē pua
Bubul.i.cepa siluestris.
Buremeri.i.medicina inda.
Bedenac.i.semē ḡnatoꝝ siluestriū z st̄ ḡna.
Beden.i.radix alkeri.
Betilon.i.assenila.
Bengi.i.iusquiamus albus.
Borurgi semen nigrū silie.s.pipi qd̄ uenit d̄ sem amaꝝ ꝑ quo poni pōt deriōricū amaꝝ
Botbor.i.pustule pue que fiunt in pueris.
Bezar lapis est uiridis oē quod expellēs uenenum.
Bondaliaten.i.in modum auellane genus ponderis.
Balar.i.brasil.
Bekata.i.qd̄ fit de tritico z lacte z zucharo
Botbor marien.i. radix piretro similis.i. herba que ualet in suffumigiis.
Berongissis species abrotani.
Blacte bizant e.i. spēs que multe ē subtilitati epilentico atqz mulierib⁹ z matricis pfocationem patientibus proficiens.
Bersiendatu.i.uirga pastoris.
Baurac.i.qōlibz gen⁹ salsugis z de quolibz sale intelligi pōt.
Betbados marine.i.intensi mariē berba ē.
Bolismus.i.fames uaccina.
Budorongi.i.radix herbe silis zedoarie.
Budarca.i.auellana.
Batbar pondus est.
Burmathi.i.terreū uas uitreatum ut pix.
Berid.i.perforans.
Benezimum.i.sambucus domesticus.
Beonia.i.camomilla.
Buris.i.affodilli.
Baras gen⁹ ē egritudis:z hec est dr̄a inter morfeam z baras:que cū pungit morfea exit sanguis:in baras nunq̄ exit.
Baucie.i.pastinace.
Barbeki.i.meatus inguinis.
Buzarā zedoaria z ꝑ eo ponimus zizib̄.
Bedegar spina alba uel odor rose.
Bezead.i.galbanum.
Birenum.s.lapis lebes l' lebetis ul' birene.
Beresis.i.corallus.
Bruma.i.pix.
Buziden.i.testiculi uulpis z dr̄ satirion.

Bage.i.yſopus de ſpania.
Bather.i.puſtule uł eminētia carnis fetida
Bucholie herba ſimilis camomille.ſ.occula fetida.
Blac:hec ē cū multe plāte pue ī oleo frixe ī patella unā ſr aliā locando:melle īter oēs duas poſito atq3 ſic ſimul coquit.
Berongi:pꝛo eo ponitur ſerapinuz.
Batdecta.i.melo.
Baucia ſilueſtris.i. daucus.

C

c Herua.i.miraſol.
Cithe hēhimar.i.cucumer aſininus.
Cacula.i.cardamomum.
Caſburataliur.i.capillusueneris.
Centurion.i.centaurea.
Carogued.i.carui.
Camedritus.i.camedreos.
Chemion armōi.i.ciminuz a loco.
Cobꝛie a corol uel panis ſume uł arthenita .i.ciclamen uel malum terre.
Catarrus.i.congelatio capitis.
Calufar.i.oleum indum.
Caitata.i.appetitus comedendi lutum ⁊ li nuka.
Caurati.i.fruſtra ſubtilia.
Caſudubir.i.calcazth cuius col eſt uiridis ⁊ qñ antiquat fit colcothar calcanidis.
Coꝛth.i.humoꝛ croci.
Calcalimua .i.medicina inda.
Cudilion.i.bugloſſa.
Cuternuz.i.ſuccus eupatoꝛii.
Camezib.i.fructus tamariſci.
Cantarzed.i.gumi alcoꝛfof ⁊ alcoꝛſof ſunt capita cardami que comedunt.
Cauguamiū.i.ſale condita ut oliue.
Cauguamib.i.ea que naſcunt in gula ⁊ pꝛe focant ut ſquinantia.
Caubes uł zabꝛo fit cū mice panis ad macū in oleo frixe ⁊ in melle diſpumato poſite pazper coquunt:poſtea uero ſunt ſera cū imponunt ut mel per foꝛamina exeundo ſeparet ab eis ⁊ ſic comedatur cabis.i. de pane.
Cachabif cathais cū multe placēte de paſta pue ī oleo frixe ponunt in patella una ſr aliā locando cū melle interpoſitiones du as atq3 ſic ſimiliter coquuntur.
Candar genus cardui qδ uocatur cauerta.
Calef.i.pannus faciei.
Cali cinis criuellatus ⁊ fit de quadā herba ſalſa ⁊ utunt eo tinctoꝛes.
Cauncanudem.i.aufidez condituz.
Caunoch ſebeth.i.anetū ſale conditum.
Calech.i.ſquama ferꝛi.
Cucurma.i.uena citria que dr ſyridma qua utuntur unctoꝛes.
Caugeruich.i.ſucita quoꝝ quedā condiuntur ſine ſale quedā cum ſale.
Coꝛdumeni.i.carui agreſte.
Cartamū.i.ſemen croci oꝛtenſis.
Caſatis.i.tremoꝛ.
Curch.i.iuncus de nilo de quo acaſſia fit.
Cabil.i.terra rubra que affert de media in media aut arena minuta ⁊ cū fricatur ſup manū ingredit cutem:de qua fit unguen tum qδ penetrat manum.
Cancule uocant anche que mundant uinum ⁊ naſcitur in mari quod eſt iuxta ſibiliā.
Canatellia.i.cauda equina ⁊ grece uocatur ampurias.
Caris idem eſt qδ alkaris.
Coꝛtex eris.i.bactitura eius.
Coꝛtices eris.i.flos eris.
Calidicon.i.trociſcus de arſenico factus.
Crereſe muſtela.
Canauit caulus imperialis.
Caua.i.uinum debile album.
Creſmet.i.antimonium.
Cimemi carmen ſiſeleos.
Cobc terra ē iuxta locum ubi Alexander in duxit og ⁊ magog.
Cola.i.ulceratio oꝛis cū puſtulis paruis uł puſtule que naſcunt in lingua.
Ciminu ciminū albuz eſt collu ⁊ furcal: gre ce δo ſiſeleos cuius ꝓprietas ē doloꝛez e paſſ yteriacā ⁊ epilentiaz ⁊ aſma ⁊ matri cis pꝛefocationem ſanare.
Canuchal.i.ſalmuria capparis.
Coꝛiziola herba eſt δ qua fit ſcamonea ⁊ ge nus uolubilis habens lac.
Chilus.i. ſuccoſitas facta in pꝛima digōne in ſtomacho.
Chimus.i. maſſa humoꝝ facta in epate ex ſuccoſitate ueniente a ſtomacho.
Ceſnu ſimile eſt ferule ſemen habens albuz lenticule ſimile.
Cherci.i.floꝛes ſimiles floꝛibus uioł relucē tes in nocte in die uero non.
Colb.i.grana ſolis:ē herba in hiſpania naſ cens: de qua multum gignitur in obeda que ſemē canapi aſſimilat lz eo ſit albius

ꝛ ad frangendum lapidem multū ualet.
Cachile herba est nomie salobra similis uermicularis acetosum habens ꝛ salsuꝫ ꝛ fit in die alcali.
Colcodeia.i.deriuatio uite.
Cauguamach.i.ea que sunt simplicia ꝛ composita ꝛ comeduntur post cibū sicut cappari ꝛ oliue.
Cotila pondus est.x.unciarum.
Canefis.i.scarabei.
Caifesse.i.uespertiliones.
Canbabiti.i.oīa que aceto ꝛ sale ꝯdita sunt ut cappar ꝛ oliue ꝛ reliqua ex quibus fiunt salse ut sinapi.
Carabituꝫ.i.frenesis.
Caras .i. cum aliquid uult loqui ꝛ non potest nisi multum mouendo linguā ꝛ os.
Commatre.i. picus.
Caratin.i.lumbrici terrestris.
Carmesic una spēs tamarisci.
Cuscute.i.podagra lini.
Cacule.i.cardamomi minus.
Carpobalsami.i.fructus balsami.
Carapo.i.apium.
Curcuma radix que de transmarinis ptibus affertur.ꝛ etiam est quedaꝫ confectio que est in serapione.
Condi herba est que assimilatur spatuli iunc turarum duriciei proficiunt eius flores q dam sunt citri.s. glauci in nocte ꝛ non in die relucentes.
Charta inda de papyro.
Cheri.i.halitum.
Cordumeni.i.carui agreste.
Colcotar.i. atramentnm ru.
Celidonia:dicitur herba hirundinum uel uena citrina.
Calcantum.i.uitreolum.
Calcauil.i.ozimum montanum.
Corbizlugue.i. granum simile cardamo ꝛ affertur de sclauonia.
Cantauron.i.centaurea.
Cautim.i.celidonia.
Catharis.i.dereria.
Cusus herba:cuius sunt tres species.
Calab almes indum.
Cici.i.ramus.
Curcassia.i.radix.
Colt aliutiscat.
Chel est herba in uere nascens que ramos habet longos:folia longa:cruda comedit ꝛ uocatur gābal.
Ceudaran est sucus niger cum quo fricatur muscus ꝛ dicunt quidam quod sit gumi glandiū sed mentiunt qꝛ non est nisi gumi in radicibus xilocaracte inuentum.
Condisissa.i.simula.

D

d Dra idest mellica uel mala bruca.
Dul uocatur sopheri aque non est illa qua in hispania tinguntur panni imo est arbor super paruum stipitem eleuata cuius folia solo caracte foliis similia sunt eiusqꝫ cortex uocatur abarbaris emailelep: ut reubarbarum rizide efficiens: hanc uero Diascorides kal uocat cuius apozima bibitum genuum dolori confert.
Durameth idest ꝫedoar ꝛ est tribus modis una.
Decorascem:alia uero hierosolymitana ꝛ alia hispana.
Douidar species est de hebel que nascitur i india ꝛ similatur cipresso.
Desenen.i.adeps girbi cameli.
Deotin.i.terbentina.
Dasattagit.i.acetosi.
Dende species est que granis resini similat ꝛ alia est inde ꝛ alia sem: dende qūqꝫ uocantur cataputie.
Denendem.i.oleum nardinum.
Dirisin.i. sustentatio.
Dalach.i.fera:que sunt similes ursis.
Deben:oleum: hoc oleum fit de illo semine quod dicitur piper album.
Denisen lapides uirides quibus acuuntur flobotomi ꝛ sunt de metha.
Dauici.i.pondus sex granorum ordei.
Darfurfel.i.piper longum.
Dabamarate diamarte.
Dragig auis ē.
Dabis.i.uiscus.
Darzesan herba que in tiriaca ponitur.
Daue:ꝛ est semen baucie siluestris mōtane cretensis.
Dubul.i.herba que nascitur in mari ꝛ dicitur coga.
Dissuris.i.primitus.
Diacōicō.i.electuarium de papauere.
Dic.i.minuta.
Darsesaban.i. pedetramen.

Cardus b̄ndicta 11

Barsem.i.folium.

E

e Gyptus.i.albarati.
Ebel.i.semen iuniperi.
Exies.i.pisses.
Endiuia.i.saratia uel seuū.
Eleuzezia.i.qñ aliqs caput ipetuose uertit retro uel añ:uel cū loquit̄ mouet ipsum: aut facit cripi in ore qñ loquit̄ ⁊ pferunt idē uerbū neq; sit qd dicat:uel cū aliquis loquitur sonū facit ut recordet̄ :uel aliqd facit qd extraneum uidetur.
Embula qd ē qd est simile barūdini ⁊ embula dr̄ foramē longū in fistula.
Esterguar.i.aiude:hba d qua fit asa fetida.
Elcheis locus q dorso cū uis iungitur.
Elem.i.tediu; uel tristitia de futuro ⁊ facit uigilare.
Embroca.i.infusio cū ab alto proiicitur.
Empinia.i.famositas.
Eldi dunelic.i.corona regis.
Emfestides.i.ypoquistidos.
Embut ē spma alma florē faciens citrinum.
Elankid.i.racemus.
Eracrucbic:uel ameracbu alacome alba.
Eilbangue cardamomum.
Eiufestidis.i.berba bircina.
Ezeleurge fit de farina ⁊ aqua ⁊ melle in oleo frixa.
Ebel.i.sauine.

F

f Eficbe genus tuberum.
Firfir genus portulace.
Falsasa.i.grana impiguata.i.fulla uel semē trifolii ⁊ melius citrinum.
Ferezemiseb.i.ozimum gariofilatum.
Fu.i.sistra.
Fesire.i.uitis alba agrestis nigra ⁊ uocatur bautaiam.
Felfesemet.i.radix piperis ⁊ eius lignum.
Feluzaarazi.i.fel elephantis.
Fenicb.i.lapis ul̄ ca.m ⁊ ē lap̄ corii ppator.
Faudengi.i.bronz.s.semen nigrum.
Feudeñ.i.cor.
Fuccba.i.pot⁹ qui fit de ordeo ⁊ aqua.
Fusiricon medicamen ad scabiem.
Fufel.i.piper usuale.
Fucabilesus gen⁹ arthāite spēs botor mariē
Fetirat.i.interpretationes.
Fesires semen etbeui messessidar.
Fulfulmon.i.ozimum montanum.
Foris squinantia.i.superioris.
Febana.i.peonia.
Felucearaci.i.arbor litii.
Faufel berba que assimilatur nucimuscate.
Felifelan.i.agnus castus.
Faba egiptiaca.i.bapraus.
Farmatia.i.catarticum.
Fasuricon.i.prassium.
Fiden.i.pannus quo opilatur os uasis: ut per ipsum possit exire uinum uel aqua et precipue si fuerint sanguisfuge ibi.
Faufel.i.auellana inda.
Famaticon.i.almermur.
Fimicon.i.iusquiamum nigrum.
Fascemus.i.arbor mane ⁊ est tincta asia.
Fagus.i.centaurea minor.
Ferselen.i.dans digestionem.
Feilueragi.i.litium.
Forbion.i.euforbium.
Facabatra.i.squinantum.

G

g Odisie dicit abiscem quod est genus tuberis.
Gasdia.i.tiriacium.
Galmenecb.i.una spēs el'lii ⁊ fm quosdam est nux uomica.
Geuseir.i.oppoponax.
Gausina basilicon demonis.
Gelbur spica alba florē faciens citrinus.
Gar.i.laurus.
Gasit.i.eupatorium.
Gesse quando oculi propter dormitionem aperiri non possunt.
Granazelen.i.piper ethiopum.
Granum niride.s.semen lentisci fructus quidam est.
Gedeguil.i.uias uel canales co a.
Gazel.i.capreolus.
Garab.i.lacrime.
Guauansez genus columbaru;.
Gesse.i.duricies palpebrarum.
Galsama caro est panniculosa annexa palato sub uia pendens cooperiens caput carne.
Guasemabras.i.stellio.
Guasmeni; folium nil.
Gumorati cōfectiones liquide' quas mulieres faciūt ex qbus liniunt faciem.
Geusmeti nuces sunt cuiusdā arboris equales facte in longitudine usque ad mortē dolorem faciunt.

Guasac.i.gabanum.
Garumpbal.i.gariofili.

H

h Ocboen similis ē caorle licet ea ma
ior sit z uocatur magarga.
Horf.i.nasturcium.
Hasse ysopus hispanie est.
Hasec herba expāsa sr terrā multos hñs ra
mos que dr cicer imperatoris qr semen
eius spumosum est ut cicer.
Hara.i.iuniperus.
Habel.i.columbit.i.gumi fustici.
Herua.i.resi.i.species dactili.
Hebel sauina uel iuniperi.
Harmel herba est.
Hasce.i.santonicum.
Hiscimati constrictio.
Humara.i.iohnitius.
Helcalborom.i.terbentina.
Heel cardamomum maius amomum z aco
rus z asarum inde pro alio ponitur in
medicinis.
Hellius.i.uiscus.
Hezereasen uitis alba z sꝫ quosdā raphan⁹
Herbangue cardamomum.
Has semen anachabius.
Hod.i.lignum aloes.
Hasascrum raban salarmenia.
Holus iudaicum succus plante que dicitur
planta hircina.
Hestden lignū indū notū humenie amomi.
Habaras staphisagria.
Harmel fructus iuniperi.
Holcalibat.i.terbentina.
Hosmatum.i.quarta pars libre.
Humema.i.amomum.
Hortelesen xilobalsamum.
Habal atula.i.cubebe.
Hocorus.i.liquiritia.
Hosus iamenicus.i.bertus.
Hercalibar.i.momith.
Hedriamon.i.iulep.
Hymemati.i.uirga longa quaꝫ deferunt sar
raceni in capitibus suis.
Herelaten.i.hestiomenum.
Helkalibat hac lalbatim.

J

i Dromel.i.aqua mellis.
Jelse.i.duricies palpebre quando uix
eleuatur.
Juiueiꝫ.i.siccomori fructus z sunt sicut fic⁹
agrestes acetose z dure in quibus sem̄ ut
papauer sonat.
Judae.i.polium maius.
Jsidebati.i.taphea alba.
Jstigar⁹salsa que fit ex aniudē z aqua z sale
Jtusa lepidis.i.gipsum.
Jbelice.i.cardamomum minus.
Judebet.i.cibus qui uocatur rizi.
Judebigi.i.cibus qui fit de micis parue pla
cente sup quas pinguedo pulloꝝ colum
barum cum assantur.
Jagueris.i.electuaria nihil amaritudis hñ
tia z boni saporis si sint solutiua siue nō.
Jnstimbre.i.cū comedit hō nō ledit ipsum.
Jasoc.i.sinciput.
Jpoquistidos herba hircina.
Jascas homo stans oculis apertis z nō mo
uens eos.
Jschiros uel schirosis.i.apostema lapideū.
s.melancolicum.
Jarierd.s.semen assatum.
Jeti.i.salsasa.
Jouiar.i.radix palme siluestris.
Jliati.i.uatis.
Jostarigut.i.nux muscata.
Julmar.i.balaustia.

K

k Bib.i.lac acetosum.
keisiꝫ.i.leuisticum.
keisiꝫ hoc est simile ferule habens semen al
bum lenticule simile.
keneuiri dicit Diascorides qd̄ ē herba in ue
re nascēs que ramos hēt lōgos z folia lō
ga z comedit cruda z uocat caulus.
kilus succositas.
kilkul grana nasen.i.tremule albaris.
kilix.i.salix de correrex.
keiri flores quidam quorum similes uiolis
in colore: alii sunt glauci in nocte tamen
relucentes z non in die ut odor uiolaꝝ.
karusis.i.semen tamarisci.
kesile fustes sunt nigredini attine radicibus
rubee simile.
keste.i.herbus.
kist.i.libra z dimidia.
kildarii.i.filix.
kerse.i.cinamomum.
kiua.i.galbanum z est gumi pastinace.
kalagie.i.cibus qui fit ex pulmone corde
et epate incisis minutim z cum oleo fri
xis: in quo post remotionem predictoruꝫ

ponitur parum aceti ⁊ oua ⁊ zapbaranū
kebikegi herba est portulace similis sꝫ cum frangitur emittit lac.
kise cibus qui fit de simula ordei.
kekingi species est solatri.
karabitꝫ apostema calidum in uelamine cerebri.
kirtubit est color sanguinis putrefacti in facie.
katbemen.i.puluis.
karkt.i.tortelle.
kiterran genus arboris que facit gumi quo corpora inunguntur ⁊ non putrefiūt
kismes.i.passelle parue.
kerua.i.pentadactyli.
karfati cinamomum maius.
kaisur albaset.
keikeric guma est.
kekilil elit elinalit mellilotum.
klut.i.gummi.
kekelenigi.i.confectio inda.
kosen.i.cortices glandium.
kimolea .i .mation mittant in luto uiridi qū ponitur in aceto.
keisim campestris.i.sileos.
keskenti.i.confectio persica.
kerkesebe.i.cubebe.
kalus.i.permixtio.
kindikion. i . herba que similatur alkesese fren ⁊ cum ea abstergitur nitrum.
kitran est quod emanat de cera cum cum buritur uel instar olei fraxini extra bitur.
kitran est illud quo liniuntur naues ⁊ post quam sunt parate cum pice.
kemonkaymen .i .siler mōtan⁹ uel siseleos.

L

Ixtium hoc de aqua in qua coquuntur cortices berberis.
Laus.i.amigdale amare.
Legia genus titimalli est .i. laureola uel esula.
Leoizene hoc fit cum amigdale' parum'par ui terere:at in melle dispumato posite co quentur ex quibus parue pillule forman tur ⁊ sic comeduntur.
Licri.i.bitri.
Lupuli.i.uolubilis.
Luf herba est serpentaria.
Librie.i.pure.
Lucutum.i.bolum arme.
Lacurac.i.terra sigillata.
Lapis iudaicus agaput.
Lac papaueris opium.
Lupinus faba egyptiaca.
Lingua auis fructus fraxini.
Lutum comedendum liquiritia.i.lutū qꝺ dr̄ ⁊ ad comedendum sapidum:sem̄ albuꝫ ha bens saporem magne mamille canis per sica lingua.
Litargia est ablutio ⁊.
Lubrieta.i.almea : alii dicunt quod sit cur rens ⁊ alii sicca.
Luben.i.thus.

M

m Agobar.i.cibariis ꝺ lacte ⁊ carne mu rababatis ⁊ conditis aut in sole fiūt sine igne ut zucharum rosatum.
Mes.i.grana pua faseolis minora hñtia oculum in medio sicut oculus faseoloꝝ ⁊ uocatur farrola.i.faseoli parui.
Masal hoc fit de lacte acetoso ⁊ farina or dei ⁊ est cibus qui post butiri extractio nem remanet.
Malialeb fructus niger cuiusdam arboris .i.nere.
Mematine uocatur maiorana habens ha stam ut hasta aneti.i.mu. cuius corona sue assimilatur corone : semen uero eius ut ciminum est : sapor autem est ut sa por fisticis quod bonum habens odo rem.
Mumia res est que inuenitur in terris ubi mortuoꝝ corpora aloe condiuntur a qui bus humor mortui cum aloe mixtꝫ resol uitur ⁊ similatur pici marine.
Meizabara.i.sene.
Menederia.i.cataputie.
Mugath hoc dicitur esse radix granate a grestis:⁊ dicitur esse radix neseꝫ.i.tremu le arboris.
Mezerion.i.leo terre qui a qbusdā dr̄ esse laureola ⁊ a quibusdam anabula.
Merdasengi.i.puluis de plumbo combu sto:⁊ ſm quosdam litargirum.
Muraba.i.conditum.
Mescartarmesir.i.pulegium cum uino.
Mellis storacis pure medulle.
Miua sirup⁹ de succo citoniorum ⁊ pomo rum ⁊ granatorum dulcium ⁊ acetosoꝝ ⁊ uino factus.
Memirensiꝫ .i.celidonia.

Musachnima illud de quo nitantur uasa ⁊ ſm quoſdam aqua uiteraticorum.
Mugat.i.radix unde fit aſa.
Muſaguarat.i.ſalſa.i.cibariũ q fit ſiñ car.
Maradi.i.curuatura brachii.
Mutagenat.i.cibus qui fit in cazola.
Mulachia.i.malua curta uel maior.
Mucha.i.pars que de oculo uidetur.
Maroth.i.radix ſiſis annidẽ ⁊ tñ debilior
Migradi.i.forfices.
Mirac.i.interior pellicula uentris.
Mixturum.i.menſura.
Morisia uel morisiatum.i.almuri.
Mutilago.i.banoſitas.
Muſaguatiz.i.terra i qua ſũt colles parui.
Melabion.i .opium.
Meimeran.i.celidonia.
Meſus liquor acetoſus.
Midoat ſimiliter liquor.
Meſt.i.lac acetoſum coagulatum.
Mirac pellicule ſuper ſifac.
Magra.i.creta rubra.
Medum herba fetida.
Marinacur.i.marrubium.
Maſal fit ð lacte acetoſo ⁊ farina ordei.
Madac bdellium.
Marcur.i.carmec.
Mezen.i.locus qui eſt cinctura inferius.
Maiorana grece dicitur auricula muris.
Marſilij faba lupina.
Meta.i.ſtorax.
Merſuleu lingua.i.aſparagi.
Macam.i.emplaſtrum.
Molachia malua ortiua.
Malmeem.i.farina creticorum.
Marchas.i.citrini a loco.
Mulche alkaſe.i.bdellium.
Mezanella.i.camomilla.
Men.i.manna.
Melachion.i.opium.
Maſtilke.i.maſtix.
Mor.i.mirrha.
Meraſmec.i.extenuatio cum fit uel eminẽtia umbilici.
Meſaraice.i.uene graciles que ſũt i epate.
Miringua. i.rete cerebri.
Maroſmos.i.ſpẽs.ii.hetice ⁊ dr̃ ꝯgelatio .
Malleid.i.lac uaccinum concuſſum de quo extractum eſt butyrum.
Miua.i.ſirupus de citoniis.
Mel alumne ſtorax liquida.
Mudulmõ.i.bdellium.
Markade.i.opium.

N

n Abac.i.fruct⁹ ſydre.i.iuiube ſilueſtris uel uue ſilueſtres.ſ.labruſca.
Naragil.i.nuces indice.
Niſabor.i.lutum comedenð.
Nemen.i.ſiſimber.
Neſun.i.roſa ſe.i.ſambucus ſilueſtris .
Neereſunci dicit̃ eſſe roſa aſinina ⁊ dr̃ qð ẽ ſpecies indie .
Nabpta.ſ.petroſelleũ album.
Nabati quod fit in ſeptemtrionali parte.
Nabacha iſtð ẽ ei⁹ magn⁹ cui⁹ ẽ granũ uue.
Nuces memithe.i.caſtaneole ad tp̃s dormire faciens ⁊ naſcitur ſibilie.
Napi ſilueſtris.i.rapiſtus .
Nabit in potu qui fit ex dactilis uel ficub⁹ uel ex aliis uel ab uuis.
Nucla.i.ea quibus poſt cibum utimur ut citonia cauatiana ⁊ acetila.
Nucam.i.locus ubi collũ iungitur craneo.
Narcotica.i.ſtupefactiua.
Neſſeſtengi.i.amilum.
Nerideri.i.ſpica romana.
Neregrana.i.ceraſi ſilueſtres.
Nenuca.i.ameos.
Nemebreſt.i.ſorbilia.
Neſeſengi.i.ſcolopendria.
Nardium.i.oleum.
Nithabá.i.coriũ ſr̃ qð iacent homines .

O

o Rthi.i.artaria.
Orali ſtamenia de ſerico.
Ozimũ citrinũ baſilicon maius.
Ozimũ fluuiale balſamite aquatice.
Oleũ onfacinũ uiride:uel oleũ qð fit de oliuis immaturis uiridibus:
Ocuim.i.acorus:
Olixatri.i.ſemen macedonici.
Oandachoca.i.naſturcium.
Oabelcara.i.cucurbita.
Oſaragii uirga paſtoris.
Oſathar.i.origanum.
Oampharicõ herba que uocatur grameia.
Oaman malia marte.
Ocleruca.i.pentedactyli.
Oſien.i.opium.

P

p Heludes pheludet fit qñ mel tãdiu coq̃t ut ꝯ ſupra marmor oſo iunctuꝫ pu

citur ut induref:qđ postea incisuz frustati comeditur ꝛ sic sunt penidii de melle.
Pumex uocaẗ lapis corii preparator ꝛ uocatur fenix ac lapis uulcani.
Phibis.i.rapax.
Ptisis.i.ariditas.
Petroselini aut sem̄ apii mōtani macedōici.
Pipaque holus est.
Pupilla oculi dicitur apium aque.

Quent.i.sulfur. R
Rorab dactyli sunt humidissimi qui nisi statim comedanẗ dissoluuntur ꝛ fiunt quasi mel ꝛ non habent ossa.
Robilie gumi ē ꝛ dicūt qdā qđ sit cicercule.
Rebithe cicade marine.
Reki.i.aqua que sup lac acetosum eleuaẗ.
Reib.i.lac acetosum uel mē.
Resius.i.pentadactili.
Rob.i.succus usq; ad spissitudinem decoct̄ uel tertiam partem.
Rauux.i.confectio de qua fit gallia.
Roonati egritudo est in qua hō semp ridet.
Rusatigi.i.es ustum.
Ramex.i.locus sub anchis.
Raam sal armoniaca similis est aneto.
Rachaialham̄.i.fumus terre.
Rasas.i.stagnum.
Ret.i.iuncus de nilo de quo fit acatia.
Reburet herba portulace similis :sed cum frangitur emittit lac.
Rubine.i.sapientia abluta.
Rean.i.mirt̄.
Ratmegi.i.colofonia.
Radix arboris marine.i.anathasia.
Rasan.i.penna uel penem.
S
f Emericon species apii campestris.
Simar lactuca asini.
Sarthar.i.ferrum.
Siseleos.ꝛ est aniuden roman̄.
Suful:hoc fit qn̄ puluis iacitur in os ꝛ po stea uino uel aqua transglutitur.
Segem.i.sanguis draconis.
Senegi.i.amilum.
Sapa.i.de succis fructuū ad spissitudinē de coctis uel de herbis que fiūt ex aqua ali qua bulliens misseẗ bis uel ter: ꝛ multo tiens ex zucharo uel melle.
Satirion testiculi uulpis ꝛ dicitur aldebre.
Sticados arabicum.i.camphorata.
Secanabin.i.oximi.
Sare.i.pustule.
Sirac.i.felix.
Sāguich.i.triticū fractū cū mīta aqua coctū
Sabara.i.insommeta.
Sicla.i.blita.
Saal.i.demon.
Serai.i.pira porcina.
Saphati.i.pustule faciei ꝛ capitis uel rubor faciei.
Seca.i.sticados arabicus.
Siga.i.storax liquida.
Saien.i.sanguis draconis.
Salegea.i.capsia lignea.
Sel.i.sambucus.
Sumsar.i.brissus.
Sibag.i.salsa que fit ex aceto ꝛ carui.
Sekebrugigi.i.opoponacis.
Saculi funduron.i.scolopendria.
Sectaragi.i.capsia.
Senchar.i.pes columbinus cum quo regiẗ oculus uel cera.
Seteregi.i.fumus terre.
Sief.i.trociscus paruus de quibuslibet reb⁹ ad oculos.
Secantabin.i.zuchar̄ ro.uel mel ro.
Sunis.i.uizella.
Sief memithe:istud hoc modo fit suc⁹ memithe in sole desiccaẗ ꝛ ex eis informantur pillule uel magdaliones parui.
Sauic.i.ordeū uł triticū fractū i pua frustra.
Senes.i.lac acetosum coagulatū sine sale.
Sisonium oleum est unde fit oleu; sisaminū.
Sedenigi.i.emathites.
Sicos.i.congelatio.
Suc.i.gallia muscata.
Sabapha.i.rubor faciei cum pustulis ꝛ cutis duricia.
Sumachia.i.cibus qui fit cū suco sumac.
Sercinus.i.thorax uel ossa pectoris.
Sebel.i.uene rubee que sunt in angulis oculorum.
Seisecht.i.mandragora.
Secubugi.i.acetosum ꝛ cuscus.
Sabaniz.i.panniculus qui est inter grana granati.
Sebran uocatur latine laureola ꝛ arabice thanagat ꝛ est interficiens.
Siregi.i.oleum sisaminum.
Subes.i.tabea.
Sedengi.i.semen canapis.

Sadaf.i.coclea marina.
Sceratarac.i.cassia uel fumus terre.
Sucutin.i.semperuiua.
Sucutie.i.testiculus muris.
Secachul sigillum sancte Marie: quidaꝫ dicunt consolida.
Sufe.i.ysopus.
Scedeb.i.ruta.
Saboi.i.formicarum.
Secaniabin qđ fit ex zucharo ꝛ aqua ro.tm̄
Sansaran.i.abrotanum.
Secabinci. i.serapini.
Soloca.i.capsia lignea.
Scamonea.i.diagredium.
Serogen.i.hermodactili.
Setherig.i.fumus terre.
Satre .i.origanum.
Salsifanosa.i.spica.
Seken sebubati.i.arbor croci ortulani.
Semini.i.butirum coctum.
Singulosa.i.abrotanum.
Spica altib.i.spica inda.
Saraa. i.emplastra.
Sarati.i.pleuresis.
Satib.i.medicina.
Seberegi.i.lac ordei.
Scentis.i.sanguis draconis.
Satabar.i.pitima.

T

Tarchon.i.saturegia.
Talea.i.caput palme.
Taro.i.lentiscus.
Talisafar.i.macis.
Therid.i. mice panis quibus superfundit ius aliquod.
Taxil cibus est q fit đ lētib' coctis cū aqua.
Tanagat.i.lactarola.
Torarit.i.ypoqstidos ille species uini.
Tarasacon species cicoree.
Tuctameius.i.pulegium.
Tirasaton.i.endiuia.
Tagandes.i.piretrum.
Tefisien.i.ruta agrestis.
Tabasir.i.spodiom.
Tulusius.i.uinum coctum.

V

Varac indi.i.folium.
Varices.i.uene tortuose ī cruribus uel alibi.
Vene citrine.i.radix celidonie.
Visnee lanugo que in arboribus ꝛ ēt in lapidibus ꝛ in parietibus: ꝛ hec dr̄ epatica.

Z

Zarur.i.sorbe.
Zarambet.i.zedoara.
Zarore.i.sorbe.
Zubd.i.butirum coctum.
Zufeferađ.i.radix mandragore.
Zarainit uel masmacora.i.aristologia lōga.
Zobodie.i.ciperi.
Zondebe dust.i.castoreum.
Zufefe.i.iuiube.

Sinonymorum rasis finiunt.

Tabula de herbis medicis ꝛ electuariis conuenientibus mēbris corporis

Herbe contra discrasiam capitis frigidam.

Peonia.
Betonica.
Rutha.
Pulicaria utraqꝫ.
Maiorana.
Origanum.
Pulegium.
Calamentum.
Saluia domestica.
Lilifagum.
Eufragia.
Scelei montani.
Cucumer agreste.
Sansucus.
Primula ueris.
Herba paralesis.
Herba muscata.
Saturegia.

Medicine ad idem.

Xilobalsamum.
Carpobalsamum.
Cubeb.
Ligni alo.
Macis.
Mixm̄.

Electuaria ad idem.

Dyarodon iulii.
Pluis duplicatū cū musco.
Dyantos cum musco.

Diacastoreum.

Herbe contra discrasiam capitis calidam.
Solatrum.
Barba iouis.
Iusquiamum.
pp.
Lactuca.
Folia mirte.
Folia salicis.
Herba nol.
Crassula minor.
Portul.
Folia mandragore.
Folia cucu.
Folia cucumer.

Medicine ad idem.
Semen lactuce.
Semen papaueris al.
Semen iusquiami.
Semen mandragore.
Semen solatri.
Semen barbe iouis.
Semen ro.
Semen uiol.
Aqua ro.
Oleum uiol.
Oleum ro.

Electuaria ad idem.
Zucharum uiol.
Triasandal.

Herbe contra discrasiā pectoris frigidam.
Radix lilii.
Ysopi sicca et humida.
Cicorea.
Yringorium.
Yreos.
Barba ð.
Mellilotum.
Marrubium al.
Enula campana.
Camomilla.
Altee radix.
Malua.
Origanum.

Pulegium.
Calamentum.

Medicine ad idem tam ad ca. quam ad frigidam discrasiam pectoris.
Penidii.
Nuclei pinearum.
Pistacearum.
Iouis barbe.
Senestem.
Dragant.
Gumi ara.
Amidum.
Candi.
Semen pp al.
Amigð dul.
Uua passa.
Fistici.
Liquir mondate.

Electuaria ad discrasiam pectoris frigidam.

Dyadgāt.
Dyayris.
Dyacalamentum.
Dyaprassium.
Dyapenidion.

Herbe contra discrasiam ca. pectoris.

Capill ue.
Cetarac.
Pollitricum.
Addiantos.
Marrubium.

Electuaria ad idem.

Dyadgāt frigidum.
Dyapp.
Diapenidion.
Electuaria ad restaurandū.

Herbe contra discrasiam frigidam cordis.

Mellissa.

Buglosa.
Borago.
Enula cam.

Medicine ad idem.
Gar.
Xilobalsamum.
Carpobalsamum.
Iacintus.
Margarita.
Corall al. et ru.
Lignialoes.
Os de corde cerui.
Blacta bizanna.
Smagrað.
Rasura eboris.

Electuaria contra discrasiaȝ cordis calidam.
Zucharum ro. mixtū cum corall et margaritis.
Dyaboraginatum mixtum cum succo buglose et margaritis.

Electuaria contra discrasiaȝ cordis frigidam.

Dyamariton.
Dyamar.
Electuarium xiloaloes.
Dyarodon iulii et resumptiuuȝ.
Dyarodon abb.
Dyambra.

Herbe contra discrasiam calidam epatis.

Cicorea.
Rostrum porci.
Epatica.
Ungula cabalina.
Endiuia.
Scariola.
Solatrum.
Iouis barba.
Lactuca.
Portulaca.
Herba uiol.
Lenticula aque.
Plantago.

Scolopendria.

Medicine ad idem.
Omnes sandales.
Spodium.
Rose.
Semen portulace et lactuce.
Scariolis.
Prunee.
Viole.
Flores ca.
Mellilotum.
Nenufar.

Electuaria ad idem.
Tria sandalis.
Zucharum rosatum.
Zucharum uiolatum.
Diaboraginatum.

Herbe contra discrasiaз epatis frigidam.
Saluia.
Costus.
Eupatoria.
Consolida ma. et mi.
Sansucus.
Pes columbinus.
Amomum.
Ameos.
Yringi.
Yreos.
Enula campana.
Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.

Medicine ad idem.

Semen brusci.
Semen sparagi.
Semen maratri.
Semen anisi.
Se. petrosellini.
Semen macedoici domestici.
Ameos.
Cinamomum.

Electuaria ad idem.

Diarodon abb.
Diacosium.
Ros nouella.
Diamisum.

Herbe cōtra discrasiam frigidam splenis.

Radices.
Feniculi.
Petrosellini.
Scolopendrie.
Cortex tamarici.
Geneste.
Radix capparis.
Camedreos.
Lingua auis.
Scabiosa.
Camepitheos.
Centaurea.
Germadrea.
Gentiana.
Borago.
Pentafilon.
Gramen.
Calamentum.
Utrumqз lapatium.
Fumiterre.
Affodilli.
Lingua bouis.

Medicine ad idem.

Sene.
Thimi.
Epithimus.
Lapis lezuli.
Lapis armenus.
Flos boraginis.
Mellilotum.
Camomilla.
Utrunque sticados.
Maratrum anisum.

Electuaria ad idem.

Dia sene.
Diapapaueris.
Diaboraginacis.
Diacalamentum.
Diaciminum.

Herbe contra discrasiam calidā splenis.
Cortex geneste.
Folia salicis.
Scariol.
Cicera.
Scolopendrie.
Radix herbe uiolarum.
Endiuia.
Barba ircina.

Medicine ad idē.

Flos nenufaris.
Borago.

Melilotum et alia que ponuntur contra discrasiam epatis.
Electuaria ad idem.
Diaprunis.
Zucarum rosatum.
Zucharum uiolatum.
Triasandali.

Contradiscrasiam frigidā renū

Radix feniculi.
Petroselini utriusque.
Sasifragie.
Milii solis.
Tribuli marini.
et campestres.
Filipendula.
Brusci.
Sparagus.
Pentaphilon.
Utrumque nasturtium.
Squinantum.
Tera marina.
Radix apii.
Hipericon.
Leuistici.
Urtica ma. et mi.

Medicine ad idem.

Spicanardi.
Squinantum.

Spice celsi.
Semen malue.
Quatuor semina frigida.
Semen maratri.
Petrosellini.
Bruscus.
Sparagus.
Pentafilon.

Electuaria ad idem.
Electuarium dulce.
Filoantropos.
Dianisum.
Diacalamentum.

Herbe contra discrasiam calidam renum.
Utraqz iasea.
Quinqz neruia.
Rostra bouis.
Cameleunta.
Memita.
Sanguinaria.
Uirga pasto.
Barba yrcina.
Plantago.
Mirta.
Celidonia agrestis.
Electuaria que faciunt ad ca. discresiaz epatis siue stomachi. medicine sunt que faciunt cõtra. discrasiã ca. epatis medicine cõtra discresiam membrorum iuncturarum ⁊ herbe comunes calide ⁊ frigide discrasie.
Arthemita.
Yreos.
Enulacam.
Radix lilii.
Lactuca.
Portulaca.
Paritaria.
Camomilla.
Melilotum.
Radix feniculi.
Brasi.
Sparagus.
Pentafilon.
Gramen.

Medicine ad idem.
Sandali albi ⁊ rubei.
Semen rosarum.
Semen lactuce.
Calamum aromaticum.
Semen plantaginis.

Ad discrasiam calidam membrorum ⁊ iuncturarum.
Barba iouis.
Mercurialis.
Solatrum.

Herbe ad prouocandũ emorroidas.
Herba thuris.
Menta.
Saluia.
Marrubium.
Sauina.
Apium.
Serpentaria.
Muria.

Medicine ad idem.
Thus album.

x.x. F I N I S. x.x.

Impressum Mediolani per prudentes opifices Leonardum pachel ⁊ Uldericum scinzenceller Teuthonicos anno a natiuitate domini Millesimo quadringentessimo octuagessimo primo. xvi. kl'as martias.

M.° piero ant.° medico

